

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΕΡΟΙΑΣ

300
Not
Αριθ. εισ.

6238/67

Εξ αγωγής

Σωφex
Κηροσελιν Χαρτοδότης

GRVER-00519

$$\begin{array}{r}
 325 \\
 3 \\
 \hline
 97500 \\
 20000 \\
 \hline
 117500
 \end{array}$$

5532
1927

Cal. 1845 1845, 1845, 1845

Δ
300
No
Aq
1845
1845

1927

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΙΣΧΥΟΝΤΟΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ν. ΚΩΣΤΗ.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

ΤΕΥΧΟΣ Α'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ ΙΩ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βορρᾶ, ἀριθ. 72.

1879

Αρ. 6238

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγρα-
φέως θεωρεῖται ὡς παρανόμως γενομένη μετατύπωσις.

J. H. Rogers

272

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΝ ΤΟΜΩ Γ'. — ΤΕΥΧΕΙ Α'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ ληστείας, ἐκβιάσεως (εἰσπράξεως διὰ βίας)
καὶ δηώσεως τῆς χώρας.

	Σελ.
Α') Ληστεία. (ἄρθρ. 363—367).....	1
α') Εἰσαγωγή	4
β') Ὁρισμὸς καὶ στοιχεῖα τῆς ἐννόας τοῦ ἀδικήματος..	7
γ') Εἰδικαὶ περιπτώσεις καὶ τιμώρησις τοῦ ἀδικήματος	12
δ') Περὶ Πειρατείας	16
Β') Ἐκβίασις (ἄρθρ. 368—369).....	20
Γ') Δήωσις τῆς χώρας (ἄρθρ. 370).....	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ κλοπῆς καὶ ὑπεξαίρέσεως.

Α') Περὶ κλοπῆς.	
α') Εἰσαγωγή	31
β') Ὁρισμὸς καὶ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος (ἄρθρ. 371— 372)	40
γ') Χαρακτηρισμὸς τῆς κλοπῆς καὶ τιμώρησις (ἄρθρ. 373—384)	51
1) Ἐν γένει	56
2) Εἰδικαὶ περιπτώσεις τῶν διακεκριμένων κλοπῶν..	57

3) Ἀξία τῶν κλοπιμαίων	Σελ. 68
4) Ἐπιβαρυντικαὶ αἰτίαι	72
δ') Καταδίωξις τῶν ἐπὶ κλοπῇ κατηγορουμένων καὶ ἐξά- λειψις τοῦ ἀξιοποίνου	78
B') Περὶ ὑπεξαίρεσεως	
α') Εἰσαγωγὴ	82
β') Ὅρισμός καὶ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος (ἄρθρ. 385— 387)	84
γ') Διάφορα εἶδη τῆς ὑπεξαίρεσεως καὶ τιμώρησις αὐτῶν (ἄρθρ. 388—395)	91
δ') Ἐπιβαρυντικαὶ αἰτίαι, καταδίωξις τοῦ ἐνόχου, ἀ- παλλαγὴ ἀπὸ τῆς ποινῆς	103

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ Ἀπάτης.

A') Ἐν γένει	105
α') Εἰσαγωγὴ	
β') Ὅρισμός καὶ στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τῆς ἀπάτης (ἄρθρ. 396)	113
γ') Εἶδη τῆς ἀπάτης καὶ τιμώρησις αὐτῶν (ἄρθρ. 397— 401)	125
δ') Γενικοὶ ὅρισμοι (ἄρθρ. 402)	134
B') Ἰδιαιτέρως	
1) Δι' ἀπάτης μείωσις τῶν εἰς τὸ δημόσιον ὀφειλομέ- νων φόρων (ἄρθρ. 403)	136
2) Ἀπάτη ὡς πρὸς τὰ χρέη (ἄρθρ. 404—406)	138
1) Καταδολίευσις τῶν δανειστῶν	140
II) Χρεωκοπία	
α') Ἐν γένει	142
β') Ἀπλὴ χρεωκοπία (Ἐμπορικοῦ Νόμου ἄρθρ. 590—595)	152
γ') Δολία χρεωκοπία (Ἐμπορικοῦ Νόμου ἄρθρ. 596— 598)	166
δ') Καταδίωξις καὶ τιμώρησις τῆς χρεωκοπίας	170
ε') Περὶ κακούργημάτων καὶ πλημμελημάτων πραπτομέ- νων ἐν πτωχεύσεσι παρ' ἄλλων παρὰ τὸν πτωχεύ- σαντα (Ἐμπορικοῦ Νόμου ἄρθρ. 599—605)	180
4) Ἐν γένει	183

2) Περὶ τῶν ἀδικημάτων τρίτων προσώπων ἢ τῶν συγγενῶν τοῦ πτωχεύσαντος	186
3) Περὶ τῶν ὑπὸ τῶν συνδίκων ἢ διαχειριστῶν διαπραττομένων ἀδικημάτων	190
4) Περὶ τῶν ἀδικημάτων τῶν πιστωτῶν	192
5) Ἀπάτη διὰ ψευδῶν διαφημίσεων (ἄρθρ. 407) ..	195

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΗΕΜΗΤΟΝ.

Περὶ ζημιῶν γενομένων δι' ἔμπρησμοῦ ἢ πλημμύρας

A') Ἐμπρησμός (ἄρθρ. 408—418)	199
I) Εἰσαγωγή	202
II) Ἐμπρησμός ἐκ δολίας προαιρέσεως.	
α') Ἀλλοτρίων πραγμάτων	207
β') Ἰδιοκτητῶν πραγμάτων	215
III) Ἐμπρησμός ἐξ ἀμελείας	217
IV) Γενικοὶ ὅρισμοί.	
α') Τέλεισι τοῦ ἔμπρησμοῦ καὶ ἔκρηξι τοῦ πυρός ..	218
β') Ὑπατροπή καὶ συρροή	219
γ') Μεταμέλεια τοῦ αὐτουργοῦ	220
B') Ἐπίτιδες γενομένη πλημμύρα (ἄρθρ. 419—420)	223

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ ἄλλων φθορῶν καὶ βλαβῶν ξένης ἰδιοκτησίας

A') Εἰσαγωγή	230
B') Στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος	232
Γ') Διαβάθμισις τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως	233
Δ') Ἐπιβαρυντικαὶ αἰτίαι τῆς ποινῆς	236
Ε') Ἐξαφάνισις ἢ ὑπεξαγωγή ἐγγράφων	238
ΣΤ') Καταδίωξις τοῦ ἀδικήματος	242

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ ζημιῶν ἐκ μεταβολῆς τῶν ὁροσήμεων, μετατυπώσεως, τοκογλυφίας, παραβιάσεως ξένων ἀπορρήτων, καὶ ἄλλων ἐπιζημιῶν πράξεων.

Ἐν γένει

A') Μετακλήσεις τῶν ὁροσήμεων (ἄρθρ. 429—431) ..	245
--	-----

	Σελ.
α') Εἰσαγωγή	246
β') Στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος καὶ εἰδικαὶ περι- πτώσεις	247
Β') Μετατύπωσης καὶ ἀπομίμησης ἔργων τέχνης καὶ τοῦς (ἄρθρ. 432—433).	250
1) Εἰσαγωγή	
α') Δικαιολογικὴ βάσις τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως ..	251
β') Ἱστορικὴ ἀνάπτυξις τῶν περὶ μετατυπώσεως νομο- θετημάτων	258
2) Χαρακτήρ καὶ στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος	263
Γ') Τοκογλυφία (ἄρθρ. 434—435)	271
Δ') Ζημία ἐξ ἐμποδίων γινομένων ἐπὶ πλειστηρια- σμοῦ (ἄρθρ. 436)	273
Ε') Ἐπιζήμια συμβόλαια μετὰ τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἐτέρου διατελούντων (ἄρθρ. 437—438)	275
ΣΤ') Ζημία γινόμενα ὑπὸ ἐπιτροπῶν καὶ τῶν τοιού- των (ἄρθρ. 439)	279
Ζ') Ζημία γινόμενα ὑπὸπραγματογνωμόνων (ἄρθρ. 440)	282
Ζ') Ζημία γινόμενα ὑπὸ προμηθευτῶν (ἄρθρ. 441—444)	283
Θ') Βλάβη διὰ παραβιάσεως ξένων ἀπορρητῶν (ἄρθρ. 445—447)	287

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ παραβάσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀλιείας ἄρθρ. 448	297
--	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ παραβάσεως τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν.	
Εἰσαγωγή	301
Α') Παράβασις τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.	
1) Παράνομος ἐξαρχίς, ἐξακολούθησις καὶ ἀπέκδοσις τῆς ὑπηρεσίας (ἄρθρ. 449—451)	307
2) Παράβασις τῆς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἀπαιτουμένης	

	Σελ.
ἐχέμυθίας (ἄρθρ. 452—455)	312
5) Δωροδοκία (ἄρθρ. 456—460)	315
α') Ἐν γένει	317
β') Περὶ δωροληψίας	323
γ') Δωροδοκία ἢ δεκασμός	328
4) Καταπίσεις (461—462)	331
α') Ἐν γένει	332
β') Στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος καὶ ποινῆ . . .	333
5) Ἀποσιώπησις τῆς ἰδίας συμμετοχῆς (ἄρθρ. 463) . .	337
6) Συμμέθεξις εἰς πράγματα, μὴ συμβιβαστέα μὲ τὰ ἔργα τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας (ἄρθρ. 464—466)	340
7) Κατάχρησις τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς (ἄρθρ. 467—475)	345
1) Ἐν γένει	348
II) Εἰδικαὶ περιπτώσεις	
α') Παράνομος ἐνέργεια ἀνακρίσεων	349
β') Ἀθέμιτος παράλειψις τῆς ἀνακρίσεως καὶ αὐτογνώ- μων ἀπόλυσις τῶν κατηγορουμένων	354
γ') Παραβίασις τοῦ ἀσύλου τῆς κατοικίας	352
δ') Παραβίασις τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἐπιστολῶν καὶ ὑπε- ξαιρέσις αὐτῶν	355
ε') Ἀδικαιολόγητος ἀναβολὴ τῆς ἐξετάσεως τοῦ συλλη- φέντος κατηγορουμένου	357
ς') Ἐκβίασις δι' αἰκίων τῶν κατηγορουμένων καὶ μαρ- τύρων	361
ζ') Αἰκισμός φυλακισμένων	363
η') Παράνομος ἔκδοσις ἢ ἐκτέλεσις ποινικῶν ἀποφά- σεων ἢ κατὰ γνώσιν ποινῶν αὐθαϊρέτων	364
θ') Αὐθαίρετος ἐκτέλεσις ποινῶν	366
8) Ἰ' πέρβασις τῶν καθηκόρων δημοσίων ὑπαλλήλων (ἄρθρ. 476—477)	368
9) Ἀρρήσις ὑπηρεσίας ἐκ μέρους τῶν δημοσίων ὑπαλλή- λων (ἄρθρ. 480—481)	375
10) Ἀπιστία περὶ τῇ ἐνέργειᾳ τῆς δημοσίου ὑπηρε- σίας (ἄρθρ. 482—486)	379
α') Ἐν γένει	381
β') Εἰδικαὶ περιπτώσεις	384
11) Παραβάσεις τῶν καθηκόρων τῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, μὴ ἀναφερόμεναι ρητῶς ἐν	

	τῷ παρόντι νόμῳ (ἄρθρ. 487)	Σελ. 387
42)	Παραβάσεις τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐξ ἀμελείας, ὀκνηρίας, ἢ κορηγότητος (ἄρθρ. 488)	389
	B') Παραβάσεις τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν.	
4)	Ἐν γένει (ἄρθρ. 489)	391
2)	Ἰδίως τῶν δικηγόρων (ἄρθρ. 490—491)	393
5)	Παραβάσεις τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως δημοτικῶν ὑπαλλήλων (ἄρθρ. 492)	400
I')	Γενικοὶ ὅρισμοι (ἄρθρ. 473—495)	402

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ.

	Περὶ πλημμελημάτων* τῶν κληρικῶν ὡς πρὸς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν αὐτῶν	
	ἄρθρ. 496—499	406

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ.

Ἐν σελ.	9 στίχ.	7.	Ἀντὶ animus lucri faciendo γρ. animus rem sibi habendi
»	»	20	Ἀντὶ συστασώτης γρ. συστασιώτης.
»	»	24 σημ. 2.	Ἀντὶ δὲ γρ. δὲν.
»	»	42 σημ. 1.	Ἀντὶ Ergänz. Heft. γρ. Ergänz. Heft.
»	»	» σημ. 2.	Ἀντὶ Uber γρ. Über.
»	»	60 σημ. 1.	Ἀντὶ ἱππονόμος γρ. ἱποκόμος, καὶ ἀντὶ Bezold γρ. Pezold.
»	»	142	Ἀντὶ Α') Ἐν γένει γρ. α') Ἐν γένει.
»	»	146 σημ. 2 στοιχ. 8.	Ἀντὶ παραστάσεις γρ. περιστάσεις.
»	»	180	Ἀντὶ Ε') Περὶ κακουργημάτων κτλ. γρ. ε')
			Περὶ κακουργημάτων κτλ.
»	»	256	Ἀντὶ τὰς προκατατεθείσας θεωρίας γρ. τὰς προεκτεθείσας θεωρίας κτλ.
»	»	282	Ἀντὶ ἄρθρ. 410 γρ. ἄρθρ. 440.
»	»	349	Ἀντὶ ἡ παράνομος ἐνέργεια γρ. παράνομος ἐνέργεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΕΡΙ ΛΗΣΤΕΙΑΣ, ΕΚΒΙΑΣΕΩΣ, (ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ
ΔΙΑ ΒΙΑΣ), ΚΑΙ ΔΗΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Α) ΛΗΣΤΕΙΑ.

Ἀρθρ. 565.

Ὅς ἔνοχοι ληστείας τιμωροῦνται. — 1) ὅσοι θέλοντες νὰ λάβωσιν εἰς τὴν κατοχὴν των αὐτογνwmόνως ξένην κινητὴν περιουσίαν, καὶ νὰ τὴν ἔχωσιν ἀδίκως ὡς ἰδιοκτησίαν των, προσέβαλον διὰ βίας τινὰ, ἢ ἐπέπεσον εἰς αὐτὸν, ἢ ἠπείλησαν τὸ σῶμα καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ. — 2) ὅσοι, ἐπὶ σκοπῷ κλοπῆς, ἐκτὸς τῶν ἐργαλείων, τὰ ὅποια φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς, εἶναι προσέτι ἐφωδιασμένοι ἰδίως καὶ μετ' ὅπλα, καὶ τὰ μετεχειρίσθησαν τωόντι εἰς ἐκφόβισιν ἢ κάκωσιν ἀνθρώπων, εἴτε χάριν ἐκτέλεσεως τῆς κλοπῆς, ἢ πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ὑφαιρεθέντων πραγμάτων. — 3) ὅσοι, χωρὶς νὰ ᾔναι πρότερον ἐφωδιασμένοι ἰδίως μετ' ὅπλα μετεχειρίσθησαν ὅσα τοιαῦτα συνέλαβον, ἢ τὰ ὅποια ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς κλοπῆς ἐργαλεῖα τὰ στρέφουσιν εἰς ὅπλα κατὰ τὸν

(ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ'.)

εἰς τὸν ἀριθμ. 2 ὠρισμένον τρόπον, διὰ νὰ φέρωσιν εἰς τὴν μελετηθεῖσαν κλοπὴν.— 4) ὅσοι διὰ βιαίων πρὸς ἐστέρησάν τινα τῶν μέσων τῆς ἀμύνης, καὶ ἐν τούτῳ τέλεσαν ὑφαίρεσιν· ἐὰν ὅμως ἀποδειχθῇ, ἡ εἶναι καὶ τὰς περιστάσεις πιθανόν, ὅτι δὲν ἔπραξαν τὰς αἰχίας ληστείας, ἀλλ' ἐξ ἄλλης αἰτίας κινούμενοι, καὶ διὰ τὸν πόνον τὸν ὁποῖον συνέλαβον μετέπειτα, μετεχειρίσθησαν ἀμήχανον τοῦ βιασθέντος κατάστασιν ὡς εὐκαιρίαν ὑφαίρεσιν, ἐφαρμόζονται τότε ὡς πρὸς τὴν ἐκβίασιν τὴν συνοδεύουσαν ταύτην ὑφαίρεσιν οἱ περὶ τῆς συνπολλῶν ἀξιοποιούνων πράξεων νόμοι (ἄρθρ. 109 καὶ 110).

* Ἀρθρ. 364.

Μὲ θάνατον τιμωροῦνται.— 1) λησταί, οἵτινες ἐκ τῆς νουθεσίας τινος σωματικῶς διὰ νὰ τὸν ἀναγκάσωσι ν' ἀπολύψῃ εἰς αὐτοὺς τὴν κεκρυμμένην περιουσίαν τοῦ λησταί, οἵτινες ἐφόνευσαν, ἐπλήρωσαν καιρίως, ἡ ἐβαλον εἰς κίνδυνον ζωῆς, ἡ ἠκρωτηριάσαν τινα, ἡ δὲ ὁποίας μετεχειρίσθησαν πρὸς αὐτὸν βίας, ἐπέφεραν αὐτὸν φρενοβλάβειαν ἢ σωματικὴν νόσον, βεβαίως θανῶς ἀνιάτους.— 3) λησταί, οἵτινες εἰς δημοσίους ἢ τόπους ἔπραξαν τὴν ληστείαν εἴτε μεταχειρισθέντες πρὸς τοῦτο ὅπλα, ἢ καταστήσαντες ἑαυτοὺς ἄγνωστοι κατὰ τὸν εἰς τὸ ἄρθρον 366 ἀριθ. 3 ὠρισμένον τρόπον καὶ συγχρόνως ἐνωπλισμένοι μὲν, ἂν καὶ δὲν ἔκαμον τὴν τῶν ὅπλων.— 4) πειραταί παντὸς εἶδους.

* Ἀρθρ. 365.

Εἰς δεσμὰ διὰ βίου καταδικάζονται.— 1) οἱ ἀρχηγοὶ ὁδηγοὶ τινος συμμορίας ληστῶν, ἐὰν δὲν πρόκηται ἄλλο.

ταδικασθῶσιν εἰς θάνατον.— 2) λησταί, οἵτινες ὑπέφερον ἤδη τῶν δεσμῶν τὴν ποινὴν ἕνεκα ληστείας, καὶ ἔγιναν αὖθις ἔνοχοι ληστείας, τιμωρητέας μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα.— 3) λησταί, οἵτινες ἔπραξαν τρεῖς τοῦλάχιστον ληστρικὰς πράξεις, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἤθελεν ἐπισύρει τὴν ποινὴν τῶν προσκαίρων δεσμῶν.— 4) λησταί, ἐὰν ἔβλαψαν μὲν οὗτοί τινα, ὀλιγώτερον ἂν ὅ,τι διαλαμβάνει τὸ ἄρθρον 364 ἀριθ. 2, συμπίπτουσι δὲ εἰς τὸ κακούργημά των συγχρόνως καὶ δύο τοῦλάχιστον ἐκ τῶν εἰς τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 366 ἀριθμ. 2, 3, 4 ἀναφερομένων περιστάσεων.— 5) λησταί, οἵτινες ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τοῦ προηγούμενου ἁρθρου 364 ἀριθμ. 3, ἔπραξαν ληστείαν τινὰ εἰς δημοσίους ὁδοὺς καὶ τόπους.

Ἄρθρ. 366.

Ἡ ληστεία τιμωρεῖται μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα.— 1) ἐὰν τις αἰκίσθῃ, ἀλλ' ἄνευ σωματικῆς βλάβης.— 2) ἐὰν ἡ ληστεία ἐπράχθῃ ἐνόπλιως μὲ ἀπειλὴν σώματος ἢ ζωῆς.— 3) ἐὰν ὁ ληστής ἠθέλησεν νὰ καταστήσῃ ἑαυτὸν ἀγνώριστον διὰ προσωπείου, μελανώσεως τοῦ προσώπου, ψευδοπύγωνος, ἢ τοιούτων ἄλλων μέσων, ἢ ἐνδύόμενος ψευδῇ στολῇ, ἢ ἐμφανίζων πλαστὴν προσταγὴν τῆς ἀρχῆς, ἐπροσπάθῃ νὰ ἐκληφθῇ ἀντὶ ἄλλου τινός.— 4) ἐὰν ὁ ληστής εἰσέβαλε διὰ ῥήξεως ἢ ἀναβάσεως εἰς τινος κατοικίαν, ἢ εἰσεχώρησεν (εἰς αὐτήν) ἐν καιρῷ νυκτός.— 5) ἐὰν ἡ ληστεία ἔγινεν ὑπὸ δύο ἢ πλειόνων.— 6) ἐὰν ὁ ληστής ὑποσχῶν ἤδη τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτικῆς ἕνεκα ληστείας, ἔγινε καὶ αὖθις ἔνοχος ληστείας, τιμωρητέας μὲ εἰρκτήν.— 7) ἐὰν ὁ ληστής ἔπραξε τοῦλάχιστον τρεῖς λη-

στρικάς πράξεις ἐκάστη τῶν ὁπίων ἤθελε τιμωρεῖσθαι μὲ εἰρκτήν.

Ἄρθρ. 567.

Ληστείαπραγθεῖσα ἄνευ τινὸς τῶν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναφερομένων περιστάσεων τιμωρεῖται μὲ εἰρκτήν.

α') Εἰσαγωγή.

Μετὰ τὰ ἐγκλήματα τὰ τὴν προσωπικότητα ἀμέσως προσβάλλοντα, ἅτινα ἐν τοῖς κεφαλαίοις ΙΣΤ'—ΚΑ' περιέχονται, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ κεφαλαίου ΚΒ' νέα κατηγορία ἀδικημάτων, περιλαμβάνουσα τὰς ἀξιοποίνους πράξεις τὰς ἀπευθυνόμενας κατὰ τῆς περιουσίας. Τὴν πρώτην μεταξὺ τῶν ἐγκλημάτων αὐτῶν θέσιν κατέχει ἡ ληστεία, ἥτις ἐνεκα τοῦ διφυοῦς αὐτῆς χαρακτῆρος εὔρηται ἐν τῷ μεταχιμῷ τῷ διαστέλλοντι τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῆς προσωπικότητος ἀπὸ τῶν ἐγκλημάτων κατὰ τῆς περιουσίας.

Ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ποινικῇ νομοθεσίᾳ μέχρι τῶν τελευταίων τῆς δημοκρατίας χρόνων δὲν ἐθεωρεῖτο ἡ ληστεία ὡς ἰδιαίτερον εἶδος ἐγκληματικῆς πράξεως. Ἡ διὰ βίας ἀφαίρεσις ἀλλοτρίων πραγμάτων ἐχαρακτηρίζετο ὡς κλοπὴ (*furtum*). Κατὰ πρῶτον ἡ ἔννοια τοῦ ἐγκλήματος τῆς ληστείας παρήχθη ἐκ τῆς διὰ τοῦ Ἑδίκτου τοῦ Πραίτωρος (Μ. Λουκούλου) χορηγηθείσης ἀγωγῆς (*actio vi bonorum raptorum*), ἥτις κατ' ἀρχὰς ἀπηυθύνετο κατ' ἐκείνων, ὅσοι ἠνωμένοι (*homines coacti*) ἐνόπλως καὶ διὰ βίας ἐπέπιπτον καὶ ἀφῆρουν ἢ ἔβλαπτον πᾶν οἰονδήποτε ἀλλότριον πρᾶγμα ¹⁾).

Βραδύτερον ἡ ἔνωσις πλειόνων προσώπων, καὶ ἡ ὀπλοφορία

¹⁾ Lex 2 pr. (47. 8 vi bonor. rapt).

αὐτῶν δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς οὐσιῶδες στοιχεῖον τῆς πράξεως, ὥστε ἡ *actio vi bonorum raptorum* ἡδύνατο νὰ ἐγερθῇ καὶ κατὰ παντός, ὅστις μόνος ἀφῆρει ἄλλότριον πρᾶγμα ¹⁾).

Προϋόντος τοῦ χρόνου, ἰδιαίτεραι τινες περιπτώσεις ἐκ τῶν περιεχομένων ἐν τῷ Ἑδικτῷ τοῦ Πράιτωρος ἐτιμωρήθησαν ὡς δημόσια ἀδικήματα ²⁾).

Ἐν τῷ Ἰουστινιανείῳ δικαίῳ εὐρίσκομεν σαφῶς ἤδη διατετυπωμένην τὴν ἐννοίαν τοῦ ἐγκλήματος τῆς ληστείας, ὡς δημοσίου ἀδικήματος ὑποκειμένου εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐγκλημάτων τῆς βίας ³⁾).

Αὐστηρότερον δὲ πάντων ἐτιμωροῦντο οἱ διαπράξαντες ληστείαν μετὰ φόνου (*latrones*), ἢ ἐν δημοσίᾳ ὁδῷ (*grassatores*) ⁴⁾).

Ὅπως ἐν τῷ ἀρχαιοτέρῳ Ῥωμαϊκῷ δικαίῳ, οὕτω καὶ ἐν τῷ δικαίῳ τῶν ἀρχαίων Γερμανικῶν φυλῶν δὲν ὑπῆρχεν ἀκριβῶς διακεκριμένον τὸ ἐγκλημα τῆς ληστείας ἀπὸ τῆς κλοπῆς. Ἡ μόνη διαστολή, ἣτις ἐγίνετο μετὰξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἐγκληματικῶν πράξεων, ἦν, ὅτι, ὡς κλοπὴ μὲν ἐθεωρεῖτο ἡ λαθραία ἀφαίρεσις ἀντικειμένου τινὸς, ὡς ληστεία δὲ ἡ φανερά, ὁθεν ἀρνητικῶς διεκρίνετο ἡ ληστεία τῆς κλοπῆς διὰ τῆς ἐλλείψεως τῆς κρύφου γενομένης ἀφαιρέσεως.

¹⁾ Gaj. III § 209. Παραπλησίαν ἀγωγὴν ἐχορήγει ὁ Πράιτωρ καὶ κατὰ παντός, ὅστις ἐπωφελοῦμενος ἐκ πυρκαϊῆς, ναυαγίου, ἢ οἷας δῆποτε ἄλλης καταστροφῆς (*incendium, naufragium, ruina, rates, na vis expugnata*) διέπραττε ληστείαν. Διὰ τῆς ἀγωγῆς αὐτῆς παραγρομένης ἐντὸς ἔτους, ἐπεδιώκετο κατ' ἀρχάς ἡ εἰς τὸ τετραπλοῦν (*Quadruplum*) τῆς ζημίας καταδίκη, βραδύτερον δὲ ἡ ἀπλὴ τῆς ζημίας ἀποκατάστασις (*simpulum*) Paul. R. S. V § 3. 2, Lex 1. (47. 9 de incend.).

²⁾ Lex 3 § 8.—Lex 4 § 1—7 (47. 9. de incend.). Lex 1 § 1. (48. 7. de vi priv.).

³⁾ Lex 3 § 2. 5. (48 6. ad leg. Jul. de vi).

⁴⁾ Lex 28 § 10. Lex 28 § 15. Lex 11 § 2. (48. 19 de poenis). Lex 118 (50. 16. V. S.). Lex 11 (48. 6 de vi publ.). — Hälshner System II σελ. 520. — Köstlin Abhandl. σελ. 393.

Ἡ βία ὡς οὐσιώδης στοιχεῖον τῆς πράξεως μόλις ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν, καθόσον ἐξ αὐτῆς ἡ δύνατο νὰ ἐπέλθῃ ἡ διατάραξις τῆς δημοσίας τάξεως.

Ἄλλ' ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ τὴν δημοσίαν τάξιν συνέχοντες δεσμοὶ ἦσαν λίαν κεχαλαρωμένοι ἕνεκα τῶν ἐπικρατούντων θεσμῶν τοῦ Φεουδαλικοῦ πολιτεύματος καὶ τοῦ δικαίου τῆς χειροδικίας, ἡ ληστεία ἐθεωρεῖτο ἥττον τῆς κλοπῆς ἀξιόποινος, καὶ οὐχὶ ὡς πράξις ἀτιμωτική. Κατὰ πρῶτον ἐν τῇ Καρολίνῃ (ἄρθρ. 126.) ἡ ληστεία διεκρίθη ἀπὸ τοῦ ἐγκλήματος τῆς κλοπῆς καὶ αὐστηρότεραι κατὰ τῶν ἐνόχων ἀνεγράφησαν ποιναὶ ¹⁾.

Ἐκ τῶν νεωτέρων ποινικῶν νόμων ὁ Γαλλικὸς δὲν περιέχει εἰδικὰς διατάξεις περὶ τοῦ ἐγκλήματος τῆς ληστείας, ἥτις ὡς κλοπὴ μετὰ βιαιοπραγιῶν χαρακτηρίζεται καὶ αὐστηρότερον διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τιμωρεῖται (ἄρθρ. 385), θεωρουμένης τῆς βίας ὡς ἐπιβαρυντικῆς αἰτίας πρὸς ἐπίτασιν τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως.

Τοῦναντίον ὁ Βρυαρικὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1813 πραγματεύεται περὶ τῆς ληστείας ὡς αὐτοτελοῦς ἐγκλήματος (ἄρθρ. 233), ἀνήκοντος εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐγκλημάτων τῶν προσβαλλόντων τὴν περιουσίαν καὶ διακρινομένου ἀπὸ τῆς κλοπῆς ἕνεκα τῆς ἐπιφερομένης κατὰ προσώπου βίας δι' ἀπειλῶν ἢ κακώσεων, ἐπὶ σκοπῷ ἀφαιρέσεως οἰουδήποτε κινητοῦ πράγματος ἀνήκοντος εἰς αὐτὸ, διαστέλλει δὲ τὸ ἀξιόποινον τῶν ἐνόχων ἀναλόγως τῶν συνοδευουσῶν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως ἐπιβαρυντικῶν αἰτιῶν εἰς τέσσαρας βαθμούς. [ἄρθρ. 236—239].

Ἐκ τῶν μεταγενεστέρων Βρυαρικῶν νομοσχεδίων τὸ τοῦ 1822 [ἄρθρ. 198—204] κατατάσσει τὴν ληστείαν μετὰ τῶν ἐγκλημάτων τῶν κατὰ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας τοῦ κράτους ἀπευθυνομένων, ἐτροποποίησεν ἐν μέρει ἐπὶ τὸ ἡπιώτερον

¹⁾ Merkel in Holtzendorff's Handb. III. σελ. 725.

τούς ὁρισμούς τοῦ Βρυαρχικοῦ ποινικοῦ νόμου. Τὸ σύστημα αὐτοῦ ἠκολούθησε καὶ τὸ ἐπόμενον νομοσχέδιον τοῦ 1827 [ἀρθρ. 253—257], ἀλλ' ὅμως ἐν αὐτῷ εὐρίσκομεν τὴν ληστείαν ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῶν ἐγκλημάτων τῶν κατὰ τῆς περιουσίας ἀπευθυνομένων, διότι, ὡς ἐν ταῖς αἰτιολογίαις αὐτοῦ διὰ μακρῶν ἐκτίθεται, μόνον ὠρισμέναι τινὲς περιπτώσεις τῆς ληστείας, οἷον δσάκις τὸ ἐγκλημα τελεῖται ἐν δημοσίαις ὁδοῖς, ἢ ὑπὸ συμμορίας ληστῶν, ἐμβάλλουσιν εἰς σπουδαῖον κίνδυνον τὴν δημοσίαν τάξιν, καθ' ὅλας ὅμως τὰς λοιπὰς περιπτώσεις τὸ διακριτικὸν τοῦ ἐγκλήματος στοιχείον εἶναι ἡ προσβολὴ τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας ¹⁾).

Τοὺς ὁρισμούς τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ ἠκολούθησε κατὰ πόδας σχεδὸν τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1831 [ἀρθρ. 296—300].

Ἐκ τῶν δύο τελευταίων Βρυαρχικῶν νομοσχεδίων ἡρανίσθη ὁ ἡμέτερος νομοθέτης τὰς περὶ ληστείας διατάξεις, συμπληρώσας αὐτάς διὰ τῆς προσθήκης εἰδικῶν τινῶν περιπτώσεων μὴ περιεχομένων ἐν ταῖς διατάξεσιν αὐτῶν ²⁾).

β') Ὅρισμός καὶ στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος.

Ἡ ληστεία γενικώτερον χαρακτηρίζεται πᾶσα αὐτογνωμόνως καὶ διὰ βίας γενομένη ἀφαίρεσις ἄλλοτρίας κινητῆς περιουσίας ἐπὶ σκοπῷ ἰδιοποιήσεως. Τὰ ἀπαρτίζοντα ἐπομένως τὴν ἐννοίαν τοῦ ἐγκλήματος τῆς ληστείας στοιχεῖα εἰσὶν :

1) Ἡ κατὰ προσώπου ἐπαγομένη βία ἢ ἀπειλή. Ἡ κατὰ πραγμάτων γενομένη βία δὲν ἀποτελεῖ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἐγκλήματος τῆς ληστείας, ἀλλὰ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἢ ὡς κλοπῇ, ἢ νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν ἐννοίαν ἄλλης τινὸς ἀξιοποιήσου πράξεως.

Ἡ τοιαύτη κατὰ προσώπου βία δύναται νὰ ᾖ φυσικὴ ἢ φυσικὴ (vis absoluta), ἢ ἡθικὴ (vis compulsiva). Ἡ φυσικὴ βία

¹⁾ Motive z. Entwurf. 1827. σελ. 269.

²⁾ Ἀρθρ. 364 § 3 καὶ 4.—ἀρθρ. 365 § 5.

ἐπάγεται διὰ παντός οἰουδήποτε καταναγκαστικοῦ τρόπου ἀμέσως κατὰ τινος προσώπου ἐπιδρῶντος καὶ τὴν ἐναντίαν θέλησιν αὐτοῦ ἀνθισταμένου ἐξουδετεροῦσα καὶ δεσπόζουσα ¹⁾ ὅθεν συνίσταται ἢ εἰς τὴν δέσμευσιν τοῦ προσώπου, καθισταμένου οὔτως ἀνικάνου πρὸς ὑπεράσπισιν ἑαυτοῦ, ἢ εἰς τὴν ἀπώθησιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τοῦ μέρους, εἰς δὲ συνελήφθη, ἢ εἰς παντός ἄλλου εἶδους βιαιοπραγίας ἐπιχειρουμένας ἀμέσως κατ' αὐτοῦ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως. Ὡς βία δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ ὑπὸ τινος κλέπτου, λαθραίου, εἰς οἰκίαν εἰσδύσαντος, κλείσιμον τῶν θυρῶν, ὅπως παρεμποδισθῇ ὁ ἐν τινι δωματίῳ κοιμώμενος ἰδιοκτήτης τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὸ δωματίον, ἐνθα διενεργεῖται ἡ ἀφαίρεσις τῶν πραγμάτων αὐτοῦ.

Ἡ ἠθικὴ βία δέον νὰ συνίσταται εἰς ἀπειλὰς κινδύνου ἀμέσου καὶ ἐπικειμένου κατὰ τοῦ σώματος ἢ τῆς ζωῆς τοῦ προσώπου, πρὸς δὲ ἀπευθύνεται. Μόνον τοιοῦτός τις κίνδυνος δύναται νὰ ἐξισωθῇ πρὸς τὴν φυσικὴν βίαν, καὶ συνεπάγεται πραγματικὸν καταναγκασμὸν κατὰ τοῦ προσώπου. Αἱ τοιαῦται ἀπειλαί, αἵτινες οὐ μόνον προφορικῶς ἀλλὰ καὶ διὰ σιωπηλῶν, ἔστιν ὅτε πολὺ ἐμφαντικωτέρων παραστάσεων δύνανται νὰ συμβῶσι, πρέπει νὰ ὑποδεικνύωσι ἐπικείμενον τὸν κίνδυνον φόνου, ἢ αἰκίας, ἢ σωματικῆς κακώσεως, ἢ ἄλλης βιαιοπραγίας ἐπενεχθησομένης ἐν περιπτώσει ἀντιστάσεως τοῦ ἀπειλουμένου προσώπου. Ὅσάκις αἱ τοιαῦται ἀπειλαὶ δὲν συνίστανται εἰς κίνδυνον ἀμέσου τοῦ προσώπου, οἷον, ἐὰν ἀπειλῇται ὁ ἐμπρησμὸς ἢ ἡ καταστροφή τῆς περιουσίας, ἢ ἐὰν ὁ κίνδυνος αὐτὸς δὲν ᾔναι ἐπικείμενος, οἷον, ὅταν δι' ἐπιστολῆς ἀπειλεῖται κακὸν τι κατὰ τινος ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ἐξαναγκᾶσαι

¹⁾ Ὡς φυσικὴ βία ἀμέσως κατὰ προσώπου τινὸς γενομένη δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἢ δι' αἰφνιδίου καὶ λαθραίου τρόπου ἀφαίρεσις πράγματός τινος, πρὶν ἢ τὸ πρόσωπον, παρ' οὗ ἀφῆρθη, δυνήθῃ ν' ἀντιταχθῇ εἰς αὐτὴν ἐν Merkel. Holtzendorff's Handb. III σελ. 718.

αὐτὸν εἰς ἐπιχείρησιν ἢ παράλειψιν ἐνεργείας τινός, τότε ἡ ἔλ-
λειψις τοῦ ἀμέσου καὶ ἐπικειμένου κινδύνου τροποποιεῖ τὸν
χαρακτήρα τῆς πράξεως, ἥτις δὲν δύναται πλέον νὰ θεωρηθῇ
ὡς ληστεία, ἀλλ' ὡς ἐκβίασις, ἢ ὡς παράνομος βία ἢ ἀπειλὴ
χαρακτηρίζεται.

2) Σκοπὸς τοῦ αὐτουργοῦ τῆς πράξεως πρέπει νὰ ᾖ ἡ ἰδι-
οποίησις τῶν ἀφαιρεθέντων πραγμάτων (*animus lucri facien-*
di). Ὅλως δὲ ἀδιάφορον εἶναι, ἂν ἡ τοιαύτη ἰδιοποίησις γίνεται
πρὸς ὄφελος αὐτοῦ τοῦ ἐπιχειρήσαντος τὸ ἐγκλημα ἢ πρὸς ὄφε-
λος ἄλλου προσώπου, ἂν τὰ ἀφαιρεθέντα πράγματα ἐχρησίμευσαν,
ὅπως αὐξήσωσι τὴν περιουσίαν τῶν αὐτουργῶν, ἢ ἀφηρεθήσαν
ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ δοθῶσιν εἰς ἕτερον πρόσωπον, ἢ νὰ χρησιμεύ-
σωσι εἰς ἀγαθοεργούς σκοποὺς, ἐπομένως ὁ σκοπὸς τοῦ αὐ-
τουργοῦ δὲν ἀπαιτεῖται εἰδικώτερον νὰ ὀρίζεται ἐκ τῆς πρὸς
πλουτισμὸν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου προθέσεως, ὅθεν καὶ αὕτῃ ἡ διὰ
βίαις γενομένη ἀνταλλαγὴ ἰσαξίων πραγμάτων, ὡς καὶ ἡ διὰ
καταναγκασμοῦ ὑποχρέωσις τοῦ ἰδιοκτήτου, ἀρνούμενου, ὅπως
λάβῃ τὸ προσφερόμενον αὐτῷ τίμημα τοῦ ἀφαιρουμένου πράγ-
ματος, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ληστεία, διότι περιέχει τὴν διὰ
βίαις ἀφαιρέσιν ἄλλοτρίου πράγματος.

3) Ἀντικείμενα τῆς ληστείας δύνανται νὰ ᾧσι μόνον ξένα
κινητὰ πράγματα, ἐφ' ὧν ἐν γνώσει διατελεῖ ὁ πράττων,
ὅτι οὐδὲν κέκτηται δικαίωμα. Ἐπομένως δὲν χαρακτηρίζεται
ὡς ληστεία ἡ ἀφαιρέσις πραγμάτων κινητῶν μὲν, ἐφ' ὧν ὁμοῦς ὁ
πράττων διεκδικεῖ δικαίωμα ἰδιοκτησίας, ἐπίσης δὲν ὑπάγε-
ται εἰς τὴν ἐννοίαν τῆς ληστείας ἡ διὰ βίαις κατάληψις καὶ
κατοχὴ ἄλλοτρίων ἀκινήτων πραγμάτων.

Τὰ κινητὰ πράγματα, τὰ ὅποια ἀφαιρεῖ βιαίως ὁ ἐνοχος
τῆς ληστείας δὲν ἀπαιτεῖται ν' ἀνήκουσι κατὰ πλήρη δικαίω-
μα κυριότητος εἰς τὸν ληστευθέντα, ἀρκεῖ νὰ τυγχάνωσιν
ἐν τῇ κατοχῇ προσώπου τινός. παρ' οὗ βιαίως ἀφαιροῦν-
ται. Ὡς ληστεία χαρακτηρίζεται ἐπομένως καὶ ἡ παρ' ἀγωγιά-
του ἢ ταχυδρόμου ἀφαιρέσις τῶν πραγμάτων, ἅτινα παρέλαβεν

ἐπὶ σκοπῷ μεταφορᾶς καὶ ἀποδόσεως εἰς τοὺς πρὸς οὓς ἀπεστέλλονται.

Τεταλεσμένον ὑπάρχει τὸ ἔγκλημα τῆς ληστείας οὐχὶ διὰ τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ σκοποῦ τοῦ αὐτουργοῦ, ἀλλὰ διὰ τοῦ νον διὰ τῆς ἐκδηλώσεως τῆς πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ οὗτου σκοποῦ ἐνεργείας, καθ' ὃν τρόπον ἀνωτέρω ἐξετέλεσται. Ὅθεν τὸ ἔγκλημα τῆς ληστείας συγκαταλέγεται ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῶν τυπικῶν καλουμένων ἐγκλημάτων. Ὑπῆχθη εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτῶν, διότι ἐν ἐκ τῶν πρωτευόντων τῶν πράξεως συστατικῶν στοιχείων εἶναι ἡ κατὰ τοῦ προσώπου νομένη βία καὶ ἀπειλὴ, ἡ δὲ πραγματοποίησις τοῦ σκοποῦ, διὰ τῆς ἢ τοιαύτης βίας ἢ ἀπειλῆς ἐπάγεται, καὶ δευτερεύον καὶ ὑποδεδειγμένον ἐκλαμβάνεται στοιχεῖον.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προεκτεθέντος ὁρισμοῦ ἀνεγράφη ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρ. 363, ἐν ᾗ ὁρίζεται ποιοὶ ὡς ἔνοχοι ληστείας χαρακτηρίζονται. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἐδαφίῳ, καθ' ὃ ὡς ἔνοχοι ληστείας τιμωροῦνται «ὅσοι, θέλοντες τὰ λάβωσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν των αὐτογνῶμόνως ξένην κινητὴν περιουσίαν καὶ τὰ τὴν ἔχωσιν αὐτὴν ὡς ὡς ἰδιοκτησίαν των, προσέβαλον διὰ βίας τιὰ ἢ ἐπέπεσαν εἰς αὐτὸν ἢ ἠπειλήσαν τὸ σῶμα καὶ τὴν ζωὴν αὐτοῦ» ὑφίστανται ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος τῆς ληστείας, διότι καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἐκτέλεσεως αὐτῆς προϋποτίθεται ὑπάρχων καὶ οἱ λοιποὶ ὅροι συντρέχουσιν· ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπομένοις ἐδαφίοις ὁ σκοπὸς τῆς ληστείας, ἡδύνατο ἐπομένως νὰ ἐγερθῇ ἀμφιβολία, ἂν ὡς ληστεία ἔπρεπε νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν κλοπῆς, καθ' ἣν ἐγένετο χρῆσις ὀπλῶν, δι' ἣσαν ἐφωδιασμένοι οἱ ἔνοχοι, ἢ ἐγένετο χρῆσις τῶν ἐργαλείων τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς κλοπῆς ἐπιτηδείων. Τὰς ἀμφιβολίας ταύτας αἴρουν αἱ διατάξεις τῶν ἐπομένων ἐδαφίων. Καὶ ἐν μὲν τοῦ δευτέρου ὡς λησταὶ τιμωροῦνται «ὅσοι ἐπὶ σκοπῷ κλοπῆς ἐκτὸς τῶν ἐργαλείων τὰ ὅποια φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς εἶναι προσέτι ἐφωδιασμένοι ἰδίως καὶ μετὰ ὀπλῶν καὶ τὰ μεταχειρίσθησαν τῶντι εἰς ἐκφόβισιν ἢ κάκωσιν ἀνθρώπων»

εἴτε χάριν ἐκτελέσεως τῆς κλοπῆς, ἢ πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἀφαι-
ρεθέντων πραγμάτων», διὰ δὲ τοῦ τρίτου χαρακτηρίζονται ἐνο-
χοι ληστείας «ὅσοι χωρὶς τὰ ἦναι πρότερον ἐφωδιασμένοι ἰδίως
μὲ ὅπλα μετεχειρίσθησαν ὅσα τοιαῦτα συνέλαβον ἢ τὰ ὅποια
ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς κλοπῆς ἐργαλεῖα τὰ
στρέφουσιν εἰς ὅπλα κατὰ τὸν εἰς τὸν ἀριθμ. 2 ὠρισμένον τρό-
πον διὰ τὰ φέρουσιν εἰς πέρας τὴν μελετηθεῖσαν κλοπὴν».

Τέλος ἡ ἐν τῷ τετάρτῳ ἐδαφίῳ ἐμπεριεχομένη διάταξις ἐτέθη,
ὅπως διευκρινισθῇ ἡ περίπτωσις τῆς ἐκτελέσεως ληστείας, ἐλ-
λείποντος τοῦ ὅρου καθ' ὃν, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, ἡ βία πρέπει
νὰ ἀπευθύνηται κατὰ προσώπου ἀνθισταμένου καὶ ἀποκρούοντος
τὴν ἀφαιρέσιν τῶν ἀντικειμένων τῆς περιουσίας αὐτοῦ. Κατὰ
τὸν Βαυαρικὸν ποιν. νόμον τοῦ 1813 (ἄρθρ. 234) δὲν ἡδύνατο
τὸ παράπαν νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἐνστάσις τινος, ὅτι ἐπωφε-
λούμενος τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν εὕρισκετο πρόσωπόν τι ἐστε-
ρημένον πάσης πρὸς ἀντίστασιν δυνάμεως, ἐνήργησεν τὴν ὑφαί-
ρεσιν τῶν πραγμάτων αὐτοῦ. Ὁ τοιοῦτος ἐχαρακτηρίζετο ὡς
ληστής, ἂν καὶ ἀρχικῶς δὲν εἶχε σκοπὸν διαπράξεως ληστείας.
Τὴν ὅλως ἀδικαιολόγητον ταύτην αὐστηρότητα ἐμετρίασαν τὰ
μεταγενέστερα Βαυαρικὰ νομοσχέδια ¹⁾, ἐξ ὧν ἐλήφθη ἡ διάτα-
ξις τῆς § 4 τοῦ ἄρθρ. 363, καὶ δι' ἧς γίνεται ἡ διάκρισις, ἐὰν ἡ
ὑφαίρεσις ἐξετελέσθη ἀφοῦ διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ αὐτοῦργου πε-
ριέστη τις εἰς ὅλως ἀμηχανὸν κατάστασιν, καὶ ἐστερήθη τῶν
μέσων τῆς ἀμύνης, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει χαρακτηρίζεται
ἡ πράξις ὡς ληστεία, ἢ ἐὰν οὐχὶ ἐπὶ σκοπῷ ληστείας ἐγένετο
κατὰ τινος προσώπου ἐπίθεσις, ἀλλ' ἀφοῦ δι' αἰκίων ἢ ἄλλων
βικιοπραγιῶν ἐστερήθη τῶν μέσων τῆς ὑπερασπίσεως, ὁ αὐ-
τοῦργος ἐπωφελοῦμενος τῆς τοιαύτης ἀμηχανοῦ τοῦ προσώπου
καταστάσεως συνέλαβε τὸν σκοπὸν τῆς ἀφαιρέσεως οἰουδήποτε
πράγματος αὐτοῦ, ὅτε ἡ πράξις δὲν χαρακτηρίζεται ὡς λη-

¹⁾ Ὁρ. Νομογ. 1822 ἄρθρ. 199 καὶ 1827 ἄρθρ. 253 § 4. καὶ Mo-
tine z. Entwurf, 1827 σελ. 271.

στεία, ἀλλ' ὑφίσταται συρροή πλειόνων ἀξιοποίνων πράξεων ἢτοι ἐγκλήματος κλοπῆς καὶ αἰκίας, ἢ ἄλλης σωματικῆς κακώσεως.

γ') Εἰδικαὶ περιπτώσεις καὶ τιμώρησις τοῦ ἀδικήματος.

Αἱ εἰδικαὶ περιπτώσεις τῆς τιμωρήσεως τοῦ ἐγκλήματος τῆς ληστείας περιλαμβάνονται ἐν τοῖς ἀρθρ. 364—367, ἀναλόγως δὲ τῆς σπουδαιότητος τοῦ κινδύνου, ὅστις διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ληστείας ἀπειλεῖται εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν, καὶ τῶν δι' αὐτὴν τῆς ἐπιγενομένων κακώσεων καὶ βιαιοπραγιῶν, κανονίζεται ὁ βαθμὸς τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως· ὅθεν διὰ τῆς ποινῆς τῆς θανάτου τιμωροῦνται.

1) Λησταί, οἵτινες ἐβασάνισάν τινα σωματικῶς διὰ νὰ τὸν ἀναγκάσωσι ν' ἀνακαλύψῃ εἰς αὐτοὺς τὴν κεκρυμμένην περιουσίαν του. Τὸν τρόπον τῶν γενομένων βασάνων δὲν μνημονεύεται ῥητῶς ὁ νόμος, ἐπομένως ὁ προσδιορισμὸς αὐτοῦ ὡς καὶ τὸ βαθμοῦ τῆς ἐπιτάσεως ἀφίσταται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ. Αἱ βάσανοι ὅμως κατὰ ῥητὴν τοῦ νόμου διάταξιν πρέπει ὥς σωματικά¹).

2) Λησταί, οἵτινες ἐφόνευσαν, ἐπλήγωσαν καὶ ἄλλως ἐξέθηκαν εἰς κίνδυνον ζωῆς, ἢ ἡρωτηρίασάν τινα, ἢ διὰ τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθησαν πρὸς αὐτὸν βίας ἐπέφερον εἰς αὐτὸν φρενοβλάβειαν ἢ σωματικὴν νόσον βεβαίως ἢ πιθανῶς ἀνιάτου.

Ὁ σκοπὸς τοῦ φόνου ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δὲν πρέπει προϋπάρχει τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐγκλήματος τῆς ληστείας, διότι τότε ὑφίσταται συρροή ἐγκλημάτων²).

Καίριον τραῦμα ἢ καιρίᾳ πληγὴ καλεῖται οὐχὶ μόνον ἡ θανατηφόρος (tödliche), ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ κίνδυνον μόνον ἀπειλοῦσα.

¹) Ἡ ἐκ τῆς ἐτυμολογίας τῶν ἐνόρκων παράλειψις τῆς βεβαίως ὅτι αἱ βάσανοι ἦσαν σωματικά καθιστῶσιν αὐτὴν ἄκυρον. Ἀποφ. Π.δ. 15 τοῦ 1848.

²) Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 551 n^ο 3.

εἰς τὴν ζώην τοῦ πληγωθέντος, ἥτοι οὐσα τοιαύτη, ὥστε ἡ ἱσ-
σις αὐτῆς ἐκ τυχαίων εὐμενῶν περιστάσεων ἤρτηται ¹⁾).

Ἡ ζωὴ τινος δύναται νὰ ἐκτεθῇ εἰς κίνδυνον, οὐ μόνον διὰ
καιρίας πληγῆς, ἢ τραύματος, ἀλλὰ καὶ διὰ παντὸς ἄλλου μέ-
σου δυναμένου νὰ ἐπενέγκῃ τὸν θάνατον, οἷον δι' ἐμφράξεως
τοῦ στόματός τινος εἰς τρόπον ἀπειλοῦντα νὰ φέρῃ ἀσφυξίαν,
διὰ προσδέσεως αὐτοῦ ἐπὶ δένδρου ἐν καιρῷ παγετώδους χει-
μῶνος κτλ. ²⁾).

Περὶ τῆς φρενοβλαθείας ἢ τῆς σωματικῆς νόσου τῆς βεβαίως
ἢ πιθανῶς ἀνιάτου ἰσχύουσιν ὅσα ἐν ἄρθρ. 289 εἴρηνται. (δρα
Τόμ. Β' σελ. 380).

3) Λησταί, οἵτινες εἰς δημοσίας ὁδοὺς ἢ τόπους ἐπραῖξαν
τὴν ληστείαν, εἴτε μεταχειρισθέντες πρὸς τοῦτο ὅπλα ἢ κατα-
στήσαντες ἑαυτοὺς ἀγνωρίστους κατὰ τὸν εἰς τὸ ἄρθρ. 366 §
3 ὠρισμένον τρόπον καὶ συγχρόνως ἐνωπλισμένοι μὲν ἂν καὶ
δὲν ἔκαμον χρῆσιν τῶν ὅπλων.

Ἡ περίπτωσις αὕτη, οὔτε ἐν τῷ Βασιλικῷ νόμῳ τοῦ 1813
οὔτε ἐν τοῖς μεταγενεστέροις νομοσχεδίοις εὐρισκομένη, προσ-
ετέθη ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου νομοθέτου, πρὸς τιμώρησιν μιᾶς τῶν
σπουδαιοτέρων περιπτώσεων τῆς ληστείας, ἥτοι τῆς διαπρά-
ξεως αὐτῆς ἐπὶ δημοσίων ὁδῶν ἢ τόπων. Ὡς δημοσίας ὁδοὺς
θεωρητέον οὐ μόνον τὰς ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῶν πόλεων ὁδοὺς, τὰς
ὡς ἐθνικὰς, ἐπαρχιακὰς ἢ δημοτικὰς χαρακτηριζομένας, ἀλλὰ
καὶ πᾶσαν ἄλλην ὁδὸν εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν παραδεδομένην,
ἔστω καὶ ἐὰν δι' ἰδιωτικῶν ἀγρῶν διέρχεται ³⁾).

Εἰς δεσμὰ διὰ βίου καταδικάζονται.

1) Οἱ ἀρχηγοὶ καὶ ὀδηγοὶ συμμορίας τινὸς, ἐὰν δὲν πρόκη-

¹⁾ Ἡ ἑρμηνεία αὕτη ἐξάγεται ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ κειμένου, ὅπερ
ποιεῖται χρῆσιν τῆς λέξεως «Lebensgefährlich». — Häberlin Crimi-
nalrecht III σελ. 407.

²⁾ Häberlin αὐτόθι.

³⁾ Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 250. § 3. ἀρ. 3 καὶ ἄρθρ. 243
§ 4. ἀρ. 80.

ται νὰ καταδικασθῶσιν εἰς θάνατον. Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης τροποποιεῖται ἡ γενικὴ ἀρχὴ ἡ ἐν ἄρθροις 60 καὶ 66 ἀντικαταστήσεται, καθ' ἣν οἱ ἀρχηγοὶ καὶ ὁδηγοὶ τῶν συστασιωτῶν ἢ συμμοριτῶν τιμωροῦνται αὐστηρότερον μὲν τῶν ἀπλῶν συστασιωτῶν, ἀλλ' ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ αὐτοῦ εἴδους τῆς ποινῆς. Ἐπὶ τῆς ληστείας τοῦναντίον εἰς τοὺς ἀρχηγούς καὶ ὁδηγούς ἐάν δὲν ἐπισύρῃσι καθ' ἑαυτῶν τὴν τοῦ θανάτου ποινὴν ἐπιβάλλεται πάντοτε ἡ ποινὴ τῶν ἰσοθίων δεσμῶν, ἔστω καὶ ἀνὰ ἑκατόμην. Ὅλοιποὶ συναίτιοι δι' ἡπιωτέρας ποινῆς ὥσιν τιμωρητέοι.

2) Λησταί, οἵτινες ὑπέφερον ἤδη ἅπαξ τῶν δεσμῶν τὴν ποινὴν ἕνεκα ληστείας, καὶ ἐγέναν αὖθις ἐνοχοὶ ληστείας τιμωρητέας μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα. Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ καθορίζεται ἐξαίρεσις τῆς γενικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 111 ὅςτις κανονίζει τὴν ἕνεκεν ὑποτροπῆς ἐπιβλητέαν ποινὴν. Ἐπὶ τῆς ληστείας ἡ ὑποτροπὴ θεωρεῖται ὡς λόγος οὐ μόνον πρὸς ἐπιβάρυνσιν ἐντὸς τῶν νομίμων ὁρίων τῆς ποινῆς, ἣν ἐπισύρει διαπραχθεῖσα πρᾶξις, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀντικατάστασιν ταύτης διὰ τῆς ποινῆς ἀνωτέρου βαθμοῦ ¹⁾).

Σαφέστερον τοῦ ἄρθρ. 111 εἶναι τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρ. 36 ὅτι ὁ ὑπερ πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἕνεκεν ὑποτροπῆς ποινῆς ἀπαγορεύεται ὁ καταδικασθεὶς νὰ ὑπέφερεν ἤδη τὴν ποινὴν τῶν δεσμῶν ὅθεν ἡ κατ' ἀνιόντα βαθμὸν μετατροπὴ τῆς ποινῆς δὲν χωρεῖ ἐάν ὁ καταδικασθεὶς ἀπηλλάγη τῆς καταγνωσθείσης ποινῆς συνεπειᾶ χάριτος ἢ ἐπελθούσης παραγραφῆς.

3) Λησταί, οἵτινες ἐπραξαν τρεῖς τοῦλάχιστον ληστρικὰς πράξεις, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἤθελεν ἐπισύρει τὴν ποινὴν τῶν δεσμῶν προσκαίρων δεσμῶν.

Ὅπως ἐπὶ τῆς ὑποτροπῆς οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς συρροῆς ὁ ὑπερ πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἐπιβάρυνσιν μόνον τῆς ἐπιβλητέας ποινῆς, ἀλλ' εἰδικῶς ὁρίζει τὴν ἀμέσως κατ' εἶδος βαρυτέραν ποινὴν. Οὐσιώδης ὅμως ὁρος πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως ταύτης

¹⁾ Τόμ. Α', ἄρθρ. 111 σελ. 480.

ἔστιν ἡ διάπραξις τριῶν τοῦλάχιστον ληστρικῶν πράξεων, ἐκαστῇ τῶν ὁποίων νὰ ἐπισύρῃ τὴν ποινὴν τῶν προσκαίρων δεσμῶν, ὅθεν ἡ ἔλλειψις ἐνός ἐκ τῶν ὅρων αὐτῶν χορηγεῖ τὸ δικαίωμα εἰς τὸν δικαστὴν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν γενικῶν περὶ τοῦ μέτρου τῆς ποινῆς ἐπὶ τῆς συρροῆς διατάξεων.

4) Λησταί, ἐὰν ἐβλάψαν μὲν τινα ὀλιγώτερον, ἀφ' ὅ,τι διαλαμβάνει τὸ ἄρθρον 364 § 2 συμπίπτουσι δὲ εἰς τὸ κακούργημα των συγχρόνως καὶ δύο τοῦλάχιστον ἐκ τῶν εἰς τὸ ἐπόμενον ἄρθρ. 366 § 2. 3. 4. ἀναφερομένων περιστάσεων.

Ὅσακις συμπίπτουσι δύο τοῦλάχιστον ἐκ τῶν περιπτώσεων αὐτῶν, ἀντὶ φόνου ἀρκεῖ μόνον νὰ γείνῃ τραυματισμός, ἀντὶ καιρίας πληγῆς ἀρκεῖ ὁ τραυματισμός τινος, ἢ οἰαδήποτε ἄλλη σωματικὴ βλάβη ἢ φρενοβλάβεια, ἀλλ' οὐχὶ ἀνίατος. Ὅσακις ἐγένετο αἰκία ἄνευ βλάβης, ἰσχύει ἡ διάταξις τοῦ ἄρθ. 366 § 1.

5) Λησταί, οἵτινες ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τοῦ προηγουμένου ἄρθρ. 364 § 3 ἐπραξάν ληστείαν τινὰ εἰς δημοσίας ὁδοὺς ἢ τόπους ¹⁾).

Διὰ τῆς ποινῆς τῶν προσκαίρων δεσμῶν τιμωρεῖται ἡ ληστεία.

1) Ἐάν τις ἠκίσθη, ἀλλ' ἄνευ σωματικῆς βλάβης.

2) Ἐάν ἡ ληστεία ἐπράχθῃ ἐνόπλως μὲ ἀπειλὴν σώματος ἢ ζωῆς.

3) Ἐάν ὁ ληστὴς ἠθέλησεν νὰ καταστήσῃ ἑαυτὸν ἀγνώριστον διὰ προσωπείου, μελανώσεως τοῦ προσώπου, ψευδοπώγωνος ἢ τοιούτων ἄλλων μέσων, ἢ ἐνδυνάμενος ψευδῇ στολὴν, ἢ ἐμφανίζων πλαστὴν προσταγὴν τῆς ἀρχῆς, ἐπροσπάθησεν νὰ ἐκληφθῇ ἀντὶ ἄλλου τινός.

4) Ἐάν ὁ ληστὴς εἰσέβαλεν ἢ ἀνέβῃ εἰς τινος κατοικίαν,

¹⁾ Τὸ Γερμανικὸν κείμενον λέγει ἡ (oder) ὅθεν δὲν ἀπαιτεῖται ἡ συνύπαρξις ἀμφοτέρων, ἤτοι ἡ δημοσία ὁδὸς νὰ διέρχεται καὶ διὰ δημοσίου τόπου, ἀλλ' ἀρκεῖ, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, νὰ διέρχεται καὶ δι' ἰδιωτικῶν κτημάτων (ὁρ. σελ. 13).

ἢ εἰσεχώρησεν ἐν καιρῷ νυκτός. Ὡς κατοικίαν τινὸς θεωρητέον οὐ μόνον τὸ μέρος οἰκίας τινὸς ἐνθα διαμένει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποκεκλεισμένην περιοχὴν, ἣν καταλαμβάνει ἡ οἰκία. Ἡ ἐν καιρῷ νυκτός εἰσχώρησις τοῦ ληστοῦ εἰς κατοικίαν τινὰ ὑπονοεῖ τὴν περίπτωσιν τῆς ἄνευ βίας διὰ λαθραίου τρόπου εἰσόδου, διαρκούσης τῆς νυκτός. Νῦξ δὲ ἐκλαμβάνεται οὐχὶ τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ ἀπὸ τῆς δύσεως μέχρι τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἀλλ' ὁ χρόνος τοῦ ἡμερονυκτίου, καθ' ὃν συνήθως ὑπνώττουσι καὶ ἀναπαύονται οἱ κάτοικοι ¹⁾).

5) Ἐὰν ἡ ληστεία ἐγινεν ὑπὸ δύο ἢ πλειόνων.

Τὰ διαπραξάντα τὴν ληστείαν πρόσωπα δύνανται ἢ νὰ ὦσι μέλη συμμορίας τινὸς, ἢ ἐκ συστάσεως ν' ἀποφασίσωσι τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ληστείας.

6) Ἐὰν ὁ ληστής, ὑποστάς ἤδη τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς ἐνεκα ληστείας, ἐγείνη καὶ αὖθις ἔνοχος ληστείας, τιμωρητέας μὲ εἰρκτὴν.

7) Ἐὰν ὁ ληστής ἐπραξε τοῦλάχιστον τρεῖς ληστρικὰς πράξεις, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἤθελε τιμωρεῖσθαι μὲ εἰρκτὴν.

Δ') Διὰ τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς τέλος τιμωρεῖται ὁ διαπράξας ληστείαν, καθ' ἣν οὐδεμία συντρέχει ἐκ τῶν ἐν ἀρθρῷ 366 μνημονευομένων περιστάσεων.

δ) Περὶ Πειρατείας.

Νόμος 30 Μαρτίου 1855 περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας.

Ἄρθρ. 6.

Μὲ θάνατον τιμωροῦνται πειραταί, οἵτινες ἐθανάτωσαν,

¹⁾ Häberlin Criminalrecht III σελ. 411. — Ἐὰν ἡ οἰκία ᾗται ἀκατοίκητος, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς κατοικία τινὸς, καὶ συνεπῶς ἡ πρᾶξις δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ληστεία, διότι ἐλλείπει εἰς τῶν οὐσιωδῶν ὅρων τοῦ ἀδικήματος, ἢ κατὰ προσώπου βία. Oppenhoff Strafgesetzb ἀρθρ. 250 n° 4.

ἐπλήρωσαν καιρίως, ἐβασάνισαν, ἔβαλον εἰς προφανῇ κίνδυνον ζωῆς, ἢ διὰ τῆς ὁποίας μετεχειρίσθησαν κατὰ τινος βίας, ἐπέφερον εἰς αὐτὸν φρενοβλάβειαν ἢ σωματικὴν νόσον, βεβαίως ἢ πιθανῶς ἀνιάτους.

** Ἀρθρ. 7.*

Μὲ δεσμὰ διὰ βίου τιμωροῦνται.— 1) οἱ ἀρχηγοὶ καὶ ὁδηγοὶ συμμορίας τινὸς πειρατῶν, ἐὰν δὲν πρόκηται νὰ καταδικασθῶσιν εἰς θάνατον κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον.— 2) οἱ πειραταὶ, οἵτινες ἐξετέλεσαν τρεῖς τοῦλάχιστον πειρατικὰς πράξεις, ἢ ἔβλαψάν τινα ὀλιγώτερον, ἀφ' ὅ,τι διαλαμβάνει τὸ προηγούμενον ἄρθρον.

** Ἀρθρ. 8.*

Οἱ πειραταὶ καταδικάζονται εἰς δεσμὰ πρόσκαιρα κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν μὴ διαλαμβανομένην εἰς τὰ προηγούμενα δύο ἄρθρα, ἢ εἰς εἰρκτὴν, ἐὰν δὲν ἐξετέλεσαν εἰσέτι πειρατικὴν πράξιν.

** Ἀρθρ. 9.*

Τὰ ἐν τῷ βιβλ. Α'. κεφ. δ'. τοῦ ποινικοῦ νόμου ὠρισμένα ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τοὺς συναιτίους καὶ συνεργοὺς τῆς πειρατείας. Ἀλλὰ τὸ δικαστήριον δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς ἀπλοὺς συναιτίους καὶ συνεργοὺς, καθ' ὅσον εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι δὲν ἔπραξαν οὔτοι τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ 6 ἢ 7 § 2 τοῦ παρόντος νόμου ἐνδιαλαμβανομένας κακώσεις, ποινὴν καθ' ἓνα βαθμὸν μικροτέραν.

** Ἀρθρ. 10.*

Τὸ ἄρθρ. 364 § 4 τοῦ ποινικοῦ νόμου ἀκυροῦται.

(ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ'.)

2

Πειρατεία καλεῖται ἡ διὰ βίας ἐπίσχεσις ἢ κατάληψις πλοίων οἷαςδὴποτε ἐθνικότητος ἢ ἡ ἀφαίρεσις τῶν ἐν αὐτοῖς πραγμάτων ἐπὶ σκοπῷ ἰδιοποιήσεως ἄνευ τῆς ἐντολῆς κυβερνήσεως κράτους τινὸς ἀναδεχομένου τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως ¹.

Ἐκ τοῦ τοιούτου τῆς πειρατείας ὁρισμοῦ ἐξάγεται, ὅτι αὕτη ὁμογενές ἐστὶ ἐγκλημα τῇ ληστείᾳ, κοινούς ἔχουσα μετ' αὐτοῦ τοὺς συστατικούς τῆς ἐννοίας ὅρους, διαφέρονσα δὲ ταύτης μόνον κατὰ τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, ἅτε διαπραττομένη ἐν τῇ θαλάσῃ ²).

Ὡς θάλασσαν δὲ ἐννοητέον οὐ μόνον τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος καὶ τὰ παράλια, ἀλλὰ καὶ τοὺς κόλπους λιμένας ὄρμους καὶ αὐτὰς τὰς ἐκβολὰς τῶν πλωίμων ποταμῶν. Ὅθεν πᾶσα ληστρική πρᾶξις τελεσθεῖσα κατὰ πλοίου θαλασσοποροῦντος ἢ ἐλλιμενισμένου παρὰ τῶν ἐπιβατῶν ἄλλου πλοίου ἢ ἀκατίου, ἢ παρὰ τινων ἐκ τῶν ἐπιβατῶν πλοίου τινὸς κατ' ἄλλων ἐπιβατῶν τοῦ αὐτοῦ πλοίου, ἢ παρὰ προσώπων ἐκ τῆς ξηρᾶς εἰσβαλλόντων εἰς ἡγκυροβολημένον πλοῖον χαρακτηρίζεται ὡς πειρατεία ³).

¹) Heffter Völkerrecht § 140 σελ. 190. Ὁ περὶ πειρατείας Γαλλικὸς νόμος (Loi pour la sûreté de la navigation et du commerce maritime 10 Avril. 1825) εἰδικῶς ὁρίζει τὰ πρόσωπα, ἅτινα εἰσὶ χαρακτηριστέα ὡς ὑπάιτια πειρατείας καὶ τὰς ἰδιαιτέρας περιπτώσεις τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος (ἄρθρ. 1—4). Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ διαπλατύνει τὴν ἐννοίαν αὐτοῦ, ὥστε συγκαταλέγει μετὰ τῶν ἐνόχων πειρατείας καὶ πάντα ἐπιβάτην πλοίου ἐφωδιασμένου δι' ὅπλων καὶ ναυσιποροῦντος ἄνευ ἀποδημητηρίων ἐγγράφων, ἃν καὶ οὐδεμία πειρατική πρᾶξις ἐξετελέσθῃ ὅρ. Dalloz Organisation maritime ἀριθ. 941.

²) Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 53 τοῦ 1846.

³) Τὴν τοιαύτην διατύπωσιν τῆς ἐννοίας τῆς πειρατείας καθιεροῦ ὁ τῆς Ἀμερικανικῆς συμπολιτείας νόμος τῆς 25 Μαΐου 1820. (Welcker Staatslexicon τομ. XIII σελ. 298). Παρ' ἡμῖν ὁ Ἀρείος Πάγος (ὅρ. ἀποφ. ὑπ' ἀριθ. 2 τοῦ 1866.—92 τοῦ 1871) περιστέλλει τὴν ἐννοίαν τῆς πειρατείας παραδεχόμενος, ὅτι ὡς ληστεία καὶ οὐχὶ ὡς πειρατεία δεόν νὰ χαρακτηρισθῇ πᾶσα ληστρική πρᾶξις γενομένη ἐπὶ ἡγκυροβολη-

Κατὰ τὸ κείμενον τοῦ ποινικοῦ νόμου ἀρθρ. 364 § 4 οἱ πειραταί, μηδεμιᾶς γενομένης διακρίσεως τῶν εἰδικῶν περιπτώσεων τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐγκλήματος, ἐτιμωροῦντο διὰ τῆς θανατικῆς ποινῆς ¹⁾. Τὴν τοιαύτην ὑπέρμετρον αὐστηρότητα τῆς τιμωρίας ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως πάσης διακρίσεως τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως ἐκόλασεν ὁ μεταγενεστέρως ἐκδοθεὶς νόμος τῆς 30 Μαρτίου 1855 περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας, δι' αὐτὴν καταργήθη τὸ § 4 τοῦ ἀρθρου 364, καὶ καθιερώθη ἡ διαβάθμισις τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ληστείας. Ὅθεν

1) Διὰ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου τιμωροῦνται οἱ πειραταί, οἵτινες ἐθανάτωσαν, ἐπλήρωσαν καιρίως, ἐβασάνισαν, ἐβαλον εἰς προφανῆ κίνδυνον ζωῆς, ἢ διὰ τῆς ὁποίας μεταχειρίζονται κατὰ τινος βίας, ἐπέφερον εἰς αὐτὸν φρενοβλάβειαν ἢ σωματικὴν νόσον βεβαίως ἢ πιθανῶς ἀνιάτους.

2) Δεσμὰ διὰ βίου καταγινώσκονται κατὰ τῶν ἀρχηγῶν καὶ ὁδηγῶν συμμορίας τινὸς πειρατῶν, οἵτινες δὲν ἐπισύρουνσι καθ' ἑαυτῶν διὰ τινὰ τῶν ἀνωτέρω λόγων τὴν τοῦ θανάτου ποινὴν, ὡς καὶ κατὰ τῶν πειρατῶν, οἵτινες ἐξετέλεσαν τρεῖς τοῦλάχιστον πειρατικὰς πράξεις, ἢ ἔβλαψάν τινὰ ὀλιγώτερον, ἢ ὅσον διαλαμβάνει τὸ προηγούμενον ἀρθρον.

3) Δεσμὰ πρόσκαιρα ἐπιβάλλονται κατὰ τῶν πειρατῶν, οἵτινες διέπραξαν πειρατείαν μὴ τιμωρητέαν διὰ θανατικῆς ποινῆς ἢ διὰ δεσμῶν διὰ βίου, ἥτοι ἐὰν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς

μένου ἐντὸς τοῦ λιμένος πλοίου. Τοῦ δὲ ζήτημα, ἂν ἐν δεδομένη τινὶ περιπτώσει ἡ πράξις ἐστὶ χαρακτηριστέα ὡς πειρατεία ἢ ὡς ληστεία θεωρεῖ διαφεῦγον τὸν ἔλεγχον τοῦ Ἀρ. Πάγου καὶ ὡς πραγματικὸν ὑποκείμενον εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστηρίου τῆς οὐσίας. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 21 τοῦ 1869.

¹⁾ Καὶ ἐν ταῖς ἀρχαίαις νομοθεσίαις ἡ τοῦ θανάτου ποινὴ κατὰ τῶν πειρατῶν κατεγινώσκετο ὅρ. Cicero Verrina V. 26. — Ἡ σύλλησις δὲ τοῦ ναυαγῆσαντος πειρατικοῦ πλοίου δὲν ἐτιμωρεῖτο. Dalloz Org. maritime ἀριθ. 341.

πειρατείας ἐπηνέχθησαν κατὰ τινος μόνον αἰκίαι, ἀλλ' ἄνευ σωματικῆς βλάβης, ἢ ἐὰν ἡ πειρατεία ἐξετελέσθῃ δι' ἀπειλῆς σώματος ἢ ζωῆς.

4) Δι' εἰρκτῆς τιμωροῦνται, οἱ πειραταί, ἐὰν δὲν προέβησαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν οἰκασθῇποτε πράξεως, ἄρα καὶ ἡ σύστασις καὶ ἡ κατάρτισις συμμορίας ἐπὶ σκοπῷ πειρατείας κηρύσσεται ἀξιόποινος.

Κατ' ἐξαίρεσιν τῶν γενικῶν ἀρχῶν περὶ τιμωρήσεως τῶν συναιτίων καὶ συνεργῶν χορηγεῖ ὁ περὶ πειρατείας νόμος ἐν ἄρθρ. 9 τὸ δικαίωμα τῷ δικαστηρίῳ πρὸς ἐλάττωσιν τῆς καταγνωστέας νομίμου ποινῆς κατὰ τῶν ἀπλῶν συναιτίων καὶ συνεργῶν τῆς πειρατείας κατὰ ἓνα βαθμὸν, ἐὰν ἀποδειχθῇ, ὅτι δὲν ἔπραξαν τὰς ἐν τοῖς ἄρθρ. 6 καὶ 7 § 2 μνημονευόμενας κακώσεις, ἥτοι δὲν ὑπῆρξαν αὐτουργοὶ τοῦ φόνου, οὐδὲ συνέπραξαν εἰς τὰς βασάνους τινός, οὐδὲ μετεχειρίσθησαν βίαν ἢ ἀπειλὰς, οὐδ' ὑπῆρξαν παραιτίοι φρενοβλαθείας ἢ σωματικῆς νόσου. Ὅθεν ἐπὶ τῆς συστάσεως, ἐνῶ ὁ συστασώτης ἐγκληματικῆς τινος πράξεως, ὁ παρευρεθείς μόνον κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, τιμωρεῖται ὡς συναυτουργός, ἐπισύρων καθ' ἑαυτοῦ πλήρη τὴν πρὸς τιμώρησιν τοῦ ἀδικήματος καταγινωσχομένην ποινὴν, ὁ συστασιώτης πειρατείας δύναται νὰ τιμωρηθῇ διὰ τῆς κατὰ ἓνα βαθμὸν ἡπιωτέρας ποινῆς. Ἀντὶ τῆς ποινῆς τῆς ἀποπείρας, ἥτις κατὰ τοῦ συστασιώτου ἐπιβάλλεται, ἐὰν κατὰ τὸ ἄρθρ. 62 δὲν συνήργησεν οὔτε πρὶν ἐκτελεσθῇ, οὔτε ἐν ᾧ ἐξετελείτο ἡ μελετηθεῖσα πράξις, δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ἡ ἀμέσως ἡπιωτέρα. Ἐπὶ τῆς συνεργείας ἡ ποινὴ τοῦ ἀπλοῦ συνεργοῦ δύναται νὰ ἐλαττωθῇ καὶ κατὰ ἓνα βαθμὸν κατωτέρω τῆς ποινῆς τῆς ἀποπείρας (ἄρθρ. 71, 49, 50), ἣν ἐπισύρουσιν οἱ συνεργοὶ τῶν λοιπῶν ἐγκληματικῶν πράξεων.

B) Ἐκβάσεις.

Ἀρθρ. 568.

Ὅστις μεταχειρίζεται βιαιοπραγίας ἢ ἀπειλὰς, καὶ δι'

αὐτῶν ἀναγκάζει τινὰ νὰ πράξῃ ἢ νὰ παραλίπη τι ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ περιποιήσῃ εἰς ἑαυτὸν ἢ εἰς ἄλλον παράνομον ὄφελος, τιμωρεῖται ἕνεκα ἐκβιάσεως κατὰ τὴν ἀκόλουθον διαστολήν. — 1) Ἐπίσης μὲ ληστήν κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν εἰς τὰ ἄρθρα 364—367 ἀναφερομένων περιπτώσεων, ἐὰν ἐπὶ τῆς ἐκβιάσεως ἐπέβαλε χειρὰς εἰς τινα, ἢ ἠπέιλῃσε τὸ σῶμα ἢ τὴν ζωὴν του. — 2) μὲ εἰρκτὴν τὸ πολὺ ἐπὶ ἐτῶν, ἐὰν ἐπραξε τὴν ἐκβίασιν διεγείρων φόβον μελλούσης αἰκίας ἢ βλάβης, ἢ μεταχειριζόμενος ἄλλας ἀπειλάς.

Ἄρθρ. 369.

Ἐὰν, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ προηγουμένου ἁρθρου, δημόσιός τις ὑπάλληλος, ἐπάγων ὡς ἀπειλὴν τὴν δημόσιον ἐξουσίαν του, ἐπροσπάθῃσε νὰ περιποιήσῃ εἰς ἑαυτὸν ἢ ἄλλον τινὰ δι' ἐκβιάσεως ἰδιωτικὸν ὄφελος, καταδικάζεται διὰ τοῦτο καὶ μόνον εἰς εἰρκτὴν· ἐὰν ὅμως ἢ ἀπειλὴ ἦτο μικρὰ, καὶ τὸ σκοπούμενον ὄφελος δὲν ὑπερέβαινε τὴν ποσότητα τῶν τριάκοντα δραχμῶν, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν.

Ἡ ἐννοία τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἐκβιάσεως διευτυπώθη ἐν τοῖς νεωτέροις ποινικοῖς νόμοις.

Ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ νομοθεσίᾳ ἀπαντῶμεν κατὰ πρῶτον ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Αὐτοκρατορίας ὡς *crimen extraordinarium* τὴν *concussio*, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ὁποίας ἐν μέρει μὲν ὑπάρχοντο περιπτώσεις τινὲς χρήσιμοι πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ *crimen repetundarum* (*concussio publica*), ἐν μέρει δὲ διάφοραι περιπτώσεις, καθ' ἃς διὰ τῶν κειμένων νόμων περὶ τοῦ *crimen vis, falsi*, τῆς *actio quod metus causa* κτλ. δὲν ἠδύνατο νὰ καταδιωχθῇ ὁ ἔνοχος. Κοινὸν χαρακτηριστικὸν τῶν τοιούτων περιπτώσεων ἦν ἡ παρὰ τινος γενομένη προσπάθεια πρὸς ἀπόλαυ-

σιν ἀθεμίτου χρηματικῆς ὠφελείας δι' ἀπειλῆς, συνισταμένης εἰς τὴν χρῆσιν δικαιώματος νομίμως ὑφισταμένου, ἢ ὡς τοιούτου δι' ἀπάτης παριστανομένου. Ἡ κατὰ τῶν ἐνόχων ποινὴ ἀφίετο εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστῶν¹⁾.

Οἱ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα καὶ τοὺς ἀμέσως μεταγενεστέρους χρόνους συγγραφεῖς τοῦ ποινικοῦ δικαίου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διατυπώσωσιν ὁμοιομόρφως τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐγκλήματος αὐτοῦ, ἀλλὰ τινες μὲν ἐξ αὐτῶν ἐστηρίχθησαν ἀπλῶς καὶ μόνον ἐπὶ τῶν διατάξεων τοῦ Ῥωμ. δικαίου, ἄλλοι δὲ, πλατυτέραν εἰς αὐτὰς δίδοντες ἐρμηνείαν, ἐπεξέτειναν τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐγκλήματος καὶ ἐπὶ ἄλλων περιπτώσεων μὴ μνημονευομένων ἐν ταῖς πηγαῖς τῶν Ῥωμαϊκῶν νόμων²⁾.

Ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος διακρίνει τὴν ἐκβίασιν τὴν ὑπὸ δημοσίου ὑπαλλήλου γενομένην (*concession*), περὶ ἧς πραγματεύεται ἐν ἄρθρ. 174, καὶ τὴν ἐκβίασιν τὴν παρ' ἰδιώτου ἐνασχουμένην πρὸς ἐξανάγκασιν τινος διὰ βίας εἰς ἔκδοσιν ἢ ὑπογραφὴν ἐγγράφου, δι' οὗ ὁ ἀπειληθεὶς ἀναδέχεται ὑποχρέωσιν ἀπέναντι τοῦ ἀπειλήσαντος αὐτὸν, ἢ παραιτεῖται οἷουδήποτε δικαιώματος (ἄρθρ. 400). Τὴν τοιαύτην ἐκβίασιν (*extorsion d'écrits*) χαρακτηρίζει ὡς ἰδιαίτερον εἶδος τοῦ ἐγκλήματος τῆς κλοπῆς.

Ὁ Βαυαρικὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1813 πραγματεύεται περὶ τῆς ἐκβιάσεως ὁσάκις φέρει χαρακτῆρα κακουργήματος ἐν τῷ κεφαλαίῳ, ἐν ᾧ περὶ προσβολῶν κατὰ τῆς περιουσίας γίνεται λόγος (ἄρθρ. 241). Θεωρεῖ δὲ ταύτην συγγενὲς πρὸς τὴν ληστεϊαν ἀδίκημα, ὅπερ καὶ τὰ μεταγενέστερα αὐτοῦ Βαυαρικὰ νομοσχέδια παραδέξαντο³⁾.

¹⁾ Πλνδ. (47 13 de concuss.). Köstlin Abhandl. σελ. 408. — Hälschner System II σελ. 527.

²⁾ Hälschner System II σελ. 527. — Köstlin Abhandl. σελ. 408.

³⁾ Νομοσχ. 1822 ἄρθρ. 205. 207. 341. — 1827 ἄρθρ. 258—9, — 1831 ἄρθρ. 301—2.

Περὶ τῶν ἀποτελούντων εἰδικῶς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐγκλήματος τούτου στοιχείων παρατηρητέον ὅτι·

1) Ὑποκείμενον δύναται νὰ ᾖναι οἷοςδὴποτε πολίτης ¹⁾). Ἐὰν οὗτος φέρῃ χαρακτῆρα δημοσίου ὑπαλλήλου καὶ δυνάμει τοῦ τοιούτου χαρακτῆρος ἐνήργησεν ἐκβίασιν, χωρεῖ ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρ. 369, περὶ ἧς γενήσεται κατωτέρω λόγος.

2) Ἀντικείμενον τοῦ ἐγκλήματος δὲν εἶναι, ὡς ἐπὶ τῆς ληστείας ἀλλότριον κινήτων πρᾶγμα, ἀλλ' ἡ ἐνέργεια ἡ ἢ παράλειψις πράξεώς τινος, ἥτις ἔχει σχέσιν πρὸς οἷουδὴποτε εἶδους δικαιώματα, εἴτε ἐπὶ κινήτων, εἴτε ἐπὶ ἀκινήτων πραγμάτων. Πρέπει δὲ ἡ τοιαύτη πρᾶξις ἡ παράλειψις νὰ συνεπάγεται ὑλικὴν μὲν ὠφέλειαν ὑπὲρ τοῦ ἐκβιάζοντος ἢ ἄλλου τινός, ὑλικὴν δὲ βλάβην κατὰ τοῦ ἐκβιάζομένου εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ ὁποίου ἀντίκειται ²⁾).

3) Τὰ μέσα, δι' ὧν ἐκτελεῖται τὸ ἐγκλημα τῆς ἐκβιάσεως εἰσὶν αἱ βιαιοπραγαί καὶ ἀπειλαί αἱ κατὰ προσώπου ἀπειθυνόμεναι. Καὶ περὶ μὲν τῶν βιαιοπραγιῶν ἰσχύουσιν, ὅσα ἐν τῷ περὶ ληστείας ἐξετέθησαν, αἱ δὲ ἀπειλαί δὲν ἀπαιτεῖται πάντοτε νὰ ὦσι προφορικαί, ἀλλ' ἀρκεῖ καὶ ἐκ τῶν τρόπων ἡ τῆς συμπεριφορᾶς τινος νὰ προκύπτωσι ³⁾).

Δύνανται δὲ ν' ἀπειθύνωνται ἡ κατὰ τοῦ σώματος ἡ τῆς ζωῆς τινος ⁴⁾ ἡ κατὰ τῆς τιμῆς, τῆς ἐλευθερίας, ἡ τῆς περιουσίας, ἀλλὰ πάντοτε πρέπει νὰ ὑποδεικνύηται δι' αὐτῶν ἡ ἄμεσος ἡ ἢ ἐν προσεχεῖ μέλλοντι πραγματοποίησις κακοῦ τινος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σπουδαίου, οἷον ὁσάκις ἀπειλεῖ τις

¹⁾ Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 107 τοῦ 1869.

²⁾ Ὡς λ. χ. ἐὰν ὑποχρεωθῇ τις νὰ συντάξῃ ἔγγραφον χρεωστικὸν ἢ νὰ δώσῃ ἀπόδειξιν ἐξοφλήσεως ἢ νὰ ἀκυρώσῃ τοιαύτην κτλ.

³⁾ Ὡς λ. χ. ὁσάκις τις ἐπαιτεῖ χρήματα διὰ τρόπου ἀπειλητικοῦ. Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 727.

⁴⁾ Ὡς λ. χ. ὅταν τις ἀπειλῇ τινά, ὅτι θέλει φονεῦσαι αὐτόν, ἢ ὅτι θέλει διαπράξῃ κατ' αὐτοῦ οἷονδὴποτε εἶδος κακώσεως.

τινα, ὅτι θέλει ἐγείρει ἀγωγὴν κατ' αὐτοῦ, ἢ ὅτι θέλει κατα-
μηνύσει αὐτόν, ἢ ὅτι θέλει καταμαρτυρήσει αὐτοῦ, ἢ ἀρνηθῇ
τὴν μαρτυρίαν του, ἢ ὅτι θέλει καταστρέψει ἀντικείμενον περιου-
σίας αὐτοῦ κτλ.

Ἡ ἐπαπειλουμένη πράξις δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ παράνομος,
τοῦναντίον ὡς ἀπειλὴ δύναται νὰ ἐπαχθῇ ἢ ἐνάσκησις δικαιώ-
ματος νομίμως προσήκοντος εἰς τὸν ἐκδιάζοντα ¹⁾).

Ἐὰν αἱ ἀγωγαὶ ἢ αἱ μηνύσεις, ἢ αἱ διακοινώσεις γεγονότων
δυναμένων νὰ παραβιάψωσι τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἐκδιάζομένου
ὡς βάσιμοι, ἢ ὅλως ἀνυπόστατοι καὶ ἀβάσιμοι, οὐδεμίαν ἔχει
σημασίαν, οὐδὲ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν περὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς
ἐννοίας τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἐκδίσεως, διότι, ὅταν αἱ ἀπει-
λαὶ τοιοῦτου εἵδους ἔχωσι βάσιμον ὑπόστασιν, βεβαίως ἢ ἐνα-
σκουμένη κατὰ τῶν ἐξαναγκαζομένων πίεσις εἶναι μεῖζων καὶ
προσφορώτερα πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ἀλλ'
ὁμως, καὶ ὅταν αἱ τοιαῦται ἀπειλαὶ ὡσιν ὅλως ἀβάσιμοι καὶ
στερῶνται πάσης ὑποστάσεως, οὐχ ἥττον δύνανται ὡς ἐπιτή-
δεια νὰ χρησιμεύσωσι μέσα πρὸς τελεσιουργίαν τοῦ ἀδικήματος.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει αἱ βιαιοπραγαὶ καὶ αἱ ἀπειλαὶ πρέ-
πει νὰ ὡς τοιοῦτου τινὸς εἵδους, ὥστε νὰ συνεπάγωνται τὸν
ἐξαναγκασμὸν τοῦ προσώπου, καθ' οὗ ἀπευθύνονται, ἀποκλείου-
σαι τὴν ἐλευθερίαν τῆς αὐτοπροαιρέτου ἀποφάσεως αὐτοῦ ²⁾).

Ἐὰν ἐγένετο μὲν χρῆσις τοιούτων ἀπειλῶν, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον,
καθ' οὗ ἀπευθύνοντο, δὲν ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἐπαχθεῖσαν κατ' αὐ-
τοῦ βίαν ἢ ἀπειλὴν, ὑπάρχει ἀπόπειρα τοῦ ἐγκλήματος τῆς
ἐκδίσεως.

¹⁾ Ἀποφ. ποιν. Αρ. Πάγου 191 τοῦ 1873.

²⁾ Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. d. Strafr. III σελ. 729. Ἐπομέ-
νως ὡς ἐκδίσεις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ γενομένη ὑπὸ τινος πρὸς τὸν
ἀντίδικον ἀπειλὴ, ὅτι ἐὰν δὲ συναινέσῃ εἰς δικαστικὸν συμβιβασμὸν ἐκ-
κρεμοῦς δίκης δὲν θέλει τύχει τῆς ὑποστηρίξεως ἐν ταῖς ἐκλογαῖς, ἀλλ'
ὅτι ἡ ὑποψηφιότης αὐτοῦ θέλει πολεμηθῇ, ἢ ὅτι δὲν θέλει δοθῇ εἰς
τινα ἐργασία, ἐὰν δὲν συναινέσῃ εἰς τὴν ἐπιχείρησιν πράξεως τινός.

4) Ἀναγκαῖον προσὸν τῆς βουλήσεως τοῦ αὐτουργοῦ εἶναι ἡ δολία προαίρεσις, τῆς σκοπὸς ἐστίν, ὅπως περιποιήσῃ εἰς ἑαυτὸν ἢ εἰς ἄλλον παράνομον ὄφελος. Ὡς τοιοῦτον ὄφελος θεωρητέον πᾶν ὑλικὸν κέρδος, ὅπερ ὁ ἔνοχος τοῦ ἐγκλήματος δύναται νὰ προσπορισθῇ. Τὸ δὲ κέρδος τοῦτο δύναται νὰ ᾔῃαι ἢ ἄμεσον καὶ σύγχρονον, ἢ ἔμμεσον καὶ ἐπὶ προσδοκίᾳ, καὶ νὰ συνίσταται ἢ εἰς τὴν ἐπαύξεισιν τῆς περιουσίας τοῦ ἐκβιάζοντος ἢ εἰς τὴν ἀποτροπὴν οἰαςδὴποτε ἐλαττώσεως ἐπιειμένης αὐτῇ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅμως τὸ ὄφελος δεόν νὰ ᾔῃαι παράνομον, καὶ τοιοῦτον παράνομον ὄφελος ὑπάρχει, ὡςάκις δὲν ἀποτελεῖ τὸ ἀντικείμενον νομίμου ἀπαιτήσεως τοῦ λαβόντος αὐτό¹⁾.

Ἐν τὸ ὄφελος, ὅπερ ἀπαιτεῖ ὁ ἐκβιάζων, δὲν ᾔῃαι παράνομον, ἀλλὰ δύναται ἐπ' αὐτοῦ νὰ ἔχῃ νομίμους ἀξιώσεις, τότε ἡ πράξις ἀπόλλυσι τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐκβιάσεως, καὶ προσλαμβάνει τὸν χαρακτῆρα τῆς αὐτοδικίας, ἢ τῆς βίας κτλ.

Τὸ ἐγκλημα θεωρεῖται ὡς τετελεσμένον, ὅταν ὁ καθ' οὗ ἀπυθύνεται ἡ βία ἢ ἡ ἀπειλὴ ἐξαναγκασθῇ νὰ πράξῃ ἢ νὰ παραλείψῃ τι, ἐκ τοῦ ὅποιου δύναται νὰ προκύψῃ εἰς τὸν ἐκβιάζοντα ἢ εἰς τρίτον τινὰ παράνομον ὄφελος. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τοῦ αὐτουργοῦ δὲν λογίζεται ὡς ὅρος οὐσιώδης, ἵνα θεωρηθῇ τὸ ἐγκλημα ὡς τετελεσμένον²⁾.

Ἀντιπαράβαλλον τις τὰ στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἐκβιάσεως πρὸς τὰ τῆς ληστείας δύναται εὐκόλως νὰ ὀρίσῃ, ποῖα ἐξ αὐτῶν εἰσὶν κοινὰ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἐγκλήμασι καὶ ποῖα ἰδιόζοντα ἑκατέρῳ αὐτῶν.

Ὅπως ἐπὶ τῆς ληστείας, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἐκβιάσεως ὡς μέσα χρήσιμα πρὸς διάπραξιν αὐτῆς εἰσὶν αἱ βιαιοπραγαί καὶ ἀπειλαί, κοινὸς δὲ εἶναι ὁ σκοπὸς ἀμφοτέρων ἡ ἐπιτυχία παρα-

¹⁾ Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 733. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 37 τοῦ 1855 καὶ 77 τοῦ 1867.

²⁾ Häberlin Criminalrecht III σελ. 421 ἐπομ.

νόμου ὠφελείας, ἀλλ' ὅμως πολυτρόπως διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων τὰ ἐγκλήματα ταῦτα.

1) Ἀντικείμενον τῆς ληστείας εἶναι πάντοτε ἀλλότριον κινητὸν πρᾶγμα, τοῦ ὁποίου ὁ αὐτουργὸς αὐτῆς ἐπιζητεῖ νὰ λάβῃ τὴν κατοχὴν, τοῦναντίον τῆς ἐκβιάσεως ἀντικείμενον εἰσι δικαιολογικαὶ σχέσεις ἀναφερόμεναι εἰς κινητὴν ἢ ἀκίνητον κτῆσιν, ἥτις ἐνδεχόμενον νὰ μὴ ᾖναι ἀλλοτρία τοῦ ἐκβιάζοντος, ἀλλ' ἰδίᾳ αὐτοῦ ¹⁾).

2) Ἡ ἐνέργεια τοῦ αὐτουργοῦ ἐπὶ τῆς ληστείας συνίσταται εἰς τὴν ἀφαίρεσιν ἀλλοτρίου κινητοῦ πράγματος, τοῦναντίον ἐπὶ τῆς ἐκβιάσεως εἰς τὸν καταναγκασμὸν τοῦ ἐκβιάζομένου πρὸς ἐπιχειρήσιν ἢ παραλείψιν πράξεώς τινος, ἣν ὁ ἐκβιάζων δὲν δύναται μόνος νὰ ἐνεργήσῃ προσηκόντως ²⁾).

3) Ἡ ληστεία ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τυπικῶν καλουμένων ἐγκλημάτων, ἅτινα πρὸς τελεσιουργίαν αὐτῶν δὲν προϋποθέτουσι τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τοῦ αὐτουργοῦ, τοῦναντίον ἡ ἐκβίασις διὰ νὰ θεωρηθῇ ὡς τετελεσμένη, ἀπαιτεῖται νὰ ἐπιχειρήσῃ ὁ ἐκβιάσθεις, ἢ νὰ παραλείψῃ τὴν πράξιν, ἐξ ἧς προσδοκᾷ ὁ ἐκβιάζων τὸ παράνομον ὄφελος.

4) Αἱ βιαιοπραγίαι καὶ ἀπειλαὶ ἐπὶ μὲν τῆς ληστείας δέον ν' ἀπειθύνωνται κατὰ τοῦ σώματος ἢ τῆς ζωῆς τοῦ καθ' οὗ ἐκτελεῖται τὸ ἐγκλημα, τοῦναντίον ἐπὶ τῆς ἐκβιάσεως οὐ μόνον τοιοῦτου εἶδους ἀπειλαὶ δύνανται νὰ συμβῶσι, ἀλλὰ καὶ

¹⁾ Ὡς λ. χ. ἐὰν ἐκβιάζεται ὁ ἐνεχυροῦχος δανειστής νὰ ἀποδώσῃ τὸ ληφθὲν ἐνέχυρον, ὁ ἐπὶ ὑποθήκῃ δανειστής νὰ συναίνεσῃ εἰς τὴν διαγραφὴν ὑποθήκης ἄνευ ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους.

²⁾ Ἐὰν ἡ ἐπιβαλλομένη εἰς τινὰ καταναγκαστικῶς πράξις ᾖναι τοιαύτη, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ ἐξαναγκάζων νὰ δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ αὐτήν, ὁ λόγος, ὅτι τὴν πράξιν ταύτην ἐνήργησε μόνος ὁ ἐξαναγκασθείς, δὲν εἶναι ἀποχρῶν, ὅπως, ἐὰν συντρέχωσιν οἱ λοιποὶ ὅροι τῆς ληστείας, μετατρέψῃ τὴν πράξιν εἰς ἐκβίασιν, οἷον ἐὰν ὁ ληστής διὰ βιαιοπραγιῶν ἐξαναγκάσῃ τὸν ἐμπιστόντα εἰς χεῖρας αὐτοῦ νὰ ἀνοίξῃ τὸ κιβώτιον αὐτοῦ καὶ νὰ παραδῶσῃ τὴν χρηματικὴν αὐτοῦ περιουσίαν. Anmerkungen z. Baierisch. Strafgesetzb. 1813 ἀρθρ. 241.

παντοῖαι ἄλλαι ἡττονος σπουδαιότητος, οἷον μελλούσης κακώσεως ἢ βλάβης, ἢ πάσης οἰαςδήποτε ἄλλης ζημίας ¹⁾).

Κατὰ τὴν διαβάθμισιν τῆς καταγνώσεως κατὰ τῶν ἐνόχων τῆς ἐκβιάσεως ποινῆς λαμβάνεται ὡς βάσις τὸ εἶδος τῆς ἐπενεχθείσης βίας καὶ ἀπειλῆς, καὶ εἰ μὲν αὕτη εἶναι σωματική, ἢ ἡ ἀπειλὴ ἀπευθύνεται κατὰ τοῦ σώματος ἢ τῆς ζωῆς τοῦ ἐκβιάζομένου ὁ ἐνοχος τιμωρεῖται ἐπίσης μὲ ληστὴν, εἰ δὲ ἡ ἐκβίασις συνίσταται εἰς ἀπειλὰς μελλουσῶν κακώσεων, ἢ βλάβης, ἢ ἄλλας παρομοίας φύσεως, καταγινώσκειται ἡ ποινὴ τῆς εἰρκτικῆς.

Περὶ τῆς ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων διαπραττομένης ἐκβιάσεως πραγματεύεται ἰδιαιτέρως τὸ ἄρθρ. 369 ²⁾).

Κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἁρθροῦ τούτου τιμωρεῖται ὡς ἐνοχος ἐκβιάσεως ὁ δημόσιος ὑπάλληλος, ὅστις ἀπειλεῖ, ποιούμενος χρῆσιν τῆς δημοσίας αὐτοῦ ἐξουσίας, πρὸς ἐπιτυχίαν ἰδιωτικῆς ὠφελείας. Ὅθεν ἐπὶ τῆς ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων διαπραττομένης ἐκβιάσεως, ἀντὶ τῶν ἀπειλῶν καὶ βιαιοπραγιῶν ἐν γένει, ὡς μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐγκλήματος χρησιμεύουσιν αἱ ἐκ τῆς δημοσίας ἐξουσίας αὐτῶν προερχόμεναι ἀπειλαί.

Ὡς δημοσίαν ἐξουσίαν δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸ σύνολον τῆς προσηκούσης παντὶ δημοσίῳ ὑπαλλήλῳ ἐνεργείας, ἥτις περιλαμβάνει ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰ δικαιώματα καὶ τὰς προνομίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ καθήκοντα καὶ τὰς υποχρεώσεις αὐτοῦ. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς τοιαύτης ἐνεργείας ἀποτελεῖ τὴν ἐνάσκησιν τῆς δημοσίας ἐξουσίας, καὶ ἐφ' ὅσον μὲν στηρίζεται εἰς τοὺς νόμους, τρὺς κανονισμοὺς καὶ τὰς ὁδηγίας τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ

¹⁾ Motive z. revidirten Entwürfe d. Strafgesetzb. 1827 σελ. 479.

²⁾ Γαλλ. ποιν. νόμου ἄρθρ. 174. Εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἁρθρ. 369 ὑπάγονται καὶ οἱ δημοτικοὶ ὑπάλληλοι, ὡς οἱ δήμαρχοι, οἱ δημοκριτικοὶ πάρεδροι κτλ. καθ' ὅσον ἐνεργοῦσιν ἔργα διοικητικὰ ὅρ. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 49 τοῦ 1876.

εἶναι νόμιμος, ἐφ' ὅσον τὸνναντίον ἀντίκειται πρὸς ταῦτα, χαρακτηρίζεται ὡς κατάχρησις τῆς δημοσίας ἐξουσίας ¹⁾).

Αἱ ἐκ τῆς δημοσίας ἐξουσίας τοῦ ὑπάλληλου προερχόμεναι ἀπειλαὶ δέον νὰ γίνωνται ἐπὶ τῷ σκοπῷ προσπορίσεως ἰδιωτικοῦ ὀφέλους, ὅπως δὲ ἀδιάφορον εἶναι, ἂν ἐπέτυχεν ὁ ὑπάλληλος τὸν τοιοῦτον σκοπὸν αὐτοῦ ἢ οὐ. Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις τὸ ἐγκλήμα διὰ τῆς αὐτῆς τιμωρεῖται ποινῆς. Μόνον ὁσάκις ἡ ἀπειλὴ δὲν εἶναι ἄξια λόγου, καὶ τὸ ὄφελος δὲν υπερβαίνει τὴν ποσότητα τῶν 30 δραχμῶν, καταγινώσκειται ἡπιωτέρα ποινὴ, ἢ τῆς διετοῦς κατ' ἐλάχιστον ὅρον φυλακίσεως.

Γ') Δήωσις τῆς χώρας.

Ἄρθρ. 370.

Ὅστις μὲ σκοπὸν ὁποιασδήποτε ἐκβιάσεως διαδίδει εἰς ὀλοκλήρους χώρας ἀνησυχίαν καὶ τρόμον, ὑψόνων ἐμπρηστικά σημεῖα, ἢ ἀπειλῶν δι' ἐκθέτων ἢ εἰς διαφόρους ἐπιστελλομένων γραμμάτων θάνατον, ληστεϊαν ἢ ἐμπρησμόν, τιμωρεῖται μὲ δεσμὰ τὸ πολὺ ἐτῶν δεκαπέντε, ἢ ἐὰν τωόντι ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ του, ἀπὸ δεκαπέντε μέχρις εἴκοσιν.

Τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐγκλήματος τῆς δηώσεως τῆς χώρας εὐρίσκομεν κατὰ πρῶτον διατετυπωμένην ἐν ταῖς νομοθεσίαις τῶν τελευταίων μεσαιωνικῶν χρόνων ²⁾, ἐξ ὧν παρέλαβον αὐτὴν οἱ τῶν νεωτέρων χρόνων ποινικοὶ νόμοι. Ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος ἐν Βιβλίῳ Γ. τίτλ. 2 πραγματοποιούμενος περὶ τῶν ἐγκλημάτων τῶν κατὰ προσώπων ἀπευθυνομένων, περιέχει ἐν ἄρθρ. 305—307, τροποποιηθεῖσι διὰ τοῦ νόμου τῆς 13 Μαΐου 1863, ἀμέσως μετὰ τὰ ἐγκλήματα τοῦ φόνου καὶ τῆς φαρμακείας εἰ-

¹⁾ Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 974.

²⁾ Κρολίνης ἄρθρ. 128. Cucumus ἐν Archiv d. Crim. R. N. Folge I. σελ. 7. Wächter Lerb. II § 142.

δικὰς διατάξεις περὶ τῶν ἀπειλῶν φόνου, φαρμακείας ἢ ἄλλης τινὸς ἀξιοποίνου τῶν προσώπων προσβολῆς, γενομένης δι' ἀνω-
νύμων ἢ ἐνυπογράφων ἐγγράφων. Ἀλλὰ κατὰ τὰς διατάξεις
τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου ἢ ἔννοια τοῦ ἐγκλήματος τῆς
δηλώσεως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑφισταμένη ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ
εὐρύτητι, ὅπως διευρύνθη ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ Βαυαρικῷ νόμῳ
τοῦ 1813 (ἄρθρ. 243) καὶ ἐν τοῖς μετ' αὐτὸν νομοσχεδίοις ¹⁾,
ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων συνετάχθη τὸ ἄρθρ. 370 ²⁾.

Οὐσιώδη στοιχεῖα τῆς ἐννόιας τοῦ ἐγκλήματος εἰσὶ τὰ ἑξῆς.

1) Ὑποκείμενον δύναται νὰ ᾖ εἰς ἡ πλείονες, οἵτινες ἢ συν-
επεία συστάσεως μετ' ἀλλήλων ἐπεχείρησαν τὴν πράξιν, ἢ
ἐκαστος κατ' ἰδίαν.

2) Ἀντικείμενον εἰσὶν οἱ κάτοικοι συλλεβδὴν χώρας τινὸς,
κοινότητες, δῆμοι, ἐπαρχίαι κτλ.

3) Ἡ ἐνέργεια τοῦ αὐτουργοῦ συνίσταται εἰς τὴν διάδοσιν
ἀνησυχίας ἢ τρόμου δι' ὑψώσεως ἐμπρηστικῶν σημείων, ἢ δι'
ἀπειλῆς θανάτου, ληστείας, ἢ ἐμπρησμοῦ γενομένων δι' ἐπι-
στολῶν ἐκθέτων ἢ ἀποστελλομένων εἰς διάφορα πρόσωπα ³⁾.
Αἱ ἀπειλαὶ πρέπει νὰ ᾖναι τοιαῦται, ὥστε νὰ καθίσταται πιθα-
νὴ ἡ πρᾶγματοποίησις τοῦ κινδύνου, ὃν ὑποδεικνύουσι, διότι,
ὁσάκις ὁ ἀπειλούμενος κίνδυνος εἶναι φυσικῶς ἀδύνατον νὰ ἐπ-

¹⁾ Ὁρ. Βαυαρ. Νομοσχ. 1827 ἄρθρ. 260. — 1831 ἄρθρ. 303.

²⁾ Ὁ ποινικὸς νόμος τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας δὲν μνημονεύει
εἰδικῶς τὸ ἐγκλημα τῆς δηλώσεως τῆς χώρας, ἀλλὰ ἐν τῷ τμήματι περὶ
τῶν ἐγκλημάτων κατὰ τῆς δημοσίας τάξεως συμπεριέλαβε τὴν δι-
ατάξιν τοῦ ἄρθρ. 126, δι' ἧς ἐν γένει τιμωρεῖ τὴν ἀπειλὴν κοινῶς ἐπι-
κινδύνου ἀδικήματος, ἐν τῷ περὶ ἐκθέσεως ἐγκλήματι τὴν διάταξιν
τοῦ ἄρθρ. 254, δι' ἧς τιμωρεῖ τὴν ἐκθέσιν τὴν διενεργουμένην δι' ἀπει-
λῆς φόνου, ἐμπρησμοῦ ἢ πλημύξεως.

³⁾ Ἄν οἱ ἐπιστολαὶ αὗται πρέπει νὰ ᾖσι ἐνυπόγραφοι, δὲν ὀρίζεται
ἐν τῷ νόμῳ. Φρονούμεν ὅμως, ὅτι καὶ ἀνωνύμων ἐπιστολῶν ἡ ὑπαρξίς
ἄρκει (ὁρ. καὶ Γαλλ. ποιν. νόμου ἄρθρ. 305. Chauveau-Hélie Code
Penal II ἀριθ. 2532).

έλθῃ, τότε βεβαίως οὔτε τρόμον, οὔτε ἀνησυχίαν δύναται νὰ διεγείρῃ, οὔτε πρὸς τὸν σκοπὸν ἐκβιάσεως νὰ χρησιμεύσῃ ¹⁾).

4) Σκοπὸς τῆς δολίας προαιρέσεως τοῦ αὐτουργοῦ πρέπει νὰ ᾖ ἢ διὰ τῆς διαδόσεως τῆς ἀνησυχίας καὶ τοῦ τρόμου ἀπολαυσίς ἀθεμίτου καὶ παρανόμου ὠφελείας, ἥτοι ἡ ἐκβίασις, ἐπομένως, ἐσάκις ὁ εἰδικὸς αὗτος καὶ ὠρισμένος σκοπὸς τῆς πράξεως ἐλλεῖπει, οἷον ἐὰν ὁ τρόμος ἐμποιῇται ἔνεκεν ἐκδικήσεως, ἡ πράξις δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς δῆσις.

Τὸ ἐγκλημα τῆς δρώσεως, ἔνεκα τοῦ ἐπικινδύνου χαρακτηῖρος, ὃν φέρει, καταλέγεται μεταξὺ τῶν τυπικῶν ἐγκλημάτων, ὅθεν λογίζεται τετελεσμένον διὰ τῆς ὑψώσεως τῶν ἐμπρηστικῶν σημείων, ἢ διὰ τῆς ἀποστολῆς ἢ ἐκθέσεως τῶν ἀπειλητικῶν ἐπιστολῶν, δὲν ἀπαιτεῖται δὲ πρὸς τελεσιουργίαν αὐτοῦ, οὔτε ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ τῆς ἐκβιάσεως, οὔτε ἡ πραγματοποίησις οἰουδήποτε ἐκ τῶν ἀπειλουμένων κακῶν ²⁾).

Ἐκ τῆς προεκθεθείσης ἀναλύσεως γίνεται δῆλον, ὅποια τὰ κοινὰ καὶ ὅποια τὰ ἰδιάζοντα τῆς ἐννοίας τοῦ ἐγκλήματος τῆς δρώσεως στοιχεῖα τὰ διαστέλλοντα αὐτὸ ἀπὸ τῶν ὁμογενῶν ἐγκλημάτων τῆς ληστείας καὶ ἐκβιάσεως.

Ὅπως ἡ ληστεία καὶ ἡ ἐκβίασις, οὕτω καὶ ἡ δῆσις περιέχει προσβολὴν κατὰ τοῦ προσώπου καὶ τῆς περιουσίας συγχρόνως, καὶ διενεργεῖται διὰ βίας καὶ ἀπειλῆς, ἀλλὰ τῆς μὲν δρώσεως σκοπὸς εἶναι ἡ ἐκβίασις, ἥτοι ἡ ἀπόλαυσις παρανόμου ὠφελείας, τῆς δὲ ληστείας ἡ ἀφαίρεσις ἄλλοτρίου κινητοῦ πράγματος.

Ἡ ἐκβίασις καὶ ἡ ληστεία ἀπευθύνονται καθ' ὠρισμένου τινὸς προσώπου, ἐν ᾧ ἀντικείμενον τῆς δρώσεως ἐστὶν ὁμᾶς προ-

¹⁾ Δ.χ. Ἐὰν ἀπειλῇται ὁ ἐμπρησμὸς δάσους εἰς χώραν ἄδενδρον, ἢ τῶν θημονιῶν τῶν δημητριακῶν καρπῶν, καθ' ὃν χρόνον δὲν ὑπάρχουσι πλέον τοιαῦτα κτλ. Häberlin Criminalrecht II σελ. 296.

²⁾ Motive z. Entwurf. 1827 σελ. 285.

σώπων αποτελούντων κοινότητα ἢ ἐγκαταστημένων ἐν τινι δήμῳ ἢ ἐν τινι ἐπαρχίᾳ ¹⁾).

Πρὸς προσδιορισμὸν τῆς καταγνωστέας κατὰ τοῦ ἐνόχου ποι-
νῆς γίνεται ἡ διαστολὴ μεταξύ τῆς ἐπιτυχίας ἢ μὴ τοῦ ἐπι-
διωχομένου σκοποῦ διὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐγκλήματος, καὶ
εἰ μὲν ἐπέτυχεν ὁ αὐτουργὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, αὐστηρότερον
τιμωρεῖται, καταγιγνωσκομένης αὐτῷ τῆς ποινῆς τῶν δεσμῶν
15—20 ἐτῶν, εἰ δὲ ἀπέτυχεν, ἐλαττοῦται ὁ χρόνος τῆς ποινῆς
αὐτοῦ μέχρι 15 τὸ πολὺ ἐτῶν.

¹⁾ Ὅσακις ἡ βία καὶ ἀπειλὴ ἀπευθύνονται καθ' ἑνὸς μόνου προσώ-
που, ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 330 περὶ παρανόμου βίας καὶ
ἀπειλῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΚΛΟΠΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΞΑΙΡΕΣΕΩΣ

Α') ΠΕΡΙ ΚΛΟΠΗΣ.

α') Εἰσαγωγή.

Ἐν τῷ ἀρχαιοτέρῳ Ῥωμαϊκῷ δικαίῳ ὡς κλοπὴ (*furtum*) ¹, ἐχαρακτηρίζετο γενικώτερον ἢ ἀφαίρεσις ἐπὶ σκοπῷ ἰδιοποιήσεως παντὸς ἄλλοτρίου κινητοῦ πράγματος. Ἄλλ' ἡ ἔννοια τοῦ ἐγκλήματος, μὴ οὕσα ἀκριβῶς διατετυπωμένη, περιελάμβανεν ἐν ἑαυτῇ καὶ τὸ ἐγκλημα τῆς ληστείας ὡς καὶ πλείστας ὅσας περιπτώσεις τῆς ἀπάτης ²).

Ἐν τῷ δωδεκαθέλτῳ διεκρίνετο ἡ κλοπὴ εἰς *furtum manifestum* καὶ *furtum non manifestum*.

¹) Περὶ τῆς παραγωγῆς τῆς λέξεως *furtum* διάφοροι ἐκτίθενται εἰ-
κασίαι. Τινὲς παράγουσι ταύτην ἐκ τῆς λέξεως *fur vum* τούτέστι *ni-*
grum ὡς ὁ Παῦλος ἐν *lex 1. (47. 2 de furtis)* «*Furtum a furvo id est*
nigro dictum Labeo ait, quod clam et obscuro fiat et plerumque
nocte. Inst. § 2 (4, 1 de obl. q. ex. del.)», ἄλλοι ἐκ τῆς ἐλληνικῆς
λέξεως *φῶρ* ἥτοι κλέπτης, ἐξ ὧν τὸ ῥῆμα *fureo, furitum*
καὶ κατ' ἀποκοπὴν *furtum*. Τὸ δὲ *φῶρ* παράγουσιν ἐκ τοῦ φέρειν.
Βασ. (60, 12). Menagii Amoenitates jur. c. 39 σελ. 285.

²) *Köstlin Abhandl. σελ. 195. — Rein Criminalrecht d. Römer*
σελ. 296.

Furtum manifestum ἐκαλεῖτο ἡ κλοπὴ, καθ' ἣν ὁ κλέπτης συνελαμβάνετο ἐπ' αὐτοφόρῳ, τούτέστιν ἢ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κλοπῆς, ἢ ἐν ᾧ τόπῳ διέπραξε τὴν κλοπὴν, ἢ πρὶν ἢ ἀποκομίσῃ τὸ κλοπιμαῖον πράγμα, ἐνθα προσέθετο ¹⁾).

Ὁ ἐπ' αὐτοφόρῳ συλλαβὼν τινα κλέπτην ἐν καιρῷ νυκτὸς ἡδύνατο ἀτιμωρητὶ νὰ φονεύσῃ αὐτόν, ἐν ἡμέρᾳ δὲ μόνον, ἐὰν ἀνθίστατο φέρων ὄπλα (*cum telo*) κατ' αὐτοῦ ²⁾).

Κατὰ τῶν κηρυχθέντων ἐνόχων τοιαύτης κλοπῆς κατεγινώσκετο *pæna capitalis* (κεφαλικὴ καταδίκη), ἥτοι ἐὰν μὲν ἀνῆκον εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν, ἐτιμωροῦντο διὰ τῆς ποινῆς τῆς μαστιγώσεως καὶ τῆς ἐπιδιδάσεως (*addictio*) εἰς τὸν κλαπέντα, ἐὰν δὲ εἰς τὴν τάξιν τῶν δούλων, διὰ τῆς ποινῆς τῆς ἀπὸ τοῦ Ταρπητοῦ λόφου κατακρημνίσεως ³⁾).

Κατὰ πρῶτον διὰ τοῦ Ἑδίκτου τοῦ Πραίτωρος ὡς ποινὴ τοῦ **Furtum manifestum** ὠρίσθη τὸ τετραπλάσιον τῆς ἀξίας τοῦ κλαπέντος (*pæna quadrupli*) ⁴⁾).

Furtum nec manifestum (ἀφανῆς κλοπὴ), ἐκαλεῖτο ἡ κλοπὴ, καθ' ἣν ὁ κλέπτης δὲν συνελαμβάνετο ἐπ' αὐτοφόρῳ ⁵⁾). Ἐτιμωρεῖτο δὲ ὁ ἐνοχος διὰ τῆς καταδίκης αὐτοῦ εἰς ἀπόδοσιν τοῦ διπλασίου τῆς ἀξίας τοῦ κλαπέντος (*pæna dupli*) ⁶⁾).

Ἐκτὸς τῆς διακρίσεως ταύτης τῆς κλοπῆς εὐρίσκουμεν ἐν τῷ

¹⁾ Gaj. Inst. III § 183.

²⁾ Cicer. pr. Mil. 3. — Gell. XI. 18. VIII. 1. — Lex. 4 § 1. (9. 2. ad leg. Aquil.).

³⁾ Gaj. Inst. III § 189. Festus v. nec. — Gell. XI 18. XX. 1. — Μόνον κατὰ τῶν ἐν καιρῷ νυκτὸς κλεπτῶν δημητριακῶν καρπῶν ἐπεβάλετο ἡ ποινὴ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ. Rein. Criminalr. d. Römer σελ. 301. — Köstlin. Abhandl. σελ. 197.

⁴⁾ Gaj. II. 189. IV. M. — Gell. XX. I. — Köstlin Abhandl. σελ. 198.

⁵⁾ Gaj. Inst. III § 185. Paul. S. R. II. 31 § 3. 5. «Nec manifestus fur est, qui in faciendo quidem deprehensus non est, sed eum furtum fecisse negari non potest».

⁶⁾ Gaj. Inst. III. 190. — Lex 46 § 2, lex 50 pr. (47. 2 de furtis).

(ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ΄.)

δωδεκαδέλτῳ καθιερωμένας εἰδικάς τινας ἕνεκα κλοπῆς ἀγωγὰς, ἤτοι τὴν *actio furti concepti* καὶ τὴν *actio furti oblati*. Ἡ *actio furti concepti* ἀπηϋθύνετο κατὰ παντὸς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ὁποίου, γενομένης ἐρεύνης καθ' ὠρισμένας διατυπώσεις (*per lancem et licium*) ¹⁾, ἀνευρίσκετο τὸ κλοπιμαῖον πρᾶγμα ²⁾, ἡ δὲ *actio furti oblati* ἐχόρηγεῖτο κατ' ἐκείνου, ὅστις παρέδιδε τὰ κλοπιμαῖα τρίτῳ τινί, ὅπως, ἐρεύνης γενομένης, μὴ εὗρεθῶσι παρ' αὐτῷ ³⁾.

Διὰ τοῦ Ἑδίκτου τοῦ Πραίτωρος εἰσῆχθησαν ἡ *actio furti prohibiti*, ἥτις ἀπηϋθύνετο κατὰ τοῦ ἀνθισταμένου πρὸς ἔρευναν τῶν κλαπέντων, καὶ ἡ *actio furti non exhibiti* κατὰ τοῦ ἀρνούμενου τὴν παράδοσιν τῶν κλαπέντων ⁴⁾. Δι' ἀμφοτέρων ἐπεδιώκετο ἡ ἀποζημίωσις εἰς τὸ τετραπλάσιον τῆς ἀξίας τῶν κλαπέντων.

Πρὸς ἐξασφάλισιν δὲ τοῦ τῆς κυριότητος δικαιώματος τοῦ ἰδιοκτήτου τῶν κλαπέντων ἀνεγράφη ἐν τῷ δωδεκαδέλτῳ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς χρησικτησίας τῶν κλοπιμαίων πραγμάτων «*rei furtivae aeterna auctoritas esto*» ⁵⁾.

¹⁾ *Per lancem et licium conceptio furti* ἐκαλεῖτο ἡ ἀνέυρεσις τῶν κλοπιμαίων πραγμάτων ἐν τῇ οἰκίᾳ τινὸς συνεπεῖχ κατ' οἶκον ἐρεύνης γενομένης ὑπὸ τοῦ κλαπέντος, ὅστις εἰσῆρχετο πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν κλοπιμαίων γυμνὸς φέρων ζώνην μόνον περὶ τὴν ὀσφύν (*licium*) καὶ πινακίδα (*lancem*) ἐν χερσὶ. *Gaj. Inst. III § 191.*

²⁾ Ἐνεκα τῆς ἀσφαλείας τῶν πηγῶν ἀμφίβολον καθίσταται καὶ ἀμφισβητεῖται, ἐὰν τὸ *furtum conceptum* ἐθεωρεῖτο ὡς *furtum manifestum*, καὶ ἂν ἡ καταγινωσκομένη ποινὴ τοῦ τριπλασίου (*poena tripli*) εἰσῆχθῃ κατὰ πρῶτον διὰ τοῦ Ἑδίκτου τοῦ Πραίτωρος. (*Gell. XI. 18. XVI 10. contr. Gaj. III 192—194—Köstlin Abhandl. σελ. 198. σ. 1.*

³⁾ *Gaj. III § 187. Paul S. R. II. 31. 3. 5. 14. 22. Inst. § 4. (4. 1. de oblig. quæ ex del.).*

⁴⁾ *Gaj. III 188. 192. Inst. § 4 (4. 1. de obl. q. ex del.). Walter Rechtsgeschichte II § 757.*

⁵⁾ Τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἐπεξέτεινε, καὶ ἀνέπτυξε μεταγενεστέρως ἡ

Προϊόντος τοῦ χρόνου, ἡ ἔννοια τοῦ ἐγκλήματος τῆς κλοπῆς διὰ τῆς πράξεως τῶν δικαστηρίων καὶ τοῦ Ἐδίκτου τῶν Πραιτῶρων διεπλατύνθη, καὶ ἀκριθέστερον ὠρίσθη. Ὡς κλοπὴ ἐχαρακτηρίζετο πᾶσα ἀλλοτριῶν πραγμάτων ἀφαίρεσις, ὡς καὶ ἡ ἰδιοποιήσις τῆς κατοχῆς ἢ τῆς χρήσεως αὐτῶν, διὸ ὁ νομοδιδάσκαλος Παῦλος ὀρίζει τὴν κλοπὴν λέγων «*Furtum est contrectatio rei fraudulosa, lucri faciendi gratia, vel ipsius rei, vel etiam usus ejus possessionisve* ¹⁾».

Ἀντὶ τῶν ἐν τῷ ἀρχαιοτέρῳ δικαίῳ καθιερωθεισῶν ποινῶν εἰσῆχθη μεταγενεστέρας ἡ *actio furti* ἡ ὑπὸ τοῦ κλαπέντος, εἴτε οὗτος ᾗν αὐτὸς ὁ κύριος τοῦ πράγματος, ἢ ὁ ἐνασκῶν μόνον πραγματικὸν ἐπ' αὐτοῦ δικαίωμα (ὡς ὁ *bonæ fidei possessor*, ὁ ἐνεχυροῦχος δανειστής, ὁ ἐπικαρπωτὴς κτλ.). κατὰ τοῦ ἐνόχου ἀπευθυνομένη καὶ σκοποῦσα τὴν εἰς τὸ τετραπλοῦν τῆς ἀξίας τοῦ κλοπιμαίου καταδίκην αὐτοῦ ²⁾).

Πρὸς διεκδίκησιν δὲ τῶν κλοπιμαίων ἐκτὸς τῆς *rei vindictio* ἡδύνατο νὰ ἐγερθῇ κατὰ τοῦ κλέπτου ἢ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ ἡ *condictio furtiva*, δι' ἧς ἀπλῶς ἢ ἀπόδοσις τῶν κλα-

Lex Atinia. ὅρ. Lex 33 pr. (41. 3. de usurp.). Inst. § 2. (2. 6). Gell. XVII. 7.

¹⁾ Lex 1 § 3. (47. 2 de furt.). *Furtum usus* ὑπῆρχεν, ὡσάκις κατεχρήτο τις τὴν χρῆσιν πράγματος εὐρισκομένου ἐν τῇ κατοχῇ αὐτοῦ, ἢ παρὰ νόμῳ ἐποιεῖτο χρῆσιν πράγματος διαπιστευθέντος αὐτῷ. Gaj. III. 196. 197. Lex 5 § 8 (13. 6. commod). *Furtum possessionis* ὑπῆρχεν, ὅταν ὁ ἔχων τὴν κυριότητα πράγματός τινος ἀφῆρει αὐτὸ ἐκ τῆς κατοχῆς τοῦ κατέχοντος νομίμῳ λόγῳ, ὡς ὁ ὀφειλέτης τὰ ἐνεχυρασθέντα τῷ δανειστῇ αὐτοῦ ἀντικείμενα. Gaj. III. 200. 204. Inst. § 10. 14 (4. 1.) Lex 36 pr. (43. 7. de pign. act.) Köstlin Abhandl. σελ. 203.—Hälschner System II σελ. 392. Τινὲς τῶν ἀρχαιοτέρων Ρωμαίων νομοδιδασκάλων ὡς *furtum rei* ἐθεώρησαν καὶ τὴν κλοπὴν τῶν ἀκινήτων, ἀλλ' ὁ Γάιος (Inst. II. 51) λέγει· *improbata eorum sententia qui putaverint furtum fundi fieri posse*».

²⁾ Gaj. III. 189. 190. IV. 111.—Inst. § 5 (4.1.). Lex 50 pr. (47. 2. de furtis).

πέντων, ἢ ἡ πλήρης ἀποζημίωσις τοῦ παθόντος ἐπεδιώκετο, ἀλλ' οὐχὶ ἡ τιμώρησις τοῦ ἐνόχου, διὸ καὶ συνέπεια τῆς ἀγωγῆς ταύτης δὲν ἦν ἡ ἀτίμωσις τοῦ καταδικασθέντος ¹⁾).

Τῆς ἐνασχέσεως τῆς *actio furti* ἀπεκλείοντο οἱ σύζυγοι διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐτέρου αὐτῶν τελεσθεῖσαν κλοπὴν, καθ' οὗ ἡδύνατο νὰ ἐγερθῇ μόνον ἡ *rei vindicatio* ἢ ἡ *actio rerum amotarum*, ὡς καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῆς οἰκογενείας διὰ τὰς κλοπὰς τὰς γενομένας ὑπὸ υἱῶν, δούλων καὶ ἀπελευθέρων ²⁾).

Ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων ἡ ἔννοια τῆς κλοπῆς ὠρίσθη ἀκριβέστερον, καὶ διεκρίθη ἀπὸ τοῦ ἐγκλήματος τῆς ληστείας καὶ τῆς ἀπάτης. Ἡ *actio furti* ἐξηκολούθησε μὲν οὕσα ἐν χρήσει, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς πολλὰς περιπτώσεις ἀπέβαινε ἀνεπαρκὴς πρὸς ἀπόληψιν τῆς ἐπιδιωκομένης ἀποζημιώσεως, οἷον ὁσάκις ὁ ἔνοχος ἔσφερετο περιουσίας, καὶ ἐπειδὴ πολλάκις ἡ ἐκτέλεσις τῆς κλοπῆς συνωδεύετο διὰ τοιούτων ἐπιβαρυντικῶν περιστάσεων, ὥστε ἀναγκαίᾳ καθίστατο ἡ τιμώρησις τοῦ ἐνόχου, διεκρίθησαν εἰδικαί τινες περιπτώσεις τῆς κλοπῆς, αἵτινες ὡς *crimina extraordinaria* ἐχαρακτηρίσθησαν. Εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτῶν ὑπῆγοντο

1) οἱ ἔνοχοι τοῦ ἐγκλήματος τῆς συληθείσης κληρονομίας (*expilatae hereditatis*), τοὔτεστι τῆς κλοπῆς καὶ ὑφαίρεσεως δλοκλήρου ἢ μέρους ἐκκειμένης κληρονομίας ³⁾).

2) Οἱ *directarii*, ἥτοι οἱ εἰσδύοντες εἰς ἀλλοτρίας κατοικίας ἐπὶ σκοπῷ κλοπῆς (*hi qui in aliena cœnacula se dirigunt furandi animo*) ⁴⁾).

¹⁾ Lex 56 § 3 (47. 2. de furt.). Inst. § 19 (4. 1). Lex 13 § 1 (13. 1 de cond. furt.). Lex 1 (3. 2. de his qui not. inf.).

²⁾ Lex 2 (25. 2. act. rer. amot.). Lex 52 (47. 2. de furt.). Inst. § 42. (4. 1.) Lex 11 § 1. (48. 19. de poen.).

³⁾ Lex 1. 2. 3. (47. 19. exp. her.). Lex 70 (47. 2 de furt.). Lex 4 C. (9. 32. exp. hered.).

⁴⁾ Lex 7 (47. 11. de extr. crim.) Lex § 2 (47. 18. de effract.).— Paul. S. R. VIII. 5, 4.

3) Οἱ effractores, οἱ μετὰ ῥήξεως διαπράξαντες κλοπὴν (τοιχωρύχοι) ¹⁾.

4) Οἱ expilatores, οἱ τοὺς ἀνθρώπους ἐκδύοντες ²⁾.

5) Οἱ saccularii, οἱ τοὺς ἄλλοτρίους σάκκους ἀνασχίζοντες, (qui vetitas in sacco artes excercentes partem subducunt partem substrahunt). ³⁾.

6) Οἱ fures balnearii, τοῦτέστι οἱ ἐν τοῖς βαλανείοις κλοπὴν διαπράττοντες ⁴⁾.

7) Οἱ fures nocturni, καὶ οἱ abigei ἢ abigeatores, οἱ νυκτερινοὶ κλέπται καὶ οἱ ἀπελάται ⁵⁾.

8) Οἱ τυμβωρύχοι καὶ οἱ γυμνοῦντες τὰ τῶν τελευτώντων σώματα (sepulcrum violatores et qui spolient corpora defunctorum) ⁶⁾.

Ὁ παθὼν εἶχε τὸ δικαίωμα ἢ πολιτικῶς νὰ ἐναγάγῃ τὸν ἔνοχον διὰ τῆς actio furti, ἢ νὰ ζητήσῃ τὴν ποινικὴν αὐτοῦ καταδίωξιν ⁷⁾.

Καὶ ἐν τῷ ἀρχαιοτέρῳ Γερμανικῷ δικαίῳ ὡς καὶ ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ εὐρίσκομεν διατετυπωμένην τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐγκλήματος τῆς κλοπῆς ὡς πράξεως ἀπευθυνομένης κατὰ τῆς περιουσίας καὶ σκοπούσης τὴν λαθραίαν ἀφαίρεσιν αὐτῆς. Ἡ λάθρα γενομένη ἀφαίρεσις ἦν τὸ διαστέλλον αὐτὴν ἀπὸ τῆς ληστείας

¹⁾ Lex 1 § 1. 2 (47. 18 de effract.). Lex 3 § 1 (1. 15. offic. praef. vig.). Βασ. 1 § 2 (60. 28).

²⁾ Lex 1 § 1 (47. 18). Βασ. 1. (60. 28).

³⁾ Lex 7 (47. 11. de crim. extr.).

⁴⁾ Lex 1 (47. 17. de furt. baln.). Lex 3 § 5 (1. 15 de off. praef. vig.).

⁵⁾ Lex 3 pr. (47. 14). Βασ. 1 καὶ 3 (60. 25). «Κυρίως ἀπελάτης λέγεται, ὅστις θρέμματα ἀπὸ βοσκῆς ἢ βουκωλίου ὑποσύρει, ἢ ἀπὸ τῶν ἀγελῶν ἱππους».

⁶⁾ Lex 3 § 7 (47. 12). Βασ. 11. (60. 28).

⁷⁾ Rein Criminalrecht d. Römer σελ. 325. — Köstlin Abhandl. σελ. 214. — Rosshirt Geschichte II σελ. 287.

ἰδιάζον στοιχείον, καὶ οὐχὶ ἡ κατὰ προσώπου βία. Ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς κλοπῆς δὲν ἀπεκλείοντο τὰ ἐγκλήματα τῆς ἀπάτης, ὡς καὶ αἱ πράξεις αἱ ἐπιφέρουσai φθορὰν μόνον ἢ βλάβην τῆς περιουσίας.

Ἐν τῇ Καρολίνῃ (ἄρθρ. 157—175) ἡ κλοπὴ χαρακτηρίζεται γενικώτερον ὡς δημόσιον ἀδίκημα. Ἐτηρήθησαν δὲ καὶ ἐν αὐτῇ αἱ ἐν τῷ προγενεστέρῳ Γερμανικῷ δικαίῳ ὡς καὶ ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ διακρίσεις τῆς κλοπῆς κατὰ λόγον τῶν συνοδευουσῶν τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἐπιβαρυντικῶν περιστάσεων, οἷον τῆς κλοπῆς τῆς ἐν νυκτὶ γενομένης, τῆς διὰ ῥήξεως ἢ ἀναβάσεως, τῆς δι' ὅπλοφορούντων προσώπων τελεσθείσης κτλ. Ἄλλ' ἐν τῇ Καρολίνῃ δὲν εὑρεται πλέον ὡς διακριτικὸν τῆς κλοπῆς στοιχείον ἡ λαθραία ἀφαιρέσις, ὥστε διαστέλλεται ἀπὸ τῆς ληστείας ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς κατὰ προσώπου βίας¹⁾.

Ἐκ τῶν νεωτέρων ποινικῶν νομοθεσιῶν ὁ Γαλλικὸς νόμος κατατάσσει τὴν κλοπὴν μετὰ τὴν ἐγκλημάτων κατὰ τῆς περιουσίας (Βιβλ. Γ', τίτλ. 6', κεφ. 2), χαρακτηρίζει δὲ ὡς ἐνοχον κλοπῆς πάντα, ὅστις ἀφαιρῇ δολίως πρᾶγμα μὴ ἀνήκον αὐτῷ²⁾.

Ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς κλοπῆς ἀποκλείει τὰς ὑφαιρέσεις, τὰς μετὰ τὴν οἰκείων ἢ συγγενῶν γενομένας (ἄρθρ. 380), περὶ ὧν ὀρίζει, ὅτι μόνον πολιτικαὶ ἀποζημιώσεις δύνανται νὰ αἰτηθῶσιν. Ὡς πρὸς τὴν διαβάθμισιν δὲ τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως διακρίνει τὴν ἀπλὴν κλοπὴν τὴν λάθρα μόνον γενομένην (*larcin*) ἢ τὴν μετὰ πανουργίας (*filouterie*), ἣν ὡς πλημμέλημα τιμωρεῖ, (ἄρθρ. 401) ἀπὸ τῆς κλοπῆς τῆς συνοδευομένης δι' ἐπιβαρυντικῶν περιστάσεων (*vol qualifié*), ἣν ὡς κακούργημα χαρακτηρίζει. Ὡς ἐπιβαρυντικὰς δὲ αἰτίας θεωρεῖ τὴν βίαν, ὅτε κατὰ τὸν ἡμέτερον Ποινικὸν νόμον ὑφίσταται τὸ ἐγκλημα τῆς

¹⁾ Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 628. Berner. Lehrb. σελ. 525.

²⁾ Ἀρθρ. 379. «Quiconque a soustrait frauduleusement une chose, qui ne lui appartient pas, est coupable du vol».

ληστείας, τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κλοπῆς ὑπὸ δύο ἢ πλειόνων συγχρόνως προσώπων, ἢ ὑφ' ἐνὸς προσώπου ἀλλ' ἐν καιρῷ νυκτός, ἢ διὰ ῥήξεως, ἢ δι' ἀναβάσεως, ἢ ἐν δημοσίᾳ ὁδῷ ἢ διὰ τῆς χρήσεως ὅπλων, ἢ ἀπειλῆς μόνον τῆς χρήσεως αὐτῶν κτλ.

Ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς κλοπῆς συμπεριλαμβάνεται κατὰ τὸν Γαλλικὸν ποινικὸν νόμον (ἄρθρ. 400) καὶ ἡ περίπτωσις τῆς ἐκβιάσεως, καθ' ἣν διὰ καταναγκασμοῦ ἢ διὰ βίας ὑποχρεοῦνται τινεὶ νὰ θέσῃ τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ ἐν τινὶ ἐγγράφῳ ἢ νὰ παραδώσῃ ἐγγραφον, τίτλον, ἢ ἀπόδειξιν βεβαιουῦντα τὴν σύστασιν ἢ διάλυσιν ἐνοχικῶν σχέσεων, ὡς καὶ ἡ ἀφαίρεσις, ἢ ἡ καταστροφή ὑπὸ τοῦ προσώπου, καθ' οὗ ἐνηργήθῃ ἡ κατάσχεσις, τῶν κατασχεθέντων πραγμάτων τῶν εἰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπαφθέντων ἢ εἰς τρίτον τινὰ παραδοθέντων¹⁾).

Ὁ Βρυαδικὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1813 διαστέλλει τὸ ἔγκλημα τῆς κλοπῆς, ἀπὸ τὸ τῆς ὑπεξαίρεσεως, καὶ τῆς ληστείας. Ὡς κλοπὴν χαρακτηρίζει τὴν ἐν γνώσει καὶ ἄνευ συγκαταθέσεως τοῦ ἔχοντος δικαίωμα ἰδιοποιήσιν τῆς κατοχῆς ἄλλοτρίου κινητοῦ πράγματος τὴν γενομένην αὐτογνωμόνως ἀλλ' ἄνευ βίας κατὰ προσώπου (ἄρθρ. 210). Ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς κλοπῆς ἀποκλείει τὴν ἀφαίρεσιν οἰουδήποτε πράγματος ἀνήκοντός τινι κατὰ κυριότητα ἀπὸ τοῦ ἐπικαρπωτοῦ, ἐνεχυροῦχοι δανειστοῦ ἢ τοῦ ἐνασκοῦντος δικαίωμα παρακατασχέσεως. Τὴν τοιαύτην πράξιν θεωρεῖ ἀναλόγως τῶν συνοδευουσῶν αὐτὴν περιστατικῶν χαρακτηριστέαν ἢ ὡς αὐτοδικίαν, ἢ ὡς ἀπάτην. Ἡ κλοπὴ φέρει χαρακτηῖρα κακουργήματος, εἴτε ἐνεκα τῆς ἀξίας τοῦ κλοπιμαίου πράγματος, ὅταν αὕτη ὑπερβαίνει τὸ ποσὸν τῶν 25 φιορινίων, (ἄρθρ. 214, 215), εἴτε ἐνεκα τῶν συνοδευουσῶν τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἐπιβαρυντικῶν περιστατικῶν, ἅτινα δρίζονται ὡς ἐκ τοῦ τόπου, τοῦ τρόπου καὶ τοῦ χρόνου τῆς διαπράξεως τοῦ ἐγκλήματος, ἢ ἐκ τοῦ εἶδους τῶν ἀ-

¹⁾ Rauter Droit crim. II σελ. 108 ἐπόμ.— Ἑρμ. ποιν. νόμου τόμ. Β', σελ. 140—141.

φαιρθεέντων πραγμάτων (ἄρθρ. 216 ἐπομ.). Ἡ ἐν τοῖς δικάστηρίοις ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ Βαυαρικοῦ ποινικοῦ νόμου κατέδειξε τὴν ἀπόλυτον τῆς μεταρρυθμίσεως αὐτῶν ἀνάγκην ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς αὐστηρότητος τῶν ἐπιβαλλομένων ποινῶν, ὅθεν διὰ διατάγματος τῆς 25 Μαρτίου 1816 ἐτροποποιήθησαν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρ. 214—221 καὶ τῶν ἄρθρ. 223—228. Συνεπεία αὐτοῦ ἡ κλοπὴ διεκρίθη εἰς ἀπλὴν ἢ κοινὴν κλοπὴν, ἥτις ὡς πταῖσμα μὲν χαρακτηρίζεται, ἐὰν ἡ ἀξία τῶν κλαπέντων δὲν ὑπερβαίνει τὰ πέντε φιορίνια, ὡς πλημμέλημα δὲ, ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ κλαπέντος δὲν ᾖ ἀνωτέρα τῶν 25 φιορινίων, καὶ ὡς κακούργημα, ἐὰν τὰ κλοπιμαῖα ὑπερβαίνωσι τὸ ποσὸν αὐτὸ, καὶ εἰς κλοπὴν συνοδευομένην δι' ἐπιβαρυντικῶν περιστατικῶν, καθ' ἣν δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ ἀξία τοῦ κλαπέντος.

Τὸ Βαυαρικὸν νομοσχέδιον τοῦ 1822 (ἄρθρ. 290 ἐπ.) ἐτροποποίησεν πολλοὺς τῶν ὅρισμῶν τοῦ διατάγματος τῆς 25 Μαρτίου 1816, τὰς δὲ τροποποιήσεις αὐτοῦ παρεδέξαντο τὰ μεταγενέστερα νομοσχέδια τοῦ 1827 καὶ 1831 ¹⁾ ἐπενεγκόντα πολλὰς νέας προσθήκας, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων συνετάχθησαν οἱ ὅρισμοὶ τοῦ ἡμετέρου ποινικοῦ νόμου.

β') Ὅρισμός καὶ στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος.

^{*} Ἀρθρ. 571.

Ἐνοχος κλοπῆς εἶναι ὅστις ἐν γνώσει λαμβάνει εἰς κατοχὴν αὐτογνωμόνως καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἔχοντος δικαίωμα ξένα κινητὰ κτήματα, μὴ ἐξαιρουμένων μὴδ' αὐτῶν τῶν ἔργων τοῦ ἀνθρωπίνου νοός, διὰ νὰ

¹⁾ Βαυαρ. νομοσχ. 1827 ἄρθρ. 261—272. — Νομοσχ. 1831 ἄρθρ. 304—316.

τὰ ἔχῃ παρανόμως ὡς ιδιοκτησίαν του.—Ἡ κλοπὴ εἶναι τετελεσμένη ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ κλέπτης καταλάβῃ τὸ πρᾶγμα ἀφαιρέσας αὐτὸ ἀπὸ τὸν τόπον του, ἢ ἄλλως τὸ λάβῃ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του.

Ἄρθρ. 372.

Ὡς κλοπὴ θεωρεῖται.—1) ἐάν τις κληρονόμος ὑφαιρέσῃ τι ἐκ τῆς εἰσέτι ἀμερίστου κληρονομίας πρὸς βλάβην τῶν συγκληρονόμων, κληροδόχων, ἢ δανειστῶν τῆς κληρονομίας· ἢ, ἐάν συνιδιοκτητῶν τις ἢ συνεταῖρος ὑφαιρέσῃ τι ἐκ τοῦ κοινοῦ πράγματος ἢ ταμείου πρὸς βλάβην τῶν λοιπῶν συμμετόχων.—2) ἐάν τις τυμβωρυχῶν νεκροσυλήσῃ.

Τὸν ὅρισμὸν τῆς κλοπῆς ἀναγράφει τὸ ἄρθρ. 371 κηρῦσσαν ἔνοχον αὐτῆς πάντα, ὅστις «ἐν γνώσει λαμβάνει εἰς κατοχὴν αὐτογνωμόνως καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἔχοντος δικαίωμα ξένα κινητὰ κτήματα, μὴ ἐξαιρουμένων μὴ αὐτῶν τῶν ἔργων τοῦ ἀνθρώπινου νοός, διὰ τὰ τὰ ἔχῃ παρανόμως ὡς ιδιοκτησίαν του». Ἐκ τοῦ τοιούτου ὁρισμοῦ τῆς κλοπῆς ἔπεται ὅτι:

1) Ἀντικείμενον αὐτῆς δύναται νὰ ᾖ πᾶν κινητὸν ἐνσώματον πρᾶγμα. Ἡ κατάληψις ἀκινήτων, ἢ ἐπὶ σκοπῷ ἰδιοποιήσεως γενομένη, δὲν ἀποτελεῖ κλοπὴν, ἀλλ' ἐν διδομέναις τισὶ περιπτώσεσι δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς βία ἢ αὐτοδικία κτλ. Ὡς κινητὸν πρᾶγμα λογίζεται πᾶν τὸ φύσει τοιούτον, ἥτοι πᾶν ὅ,τι ὁ κλέπτης δύναται ν' ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς θέσεως ἢ νὰ ἀφαιρέσῃ ἐκ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ εὑρίσκεται, καὶ νὰ συμπαραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ. Πρὸς χαρακτηρισμὸν πράγματός τινος ὡς κινητοῦ ἢ ἀκινήτου δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν αἱ διατάξεις τοῦ ἀστικοῦ δικαίου περὶ διακρίσεως κτημάτων ¹⁾).

¹⁾ Κατὰ τὸν παρ' ἡμῶν ἰσχύοντα νόμον τῆς 21 Ἰουνίου 1837 περὶ

Τὸ κινητὸν πράγμα πρέπει νὰ ᾖ ἐνσώματον, ἥτοι ὑποπίπτον ταῖς αἰσθήσεσι καὶ ἐπιδεκτικὸν καταλήψεως καὶ ἀφαιρέσεως ἀπὸ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ εὐρίσκεται, ὅθεν τῶν ἀσωμάτων ἀντικειμένων δὲν δύναται νὰ γείνη κλοπὴ¹⁾, ὡς λ.χ. τῶν δικαιωμάτων προσώπου τινὸς τῶν ἐκ δικαιολογικῶν σχέσεων πηγάζοντων²⁾ ἢ τῶν

διακρίσεως κτημάτων ἀρθρ. 5. «Τὰ κτήματα τὰ ἀνευ βλάβης τῆς οὐσίας αὐτῶν δυνάμενα νὰ μετατεθῶσιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον λέγονται κινήτα· τὰ δὲ τῆς ἐναντίας ιδιότητος ἀκίνητα» κατὰ δὲ τὸ ἀρθρ. 6. «Κτήματα φύσει κινήτα λογίζονται ἀκίνητα, ὅταν, ἥτοι δυνάμει τοῦ νόμου ἢ τῇ προθέσει τοῦ ιδιοκτῆμονος, ἀποτελοῦν παρακολούθημα ἀκινήτου τινός». Καὶ ἀντικείμενα ἐν συναφείᾳ μετ' ἀκινήτου τυγχάνοντα καὶ ὡς ἀκίνητα χαρακτηριζόμενα, ἐὰν ἀποσπασθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ θεωροῦνται ὡς κινήτα.

¹⁾ Ἐγεννήθη τὸ ζήτημα, ἂν καὶ τὸ ἀερίοφως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντικείμενον κλοπῆς. Τὰ δικαστήρια τοῦ Βελγίου, τῆς Ὀλλανδίας καὶ Ἀγγλίας ἔλυσαν καταφατικῶς τὸ ζήτημα. Τὴν γνώμην αὐτῶν ὑποστηρίζουσιν καὶ ὁ Kraus ἐν Archiv. d. Crim. R. 1853. Ergänz. Heft. σελ. 118. — Köstlin Abhandl. σελ. 240, σημ. 5. — Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 242 ἀρ. 2. Ἐναντίαν γνώμην ἐκφέρει ὁ Osenbrüggen N. Archiv. d. Crim. R. 1854 σελ. 1854. ὅρ. καὶ Chauveau Hélie Code Pénal II ἀρ. 3153.

²⁾ Περὶ τοῦ ζητήματος, ἂν ἢ ἐπὶ σκοπῷ ἰδιοποιήσεως ἀφαιρέσεις ἐγγράφων χρησίμων πρὸς ἀπόδειξιν δικαιολογικῶν σχέσεων ἢ ἄλλων μνημείων χαρακτηριστέα ἐστὶν ὡς κλοπὴ ὑπάρχει διαφωνία παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι. Τινὲς χαρακτηρίζουσιν ἀπολύτως τὴν τοιαύτην ἀφαίρεσιν ὡς κλοπὴν ὅρ. Klien Revision d. Grundsätze σελ. 318. — Mittermaier Archiv d. Crim. R. 1852 σελ. 321—341. — Faustin-Hélie Pratique Crim. II. § 704 σελ. 424. — Ἄλλοι τούναντίον χαρακτηρίζουσι τὴν ἀφαίρεσιν ἐγγράφου, ἐπὶ σκοπῷ ἀπαλλαγῆς χρέους γενομένην, ὡς ἀπάτην. Feuerbach Lehrb. § 319 σημ. 5. — Μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἀντιθέτων γνώμῶν ὑπάρχει μέση τις γνώμη, καθ' ἣν ἡ ἰδιοποίησις ἐγγράφων ἀποτελεῖ συρροὴν κλοπῆς καὶ ἀπάτης. Rosshirt Geschichte II. σελ. 320. — Heffter Lehrb. § 489 σημ. 5 καὶ 9. — Wachter ἐν Weiske's Rechtslexicon III σελ. 396. — Ἡ νεωτέρα ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ γνώμη εἶναι ἡ τοῦ Temme (Über d. Betrag d.

ἰδεῶν αὐτοῦ. Ὅσάκις ὁμως ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια ἐνσαρκοῦται εἰς ὠρισμένον ἔργον καθίσταται ἀντικείμενον κλοπῆς, διὰ τοῦτο ῥητῶς μνημονεύονται ἐν τῷ νόμῳ τὰ ἔργα τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς ὡς συμπεριλαμβανόμενα ἐν τῷ κύκλῳ τῶν πραγμάτων, ἅτινα εἰσὶν ἐπιδεκτικὰ κλοπῆς.

2) Τὸ ὑπὸ τοῦ κλέπτου ἀφαιρούμενον κινητὸν πρᾶγμα πρέπει νὰ ᾖ *ξέρον*, τοῦτέστι νὰ μὴ διατελῇ ἐν τῇ κυριότητι ἢ κατοχῇ αὐτοῦ, ἀλλ' ἄλλου τινὸς προσώπου φυσικοῦ ἢ ἡθικοῦ, οἷον τῆς πολιτείας, σωματείου, φιλανθρωπικοῦ καταστήματος, ἐταιρίας κτλ. Ἐπομένως κλοπὴ δὲν ὑφίσταται, ὡσάκις ἀφαιρεῖ τις πρᾶγμα ἴδιον νομίζων ἐκ πλάνης, ὅτι εἶναι ἀλλότριον. Ἐν ται-

Diebstahls σελ. 77 καὶ 86) καθ' ἣν ὡς κλοπὴ θεωρεῖται ἡ ἀφαίρεσις τῶν ἐγγράφων διὰ τῆς ἀνταλλακτικῆς ἀξίας τῶν ὁποίων ἐπιζητεῖ ὁ κλέπτης τὴν αὔξησιν τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας, ὅπερ συμβαίνει α) ἐπὶ τῆς ἀφαίρεσεως τῶν εἰς διαταγὴν τοῦ κομιστοῦ γραμματίων, περὶ ὧν ἅπαντες οἱ συγγραφεῖς ὁμοφώνως ἀποφαίνονται. Ἐν τῇ κατηγορίᾳ αὐτῶν δύνανται νὰ καταλεχθῶσι καὶ αἱ περιέχουσαι λευκὴν ὀπισθογράφῃσιν συναλλαγματικαί— β') Ἐπὶ τῆς ἀφαίρεσεως ἐγγράφων τῆς γενομένης, ὅπως ὁ κλέπτης ὠφελήθῃ αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴν ἀξίαν τῆς ὕλης, ἐξ ἧς ἀποτελεῖται τὸ ἐγγράφον. Ὡς λ. χ. ἐὰν ἐγγράφον τι περιέχει χρυσᾶ κοσμήματα ἢ ἦναι ἐσφραγισμένον διὰ προσηρημένων χρυσῶν σφραγίδων. δ') Ἐπὶ τῆς ἀφαίρεσεως ἐγγράφων πολυτίμων ὡς ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, οἷον ἀντιγράφων ἐνδόξων ἀνδρῶν, ἱστορικῶν μνημείων κτλ. — δ) Ἐπὶ τῆς ἀφαίρεσεως ἐγγράφων τῆς μετ' ἄλλων συγχρόνως ἀντικειμένων γενομένης ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ αὐτουργοῦ, ὡς λ. χ. ὅταν ἀφαιρῇται τὸ χαρτοφυλάκιόν τινος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι καὶ ἐγγράφα παρεκτικὰ δικαιωμάτων. Τούναντίον ὡς κλοπὴ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀφαίρεσις συναλλαγματικῆς πληρωτέας εἰς τὸν κομιστὴν αὐτῆς, ἢ χρεωστικοῦ ἐγγράφου, ἢ διαθήκης, δι' ἧς ἀποκληροῦται τις αἱ πράξεις αὗται φέρουσι μᾶλλον τὸν τύπον τῆς ἀπάτης καὶ δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ἢ ὡς ἀπόπειρα ἀπάτης, ἐὰν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν δὲν προέβῃ ὁ αὐτουργός εἰς ἐτέραν τινὰ ἐνέργειαν, ἢ ἄλλου τινὸς ἐγκλήματος, οἷον τῆς πλαστογραφίας, τῆς νοθεύσεως ἐγγράφων, τῆς φθορᾶς ξένης ἰδιοκτησίας κτλ.

αὕτη περιπτώσει ὑπάρχει ἀπόπειρα κλοπῆς πράγματος, ὅπερ δὲν ἡδύνατο νὰ ᾖ τὸ ἀντικείμενον ἀδικήματος ¹⁾).

²⁾ Ἐπίσης κλοπὴ δὲν ὑφίσταται, ὅταν τὸ ἀφαιρούμενον πρᾶγμα ᾖναι ἀδέσποτον, ὡς ἀδέσποτα δὲ λογίζονται ἢ τὰ ἀντικείμενα τὰ μήπω ὑπαχθέντα ὑπὸ τὴν δεσποτείαν προσώπου τινός, οἷον τὰ ἀτίθασσα ζῶα, οἱ ἐν τῷ πελάγει ἰχθεῖς κτλ. (*res nullius*) ἢ τὰ ἐγκαταλειφθέντα ὑπὸ τοῦ δεσπότου αὐτῶν (*res derelictae*) ²⁾.

Τὰ ἀπωλολότα δὲν δύνανται κυρίως νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀδέσποτα, διότι ὁ κύριος ἢ κάτοχος αὐτῶν ἐνδέχεται νὰ ἀναζητήσῃ ταῦτα, ἀλλ' ὅμως, ἐπειδὴ δὲν εὐρίσκονται ἐν τῇ κατοχῇ τοῦ ἔχοντος ἐπ' αὐτῶν δικαίωμα, καθ' ἣν στιγμὴν ἐγένετο ἡ κατάληψις, δὲν ὑπάρχει αὐτογνώμων ἀφαίρεσις ἀπὸ τῆς κατοχῆς ἑτέρου, διὸ καὶ ὁ ἡμέτερος νόμος χαρακτηρίζει τὴν παρακράτησιν αὐτῶν ὡς ὑπεξαίρεσιν καὶ οὐχὶ ὡς κλοπὴν ³⁾.

Περὶ τῶν ἐν τοῖς τάφοις κατατεθέντων πραγμάτων, περὶ τῶν ἐνδυμάτων τῶν νεκρῶν κτλ. ὑπάρχει ἀμφισβήτησις παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν, ἐὰν ἡ ἀφαίρεσις αὐτῶν ὡς κλοπὴ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ. Ὅσοι τὰ τοιαῦτα ἀντικείμενα εἰς τὴν κατη-

¹⁾ Π. Ν. ἄρθρ. 52. — Köstlin Abhandl. σελ. 239.

²⁾ Περὶ τῶν ἀδέσποτων πραγμάτων τὸ ἄρθρ. 16 τοῦ περὶ διακρίσεως κτημάτων νόμου ὁρίζει, ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὸ δημόσιον, ἐξ οὗ ἡδύνατό τις ἴσως νὰ εἰκόσῃ, ὅτι κυρίως δὲν ὑπάρχουσιν ἀδέσποτα πρᾶγματα, καὶ ἐπομένως πάντοτε τελεῖται κλοπὴ προσβάλλουσα τὸ τῆς περιουσίας τοῦ δημοσίου δικαίωμα, ἀλλ' ὅμως ἡ ἀντίστοιχος διάταξις τοῦ ἄρθρ. 539 τοῦ Γαλλικοῦ Κώδικος θεωρεῖται ἀναφερομένη μόνον εἰς τὰ ἀκίνητα, ἐπὶ δὲ τῶν κινητῶν παραδέχονται καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἰσχύοντα τὸν κανόνα τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, καθ' ὃν «*res nullius cedit primo occupanti*». Lex 3 pr. (41. 1. de aquirend. rer. dom.), τὴν αὐτὴν δὲ ἐρμηνεῖαν ὀφείλομεν νὰ δώσωμεν καὶ ἡμεῖς, ὅπως μὴ περιπέσωμεν εἰς ἀντιφάσεις ἀδικαιολογήτους. Chauveau-Hélie Code pénal II. ἀρ. 3174. Καλλιγ. Ῥωμ. Δικ. Β'. § 97 σελ. 129.

³⁾ Ποιν. Ν. ἄρθρ. 387 καὶ 694. — Περὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης γενήσεται εἰδικῶς λόγος ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ ἄρθρ. 387.

γορίαν τῶν ἀδεσπότων καταλέγουσιν, λύουσιν ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα ¹⁾).

Τοῦναντίον οἱ θεωροῦντες τὰ τοιαῦτα ἀντικείμενα ὡς περιουσίαν τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων τῶν τεθνεώτων, χαρακτηρίζουσι τὴν ἀφαίρεσιν αὐτῶν ὡς κλοπὴν ²⁾).

³⁾ Ενεκα τῆς τοιαύτης μεταξὺ τῶν συγγραφέων διαφωνίας πολλοὶ τῶν ποινικῶν νόμων τὴν τῶν τάφων σύλησιν ὡς ἰδιώ-
νυμον ἀναγράφουσιν ἐγκλημα ³⁾, ἄλλοι ὅμως, ἐν οἷς καὶ ὁ ἡμέ-
τερος (ἄρθρ. 372 § 2), ὡς ἔνοχον κλοπῆς χαρακτηρίζουσι τὸν
τυμβωρυχοῦντα ἐπὶ σκοπῷ συλήσεως τῶν νεκρῶν ⁴⁾).

Εἴπομεν, ὅτι τὸ ἀντικείμενον τῆς κλοπῆς πρέπει νὰ ᾖ ξένον
πρᾶγμα, ἐὰν ἐπομένως ὑπάρχωσι πολλοὶ συγκύριοι πράγματός
τινος, καὶ εἷς ἐξ αὐτῶν ἀφαιρέσῃ αὐτὸ ἐκ τῆς κατοχῆς τῶν ἄλ-
λων ἐπὶ σκοπῷ ἰδιοποιήσεως, ἡδύνατο νὰ ἐγερεθῇ ἀμφισβόλια, ἂν
ὑπὸ τοῦ συγκυρίου κατὰ τῶν λοιπῶν συνιδιοκτητῶν διαπράτ-
τεται κλοπὴ ⁵⁾. Τὸ ζήτημα τοῦτο λύει ὁ ἡμέτερος ποινικὸς
νόμος ἐν ἄρθρ. 372 § 1, χαρακτηρίζων ὡς ἔνοχον κλοπῆς τὸν
κληρονόμον τὸν ὑφαιρέσαντά τι ἐκ τῆς εἰσέτι ἀμερίστου κλη-
ρονομίας πρὸς βλάβην τῶν συγκληρονόμων, κληροδόχων ἢ δα-
ναιστῶν τῆς κληρονομίας, ἢ τὸν συνιδιοκτήμονα ἢ συνεταῖ-
ρον τὸν ὑφαιρέσαντά τι ἐκ τοῦ κοινοῦ πράγματος ἢ ταμείου
πρὸς βλάβην τῶν λοιπῶν συμμετόχων. Ἡ διάταξις αὕτη στη-

¹⁾ Köstlin Abhandl. σελ. 240.—Tittmann Handb. § 448.—Häber-
lin Criminalrecht IV 59.—Rosshirt Geschichte. II 319.

²⁾ Nypels ἐν Chauveau Hélie Code Pénal II. 3147 add. 8.—Leon-
hard. Commentar II. 330.

³⁾ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου ἄρθρ. 360.

⁴⁾ Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. 1813. II. σελ. 98.—Op-
penhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 168 n° 4.—Ἐὰν ὑφαιρεθῇ τὸ ἐνταφια-
σθὲν πτώμα, ἢ κακοποιηθῇ ἢ πρᾶξις χαρακτηρίζεται καὶ τιμωρεῖται
ὡς πταῖσμα δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 645.

⁵⁾ Feuerbach Lehrb § 349.—Γαλλ. ποιν. νόμου ἄρθρ. 380.—Rau-
der Droit crim. II. σελ. 411.

ρίζεται ἐπὶ τοῦ λόγου, ὅτι ὁ συνιδιοκτήτης ἢ συνεταῖρος ὡς πρὸς τὸ προσῆκον μὲν αὐτῷ μέρος δὲν πράττει κλοπὴν, ἀλλ' ὡς πρὸς τὰ μέρη τὰ εἰς τοὺς συνιδιοκτήμονας ἀνήκοντα ὑφίσταται πλήρης ἡ ἔννοια τῆς κλοπῆς, διὸ καὶ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως, καὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς καταγνωστέας ποινῆς λαμβάνονται ταῦτα ὑπ' ὄψιν. Διὰ τὴν ὑπάρξιν ὁμῶς ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ κλοπῇ, πρέπει τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα νὰ μὴ τυγχάνῃ ἐν τῇ κατοχῇ τοῦ ἐπὶ κλοπῇ κατηγορουμένου, ἀλλὰ τῶν συνιδιοκτητῶν αὐτοῦ ¹⁾).

3) Ἡ ἐνέργεια τοῦ αὐτουργοῦ πρέπει νὰ ἀπορρέῃ ἐκ *δολίας προαιρέσεως*, ἣτις ὑφίσταται, ὡσάκις γίνεται ἡ ἀφαίρεσις πρᾶγματός τινος ἀπὸ τῆς κατοχῆς ἐτέρου προσώπου, διατελοῦντος ἐν γνώσει τοῦ αὐτουργοῦ, ὅτι τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἶναι ξένον· διὸ, ὡσάκις τις ἀφαίρει πρᾶγμα τι, πιστεύων ἐκ πλάνης, ὅτι ἀνήκει αὐτῷ, ἢ νομίζων αὐτὸ ὡς ἀδέσποτον, δὲν ὑφίσταται πλήρης ἡ ἔννοια τῆς κλοπῆς. Σκοπὸς δὲ τῆς δολίας προαιρέσεως πρέπει νὰ ᾖ ἡ ἰδιοποίησις τοῦ ἀφαιρουμένου πρᾶγματος (*animus rem sibi habendi*). Ὅσάκις μετὰ τῆς ἀφαίρέσεως τοῦ πρᾶγματος δὲν συνδέεται ὁ σκοπὸς τῆς ἰδιοποιήσεως, ἀλλ' ἐξ ἄλλου λόγου γίνεται ἡ ἀφαίρεσις, οἷον ἐὰν ἐπιδιώκηται ἡ καταστροφή αὐτοῦ, δὲν ὑφίσταται τὸ ἐγκλημα τῆς κλοπῆς, ἀλλὰ τῆς φθορᾶς ξένης ἰδιοκτησίας. Ἐπίσης δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς κλοπὴ ἡ ἀφαίρεσις πρᾶγματός τινος ἐπὶ σκοπῷ παρακρατήσεως αὐτοῦ, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς ἐνέχυρον ²⁾).

¹⁾ Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 242 σημ. 7.—Häberlin Criminalrecht IV. σελ. 3.—Köstlin Abhandl. σελ. 241.—Ἐπίσης ἔνοχος κλοπῆς δύναται νὰ γείνη καὶ ὁ κύριος αὐτὸς πρᾶγματος, οὗ τὴν κάρπωσιν παρεχώρησεν ἐτέρῳ, ὡς λ.χ. ὁ ἐκμισθώσας τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ ἐτέρῳ καὶ ἀφαιρῶν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ μισθωτοῦ. Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρ. 212 ἀριθ. 6.

²⁾ Köstlin Abhandl. σελ. 244.—Anmerkungen. z. Baier. Strafgesetzb. II. Κατὰ τὰ ἐκτεθέντα ὡς ἔνοχος κλοπῆς δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ δραπετεύσας φυλακισμένος ὁ κατὰ τὴν δραπετεύσιν αὐτοῦ

Μετὰ τοῦ τοιοῦτου σκοποῦ τῆς ἰδιοποιήσεως δὲν ἀπαιτεῖται νὰ συντρέχη καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ πλουτισμοῦ τοῦ κλέπτοντος (*animus lucri faciendi*), ὅθεν, ἐὰν ἡ κλοπὴ ἐγένετο ἐπὶ σκοπῷ νὰ δωρηθῇ ἄλλῳ τινὶ τὸ κλαπέν πρᾶγμα, ἢ ἐπὶ σκοπῷ ἀμέσου καταναλώσεως αὐτοῦ, ἢ πρὸς ἐκτέλεσιν δι' αὐτοῦ ἐγκληματικῆς τινος πράξεως, ἢ ἔννοια αὐτῆς ὑφίσταται πλήρης· διότι ὁ νόμος ἀπαιτῶν, ὅπως ἡ ἀφαίρεσις γείνη ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἔχη τις τὸ κλοπιμαῖον ὡς ἰδιοκτησίαν του, δὲν ἐννοεῖ ἄλλο τι, ἢ τὸ νὰ δύνηται νὰ ἐνασκήσῃ ἐπ' αὐτοῦ ἅπαντα τὰ τοῦ κυρίου δικαιώματα ¹⁾).

4) Ἡ ἐπὶ τιοιούτῳ σκοπῷ γενομένη ἀφαίρεσις πρέπει νὰ ᾖ αὐτογνώμων καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἔχοντος δικαίωμα ἐπὶ τοῦ πράγματος (*Berechtigten*) ἐννοεῖ ὁ νόμος οὐ μόνον τὸν κεκτημένον τὴν πλήρη κυριότητα τοῦ πράγματος, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνασκούντα ἐπ' αὐτοῦ πολιτικὴν νομὴν ²⁾, (*possessio civilis*) ἢ τὸν ἔχοντα ἀπλῶς τὴν κατοχὴν (*detentio*) αὐτοῦ ³⁾. Ἐὰν ὁ ἐπὶ

φέρων τὸν ἱματισμὸν τοῦ καταδίκου, διότι σκοπὸς αὐτοῦ δὲν ἦν ἡ ἰδιοποίησις τοῦ ἱματισμοῦ τούτου. — Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 212 ἀριθ. 51.

¹⁾ Ὡς κλοπὴ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ καὶ ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν ὁ ἀφαιρῶν πρᾶγμα τι ἐπαρτίνει ὁλόκληρον τὴν ἀξίαν αὐτοῦ. Köstlin Abhandl. σελ. 245. — Osenbrüggen ἐν N. Archiv. Crim. R. 1854 σελ. 154. — Heffter Lehrb. § 489. — Meyer Lehrb. § 109 σελ. 446 σημ. 9. — Contra Stenglein Commentar ἀρθρ. 271 ἀριθ. 32. καὶ τόμ. II σελ. 354.

²⁾ Anmerkungen. z. Baier. Strafg. II σελ. 101.

³⁾ Διὰ νὰ θεωρηθῇ τις ὡς ἔχων τὴν φυσικὴν κατοχὴν πράγματός τινος, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ κρατῇ τὸ πρᾶγμα εἰς χεῖρας αὐτοῦ, ἢ νὰ ἔχη αὐτὸ πρὸ ὀφθαλμῶν, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ διατελῇ τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτοῦ ἐξουσίαν, ὥστε ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ δύναται νὰ ἐπιληφθῇ αὐτοῦ. Ὅθεν ἐνοχος κλοπῆς εἶναι καὶ ὁ ἀγοραστὴς, εἰς ὃν ὁ πωλητὴς παραδίδει πρᾶγμα τι, ὅπως ἐρευνήσῃ αὐτὸ καὶ ὅστις λαβὼν τοῦτο ἀπέρχεται λάθρα. Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 212 ἀριθ. 25. — Stenglein Commentar ἀρθρ. 271 n° 9.

κλοπῇ κατηγορούμενος δυνήθη ν' ἀποδείξῃ, ὅτι εἴτε πρὸ τῆς ἀφαιρέσεως ἢ κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν ἔλαβε τὴν συναίνεσιν τοῦ προσώπου, ἐν τῇ κατοχῇ τοῦ ὁποίου εὐρίσκετο τὸ πρᾶγμα, δὲν ὑφίσταται τὸ ἔγκλημα τῆς κλοπῆς. Ἡ τοιαύτη δὲ συναίνεσις δύναται νὰ ᾖ ἢ ῥητὴ καὶ προφορικῇ, ἢ καὶ σιωπηρὰ τεκμαιρομένη ἐκ τῆς μὴ ἀντιρρήσεως τοῦ κατόχου τοῦ ἀφαιρουμένου πράγματος ¹⁾. Ἡ αὐτογνώμων ἀφαίρεσις δὲν πρέπει νὰ ἐνεργῇ διὰ βίας κατὰ τοῦ κατόχου τοῦ ἀφαιρουμένου πράγματος. Οἰαδήποτε κατὰ προσώπου βία ἄλλοιοι καθ' ὁλοκληρίαν τὸν χαρακτηρὰ τῆς κλοπῆς μεταβάλλουσα αὐτὴν εἰς ληστείαν ἢ ἐκβίασιν ²⁾, ἐκτὸς ἐὰν ἡ βία τελεῖται οὐχὶ χάριν τῆς ἀφαιρέσεως, ἀλλὰ πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν κλοπιμαίων (ἄρθρ. 375 § 2).

Τετελεσμένον λογίζεται τὸ ἔγκλημα τῆς κλοπῆς κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν θεωρίαν, εὐθὺς ἅμα ὁ αὐτουργὸς λάβῃ τὴν κατοχὴν τοῦ κλοπιμαίου πράγματός ³⁾.

Θεωρεῖται δὲ ὁ κλέπτης λαβὼν εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα, ὅταν ἀποσπάσῃ αὐτὸ ἐκ τῆς κατοχῆς τοῦ ἔχοντος ἐπ' αὐτοῦ δικαίωμα προσώπου καὶ ὑπαγάγῃ αὐτὸ ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐαυτοῦ ἐξουσίαν ⁴⁾.

¹⁾ Ἐὰν ὁ συναινῶν εἰς τὴν ἀφαίρεσιν κάτοχος πράγματός τινος δὲν ᾖ ὁ κύριος αὐτοῦ, ὁ ἀφαιρέσας δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἀπέναντι τοῦ κυρίου ὡς ἔνοχος κλοπῆς. Häberlin Criminalrecht IV, σ. 5.

²⁾ Ἡ κατὰ πραγμάτων γενομένη βία ἐπὶ σκοπῷ ἀφαιρέσεως τῶν κλοπιμαίων δὲν τροποποιεῖ τὸν χαρακτηρὰ τῆς πράξεως.

³⁾ Αἱ γνώμαι τῶν ἀρχαιοτέρων νομοδιδασκάλων δίσταντο ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Τινὲς ὑπεστήριζον, ὅτι τετελεσμένον εἶναι τὸ ἔγκλημα τῆς κλοπῆς διὰ τῆς ἀπλῆς ψαύσεως τοῦ πράγματος τῆς ἐπὶ σκοπῷ κλοπῆς γενομένης, τοιαύτην δὲ σημασίαν ἔδιδον εἰς τὴν λέξιν *Contrectatio*, ἄλλοι τούναντίον ἐπρέσθευον, ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἡ ψαῦσις μόνη, ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἡ ἀφαίρεσις (*ablatio*) τοῦ πράγματος. ὁρ. Köstlin Abhandl. σελ. 246. σημ. 3.— Ὁρθωτέρα ἀναμφισβητήτως εἶναι ἡ ἐπικρατήσασα μέση γνώμη, ἣν καθιέρωσαν καὶ ἅπαντες οἱ νεώτεροι ποινικοὶ νόμοι. Buzar. ποιν. νόμ. ἄρθρ. 210.

⁴⁾ Hälschner System II σελ. 427.

Εἶναι δὲ ἀδιόφορον, ἐάν εὐρίσκηται ἔτι ἐν τῇ κατοικίᾳ τοῦ κλαπέντος μετὰ τοῦ κλοπιμαίου πράγματος, ἢ ἐν ᾧ τόπῳ τοῦτο ἔκειτο ¹⁾, ἢ ἐάν ἀπεμακρύνθη ἐκεῖθεν, ἢ ἐάν ἐφθασεν εἰς τὸ προωρισμένον πρὸς ἀποκρύψιν τοῦ κλοπιμαίου μέρος. Διό, ἐάν ὁ κλέπτης ἔλαβε μὲν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ πράγματος τι, ἀλλὰ, πρὶν ἢ δυνῆθαι ν' ἀποκομίσῃ τοῦτο, συνελήφθη, ἢ ἐάν, ἐνῷ ἀπομακρύνεται ἐκ τοῦ τόπου τῆς κλοπῆς, ἀποκομίζων τὸ κλοπιμαῖον, καταδιωχθῇ καὶ ἐγκαταλείψῃ αὐτὸ, ἡ κλοπὴ θεωρεῖται ὡς τετελεσμένη. Ἐν γένει ὡς ἀναγκαῖος ὅρος τῆς τελέσεως τοῦ ἐγκλήματος δὲν θεωρεῖται ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ, ὅν ὁ κλέπτης ἐπιδιώκει ²⁾.

Ἐκ τοῦ τοιούτου χαρακτηρισμοῦ τοῦ τετελεσμένου ἐγκλήματος τῆς κλοπῆς ἐξάγεται ἡ καθόλου ἔννοια τῆς ἀποπείρας αὐτοῦ. Ὡς ἀπόπειραν κλοπῆς δυνάμεθα ἐν γένει νὰ χαρακτηρί-

¹⁾ Ὡς λ.χ. ἐάν συλληφθῇ, ἀποῦ εἶχε συνδέσει, ἢ περιτυλίζει, ἢ θέσει ἐντὸς σάκκου τὰ κλοπιμαῖα πρὸς διευκόλυνσιν τῆς μεταφορᾶς αὐτῶν. ὅρ. Berner Lehrb. σελ. 531.— Meyer Lehrb. σελ. 450.— Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 664.— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παραδέχεται ὁ Schütze Lehrb. § 91 σημ. 6, ὅτι ὑφίσταται μόνον ἀπόπειρα κλοπῆς.—Περὶ τοῦ ζητήματος, ἂν ἡ κλοπὴ θεωρῇται ὡς τετελεσμένη, ὡσάκις ὁ κλέπτης ἀποκρύψῃ τὸ κλοπιμαῖον πρᾶγμα ἐντὸς τῆς κατοικίας ἢ τῆς περιοχῆς τῆς ἀνηκούσης εἰς τὸν καθ' οὗ ἐξετελέσθη ἡ πρᾶξις ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ἀναλαβεῖν αὐτὸ βραδύτερον ἐν καταλλήλῳ εὐκαιρίᾳ, ὑπάρχει ἀμφισβήτησις παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι. Τινὲς ὡς ὁ Hälschner System II σελ. 433 καὶ ὁ Schütze Lehrb. § 90 σημ. 6 πρεσβεύουσιν, ὅτι ὑπάρχει μόνον ἀπόπειρα κλοπῆς. Ἄλλοι τούναντίον παραδέχονται, ὅτι. ἐάν διὰ τῆς τοιαύτης ἀποκρύψεως ἀφῆρέθῃ πραγματικῶς τὸ κλαπέν ἀντικείμενον ἀπὸ τῆς κατοχῆς τοῦ ἰδιοκτήτου ἀδυνατοῦντος ν' ἀνεύρῃ αὐτὸ, ὑπάρχει τετελεσμένη κλοπὴ. Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 242 n° 47.— Wächter Archiv, d. Crim. R. 1840, σελ. 169 ἐπὶ μ.—Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 665.—Τὴν γνώμην ταύτην ἠκολούθησε καὶ ἡ νομολογία τῶν Γερμανικῶν δικαστηρίων ὅρ. Pezold's Strafrechtspraxis ἄρθρ. 242 n° 65.

²⁾ Häberlin Criminalrecht IV. σελ. 11.

σωμεν τὴν ἐνέργειαν τοῦ αὐτουργοῦ τὴν γενομένην, ὅπως λάβωμεν εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ τὸ ξένον κινήτὸν πρᾶγμα. Ἐπὶ τῇ ἀπλῇ κλοπῇ ἢ τοιαύτῃ ἐνέργειᾳ ἀκαριαίως τελούμενη σμικρὰ παρέχει στάδιον πρὸς ὑπάρξιν τῆς ἀποπειρας, καὶ ἐπομένῳ λίαν δυσκόλως καὶ σπανίως δύναται νὰ διακριθῇ ἀπὸ τῆς τελεσεως ¹⁾, ἀλλ' ὅταν ἡ ἐκτέλεσις τῆς κλοπῆς συνδέηται μετὰ διαφόρων χρησίμων καὶ ἀναγκαίων ἐνεργειῶν πρὸς τελεσιουργίαν αὐτῆς, δύναται κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτῶν νὰ διακριθῇ τὸ στάδιον τῆς ἀποπειρας, περιλαμβάνον τὰς πράξεις ἐκείνας αἵτινες τὸν σκοπὸν τοῦ αὐτουργοῦ μακρυνοῦσαι καὶ ἐμπεριχέουσαι τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἐγκλήματος φέρουσι διὰ προοιούσης ἐνεργείας εἰς τὴν τελεσιουργίαν αὐτοῦ ²⁾. Αἱ πράξεις αὗται δὲν δύναται ἐκ προοιμίων νὰ ὀρισθῶσιν, ἀλλ' ὁ δικαστὴς ὀφείλει συνδυάζων τὰ διάφορα περιστατικὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος νὰ διαγνώσῃ ποῖαι ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ αὐτουργοῦ ἀνήκουσιν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀπλῶν προπαρασκευαστικῶν πράξεων, ποῖαι περιέχονται ἐν τῇ σταδίᾳ τῆς ἀποπειρας, καὶ ποῖαι τέλος ἀποτελοῦσι τὸ τετελεσμένον ἀδίκημα ³⁾.

¹⁾ Ἀπόπειρα ἐπὶ τῆς ἀπλῆς κλοπῆς δύναται νὰ ὑπάρξῃ, ὅταν ἀντικείμενόν τι εἶναι προσκεκολλημένον ἢ συνδεδεμένον, καὶ ἐνῶ ἐπιχειροῦν ὁ κλέπτης νὰ λύσῃ ἢ νὰ διασπάσῃ τοὺς συνέχοντες αὐτὸ δεσμοὺς, συλλαμβάνηται ὅρ. Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. III. σελ. 667. — Ἐπίσης ἔνοχος ἀποπειρας κλοπῆς χαρακτηρίζεται ὁ λαθραίως τὴν χειρὰ αὐτοῦ εἰσαγαγὼν εἰς τὸ θυλάκιόν τινος ἐπὶ σκοπῷ κλοπῆς καὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ συλλαμβανόμενος, πρὶν ἢ ἀφαιρέσῃ τι. Goldammer Archiv XIX. 800. — Stenglein Commentar ἀρθρ. 271. ἀριθ. 77. — Ἐὰν κατῴρθωσιν ἢ ἀφαιρέσῃ ἀντικείμενόν τι, καὶ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν αὐτοῦ συνελθῇ, ὑπάρχει τετελεσμένον τὸ ἀδίκημα. Schütze Lehrb. § 91 σημ. 6 n° 3.

²⁾ Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πέγου 103 τοῦ 1869.

³⁾ Περὶ τοῦ ζητήματος, ἂν ἡ ἐξωτερικὴ ἀνάγκη εἰς κατοικίαν τινὰ, ἢ δι' ἀντίκλειδος, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον εἰσόδος, ἢ ἡ ῥῆξις καὶ ἀποτελοῦσιν ἀπόπειραν κλοπῆς ὅρ. τόμ. Α'. σελ. 143. — Καταφατικῶς

γ') Χαρακτηρισμός τῆς κλοπῆς καὶ τιμώρησις.

Ἄρθρ. 373.

Ἡ κλοπὴ, ἣτις δὲν ἔχει καμμίαν τῶν εἰς τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα 374 καὶ 375 ὀριζομένων ἐπιβαρυντικῶν ἰδιοτήτων, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν, ἐὰν τῆς κλοπῆς τὸ ἀντικείμενον ὑπερβαίνει τὴν ἀξίαν τῶν εἴκοσι δραχμῶν.

Ἄρθρ. 374.

Ἡ κλοπὴ τιμωρεῖται μὲ εἰρκτὴν. — 1) Ἐὰν πρᾶγμα τι καθιερωμένον εἰς τὴν θείαν λατρείαν ὑφαιρεθῇ ἀπὸ τόπον ἀφωσιωμένον εἰς αὐτήν. — 2) Ἐὰν ἡ κλοπὴπραχθῇ κατὰ τὰς δημοσίας ὁδοὺς, ἢ τὴν ἀποσκευὴν τῶν ὁδοιπόρων, ἢ εἰς πραγματείας ἐκκομιζόμενας ὑπὸ ἀμαξηλατῶν, πεζοδρομίων, ἢ τῆς ταχυπόρου ἀμάξης, δι' ἀποκοπῆς, ἢ ῥήξεως τῶν συντεινόντων πρὸς ἐξασφάλισιν ἢ διαφύλαξιν τῶν κιβωτίων, δισακκίων, καὶ τῶν τοιούτων. — 3) Ἐὰν ἡ κλοπὴ γενῇ εἰς κατοικημένον κτίριον δι' ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς ῥήξεως, ἢ δι' ἀναβάσεως ἐξωθεν, ἢ διὰ πλαστῆς, ἢ διὰ τῆς ἀληθοῦς κλειδός, τὴν ὁποίαν ὁ κλέπτης πρὸ τῆς πράξεως κρυφίως ἢ δολίως ἐπρομηθεύθη διὰ νὰ τὴν μεταχειρισθῇ πρὸς ὑφαίρεσιν. — 4) Ἐὰν ἡ κλοπὴ τελεσθῇ, ῥη-

λῶσι τὸ ζήτημα ὁ Zachariae ἐν Goldammers Archiv V. σελ. 579 ἐπομ. καὶ ὁ Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. III. σελ. 685, ἀντικρούων τὴν ἐναντίαν γνώμην τοῦ Berner Grundsätze des Preuss. Strafr. § 12. καὶ Hälschner System II σελ. 428, οἵτινες πρὸςθεύουσιν, ὅτι ἀπολύτως δὲν δύναται ἡ δι' ἀναβάσεως ἢ διὰ ῥήξεως εἴσοδος εἰς κατοικίαν νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς κλοπὴ. Ἡ ἀπλὴ εἴσοδος μεθ' ὅπλων ἢ ἄνευ ὅπλων εἰς οἰκίαν τινὰ δὲν θεωρεῖται ὡς ἀπόπειρα κλοπῆς.

4*

γνυομένης ἢ βλαπτομένης τῆς παρὰ τῆς ἀρχῆς ἐπιτεθείσης σφραγίδος.—5) Ἐὰν ὁ κλέπτης, ἐκτὸς τῶν ὅσα φέρει μεθ' ἑαυτοῦ ἐργαλεῖα πρὸς ἐκτέλεισιν τῆς κλοπῆς, ἦναι ἰδίως καὶ μὲ ὄπλα ἐφωδιασμένος.—6) Ἐὰν ἡ κλοπὴπραχθῇ ὑπὸ τινος συμμορίας.—7) Ἐὰν πραχθῇ κλοπὴ ὑπερβαίνουσα τῶν εἴκοσι δραχμῶν τὸ ποσόν, ἀπὸ κλέπτῃν, ὅστις καὶ πρότερον ἐτιμωρήθη δις ἐπὶ κλοπῇ τοῦλάχιστον μὲ φυλάχισιν. — 8) Ἐὰν πρόκηται νὰ τιμωρηθῶσι συγχρόνως τοῦλάχιστον τρεῖς κλοπαί, ἐκάστη τῶν ὁποίων ὑπερβαίνει τὰς εἴκοσι δραχμάς.—9) Ἐὰν ἡ κλοπὴ ὑπερβαίῃ τὸ ποσόν τῶν τετρακοσίων δραχμῶν.

Ἄρθρ. 575.

Ἡ κλοπὴ τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά. — 1) Ἐὰν ὁ κλέπτης, δις πρότερον ἐπὶ κλοπῇ ἢ ληστείᾳ τιμωρηθείς μὲ δεσμά ἢ εἰρκτὴν, πράξῃ αὖθις κλοπὴν, ὑπερβαίνουσαν τὰς εἴκοσι δραχμάς.—2) Ἐὰν ὁ κλέπτης, χωρὶς νὰ ἦναι πρότερον ἐφωδιασμένος ἰδίως μὲ ὄπλα, μεταχειρίσθῃ πρὸς ἐκφόβισιν ἢ κάκωσιν τῶν θελόντων νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἐκκόμισιν τῶν κλαπέντων, ὅσα ὄπλα συνέλαβεν ἐπὶ τῆς πράξεως, ἢ ὅσα ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐργαλεῖα πρὸς ἐκτέλεισιν τῆς κλοπῆς. — 3) Ἐὰν ὑπὸ τινος συμμορίας ἢ ὑπὸ ἀγυρτῶν ἠνωμένων πραχθῇ κλοπὴ, ἣτις τιμωρεῖται μὲ εἰρκτὴν κατὰ τοὺς ἀριθμοὺς 1, 2, 3, 4, 5 καὶ 9 τοῦ προηγούμενου ἄρθρου. — 4) Ἐὰν πρόκηται νὰ τιμωρηθῇ ὁ κλέπτης συγχρόνως διὰ τρεῖς τοῦλάχιστον κλοπὰς, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἐπισύρει τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς. — 5) Ἐὰν κλοπὴ τις τιμωρητέα μὲ εἰρκτὴν κατὰ τοὺς ἀριθμοὺς 1, 2, 3, 4 καὶ 5 τοῦ προηγούμενου ἄρθρου ὑπερβαίῃ τὴν ποσότητα τῶν χιλίων δραχμῶν.

Ὡς ἰδιαιτέρως ἐπιβαρύνουσα αἰτία θεωρεῖται, ἐὰν ἡ κλοπὴ πραχθῇ.—1) Εἰς πράγματα ἀνήκοντα εἰς τὸ Κράτος, εἰς τὸν βασιλέα, ἢ τὸν βασιλικὸν οἶκον, ἢ εἰς κατάστημα ἐκκλησιαστικόν, διδακτικόν ἢ φιλάνθρωπον, ἢ ἄλλως ἀφιερωμένα εἰς ὄφελος ἢ χρῆσιν τοῦ κοινοῦ, ἢ τεθειμένα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀρχῆς, ἢ κατασχεθέντα ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου. — 2) Εἰς ζῶα βόσκοντα, αὐλιζόμενα, ἢ ἐλαυνόμενα, εἰς κυφέλας μελισσῶν ἐν ὑπαίθρῳ, εἰς γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ ζῶα εὐρισκόμενα ἐπὶ τῶν ἀγρῶν· εἰς καρποὺς θερισμένους καὶ μὴ ἐναποταμιευμένους εἰσέτι εἰς περίφρακτον μέρος· εἰς ξυλικὴν κεκομμένην μὲν, ἀλλ' εἰσέτι εἰς τὸ ὑπαιθρον κειμένην· εἰς ξύλα ἐπιπλέοντα ἢ εἰς σχεδιάς· εἰς ἀγριμαῖα περίκλειστα, ἢ ἐν θηριοτροφείοις διαιτώμενα, εἰς ἰχθύας ἐπὶ ἰχθυοτροφείων, εἰς ὀθόνας λευκαينوμένας, καὶ εἰς ἄλλα πράγματα μὴ δυνάμενα νὰ φυλαχθῶσιν ἰδίως.— 3) Εἰς τεχνουργήματα ἐκτεθειμένα εἰς θέαν τοῦ δημοσίου, ἢ εἰς ἄλλα μνημεῖα, συντείνοντα πρὸς καλλωπισμὸν ἢ ὄφελος.—4) Εἰς κοινὰ ξενοδοχεῖα. — 5) Ἐν καιρῷ πυρκαϊᾶς ἢ πλημμύρας, εἰς δεινούς κινδύνους πολέμου, ἐν καιρῷ στάσεως, ἢ εἰς ἄλλας παρομοίας δυστυχεῖς περιστάσεις.—6) Εἰς κοινὰ πρᾶτήρια, εἰς ἀγορὰς γινομένας κατ' ἔτος, ἢ καθ' ἑβδομάδα, ἢ εἰς συρροὴν λαοῦ συνηθροισμένου ἐπὶ δημοσίου τόπου.— 7) Ἐν καιρῷ νυχτός. — 8) Ἀπὸ ὑπηρέτας (ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ ἁρθροῦ 377 ἀριθμ. 7), ἀπὸ συνεργάτας ἢ μαθητάς, ἀπὸ ἡμερομισθίους, ἢ ἄλλους μισθάρνας, ἢ ἐπισιτίους, οἵτινες εἰσέρχονται διὰ τοῦτο εἰς οἰκίαν τινὰ καὶ ἐξέρχονται αὐτῆς κατ' ἐκείνων παρὰ τοῖς ὁποίοις

ὕπηρετοῦσι, κατὰ τοῦ πρωτεργάτου ἢ οἰκοδεσπότου, ἢ κατὰ τινος, ὅστις εὐρίσκεται μετ' αὐτῶν εἰς τὴν αὐτὴν κατ' οἶκον κοινότητα. — 9) Εἰς ἀκατοίκητα κτίρια διὰ ῥήξεως ἢ ἀναβάσεως, ἢ εἰς κατοικημένα, ἀναβάντων τῶν ἐνόχων δι' ἐπίτηδες γενομένων προπαρασκευῶν ἢ βοηθητικῶν μέσων.

Ἀρθρ. 577.

Ὑφαιρέσεις γενόμεναι. — 1) μεταξὺ συζύγων, ἢ ἀπὸ χηρεύοντος καὶ χηρευούσας εἰς τὴν παρὰ τοῦ ἀποθανόντος ἢ τῆς ἀποθανούσης συζύγου καταλειφθεῖσαν περιουσίαν. — 2) μεταξὺ γονέων ἢ ἄλλων θεωρουμένων νομίμως ὡς τοιούτων καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν. — 3) μεταξὺ ἀδελφῶν. — 4) μεταξὺ ἀνεψιῶν καὶ θείων, ἢ μεγάλων θείων. — 5) μεταξὺ ἄλλων συγγενῶν ἐνδικοιουμένων εἰς τὴν αὐτὴν κατ' οἶκον κοινότητα. — 6) μεταξὺ τῶν ἐξ ἀγχιστείας συγγενῶν μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ πολιτικοῦ δικαίου. — 7) ὑπὸ οἰκετῶν εἰς φαγητὰ καὶ ποτὰ ἐκ λαιμαργίας, ὑποβάλλονται εἰς ἀνάκρισιν καὶ τιμωροῦνται, ἐξαιρουμένων τῶν εἰς τὸ ἄρθρ. 374 ἀριθμ. 4—6 καὶ ἄρθρον 375 ἀριθμ. 3 εἰρημένων περιπτώσεων, μόνον κατ' αἵτησιν καὶ καταμήνυσιν τοῦ βλαφθέντος, με φυλάκισιν τοῦλάχιστον ἐξ μηνῶν, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ καταγνωσθῇ ποινὴ τῶν δεσμῶν ἢ τῆς εἰρκτῆς. ἄλλως δὲ με φυλάκισιν ἀνάλογον.

Ἀρθρ. 578.

Δὲν γίνεται ἀνάκρισις οὔτε καταγινώσκειται ποινὴ ἐπὶ κλοπῇ, ὅταν ὁ κλέψας, πρὶν ἔτι ἐξετασθῇ ὅπωςδῆποτε περὶ τῆς πράξεώς του παρὰ τῆς ἀρχῆς ἢ παρὰ τοῦ δικα-

στηρίου, ἐνήργησεν ἄνευ παρανόμου βλάβης τρίτου τινός τὴν ἀπόδοσιν ἢ τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τοῦ ὑφαιρεθέντος πράγματος, ἢ τὴν ἐντελῇ ἱκανοποίησιν τοῦ ζημιωθέντος. — Ἐὰν ἡ ἀπόδοσις ἢ ἡ ἱκανοποίησις ἔγεινεν ἐν μέρει μόνον, ὁ ὑφαιρέσας δὲν ἀπαλλάττεται διὰ τοῦτο ἐντελῶς τῆς ποινῆς· καὶ καθ' ὅσον ὁ προσδιορισμὸς καὶ ἡ ἐπιμέτρησις αὐτῆς ἐξήρτηται ἐκ τῆς ἀξίας τοῦ κλαπέντος πράγματος, καταγινώσκεται τοσαύτη μόνον ποινή, ὅσον ἀναλογεῖ κατὰ τὸν νόμον εἰς τὸ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἐπιστραφέντος ὑπολειπόμενον.

**Ἀρθρ.* 579.

Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς κλοπιμαίας ποσότητος λαμβάνεται ὡς βάσις ἡ ἀγοραία τιμὴ, τὴν ὁποίαν εἶχε τὸ ὑφαιρεθὲν πρᾶγμα, καθ' ὃν χρόνον ὑφαιρέθη· ἐὰν δὲ πολλοί, ὡς αὐτουργοί, ἔπραξαν τὴν κλοπὴν, εἰς ἕκαστον αὐτῶν καταλογίζεται πλήρης ἡ πρᾶξις, χωρὶς νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ διανομὴ τοῦ κλαπέντος πράγματος.

**Ἀρθρ.* 580.

Ὡς κατοικημένα κτίρια θεωροῦνται. — 1) ὅλαι αἱ οἰκίαι καὶ τὰ κτίρια, εἰς τὰ ὁποῖα κατοικοῦσι τῶνόντι ἄνθρωποι, καὶ ἂν δὲν εὐρίσκοντο αὐτόθι καθ' ὃν χρόνον συνέβη ἡ κλοπὴ. — 2) ἡ εἰς κατοικημένην οἰκίαν ἀνήκουσα περὶφρακτος αὐλὴ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ εὐρισκόμενα κτίρια.

**Ἀρθρ.* 581.

Δημόσιο Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης

Περίφρακτος εἶναι ἡ αὐλὴ, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ τις εἰ μὴ διὰ ὀφθαλμοῦς ἢ ἀναβήσεως.

* *Αρθρ.* 582.

Ἐξωτερικὴν ῥῆξιν πρᾶττει, ὅστις καθ' οἷονδ' ἡποτε (βίαιον) τρόπον ἀνοίγει εἰσοδὸν μὴ οὖσαν πρότερον ἢ κεκλεισμένην ἤδη, ἢ πλατύνει ὑπάρχουσάν τινα ὁπὴν διὰ νὰ εἰσχωρήσῃ, ἢ κατασκευάζει ἄλλως ὁπὴν τινα διὰ τῆς ὁποίας δύναται νὰ ἀνοίξῃ τὴν ὑπάρχουσαν εἰσοδὸν, διὰ νὰ εἰσδύσῃ, ἢ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν κλοπὴν χωρὶς νὰ εἰσέλθῃ.

* *Αρθρ.* 583.

Ἡ ἐσωτερικὴ ῥῆξις ἐκτελεῖται διὰ βιαιᾶς ἀνοίξεως θυρῶν, θαλάμων, ἢ ἄλλων ἀποδοχείων.

* *Αρθρ.* 584.

Διὰ πλαστῶν κλειδίων ἐννοοῦνται ἀγκυρίδες, ἀντίκλειδες, καὶ ἄλλα ἐργαλεῖα, δι' ὧν δύνανται ν' ἀνοιχθῶσι κλεῖθρα.

1) Ἐν γένει.

Πρὸς εὐχερεστέραν διαβάθμισιν τοῦ ἀξιοποίνου καὶ χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως ἐν ἐκάστη εἰδικῇ περιπτώσει διαστέλλεται ἡ κλοπὴ εἰς ἀπλὴν καὶ διακεκριμένην. Ἐκαστὸν ἐκ τῶν εἰδῶν αὐτῶν δύναται νὰ συνοδεύηται δι' ἐπιβαρυντικῶν αἰτιῶν, ὧν ἕνεκα δὲν παραλάσσει ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς πράξεως, ἀλλὰ μόνον ὁ βαθμὸς τῆς καταγνωστέας ποινῆς τροποποιεῖται.

Περὶ τῆς ἀπλῆς κλοπῆς πραγματεύεται τὸ ἀρθρ. 373, χαρακτηρίζον ὡς τοιαύτην ἐκείνην, ἥτις δὲν ἔχει καμμίαν τῶν ἐν τοῖς ἀρθροῖς 374 καὶ 375 μνημονευομένων ἐπιβαρυντικῶν ιδιοτήτων, καὶ τῆς ὁποίας τὸ ἀντικείμενον ὑπερβαίνει τὴν ἀξίαν

τῶν εἴκοσι δραχμῶν. Ὅθεν δύο συντρέχουσιν ὅροι πρὸς χαρακτηρισμὸν αὐτῆς, ὁ μὲν εἰς ἀρνητικὸς, ἥτοι ἡ ἔλλειψις τῶν ἐπιβαρυντικῶν ιδιοτήτων τῶν ἀποτελουσῶν τὰς διακεκριμένας κλοπὰς, ὁ δ' ἕτερος θετικὸς, ἥτοι τὸ εὐτελὲς τῆς τοῦ ἀφαιρεθέντος ἀντικειμένου ἀξίας, ἥτις πρέπει νὰ ᾖ ἄνωτέρα μὲν τῶν εἴκοσι δραχμῶν οὐχὶ δὲ πλέον τῶν τετρακοσίων. Τὴν ταιαύτην ἀπλὴν κλοπὴν τιμωρεῖ ὁ νόμος ὡς πλημμέλημα διὰ τῆς ποινῆς τῆς φυλακίσεως. Ἀλλ' ἵνα ἔχωμεν πλήρη καὶ τέλειον τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς ἀπλῆς κλοπῆς, δεόν νὰ διεξέλθωμεν τὰ στοιχεῖα τὰ ἀποτελοῦντα τὴν διακεκριμένην κλοπὴν, περὶ ἧς πραγματεύονται τὰ ἄρθρα 374 καὶ 375, ὡς βάσιν τοῦ χαρακτηρισμοῦ αὐτῆς λαμβάνοντα, 1) τὸ ἀντικείμενον τῆς κλοπῆς, 2) τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, 3) τὸν χρόνον, 4) τὸν τρόπον καὶ 5) τὸ πρόσωπον τοῦ αὐτουργοῦ.

2) Εἰδικαὶ περιπτώσεις τῶν διακεκριμένων κλοπῶν.

Τὰς διακεκριμένας κλοπὰς διαίρει ὁ ἡμέτερος νόμος εἰς δύο κατηγορίας, τὴν μὲν ἐλαφρότερον τιμωρουμένην διὰ τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς, τὴν δὲ βαρύτερον διὰ τῆς ποινῆς τῶν προσκαίρων δεσμῶν.

Διὰ τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς τιμωρεῖται ἡ κλοπή.

1) Ἐὰν πράγμα τι καθιερωμένον εἰς τὴν θείαν λατρείαν ὑφαιρεθῇ ἀπὸ τόπον ἀφωσιωμένον εἰς αὐτὴν ¹⁾).

Ἡ διάταξις αὕτη, γενικὴ οὖσα, περιλαμβάνει οὐ μόνον τὰς ἐκκλησίας τῆς ἐπικρατοῦσης θρησκείας καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πράγματα, ἀλλ' ἐν γένει πάσης οἰαςδήποτε γνωστῆς θρησκείας τὰς ἐκκλησίας καὶ τοὺς ναοὺς, τὰ τεμένη, τοὺς εὐκτηρίους οἴκους κτλ. Τὸ ζήτημα δὲ, ποῖον πράγμα εἶναι καθιερωμένον εἰς τὴν θείαν λατρείαν, καὶ ποῖος τόπος εἶναι ἀφιερωμένος εἰς αὐτὴν, δεόν νὰ λυθῇ συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας καὶ τὰς παραδόσεις

¹⁾ Βυζαντινοῦ Π. Ν. 1601 ἀρθρ. 384. — Γερμανικοῦ ἀρθρ. 243 § 1.

του υποσκευήματος εκείνων, εἰς οὓς ἀνήκε το υφαιρέθην πράγμα ἐκ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ τὰ τῆς λατρείας αὐτῶν ἐτέλουν, εἶναι δὲ ὅλως ἀδιάφορον, ἂν τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ᾖν χρήσιμον εἰς τὴν θεϊαν λατρείαν ¹⁾).

2) Ἐὰν ἡ κλοπὴ πρᾶχθῃ κατὰ τὰς δημοσίας ὁδοὺς, εἰς τὴν ἀποσκευὴν τῶν ὁδοιπόρων, ἢ εἰς πραγματείας ἐκκομιζομένας ὑπὸ ἀμαξηλατῶν, πεζοδρόμων, ἢ τῆς ταχυπόρου ἀμάξης, δι' ἀποκοπῆς ἢ ῥήξεως τῶν συντεινόντων πρὸς ἐξασφάλισιν ἢ διαφύλαξιν τῶν κιθωτίων, δισσακίων καὶ τῶν τοιούτων ²⁾).

Τρία εἰσὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς κλοπῆς στοιχεῖα ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἐξετελέσθη, ὁ τρόπος, δι' οὗ ἐγένετο, καὶ τὸ ἀντικείμενον, ὅπερ δι' αὐτῆς ἀφαιρεῖται. Καὶ καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὸν τόπον τῆς κλοπῆς, ἀπαιτεῖται νὰ ἐκτελεσθῇ ἐν δημοσίᾳ ὁδῷ, τοιαύτη δὲ, καθ' ἃ ἀνωτέρω εἴρηται (ὅρ. σελ. 13), ἐστὶν οὐ μόνον πᾶσα ἐθνικὴ, ἐπαρχιακὴ ἢ δημοτικὴ ὁδὸς, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἄλλη, ἔστω καὶ ἐπὶ ἰδιωτικοῦ κτήματος διαρχομένη, ἀρκεῖ ἡ χρῆσις αὐτῆς νὰ ᾖ κοινὴ τοῖς πᾶσιν ³⁾).

Τὰ ἀντικείμενα τῆς κλοπῆς εἰσὶν ἡ ἀποσκευὴ τῶν ὁδοιπόρων, ἢτοι οὐ μόνον ἡ τῶν κυρίως ἐπιβατῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀμαξηλάτου ἢ ἀγωγιάτου, ὥς καὶ αἱ πραγματεῖαι, αἱ ἐκκομιζόμεναι ὑπὸ ἀμαξηλατῶν, πεζοδρόμων, ἢ διὰ τῆς ταχυπόρου ἀμάξης. Ὡς ἀποκομιζομένας πραγματείας δὲν πρέπει νὰ

¹⁾ Stenglein Commentar II σελ. 364 καὶ 365.—Weis Commentar II. σελ. 130.—Ὡς πρᾶγματα ἀφαιρεώμενα εἰς τὴν θεϊαν λατρείαν δυνάμεθα γενικώτερον νὰ χαρακτηρίσωμεν αὐτὰ τὰ τῆς λατρείας ἀντικείμενα, οἷον τὰς εἰκόνας τῶν ἁγίων ὡς καὶ τὰ πρὸς εἰροτελεσίαν ὅπως ὅποτε ἀναγκαῖα καὶ τὰ συνήθως ἐν χρήσει εἰς τὰς θρησκευτικὰς τελετάς.—Ὡς τοιαῦτα ἐπομένως δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσι τὰ ἐν τοῖς ναοῖς ὑπάρχοντα πρὸς χρῆσιν τῶν φοιτῶντων, ὡς λ.χ. οἱ τάπητες, τὰ καθίσματα, αἱ κοιναὶ τράπεζαι, τὰ κιθώτια κτλ. Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 243 n° 13.

²⁾ Ποιν. νόμου Γερμανίας ἀρθρ. 243 § 4.

³⁾ Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 243 n° 80.

ἐκλάβωμεν μόνον τὰς πραγματείας τὰς ἐπὶ τῆς ἀμάξης εὐρισκομένας, καθ' ὃν χρόνον αὕτη διανύει τὴν ὁδὸν τὴν ἀγούσαν, εἰς τὸν πρὸς ὃν διευθύνεται ὅρον, ἀλλὰ καὶ τὰς πραγματείας τὰς ἐπὶ τῶν ἀμαξίων εὐρισκομένας ἐν τῷ σταθμῷ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως, ὡς καὶ ἐν τῷ σταθμῷ τῆς ἀφίξεως ἢ καὶ ἐν οἷω-
δήποτε ἄλλῳ διαμέσῳ σταθμῷ ¹⁾).

Ὁ δὲ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως ἐστὶν ἡ ἀποκοπὴ ἢ ἡ ῥῆξις τῶν χρησίμων μέσων πρὸς ἐξασφάλισιν ἢ διαφύλαξιν τῆς ἀποσκευῆς τῶν ὁδοιπόρων ἢ τῶν πραγματείων τῶν κιβωτίων, δισσακκίων καὶ τῶν τοιούτων ²⁾).

¹⁾ Oppenhoff' Strafgesetzb. 243 § 4 n° 82.

²⁾ Ἡ μετάρρασις καὶ ἐρμηνεία τοῦ ἐδαφίου τούτου ἡρτῆται οὐσιωδῶς ἐκ τῆς στίξεως αὐτοῦ. Τὸ γερμανικὸν κείμενον ἔχει ὥδε πως· «oder an den von Fuhrleuten oder Boten oder durch die Post verführten Waren mittelst Abschneidens oder Erbrechens der Befestigungs-oder Verwahrungsmittel», μετὰ τὴν λέξιν δὲ Verwahrungsmittel ὑπάρχει ἐν δυσὶν ἐκδόσεσι τοῦ Γερμανικοῦ κειμένου, ἃς ἔχομεν ὑπ' ὀψιν, κόμμα, ὥστε ἡ ἀποκοπὴ καὶ ῥῆξις ἀναφέρεται οὐ μόνον εἰς τὰ συντείνοντα πρὸς ἐξασφάλισιν ἢ διαφύλαξιν μέσα, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ κιβώτια, τὰ δισσάκκια καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν οἷς ἐμπεριέχονται αἱ ἀποσκευαὶ ἢ πραγματεῖαι. Ἡ τοιαύτη δὲ ἐρμηνεία αἶρει πάντα δισταγμὸν, ὅστις ἐκ τοῦ γράμματος καὶ τῆς στίξεως τοῦ ἐλληνικοῦ κειμένου ἢ δύνατο ἴσως νὰ προέλθῃ, ἐκλαμβάνοντός τινος, ὅτι, ἡ μὲν ἀποκοπὴ ἢ ἡ ῥῆξις τῶν μέσων τῶν πρὸς ἐξασφάλισιν ἢ διαφύλαξιν χρησίμων, ἀποτελεῖ τὴν πρᾶξιν διακεκριμένην κλοπὴν, ἡ δὲ ῥῆξις ἢ ἀποκοπὴ αὐτῶν τῶν κιβωτίων, δισσακκίων καὶ τῶν τοιούτων δὲν ἀρκεῖ, ὅπως συμπεριλάβῃ τις τὴν κλοπὴν ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῶν τοῦ ἀρθρ. 374. — Ἀλλ' ὅμως καὶ ὅπως ἔχει τὸ ἐλληνικὸν κείμενον ἀδιστακτικῶς δύναται τις νὰ παραδεχθῇ, ὅτι, ὅσκις ῥηγνύονται τὰ κιβώτια αὐτά, ἢ διατέμνονται οἱ σάκκοι, οἱ ἐμπεριέχοντες τὴν ἀποσκευὴν ἢ τὰς πραγματείας, ἡ κλοπὴ ὑπάγεται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ προκειμένου ἐδαφίου, ὡς γενομένη διὰ τῆς ῥήξεως ἢ ἀποκοπῆς τῶν μέσων τῶν χρησίμων πρὸς ἐξασφάλισιν ἢ διαφύλαξιν. Ἐν οὕτῃ ῥῆξιν οὕτῃ ἀποκοπῇ ἐγένετο, ἀλλ' ἀπλῶς ἐλύθησαν τὰ περιβόλοντα τὰς ἀποσκευὰς ἢ πραγματείας ἀντικείμενα εἶναι ἀμφίβολον, ἂν ἡ πρᾶξις δύναται νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὸ προκείμενον ἐδάφιον. Ὁ νέος

ὡς μέσα πρὸς ἐξασφάλισιν ἢ διαφύλαξιν εἰσὶ τὰ χρησιμεύοντα, ὅπως συνδεθῇ ἀσφαλῶς τὸ μετακομιζόμενον πρᾶγμα μετὰ τῆς ἀποκομιζούσης αὐτὸ ἀμάξης, ἢ ὅπως προφυλαχθῇ ἐκ τῆς προστριβῆς ἢ συγκρούσεως, ἢ ἐκ πάσης ἄλλης ἐξωτερικῆς ἐπιδράσεως, ὡς τὰ ἐπικαλύμματα, οἱ σάκκοι, τὰ κιβώτια κτλ.

3) Ἐάν ἡ κλοπὴ γενῇ εἰς κατοικημένα κτίρια δι' ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς ῥήξεως, ἢ δι' ἀναβάσεως ἐξωθεν, ἢ διὰ πλαστῆς ἢ διὰ τῆς ἀληθοῦς κλειδῶς, τὴν ὁποίαν ὁ κλέπτης πρὸ τῆς πράξεως κρυφίως ἢ δολίως ἐπρομηθεύθῃ διὰ νὰ τὴν μεταχειρισθῇ πρὸς ὑφαίρεσιν.

Ἡ ἐν τινι κατοικίᾳ γενομένη κλοπὴ, ἥς τὸ ποσὸν δὲν εἶναι ἀνώτερον τῶν 400 δραχμῶν, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν λογίζεται ὡς ἀπλή κλοπὴ, ὡςάκις ὅμως ἡ ἐκτέλεσις ἐγένετο κατὰ τινὰ τῶν ἐν τῷ § 3 τοῦ ἀρθρ. 374 ἀναφερομένων τρόπων τότε ἡ κλοπὴ ἔνεκα τοῦ ἐπικινδύνου χαρακτηρῶς, ὃν φέρει, ὡς διακεκριμένη κλοπὴ χαρακτηρίζεται.

Ἐπίσημον ἐρμηνεῖαν τῶν διαφόρων ὅρων τῶν ἀποτελούντων τὸ εἶδος τῆς κλοπῆς ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει εὐρίσκουμεν ἐν αὐτῷ τῷ ποινικῷ νόμῳ.

Κατὰ τὸ ἀρθρ. 380 ὡς κατοικημένα κτίρια θεωροῦνται αἱ οἰκίαι καὶ τὰ κτίρια, ἐν οἷς τῶνόντι κατοικοῦσιν ἄνθρωποι, δὲν ἀπαιτεῖται δὲ, ἵνα θεωρηθῇ κτίριόν τι ὡς κατοικημένον νὰ εὐρίσκωνται ἐν αὐτῷ οἱ ἐνοικοῦντες, καθ' ὃν χρόνον ἐγένετο ἡ κλοπὴ¹⁾. Ἐπίσης ὡς κατοικημένον κτίριον θεωρεῖται ἡ εἰς κα-

Γερμανικὸς ποιν. νόμος ἀρθρ. 243 § 4 μνημονεύει ῥητῶς καὶ τὴν περίπτωσιν ταύτην ὁρ. Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 243 § 5 ἀριθ. 87. Goldammer II ἀρθρ. 218 σελ. 480.

¹⁾ Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν κατοικημένων κτιρίων δύνανται νὰ καταλεχθῶσι καὶ τὰ ξύλινα παραπήγματα; Ναι, ὡςάκις δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ μεταφορὰ αὐτῶν ἀνευ ἀπατυνέσεως. ὁρ. Hälschner System II σελ. 467. Oppenhoff Strafgesetz. ἀρθρ. 213 § 2. n° 15. — Ὡς κατοικημένα κτίρια δὲν λογίζονται τὰ γραφεῖα τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, οἱ

τοιμημένην οἰκίαν ἀνήκουσα περίφρακτος αὐλὴ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ εὐρίσκόμενα κτίρια. *Περίφρακτος* δὲ εἶναι ἡ αὐλὴ κατὰ τὸ ἀρθρ. 384, ὅταν δὲν δύναται τις νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν ἄλλως ἢ διὰ ῥήξεως ἢ ἀναβάσεως¹⁾.

Ἡ τοιαύτη εἰς κατοικημένα κτίρια κλοπὴ πρέπει νὰ γείνη δι' ἐσωτερικῆς ἢ ἐξωτερικῆς ῥήξεως ἢ δι' ἀναβάσεως ἐξωθεν. Καὶ ἐξωτερικὴν μὲν ῥῆξιν πράττει, ὅστις κατὰ τὸ ἀρθρ. 382²⁾ διὰ βίας ἀνοίγει εἴσοδον μὴ ὑπάρχουσιν, ἢ κεκλεισμένην ἤδη, ἢ πλατύνει ὑπάρχουσάν τινα ὁπὴν διὰ νὰ εἰσχωρήσῃ, ἢ κατασκευάζει ἄλλως ὁπὴν τινα, διὰ τῆς ὁποίας δύναται ν' ἀνοίξῃ τὴν ὑπάρχουσιν εἴσοδον διὰ νὰ εἰσδύσῃ ἢ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν κλοπὴν χωρὶς νὰ εἰσέλθῃ. Ἡ ἐσωτερικὴ δὲ ῥῆξις ἐκτελεῖται κατὰ τὸ ἀρθρ. 383³⁾ διὰ βιαίας ἀνοίξεως θυρῶν, θαλάμων ἢ ἄλλων ἀποδοχείων.

Ἀποδοχεῖα (Behältnisse) καλοῦνται πάντα τὰ σκεύη τὰ χρησιμεύοντα, ὅπως περιλάβωσιν ἀντικείμενόν τι, δὲν ἀπαιτεῖται δὲ εἰδικὸν νὰ ἔχωσι προορισμὸν τὴν διαφύλαξιν τῶν ἐμπεριεχομένων πραγμάτων ἀπὸ πάσης ἐνδεχομένης ἀφαιρέσεως⁴⁾.

ἀνθῶνες κτλ.—Stenglein Commentar ἀρθρ. 277. ἀριθ. 1.—Ἀλλὰ ἐάν ἐν αὐτοῖς ὑπῆρχε κατοικία τινὸς λογίζεται ὡς κατοικημένον. Faustin Hélie Pratique crim. II ἀριθ. 741. Ἐπίσης ὡς κατοικημένα κτίρια λογίζονται οἱ σταῦλοι, ἐν οἷς διανυκτερεύουσι τακτικῶς οἱ ἵππονόμοι. Bezold Deutsche Strafrechtspraxis ἀρθρ. 243 n° 70.

¹⁾ Ἡ τοιαύτη αὐλὴ δύναται νὰ ἔχῃ εἰσόδους καὶ αἱ εἰσοδοὶ αὐτῆς δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ᾧσι κεκλεισμέναι, καθ' ὃν χρόνον ἐγένετο ἡ κλοπὴ. Stenglein Commentar. ἀρθρ. 278. ἀριθ. 3.

²⁾ Γαλλ. ποιν. νόμου ἀρθρ. 393—395. Βαυαρ. ποιν. νόμου 1861 ἀρθρ. 279.

³⁾ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου ἀρθρ. 383.

⁴⁾ Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀποδοχείων καταλέγονται καὶ τὰ βαρέλια τὰ ἐμπεριέχοντα οἶνον, οἱ πίθοι τοῦ ἐλαίου κτλ. ὧν ἡ διάτρησις θεωρεῖται ὡς ῥῆξις. Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 243 ἀριθ. 54.—Stenglein Commentar ἀρθρ. 279 ἀριθ. 4.—Ὡς ἀποδοχεῖα δὲν θεωροῦνται τὰ μετὰ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν ἀποτελοῦντα ἐν σύνολον καὶ ἀδιασπάστως μετ' αὐτῶν συνδεδεμένα, ὡς λ. χ. τὸ ὑφασμα. τὸ πε-

Ἐάν τὰ ἀποδοχεῖα ἢ τὰ κιβώτια, ἐν αἷς φυλάσσονται πράγματα, δὲν διαρρηχθῶσιν, ἐν ᾧ τόπῳ τυγγάνουσιν, ἀλλ' ἀφαιθῶσι μόνον καὶ ἀποκομισθέντα ἀλλαχοῦ ἀνοιχθῶσιν, ἔστω καὶ διὰ ῥήξεως, δὲν ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ προκειμένου ἐδικοῦ, διότι δὲν θεωρεῖται, ὅτι ἡ κλοπὴ ἐγένετο διὰ ῥήξεως.

Κύριον χαρακτηριστικὸν καὶ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ τῆς ἐξωτερικῆς ῥήξεως εἶναι ἡ βία, ἥς ποιεῖται χρῆσιν ὁ ἐνεργήσας σφετέρην. Τὴν ἐντασιν τῆς βίας ἀφήσιν ἀπροσδιόριστον ὁ νόμος, ὅς οἰοῦντο εἶδους καὶ ἂν ἦ, καὶ ἂν τὴν ἐλαχίστην ἐπίτασιν τῶν δυνάμεων ἀπαιτῇ, λογίζεται ἡ ῥῆξις διὰ βίας γενομένη.

Πότε ὑπάρχει ἀνάβασις, δὲν ὁρίζει δι' εἰδικῆς διατάξεως ἡμέτερος νόμος³⁾, ὡς τοιαύτην δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν πᾶσαν ἐπιχείρησιν τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τινὰ οἶκον δι' ἄλλης ἐκ τῆς συνήθους εἰσοδοῦ. Ὅθεν ὡς ἀνάβασις θεωρεῖται καὶ ἡ ἐκ τῆς καπνοδόχου κατάβασις εἰς τινὰ κατοικίαν, ἢ ἡ δι' ὀπῆς ἐκ τοῦ νὸς καθόδος εἰς τὸ ὑπόγειον κτιρίου τινὸς κτλ. ἢ διὰ τοῦ παραθύρου εἰσοδος ἔστω καὶ ἐὰν εἰς ἐλάχιστον ὕψος ἀπὸ τῆς οὐραίου τυγγάνει, ἢ ὑπερπήδησις τοίχων, φράκτου, αἰμασιᾶς καὶ τοιοούτων, ἔστω καὶ ἂν ἡ δι' αὐτῶν εἰσέλευσις εἰς τὸ κτίριον.

ῥιλαμβάνον τὰς τρίχας ἢ τὸ ἔριον καὶ ἀποτελοῦν τὸ στρώμα ἢ τὸ κεφάλαιον.

¹⁾ Anmerkungen z. Baierisch. Strafgesetzb. II σελ. 129.— Ἐν τίνι γνώμῃ ἐκφέρει ὁ Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 243 ἀριθ.

²⁾ Τὸ γερμανικὸν κείμενον λέγει «auf was immer eine gewaltsame Art und Weise». Ὅθεν ὡς διὰ βίας γενομένη δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀφαίρεσις ἄνευ θραύσεως τοῦ ὑελοπίνακος παραθύρου τινὸς, ὅπως αὐτοῦ θέσῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὁ κλέπτης καὶ ἀνοίξῃ τοῦτο, ἢ ἡ ἐκτομὴ τοῦ δίκην ὑελοπίνακος κολληθέντος χάρτου ἐπὶ τινος παραθύρου, διότι κατὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας ὁ αὐτουργὸς κατασκευάζει ὅπην, δι' ἧς δύναται ν' ἀνοίξῃ τὴν εἴσοδον ἢ νὰ εἰσδύσῃ. Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 243 § 3 ἀριθ. 38.— Ἐναντίαν γνώμην ὑποστηρίζει ὁ Stenglein Commentar ἀρθρ. 279 ἀριθ. 1. πρεσβεύων, ὅτι πᾶς μόνον ὑπάρχει βία, ὅταν θραυσθῇ ὁ ὑελοπίναξ.

³⁾ Ὅρ. Βρυαρ. II, N. 1861 ἀρθρ. 280. Γαλλ. Ποιν. νόμ. ἀρθρ. 3.

τὴν οἰκίαν εἶναι λίαν εὐχερῆς, δὲν ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέραν ἐπιτη-
δειότητα, οὐδὲ τὴν χρῆσιν ἐργαλείων ἢ οἰωνοδήποτε ἄλλων ὀρ-
γάνων, ἥτοι κλίμακος, σχοινίων κτλ ¹⁾).

Ἡ κλοπὴ χαρακτηρίζεται ὡς διακεκριμένη, καὶ ὅταν συμβῇ
εἰς κατοικημένα κτίρια διὰ πλαστῆς ἢ δι' ἀληθοῦς κλειδός, τὴν
ὁποῖαν ὁ κλέπτης πρὸ τῆς πράξεως κρυφίως ἢ δολίως ἐπραμη-
θεύθῃ, διὰ τὴν μεταχειρισθῇ πρὸς ὑφαίρεσιν. Τὸν χαρακτη-
ρισμὸν τῆς πλαστῆς κλειδὸς περιέχει τὸ ἄρθρ. 384 ²⁾ ὁρίζον,
ὅτι ὡς πλαστὰ κλειδιά θεωροῦνται αἱ ἀγκυρίδες, αἱ ἀντικλειδες
καὶ ἄλλα ἐργαλεῖα, δι' ὧν δύναται ν' ἀνοιχθῶσι κλειθρα ³⁾).

Ὅσάκις δὲν ἐγένετο χρῆσις πλαστῆς κλειδὸς ἀλλὰ τῆς ἀλη-
θοῦς, ἀπαιτεῖται, ὅπως αὕτη περιέλθῃ εἰς χεῖρας τοῦ αὐτουργοῦ
τῆς κλοπῆς δολίως ἢ κρυφίως καὶ δὴ πρὸ τῆς πράξεως. Ὅθεν,
ἐάν ὁ κλέπτης, ὁ εἰς τινὰ οἰκίαν εἰσδύσας, εὗρῃ ἐκ συμπτώσεως
παρὰ τινι κιβωτίῳ, ἢ ἐρμαρίῳ τὴν κλειδα αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτῆς
ἀνοιξῇ τοῦτο, ἢ πράξῃ δὲν δύναται νὰ ὑπαχθῇ εἰς τὴν κατη-
γορίαν τῶν ἐν τῷ προκειμένῳ ἐδαφίῳ προνοουμένων περιπτώ-

¹⁾ Stenglein Commentar ἀρθρ. 380 ἀριθ. 1. Ὅσάκις ἢ ἐν τινι οἰ-
κίᾳ ἀνάβασις ἐγένετο οὐχὶ ἐπὶ σκοπῷ κλοπῆς, ἀλλ' ὁ διὰ τοιοῦτου
τρόπου εἰσελθὼν, ἐπωφελοῦμενος τῆς περιστάσεως διαπράξῃ κλοπὴν
ἢ κλοπὴ κατὰ τὴν Γαλλικὴν νομολογίαν χαρακτηρίζεται ὡς δι' ἀνα-
βάσεως τελεσθεῖσα, ἀλλὰ τὴν γνώμην ταύτην ἀποκρούει ὁ Faustin
Helie Pratique criminelle II ἀριθ. 758.—Code Pénal II ἀριθ. 3384
ὑποστηρίζων, ὅτι ἐν τῇ ἀναβάσει πρέπει νὰ ἐνυπάρχῃ ὁ σκοπὸς τῆς
κλοπῆς, ὅστις συνδέει ταύτην πρὸς τὸ ἐγκλήμα. — Ἡ ἀνάβασις μόνη
ἐπὶ τινος κτιρίου, ἐάν ὁ κλέπτης πρὸ τῆς εἰσόδου εἰς αὐτὸ συνελθῇ,
δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπόπειρα κλοπῆς, διότι ἡ πράξις αὕτη
δὲν φέρει ἀμέσως εἰς τελεσιουργίαν τοῦ ἐγκλήματος. Nypels ἐν Chau-
veau-Helie Code pénal II ἀριθ. 3389 bis.

²⁾ Βαυαρικοῦ Π. Ν. 1861 ἀρθρ. 281. — Γαλλικοῦ Π. Ν. ἀρθρ. 398.

³⁾ Τὸ Γερμανικὸν κείμενον τοῦ ἀρθροῦ τούτου λέγει «Sperrhacken,
Dietriche, Haupt und nachgemachte Schlüssell», αἱ λέξεις Sperrha-
cken καὶ Dietriche, περίπου ταυτώσημοι, μετεφράσθησαν διὰ τῆς λέ-
ξεως ἀγκυρίδες.

σεων, διότι ὁ νόμος προϋποθέτει ἐνέργειαν προγενεστέραν καὶ αὐτοτελῇ πρὸς προμήθειαν τῆς κλειδὸς δι' ἀφαιρέσεως αὐτῆς παρὰ τοῦ νομίμου κατόχου ¹⁾).

4) Ἐὰν ἡ κλοπὴ τελεσθῇ ῥηγνυομένης ἢ βλαπτομένης τῆς παρὰ τῆς ἀρχῆς ἐπιτεθείσης σφραγίδος ²⁾).

Ἐν ἄρθρῳ 154 (ὅρ. Τόμ. Β' σελ. 106) εἶδομεν, ὅτι ἡ ἀπλὴ ῥῆξις ἢ βλάβη τῶν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἐπιτιθεμένων σφραγίδων ἀποτελεῖ ἰδιώνυμον ἐγκλημα. Ἀλλ' ἐὰν ἡ τοιαύτη ῥῆξις ἢ βλάβη ἐγένετο ἐπὶ σκοπῷ κλοπῆς, καὶ ἀφηρέθησαν τὰ φυλασσόμενα πράγματα, τότε ἡ πράξις ὡς διακεκριμένη κλοπὴ χαρακτηρίζεται. Ὅσακις τὰ φέροντα τὴν σφραγίδα τῆς ἀρχῆς πράγματα ἀνήκωσιν εἰς αὐτὸν τὸν διαρρηξάντα ἢ λύσαντα τὰς σφραγίδας, καὶ ἦσαν κατεσχεμένα, τότε ἡ πράξις δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς κλοπὴ, ἀλλ' ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 154 καὶ τοῦ ἄρθρ. 171 ³⁾. Εἶναι δὲ ὅλως ἀδιάφορον ὑπὸ τίνος ἀρχῆς ἐπετέθησαν αἱ σφραγίδες, ὑπὸ δικαστικῆς ἢ διοικητικῆς ⁴⁾).

5) Ἐὰν ὁ κλέπτης ἐκτὸς τῶν ὧσων φέρει μεθ' ἑαυτοῦ ἐργαλείων πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς κλοπῆς, εἶναι ἰδίως καὶ μὲ ὅπλα ἐφωδιασμένος ⁵⁾).

Ἡ περίπτωσις αὕτη τῆς κλοπῆς εἶναι ἡ μᾶλλον προσεγγίζουσα πρὸς τὴν ληστείαν, ἀλλ' εὐτυχῶς ὁ ἡμέτερος νόμος δι' εἰδικῶν διατάξεων, λίαν ἀκριβῶς διατετυπωμένων, διαστέλλει, ὡς θέλομεν ἶδει παρὰ κκατιόντες ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ ἄρθρου 375 § 2, τὰς περιπτώσεις τῆς ὀπλοφορίας, καὶ πότε ἐν ἐκάστη αὐτῶν ἡ πράξις χαρακτηρίζεται ὡς ληστεία καὶ πότε ὡς κλοπὴ. Οὐσιώδης ὅρος ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, ὅπως μὴ προσλάβῃ

¹⁾ Stenglein Commentar ἄρθρ. 281 ἀριθ. 5. — Weiss Commentar II σελ. 156.

²⁾ Βαυαρ. ποιν. νόμου 1813 ἄρθρ. 221.

³⁾ Τόμ. Β. σελ. 141. — Γαλλ. Ποιν. Ν. ἄρθρ. 400, 401.

⁴⁾ Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. II σελ. 130.

⁵⁾ Γαλλ. Π. Ν. ἄρθρ. 381, 385, 386. — Chauveau-Hele Code pénal II. ἀριθ. 3398.

ἡ πράξις τὸν χαρακτήρα τῆς ληστείας, εἶναι ἢ μὴ χρῆσις τῶν ὅπλων, δι' ὧν ἦν ἐφωδιασμένος ὁ κλέπτης.

Κατὰ τὸ γράμμα τοῦ νόμου προβλέπεται μόνη ἡ περίπτωσις τῆς ἐκτελέσεως τῆς κλοπῆς ὑφ' ἐνὸς προσώπου, διὸ, ἵνα θεωρηθῇ ἡ κλοπὴ ὡς διακεκριμένη, ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ ὁ κλέπτης ἐφωδιασμένος δι' ὅπλων, ἐὰν ὁμῶς συμβῇ νὰ ὑπάρχωσι πλείονες κλέπται, τότε, ἐὰν ἡ πράξις ἀπεφασίσθῃ ἐκ συστάσεως, ἀναμφισβήτητον εἶναι, ὅτι καὶ ἡ ὅπλοφορία ἐνὸς μόνου ἀρκεῖ, ὅπως καταστήσῃ τὴν κλοπὴν διακεκριμένην· ἀλλ' ἐὰν ὑφίσταται μόνον συνέργεια, καὶ ὁ συνεργὸς τῆς πράξεως εἶναι δι' ὅπλων ἐφωδιασμένος, δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ διάταξις τοῦ προκειμένου ἐδαφίου; Φρονοῦμεν ναί, διότι κατὰ τὸ γράμμα τοῦ νόμου δὲν ἀπαιτεῖται νὰ φέρῃ ὁ κλέπτης τὰ ὅπλα, ἀλλὰ νὰ ᾖ ἐφωδιασμένος διὰ τοιούτων, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει, καὶ ὅταν ὁ συνεργὸς φέρῃ ταῦτα. Ἀφορμὴ δὲ τῆς διατάξεως τοῦ προκειμένου ἐδαφίου εἶναι ὁ ἐκ τῆς ὅπλοφορίας καὶ τῆς ἐνδεχομένης χρήσεως τῶν ὅπλων ἀπειλούμενος κίνδυνος, ὅστις ὑφίσταται πάντοτε, εἴτε ὁ αὐτουργὸς εἴτε ὁ συνεργὸς ὅπλοφοροῦσιν ¹⁾.

Δὲν ἀπαιτεῖται δὲ ὡς ἀναγκαιὸς ὅρος τῆς ἐφαρμογῆς τῆς διὰ τοῦ ἐδαφίου τούτου καταγινωσκομένης ποινῆς τὸ φέρειν τὸν αὐτουργὸν μετὰ τῶν ὅπλων καὶ ἐργαλεῖα ²⁾.

6) Ἐὰν ἡ κλοπὴ πρᾶχθῇ ὑπὸ τινος συμμορίας ³⁾.

Ἡ κατάρτισις συμμορίας (ἄρθρ. 66) καὶ ἡ ἐκτέλεσις παρ'

¹⁾ Τὸ ζήτημα τοῦτο ῥητῶς λύει ὁ νέος Γερμανικὸς ποιν. νόμος ἄρθρ. 243 § 5. — Ποῖα ὄργανα λογίζονται ὡς ὅπλα ὁρίζεται ἐν ἄρθρ. 126 ὁρ. τόμ. Β' σελ. 47. — Ἐὰν ἢ δι' ὅπλων ἐκτέλεσις τῆς κλοπῆς ἦν ῥητῶς ἀποκεκλεισμένη τῆς συμφωνίας τῶν συστασιωτῶν, χωρεῖ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 59. — Ἐπίσης ὡς πρὸς τὸν συνεργὸν ἐφαρμοστέα ἐστὶν ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 77, ἐὰν δυνηθῇ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι δὲν προσκλήθῃ ὑπὸ τοῦ αὐτουργοῦ πρὸς διάπραξιν διακεκριμένης κλοπῆς.

²⁾ Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 63 τοῦ 1872 καὶ 93 τοῦ 1873.

³⁾ Γερμανικοῦ ποιν. νόμου ἄρθρ. 243 § 6. — Γαλλικοῦ ποιν. νόμου ἄρθρ. 385 § 2.

αὐτῆς κλοπῆς μαρτυρεῖ τὸν ἐπικίνδυνον χαρακτῆρα τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν προσώπων, καὶ δικαιολογεῖ τὴν αὐστηροτέραν αὐτῶν τιμώρησιν, χαρακτηριζομένης τῆς πράξεως ὡς διακεκριμένης κλοπῆς.

7) Ἐὰνπραχθῇ κλοπὴ ὑπερβαίνουσα τῶν εἴκοσι δραχμῶν τὸ ποσὸν ἀπὸ κλέπτῃ, ὅστις καὶ πρότερον ἐτιμωρήθη δις ἐπὶ κλοπῇ τοῦλάχιστον μὲ φυλάκισιν. Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης ὀρίζεται εἰδικῶς ἡ ποινὴ ἐπὶ τῆς ὑποτροπῆς. Περὶ τῆς ἀξίας ἢ τοῦ ποσοῦ τῶν κλοπιμαίων γενήσεται κατωτέρω ἰδιαιτέρως λόγος.

8) Ἐὰν πρόκηται νὰ τιμωρηθῶσι συγχρόνως τοῦλάχιστον τρεῖς κλοπαί, ἐκάστη τῶν ὁποίων ὑπερβαίνει τὰς εἴκοσι δραχμάς.

Ὅπως διὰ τῆς προηγουμένης διατάξεως ὀρίζεται εἰδικῶς ἡ ποινὴ ἐπὶ τῆς ὑποτροπῆς, οὕτω διὰ τῆς παρούσης κανονίζεται ἡ ποινὴ, ἣν ἐπισύρει ἡ συρροή.

9) Ἐὰν ἡ κλοπὴ ὑπερβαίνῃ τὸ ποσὸν τῶν τετρακοσίων δραχμῶν.

Διὰ τῆς ποινῆς τῶν προσκαίρων δεσμῶν τιμωρεῖται ἡ κλοπὴ (ἄρθρ. 375).

1) Ἐὰν ὁ κλέπτης, δις πρότερον ἐπὶ κλοπῇ ἢ ληστείᾳ τιμωρηθεὶς μὲ δεσμὰ ἢ εἰρκτὴν, πράξῃ αὐθις κλοπὴν, ὑπερβαίνουσαν τὰς εἴκοσι δραχμάς.

2) Ἐὰν ὁ κλέπτης, χωρὶς νὰ ᾔῃναι πρότερον ἐφωδιασμένος ἰδίως μὲ ὅπλα, μετεχειρίσθῃ πρὸς ἐκφόβισιν ἢ κάκωσιν τῶν θελόντων νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἐκκόμισιν τῶν κλαπέντων, ὅσα ὅπλα συνέλαβεν ἐπὶ τῆς πράξεως, ἢ ὅσα ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐργαλεῖα πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς κλοπῆς.

Ἡ περίπτωσις αὕτη δεόν νὰ συνδυασθῇ πρὸς τὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρου 363 § 2 καὶ 3 καὶ τοῦ ἄρθρ. 374 § 5, ἐνθα γίνεται λόγος περὶ τῆς ληστείας καὶ τῆς κλοπῆς τῆς ἐνόπλιως τελεσθείσης· ἀφοῦ δὲ διεξήλθομεν ἤδη ἀπάσας τὰς διατάξεις περὶ ὅπλων, δυνάμεθα νῦν νὰ διατυπώσωμεν ἐν πλήρει ἀπαρτίᾳ τὸ σύστημα, ὅπερ ἡκολούθησεν ὁ νόμος ἡμῶν.

Πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως δύο γενικώτερον διακρίνονται περιπτώσεις. Ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν ὁ αὐτουργὸς ἦν ἐφωδιασμένος δι' ὅπλων, ἀπὸ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν δὲν ἔφερεν μὲν ὅπλα μεθ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἔλαβεν ὅσα τοιαῦτα εὔρεν ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἐκτελέσεως.

Ἐάν ὁ αὐτουργὸς, σκοπῶν νὰ ἐκτελέσῃ κλοπὴν, ἦν ἐφωδιασμένος δι' ὅπλων ἢ πρᾶξις αὐτοῦ χαρακτηρίζεται

α') Ὡς ληστεία, ἐὰν ἐποιήσατο χρῆσιν αὐτῶν πρὸς ἐκφόβισιν ἢ κάκωσιν ἀνθρώπων, εἴτε χάριν ἐκτελέσεως τῆς ληστείας, εἴτε πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ὑφαιρεθέντων [ἄρθρ. 363 § 2].

β') Ὡς κλοπὴ, ἐὰν οὐδεμίαν ἐποιήσατο χρῆσιν [ἄρθρ. 374 § 5].

Ἐάν τούναντίον ὁ αὐτουργὸς, δὲν ἦν μὲν ἐφωδιασμένος πρότερον δι' ὅπλων, ἐποιήσατο ὅμως χρῆσιν τῶν ὁπλοῶν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐργαλείων, ἢ τῶν ὅπλων, ὅσα εὔρεν ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἐκτελέσεως, ἢ πρᾶξις χαρακτηρίζεται

α') Ὡς ληστεία μὲν, ἐὰν πρὸς τελεσιουργίαν τῆς κλοπῆς ἐγένετο ἢ τοιαύτη χρῆσις τῶν ἐργαλείων ἢ ὅπλων [ἄρθρ. 363 § 3]

β') Ὡς κλοπὴ δὲ, ἐὰν οὐχὶ πρὸς τελεσιουργίαν τῆς πράξεως, ἀλλὰ μόνον πρὸς ἐκφόβισιν ἢ κάκωσιν τῶν θελόντων νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἐκκόμισιν τῶν κλαπέντων [ἄρθρ. 375 § 2].

Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, περὶ ἧς πραγματεύεται τὸ προκείμενον ἐδάφιον, ἡ πρᾶξις χαρακτηρίζεται ὡς διακεκριμένη μόνον κλοπὴ καὶ οὐχὶ ὡς ληστεία, διότι ἡ ἀφαίρεσις τῶν κλοπιμαίων ὑπάρχει τετελεσμένη, ὅτε γίνεται χρῆσις τῶν ὅπλων, ἧς σκοπὸς ἐστὶ μόνη ἡ ἐκφόβισις ἢ κάκωσις τῶν ἀποπειρωμένων νὰ παρεμποδίσωσι τὴν ἐκκόμισιν αὐτῶν.

Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται δῆλον, ὅτι τὸ πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως γνῶρισμα, ὡσάκις μὲν ὁ αὐτουργὸς ἦν ἐκ τῶν προτέρων ἐφωδιασμένος δι' ὅπλων, εἶναι ἡ χρῆσις τῶν ὅπλων, ὡσάκις δὲ δὲν ἔφερε τοιαῦτα, ὁ σκοπὸς, δι' ὃν ἐγένετο ἡ χρῆσις τῶν ἐπὶ τόπου εὑρεθέντων ¹⁾).

¹⁾ Schmidtlein Prüfungen σελ. 184.

3) Ἐὰν ὑπὸ τινος συμμορίας ἢ ὑπὸ ἀγυρτῶν ἠνωμένων πραχθῇ κλοπὴ, ἥτις τιμωρεῖται μὲ εἰρκτὴν κατὰ τοὺς ἀριθ. 1, 2, 3, 4, 5 καὶ 9 τοῦ προηγούμενου ἀρθρου 1).

4) Ἐὰν πρόκηται νὰ τιμωρηθῇ ὁ κλέπτης συγχρόνως διὰ τρεῖς τοῦλάχιστον κλοπὰς, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἐπισύρει τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς.

5) Ἐὰν κλοπὴ τις τιμωρητέα μὲ εἰρκτὴν κατὰ τοὺς ἀριθμ. 1, 2, 3, 4 καὶ 5 τοῦ προηγούμενου ἀρθρου, ὑπερβαίνει τὴν ποσότητα τῶν χιλίων δραχμῶν.

3) Ἀξία τῶν κλοπιμαίων.

Εἶδομεν ἄνωτέρω, ὅτι μεταξὺ τῶν ἄλλων γεγονότων, ἅτινα πρὸς διάκρισιν τῆς κλοπῆς χρησιμεύουσι, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων τὸ εἶδος τῆς κλοπῆς καὶ ὁ βαθμὸς τοῦ ἀξιοποίνου ὀρίζεται, ἐστὶν ἡ ἀξία τοῦ κλοπιμαίου πράγματος 2).

1) Ποίους δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς ἀγύρτας εἶδομεν ἐν τῇ Ἑρμηνείᾳ τοῦ ἀρθρ. 28. (Τόμ. Α', σελ. 83).

2) Ἡ διάκρισις τῆς κλοπῆς καὶ ἡ διαβάθμισις τοῦ ἀξιοποίνου αὐτῆς ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς ἀξίας τῶν κλοπιμαίων Γερμανικῆς ἐστὶ καταγωγῆς. Ὁ κύριος καὶ ἀρχικὸς σκοπὸς τοῦ τοιοῦτου συστήματος ἦν ἡ ἀποφυγὴ τῆς εἰς τὴν κλοπὴν ἐν γένει καταγινωσκομένης κατὰ τὰς ἀρχαίας νομοθεσίας ποινῆς τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῆς ἐπὶ κλοπῶν εὐτελῶν ἀντικειμένων δι' ἄλλης ἡπιωτέρας ποινῆς. Ἀποῦ ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις ἡλλοιώθησαν καθ' ὅλοκληρίαν αἱ περὶ τοῦ ἀξιοποίνου τῆς κλοπῆς ἰδέαι καὶ ἡ τοῦ θανάτου ποινὴ ὅλως δυσανάλογος πρὸς τιμώρησιν τοῦ ἐνόχου ἐθεωρήθη, τὸ σύστημα τῆς διακρίσεως τῆς κλοπῆς ἐκ τῆς ἀξίας τῶν κλαπέντων ἀποκρούεται ὑπὸ τῶν διασημοτέρων ποινικολόγων, ὡς ἥκιστα χρήσιμον πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ προσήκοντος μέτρου τῆς ποινῆς καὶ πλείστας παρέχον ἐν τῇ πρακτικῇ δυσχερείας περὶ τὸν ἐκάστοτε προσδιορισμὸν τῆς ἀληθοῦς ἀξίας τῶν κλοπιμαίων. Mittermaier N. Archiv d. Crim. R. 1852 σελ. 321 ἐπομ. — Egidy d. Verbrechen d. Diebstahls σελ. 97 ἐπομ. — Hälschner System II σελ. 448. — Ὁ νῦν ἰσχύων ποιν. νόμος τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ὡς καὶ ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος ἐγκατέλειπον καθ' ὅλοκληρίαν τὸ σύστημα τῆς διακρίσεως τῆς κλοπῆς ἐκ τῆς ἀξίας τῶν κλοπιμαίων.

Ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῆς ἡ κλοπὴ χαρακτηρίζεται ὡς ἀπλή, ἐὰν τὸ κλοπιμαῖον ἔχῃ ἀξίαν πλεόν των εἰκοσι δραχμῶν ¹⁾, τοῦναντίον δὲ ὡς διακεκριμένη, ἐὰν τὸ κλοπιμαῖον ἔχῃ ἀξίαν ἀνωτέραν των 400 δραχμῶν, ὅτε ὁ ἐνοχος ἐπισύρει τὴν παινὴν τῆς εἰρκτῆς, ἥτις εἰς ἰσόβια δεσμὰ μετατρέπεται, ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ κλαπέντος ἀντικειμένου ᾗναι ἀνωτέρα των χιλίων δραχμῶν συντρέχῃ δὲ τις των ἐν τοῖς §§ 1, 2, 3, 4 καὶ 5 τοῦ ἀρθρ. 375 μνημονευομένων περιπτώσεων, αἵτινες ἐπισύρουσι κατὰ τοῦ ἐνόχου τὴν παινὴν τῆς εἰρκτῆς.

Ἡ τοιαύτη οὐσιώδης ἐπίδρασις τῆς ἀξίας των κλοπιμαίων ἐπὶ τοῦ εἵδους καὶ τοῦ ἀξιολογίου τῆς κλοπῆς ἀπαιτεῖ κατ' ἀνάγκην ἐκάστοτε τὴν ἀκριβῆ ἐξερεύνησιν καὶ βεβαίωσιν τοῦ ποσοῦ τῆς ἐκτιμήσεως των ἀντικειμένων τῆς κλοπῆς. Κατὰ τὸ ἀρθρ. 379, ὅπερ περὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ πραγματεύεται, «*Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς κλοπιμαίας ποσότητος λαμβάνεται ὡς βάσις ἡ ἀγοραία τιμὴ, τὴν ὅποیان εἶχε τὸ πρᾶγμα, καθ' ὃν χρόνον ὑφαίρθη*». Ἐπομένως ὡς ὅροι πρὸς ἐξεύρεσιν τῆς ἀξίας τοῦ κλοπιμαίου χρησιμεύουσι, πρῶτον ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἐγένετο ἡ ὑφαίρεσις, καὶ δεύτερον ἡ ἀγοραία τιμὴ τοῦ ὑφαίρεθέντος πράγματος κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὑφαίρεσεως αὐτοῦ.

Ἐὰν τὸ ὑφαίρεθὲν πρᾶγμα μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κλοπῆς ὑπέστη διαφοροὺς ἀλλοιώσεις, ἐπενεγκούσας τὴν ἐλάττωσιν ἢ αὐξήσιν τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ἡ τοιαύτη διαφορὰ δὲν συμπεριλαμβάνεται ἐν τῷ ὑπολογισμῷ πρὸς ἐξεύρεσιν τῆς ἀξίας αὐτοῦ ²⁾.

Ἡ δὲ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὑφαίρεσεως ἀξία ὑπολογίζεται κατὰ τὴν ἀγοραίαν τιμὴν, τοῦτέστιν οὐχὶ κατὰ τὴν ἐσωτερι-

¹⁾ Ὅσακις ἡ ἀξία τοῦ κλοπιμαίου πράγματος εἶναι κατωτέρα των 20 δραχμῶν ἡ πρῆξις φέρει χαρακτηρὰ πταίσματος, τιμωρουμένη διὰ κρατήσεως ἢ προστίμου ἀρθρ. 693.

²⁾ Ὡς λ. χ. ἐὰν ἀφῆρθησαν χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ κοσμήματα, τὰ ὅποια ἐτάκην καὶ ἐλήφθη μόνον ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ἀργυρὸς, ἢ ἐὰν ἐκλάπη χρυσὸς ἢ ἀργυρὸς ἀκατέργαστος καὶ μετεβλήθη εἰς κοσμήματα ἢ σκεύη.

κῆν ἀξίαν, ἣν τὸ ὑφαιρεθὲν πρᾶγμα ἔχει, ἀλλὰ κατὰ τὴν τιμὴν, ἣν δύνανται νὰ ἔχῃ ὡς ἀντικείμενον ἀγοραπωλησίας ¹⁾).

Ἐκ τοῦ ἀξιώματος τούτου ἔπεται, ὅτι δὲν πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν

α') Ἡ ἀπὸ διαθέσεως τοῦ κατόχου πρὸς τὸ πρᾶγμα διδομένη ἀξία (*pretium affectionis*).

β') Ἡ ἀξία, εἰς ἣν ὁ κλαπείς ἠγόρασεν ἢ ἐπρομηθεύθη τὸ πρᾶγμα, ὅταν ἡ ἐν τῇ ἀγορᾷ τιμὴ αὐτοῦ εἶναι διάφορος ²⁾).

γ') Ἡ ἔμμεσος ζημία, ἣν ὁ κλαπείς ἔνεκα τῆς ἀπωλείας τοῦ ὑφαιρεθέντος πράγματος ὑπέστη ³⁾).

δ') Ἡ φθορὰ καὶ βλάβη, ἥτις ἐγένετο εἰς πράγματα τοῦ κλαπέντος πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς κλοπῆς. Ὅθεν κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τῶν κλαπέντων δὲν συνυπολογίζεται τὸ ποσὸν τῆς ἀξίας τῶν θραυσθέντων κιβωτίων, ἢ ἀποδοχείων πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς

¹⁾ Οὕτω λ. γ. ἐὰν κλαπῶσι χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ κοσμήματα ἢ σκεύη, ἡ ἀξία αὐτῶν ὑπολογίζεται οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τιμῆς τοῦ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου, ἐξ οὗ ἀπατελοῦνται, ἀλλὰ καὶ τῆς δαπάνης τῆς κατασκευῆς (*façon*) αὐτῶν. Ἐπίσης ἐὰν κλαπῶσι χρεώγραφα τοῦ δημοσίου ἢ τραπεζῶν πληρωτέα τῷ κομιστῇ ὡς βάσις τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς ἀξίας αὐτῶν λαμβάνεται ἡ ἀγοραία τιμή. Ἐὰν δὲ κλαπῶσι τοκομερίδια τοιούτων χρεωγράφων μὴ ληξιπρόθεσμα ἀφαιρεῖται ὁ μέχρι τῆς λήξεως αὐτῶν τόκος πρὸς ἐξέυρεσιν τοῦ πασοῦ, ὅπερ ἐκπροσωποῦσιν. *Stenglein Commentar* ἀρθ. 272.—II. σελ. 358.—*Temme Betrag d. Diebstahls* σελ. 92.

²⁾ Οὕτω λ. γ. ἐὰν συμβῇ κλοπὴ παρὰ τινι ἐμπόρῳ ὡς βάσις τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν κλαπέντων δὲν δύναται νὰ ληθῇ ἡ ἀξία τῶν τιμολογίων τοῦ ἐργοστασίου, παρ' οὗ ἐπρομηθεύθη τὰ κλαπέντα ἀντικείμενα, ἀλλ' ἡ ἀγοραία.

³⁾ *Anmerkungen z. Baier. Strafg. II* σελ. 109 § 2. Οὕτω λ. γ. ἐὰν ἀποκοπῇ πρόρριζον δένδρον τι φέρον ἄωρους ἔτι καρπούς, ὅπως ἰδιοποιηθῇ ὁ κλέπτης τὴν ἐξ αὐτοῦ ξυλείαν, δὲν ἐπιτρέπεται πρὸς ἐξέυρεσιν τῆς ἀξίας τῆς ξυλείας νὰ συνυπολογισθῇ καὶ ἡ ἀξία τῶν καρπῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὠριμάνσεως. *Temme Betrag d. Diebstahls* σελ. 59.

κλοπῆς, οὐδὲ τὸ ποσὸν τῆς ζημίας τῆς ἐπελθούσης εἰς τὰ σύ-
νολον τοῦ ἀντικειμένου, ἐκ τοῦ ὁποίου μέρη τινὰ ἀπεχωρίσθη-
σαν καὶ ἀφηρεύθησαν ὑπὸ τοῦ κλέπτου ¹⁾).

Ἐν τῷ αὐτῷ περιπτώσει, ἐὰν τὸ ποσὸν τῆς προσγενομένης
ζημίας ᾖ κατὰ πολὺ ἀνώτερον τῆς ἀξίας τοῦ κλαπέντος
ἀντικειμένου δύναται, ἀναλόγως τῶν εἰδικῶν περιστάσεων τῶν
συνοδευουσῶν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, νὰ ὑπάρξῃ συρροή
τοῦ ἐγκλήματος τῆς κλοπῆς μετὰ τοῦ ἐγκλήματος τῆς φθορᾶς
ἢ βλάβης ξένης περιουσίας (ἄρθρ. 421 ἐπομ.) ²⁾.

ε') Ἡ πεπλανημένη ιδέα, ἣν εἶχεν ὁ αὐτουργὸς περὶ τῆς
ἀξίας τῶν ὑφαιρεθέντων πραγμάτων. Οὕτω λ. χ. ἐὰν ὁ αὐ-
τουργὸς ἀφῆρσε σκευὸς τι, ὅπερ ὑπέθετεν ἐξ εὐτελοῦς μετάλ-
λου, ἀλλ' ἀπεδείχθη, ὅτι ἦν ἐξ ἀργύρου, ἢ νομίσματα, τὰ ὁποῖα
ὑπέθετεν ὡς γνήσια, ἐν ᾧ ταῦτα ἦσαν κίβδηλα, πρὸς προσδιο-
ρισμὸν τῆς ἀξίας αὐτῶν λαμβάνεται ὡς βάσις ἡ πραγματικὴ
τῶν ὑφαιρεθέντων ἀντικειμένων ἀξία καὶ οὐχὶ ἡ ἐκ πλάνης
εἰκαζομένη ὑπὸ τοῦ αὐτουργοῦ ³⁾.

¹⁾ Ὑποθεσίσθω λ. χ. ὅτι ἐξ ἀγάλματος τινος ἐκ πολυτίμου μετάλ-
λου ἢ ἐκ μαρμάρου ἀρχαίου θραύεται ἡ χεὶρ ἢ ὁ ποὺς ἢ ἄλλο τι μέ-
λος καὶ ἀφαιρεῖται, ἢ ὅτι ἐκ νομισματικῆς τινος συλλογῆς ἐμπερι-
εχοῦσης κατὰ χρονολογικὴν τάξιν ἅπαντα τὰ νομίσματα ὠρισμένης ἐ-
ποχῆς, ἀφαιρεῖται ἐν ᾗ πλείονα νομίσματα.

²⁾ Weiss Commentar II ἀρθρ. 272 σελ.126.— Temme Betrag des
Diebstahls σελ.45 ἐπομ.—Stenglein Commentar ἀρθρ.272 II σελ.356.

³⁾ Anmerkungen z. Baierischen Strafgesetzb. II σελ.108.—Ἐὰν ἡ
πλάνη τοῦ αὐτουργοῦ περιστρέφεται οὐ μόνον ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ
κλαπέντος ἀντικειμένου, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς αὐτὰ ταῦτα τὰ ὑφαίρε-
θέντα ἀντικείμενα, δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς
πράξεως. Οὕτω λ. χ. ἐὰν ἐπαίτης τις, ριγῶν ἐκ τοῦ ψύχους καὶ εἰσ-
ελθὼν εἰς τὸν προθάλαμον οἰκίας τινὸς ἀφαιρῇ ἐπενδύτην κρεμάμε-
νον αὐτόθι, ἐν ᾧ εὕρισκε χαρτοφυλάκιον πλήρες χαρτονομισμάτων
μεγάλης ἀξίας τὸ ὅποσον παρακρατεῖ, ἡ πράξις δὲν χαρακτηρίζεται
ὡς κλοπὴ ἀντικειμένων ἰσοτίμων πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ ἐπενδύτου καὶ
τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ τοῦ ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ, ἀλλ' ὑφίσταται συρ-

Ἐάν δὲν ἐτελέσθῃ ἡ κλοπὴ, ἀλλ' ἀπλῆ μόνον ἀπόπειρα ἐγένετο, ἐκ τῆς ἀξίας δὲ τοῦ ἀντικειμένου, οὐ τὴν ἀφαίρεσιν ἀπαιρήθη ὁ αὐτουργός, δέον νὰ ὁρισθῇ ὁ βαθμὸς τοῦ ἀξιοποίνης πράξεως, ἐγείρεται τὸ ζήτημα, ποῖα ἀντικείμενα θέλομεν χρησιμεύσει πρὸς ὑπολογισμόν τοῦ ποσοῦ τῆς κλοπῆς; Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου διακριτέον τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐγένετο ἀπόπειρα κλοπῆς ὠρισμένου ἀντικειμένου, ὅτε ἐκ τῆς ἀξίας αὐτοῦ κανονίζεται τὸ ποσὸν τῆς κλοπῆς, ἀπὸ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν δὲν δύναται ὠρισμένως ν' ἀποδειχθῇ τὸ πρᾶγμα ἢ τὰ πράγματα, ὧν τὴν ἀφαίρεσιν προϋτίθετο ὁ κατηγορούμενος. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ποσὸν τῆς κλοπῆς ὁρίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀξίας τοῦ ἐλαχίστου ἀριθμοῦ τῶν πραγμάτων, ἅτινα ἠδύνατο ν' ἀφαιρέσῃ ὁ κατηγορούμενος, ὑπὲρ ἐν ἀμφιβολίᾳ ἢ εὐνοϊκωτέρα δίδεται λύσις ¹⁾).

Τὸ ζήτημα περὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῆς ἀξίας τοῦ κλαπέντος πράγματος, ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ κλοπὴ διεπράχθη ὑπὸ πολλοῦ συγχρόνως λύει τὸ ἄρθρ. 379 συμφώνως πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν παρὰ τοῖς νεωτέροις γνώμην, ὁρίζον ὅτι: *ἐὰν πολλοὶ αὐτουργοὶ, ἔπραξαν τὴν κλοπὴν, εἰς ἕκαστον αὐτῶν καταλογίζεται πλήρης ἡ πρᾶξις, χωρὶς νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ δυνατονομία τοῦ κλαπέντος πράγματος* ²⁾).

4) Ἐπιβαρυντικαὶ αἰτίαι.

Ἀφοῦ διὰ τῶν ἄρθρων 373, 374 καὶ 375 διεκρίθησαν τὰ διάφορα εἶδη τῆς κλοπῆς, καὶ ὠρίσθησαν αἱ καταγνώστες ἐκ τῆς αὐτῶν ποιναί, ἔπεται ἀμέσως ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 37 ὑπὲρ κανονίζει ἐν γένει τὰς αἰτίας, ἐνεκα τῶν ὁποίων καθ' ὅλην

ροή τοῦ ἐγκλήματος τῆς κλοπῆς καὶ ὑπεξαίρεσεως. Temme Betr. d. Diebstahls. σελ. 71.

¹⁾ Weiss Commentar II ἄρθρ. 272.

²⁾ Wächter Lehrb. § 190. σημ. 65. — Heffter Lehrb. § 497. — M. Jermajer z. Feuerbach's Lehrb. § 327. not VII.

τάς περιπτώσεις τῶν προηγουμένων ἄρθρων ἐπέρχεται ἡ ἐπιβάρυνσις τῆς καταγνωστέας κατὰ τοῦ ἐνόχου ποινῆς. Τοιαύτας ἐπιβαρυντικὰς αἰτίαις παραδέχεται, ἐὰν ἡ κλοπὴπραχθῇ

1) Εἰς πράγματα ἀνήκοντα εἰς τὸ κράτος, εἰς τὸν βασιλέα ἢ τὸν βασιλικὸν οἶκον, ἢ εἰς κατάστημα ἐκκλησιαστικόν, διδασκτικόν, ἢ φιλάνθρωπον, ἢ ἄλλως ἀφιερωμένα εἰς ὄφελος ἢ χρῆσιν τοῦ κοινοῦ, ἢ τεθειμένα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀρχῆς, ἢ κατασχεθέντα ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου.

Ὡς οὐσιώδης ὅρος πρὸς ἐπιβάρυνσιν τῆς ποινῆς καθ' ὅλας τὰς εἰρημέναις περιπτώσεις πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ὑπαρξίς παρὰ τῷ αὐτουργῷ τῆς γνώσεως, ὅτι τὸ ἀφαιρούμενον πρᾶγμα ἀνήκει εἰς τὸ κράτος, ἢ εἰς τὸν βασιλέα ἢ τὸν βασιλικὸν οἶκον, ἢ εἰς φιλάνθρωπικόν τι κατάστημα, ἢ ὅτι ἦν κατασχεμένον ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, καθόσον μάλιστα ὁ νόμος δὲν ἀπαιτεῖ ἡ ἀφαίρεσις τῶν τοιούτων πραγμάτων νὰ γείνη ἐξ ὠρισμένου τόπου, οἷον ἐκ τῶν ἀνακτόρων, ἐκ τινος νοσοκομείου, ἢ σχολείου κτλ. ἀλλ' ἐξ οἰουδήποτε τόπου καὶ ἂν γείνη, ἐφαρμόζεται ἡ ἐπιβάρυνσις τῆς ποινῆς τοῦ ἐνόχου 1).

2) Εἰς ζῶα βόσκοντα, αὐλιζόμενα ἢ ἐλαυνόμενα, εἰς κυψέλας μελισσῶν ἐν ὑπαίθρῳ, εἰς γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ ζῶα εὐρισκόμενα ἐπὶ τῶν ἀγρῶν, εἰς καρποὺς θερισμένους καὶ μὴ ἕνα ποταμιευμένους εἰσέτι εἰς περίφρακτον μέρος· εἰς ξυλικὴν κεκομμένην μὲν, ἀλλ' εἰσέτι εἰς τὸ ὑπαίθρον κειμένην· εἰς ξύλα ἐπιπλέοντα ἢ εἰς σχεδιάς, εἰς ἀγριμαῖα περίκλειστα, ἢ ἐν θηριοτροφείοις διαιτώμενα, εἰς ἰχθύας ἐπὶ ἰχθυοτροφείων 2), εἰς ὀθώνας λευκαينوμένας, καὶ εἰς ἄλλα πράγματα μὴ δυνάμενα νὰ φυλαχθῶσιν ἰδίως.

1) Häberlin Criminalrecht IV σελ. 57 καὶ 62.

2) Το Γερμανικὸν κείμενον λέγει «an Fischen in Weihern und Fischteichern», ὅπερ δηλοῦ τοὺς ἐντὸς περιφράκτου χώρου τεθέντας μετὰ τὴν ἀλίευσιν ἰχθύας καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν παραχθέντας, ἔρ. καὶ ἑρμηνεύειν ἄρθρ. 448 περὶ παραβιάσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀλίευσ.

Ἡ ἀπαρίθμησης τῶν εἰρημένων ἀντικειμένων δὲν εἶναι ρητορικὴ, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ νόμου ἐξάγεται τὴν κατηγορίαν αὐτῶν ὑπάγονται καὶ ἄλλα πράγματα, αὐτὰ δὲν δύνανται νὰ φυλαχθῶσιν ἰδίως. Ὡς λ. χ. ἡ κλοπὴ τῶν ὀρυχείου ἢ μεταλλείου τινὸς ἐξορυσσομένων ὀρυκτῶν ἢ μεταλλευμάτων τῶν ἐναποτεθειμένων συνήθως παρὰ τὰ φρέατα, ἐξορύσσονται, τῆς ἀσυλλέκτου ῥητίνης, τῶν κατασκευαζομένων πλίνθων, κτλ. Ὡς ἀντικείμενα, τὰ ὅποια δὲν δύνανται ἰδίως νὰ φυλαχθῶσιν, ἐννοητέον οὐχὶ τὰ ἀντικείμενα, ἀτινα ὁ κύριος αὐτῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ φυλάξῃ δι' ἑλλειψίν χώρου ἢ δι' ἀντικειμένην προσώπων πρὸς ἐπιτήρησιν αὐτῶν, ἀλλὰ ἐκεῖνα, ὧν ἰδιαιτέρα φύλαξις ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν εἶναι ἀδύνατον κατὰ κοινὴν συνήθειαν ἀφίενται ἀπροφύλακτα ¹⁾).

3) Εἰς τεχνουργήματα ἐκτεθειμένα εἰς θέαν τοῦ δημοσίου εἰς ἄλλα μνημεῖα, συντείνοντα πρὸς καλλωπισμὸν ἢ ὄφελος.

4) Εἰς κοινὰ ξενοδοχεῖα. Εἶναι δὲ ἀδιάφορον, ἐὰν ἡ κλοπὴ ἐγένετο εἰς πράγματα ἀνήκοντα εἰς τοὺς ξενιζομένους ἢ εἰς τὸν ξενοδόχον ἢ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, καὶ ἐὰν αὐτοὺς ὡς τοῦτο τῆς εἶναι ὁ ξενοδόχος ἢ οἱ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ὑπηρετοῦντες ἢ τρίτον πρόσωπον, ἢ οἱ ξενιζόμενοι ²⁾).

1) Ἐὰν τὴν ῥῆσιν «μὴ δύναμενα ἰδίως νὰ φυλαχθῶσιν» μὴ ἐννοώμεν ἀναφορικῶς πρὸς τὸν κύριον τῶν πραγμάτων αὐτῶν, ἐνδεδεικνύμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ὅλως ἄτοπον ἀποτέλεσμα τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς κλοπῆς ὁμοίως φύσεως πραγμάτων ὅτε μὲν ὡς συνοδευομένης δι' ἐπιβαρυντικῶν αἰτιῶν, ἄλλοτε δὲ οὐχί. Οὕτω λ. χ. ἐὰν ὑποθέσωμεν πλῆθος γαιοκτῆμονα, ἔχοντα τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐντὸς εὐρυχώρου αὐτοῦ καὶ ἀμελήσαντα νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ξυλείαν ἐντὸς αὐτῆς, ἢ κλοπὴν τοιαύτης ξυλείας, ἥτις ἠδύνατο ἰδίως νὰ φυλαχθῇ, δὲν θέλει χαρακτηρισθῇ ὡς μετ' ἐπιβαρυνούσης τὴν ποινὴν αἰτίας γενομένη, ἐν ᾧ τὸ ἐναντίον ἢ κλοπὴ ξυλείας ἀνηκούσης εἰς πτωχὸν γαιοκτῆμονα, στενὸν χωρὸν ἔχοντα οἰκίαν ἄνευ αὐλῆς, καὶ ἠναγκασμένον τὴν ξυλικὴν, συνέλεξε νὰ ἐναποθέσῃ ἐκτὸς τῆς οἰκίας αὐτοῦ θέλει θεωρηθῇ ὡς συνοδευομένη δι' ἐπιβαρυντικῆς αἰτίας. — Häberlin Criminalrecht, σελ. 35.

2) Motive z. Baierisch. Entwürfe 1827 σελ. 294.

5) 'Εν καιρῷ πυρκαϊᾶς ἢ πλημμύρας, εἰς δεινούς κινδύνους πολέμου, ἐν καιρῷ στάσεως, ἢ εἰς ἄλλας παρομοίας δυστυχεῖς περιστάσεις.—'Η περίπτωσις αὕτη ὑποθέτει τοιαῦτα συμβεβηκότα, ἅτινα προκαλοῦσι γενικὴν ταραχὴν, ἀπειλοῦντα τὴν ὑπαρξιν καὶ περιουσίαν τῶν κατοίκων χώρας ἢ τόπου τινός ¹⁾. Ὡς ἐκ τοῦ γράμματος δὲ τοῦ νόμου ἐξάγεται, ἐπιτρέπεται ἡ κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμογὴ καὶ ἐπ' ἄλλων μὴ ῥητῶς ἐν αὐτῷ μνημονευομένων, ἀλλὰ παρομοίων δυστυχημάτων ὡς λ.χ. ἐπὶ σεισμῶν. Ἐκ τῆς διαρκείας τοῦ κινδύνου καὶ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἐτελέσθη ἡ κλοπὴ, ἤρτηται ἡ λύσις τοῦ ζητήματος, ἂν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς συντρέχουσιν ἐπιβαρυντικαὶ αἰτίαι. Δὲν ἀπαιτεῖται δὲ νὰ γείνη κλοπὴ πραγμάτων ἐν τῇ πυρποληθείσῃ οἰκίᾳ εὐρεθέντων, ἢ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην αὐτῆς ἀνηκόντων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν ἄλλαις γειτνιαζούσαις οἰκίαις γενομένη κλοπὴ, διαρκούσης τῆς πυρκαϊᾶς θεωρεῖται ὡς ὑπὸ ἐπιβαρυντικᾶς περιπτώσεις τελεσθεῖσα ²⁾.

6) Εἰς κοινὰ πρατήρια, εἰς ἀγορὰς γινομένας κατ' ἔτος, ἢ καθ' ἐβδομάδα, ἢ εἰς συροὴν λαοῦ συνηθροισμένου ἐπὶ δημοσίου τόπου. Ἡ ἐπιβαρυντικὴ αἰτία τῆς ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τελεσθείσης κλοπῆς ὑφίσταται, εἴτε τὰ ἀφαιρεθέντα πράγματα ἀνῆκον εἰς τοὺς πωλητὰς εἴτε εἰς τοὺς ἀγοραστὰς ³⁾.

7) 'Εν καιρῷ νυκτός. Ὁ λόγος, δι' ὃν ὡς ἐπιβαρυντικὴ αἰτία λογίζεται ἡ διάπραξις τῆς κλοπῆς ἐν καιρῷ νυκτός εἶναι ἡ ἐπίτασις τοῦ μεγέθους τοῦ κινδύνου, τοῦ ἀπειλοῦντος τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν, ὡσάκις ὁ κλέπτης ἐπωφελοῦμενος τοῦ σκότους τῆς νυκτός καὶ τῆς συνήθους κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἀναπαύσεως τῶν κατοίκων ἐπιχειρεῖ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κλοπῆς, ἐπὶ τῇ

¹⁾ 'Εν τῇ Ῥωμ. νομοθεσίᾳ ἰδιαιτέρως διεκρίνετο τὸ εἶδος τοῦτο τῆς κλοπῆς *furtum ex incendio, ruina, naufragio, rate, nave expugnata*. Lex 1. (47. 9).

²⁾ Leonhardt Commentar II ἀρθρ. 287 σελ. 322.—Köstlin Abhand. σελ. 269.

³⁾ Häberlin Criminalrecht IV σελ. 44.

προσδοκία, ὅτι καὶ εὐχερέστερον θέλει διαλάβει τὴν πρόσοχὴν τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ ἀσφαλέστερον θέλει δυνηθῇ ν' ἀποκρυβῇ. Μὴ ὑπαρχούσης ἐν τῷ ποινικῷ νόμῳ εἰδικῆς τινος διατάξεως ὀριζούσης τὴν διάρκειαν τῆς νυκτὸς, ὀρθωτέραν θεωροῦμεν τὴν γνώμην τῶν παραδεχομένων, ὅτι ὡς νῦν θεωρεῖται τὸ χρονικὸν διάστημα, καθ' ὃ συνήθως κοιμῶνται οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅπερ ἄρχεται ἀναλόγως τῆς ὥρας τοῦ ἔτους, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐκλείψῃ τὸ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου λυκόφως, καὶ λήγῃ πάλιν, ὅταν ἡ αὐγὴ διασκεδάζουσα τὸ σκότος προαγγέλλῃ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου 1).

8) Ἀπὸ ὑπηρέτας (ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ ἄρθρ. 377 § 7), ἀπὸ συνεργάτας ἢ μαθητᾶς, ἀπὸ ἡμερομίσθους, ἢ ἄλλους μισθάρνας ἢ ἐπισίτους, οἵτινες εἰσέρχονται διὰ τοῦτο εἰς οἰκίαν τινὰ καὶ ἐξέρχονται αὐτῆς, κατ' ἐκείνων, παρὰ τοῖς ὁποίοις ὑπηρετοῦσι, κατὰ τοῦ πρωτεργάτου ἢ οἰκοδεσπότου, ἢ κατὰ τινος, ὅστις εὐρίσκεται μετ' αὐτῶν εἰς τὴν αὐτὴν κατ' οἶκον κοινότητα.

Ἡ ἐπιβαρυντικὴ αὕτη αἰτία ἀπορρέει μὲν ἀφ' ἐνὸς ἐκ τῆς ιδιότητος τοῦ προσώπου, ὅπερ αὐτουργὸς τῆς κλοπῆς ἐγένετο, καὶ ἀφ' ἐτέρου ἐκ τῆς ιδιότητος τοῦ προσώπου, καθ' οὗ ἐτελέσθη ἡ κλοπὴ· στήριζεται δὲ ἐπὶ τῆς μετ' ἀλλήλων σχέσεως ἀμφοτέρων καὶ τῆς ἐκ ταύτης πηγαζούσης μεζονος εὐχερείας πρὸς διάπραξιν τοῦ ἐγκλήματος. Εὐθὺς ἅμα ἐκλείψῃ ἡ τοιαύτη τῶν προσώπων σχέσις, αἴρεται καὶ ὁ λόγος τῆς ἐπιβαρύνσεως τῆς ποινῆς.

Ὁ αὐτουργὸς τῆς κλοπῆς ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ ὑπηρέτης ἢ συνεργάτης ἢ μαθητῆς ἢ ἄλλο τι ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων προ-

1) Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. II 684. — Köstlin Abhandl. σελ. 268. — Faustin-Hélie Code Pénal II ἀρ. 3275. — Carnot Commentaire art. 381. II σελ. 265. Ἡ γνώμη αὕτη δὲν εἶναι ἡ ἐν γένει ἐπικρατούσα. Τὸ ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας ἀσπάζεται τὴν γνώμην, ὅτι ἡ διάρκεια τῆς νυκτὸς δεόν νὰ κανονίζηται ἐκ τῆς δύσεως καὶ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Faustin-Hélie Pratique criminelle II ἀρ. 731.

σώπων. Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὑπηρετῶν ὑπάγονται ὅσοι ἐπὶ μισθῷ μηνιαίῳ ἢ ἔτησίῳ παρέχουσι τινι τάς συνήθεις καὶ καθημερινὰς κατωτέρας διακονίας, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς συνεργάτας, οἵτινες ὡς ἐπίκουροι προσλαμβάνονται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου ἢ τοῦ πρωτεργάτου ἐπιχειρουμένων ἐργασιῶν. Εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτῶν δυνάμεθα νὰ κατατάξωμεν ἐπίσης τοὺς γραφεῖς ἢ βοηθοὺς τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων, ἢ καὶ παντὸς ἄλλου εἶδους γραφείων ¹⁾).

Τὰ εἰρημένα πρόσωπα πρέπει ὡς ἐκ τῆς ιδιότητος αὐτῶν νὰ ἔχωσι τὴν εὐκαιρίαν νὰ εἰσέρχωνται καὶ ἐξέρχωνται εἰς οἰκίαν τινά. Εἰς ποῖον ἀνήκει ἡ οἰκία δὲν ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀρκεῖ μόνον τὰ πρόσωπα ταῦτα ὑπὸ τὴν ιδιότητα, ἣν προϋποθέτει ὁ νόμος νὰ δύνανται ἀκωλύτως νὰ εἰσέρχωνται καὶ ἐξέρχωνται εἰς τινα οἰκίαν, καὶ ἡ κλοπὴ νὰ διεπράχθῃ κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου τῆς οἰκίας, ἢ κατὰ τοῦ κυρίου, παρ' ᾧ ὑπηρετοῦσι, ἢ κατὰ τοῦ πρωτεργάτου ἢ καὶ κατὰ παντὸς ἄλλου συν-οικοῦντος μετ' αὐτῶν ²⁾).

Ἐπίσης δὲν ἐξετάζει ὁ νόμος εἰς ποῖον ἀνήκουσι τὰ πράγματα, ἂν κύριος αὐτῶν ᾖν ὁ οἰκοδεσπότης, ἢ ὁ πρωτεργάτης, ἢ τὰ πράγματα ταῦτα ἀνήκον εἰς ἄλλον μὲν, εὐρίσκοντο δὲ προσωρινῶς ἐξ οἴουδ' ἂν ποτε λόγου εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ³⁾).

¹⁾ Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3219.

²⁾ Ὅθεν ἡ ἐπιβαρυντικὴ αὕτη αἰτία τῆς κλοπῆς ὑφίσταται, καὶ ὅταν τεχνουργός τις πέμψῃ τοὺς ἐργάτας αὐτοῦ εἰς τινα οἰκίαν πρὸς ἐργασίαν ἐν αὐτῇ, ἔνεκα δὲ τούτου δύνανται ἀκωλύτως νὰ εἰσέρχωνται καὶ νὰ ἐξέρχωνται, διαπράξωσι δὲ κλοπὴν κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου τῆς οἰκίας ταύτης, ἐν ἣ ἔργάζονται, ἢ κατὰ τινος τῶν μετ' αὐτοῦ συνοικούντων προσώπων.

³⁾ Köstlin Abhandl. σελ. 274. — Κατὰ τὸ κείμενον τοῦ ἡμετέρου νόμου δύναται νὰ ἐγερθῇ σπουδαία ἀμφιβολία, ἂν τὴν ἐπιβαρυντικὴν ταύτην αἰτίαν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ἐν περιπτώσει κλοπῆς ᾗτις ἐκτελεσθῇ ὑπὸ ἐργατῶν εἰς βιομηχανικόν τι ἢ ἐμπορικὸν κατάστημα, τὸ ὅποιον βεβαίως δὲν δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς οἰκίαν. Ἀ-

9) Εἰς ἀκατοίκητα κτίρια διὰ ῥήξεως ἢ ἀναβάσεως, ἢ εἰς κατοικημένα ἀναβάντων τῶν ἐνόχων δι' ἐπίτηδες γενομένων προπαρασκευῶν ἢ βοηθητικῶν μέσων. Εἶδομεν ἀνωτέρω [σελ. 60] ποῖα ὡς κατοικημένα κτίρια χαρακτηρίζονται, ὅθεν τὰ μὲν ἀνήκοντα εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτῶν εἰσὶν ἀκατοίκητα κτίρια καὶ τὴν εἰς αὐτὰ διὰ ῥήξεως ἢ δι' ἀναβάσεως κλοπὴν θεωροῦμεν τὸ ἄρθρ. 376 ὡς λόγον πρὸς ἐπιβάρυνσιν μόνον τῆς καταγνωστέας ποινῆς. Ἄλλ' ἐὰν οὐχὶ εἰς ἀκατοίκητα ἀλλ' εἰς κατοικημένα κτίρια ἀπεφασίσθῃ ἡ ἐκτέλεσις κλοπῆς, πρὸς ἀνάβασιν δὲ εἰς αὐτὰ ἐγένετο χρῆσις ἰδιαιτέρων προπαρασκευῶν, ἢ ἄλλων βοηθητικῶν μέσων ὁ αὐτουργός, οὐ μόνον ἔνοχος διακεκριμένη κλοπῆς κηρύσσεται καὶ τιμωρεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρ. 374 καὶ 375, ἀλλ' ἡ καταγνωστέα κατ' αὐτοῦ ποινὴ πιτείνεται ἔνεκα τῆς ἐπιβαρυντικῆς ταύτης αἰτίας, ἥτις ματυρεῖ τὴν σταθεράν καὶ προμεμελετημένην αὐτοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς κλοπῆς θέλησιν καὶ τὴν ἀπόφασιν, ὅπως διατρέξῃ πάντα ἐνδεχόμενον κίνδυνον ἐκ τοῦ παρατόλμου αὐτοῦ ἐπιχειρήματος.

δ') Καταδίωξις τῶν ἐπὶ κλοπῇ κατηγορουμένων καὶ ἐξάλειψις τοῦ ἀξιοποίνου.

Κατὰ γενικὸν κανόνα ἡ κλοπὴ ὑπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν κολασίμων πράξεων τῶν αὐτεπαγγέλτως διωκομένων. Ἐξαρῶμεν τῆς ἀρχῆς ταύτης καθιεροῖ τὸ ἄρθρ. 377, ὁρίζον ὅτι ἡ κλοπὴ, οἷοι δὴ ποτε εἶδους καὶ ἂν ᾖ, διακεκριμένη ἢ ἀπλῆ, δι' ἐπιβαρυντικῶν περιστάσεων συνοδευομένη ἢ οὐ, καταδιώκεται συνεπείᾳ ἐγκλήσεως τοῦ παθόντος, ὅτανπραχθῇ ὑπὸ προσώπων συνδεομένων μετὰ τοῦ προσώπου, καθ' οὗ ἐτελέσθῃ δὲ ὠρισμένου βαθμοῦ συγγενείας ἐξ αἵματος ἢ ἐξ ἀγχιστείας, ὑπὸ οἰκετῶν εἰς φαγητὰ ἢ ποτὰ ἐκ λαιμαργίας, καὶ ὅταν ἡ ἐκτέ-

κρίβεστερον καὶ λεπτομερέστερον διατυποῦται ἡ περίπτωσις αὕτη ἄρθρ. 386 § 3 τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου.

τέλεσις αὐτῆς δὲν συνοδεύεται ὑπό τινος τῶν ἐν §§ 4—6 τοῦ ἄρθρ. 374 καὶ ἐν § 3 τοῦ ἄρθρ. 375 μνημονευομένων περιπτώσεων, ἥτοι δὲν ἐγένετο διὰ ῥήξεως ἢ βλάβης τῶν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἐπιτεθειμένων σφραγίδων, ἢ ἐνόπλως, ἢ ὑπὸ συμμορίας ¹⁾).

Τὸν βαθμὸν τῆς ἐξ αἵματος ἢ ἐξ ἀγχιστείας συγγενείας ὀρίζει εἰδικῶς τὸ ἄρθρ. 377, διακελεῦον, ὅτι συνεπεῖα ἐγκλήσεως διώκονται αἱ ὑφαιρέσεις αἱ γινόμεναι μεταξὺ ²⁾

1) Συζύγων ἢ ἀπὸ χηρεύοντας καὶ χηρευούσας εἰς τὴν παρὰ τοῦ ἀποθανόντος ἢ τῆς ἀποθανούσης συζύγου καταληφθεῖσαν περιουσίαν.

2) Γνησίων ἢ θετῶν γονέων καὶ τέκνων.

3) Ἀδελφῶν.

4) Ἀνεψιῶν καὶ θείων ἢ μεγάλων θείων.

5) Ἀλλων συγγενῶν ἐνδικοιτωμένων εἰς τὴν αὐτὴν κατ' οἶκον κοινότητα.

6) Τῶν ἐξ ἀγχιστείας συγγενῶν μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ πολιτικοῦ δικαίου ³⁾).

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἄρθρον 377 καθιεροῖ ἐξαίρεσιν τοῦ γενικοῦ κανόνος περὶ τῆς ἐξ ἐπαγγέλματος καταδιώξεως τῆς κλοπῆς, ἔπεται, ὅτι ἐκτὸς τῶν ἐν αὐτῷ ῥητῶς κατονομαζομένων προσώπων δὲν ἐπεκτείνεται ἐξ ἀναλογίας καὶ εἰς πρόσωπα ἄλλα δι' ἀπωτέρου βαθμοῦ συγγενείας σχετιζόμενα, ἢ ἐπ' ἄλλων ἀναλόγων περιπτώσεων ⁴⁾).

¹⁾ Σκοπὸς τῆς διατάξεως ταύτης εἶναι, ὅπως παρακώλυση τὴν παρέρμβασιν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς εἰσπαγγελικῆς ἀρχῆς εἰς πᾶς ὅλως ἐμπειστευμένας καὶ ἰδιαιτέρας σχέσεις τῶν στενωτέρων συγγενῶν. *Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. II* σελ. 142. ἄρθρ. 218.

²⁾ Κατὰ τὸν Γαλλ. ποιν. νόμον (ἄρθρ. 380), καὶ τὸν τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας (ἄρθρ. 247) θεωρεῖται ἀνέγκλητος ἡ μεταξὺ συγγενῶν ἐγγυτέρου βαθμοῦ κλοπή.

³⁾ Περὶ τῶν ἐξ ἀγχιστείας συγγενῶν ὅρ. Ἑρμην. ἄρθρ. 74. Τόμ. Α'. σελ. 274.

⁴⁾ Chauveau-Hélie Code Pénal II n° 3190.

Περὶ τῶν συνεργῶν τῶν τοιούτων προσώπων δὲν περιέχεται εἰδικὴν διάταξιν ὁ ἡμέτερος νόμος ¹⁾, ὅθεν ἐφαρμοστέαι εἰς αὐτὰς αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ περὶ συναιτιότητος καὶ συνεργείας, καὶ περὶ τιμωρήσεως τῶν συμμετασχόντων τῆς ἐκτελέσεως κολασιμῶν πράξεως προσώπων ²⁾.

Γενόμενης ἐγκλήσεως κατὰ τινος τῶν ἀνωτέρω εἰρημένω προσώπων, καὶ κηρυχέντος ἐνόχου τῆς ἀποδοθείσης αὐτῷ ὑφ' αἰρέσεως, ἡ καταγινωσκομένη ποινὴ εἶναι πολὺ τῆς συνήθους ἡπιωτέρα, διότι ἀντὶ τῆς ποινῆς τῶν δεσμῶν καὶ τῆς εἰρκτικῆς ἐπιβάλλεται μόνον φυλάκισις τοῦλάχιστον ἐξ μηνῶν ³⁾.

Πρὸς ἐνθάρρυνσιν καὶ προτροπὴν τοῦ αὐτουργοῦ εἰς ἔμπροσθεν μετάνοιαν καὶ πρὸς ἀποσόβησιν τῆς ἐκ τῆς κλοπῆς προγενομένης τῷ παθόντι ζημίας καθιεροῦται ἡ διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 378 ⁴⁾, καθ' ἣν τὸ ἀξιόποινον τῆς γεγεννημένης κλοπῆς ἐξαλείφεται διὰ τῆς αὐθορμῆτου ὑπὸ τοῦ κλέπτου ἀποδόσεως τῶν κλοπιμαίων, ἢ τῆς ἀξίας αὐτῶν. Ἀλλὰ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ἐνόχου ἀπὸ τῆς καταδιώξεως καὶ ποινῆς, δεόν νά συντρέχωσιν οἱ ἐξῆς ὅροι.

1) Ἡ ἀπόδοσις τοῦ κλαπέντος πράγματος αὐτουσίως ἢ πληρωμὴ ὀλοκλήρου τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ἥτις προσδιορίζεται κατὰ

¹⁾ Ὁ Γαλλικὸς ποιν. νόμος ἀρθρ. 380 § 2. καὶ ὁ τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀρθρ. 247 § 7. ἐξαίρουσι ῥητῶς τῆς εἰδικῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρ. 377 τοὺς συνεργοὺς καὶ συναιτίους τοὺς μὴ ὑπαγομένους εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν συγγενῶν.

²⁾ Τόμ. Α'. σελ. 264.—Ἐὰν κατὰ τοῦ αὐτουργοῦ δὲν ἐγένετο ἐγκλησις, ἐννοεῖται, ὅτι καὶ ὁ συνεργὸς δὲν δύναται νά καταδιωχθῇ. Τόμ. Α'. σελ. 229.

³⁾ Ἐὰν τὸ κλοπιμαῖον ἀνῆκεν εἰς πλείονα πρόσωπα, ἐκ τῶν ὁποίων μόνον ἀπηύθυνον ἐγκλησιν κατὰ τοῦ αὐτουργοῦ ἡ κλοπὴ χαρακτηρίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀξίας τῆς ἀναλογούσης εἰς τὰ ἐγκαλέσαν πρόσωπα. Stenglein Commentar ἀρθρ. 290 n° 10.—Τόμ. Α' σελ. 39.

⁴⁾ Βαυαρικοῦ ποιν. νόμου 1813 ἀρθρ. 227. — Motive z. Baier. Entwurfe 1827. σελ. 296.—Ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος ὡς καὶ ὁ τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας δὲν περιέχουσιν ὁμοίαν διάταξιν.

τούς προεκτεθέντας κανόνες περί ἐξευρέσεως τῆς τῶν κλοπιμαίων πραγμάτων ἀξίας, ἢ ἡ πλήρης ἱκανοποίησις τοῦ βλαφθέντος. Ὡς ἱκανοποίησιν (Zufriedenstellung) τοῦ βλαφθέντος δυνάμεθα κατ'ἀντιδιαστολὴν τῆς αὐτοῦ αὐτοῦ ἀποδόσεως καὶ τῆς πληρωμῆς τῆς ἀξίας νὰ ὑποθέσωμεν ἐννοουμένην τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν δὲν ἐγένετο ἡ ἄμεσος ἀπόδοσις τῶν κλαπέντων ἢ ὁλοκλήρου τῆς ἀξίας αὐτῶν, ἀλλὰ μετὰ τοῦ κλαπέντος καὶ τοῦ κλέπτου συνερωνήθησαν τὰ περί ἀποδόσεως τῶν κλοπιμαίων ἢ τῆς ὀρίσθειας ἀξίας, καὶ ὠρίσθησαν ἐν ἀνάγκῃ καὶ αἱ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς τοιαύτης συμβάσεως ἐγγυήσεις.

2) Ἡ τοιαύτη ἀπόδοσις, ἀποζημιώσις ἢ ἱκανοποίησις δεόν νὰ ᾖ αὐθόρμητος καὶ νὰ γείνη ὑπὸ τοῦ κλέπτου αὐτοῦ ἁμέσως ἢ κατ'ἐντολὴν αὐτοῦ ὑπ' ἄλλου προσώπου, ἀλλ' οὐχὶ παρὰ τρίτου τινὸς ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἐνόχου ἐνεργούντος. Δὲν λαμβάνεται δὲ ὑπ' ὄψιν ὁ λόγος, ἐξ οὗ ἡ τοιαύτη ἀπόδοσις προῆλθε, τοὔτέστιν ἂν ἐκ μετανοίας, ἢ ἐκ φόβου τῆς ποινῆς ἐγένετο ¹⁾).

3) Ἐκ τῆς τοιαύτης ἀποδόσεως δὲν πρέπει νὰ προέρχεται βλάβη τις παρὰ νόμον εἰς τρίτον πρόσωπον, διότι ἡ διὰ βλάβης τοῦ ἐνὸς ἐπανόρθωσις τῆς ζημίας τοῦ ἑτέρου δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀρκούσα πρὸς ἐξάλειψιν τοῦ ἀξιοποίνου.

4) Ἡ ἀπόδοσις πρέπει νὰ γείνη πρὶν ἔτι ὁ κλέψας ἐξετασθῇ ὅπως δὴποτε περὶ τῆς πράξεώς του παρὰ τῆς ἀρχῆς, ἢ παρὰ τοῦ δικαστηρίου, ἐπομένως πρὶν ἢ ἐνεργηθῇ προεισαγωγικὴ ἢ κυρίᾳ ἀνάκρισις, καὶ προσκληθῇ πρὸς ἐξέτασιν ἢ ἀπολογίαν ²⁾.

¹⁾ Ἐὰν ἡ ἀπόδοσις τοῦ κλαπέντος ἐγένετο ὑπὸ τρίτου προσώπου ἀναζητήσαντος καὶ εὐρόντος αὐτὸ ἐν τῷ θυλακίῳ τοῦ κλέπτου, δὲν χωρεῖ ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρ. 378 ὅρ. Ἀπορ. Ἀρ. Πάγ. 69 τοῦ 1874.

²⁾ Häberlin Criminalrecht IV. σελ. 106. — Anmerkungen z. Baier Strafgesetzb. II σελ. 137. — ἀρθρ. 227. — Καὶ ἐὰν ὁ κλέψας ὡς μάρτυς ἐξητάσθῃ, ὁ Ἀρειὸς Πάγος φρονεῖ, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρ. 378. Ἀπορ. ποιν. 293 τοῦ 1871. — Πάνποτε ὅμως πρέπει νὰ γείνη ἡ ἐξέτασις τοῦ κατηγορουμένου. (Απ. ποιν. (ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ'.)

Ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ἀπόδοσις τῶν κλοπιμαίων ἢ ἡ ἀποζημίωσις ἢ ἱκανοποιήσις τοῦ κλαπέντος ἐγένετο ἐν μέρει μόνον, ὁ ἔνοχος δὲν ἀπαλλάττεται μὲν τῆς καταδιώξεως καὶ τιμωρῆσεως, ἀλλ' εἰσάγεται εἰς δίκην, καὶ τιμωρεῖται μόνον διὰ τὸ ὑπολοιπον τοῦ ποσοῦ τῶν κλοπιμαίων, ἀναλόγως δὲ αὐτοῦ χαρκτηρίζεται ἡ κλοπὴ, καὶ ὁρίζεται ἡ καταγνωστέα ποινὴ [ἀρθρ. 378 § 2] ¹⁾).

Β') ΠΕΡΙ ΥΠΕΞΑΙΡΕΣΕΩΣ.

α') Εἰσαγωγή.

Εἰς ἄμεσον σχέσιν καὶ στενὴν συγγένειαν πρὸς τὸ ἐγκλημα τῆς κλοπῆς τυγχάνει ἡ ὑπεξαίρεσις, ἣν γενικώτερον δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν ὥς ἀθέμιτον ὑπὸ τινος ἰδιοποίησιν ἀλλοτρίου κινήτου πράγματος εὐρισκομένου ἐν τῇ κατοχῇ αὐτοῦ».

Ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ νομοθεσίᾳ οὐδεμία ἐγένετο διαστολὴ τοῦ ἐγκλήματος τῆς ὑπεξαίρεσεως ἀπὸ τῆς κλοπῆς. Ἐπίσης καὶ ἐν τῷ ἀρχαιοτέρῳ Γερμανικῷ δικαίῳ διεκρίνοντο μὲν περιπτώσεις τινὲς τῆς παρὰ νόμου ἰδιοποιήσεως ἀλλοτρίων πραγμάτων (*diebisches Behalten*), τὰ ὅποια, εἴτε τῇ συναινέσει τοῦ νομίμου κατόχου παρεδόθησάν τινι, εἴτε τυχαίως περιτῆλθον εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ, ἀλλ' αἱ περιπτώσεις αὗται δὲν ἀπῆρτιζον τὴν ἔννοιαν ἰδιωνύμου ἐγκλήματος δι' εἰδικῶς ὀρισθείσης ποινῆς κολαζομένου. Ὁ ἔνοχος, εἰ μὲν ἰδιοποιεῖτο τὰ διαπιστευθέντα αὐτῷ ὑπὸ τοῦ νομίμου κατόχου πράγματα, ἐτιμωρεῖτο διὰ τῆς ποινῆς τῆς κλοπῆς, εἰ δὲ τυχαίως περιτῆλθον εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ τὰ ἰδιοποιηθέντα, ἐτιμωρεῖτο δι' ἡπιωτέρας ποινῆς, συν-

¹⁾ Ἀρ. Πάγου 44 τοῦ 1868) καὶ οὐχὶ ἀπλῶς ἀνάκρισις περὶ τῆς πράξεως πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ αὐτουργοῦ.

²⁾ Τὰ ἐκ τοῦ ἀρθρ. 378 ζητήματα ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν συνόδων. Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου 145 τοῦ 1870.— 9 τοῦ 1872.

σταμένης εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ ἀδικηθέντος (Busse, Wedde). Ἐν τῇ Καρολίνῃ (ἄρθρ. 170) ἐχαρακτηρίζετο κυρίως ὡς ὑπεξαίρεσις ἢ ἰδιοποιήσις ἐμπεπιστευμένων τινὶ πραγμάτων. Ἐτιμωρεῖτο δὲ διὰ τῆς αὐτῆς ποινῆς τῆς ἕνεκα κλοπῆς ἐπιβαλλομένης.

Ἐκ τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῶν ἐγκλημάτων τῆς καταχρήσεως τῆς ἐμπιστοσύνης (abus de confiance), ἐν ᾗ ὅπως ἑτερογενεῖς πράξεις συμπεριέλαβεν ¹⁾, καταλέγει καὶ τὴν ὑπεξαίρεσιν. Ὡς τοιαύτην δὲ χαρακτηρίζει μόνον τὴν ἰδιοποίησιν τῶν διαπεπιστευμένων τινὶ πραγμάτων λόγῳ παρακαταθήκης, ἐνεχύρου, συνεπείᾳ μισθώσεως, ἢ ἐπὶ σκοπῷ κατεργασίας κτλ. [ἄρθρ. 408].

Ὅπως ὁ Γαλλικὸς οὕτω καὶ ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813 ὡς ἔνοχον ὑπεξαίρεσεως ἐθεώρει ἐκεῖνον, εἰς ᾧ διεπιστεύθη ἢ κατοχῇ πράγματός τινος ὑπὸ τοῦ κυρίου ἢ τοῦ νομίμου κατόχου, καὶ ὅστις παρὰ νόμῳ ἰδιοποιεῖτο αὐτὸ [ἄρθρ. 229]. Κατ' ἀπομίμησιν δὲ τῆς Καρολίνης ἐτιμῶρει τὸν ἔνοχον διὰ τῶν αὐτῶν ποινῶν τῶν εἰς τοὺς ἕνεκα κλοπῆς καταδικασθέντας ἐπιβαλλομένων.

Ἡ μεγάλη εὐρύτης, ἣν ἔδιδεν ὁ Βαυαρικὸς νόμος εἰς τὸν ὅρισμόν τῆς ὑπεξαίρεσεως, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ὁποίας ἡδύναντο νὰ συμπεριληφθῶσιν καὶ νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς τιμωρητέαι πλεῖσται ὅσαι περιπτώσεις μὴ φέρουσαι πραγματικῶς ἀξιοποινον χαρακτῆρα ²⁾, ὑπέδειξεν εἰς τοὺς συντάκτας τῶν με-

¹⁾ Κατὰ τὸν Γαλλ. ποιν. νόμον ὡς κατάχρησις ἐμπιστοσύνης (abus de confiance) χαρακτηρίζεται 1) ἡ κατάχρησις τῶν ἀναγκῶν ἀνηλίκου (l'abus des besoins d'un mineur ἄρθρ. 406). 2) ἡ κατάχρησις τῆς ἐν λευκῷ ὑπογραφῆς (l'abus de blanc-seing ἄρθρ. 407). 3) ἡ ἰδιοποιήσις ἀντικειμένων ἐξ οἰουδήποτε λόγου ἐμπεπιστευμένων τινὶ (détournement d'objets confiés à un certain titre ἄρθρ. 408). 4) ἡ ὑφαίρεσις ἐγγράφων ὑποβληθέντων εἰς δικαστικὴν τινα ἀρχήν (la soustraction des pièces produites en justice ἄρθρ. 409).

²⁾ Ὑποθετίσθω λ. χ. ὅτι παραδίδεται τινὶ χρηματῶδες ἐσφραγι-

ταγενεστέρων βαυαρικῶν νομοσχεδίων τὴν ἀνάγκην τῆς τροποποιήσεως καὶ ἀκριβεστέρας διατυπώσεως τοῦ ὅρισμοῦ αὐτῆς. Τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1822 ἐν μέρει μόνον μετέβαλε τὸν ὅρισμόν τοῦ ἄρθρου 229 τοῦ Βαυαρικοῦ νόμου, προσθέσαν ὡς συστατικὸν ὅρον τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος τὸν σκοπὸν τοῦ ἐνόχου τοῦ ἀποστερηῆσαι τὸν κύριον τοῦ ἰδιοποιηθέντος πράγματος [ἄρθρ. 303], ἐπεξέτεινε δὲ αὖ ἐτέρου τὴν ἐννοίαν τῆς ὑπεξαίρέσεως καὶ ἐπὶ τῆς ἰδιοποιήσεως ἀπολωλότων πραγμάτων καταζητηθέντων ὑπὸ τοῦ κυρίου αὐτῶν (ἄρθρ. 305), καὶ ὁ Βαυαρικὸς νόμος ὡς κλοπὴν ἐχαρακτήριζε. Τὰ ἐπόμενα νομοσχέδια τοῦ 1827 [ἄρθρ. 273—279] καὶ 1831 [ἄρθρ. 317—324] καὶ τὸν ὅρισμόν τῆς ὑπεξαίρέσεως συνεπλήρωσαν, καὶ τὰς εἰδικὰς αὐτῆς περιπτώσεις λεπτομερέστερον διέγραψαν. Τὰς διατάξεις αὐτῶν κατὰ γράμμα εὐρίσκομεν συμπεριληφθείσας ἐν τῷ ἡμετέρῳ ποινικῷ νόμῳ.

β') Ὅρισμός καὶ στοιχεῖα τῆς ἐννοίας
τοῦ ἀδικήματος.

* Ἀρθρ. 585.

Ἐνοχος ὑπεξαίρέσεως εἶναι, ὅστις διακατέχει ἢ φυλάττει ξένον κινητὸν πρᾶγμα, καὶ, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἀποστερήσῃ τούτου τὸν ἰδιοκτῆμονα χωρὶς ἀποζημιώ-

σμένον ἐπιμελῶς, ὅπως οὗτος παραδῶσῃ αὐτὸ εἰς τινὰ ἐν ἄλλῃ ἐπικρατεῖᾳ εὐρισχόμενον· ὁ κομιστὴς καθ' ὅδον ἀπόλλυσι τὸν σάκκον τὸν περιέχοντα τὰ τῆς ὁδοιπορίας αὐτοῦ ἔξοδα, εὐρίσκεται ἐν χρηματικῇ ἀπορίᾳ καὶ πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναπαφεύκτων αὐτοῦ ἀναγκῶν ἀποσφραγίζει τὸ χρηματόδεμα, δαπανῶν τὸ ὅλον ἢ μέρος τῶν ἐν αὐτῷ χρημάτων, ἔτοιμος καὶ πρόθυμος ὢν ν' ἀποζημιώσῃ τὸν τε ἀποστολέα καὶ παραλήπτην αὐτῶν, ἢ ὅτι ἐνεχυριοῦχος τις πωλεῖ τὸ ἐνέχυρον, ἀλλὰ προσφέρεται πρὸς τελείαν ἀποζημίωσιν τοῦ ὀφειλέτου διὰ τῆς καταβολῆς τῆς τε ἀξίας ὡς καὶ τοῦ διαφέροντος.

σεως, τὸ κατακρατεῖ, τὸ ἀναλίσκει ὅλον ἢ ἐν μέρει, ἢ τὸ παραχωρεῖ εἰς ἄλλους ἐπὶ δικαίωματι ἰδιοκτησίας.

Ἄρθρ. 386.

Ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστερήσεως ἐκλαμβάνεται ὡς ἀποδεδειγμένος κατ'ἐκείνου, ὅστις—1) ἀρνεῖται εἰς τὸν ἔχοντα δικαίωμα πρὸς ἀπαίτησιν, ὅτι διακατέχει ἢ φυλάττει τὸ ζητούμενον,—2) ἐπιχειρεῖ τὴν ἀνάλωσιν ἢ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν, χωρὶς νὰ ἔχη πρόχειρα τὰ μέσα πρὸς ἀντικατάστασιν, καὶ, γενομένης τῆς ἀπαιτήσεως, οὔτε ἀποδίδει τὸ ὑπεξαίρεθὲν, οὔτε ἱκανοποιεῖ παραχρῆμα ἐντελῶς ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει.

Ἄρθρ. 387.

Κατὰ τοὺς περὶ ὑπεξαίρέσεως ὅρους τιμωρεῖται καὶ ὅστις εὐρίσκει πρᾶγμα τι, καὶ ἂ φ ο ὕ γ ε ἰ ν η ὅ π ω ς - δ ῆ π ο τ ε δ η μ ο σ ῖ α π ρ ὅ σ κ λ η σ ι ς ε ἰ ς τ ὸ ν ε ὕ - ρ ὀ ν τ α (γρ. ἐπερωτώμενος) τὸ ἀρνεῖται, ἢ δὲν ἀναγγέλλει εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν εὑρεσιν τοῦλάχιστον ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν μετὰ τὸ κήρυγμα (γρ. τὴν γενομένην δημοσίαν πρόσκλησιν πρὸς τὸν εὐρέτην).

Ἐν ἄρθρ. 385 ἀναγγέλλεται ὁ ὁρισμὸς τῆς ὑπεξαίρέσεως, καθ' ὃν ἔνοχος αὐτῆς κηρύσσεται, «ὅστις διακατέχει ἢ φυλάττει ξένον κινητὸν πρᾶγμα, καὶ, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἀποστερήσῃ τούτου τὸν ἰδιοκτήμονα, τὸ κατακρατεῖ, τὸ ἀναλίσκει ὅλον ἢ ἐν μέρει, ἢ τὸ παραχωρεῖ εἰς ἄλλους ἐπὶ δικαίωματι ἰδιοκτησίας».

Ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ αὐτοῦ ὀδηγούμενοι, δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν τὰ οὐσιώδη στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος.

1) Ἀντικείμενον τῆς ὑπεξαίρέσεως, ὅπως καὶ τῆς κλοπῆς, ἐστὶ πᾶν ξένον κινητὸν πρᾶγμα. Ὅθεν ἔνοχος ὑπεξαίρέσεως δὲν

δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ ὡς κύριος κατέχων πρᾶγμα κινητόν ¹⁾).

2) Τὸ ξένον κινητόν πρᾶγμα πρέπει νὰ διακατέχη ἢ νὰ φυλάσσει ὁ αὐτουργὸς τῆς πράξεως. Κατὰ τοῦτο κυρίως διαφέρει ἡ ὑπεξαίρεσις τῆς κλοπῆς, διότι, ἐν ᾧ ἐπὶ τῆς κλοπῆς ἀναγκαία τῆς πράξεως προϋπόθεσις εἶναι ἡ κατάληψις καὶ ἀφαίρεσις πράγματος, εὐρισκομένου ἐν τῇ κατοχῇ ἐτέρου τινὸς προσώπου, τὸναντιὸν ἐπὶ τῆς ὑπεξαίρεσεως ἀπαιτεῖται, ὅπως τὸ ξένον κινητόν πρᾶγμα διακατέχεται ἢ φυλάσσεται ὑπὸ τοῦ αὐτουργοῦ τῆς πράξεως.

Ἡ κατοχὴ ἢ φύλαξις πράγματός τινος δύναται νὰ περιέλθῃ τινί·

α') ὡςάκις ὁ κύριος αὐτοῦ, ἢ ὁ νομεὺς παρέδωκεν αὐτὸ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀποδόσεως, ἢ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον, ἢ εἰς τρίτον τι πρόσωπον ὑποδειχθὲν ὑπ' αὐτοῦ. Ὅθεν ἐνοχος ὑπεξαίρεσεως καθίσταται ὁ θεματοφύλαξ, ὁ ἐνεχυροῦχος δανειστής, ὁ μισθωτῆς κινητοῦ πράγματος, ὁ διαχειριστὴς ἀλλοτρίων, ὁ ἀγωγιάτης, ὁ ἀρνούμενος τὴν ἀπόδοσιν τοῦ διαπιστευθέντος αὐτῷ πράγματος ἐπὶ σκοπῷ ἰδιοποιήσεως.

β') ὡςάκις δὲν ἐγένετο μὲν ἡ παράδοσις ὑπὸ τοῦ κυρίου ἢ τοῦ νομέως, περιῆλθεν ὅμως τινὶ ἡ κατοχὴ ἀλλοτρίου πράγματος ἢ ἐκ τυχαίου τινὸς συμβεβηκότος, ἢ διὰ καταλήψεως αὐτοῦ, ἐκληφθέντος ὡς ἰδίου πράγματος ἐκ πλάνης ἢ ἐκ παραδρομῆς, ἢ συνεπείᾳ παραδόσεως ὑπὸ τρίτου, ἢ ὁ παραλαβὼν ὡς τὸν γόμιμον κύριον ἐνόμισεν ²⁾).

¹⁾ Ὅσα ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ ὅρου αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κλοπῆς εἴρηνται (ὅρ. σελ. 41 ἐπ.) ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς ὑπεξαίρεσεως.

²⁾ Ὡς λ. γ. ἐὰν ὁ κλέπτης πράγματός τινος παρειαγάγῃ αὐτὸ εἰς τὸ θυλάκιον ἐτέρου προσώπου, ἢ ἐὰν ζῶν τι προσφύγῃ εἰς τὴν αὐλήν τινος, ἢ ἐὰν τις, νομίζων ἐαυτὸν κληρονόμον, καταλάβῃ κληρονομικὰ πράγματα, ἅτινα σφετερίζεται, καίπερ γνωστοῦ γενομένου, ὅτι δὲν ἦν ὁ νόμιμος κληρονόμος.—Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. II σελ. 147. — Küstlin Abhandl. σελ. 339.

3) Ἡ ἐνέργεια, δι' ἧς τελεσιουργεῖται τὸ ἀδίκημα, συνίσταται εἰς τὴν ἰδιοποίησιν ἢ τὸν σφετερισμὸν τοῦ ἀλλοτρίου πράγματος διὰ τῆς ἐνασχήσεως τοιούτων πράξεων, αἷς μόνος ὁ νόμος κύριος ἢ ὁ νομεὺς αὐτοῦ δύναται νὰ ἐπιχειρήσῃ, ἥτοι διὰ τῆς κατακρατήσεως αὐτοῦ, διὰ τῆς καταναλώσεως τοῦ ὅλου ἢ μέρους, ἢ διὰ τῆς παραχωρήσεως εἰς ἄλλους ἐπὶ δικαιώματι ἰδιοκτησίας. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἐνέργεια αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν ἀρκεῖ, ὅπως χαρακτηρίσῃ τὴν πρᾶξιν ὡς ὑπεξαίρεσιν ¹⁾, διὰ τοῦτο ἐκτὸς τῶν εἰρημένωνν προσαπαιτεῖται ὡς στοιχειώδης ὅρος τῆς ἐννοίας αὐτῆς·

4) Δολίκα προαίρεσις τοῦ αὐτουργοῦ, ἧς σκοπὸς ἐστὶν ὁ σφετερισμὸς τοῦ ἀλλοτρίου πράγματος ἄνευ ἀποζημιώσεως τοῦ ἰδιοκτῆτου. Ὅπως ἐπὶ τῆς κλοπῆς ἀπαιτεῖται ὁ σκοπὸς τῆς παρανόμου ἰδιοποιήσεως, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ὑπεξαίρεσεως οὐσιώδης ὅρος εἶναι ἡ ὑπαρξίς τοῦ εἰρημένου σκοποῦ. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐνδεχόμενον ἦν νὰ προκύψωσιν ἀμφιβολίαι, πότε ὁ τοιοῦτος σκοπὸς ὑφίσταται, ὁ νόμος, προλαμβάνων πάντα ἐνδοιασμὸν, ὀρίζει ἐν ἀρθρῷ 386, ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστερήσεως ἐκλαμβάνεται ὡς ἀποδεδειγμένος, ὅταν τις·

α') ἀρνηταὶ εἰς τὸν ἔχοντα δικαίωμα πρὸς ἀπαίτησιν, ὅτι διακατέχει ἢ φυλάττει τὸ ζητούμενον. Ἡ τοιαύτη ἀρνήσις πρέπει νὰ ᾖ ῥητὴ καὶ ὠρισμένη, ὅθεν δὲν τεκμαίρεται ἐκ τῆς σιωπῆς τινος μόνον. Ἐκτὸς τούτου πρέπει νὰ γείνη πρὸς τὸν ἔχοντα δικαίωμα ἐπὶ τοῦ κατεχομένου ἢ φυλαττομένου πράγματος. Ἐάν τρίτον τι πρόσωπον, ἐν οὐδεμιᾷ ἐννόμῳ σχέσει πρὸς τὸ πρᾶγμα

¹⁾ Οὕτω λ. χ. ὁ ὑπηρέτης ὁ λαβὼν παρὰ τοῦ οἰκοδεσπότου χρηματικὸν τι ποσὸν πρὸς προμήθειαν τροφίμων καὶ δαπανῶν τοῦτο εἰς ἰδίαν αὐτοῦ ἀνάγκαν, ἀλλ' ἔχων τὸν σκοπὸν νὰ συμψηφίσῃ τὸ δαπανηθὲν ποσὸν πρὸς τὸν μηνιαῖον αὐτοῦ μισθὸν, ἢ ὁ θεματοφύλαξ ὁ παρακρατῶν πρᾶγμα τι καὶ ἀμέσως σπεύδων νὰ ἀποδώσῃ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ τὸ διαφέρειν καὶ πρὸς πᾶσαν ἄλλην ἱκανοποίησιν τοῦ κυρίου προσφερόμενος δὲν δύναται βεβαίως νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ἐνοχοὶ ὑπεξαίρεσεως. Motive z. Entwürfe 1827 σελ. 302.

τυγχάνον, ζητήσῃ οἰασθήποτε πληροφορίας περὶ αὐτοῦ, ἢ τὴν ἀπόδοσιν, ὃ δὲ τούτου κάτοχος ἀρνηθῇ ἀμφοτέρω, δὲν δύναται ὡς ἔνοχος ὑπεξαίρεσσεως νὰ χαρακτηρισθῇ ¹⁾).

6') Ἐπιχειρῇ τὴν ἀνάλωσιν ἢ τὴν ἀπαλλοτριώσιν χωρὶς νὰ ἔχῃ πρόχειρα τὰ μέσα πρὸς ἀντικατάστασιν, καί, γενομένης τῆς ἀπαιτήσεως, οὔτε ἀποδίδῃ τὸ ὑπεξαίρεθὲν, οὔτε ἱκανοποιῇ παραχρῆμα ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὅποιον ἀνήκει.

Ὡς ἀνάλωσιν τοῦ πράγματος δὲν πρέπει νὰ ἐκλάβωμεν τὴν ἄνευ σκοποῦ ἰδιοποιήσεως καταστροφὴν αὐτοῦ, ἥτις ὡς φθορὰ ξένης ἰδιοκτησίας δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ· ἢ τὴν χρῆσιν τοῦ πράγματος, τὴν παρανόμως γενομένην, ἐν ὅσῳ ἡ τοιαύτη χρῆσις δὲν ἐμπεριέχει συγχρόνως καὶ ὀλικὴν ἢ μερικὴν ἀλλοίωσιν ἢ καταστροφὴν ²⁾).

Ἡ ἀνάλωσις τοῦ πράγματος συνίσταται κυρίως εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τοιούτων πράξεων, δι' ὧν ἢ μεταβάλλεται καὶ ἀλλοιοῦται καθ' ὅλοκληρίαν ἢ φύσιν τοῦ πράγματος, ἢ διὰ τῆς ἐπὶ σκοπῷ ἰδιοποιήσεως γενομένης χρήσεως αὐτοῦ καταναλίσκεται καὶ ἐκλείπει καθ' ὅλοκληρίαν ³⁾).

Ἡ ἀπαλλοτριώσις τελεῖται διὰ πάσης πράξεως, δι' ἧς μεταβιβάζεται ἡ κυριότης, ἢ ἥτις δύναται νὰ φέρῃ εἰς τὴν μεταβίβασιν τῆς κυριότητος τοῦ ἀλλοτρίου πράγματος. Διὸ ὡς ἀπαλλοτριώσις θεωρεῖται καὶ ἡ ἐνεχυρίασις ἀλλοτρίου πράγματος ⁴⁾).

¹⁾ Häberlin Criminalrecht IV σελ. 138.

²⁾ Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 246 n° 39. 40.

³⁾ Ὡς ἀνάλωσις τοῦ πράγματος, δι' ἧς μεταβάλλεται ἢ ἀλλοιοῦται ἡ φύσις αὐτοῦ, δύναται ἐν παραδείγματι νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐναλλαγὴ ὠρισμένου εἶδους νομισμάτων ἀποδοτέων αὐτοουσίως, ἢ ἡ ἐξαργύρωσις συναλλαγματικῆς, ἢ ἀποδείξεως καταθέσεως ἐνεχύρου, ὅπερ ἰδιοποιεῖται ὁ λαβὼν. Ὡς ἀνάλωσις καταστρέφουσα τὸ πρᾶγμα θεωρεῖται ἡ κατανάλωσις καρπῶν, ἐδωδύμων καὶ τῶν τοιούτων, παρακατατεθέντων τινὶ ἐπὶ τῷ ὄρῳ τῆς αὐτοουσίας ἀποδόσεως.

⁴⁾ Ἡ ἐνεχυρίασις θεωρεῖται ὡς ἀπαλλοτριώσις ὀλοκληροῦ τοῦ πράγματος, καὶ ὅταν τὸ λόγω δανείου ληφθὲν ποσὸν ᾖ κατώτερον τῆς

Κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον δὲν δύναται νὰ ἐγερθῇ οἰαδὴ-
ποτε ἀμφιβολία, πότε ἡ ἀνάλωσις τῶν ἀντικαταστατῶν πραγ-
μάτων, ἰδίως τῶν χρημάτων, θεωρητέα ἐστὶν ὡς ὑπεξαίρεσις ¹⁾,
διότι κατὰ τὸν § 2 τοῦ ἄρθρ. 386 γενικῶς καὶ ἄνευ διακρίσεως
μεταξὺ ἀντικαταστατῶν ἢ μὴ πραγμάτων, (*res fungibiles et*
res non fungibiles), ὁρίζεται, ὅτι ἡ ἀνάλωσις ἢ ἀπαλλοτριώσεις,
ἐκλαμβάνεται ὡς ἐπὶ σκοπῷ ἀποστερήσεως γενομένη, καὶ ἀπο-
τελεῖ ὑπεξαίρεσιν, ὅταν ὁ καταναλώσας ἢ ἀπαλλοτριώσας
πρᾶγμα τι δὲν ἔχη πρόχειρα τὰ μέσα πρὸς ἀντικατάστασιν,
καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ αὐτούσιον τὸ πρᾶγμα,
ἢ νὰ ἱκανοποιήσῃ παραχρῆμα καὶ ἐντελῶς τὸν εἰς ὃν αὐτὸ ἀνή-
κει. Ὅθεν ἐπὶ μὲν ἀντικαταστατῶν πραγμάτων ἀπαιτεῖ ἡ
τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν αὐτούσιων ἢ τὴν ἀξίαν (*pretium*), ἐπὶ δὲ
ἀντικαταστατῶν τὴν ἀπόδοσιν ὁμοίου γένους, ἅμα τῇ αἰτήσει
τοῦ δικαιοῦχου ²⁾.

Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται δῆλον, ὅτι τετελεσμένον θεωρεῖ-
ται τὸ ἐγκλημα, εὐθὺς ἅμα ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστερήσεως πραγ-
ματοποιηθῇ, ἥτοι εὐθὺς ἅμα ἀπαιτηθῇ τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τοῦ κυ-
ρίου ἢ τοῦ ἔχοντος δικαίωμα, καὶ ὁ λαθὼν αὐτὸ ἀρνεῖται ν' ἀπο-
δώσῃ αὐτούσιον, ἢ δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιήσῃ παραχρῆμα ἐ-
κείνον, εἰς ὃν ἀνήκει ³⁾.

Ὅθεν λίαν δυσχερὲς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀδύνατον, καθίσταται
νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ὑπαρξίν ἀποπείρας ἐπὶ τῆς ὑπεξαίρε-

ἀξίας· ὅρ. Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 246 n° 35. — Stenglein
Strafgesetzb. ἄρθρ. 293 n° 18. — Weiss Commentar II σελ. 167. 168.

¹⁾ Τοῦ ζητήματος τούτου ἡ λύσις δύναται νὰ παράσχῃ ἀφορμὴν
ἀμφισβητήσεων ἐν τοῖς ποινικοῖς νόμοις, ὅσοι δὲν περιέχουσι διάταξιν
ἀντίστοιχον πρὸς τὴν τοῦ ἄρθρ. 386 § 2 τοῦ ἡμετέρου, ὅρ. Merkel ἐν
Holtzendorff's Handb. III σελ. 703. — Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ.
246. n° 7.

²⁾ Motive z. Entwürfe 1827. σελ. 303.

³⁾ Köstlin Abhandl. σελ. 344. — Merkel ἐν Holtzendorff's Handb.
III σελ. 708. — Mittermaier z. Feuerb. Lehrb. § 815.

σεως, διότι ἐν ὧσφ ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστερήσεως δὲν ἐκδηλωθῇ, οὐδὲ τὸ ἐγκλημα ὑφίσταται, εὐθὺς δὲ ἅμα ἐκδηλωθῇ, ὑπάρχει τετελεσμένον καὶ τὸ ἐγκλημα ¹⁾).

Καθ' ἃ εἵπομεν ἀνωτέρω, πραγματευόμενοι περὶ τῶν στοιχείων τῆς ἐννοίας τῆς κλοπῆς [σελ. 44], ὡς ὑπεξαίρεσιν θεωρεῖ ὁ ἡμέτερος νόμος καὶ τὴν κατακράτησιν τῶν ἀπολωλότων ὑπὸ τοῦ κυρίου ἢ κατόχου πραγμάτων (ἄρθρ. 387) ²⁾. Ἄλλ' ἵνα ἡ τῶν τοιούτων πραγμάτων κατακράτησις χαρακτηρισθῇ ὡς ὑπεξαίρεσις, ἀπαιτεῖται, ἡ ὁ εὐρὼν αὐτὰ καὶ ἐπερωτώμενος ὑπὸ παντὸς οἰουδήποτε ἐνδιαφερομένου, ἡ ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ν' ἀρνηθῇ τὴν διακατοχὴν αὐτῶν, ἡ νὰ ἀποδειχθῇ, ὅτι παρέλειψε ν' ἀναγγεῖλῃ εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν εὐρεσιν αὐτῶν ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν μετὰ τὴν γενομένην δημοσίαν πρόσκλησιν πρὸς τὸν εὐρέτην.

Διὰ τῶν δύο αὐτῶν ὅρων προσδιορίζεται ἀκριβῶς, ὅπως καὶ διὰ τοῦ ἀμέσως προηγούμενου ἄρθρ. 386 ἐπὶ τῆς ὑπεξαίρεσεως ἐν γένει, πότε ἐπὶ τῶν ἀπολωλότων πραγμάτων δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὡς ἀποδεδειγμένος ὁ σκοπὸς τῆς ἰδιοποιήσεως.

Βεβαίως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνεπίδεκτος εὐλόγων ἀντιρρήσεων ὁ προσδιορισμὸς τῆς ὀκταήμερου προθεσμίας καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἐξάρτησις τοῦ ἀξιοποίνου ἡ μὴ τῆς πράξεως, διότι πολλάκις ἐνδέχεται ὁ εὐρὼν πρᾶγμα τι ἢ νὰ μὴ λάβῃ τὸ

¹⁾ Mittermaier N. Archiv. d. Criminalrecht. IV. σελ. 18.— Contra—Zachariae Versuch. I σελ. 73.— Merkel Holtzendorff's Handb. III σελ. 708.

²⁾ Ἡ τοιαύτη τῶν ἀπολωλότων κατακράτησις ἐθεωρεῖτο παρὰ Ῥωμαίοις ὡς κλοπή, «Qui alienum quid jacens lucri faciendi causa sustulit, furti obstringitur, sive scit, ejus sit, sive ignoravit; nihil enim ad furtum minuendum facit, quod ejus sit ignoret. Lex 43 § 4 (47. 2. de furtis). Ἄλλ' ἡ θεωρία αὕτη τῶν Ῥωμαίων νομοδασκάλων ὅλως ἀβάσιμος ἐλέγχεται, διότι ἐκ τῆς πράξεως ἐλλείπει καθ' ὁλοκληρίαν τὸ στοιχεῖον τῆς ἀφαιρέσεως ἀπὸ τῆς κατοχῆς ἄλλου προσώπου. Ἄλλ' οὔτε ὡς ἀπάτη, καθ' ἃ διδάσκει ὁ Tittmann ἐν Handb. III § 525 σελ. 432 δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ. Contra ὅρ. Klien ἐν Archiv. d. Criminalrechts I. σελ. 210.—Motive z. Entwürfe 1831. σ. 244.

παράπαν γνῶσιν τῆς προσκλήσεως τῆς ἀρχῆς, ἡ λαβὼν γνῶσιν νὰ μὴ δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑποχρέωσιν αὐτοῦ ἐντὸς τῆς τασσομένης προθεσμίας. Ἀλλ' ἐὰν τὰ ἐνδεχόμενα ταῦτα ἀποτελέσματα πρακτικώτερον ἐξετάσωμεν, παρατηροῦμεν, ὅτι δὲν φέρουσι τοσοῦτον ἐπίφοβον χαρακτῆρα, διότι, καὶ παρελθούσης τῆς προθεσμίας, ἐὰν ὁ εὐρέτης πρὶν ἢ ὅπωςδῆποτε ἐξετασθῇ ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἢ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, σπεύσῃ πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ πράγματος, δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 378 ἰσχύουσαν καὶ ἐπὶ τῆς ὑπεξαίρεσεως δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 393. Ἐὰν δὲ δὲν προσέλαβε νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τῶν εὐρεθέντων πρὸ πάσης ἐνεργείας τῆς ἀρχῆς δύναται πάλιν νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν περὶ τῆς γενομένης προσκλήσεως ἄγνοιαν αὐτοῦ, καὶ ἀποδείκνυν ταύτην νὰ ἀποκρούσῃ τὴν ἀποδιδομένην αὐτῷ δολίαν προαίρεσιν ¹⁾).

γ') Διάφορα εἶδη τῆς ὑπεξαίρεσεως καὶ
τιμώρησις αὐτῶν.

* Ἀρθρ. 388.

Ἡ ὑπεξαίρεσις ἣτις δὲν ἔχει καμμίαν τῶν εἰς τὰ ἐπόμενα ἄρθρα 389 καὶ 390 ὀριζομένων ἐπιβαρυντικῶν ἰδιοτήτων, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν, ἐὰν τὸ ὑπεξαίρεθὲν ὑπερβαίῃ τὴν τιμὴν τῶν εἴκοσι δραχμῶν.

* Ἀρθρ. 389.

Ἡ ὑπεξαίρεσις, τιμωρεῖται μὲ εἰρκτὴν — 1) ἐὰν αὕτη ὑπερβαίνουσα τὴν τιμὴν τῶν εἴκοσι δραχμῶν, παραχθῇ παρὰ τινος, ὅστις καὶ πρότερον ἤδη ἐτιμωρήθη (δὶς) ἐπὶ τῇ αὐτῇ πράξει τοῦλάχιστον μὲ φυλάκισιν — 2) ἐὰν πρό-

¹⁾ Motive z. Entwürfe 1827 σελ. 307.

κηται νὰ τιμωρηθῇ ὁ ἔνοχος διὰ τρεῖς ὑπεξαίρέσεις συγχρόνως, ἐκάστη τῶν ὁποίων ὑπερβαίνει τὴν τιμὴν τῶν εἰκοσι δραχμῶν. — 3) ἐὰν ἡ ὑπεξαίρεσις ἐκτελεσθῇ διὰ ῥήξεως ἢ βλάβης τῶν παρὰ τῆς ἀρχῆς ἐπιτεθειμένων σφραγίδων. — 4) ἐὰν γενῶσιν ἔνοχοι ὑπεξαίρέσεως ἐπίτροποι καὶ κηδεμόνες εἰς τὴν περιουσίαν τῶν ὑπεξουσίων των θεματοφύλακες, μεσεγγυοῦχοι, κηδεμόνες ὁμάδος καὶ διοικηταὶ κτημάτων, διωρισμένοι ἢ ἐπικυρωμένοι παρὰ τοῦ δικαστηρίου, εἰς τὴν περιουσίαν, τῆς ὁποίας τοὺς διεπιστεύθη ἡ φύλαξις, ἢ ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν ὁμάδα· ἐκτελεσται διαθηκῶν εἰς τὴν κληρονομίαν, διαχειρισταὶ δημοτικῆς περιουσίας, καθ' ὅσον οὗτοι δὲν εἶναι δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ ὑπηρέται, εἰς χρήματα τῶν καταστημάτων ἢ τῶν δήμων. — 5) ἐὰν ἡ τιμὴ τοῦ ὑπεξαίρεθέντος πράγματος ὑπερβαίνει τὰς τετρακοσίας δραχμάς.

**Ἀρθρ. 590.*

Ἡ ὑπεξαίρεσις τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά. — 1) ἐὰν ὁ πράξας δις πρότερον ἐτιμωρήθῃ μὲ δεσμὰ ἢ μὲ εἰρκτὴν ἔνεκα ὑπεξαίρέσεως, ὑπερβαίνουσας τὰς εἴκοσι δραχμάς. — 2) ἐὰν πρόκηται νὰ τιμωρηθῶσι συγχρόνως τρεῖς τοῦλάχιστον ὑπεξαίρέσεις, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἐπισύρει τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς. — 3) ἐὰν τὸ ποσὸν ὑπεξαίρέσεώς τινος τιμωρητέας κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀριθ. 3 καὶ 4 μὲ εἰρκτὴν, ὑπερβαίνει τὰς χιλίας δραχμάς.

**Ἀρθρ. 591.*

Ὡς ἰδίως ἐπιβαρύνουσα αἰτία λογίζεται, ἐὰν ἡ ὑπεξαίρεσιςπραχθῇ. — 1) ἀπὸ ξενοδόχους, ἐμπόρους μετερχομένους τὸ τῆς ἐπιτροπῆς (γρ. παραγγελίας) ἢ διακομιδῆς ἐμ-

πόριον, πλοιάρχους, ἐργολάβους παντὸς εἵδους, ἀμαξηλάτας, ἀκατηλάτας, ἢ τοὺς γραφεῖς αὐτῶν, ἐπιστάτας, ναύτας, ἀμαξοκόμους, ἢ ἄλλους ὑπηρέτας, χειρεργάτας, ἢ ἄλλους ἐργάτας, οἰκέτας, ἡμερομισθίους, συνεργάτας, ἢ μαθητάς, εἰς πράγματα διαπεπιστευμένα εἰς αὐτοὺς χάριν φυλάξεως, μετακομίσεως, παραδόσεως, ἢ ἐπεξεργασίας. — 2) ἀπὸ διακατόχους ἐνεχύρων εἰς τὸ παροδοθὲν εἰς χεῖρας τῶν ἐνεχύρων. — 3) εἰς τὰς περιπτώσεις περὶ ὧν διέλαβέ τὸ ἄρθρ. 376 ἀριθ. 1 καὶ 5.

Ἄρθρ. 392.

Μὲ φυλάκισιν τριῶν ἡμερῶν μέχρι τριῶν μηνῶν καὶ με χρηματικὴν ποινὴν εἰκοσιπέντε μέχρι τριακοσίων δραχμῶν τιμωρεῖται, ὅστις, ἀφοῦ ὑπέβαλεν εἰς δικαστικὴν τινὰ συζήτησιν ἔγγραφα δικαιώματος παρεκτικὰ, δικολογικὰ, καὶ ἄλλα ἐπίσημα ἔγγραφα, ἤθελεν ἀποσπάσει ταῦτα ἀπὸ τὸν φάκελλον, ἢ τὰ ὑπεξαίρει κατ' οἶονδῆποτε τρόπον. — Εἰς τὸ δικαστήριον τὸ ὁποῖον δικάζει τὴν διαφορὰν ἀπόκειται νὰ ἐπιβάλῃ τὴν ποινὴν.

Ἄρθρ. 393.

Πᾶν ὅ,τι διετάχθη περὶ κλοπῆς εἰς τὰ ἄρθρα 377—379 ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὴν ὑπεξαίρεσιν.

Ἄρθρ. 394.

Ὅστις ἰδιοποιεῖται χρήματα, ἔγγραφα παρεκτικὰ δικαιώματος, ἢ ἄλλα κινητὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα διεπιστεύθησαν εἰς αὐτὸν καθὼς δημόσιον ὑπάλληλον, πρὸς φύλαξιν, διαχείρισιν, διανομὴν, ἢ παράδοσιν εἰς ἄλλην ἀρ-

χὴν ἢ εἰς ἰδιώτην τινὰ, καταναλίσκει ταῦτα, ὁλοκλήρως ἢ ἐν μέρει, ἢ τὰ παραχωρεῖ εἰς ἄλλους ἐπὶ δικαιώματι ἰδιοκτησίας (ἐξαίρουμένων τῶν περιπτώσεων τοῦ 485 ἄρθρου) εἴτε τὰ διαπιστευθέντα χρήματα ἢ πράγματα ἀνήκουσιν εἰς τὸ κράτος ἢ εἰς ἰδιώτην, εἴτε ἢ ἰδιοποιήσις, ἀνάλωσις, ἢ παραχώρησις ἐπράχθη ἐπὶ σκοπῷ ἀντικαταστάσεως, καὶ εἶναι ἔτοιμα τὰ πρὸς ταύτην μέσα, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν· μὲ εἴρκτην δὲ, ἐὰν ἢ ποσότης ἢ ἡ τιμὴ τοῦ νοσφισθέντος ὑπερβαίνῃ τὰς πενταχοσίας δραχμὰς· καὶ τέλος μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα, ἐὰν ὁ δημόσιος ὑπάλληλος, τιμωμένου ἐπίσης πενταχοσίων δραχμῶν τοῦ νοσφισθέντος, ἤθελε τραπῇ ἐνταυτῷ εἰς φυγὴν.

**Ἀρθρ. 395.*

Ὅστις γίνεται ἔνοχος ὑπεξαίρέσεως πραγμάτων, τὰ ὅποια δὲν τὸν διεπιστεύθησαν μὲν χάριν τοῦ δημοσίου χαρακτῆρός του, κατῴρθωσεν ὅμως νὰ τὰ λάβῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν του δυνάμει αὐτοῦ τοῦ χαρακτῆρός του, τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρ. 388—390, εἰς δὲ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς φυλάκισις μόνον καταγινώσκειται, ὁμοῦ μὲ τὴν ποινὴν ταύτην συνάπτεται καὶ ἡ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἀποβολή.

Ἐπειδὴ ποικίλαι εἰσὶν αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς τὸ ἔγκλημα τῆς ὑπεξαίρέσεως δύναται νὰ διαπραχθῇ, καὶ ὅπως ἄλλοιαι αἱ σχέσεις τοῦ αὐτουργοῦ πρὸς τὸν παθόντα, καὶ αἱ προσωπικαὶ αὐτοῦ ιδιότητες, ἀναλόγως δὲ αὐτῶν καὶ ὁ βαθμὸς τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως παραλλάσσει, διὰ τοῦτο καὶ ὁ νόμος διακρίνει διάφορα εἶδη ὑπεξαίρέσεως, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ ἀντικει-

μένου, οὐ ἐγένετο ἡ ὑπεξαίρεσις, εἴτε καθ' ὑποκείμενον, ὡς ἐκ τῆς ιδιότητος τοῦ διαπραξάντος αὐτὴν προσώπου καὶ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν παθόντα, εἴτε τέλος ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων περιστάσεων τῶν συνοδευουσῶν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, ἐν ἐκάστη δὲ τῶν περιπτώσεων αὐτῶν τὴν προσήκουσαν ἀναγράφει ποινὴν. Συγκεφαλαιοῦντες εἰς γενικωτέρας κατηγορίας τὰ διάφορα εἶδη τῆς ὑπεξαίρεσεως δυνάμεθα νὰ διαστέλλωμεν· 1) τὴν ἀπλὴν ἢ κοινὴν ὑπεξαίρεσιν· 2) τὴν διακεκριμένην· 3) τὰς ὑπεξαίρεσεις τὰς μεταξὺ συγγενῶν διαπραττομένας· 4) τὴν ὑπεξαίρεσιν ἐγγράφων· 5) τὴν ὑπεξαίρεσιν τὴν ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων διαπραττομένην. Περὶ ἐκάστης αὐτῶν γενήσεται λόγος ἐν τοῖς ἐπομένοις.

I) Ἀπλὴ ἢ κοινὴ ὑπεξαίρεσις [ἄρθρ. 388]. — Τὴν τοιαύτην ὑπεξαίρεσιν διακρίνομεν πρῶτον μὲν ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν ἐπιβαρυντικῶν ἰδιοτήτων, δι' ὧν χαρακτηρίζονται αἱ ἐν τοῖς ἄρθρ. 389 καὶ 390 μνημονευόμεναι διακεκριμέναι ὑπεξαίρεσεις, δεύτερον δὲ ἐκ τῆς ἀξίας τοῦ ὑπεξαίρεθέντος πράγματος, οὗτινος ἡ τιμὴ πρέπει νὰ ᾖ ἀνωτέρα μὲν τῶν εἴκοσι δραχμῶν νὰ μὴ ὑπερβαίνει ὅμως καὶ τὴν τῶν τετρακοσίων ¹⁾).

Πρὸς προσδιορισμὸν δὲ τῆς ἀξίας τοῦ ὑπεξαίρεθέντος πράγματος λαμβάνεται ὡς βάσις ἡ ἀγοραία τιμὴ, ἣν εἶχε, καθ' ὃν χρόνον ἐγένετο ἡ ὑπεξαίρεσις ²⁾).

II) Διακεκριμέναι ὑπεξαίρεσεις (ἄρθρ. 389. 390). — Ταύτας διαστέλλει ὁ νόμος εἰς δύο κατηγορίας, ὅπως καὶ τὰς διακεκριμένας κλοπὰς· καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιλαμβάνει τὰς τιμωρητέας διὰ τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς, ἐν τῇ δευτέρᾳ δὲ τὰς αὐστηρότερον τιμωρητέας διὰ τῆς ποινῆς τῶν προσκαίρων δεσμῶν.

Διὰ τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς τιμωρεῖ τὴν ὑπεξαίρεσιν·

¹⁾ Ἐὰν ἡ τιμὴ τοῦ ὑπεξαίρεθέντος ᾖ κατωτέρα τῶν εἴκοσι δραχμῶν ἢ πρᾶξις, ὡς παῖσμα χαρακτηριζομένη, τιμωρεῖται διὰ χρητήσεως ἢ προστίμου (ἄρθρ. 693).

²⁾ Π. Ν. ἄρθρ. 393. 379.

α') Ἐὰν αὕτη ὑπερβαίνουσα τὴν τιμὴν τῶν εἴκοσι δραχμῶν παρχθῇ παρὰ τινος, ὅστις καὶ πρότερον δις ἤδη ἐτιμωρήθη ἔνεκεν ὑπεξαίρεσεως τοῦλάχιστον μὲ φυλάκισιν ¹⁾).

β') Ἐὰν πρόκηται νὰ τιμωρηθῇ ὁ ἔνοχος διὰ τρεῖς ὑπεξαίρεσεις συγχρόνως, ἐκάστη τῶν ὁποίων ὑπερβαίνει τὴν τιμὴν τῶν εἴκοσι δραχμῶν.

γ') Ἐὰν ἡ ὑπεξαίρεσις ἐκτελεσθῇ διὰ ῥήξεως ἢ βλάβης τῶν παρὰ τῆς ἀρχῆς ἐπιτεθειμένων σφραγίδων.

δ') Ἐὰν γίνωσιν ἔνοχοι ὑπεξαίρεσεως ἐπίτροποι καὶ κηδεμόνες εἰς τὴν περιουσίαν τῶν ὑπεξουσίων τῶν θεματοφύλακες, μεσεγγυοῦχοι, κηδεμόνες ὁμάδος καὶ διοικηταὶ κτημάτων, διωρισμένοι ἢ ἐπικυρωμένοι παρὰ τοῦ δικαστηρίου, εἰς τὴν περιουσίαν, τῆς ὁποίας τοὺς διεπιστεύθη ἡ φύλαξις, ἢ ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν ὁμάδα· ἐκτελεσταὶ διαθηκῶν εἰς τὴν κληρονομίαν· διαχειρισταὶ δημοτικῆς περιουσίας, καθ' ὅσον οὗτοι δὲν εἶναι δημόσιοι ὑπάλληλοι ἢ ὑπηρέται, εἰς χρήματα τῶν καταστημάτων ἢ τῶν δῆμων ²⁾).

ε') Ἐὰν ἡ τιμὴ τοῦ ὑπεξαίρεθέντος πράγματος ὑπερβαίῃ τὰς τετρακοσίας δραχμάς.

Διὰ τῆς ποινῆς δὲ τῶν προσκαίρων δεσμῶν τιμωρεῖ τὴν ὑπεξαίρεσιν·

α') Ἐὰν ὁ πράξας δις πρότερον ἐτιμωρήθη μὲ δεσμὰ ἢ μὲ εἰρκτὴν ἔνεκεν ὑπεξαίρεσεως καὶ ἤδη ἔγινεν αὐθις ἔνοχος ὑπεξαίρεσεως ὑπερβαίνουσας τὰς εἴκοσι δραχμάς.

β') Ἐὰν πρόκηται νὰ τιμωρηθῶσι συγχρόνως τρεῖς τοῦλάχιστον ὑπεξαίρεσεις, ἐκάστη τῶν ὁποίων ἐπισύρει τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς.

¹⁾ Ἐν τῷ πρωτοτύπῳ Γερμανικῷ κειμένῳ λέγεται «welcher vorher schon z w e i m a l wegen Unterschlagung. κτλ.» τοῦτέστιν «ὅστις καὶ πρότερον δις ἤδη ἐτιμωρήθη ἔνεκεν ὑπεξαίρεσεως».

²⁾ Ἐὰν οἱ τοιοῦτοι εἰσὶν δημόσιοι ὑπάλληλοι ἢ ὑπηρέται ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρ. 394 καὶ 395, περὶ ὧν κατωτέρω γενήσεται λόγος.

γ') Ἐάν τὸ ποσὸν ὑπεξαίρέσεώς τινος, τιμωρητέας κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν §§ 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 389 μὲ εἰρκτὴν, ὑπερβαίνῃ τὰς χιλίας δραχμὰς.

III) Ὑπεξαίρέσεις μεταξὺ συγγενῶν διαπραττόμεναι. — Περὶ αὐτῶν δὲν ὑπάρχει εἰδικὴ τις διάταξις ἐν τῷ τμήματι τοῦ ποινικοῦ νόμου τῷ περὶ ὑπεξαίρέσεως πραγματευομένῳ, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἄρθρ. 393 ὁρίζεται, ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 377 περὶ τῶν μεταξὺ συγγενῶν γενομένων ὑπαίρεσεων ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς ὑπεξαίρέσεως, ὅθεν ἡ παρὰ τινος τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 377 μνημονευομένων προσώπων τελεσθεῖσα ὑπεξαίρεσις τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον ἕξ μηνῶν, ἐάν ἐπρόκειτο νὰ καταγινωσθῇ ἡ ποινὴ τῆς εἰρκτῆς ἢ τῶν προσκαίρων δεσμῶν, ἄλλως μὲ ἀνάλογον φυλάκισιν, καταδιώκεται δὲ μόνον τῇ ἐγκλήσει τοῦ παθόντος. Ἀλλ' ὅμως διὰ τοῦ ἄρθρου 377 ἀναγράφονται ἐξαίρεσεις τινὲς τῆς ἡπιωτέρας τιμωρῆσεως τῶν μεταξὺ συγγενῶν ἐκτελουμένων κλοπῶν, ἅρα ἰσχύουσιν αἱ ἐξαίρεσεις αὐταὶ καὶ ἐπὶ τῆς ὑπεξαίρέσεως; Φρονοῦμεν, ὅτι οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει ν' ἀποκλείσωμεν ταύτας, ἄρα ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 393 γενικῶς ἀποφαίνεται, ὅτι τὰ περὶ κλοπῆς διαταχθέντα ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς ὑπεξαίρέσεως. Παρατηρητέον μόνον, ὅτι ἐκ τῶν ἐξαίρεσεων αὐτῶν, ἔνεκα τῆς φύσεως τοῦ ἐγκλήματος τῆς ὑπεξαίρέσεως, ὅπερ οὔτε ἐνόπλις οὔτε διὰ συμμορίας ἀγυρτῶν ἠνωμένων εἶναι δυνατόν νὰ διαπραχθῇ (ἄρθρ. 374 § 5.6. ἄρθρ. 375 § 3), ἰσχύει μόνον ἡ ἐξαίρεσις τοῦ § 4 τοῦ ἄρθρ. 374, προνοοῦντος τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ κλοπὴ πραχθῇ, ῥηγνυομένης ἢ βλαπτομένης τῆς παρὰ τῆς ἀρχῆς ἐπιτεθείσης σφραγίδος. Ὁ ἔνοχος τῆς τοιαύτης πράξεως, ἥτις χαρακτηρίζεται ὡς διακεκριμένη ὑπεξαίρεσις δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 389 § 3, τιμωρηθήσεται διὰ τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς, καὶ ἂν συγγενὴς συγγάνει ὦν τοῦ καθ' οὗ ἐτελέσθη ἡ ὑπεξαίρεσις.

IV) Ὑπεξαίρεσις ἐγγράφων. — Περὶ ταύτης προνοεῖ (ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ')

τὸ ἀρθρ. 393, ὅπερ συνετάχθη κατ' ἀπομίμησιν τοῦ ἀρθρ. 409 τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου ¹⁾).

Ἰποκειμένον τῆς ἐγκληματικῆς ταύτης πράξεως εἶναι ἐκεῖνος μόνος, ὅστις ὑπέβαλε τὰ ἔγγραφα, ἐπομένως ἡ ἀφαίρεσις τῶν τοιούτων ἐγγράφων, ὑπὸ ἄλλου τινὸς προσώπου ἐκτὸς τοῦ προσαγαγόντος τὰ ἔγγραφα γενομένη, δὲν ἀποτελεῖ ὑπεξαίρεσιν ²⁾).

Ἀντικείμενα δὲ τοῦ ἐγκλήματος εἰσὶν ἔγγραφα δικαιώματος παρεκτικά, δικολογικά καὶ ἄλλα ἐπίσημα ἔγγραφα ὑποβληθέντα εἰς δικαστικὴν τινα συζήτησιν.

Ἡ ἐνέργεια τοῦ αὐτουργοῦ, ἡ τὸ ἀξιόποινον τῆς πράξεως ἀποτελοῦσα, συνίσταται εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τῶν καθυποβληθέντων ἐγγράφων ἐκ τοῦ φακέλλου, ἡ εἰς τὴν καθ' οἷονδ' ἡπότε τρόπον ὑπεξαίρεσιν αὐτῶν.

Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται δῆλον, ὅτι ἡ πράξις αὕτη, καίπερ ὡς ὑπεξαίρεσις χαρακτηριζομένη, δὲν ἐμπεριέχει πλήρεις τοὺς ὅρους τοῦ ἐγκλήματος τῆς ὑπεξαιρέσεως, ὅπως ἐν τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ διαγράφονται ³⁾).

¹⁾ Ἐν τοῖς Βαυαρικῶς νομοσχεδίοις, ἐξ ὧν ἐλήφθησαν οἱ λοιποὶ περὶ ὑπεξαιρέσεως ὅρισμοί, δὲν ἀπαντᾷ παραπλησίᾳ τις διάταξις.

²⁾ Ἡ παρὰ τρίτου γενομένη ἀφαίρεσις δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς κλοπὴ Chauveau.—Helie Code pénal II n° 3574, ἥ ὡς βλάβη ἢ φθορὰ ξένης περιουσίας κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἀρθρ. 424.

³⁾ Οὕτω λ. χ. ὁ προσάγων ἐγγράφον τι δικαιώματος παρεκτικὸν εἶναι βεβαίως κύριος τοῦ ἐγγράφου, καὶ ἐπομένως δὲν διακατέχει οὐδὲ φυλάσσει αὐτὸ ὡς ξένον κτῆμα, ἐκτὸς ἐὰν θεωρήσωμεν, ὅτι ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὑπέβαλεν αὐτὸ εἰς τὴν δικαστικὴν συζήτησιν ὡς ἀπλοῦς θεματοφύλαξ θεωρεῖται, συνεπείχ τῶν διατάξεων τῆς πολιτ. δικονομίας, καθ' ἃς τὰ ἔγγραφα, ἀφ' ἧς στιγμῆς κοινοποιηθῶσιν ἢ υποβληθῶσιν εἰς τὸ δικαστήριον, καθίστανται κοινὰ μέσα ἀποδείξεως (ἀρθρ. 188, 254, 430, 555). Ἐκτὸς τούτου καὶ κάπως ἀορίστως περιγράφεται ἡ ἐνέργεια τοῦ αὐτουργοῦ, διότι κατὰ τὸ ἀρθρ. 393 ἀπαιτεῖται ν' ἀποσπάσῃ τὰ ἔγγραφα ἐκ τοῦ φακέλλου («dieselben wieder von den Acten entfernt») ἀλλὰ δὲν ὀρίζεται πότε, ὥστε ἐν ὅσῳ ὁ φακέλλος εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ τὰ ἔγγραφα κατέστησαν

Κατὰ τοῦ ἐνόχου τῆς τῶν ἐγγράφων ὑπεξαίρεσεως καταγι-
νῶσκεται φυλάκιος τριῶν ἡμερῶν μέχρι τριῶν μηνῶν καὶ χρη-
ματικὴ ποινὴ εἰκοσιπέντε μέχρι τριακοσίων δραχμῶν. Αἴαν δὲ
ἀξιοπερίεργον εἶναι, ὅτι τὰς ποινὰς ταύτας ἐπιβάλλει τὸ δι-
καστήριον, τὸ ὁποῖον δικάζει τὴν διαφορὰν. Ἐντεῦθεν γεννᾶται
τὸ ζήτημα, ἂν τὰς εἰρημένας ποινὰς δύνανται νὰ ἐπιβάλλωσι
καὶ τὰ δικαστήρια, ἅτινα δὲν ἔχουσι δικαιοδοσίαν νὰ δικάζωσι
πλημμελήματα καὶ νὰ καταγινώσκωσι ποινὰς πλημμελη-
μάτων ¹⁾).

Ὡς πρὸς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου δίστανται οἱ
συγγραφεῖς, ἀλλ' ἐπικρατεστέρα εἶναι ἡ γνώμη τῶν παραδεχο-
μένων, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 392 εἶναι ὅλως εἰδική, καθι-
στῶσα ἀρμόδιον τὸ δικαστήριον, οἷουδήποτε βαθμοῦ καὶ δικαιο-
δοσίας, ὅπως δικάσῃ τὴν πρᾶξιν καὶ ἀπαγγεῖλῃ κατὰ τοῦ ἐνό-
χου τὴν καταγνωστέαν ποινὴν ²⁾).

V) Ὑπεξαίρεσεις δημοσίων ὑπαλλήλων.—Περὶ τῶν
τοιούτων ὑπεξαίρεσεων παραγματεύονται εἰδικῶς τὰ ἄρθρ. 394 καὶ

κοινὰ μέσα ἀποδείξεως δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ πρᾶξις ὡς ὑπεξαίρεσις,
ἀλλ' εὐθύς ἅμα ὁ φάκελλος παραδοθῇ εἰς τὸν γραμματέα ἢ τὸ ἀρχεῖον
τοῦ δικαστηρίου, ἥτοι ἐξέλθῃ τῆς διακατοχῆς ἢ φυλάξεως τοῦ διαδί-
κου ἢ ἀφαίρεσις ἐγγράφων ἀποτελεῖ μᾶλλον κλοπὴν. Ἔτι μᾶλλον ἀό-
ριστον καθιστᾷ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρ. 393 ἡ ἀμέσως ἐπομένη φράσις
"ἢ τὰ ὑπεξαίρεσει καὶ ὅσον δὴ ποτε ἄλλον τρόπον"
(oder auf irgend eine Weise untergeschlagen hat).—Κατὰ τὴν εἰς τὸ
ἀντίστοιχον ἄρθρ. 407 τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου δεδομένην ἐρμηνείαν ὡς
ἐνόχος τῆς πράξεως χαρακτηρίζεται, ὅστις «se refuse a produire un
titre, une pièce, ou un mémoire qu'il a déjà produit» δικαίως δὲ διὰ
τούς ἀνωτέρω λόγους ἐθεωρήθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ νομοθετικοῦ
σώματος ἐξοβελιστέον ἐκ τοῦ ποιν. νόμου τὸ ἄρθρον τοῦτο ὅρ. Blanche
Code Pénal ἄρθρ. 409, τόμ. VI σελ. 337.

¹⁾ Ὑποθεσίσθω, ὅτι ἡ τοιαύτη ὑπεξαίρεσις τοῦ ἐγγράφου ἐγένετο
ἐνώπιον εἰρηνοδικοῦ.

²⁾ Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3576. — Dalloz v. Abus de
confiance n° 223 ἐπομ.

395 ¹⁾, καθ' ἃ δύο περιπτώσεις τῆς ὑπεξαίρεσεως διακρίνονται

α) ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ ὑπεξαίρεσις ἐτελέσθη ὑπὸ ὑπαλλήλου, εἰς ὃν διεπιστεύθησαν χρήματα, ἔγγραφα, παρεκτικὰ δικαιώματος ²⁾, ἢ ἄλλα κινητὰ πράγματα, συνεπεία τοῦ ἀξιώματος, ὅπερ φέρει ἡ τῆς ὑπηρεσίας, ἣν ἐκπληροῖ ³⁾.

β) ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν δὲν διεπιστεύθησαν μὲν αὐτῷ τὰ ἀνωτέρω ἀντικείμενα χάριν τοῦ δημοσίου χαρακτῆρος αὐτοῦ,

¹⁾ Τὴν ἐνδεχομένην ἀντίρρησην, ὅτι οἱ ὅρισμοι τῶν ἄρθρων αὐτῶν ἠδύναντο καταλλήλοτερον νὰ συμπεριληφθῶσιν ἐν τῷ ΚΘ' κεφαλαίῳ τῷ πραγματευομένῳ περὶ παραβιάσεως τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν, ἀποκρούουσιν αἱ αἰτιολογίαι τοῦ Βαυαρικοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1827. (σελ. 407), καθ' ἃς ἐν τῷ κεφαλαίῳ ἐκείνῳ συμπεριελήφθησαν μόνον αἱ ἀξιόποιοι πράξεις αἱ ὑπὸ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν ὡς τοιούτων διαπραττόμεναι (*delicta propria*), οὐχὶ δὲ καὶ τὰ κοινὰ ἀδικήματα, τὰ δυνάμενα καὶ ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων νὰ ἐκτελεσθῶσι, καὶ ὑπ' αὐτῶν ἐκτελούμενα, παρέχουσιν εὐλογον ἀφορμὴν πρὸς αὐστηροτέραν μόνον τιμώρησιν τοῦ ἐνόχου. Τὸ σύστημα τοῦτο ἠκολούθησε καὶ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, ἐπομένως ὅπως ἐπὶ τῆς πλαστογραφίας, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἀνέγραψεν εἰδικὰ διατάξεις περὶ τιμωρήσεως τῆς πράξεως ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων ἐκτελεσθείσης. Ὁ Γαλλικὸς ποιν. νόμος τὰς τοιαύτας ὑπεξαίρεσεις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων χαρακτηρίζει ὡς *Forfaiture* ἄρθρ. 169—172.— Ἐπίσης καὶ ὁ Γερμανικὸς ποινικὸς νόμος καταλέγει τὸ ἀδίκημα μεταξὺ τῶν ἐγκλημάτων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων τῶν ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς λειτουργίας αὐτῶν διαπραττομένων (ἄρθρ. 530).

²⁾ Ἐὰν τὰ ἔγγραφα δὲν εἰσὶ παρεκτικὰ δικαιώματος, ἀλλ' ὑπεξηρέθησαν ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου χάριν τῆς ἀξίας τοῦ χάρτου, καὶ ὡς τοιαῦτα ἐπωλήθησαν, ἡ ὑπεξαίρεσις λογίζεται ὡς ὑπεξαίρεσις κινητῶν πραγμάτων. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 81 τοῦ 1870.

³⁾ Οὕτω λ. χ. ἔνοχος ὑπεξαίρεσεως καθίσταται ὁ ἀλαταποθηκάριος ὁ σφετεριζόμενος τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ ἀλατος εἰσπραχθέντα. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 162 τοῦ 1869. Ἐὰν εἰς δημόσιον ὑπάλληλον ἢ ὑπηρετὴν ἐδόθησαν χρήματα, τὰ ὅποια ἔλαβεν, ἀλλ' οὐχὶ ἐν τῇ ἰδιότητι αὐτοῦ ταύτη ἡ ἰδιοποίησις τῶν τοιούτων χρημάτων δὲν ἀποτελεῖ ὑπεξαίρεσιν τιμωρητέαν κατὰ τὸ ἄρθρ. 394. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 64 τοῦ 1877.

κατώρθωσεν ὅμως νὰ λάβῃ ταῦτα δυνάμει τοῦ τοιοῦτου αὐτοῦ χαρακτῆρος.

Κατ'ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ταύτας ἡ ὑπεξαίρεσις τιμωρεῖται δυνάμει τῶν διατάξεων τῶν εἰρημένων ἄρθρων, οὐδόλως λαμβανομένου ὑπ'ὄψιν, ἂν τὰ ὑπεξαίρεθέντα πράγματα ἀνήκουσιν εἰς τὸ Κράτος ἢ εἰς ἰδιώτην τινά.

Ἐρευνῶντες τὰ γενικὰ στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τῆς ὑπεξαίρεσεως παρατηρήσαμεν, ὅτι ἀναγκαῖος ὅρος αὐτῆς εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστερήσεως τοῦ ἰδιοκτητοῦ ἀπὸ τοῦ σφετεριζομένου πράγματος, καὶ ὅτι ὁ σκοπὸς αὗτος ἐκλαμβάνεται ὑπάρχων, ὅταν ὁ αὐτουργὸς ἐπιχειρῇ τὴν ἀνάλωσιν ἢ τὴν ἀπαλλοτριώσιν αὐτοῦ χωρὶς νὰ ἔχῃ πρόχειρα τὰ μέσα πρὸς ἀντικατάστασιν. Ἐπὶ τῆς ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων διαπραττομένης ὑπεξαίρεσεως δὲν ἀποβλέπει ὁ νόμος εἰς τὸν τοιοῦτον σκοπὸν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ γεγονὸς τῆς ἰδιοποιήσεως, ὅθεν θεωρεῖ ὑφισταμένην τὴν πρᾶξιν, καὶ ὡςάκις ἡ ἰδιοποίησις, ἀνάλωσις ἢ παραχώρησις εἰς ἄλλους τῶν ἀλλοτριῶν πραγμάτων ἐγένετο ἐπὶ σκοπῷ ἀντικαταστάσεως καὶ ἔτοιμα εἰσὶ τὰ πρὸς ταύτην μέσα ¹⁾).

Τετελεσμένον λογίζεται τὸ ἐγκλημα τῆς ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων διαπραττομένης ὑπεξαίρεσεως, ὡςάκις αὕτη εἰς ἰδιοποίησιν τῶν διαπιστευθέντων πραγμάτων συνίσταται, ἂν κατὰ τοὺς ὀργανισμοὺς καὶ τὰς κανονιστικὰς διατάξεις τῆς ὑπηρεσίας ὁ δημόσιος ὑπάλληλος δὲν ἀποδίδῃ ἐντὸς τοῦ δι' αὐτῶν τεταγμένου χρόνου τὰ διαπιστευθέντα αὐτῷ χρήματα ἢ πράγματα ²⁾).

Ἡ καταγνωστὴ κατὰ τοῦ ἐνόχου ποινὴ διαφοροτρόπως ὀρί-

¹⁾ Motive z. Entwürfe 1827. σελ. 310. "Ὅπως διάφορος τῆς περιπτώσεως, περὶ ἧς προνοεῖ τὸ ἄρθρ. 394 εἶναι ἡ τοῦ ἄρθρ. 485 περὶ ἧς ἐν οἰκείῳ τόπῳ γενήσεται λόγος.

²⁾ Anmerkungen z. Baierisch. Strafgesetzb. III ἄρθρ. 363. σελ. 202. — Ἐπὶ τῆς καταναλώσεως ἢ παραχωρήσεως εἰς ἄλλους τῶν διαπιστευθέντων πραγμάτων εὐκόλως διαγιγνώσκεται ἡ τέλεσις τοῦ ἀδικήματος.

ζεται ἐν ἐκάστη τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθεισῶν δύο περιπτώσεων. Ἐν μὲν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρ. 394, ἤγουν ὡς ἄξις ἐγένετο ὑπεξαίρεσις πραγμάτων διαπιστευθέντων τινὶ ἔνεκα τῶν καθήκοντων αὐτοῦ ὡς δημοσίου ὑπαλλήλου, τότε ἐπιβάλλεται κατ' αὐτοῦ ἡ ποινὴ τῆς φυλακίσεως μὲν, ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ νοσοισθέντος πράγματος ᾖ κατωτέρα τῶν πεντακοσίων δραχμῶν, τῆς εἰρκτῆς δὲ, ἐὰν ἡ ἀξία αὐτοῦ ᾖ ἀνωτέρα τῶν πεντακοσίων δραχμῶν, καὶ τῶν προσκαίρων δεσμῶν, ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ νοσοισθέντος πράγματος ᾖ μὲν ἐπίσης ἀνωτέρα τῶν πεντακοσίων δραχμῶν ¹⁾, συγχρόνως δὲ ὁ ἐνοχὸς ἐτράπη εἰς φυγὴν.

Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρ. 395, ἤτοι ἐὰν τις κατώρθωσεν ἢ σφετερισθῇ τὰ ἀλλότρια πράγματα δυνάμει τοῦ ἀξιώματος, ὅπερ φέρει, τιμωρεῖται, τηρουμένης τῆς αὐτῆς διαβαθμίσεως τῶν ποινῶν, ἥτις ἰσχύει ἐπὶ τῶν μὴ δημοσίων ὑπαλλήλων κατὰ τοὺς ὅρισμους τῶν ἄρθρ. 388—390, οὓς ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, ὡς ἄξις ποινὴ φυλακίσεως καταγινώσκειται ἐπέρχεται ὡς συνέπεια αὐτῆς καὶ ἡ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἐκπτώσις τοῦ καταδικασθέντος ὑπαλλήλου ²⁾.

¹⁾ Τὸ ἐλληνικὸν κείμενον λέγει «τιμωμένου ἐπίσης πεντακοσίων δραχμῶν» ἐξ οὗ ἐνδέχεται τις νὰ ἐκλάβῃ, ὅτι ἐν τῇ τρίτῃ ταύτῃ περιπτώσει δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἀξία νὰ ᾖ ἀνωτέρα τῶν πεντακοσίων δραχμῶν. Ἀλλὰ πᾶς ἐνδοιασμὸς ἐκλείπει ἐκ τῆς ἀντιπαράθεσεως τοῦ γερμανικοῦ κειμένου, ὅπερ λέγει «wenn der Betrag oder Werth des Veruntreuten 500 Drachmen übersteigt, mit Arbeitshaus; und wenn der Betramte, bei gleich grossem Betrage zugleich die Flucht ergriffen hat», καὶ ἐξ οὗ σαφῶς ἐνδείκνυται, ὅτι καὶ ἐν τῇ τρίτῃ περιπτώσει ἀπαιτεῖται τὸ ποσὸν τῆς ἀξίας νὰ ᾖ ἀνωτέρον τῶν 500 δραχμῶν.

²⁾ Motive z. Entwurf 1827 σελ. 310. Κατὰ τὴν γενικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 22, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 20 Μαΐου 1836, ἡ ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἐκπτώσις ἐπέρχεται μόνον ὡς συνέπεια τῆς καταδίκης εἰς ἐνιαύσιον ποινὴν φυλακίσεως, ἀλλ' ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 395 ὡς εἰδικὴ δὲν ἀποκλείει τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἐκπτώσεως, καὶ ὅταν ἐλάσσονος χρόνου ποινὴ φυλακίσεως κατεγνώσθῃ.

δ') Ἐπιβαρυντικαὶ αἰτίαι, καταδίωξις τοῦ ἐνόχου,
ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῆς ποινῆς.

Ὅπως ἐπὶ τῆς κλοπῆς [ἄρθρ. 376], οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ὑπεξαίρεσεως ὑπάρχουσιν ἀναγεγραμμένοι ἐν τῷ νόμῳ εἰδικαὶ τινες περιπτώσεις [ἄρθρ. 391], αἵτινες ὡς ἀποχρῶσαι αἰτίαι πρὸς ἐπιβάρυνσιν τῆς καταγνωστέας κατὰ τοῦ ἐνόχου ποινῆς λογίζονται. Ὑφίστανται δὲ αὗται, ἐὰν ἡ ὑπεξαίρεσις πραχθῇ.

1) Ἀπὸ ξενოდόχους, ἐμπόρους μετερχομένους τὸ τῆς παραγωγείας ἢ διακομιδῆς ἐμπόριον¹⁾, πλοιάρχους, ἐργολάβους παντὸς εἶδους, ἀμαξηλάτας, ἀκατηλάτας²⁾, ἢ τοὺς γραφεῖς αὐτῶν, ἐπιστάτας, ναύτας, ἀμαξοκόμους ἢ ἄλλους ὑπηρέτας, χειρεργάτας, ἢ ἄλλους ἐργάτας, οἰκέτας, ἡμερομίσθους, συνεργάτας ἢ μαθητάς, εἰς πράγματα διαπεπιστευμένα εἰς αὐτοὺς χάριν φυλάξεως, μετοκομίσεως, παραδόσεως ἢ ἐπεξεργασίας.

2) Ἀπὸ διακατόχους ἐνεχύρων εἰς τὸ παραδοθὲν εἰς χειρὰς των ἐνέχυρον.

3) Εἰς τὰς περιπτώσεις, περὶ ὧν διέλαβε τὸ ἄρθρ. 376 § 1 καὶ 5 ἥτοι α') εἰς πράγματα ἀνήκοντα εἰς τὸ κράτος, εἰς τὸν Βασιλέα ἢ τὸν βασιλικὸν οἶκον, ἢ εἰς κατάστημα ἐκκλησιαστικόν, διδασκικόν, ἢ φιλανθρωπικόν, ἢ ἄλλως ἀφιερωμένα εἰς ὄφελος ἢ χρῆσιν τοῦ κοινοῦ, ἢ τεθειμένα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀρχῆς, ἢ κατασχεθέντα ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου β') ἐν καιρῷ πυρ-

¹⁾ Ὡς τοιοῦτους θεωρητέον τοὺς ἐν τοῖς ἄρθρ. 91 ἐπὶ 96 ἐπ. τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου εἰδικώτερον χαρακτηριζομένους.

²⁾ Οἱ τοιοῦτοι ὡς καὶ οἱ ναῦται καὶ ἀμαξοκόμοι πρέπει νὰ μετέρχωνται ὡς ἐπιτηδεύματα τὸ ἔργον τοῦτο. Ὁ κατὰ τύχην ἢ ἐκ συμπτώσεως ἐλαύνων ἄμαξαν ἢ διοικῶν ἀκάτιον καὶ παραλαβὴν τι πρὸς παράδοσιν ἢ μετακόμισιν δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 391, διότι ἡ παρ' αὐτοῦ γενομένη ὑπεξαίρεσις δὲν φέρει τὸν ἐπιβαρυντικὸν λόγον τῆς παραδίσεως τῆς ἐκ τοῦ ἐπιτηδεύματος, ὃ μετέρχεται ἀπαιτουμένης καλῆς πίστεως. Stenglein Strafgesetzb. ἄρθρ. 295 n° 7.

καϊᾶς ἢ πλημμύρας, εἰς δεινοὺς κινδύνους πολέμου, ἐν καιρῷ στάσεως, ἢ εἰς ἄλλας παρομοίας δυστυχεῖς περιστάσεις.

Ἡ ὑπεξαίρεσις καταδιώκεται ἐξ ἐπαγγέλματος ὡς καὶ ἡ κλοπῇ, ἐξαιρουμένης μόνης τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν τὸ ἐγκλημα διεπράχθη μεταξύ προσώπων συνδεομένων πρὸς ἄλληλα διὰ δεσμῶν συγγενείας κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 377 εἰδικώτερον ὠρισμένα, ἅτινα καὶ ἐπὶ τῆς ὑπεξαίρεσεως ἰσχύουσιν [ἄρθρον 393].

Ὁ ἔνοχος ἀπαλλάττεται πάσης ποινῆς, ἐὰν, πρὶν ἔτι ἐξετασθῇ ὅπωςδὴποτε περὶ τῆς πράξεώς του παρὰ τῆς ἀρχῆς ἢ τοῦ δικαστηρίου, ἐνήργησεν, ἄνευ παρανόμου βλάβης τρίτου τινός, τὴν ἀπόδοσιν, ἢ τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τοῦ ὑφαιρεθέντος πράγματος, ἢ τὴν ἐντελῇ ἱκανοποίησιν τοῦ ζημιωθέντος. Ἐπὶ τῆς ἐν μέρει ἀποδόσεως ἢ ἱκανοποιήσεως ἰσχύουσιν, ὅσα καὶ ἐπὶ κλοπῆς διατάσσονται ἐν ἄρθρ. 378.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΑΠΑΤΗΣ

Α) EN GENEI.

α') Εἰσαγωγή.

Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἐννοίας καὶ τῶν οὐσιωδῶν στοιχείων τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἀπάτης, ὅπως ἐν τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ περιγράφονται, ἀναγκαῖόν ἐστι νὰ ἐξετάσωμεν πῶς βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον διεπλάσθη καὶ νομοθετικῶς διευτυπώθη ἡ ἐννοια αὐτῆς, διότι ἐπὶ ὀλίγων ἴσως ἀδικημάτων παρατηροῦμεν τοσαύτας ἀλλοιώσεις τῶν χαρακτηριστικῶν ὄρων, οἷας ἐπὶ τοῦ ἐγκλήματος τούτου.

Ἐν τῇ ἱστορικῇ ἡμῶν προεισαγωγῇ περὶ τοῦ ἐγκλήματος τῆς πλαστογραφίας (Τόμ. Β'. σελ. 245) εἶδομεν, ὅτι παρὰ Ῥωμαίοις ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς αὐτοκρατορίας ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς ἀποτελοῦσαι ἰδιώνυμον ἀδίκημα, δι' ἐκτάκτου ἐγκλήσεως (extra ordinem) καταδιωκόμενον καὶ καλούμενον crimen Stellationatus ¹⁾, ἅπασαι αἱ περιπτώσεις ἐκεῖναι, καθ' ἃς διὰ ψευ-

¹⁾ Lex 1. (47,20). Lex 1. Cod. (9,34). Ἡ λέξις Stellationatus παράγεται ἐκ τῆς Stellio, ἣτις ἐσήμαινε τὴν κατὰστικτον σαῦραν (Orell. Metam. V. 461. — Fest. v. Stellationem.) λίαν ἐπικίνδυνον τοῖς ἐντοχ-
γάνουσι καὶ κακοποιὸν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων θεωρουμένην, διὸ καὶ οἱ

δῶν καὶ ἀπατηλῶν παραστάσεων ἐπὶ ἤρχετο ὑλική τις ζημία εἰς τὴν περιουσίαν τινός, καὶ αἱ ὁποῖαι δὲν περιελαμβάνοντο οὔτε ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἐγκλήματος τῆς κλοπῆς, οὔτε ὡς *falsum* ἢ *quasi falsum* ἠδύναντο νὰ χαρακτηρισθῶσιν ¹⁾.

Ὡς οὐσιώδεις δὲ ὄροι τοῦ ἀδικήματος ἐλογίζοντο ὁ δόλος τοῦ αὐτουργοῦ, ἡ ἐκ τοιοῦτου δόλου ἐνέργεια πρὸς ὑλικὴν ζημίαν ἐτέρου προσώπου, καὶ ἡ πραγματοποίησις τῆς τοιαύτης ζημίας ²⁾.

Ἡ ποινὴ τῶν ἐνόχων τοῦ *crimen Stellionatus*, ἐάν μὲν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπιτίμων πολιτῶν (*in aliquo honore positi*) ἀνῆκον, ἦν ἡ πρόσκαιρος ἐξορία (*relegatio*) ἢ ἡ *ab ordine motio*,

δι' ἀπάτης βλάπτοντες ἄλλους τῇ καταστίκῳ σπύρῃ ὁμοίους ἔνοχοι τοῦ *crimen Stellionatus* ἐκηρύσσοντο. Ἐν τοῖς Βασιλικοῖς τὸ *crimen Stellionatus* μεταφράζεται «τὸ τῶν περιέργων ἐγκλήμα». Βασ. (60, 30). Ὡς ἔνοχοι τοῦ *crimen Stellionatus* καταδιώκονται καὶ οἱ ἀντιβιβασταί.

¹⁾ Lex 3 § 1 (47, 20 de crim. Stell.) «*Stellionatum autem objici posse his, qui dolo quid fecerunt, sciendum est, scilicet si aliud crimen non sit quod objiciatur, quod enim in privatis judiciis est de dolo actio, hoc in criminibus stellionatus persecutio. Ubiunque igitur titulus criminis deficit, illic Stellionatum objiciemus*».

²⁾ Lex 36 § 1 (13, 7 pign. act.). Lex. 3 § 1 (47, 20 de crim. stell.). Lex 2. Cod. (9, 31 de crim. stell.). Ὡς ἐκ τῆς ἀριστίας τῶν πηγῶν δύσκολον ἀποδίνει νὰ ἐξακριβωθῇ ἡ σχέσις τοῦ *crimen Stellionatus* πρὸς τὴν *actio doli*, διότι ἐνίοτε μὲν παρατηροῦμεν, ὅτι μετὰ τῆς *accusatio de crimine Stellionatus* συνέτρεχε καὶ ἡ *actio doli*, καὶ ὁ παθὼν εἶχεν ἐκλεκτικὸν δικαίωμα, ἄλλοτε πάλιν ὁ ζημιωθείς εἶχε μόνον τὴν *actio doli*, καὶ ἄλλοτε πάλιν, ἐν ᾧ ὁ ζημιωθείς μόνον διὰ τῆς *actio ex contractu* καὶ οὐχὶ διὰ τῆς *actio doli* ἠδύνετο πολιτικῶς νὰ ἐπιζητήσῃ τὴν ἑαυτοῦ ἐκἀποποίησιν, εἶχεν ὅμως τὸ δικαίωμα νὰ καταδιώξῃ τὸν ὑπαίτιον τῆς ζημίας ὡς ἔνοχον τοῦ *crimen Stellionatus*. — *Rein Criminalrecht d. Römer*. σελ. 335. — *Küstlin Abhandl.* σελ. 127.

ἐὰν δὲ εἰς τὴν τάξιν τῶν Πληθῆτων ἢ εἰς ἔργον μετάλλου (opus metalli) καταδίκη ¹⁾).

Συνδυάζοντες τὰς διαφόρους πηγὰς τῶν Ῥωμαϊκῶν νόμων φθάνομεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι περὶ τῆς ἀπάτης ὡς ἰδιαιτέρας ἐγκληματικῆς πράξεως, ἀπαρτιζούσης τὴν ἔννοιαν ἀδικήματος διακεκριμένου καὶ περιλαμβάνοντος τὰς ποικίλας καὶ ἐνδεχομένας περιπτώσεις τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ, δὲν ὑπῆρχον εἰδικαὶ διατάξεις. Αἱ παντοῖαι τῆς ἀπάτης περιπτώσεις ἢ ὡς falsum, ἢ ὡς quasi falsum, ἢ ὡς furtum, ἢ ὡς Stellionatus ἐχαρακτηρίζοντο, τινὲς δὲ μόνον πολιτικῶς διὰ τῆς actio doli ἡδύναντο νὰ καταδιωχθῶσιν ²⁾).

Ὅπως ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ νομοθεσίᾳ, οὕτω καὶ ἐν ταῖς νομοθεσίαις τῶν Γερμανικῶν φυλῶν καὶ τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων ἀνευρίσκομεν μὲν μνημονευόμενον τὸ ἐγκλημα τῆς ἀπάτης, ἀλλ' οὐχὶ ὁλομερῶς ἀναγεγραμμένην τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ, καὶ ἐντὸς εὐδιακρίτων ὁρίων περιλαμβανομένην. Πλεῖσται ὅσαι περιπτώσεις, αἵτινες κατὰ τὰς νῦν ἐπικρατούσας θεωρίας φέρουσιν ἀναμφισβητήτως τὸν τύπον τῆς ἀπάτης, ἐχαρακτηρίζοντο τότε ὡς νόθευσις (Fälschung), οἷον ἡ νόθευσις τῶν ἐμπορευμάτων, ἡ νόθευσις τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν καὶ ἡ χρῆσις τοιούτων νενοθυμένων. Ἰδίως ὡς ἀπάτη ἐχαρακτηρίζετο ἡ ψευδὴς ἀρίθμησις ἢ ζύγισις ἐμπορευμάτων διὰ μὴ νενοθυμένων σταθμῶν ἢ μέτρων, αἱ παραβάσεις τῶν ἀγορανομικῶν διατάξεων, ἡ γουν ἢ πώλησις ἐναντίον τῆς διατιμήσεως τῆς ἀρχῆς, ἡ τοκογλυφία, αἱ ἀθέμιτοι μειώσεις τῶν καταβλητέων φόρων κτλ. ³⁾).

Καὶ ἐν τῇ Καρολίνῃ δὲν ἀπαντᾷ γενικὴ τις διάταξις περὶ τι-

¹⁾ Lex 3 § 2. 4. (47, 20 de crim. Stell.).

²⁾ Ἡ δὲ ἀπάτης πώλησις, ἀπαλλοτριωθέντος πράγματος ἐχαρακτηρίζετο ὡς quasi falsum (Lex 21 (48, 10 de leg. Corn. de falsis), ἐν ᾧ ἡ ὑποθήκευσις πράγματος ὑποκειμένου ἤδη ἄλλῳ τινὶ ἐχαρακτηρίζετο ὡς Stellionatus. Lex 3 § 1 (47, 20 de crim. Stellion.).—Meyer Lehrb. § 130 σημ. 3.

³⁾ Hälschner System II σελ. 312.

μωρήσεως τῆς ἀπάτης, πλείσται δὲ ὅσαι περιπτώσεις αὐτῆς ὑπῆγοντο εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς νοθεύσεως καὶ ὡς τοιαῦται ἐτιμωροῦντο ¹⁾).

Τὸ κενὸν τοῦτο τῆς Καρολίνης ἀνεπληροῦτο ἐν τῇ πρακτικῇ τῶν δικαστηρίων διὰ τῶν περὶ τοῦ ἐγκλήματος τοῦ *Stellionatus* διατάξεων τοῦ Ῥωμ. δικαίου, οὗ οἱ ὅρισμοι ὡς ἀναπόφευκτον αὐτῆς συμπλήρωμα ἐχρησίμευον. Δι' εἰδικῶν δὲ νόμων τῆς ἀρχαίας Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἐχαρακτηρίσθησαν, καὶ ἐτιμωροῦντο ὡς ἀπάται, ἡ νόθευσις τοῦ οἴνου δι' ὕδατος, ἡ ἐκθεσις πρὸς πώλησιν νενοθευμένων φαρμάκων, ἡ νόθευσις χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν ἐμπορευμάτων, ἡ δολία χρεωκοπία κτλ. ²⁾).

Καὶ ἐν τοῖς ποινικοῖς νόμοις τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς δὲν εὐρίσκομεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀκριβῶς διαμεμορφωμένην τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἀπάτης.

Ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος ἐν τῷ β' τμήματι τοῦ κεφαλαίου τοῦ πραγματευομένου περὶ τῶν κατὰ τῆς περιουσίας ἐγκλημάτων κατατάσσει τὴν χρεωκοπίαν, [ἀπλὴν καὶ δολίαν ἀρθρ. 402 ἐπομ.] καὶ τὴν ἀπάτην [*escroquerie* ἀρθρ. 405]. Ὡς τοιαύτην δὲ χαρακτηρίζει τὴν διὰ παντοίων ἀπατηλῶν μέσων, ἅτινα εἰδικῶς περιγράφει, ἰδιοποιήσιν ἀλλοτρίας περιουσίας ³⁾).

¹⁾ C. C. C. ἀρθρ. 111—114. Ὡς ἔνοχος νοθεύσεως (*falsum*) ἐτιμωρεῖτο [ἀρθρ. 113] καὶ ὅστις «bösslicher und geverlicher weiss maass, wag, gewicht, specerey oder ander Kaufmannschaft [=Waaren] fälscht». — Meyer Lehrb. § 120 σημ. 5 σελ. 492.

²⁾ Köstlin Abhandl. σελ. 137.

³⁾ Code pénal art. 405. «Quiconque, soit en faisant usage de faux noms ou des fausses qualités, soit en employant de manœuvres frauduleuses pour persuader l'existence des fausses entreprises, d'un pouvoir ou d'un crédit imaginaire, ou pour faire naître l'espérance ou la crainte d'un succès, d'un accident, ou de toute autre événement chimérique, se sera fait remettre ou délivrer des fonds, des menbles ou des obligations, dispositions, billets, promesses, quittances ou décharges, et aura, par un de ces moyens, escroqué ou tenté d'escroquer la totalité ou partie de la fortune d'au-

Ἐκ τοῦ τοιούτου ὁρισμοῦ τῆς ἀπάτης ἐξάγεται ἀμέσως, ὅτι δὲν συμπεριλαμβάνονται ἐν αὐτῇ ποικίλαι ἄλλαι περιπτώσεις τοῦ ἐγκλήματος τούτου, ἐνίας τῶν ὁποίων ὁ Γαλλικὸς ποιν. νόμος δι' ἐτέρων εἰδικῶν ὁρισμῶν προβλέπει καὶ ὡς ἰδιώνυμα ἀδικήματα τιμωρεῖ, οἷον τὴν πώλησιν χρυσοῦ ἢ ἀργύρου κατωτέρας ποιότητος τῆς πραγματικῆς, ἢ τὴν χρῆσιν νενοθευμένων μέτρων καὶ σταθμῶν (ἄρθρ. 423. 479 § 5. 6.—480), τὴν κατὰχρησιν τῆς ἐμπιστοσύνης (406), τὴν ἐπὶ σκοπῷ ἐπαπειλῆς γενομένην ἀπάτην διὰ παραστάσεως ψευδῶν πληγῶν ἢ προσποιήσεως ἀσθενειῶν [ἄρθρ. 276], τὴν διὰ σημειομαντείας, προφητειῶν, ἢ ὄνειρομαντείας γενομένην, ἣν ὡς πταῖσμα μόνον κολάζει [ἄρθρ. 479 § 7].

Ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813 διαστέλλει τὰς νοθεύσεις καὶ ἀπάτας, τὰς ἀπειθυνομένας κατὰ τῆς πολιτείας ἀμέσως, καὶ περιεχούσας προσβολὴν τῶν δικαιωμάτων αὐτῆς, οἷον τὴν πλαστογραφίαν δημοσίων ἐγγράφων, τὴν νόθευσιν δημοσίων σφραγίδων καὶ σημάτων, τοῦ νομίσματος κτλ. [ἄρθρ. 337. 348] ἀπὸ τὰς νοθεύσεις καὶ ἀπάτας, αἵτινες προσβάλλουσι κυρίως δικαιώματα ἰδιωτῶν, καὶ τὰς ὁποίας κατατάσσει ἐν τῷ Ε' κεφαλαίῳ τοῦ Β' βιβλίου τοῦ πραγματευομένου περὶ τῶν κατ' ἰδιωτῶν ἐγκλημάτων [ἄρθρ. 256—294]. Ὡς ἀπάτην τοῦ εἵδους τούτου χαρακτηρίζει τὴν ἐπὶ σκοπῷ βλάβης ἄλλου, ἢ ἰδίας ὠφελείας, ἐν γνώσει καὶ ἐκ προαιρέσεως, παράστασιν ψευδῶν πραγμάτων ὡς ἀληθῶν, τὴν ἀθέμιτον ἀπάκρυσιν ἢ ἀποσιώπησιν ἀληθῶν πραγμάτων, ἢ τὴν χρῆσιν, πρὸς ἴδιον ὄφελος ἢ ζημίαν ἄλλου, τῆς παρὰ τρίτου γενομένης ἀπάτης [ἄρθρ. 256]. Καὶ αὐτὴν τὴν ἀποσιώπησιν τῆς ἀληθείας θεωρεῖ ὡς ἀπάτην, ἐὰν ἡ πλάνη προσώπου τινος ἐχρησίμευσε, ὅπως παρασυρθῇ εἰς ἐπιβλαβῆ αὐτῷ πράξιν, ἢ παράλειψιν, ἢ ὑπόσχασιν, ἢ ἐὰν τις ἔγ-

trui, sera puni d'un emprisonnement d'un an au moins, et de cinq ans au plus, et d'une amende de cinquante francs au moins et de trois mille francs au plus».

κυρα ἔγγραφα, ἐπὶ ζημίᾳ ἄλλου, ἀθεμίτως ἀποκρύπτει, ἐξαφανίζει, ἢ καθιστᾷ ἄχρηστα, ἢ τέλος ἐάν, προκαλούμενος εἰς μαρτυρίαν παρὰ τῆς ἀρχῆς, προσποιεῖται ἄγνοιαν, ἢ ἀρνείται ν' ἀποκριθῇ [ἄρθρ. 257].

Διακρίνει δὲ τὴν τοιαύτην ἀπάτην εἰς ἀπάτην ἀφορῶσαν εἰς τὴν περιουσίαν, ἢ εἰς ἀπάτην ἀπευθυνομένην κατὰ τοῦ προσώπου τινός. Ἀμφότερα τὰ εἶδη ταῦτα τῆς ἀπάτης χαρακτηρίζονται ὡς κακουργήματα, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς προσγενομένης ζημίας, εἴτε ἔνεκα τῆς συνδρομῆς ἐπιβαρυντικῶν αἰτιῶν.

Εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς ἀπάτης, τῆς ἀπευθυνομένης κατὰ τῆς περιουσίας τινός, ὑπάγεται ἡ ἀπλῆ ἢ συνήθης ἀπάτη, ἡ συνισταμένη εἰς τὴν διὰ ψευδῶν παραστάσεων καὶ δολίων εἰσηγήσεων ζημίαν προσώπου τινός, ἡ τοκογλυφία, ἡ ἐπιорκία, αἱ ἀπιστίαι τῶν οἰκετῶν πρὸς τοὺς κυρίους αὐτῶν, αἱ ἀπάται τῶν ἐπιτρόπων, ἡ χρῆσις νενοθευμένων μέτρων καὶ σταθμῶν, ἡ παραποιήσις ἡνόθευσις ἐγγράφων ἰδιωτικῶν, οἷον διαθηκῶν, συμβολαίων κτλ., ἡ ὑπεξαίρεσις ἐγγράφων, ἡ ψευδορκία καὶ ἡ ψευδομαρτυρία, ἡ χρεωκοπία καὶ παντοῖα ἄλλα εἶδη ἐγκληματικῶν πράξεων. Πρὸς διαβάθμισιν τοῦ ἀξιοποίνου τῶν τοιούτων πράξεων διακρίνει διαφόρους κλάσεις τῆς ἀπάτης, ἀκολουθῶν τὸ αὐτὸ σύστημα, ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς κλοπῆς.

Τὴν ἐν τῷ Βυζαντικῷ νόμῳ τοῦ 1813 τοσοῦτον εὐρεῖαν διατύπωσιν τοῦ ὅρισμοῦ τῆς ἀπάτης καὶ διαπλάτυνσιν τοῦ κύκλου τῶν ὑπαγομένων αὐτῇ περιπτώσεων ἐθεώρησαν ὅλως ἀδόκιμον τὰ μεταγενέστερα Βυζαντικά νομοσχέδια, ἅτινα ἄλλοιον παρεδέξαντο σύστημα πρὸς διατύπωσιν τῶν περὶ ἀπάτης ὁρισμῶν ¹⁾. Τὸ σύστημα αὐτῶν ἠκολούθησε καὶ ὁ ἡμέτερος νόμος, ὅθεν ἀνάγκη, ὅπως ἐν περιλήψει ἐκθέσωμεν τὰς θεμελιώδεις βάσεις, ἐφ' ὧν στηρίζεται, καὶ τὰς σκέψεις, ἐξ ὧν οἱ συντάχται τῶν βυζαντικῶν νομοσχεδίων ὠρμήθησαν εἰς τὴν διατύπωσιν αὐτοῦ.

¹⁾ Βυζαντικοῦ νομοσχεδίου 1821 ἄρθρ. 308—312. — 1827 ἄρθρ. 280—289. — 1831 ἄρθρ. 325—336.

Ἡ ἀπάτη, περὶ ἧς προνοεῖται ἐν τῷ ΚΓ' κεφαλαίῳ τοῦ ἡμετέρου ποινικοῦ νόμου καὶ ἐν τοῖς ἀντιστοίχοις κεφαλαίοις τῶν Βαυαρικῶν νομοσχεδίων, θεωρεῖται ὡς αὐτοτελὲς ἐγκλήμα ἀπευθυνόμενον κατὰ τῆς περιουσίας ἐτέρου τινὸς προσώπου, ἐπομένως δὲν συμπεριλαμβάνονται ἐν τῇ ἐννοίᾳ αὐτῆς ὑπὸ τοιαύτην τινὰ μορφήν αἱ περιπτώσεις ἐκεῖναι τῆς ἀπάτης, αἵτινες ὡς ἐπιβαρυντικαὶ μόνον αἰτίαι τῆς καταγνωστέας ποινῆς, ἢ ὡς λόγος ἐπιτάσεως τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως χαρακτηρίζονται ¹⁾).

Ἐπίσης ἀποκλείονται αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ ἀπάτη προσλαμβάνει τὴν μορφήν ἀδικήματος εἰδικῶς ἐν τῷ νόμῳ προβλεπομένου, εἴτε ἕνεκα τῆς φύσεως αὐτῆς τῆς πράξεως, εἴτε ἕνεκα τῶν μέσων, ὧν ἐγένετο χρῆσις πρὸς τελεσιουργίαν αὐτῆς. Πλείστα ὅσαι κατηγορίαι ἐγκληματικῶν πράξεων περιέχουσιν ἐν τῇ ἐννοίᾳ αὐτῶν τὰ στοιχεῖα τῆς ἀπάτης, ὡς λ. χ. ἡ ψευδορκία, ἡ παραχάραξις καὶ ἡ κιβδηλεία, τὰ ἐγκλήματα τὰ προσβάλλοντα τὴν οἰκογενειακὴν τάξιν, ἡ συκοφαντία καὶ ἡ ψευδὴς καταμνήνυσις κτλ. ἄλλ' ὅμως δὲν ὑπάγονται εἰς τὸ εἰδικὸν ἀδικήμα τῆς ἀπάτης, ὅπερ, ὡς εἴρηται, περιλαμβάνει τὰς πράξεις τὰς ἀπευθυνόμενας μόνον κατὰ τῆς περιουσίας ἐτέρου τινὸς ἐπὶ σκοπῷ ἰδιοποιήσεως αὐτῆς ἢ βλάβης.

Τὴν ἀντίρρησην, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων τῆς ψευδορκίας, τῆς παραχάραξης καὶ ἄλλων παραπλησιῶν ἐπέρχεται βλάβη τῆς περιουσίας τρίτων προσώπων καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἔδει καὶ ταῦτα νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν ἐννοίαν τοῦ ἀδική-

¹⁾ Κατὰ τὰ Βαυαρικὰ νομοσχέδια τοῦ 1827 ἀρθρ. 83 § 4, καὶ 1831 ἀρθρ. 107 § 5 ἡ ἀπάτη ἐθεωρεῖτο ὡς λόγος ἐπιβαρυντικῆς τῆς ποινῆς, εἴαν πρὸς τελεσιουργίαν τοῦ ἐγκλήματος ἐγένετο χρῆσις αὐτῆς. Ἐπίσης ὡς λόγος πρὸς ἐπίτασιν τοῦ ἀξιοποίνου ἐν εἰδικαῖς τισιν ὥρισμέναις ἐν τοῖς νομοσχεδίοις περιπτώσεσιν, οἷον ἐπὶ τῆς διγαμίας, ὁσάκις τὸ ἕτερον τῶν εἰς γάμον συνηπτομένων προσώπων διστελεῖ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ὕφισταμένου γάμου. Νομοσχ. 1827 ἀρθρ. 202 § 2. — Νομοσχ. 1831 ἀρθρ. 236 § 2.

ματος τῆς ἀπάτης, ἀποκρούουσιν αἱ αἰτιολογίαι τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1827 (σελ. 315), διὰ τὸν λόγον, ὅτι ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀδικημάτων τὰ μέσα, δι' ὧν γίνεται ἡ ἀπάτη, ἢ πρὸς τελεσιουργίαν τοῦ ἀδικήματος φέρουσα, ἀποτελοῦσιν αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἀξιόποινον προσβολὴν τῆς δημοσίας πίστεως, πολὺ σπουδαιοτέραν τῆς εἰς τὴν περιουσίαν ἐπερχομένης ἢ ἐνδεχομένης βλάβης, ὅθεν δὲν δύναται ἡ τοιαύτη βλάβη ὡς τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν εἰρημένων ἀδικημάτων νὰ θεωρηθῇ, ὅπως ἐπὶ τοῦ ἀδικήματος τῆς ἀπάτης, καθ' ὃ τὰ μέσα, ὧν ἐγένετο χρῆσις πρὸς ἀλλοιώσιν τῆς ἀληθείας καὶ ἀποπλάνησιν ἑτέρου τινός, δὲν φέρουσιν, αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ λαμβανόμενα, ἀξιόποινον χαρακτηριστῆρα.

Ἀφοῦ τοιοῦτοτρόπως τὰ νομοσχέδια διέγραψαν τὰ ὅρια τοῦ αὐτοτελοῦς ἐγκλήματος τῆς ἀπάτης, δίδουσι τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ποῖαι εἰσὶν αἱ εἰδικαὶ περιπτώσεις αἱ ἀποτελοῦσαι ἀξιόποινον ἀπάτην. Ὡς ἀφετηρίαν λαμβάνουσι τὴν διάκρισιν τῆς ἀπάτης τῆς γενομένης ἐν τοῖς συμβολαίοις, ἀπὸ τῆς ἐκτὸς τῶν συμβολαίων τελεσθείσης.

Τὴν ἐκτὸς τῶν συμβολαίων γενομένην ἀπάτην κηρύττουσιν αἰείποτε ἀξιόποινον. Τὴν ἐν τοῖς συμβολαίοις τούναντίον γενομένην, τότε μόνον θεωροῦσιν ἀξιόποινον, ὅταν ἐπὶ μὲν ἀμφοτεροβαρῶν συμβάσεων ἀναφέρηται εἰς οὐσιώδη τοῦ συμβολαίου μέρη, ἐπὶ δὲ ἑτεροβαρῶν, ὅταν ἐξαπατᾷ ὁ εἰς τὸν ἕτερον, ὅπως συνάψῃ τὴν σύμβασιν, καὶ ἐντεῦθεν ζημιωῇ αὐτόν. Καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς περιπτώσεις ἢ ἐν τοῖς συμβολαίοις ἀπάτη δὲν λογίζεται ἀξιόποινος διότι ἤθελεν εἶσθαι ὑπερβολὴ αὐστηρότητος νὰ χαρακτηρίζωνται ὡς ἀξιοτιμώρητοι αἱ ἐν ταῖς συμβάσεσιν ἀλλοιώσεις ἢ ἀποκρύψεις τῆς ἀληθείας, ἀφοῦ ἐκάτερος τῶν συμβαλλομένων, ὑπὲρ τοῦ ἰδίου συμφέροντος μεριμνῶν καὶ ἀγωνιζόμενος, ὀφείλει τὴν προσήκουσαν νὰ δίδῃ προσοχὴν εἰς τὰς παρὰ τοῦ ἑτέρου γενομένας παραστάσεις.

β') Ὁρισμὸς καὶ στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τῆς ἀπάτης.

Ἄρθρ. 396.

Ἐνοχος ἀπάτης εἶναι, ὅστις, θέλων νὰ βλάψῃ ἄλλον, ἢ νὰ περιποιήσῃ εἰς ἑαυτὸν ἀσυγχώρητον ὄφελος, παριστᾷ ἐν γνώσει ψευδῇ πράγματα ὡς ἀληθῆ, ἀποκρύπτει ἢ παρασιωπᾷ ἀθεμίτως πράγματα ἀληθῆ, καὶ ἐντεῦθεν βλάπτει τὸν ἄλλον ἢ ὠφελεῖται ὁ ἴδιος. — Ὡς ἀπατεῶν ἐπίσης θεωρεῖται καὶ ὅστις ἐν γνώσει κάμνει πρὸς ἰδιὸν τοῦ ὄφελος, ἢ πρὸς βλάβην τρίτου τινὸς, χρῆσιν ἀπάτης γενομένης παρ' ἄλλου.

Ἐκ τοῦ ἐν ἄρθρῳ 396 ἀναγραφομένου ὁρισμοῦ τῆς ἀπάτης ἐξάγεται, ὅτι στοιχεῖα οὐσιώδη τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος κατ' ἀντικείμενον ἐξεταζομένου εἰσὶν·

1) Ἡ ἀλλοίωσις καὶ παραμόρφωσις τῆς ἀληθείας διὰ τῆς παραστάσεως ψευδῶν πραγμάτων ὡς ἀληθῶν, ἢ διὰ τῆς ἀθεμίτου ἀποκρύψεως ἢ παρασιωπήσεως ἀληθῶν πραγμάτων.

Τὸ ψεῦδος καὶ ἡ παραμόρφωσις τῆς ἀληθείας, καθ' ἑαυτὰ ἐξεταζόμενα, εἰσὶ πράξεις ἀνήθικοι, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀξιόποιοι, διότι οὐδεμία δικαιολογικὴ ὑποχρέωσις ὑφίσταται, ὅπως ὁ ἄνθρωπος λέγῃ τὴν ἀλήθειαν ¹⁾. Ἀλλ' ὅμως ἐὰν τὸ ψεῦδος ἢ ἡ ἀλλοίω-

¹⁾ Köstlin Abhandl. σελ. 120. — Hälschner System II. σελ. 348. Πολλοὶ συγγραφεῖς ἐπιχειρήσαντες νὰ ὑπαγάγωσιν εἰς γενικὴν κατηγορίαν ἅπαντα τὰ ἀδικήματα τὰ διὰ τοῦ ψεύδους ἢ τῆς ἀπάτης συντελούμενα παρεδέξαντο ὡς ἀξίωμα τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ λέγειν καὶ μὴ ἀποκρύπτειν τὴν ἀλήθειαν, ἐθεώρησαν δὲ τὰ εἰρημένα ἀδικήματα ὡς εἰδικὰς περιπτώσεις τῆς παραβάσεως τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ. ὅρ. Cucumus Verbrechen des Betrugs σελ. 1—29. — N. Archiv d. Criminalrechts X. 513. 681. — 1835 σελ. 563. — 1837 σελ. 431. — Wächter Lehrb. II. 204. — Abegg Lehrb. § 193.

(ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ'.)

σις τῆς ἀληθείας ἐχρησίμευσαν ὡς μέσα πρὸς τελεσιουργίαν ἀθεμίτου πράξεως, προσλαμβάνουσιν ἕνεκα τῆς δι' αὐτῶν γενομένης προσβολῆς τοῦ δικαίου ἀξιόποινον χαρακτηῖρα. Διαφοροτρόπως δὲ δύνανται νὰ ἐπιδράσωσιν πρὸς παραγωγὴν ἀδικήματος· καὶ ὅτε μὲν ἀποτελοῦσιν ἓνα ἐκ τῶν πολλῶν τρόπων τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ, ὡς λ. χ. ἐπὶ τῆς ἀπαγωγῆς, ἐπὶ τῆς ἄρπαγῆς, ἐπὶ τῆς φαρμακείας ἔνθα δύναται ἡ πρᾶξις νὰ ἐκτελεσθῇ οὐ μόνον διὰ βίας, ἀλλὰ καὶ δι' ἀπάτης καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀλλοίωσις τῆς ἀληθείας ἀποτελεῖ ἓν ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ ἀδικήματος ἐν τῇ συγκεκριμένῃ μορφῇ τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ· ἄλλοτε δὲ πάλιν ἀποτελοῦσιν ἀπαραίτητον καὶ ἀναγκαῖον ὅρον τῆς καθόλου ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος, ὡς ἐπὶ τῆς ψευδομαρτυρίας, ἐπὶ τῆς συκοφαντίας, ἐπὶ τῆς ψευδοῦς καταμηνύσεως κτλ. Τοιαύτην σημασίαν ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς ἀπάτης ἡ ἀλλοίωσις τῆς ἀληθείας, ἥτις ἀποτελεῖ οὐσιώδες στοιχεῖον τῆς ἐννοίας αὐτῆς καὶ, ὡς εἴρηται, γίνεται ἢ διὰ τῆς παραστάσεως λόγῳ ἢ ἔργοις ¹⁾ ψευδῶν πραγμάτων ὡς ἀληθῶν, ἢ διὰ τῆς καθ' οἷον οἰονδήποτε τρόπον ἀποκρύψεως ἢ ἀποσιωπήσεως τῆς ἀληθείας περὶ οἰονδήποτε ἀντικειμένου.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ὁ νόμος ἀπαιτεῖ τὴν ἀλλοίωσιν τῆς ἀληθείας σχετικῶς πρὸς πράγματα ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν πρὸς ὠρισμένα γεγονότα (*facta, Thatsachen*). Ὅθεν ὡς ἀπάτη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ψευδὴς δοθεῖσα ὑπόσχεσις περὶ συνομολογήσεως συμβάσεώς τινος, ἢ ἡ ἄρνησις τῆς ἐκπληρώσεως ὑποσχέσεως, καὶ ὁσάκις ὁ ὑποσχόμενος, καθ' ἣν

¹⁾ Ἔργῳ δύνανται νὰ παρασταθῶσι ψευδῆ πράγματα, ἐὰν καθ' ὑπόθεσιν ἀγύρτης τις εἰσέρχεται εἰς ξενοδοχεῖον καὶ φέρεται ὡς πλούσιος πολλὰς ἔχων ἀπαιτήσεις καὶ ἰδιοτροπίας, ἃς σπεύδει ὁ ξενοδόχος νὰ θεραπεύσῃ ἐκ τῶν τρόπων αὐτοῦ καὶ τῆς παραστάσεως ἀποπλανηθεῖς. — Köstlin Abhandl. σελ. 146. — Ἐπίσης ἔργῳ ψευδὴς παράστασις ὑπάρχει ἐπὶ τῆς πλημμελοῦς ζυγίσεως τῶν ἐμπορευμάτων.

στιγμὴν ἐδίδου τὴν ὑπόσχεσιν, εἶχε τὴν πρόθεσιν τῆς μὴ τηρήσεως αὐτῆς ¹⁾).

Ἐπίσης δὲν ἀποτελεῖ ἀπάτην ἡ ψευδὴς γνώμη ἢ κρίσις τινὸς ἢ ἐναντίον τῆς πεποιθήσεως αὐτοῦ ἐκφερομένη, ἐφ' ὅσον ἐν αὐτῇ δὲν περιέχεται ἡ διαβεβαίωσις περὶ ὠρισμένων γεγονότων ²⁾).

Ὡσαύτως δὲν χαρακτηρίζεται ὡς ἀπάτη ἡ ἀπειλὴ πρὸς ἐπιχείρησιν πράξεως, εἰς ἣν ἐκ τοῦ νόμου δικαιουταί τις, ἡ γενομένη ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ἐξαναγκάσαι τινα εἰς ἐκπλήρωσιν ὀφειλομένης ὑποχρεώσεως ³⁾).

Καὶ ὁσάκις μὲν ἡ παραμόρφωσις τῆς ἀληθείας συνίσταται εἰς παράστασιν ψευδῶν πραγμάτων ὡς ἀληθῶν, ἡ ἐνέργεια τοῦ αὐτουργοῦ εἶναι θετικὴ, συνισταμένη ἢ εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν ψευδῶν εἰδήσεων περὶ τινος γεγονότος, ἢ εἰς τὴν παραλλαγὴν ὠρισμένων πραγμάτων, ἢ εἰς τὴν παράστασιν εὐτελῶν ἢ οὐδεμιᾶς ἀξίας πραγμάτων, ὡς πολυτίμων καὶ σπανίων κτλ. Ὅθεν εὐκόλως δύναται νὰ διαγνωσθῇ ἡ ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπὶ τῆς βουλήσεως τοῦ ἀπατηθέντος, καὶ τὰ ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπιδράσεως παραχθέντα ἀποτελέσματα. Ἀλλ' ὅταν ἡ παραμόρφωσις τῆς ἀληθείας τελῇται διὰ τῆς ἀποκρύψεως ἢ ἀποσιωπήσεως ἀληθῶν πραγμάτων, ἥτοι συνίσταται εἰς ἀρνητικὴν ἐνέργειαν, ἐνδέχεται ἐνίοτε νὰ ἐγερθῶσιν ἀμφιβολίαι περὶ τῆς ἐπιρροῆς, ἣν ἔσχεν ὡς παραγωγὸς αἰτία τῆς πλάνης τοῦ ἀπατηθέντος, διότι πολλάκις ἡ τοιαύτη ἀπόκρυψις ἢ ἀποσιώπησις ἀληθῶν πραγμάτων δὲν εἶναι ὁ ἄμεσος παράγων τῆς πλάνης, ἀλλὰ χρησι-

1) Merkel in Holtzendorff's Handb. III σελ. 767.

2) Οὕτω λ. χ. ἡ γνώμη τινὸς, ὅτι ἐπιχειρήσεις τις ἔσεται ἐπικερδῆς, ἢ ὅτι ὁ δέσιν εἶναι ἀξιοχρεῶς ἐξελεγχομένη μὴ ἀληθὴς δὲν ἀποτελεῖ ἀπάτην. Hälschner System II σελ. 361.—Meyer Lehrb. § 121 σελ. 496.

3) Οἷον τὸν ἀδικήσαντα εἰς ἀποζημίωσιν δι' ἀπειλῆς καταγγελίας, ἢ τὸν ὑπεξαίρέσαντα χρεωστικὸν ἔγγραφον εἰς ἀπόδοσιν αὐτοῦ κτλ. Chauveau-Hélie Code Penal II n° 3492.

μεύει μόνον πρὸς ἐπίρρωσιν ἢ ἐνίσχυσιν αὐτῆς. Ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, οὐδεμία ὑφίσταται δικαιολογικὴ ὑποχρέωσις τοῦ ὁμολογεῖν ἀπολύτως τὴν ἀλήθειαν, ὅθεν ἡ ἀπόκρυψις ἢ ἀποσιώπησις ἀληθῶν πραγμάτων, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἐξεταζομένη, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς παραμόρφωσις ἢ ἀλλοιώσις τῆς ἀληθείας καὶ ἐπομένως ὡς ἀποτελοῦσα τὸν χαρακτηριστικὸν ὄρον τοῦ στοιχείου τούτου τῆς ἐννοίας τῆς ἀπάτης, ὅταν δὲν συνοδεύηται διὰ θετικῆς τινος ἐνεργείας. Ἄλλ' εὐθὺς ἅμα ἡ τοιαύτη ἀπόκρυψις ἢ ἀποσιώπησις τῶν ἀληθῶν πραγμάτων χρησιμεύει ὡς μέσον, δι' οὗ ἐπιδιώκεται ἡ ἀποπλάνησις ἢ ἐξαπάτησις τινος, τότε ἀποτελεῖ ἓνα τῶν συστατικῶν ὄρων τῆς ἀλλοιώσεως ἢ παραμορφώσεως τῆς ἀληθείας, καὶ δύναται ὡς παράγων τῆς πλάνης τοῦ ἐξαπατηθέντος νὰ θεωρηθῇ, καὶ ὡς ἀθεμίτως γενομένη νὰ χαρακτηρισθῇ. Δύναται δὲ τὸ τοιοῦτον νὰ συμβῇ α') ὁσάκις ἐκ τῶν τρόπων ἢ ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ τῆς ἀπάτης αὐτουργοῦ παράγεται εὐλόγως εἰς τὸν ἀπατηθέντα ἡ πεποιθήσις, ὅτι οὐδὲν ἀπεκρύβη τῶν γεγονότων, ὧν τὴν ἀνακοίνωσιν ἢ γνωστοποίησιν ἀνέμενε καὶ ἐδικαιούτο ν' ἀπαιτήσῃ, ἀλλ' ὅμως ἐναντίον τῆς τοιαύτης εὐλόγου προσδοκίας ἀπεκρύβησαν ἢ ἀπεισιωπήθησαν τοιαῦτα γεγονότα, καὶ ἐκ τούτου προῆλθεν ἡ πλάνη τοῦ ἀπατηθέντος 1). — β') ὁσάκις ἡ συνομολόγησις συμβάσεώς τινος περιστρέφεται εἰς θέματα, τῶν ὁποίων ἀναγκαῖα καὶ νόμιμος προϋπόθεσις εἶναι ἡ ὑπαρξίς ὠρισμένων τινῶν γεγονότων ἢ πραγμάτων, ὧν ἡ ἀλήθεια ἀποκρύπτεται, ἢ ἀποσιωπᾶται, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀποπλανᾶται ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλομένων 2).

1) Οὕτω λ. χ. ἐνοχος ἀπάτης καθίσταται ὁ ἐμπορομεσίτης ὁ μὴ ἀνακοινώσας τοῖς συμβαλλομένοις γεγονότα, οὐσιώδη ἔχοντα ἐπὶρροὴν εἰς τὴν σύναψιν τῆς συμβάσεως, καὶ τὰ ὅποια, ἐν ᾧ ἐγίνωσκεν, ἀπεισιώπησε δολίως φερόμενος. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 184 τοῦ 1877 καὶ 103 τοῦ 1878.

2) Hälschner System II σελ. 163. — Οὕτω λ. χ. ἡ πρὸς πώλησιν προσφορὰ ἀριθμοῦ λαχείου τινὸς προϋποθέτει ἀναγκαίως, ὅτι ὁ ἀριθ-

2) Ἡ τοιαύτη ἀλλοίωσις ἢ παραμόρφωσις τῆς ἀληθείας πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς συνέπειαν τὴν ἐξαπάτησιν ἢ ἀποπλάνησιν ἑτέρου προσώπου, καὶ νὰ ᾖ ἡ ἐνεργὸς αὐτῶν αἰτία, ὅθεν, ἐὰν ἡ πλάνη προσώπου τινὸς εἰς οὐδεμίαν σχέσιν διατελῇ πρὸς τὴν βούλησιν ἑτέρου προσώπου, οὐδ' ἐκ τῆς καθ' οἷον δῆποτε τρόπου ἐνεργείας αὐτοῦ πηγάζῃ, δὲν ἀποτελεῖ στοιχεῖον τῆς ἐννοίας τῆς ἀπάτης, διότι ἡ ἐκ τῆς τοιαύτης πλάνης ἐνδεχομένη βλάβη τοῦ πλανωμένου ἢ ὠφέλεια ἄλλου, ἐὰν πραγματοποιηθῇ, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς συνέπεια ἀλλοτρίας ἐνεργείας ¹⁾).

Ἄλλ' ὅμως καὶ ὅταν ἡ πλάνη ἢ ἡ ἐξαπάτησις προῆλθεν ἐκ τῆς ἐνεργείας προσώπου τινὸς, ἕτερον δὲ πρόσωπον, ἐπωφελούμενον τῆς τοιαύτης καταστάσεως, ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ ἐξαπατηθέντος διὰ τρόπου δυναμένου νὰ βλάβῃ αὐτὸν, ἢ νὰ προσπορίσῃ ἑαυτῷ οἰονδήποτε ὄφελος, ἡ πρᾶξις λογίζεται κατὰ τὴν § 2 τοῦ ἀρθρ. 396 ὡς ἀπάτη. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἐνέργεια τοῦ τῆς ἀπάτης ἐνόχου δὲν ὑπῆρξε μὲν ἡ παραγωγὸς τῆς πλάνης αἰτία, ἀλλ' ὅμως ἔσχεν ὅπως δῆποτε ἄμεσον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς βουλήσεως τοῦ παθόντος, καὶ ἐπέτυχεν, ὅπως τὴν ὑφισταμένην πλάνην τρέψῃ πρὸς ἴδιον ὄφελος ἢ πρὸς βλάβην ἄλλου. Τὸ

μὲς οὗτος δὲν ἐξήχθη διὰ κληρώσεως, ὅθεν ὡς ἀπάτη θεωρεῖται ἡ ἀποσιώπησις τῆς κληρώσεως.— Ἐπίσης ἡ πώλησις ἀλλοτρίου πράγματος, ἢ ἡ ἐνεχυρίασις αὐτοῦ κτλ. Ἡ πώλησις κτήματος ἀνευ τῆς δηλώσεως ἐπικειμένου βάρους κτλ. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 74 τοῦ 1878. — Köstlin Abhandl. σελ. 147. Merkel in Holtzendorff's Handb. III σελ. 752. — Ἡ αἴτησις καὶ λήψις δανείου παρά τινος, ὅστις ἀποκρύπτει τὴν ἀνηλικιότητα αὐτοῦ, ὡς ἐνήλικος παριστάμενος, ἢ τὴν ἀνικανότητα αὐτοῦ πρὸς τὸ συνελλάττεσθαι. Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 263 n° 73. — Contra Blanche Code Pénal ἀρθρ. 405 τόμ. VI § 160.

3) Ἡ ἀποπλάνησις ἢ ἐξαπάτησις δὲν μνημονεύεται ῥητῶς ἐν τῷ ὀρισμῷ περὶ ἀπάτης τοῦ ἡμετέρου νόμου, ἀλλ' ὅμως εἶναι πάντοτε ἡ ἀναγκαία προϋπόθεσις τῆς βλάβης ἢ ὠφελείας, ἣν ὡς στοιχεῖον τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος ἀναγράφει ὁ νόμος. Köstlin Abhandl. σελ. 147 σημ. 1. — Chauveau-Hélie Code Pénal II n° 3483.

τοιούτων δὲ δὲν ἡδύνατο ἄλλως νὰ ἐπιτύχῃ εἰμὴ μόνον διὰ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς ἀληθείας διὰ τῆς παραστάσεως ψευδῶν γεγονότων ὡς ἀληθῶν, διὰ τῆς ἀποσιωπήσεως ἢ ἀποκρύψεως τῶν ἀληθῶν γεγονότων.

3) Ἡ πλάνη ἢ ἐκ τῆς παραστάσεως ψευδῶν γεγονότων, ἢ ἢ ἐκ τῆς ἀθεμίτου ἀποκρύψεως ἢ ἀποσιωπήσεως ἀληθῶν πραγμάτων παραγομένη, ἐν ὅσῳ ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ ἀποπλανηθέντος περιορίζεται, δὲν ἀρκεῖ πρὸς ἀποτελέσειν τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἀπάτης, ἀλλὰ πρέπει πρὸς τούτοις νὰ συνεπιφέρῃ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐπιχειρήσιν ἢ παραλείψιν πράξεώς τινος. Μόνον δὲ ἐφ' ὅσον ὑφίσταται σχέσις καὶ ἀλληλουχία ἄμεσος μεταξὺ τῆς πλάνης καὶ ἐξωτερικῆς τινος ἐνεργείας, ἢ παραλείψεως δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ τὸ ἐγκλημα τῆς ἀπάτης. "Οθεν ἐὰν πράξις τις ἐτελέσθῃ ἀνεξαρτήτως τῆς πλάνης, εἰς τὴν ἐτύγχανεν ὁ ἐπιχειρήσας αὐτήν, δὲν δύναται ὡς ἐξ ἀπάτης προελθοῦσα νὰ χαρακτηρισθῇ, ἔστω καὶ ἂν ἕτερον πρόσωπον συνέπραξεν, ὅπως διεγείρῃ ἢ ὑποβάλῃ τὴν τοιαύτην πλάνην.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν χαρακτηρίζεται ὡς ἀπάτη ἢ ἐν πολιτικῇ δίκῃ πρότασις ψευδῶν γεγονότων, ἢ ἢ ἀποσιώπησις ἢ ἀπόκρυψις ἀληθῶν, διότι αἱ τοιούτου εἵδους προτάσεις καὶ οἱ σχετικοὶ ἰσχυρισμοὶ οὔτε τὸν δικαστὴν δύνανται νὰ παραπείσωσι πρὸς ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεως ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν, οὔτε τὸν ἀντίδικον τοῦ προτείνοντος δύνανται νὰ ἀποπλανήσωσι πρὸς ἀποδοχὴν αὐτῶν, χρησιμεύουσι δὲ μόνον πρὸς κανονισμόν τῶν ἀποδεικτέων θεμάτων ¹⁾).

4) Ἡ ἐκ τῆς πλάνης προϋοῦσα ἐνέργεια τοῦ ἐξαπατηθέντος

¹⁾ Οὕτω, λόγου χάριν, ὡς ἀπάτη δὲν λογίζεται ἡ ἄρνησις χρέους, ἣν ὁ ἐναγόμενος πρὸς πληρωμὴν προτείνει. Ἐὰν ὁ ἐνάγων σιωπήσῃ, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐκ τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου τοῦ ἐναγομένου παραπεισθεὶς· ἀλλ' ὡς παραιτηθεὶς τοῦ τῆς ἀποδείξεως δικαιώματος. Halsehner System II σελ. 372.— Köstlin Abhandl. σελ. 149.— Merkel in Holtendorff's Handb. III. σελ. 756.— Geib Archiv d. Crim. R. 1840. σελ. 201.

πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν βλάβην ἢ ἀθέμιτον ὠφέλειαν. Ἡ δὲ τοιαύτη βλάβη ἢ ὠφέλεια πρέπει νὰ ᾖ ὡς ὕλική ἀναφερομένη εἰς ἀντικείμενα περιουσίας ¹⁾.

Ὡς ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ νόμου ἐνδείκνυται, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ συντρέχωσιν ἐκάστοτε ἀμφοτέροι οἱ ὅροι οὗτοι, τῆς βλάβης ἀφ' ἐνὸς ἢ τῆς ὠφελείας ἀφ' ἑτέρου, ἀλλ' ἡ ὑπαρξὶς τοῦ ἑτέρου αὐτῶν ἀρκεῖ, ἵνα θεωρηθῇ ὑφιστάμενον τὸ ἀδίκημα. Καὶ ὡς πρὸς τὴν βλάβην μὲν δὲν ἀπαιτεῖται ταυτότης τοῦ προσώπου, ἥτοι εἶναι ἀδιάφορον, ἂν αὕτη ἐπέρχεται εἰς τὴν περιουσίαν αὐτοῦ τοῦ ἀπατηθέντος ἢ ἄλλου τινός ²⁾· ὡς πρὸς τὴν

¹⁾ Ἐν τῷ ὁρισμῷ τῆς ἀπάτης, ὃν ὁ νόμος παρέλαβεν ἐκ τοῦ ἄρθρ. 280 τοῦ Βαυαρικοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1827, δὲν μνημονεύεται ῥητῶς ἡ ὕλική βλάβη ὡς στοιχεῖον τῆς ἐννοίας τῆς ἀπάτης, ὅπερ πολλοὶ τῶν νεωτέρων ποιν. νόμων ῥητῶς ἀναφέρουσιν (ὅρ. Πρωσικοῦ ποιν. νόμου ἄρθρ. 241. Βαυαρικοῦ 1861 ἄρθρ. 314. Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ἄρθρ. 263), ἀλλ' ὅμως ἡ ὑπαρξὶς βλάβης ἢ ὠφελείας ἀναφερομένης εἰς τὴν περιουσίαν ἐξάγεται καὶ ἐκ τῆς κατατάξεως τῆς ἀπάτης μεταξὺ τῶν κατὰ τῆς περιουσίας ἐγκλημάτων καὶ ἐκ τῶν αἰτιολογιῶν τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1827 (σελ. 317—324) ἐν αἷς ὡς αὐσιώδης ὅρος τοῦ ἐγκλήματος μνημονεύεται. — Ὡς ἀπάτη ἐπομένως ἐν τῇ σημασίᾳ, ἣν δίδει ὁ νόμος ἐν τῷ προκειμένῳ ἄρθρῳ, δὲν χαρακτηρίζεται πᾶσα οἰαδήποτε ὠφέλεια ἢ βλάβη ἡθικὴ ἢ μὴ ἀναφερομένη εἰς τὴν περιουσίαν, οἷον ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐκπληρώσεως ἀθεμίτου τινὸς ὀρέξεως κτλ. ἢ δι' ἀπατηλῶν μέσων χορήγησιν τινα φαρμάκων ἐκ τῆς λήψεως τῶν ὁποίων βλάπτεται ἡ υἱεῖα αὐτοῦ κτλ. Ἡ παράνομος ἰδιοποιήσις τίτλου τινὸς ἢ ὀνόματος κτλ.

²⁾ Διὸ πλήρως ὑφίσταται ἡ ἐννοία τῆς ἀπάτης, ἐὰν ὁ συμβολαιογράφος ἐξαπατηθῇ περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ προσώπου συντάξῃ συμβόλαιον ἀγοραπωλησίας, δι' οὗ ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλομένων ἐκποιεῖ κτῆμα ἀνήκον εἰς τρίτον πρόσωπον, ἢ διαθήκην, ἢ δωρητήριον κτλ. Περὶ τοῦ θέματος τούτου, ὅπερ ῥητῶς λύει τὸ ἄρθρ. 396, διίστανται οἱ συγγραφεῖς. Τὴν ταυτότητα τοῦ προσώπου θεωροῦσιν ἀναγκαῖον ὁ Köstlin Abhandl. σελ. 153. — Mittermaier z. Feuerbach's Lehrb. § 411. — Τὴν ἐν τῷ κειμένῳ ἐκφερομένην γνώμην ἀσπάζονται ὁ Hälchner System II σελ. 375. — Oppenhoff. Strafgesetzb. § 263

ὠφέλειαν ὅμως θεωρεῖται πάντοτε ἀναγκαία ἢ ταυτότης τοῦ προσώπου.

Καθ' ὑποκείμενον δὲ διερευνῶντες τὴν ἔννοιαν τῆς ἀπάτης παρατηροῦμεν, ὅτι ἀναγκαία αὐτῆς προϋπότητες εἶναι ἡ δολία προαίρεσις τοῦ αὐτουργοῦ ἢ συνισταμένη εἰς τὴν ἐν γ ν ὡ σ ε παράστασιν ψευδῶν πραγμάτων ὡς ἀληθῶν ἢ εἰς τὴν ἀθέμιτον ἀπόκρυψιν ἢ ἀποσιώπησιν ἀληθῶν πραγμάτων. Ἐκ τῆς ἐν νοίας τῆς ἀπάτης ἀποκλείεται πᾶσα μὴ ἐν συνειδήσει τοῦ ψεύδους ἀλλοίωσις ἢ παραμόρφωσις τῆς ἀληθείας, προελθοῦσα εἴτε ἐξ ἐσφαλμένης τῶν πραγμάτων ἀντιλήψεως, εἴτε ἐξ ἀτελοῦ περὶ οἵουδήποτε ἀντικειμένου γνώσεως, ἔστω καὶ ἐὰν τοῦτ' προῆλθεν ἐξ ἀμελείας χορηγούσης εἰς τὸν ζημιωθέντα τὸ δικαίωμα πολιτικῆς ἀποζημιώσεως. Ἡ τοιαύτη δολία προαίρεσις πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς σκοπὸν τὴν ἀποπλάνησιν ἑτέρου προσώπου καὶ τὴν συνεπείᾳ τῆς τοιαύτης ἀποπλάνησεως ὕλικὴν αὐτοῦ βλάβην ἢ τὴν ἰδίαν ὠφέλειαν. Διὸ ὡς ἀπάτη δὲν χαρακτηρίζεται ἢ ἀλλοίωσις ἢ ἀπόκρυψις τῆς ἀληθείας ἢ γενομένη ἄνευ σκοποῦ βλάβης τῆς περιουσίας ἑτέρου ἢ ἰδίας ὕλικῆς ὠφελείας· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐὰν ἡ ἐξαπάτησις ἐχρησίμευσεν ὡς μέσον πρὸς ἐκτέλεσιν ἑτέρου τινὸς ἀδικήματος, αἷον τῆς προσβολῆς τῆς οἰκογενειακῆς τάξεως, [ἄρθρ. 357] τῆς συνάψεως παρانونοῦ γάμου [ἄρθρ. 359], τῆς κλοπῆς, ἢ ὑπεξαγωγῆς κτλ., ἡ πράξις τιμωρεῖται κατὰ τὰ περὶ τῶν τοιούτων ἀδικημάτων διατεταγμένα, ἐὰν δὲ δὲν δύναται ν' ἀποδειχθῇ τοιοῦτόν τι, τότε οὐδὲν ἕτερον ὑπολείπεται ἢ νὰ χαρακτηρίσωμεν τὴν πρᾶξιν ὡς ἐξ ἀμελείας τελεσθεῖσαν καὶ ὡς τοιαύτη μὴ ὑπαγομένην εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς τιμωρητέας ἀπάτης ¹⁾).

no 63.—Meyer Lehrb. § 123 σελ. 503.—Berner Lehrb. σελ. 559.—Ὑποστηρίζουσι δὲ καὶ αἱ αἰτιολογίαι τοῦ Βαυαρικοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1827 σελ. 318, ἐξ οὗ ἐλήφθησαν οἱ ὅρισμοί τοῦ ἡμετέρου νόμου, δι' ἐσφαλμέναι εἰσὶν αἱ σκέψεις τῶν ὑπ' ἀριθμ. 242 τοῦ 1871 καὶ 10 τοῦ 1872 ἀποφάσεων τοῦ Ἀρ. Πάγου.

¹⁾ Ὁρμώμενοι ἐκ τῆς ἐπελθούσης βλάβης ἢ ἐκ τῆς ἀθεμίτου ὠφελείας.

Ὁ δόλος τοῦ αὐτουργοῦ, ὅστις ἐστὶν ἡ ἀναγκαία καὶ ἀπαραί-
τητος προϋπόθεσις τοῦ ἐγκλήματος, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ πάν-
τοτε ὠρισμένος (*dolus determinatus*) καὶ ὁ ἐνδεχόμενος δόλος
(*dolus eventualis*) ἀρκεῖ πρὸς ὑπαρξιν τοῦ ἐγκλήματος ¹⁾).

Τετελεσμένον λογίζεται τὸ ἐγκλημα τῆς ἀπάτης, ἀφοῦ ἐπ-
έλθῃ ἡ βλάβη τινὸς ἢ ἡ ἀθέμιτος ὠφέλεια τοῦ ἀπατεῶνος.
Ὅθεν ἡ ἀπλῆ παραμόρφωσις τῆς ἀληθείας κατὰ τινὰ τῶν ἐν τῷ
νόμῳ διαγραφομένων τρόπων, ἡ ἀποπλάνησις τοῦ προσώπου, οὐ
ἐπιχειρεῖται ἡ ἐξαπάτησις, καὶ οἰαδῆποτε ἐνέργεια ὡς συνέ-
πεια τῆς τοιαύτης αὐτοῦ ἀποπλάνησεως δὲν ἀρκοῦσιν, ὅπως τὸ
ἐγκλημα ὡς τετελεσμένον χαρακτηρισθῇ ²⁾).

Ἵνα μετ' ἀκριβείας ὀρίσωμεν, πότε θεωρεῖται ἐπελθοῦσα ἡ
βλάβη ἢ ὑπάρχουσα ἡ ὠφέλεια, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν εἰδικώ-
τερον ἐκ ποίων γεγονότων ἀποτελεῖται ἑκάτερα, καὶ πόθεν ἑκά-
στοτε ἀπορρέει. Τοιοῦτοτρόπως διὰ τῆς ἐρεύνης τοῦ εἵδους
καὶ τοῦ χαρακτηῆρος αὐτῶν φθάνομεν εἰς τὸν εἰδικώτερον προσ-
διορισμὸν τοῦ σημείου, καθ' ὃ τὸ ἀδίκημα τῆς ἀπάτης ὡς τε-
τελεσμένον ἐκλαμβάνεται.

λεῖας δὲν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν περὶ τοῦ δόλου τοῦ αὐτουργοῦ,
διότι τότε περιπίπτομεν εἰς τὸ ὅλως ἀποδοκιμαστέον σύστημα τοῦ
τεκμηρίου τοῦ δόλου (*praesumptio doli*). Ἀνεξαρτήτως τῆς βλάβης
πρέπει νὰ ἀποδεικνύηται ἑκάστοτε ὁ ἐν τῇ βουλήσει τοῦ ὀρῶντος σκο-
πὸς αὐτῆς. Hälschner System II σελ. 377.

¹⁾ Ὡς ὅταν τις λ. χ. δι' ἀπάτης ἐπιτυχάνῃ νὰ δοθῇ αὐτῷ πίστω-
σις παρὰ τινος ἐμπορίου, ἐν ᾧ προβλέπει ὡς λίαν πιθανὴν ἡ ἐνδεχομέ-
νην τὴν ἀδυναμίαν αὐτοῦ πρὸς ἀπίδοσιν τῶν ληφθέντων. Köstlin
Abhandl. 156.

²⁾ Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἐθεώρησε ἀναγκαῖον νὰ ὀρίσῃ εἰδικῶς
ἐν ἄρθρῳ 396 πότε τὸ ἐγκλημα τῆς ἀπάτης εἶναι τετελεσμένον
πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ἀμφιβολίας, διότι κατὰ τὸ κοινὸν Γερμανικὸν
δίκαιον, καὶ τοὺς ἀρχαιότερους ποινικοὺς νόμους, ὅσοι τὴν ἀπάτην ὡς
εἶδος τοῦ ἐγκλήματος τοῦ *Falsum* χαρακτηρίζουσιν, ἢ ἀλλοίωσις ἢ
παραμόρφωσις μόνη τῆς ἀληθείας ἤρκει πρὸς ἀποτελέσιν τῆς ἀπάτης.
Meyer Lehrb. § 123 σελ. 500 σημ. 1.

Ἡ εἰς τὴν περιουσίαν τινὸς βλάβη δὲν ἀπαιτεῖται νὰ σταταται εἰς χρηματικὴν μόνον ζημίαν, ἀλλὰ δύναται νὰ ἔχη ἀντικείμενον οἷονδῆποτε ἐκ τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν στοιχείων καὶ ν' ἀναφέρεται ἢ εἰς πραγματικὰ δικαιώματα, τὸ τῆς κατοχῆς ¹⁾ ἢ κυριότητος, τῆς ἐπικαρπίας, ἐπιφανῶν κτλ. ἢ εἰς ἐνοχικά ἢ κληρονομικά δίκαια, ἢ τέλος εἰς αὐτὰ μέσα τὰ πρὸς ἀπόδειξιν καὶ ὑποστήριξιν τῶν τοιούτων δικαιμάτων χρήσιμα.

Ἡ βλάβη δύναται νὰ ᾖ ἢ θετικὴ (*damnum emergens*), ἢ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς διαρκοῦς ἢ προσκαίρου στερήσεως ὠφελος ἢ κέρδους (*lucrum cessans*) ²⁾.

Δὲν περιορίζεται δὲ μόνον εἰς ζημίαν γεγεννημένην ἤδη ἢ ἔτι ἀμέσως ἢ ἐλάττωσις τῆς περιουσίας τινὸς ἐπήγαγεν, ἀλλὰ περιλαμβάνει καὶ πᾶσαν οἷανδῆποτε ἐνέργειαν, δι' ἧς ἢ ἐν μέλλοντι ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀλλοίωσις τῆς περιουσίας τινὸς ἐπέρχεται, ὡς ἐπὶ τῆς παραιτήσεως ἀπαιτήσεων νομίμως προσήκοντων τινι, πρὸς ἐπιδίωξιν τῶν ὁποίων ὑπάρχει ἤδη κεκτημένον δικαίωμα, ἢ ἐπὶ τῆς ἀναδοχῆς τοιούτων ὑποχρεώσεων, ὡς ἐν τῷ μέλλοντι ἐκπλήρωσις συνεπάγεται τὴν ἐλάττωσιν περιουσίας ³⁾.

¹⁾ Ἡ κατοχὴ ἀντικείμενου τινὸς ἀποτελεῖ ἀπάτην, ὅταν ἐξ αὐτῆς δύναται ὁ ἀπατεὼν νὰ προσπορισθῇ ὠφέλειάν τινα ἐπὶ ζημίᾳ ἄλλου, οὐχὶ δὲ ὅταν ἡ ἀπάτη ὡς μέσον ἄλλου ἀδικήματος χρησιμεύῃ, ὅτε τῇ ἐννοίᾳ αὐτοῦ συγχωνεύεται. Merkel in Holtzendorff's Handb. σελ. 764.

²⁾ Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. 1813. II σελ. 238.

³⁾ Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ οὐδόλως ἀναιρεῖ τὴν ὑπαρξιν τῆς βλάβης ἡ ἔνστασις τοῦ δόλου (*exceptio doli*), ἣν ὁ ἀπατηθεὶς δύναται κατὰ τοῦ ἐνάγοντος ν' ἀντιτάξῃ, διότι μόνον ἡ τοιαύτη ἔνστασις ἀρκεῖ πρὸς ἀπαλλαγὴν αὐτοῦ, ἀλλ' ὀφείλει νὰ δυνηθῇ ν' ἀποδείξῃ καὶ τὰ γεγονότα, ἐφ' ὧν στηρίζεται. Ἡ δὲ ἀπόδειξις αὐτῶν οὐ δύναται πάντοτε ἐπιτύχει, οὔτε δύναται πάντοτε νὰ παρέχῃ τὴν βεβαιότητα τῆς ἐπιτυχίας, ἄλλως τε καὶ αὐτὸς ὁ δικαστικὸς ἀγὼν πρὸς ἀπόδειξιν τῆς τοιαύτης ἐνστάσεως ἀρκοῦσαν ἀποτελεῖ ζημίαν. Οὕτως

Ὡς βλάβη χαρακτηρίζεται καὶ αὕτη ἡ ἀφαίρεσις τῆς προσδοκίας ἐλπιζομένου κέρδους ¹⁾, ὡς καὶ ἡ στέρησις ἢ ἡ ὅπως-δήποτε γενομένη ἀλλοίωσις τῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων τινὸς χρησίμων μέσων ²⁾. Τὴν ὑπαρξίν τῆς βλάβης δὲν ἀναιρεῖ ἡ ἱκανότης τοῦ ἐπενεγκόντος αὐτὴν, ὅπως ἱκανοποιήσῃ καὶ ἀποζημιώσῃ τὸν παθόντα, ἔστω καὶ ἂν ἀποδείξῃ, ὅτι πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως εἶχε τοιοῦτόν τινα σκοπὸν ³⁾.

Κατ' ἀντίστροφον λόγον ὡς ἀθέμιτος ὠφέλεια τοῦ ἀπατεῶνος λέγεται πᾶσα ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβολὴ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, οἷον ἡ ἄμεσος ἀπόκτησις κέρδους χρησίμου πρὸς ἐπαύξεισιν αὐτῆς, ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως ὑποχρεώσεώς τινος, ἡ ἀπόλαυσις τῆς προσδοκίας κέρδους, καὶ συλλήβδην εἰπεῖν πᾶσα πρᾶξις, δι' ἣς τὸν κύκλον τῶν τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας δικαιωμάτων εὐρύνει. Ἐντεῦθεν γίνεται δῆλον, ὅτι ὡς ἀθέμιτος ὠφέλεια δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ ἀπόληψις, ἔστω καὶ ἡ δι' ἀπά-

εἴαν τις ἀποπλανηθεὶς ὑπέγραψε συναλλαγματικὴν πρὸς ἐξόρλησιν ἀνυπάρχοντος χρέους, ἢ εἴαν περὶ τοῦ αὐτοῦ χρέους ὑπέγραψε δύο συναλλαγματικὰς, ἢ ἀπάτη θεωρεῖται τετελεσμένη, καὶ ἂν ὁ ἀπατηθεὶς δύναται νὰ ἐπιτύχῃ τὴν τοῦ δόλου ἀπόδειξιν. Ἐάν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ θελήσωμεν νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ζημίαν ὡς τετελεσμένην διὰ μόνης τῆς καταβολῆς, οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει, ὅπως διαμφισβητήσωμεν τὴν ὑπαρξίν τῆς βλάβης, καὶ ὅσκις ὁ καταβαλὼν δύναται διὰ τῆς περὶ ἀχρεωστήτου ἀγωγῆς ἢ διὰ τῆς ἀγωγῆς ἄνευ αἰτίας ν' ἀναλίσβῃ τὸ καταβληθέν. — Stenglein Commentar II σελ. 461. — Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 263 n^ο 25. — Meyer Lehrb. § 123 σελ. 502 σημ. 6. — Καὶ ἐπὶ τῶν ἀπηγορευμένων τυχηρῶν παιγνιδίων, καθ' ὅ ἔπιτρέπεται ἀγωγή πρὸς ἀνάληψιν τῶν καταβληθέντων, τιμωρητέα ἐστὶν ἡ ἀπάτη. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 87 τοῦ 1871.

¹⁾ Ὡς λ. χ. ἡ πώλησις ἀριθμοῦ λαχείου κληρωθέντος ἤδη καὶ ἀκύρου. Berner Lehrb. ἄρθρ. 263. σελ. 557.

²⁾ Οἷον ἡ χορήγησις ὑποθήκης ἐπὶ ἀλλοτρίου κτήματος ἢ ἡ ἐξαφαιρσις ἀποδεικτικοῦ τινος μέσου, εἴαν λ. χ. παραπείσῃ τις τὸν κάτοχον χρεωστικοῦ ἐγγράφου, ὅπως παραδώσῃ αὐτῷ πρὸς ἀνανέωσιν καὶ εἴτα ἀρνεῖται τὴν ἀπόδοσιν αὐτοῦ ἢ τὴν ὀφειλὴν.

³⁾ Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 263 n^ο 32.

της γενομένη τῶν προσηκόντων τινὶ πραγμάτων ἢ δικαιωμάτων, οἷον ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀποδόσεως πράγματος κατὰ κυριότητα ἀνήκοντός τινι, ἢ τῆς ἐξοφλήσεως χρέους, ἢ τῆς καταβολῆς ὀφειλομένης ἀποζημιώσεως ¹⁾).

Ὅτι ἐπὶ τῆς ἀπάτης, ὡς ἐν τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ ἡ ἔννοια αὐτῆς ὀρίζεται, χωρεῖ ἀπόπειρα οὐδεὶς εὐλόγως δύναται ν' ἀμφισβιάλῃ ²⁾).

Ὡς ἀπόπειραν ἀπάτης δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν πᾶσαν ἐπὶ σκοπῷ βλάβης ἢ ἀθεμίτου ὠφελείας γενομένην ἐν γνώσει παράστασιν ψευδῶν πραγμάτων ὡς ἀληθῶν, ἢ ἀθέμιτον ἀποσιώπησιν ἀληθῶν πραγμάτων, ἥτις ὡς συνέπειαν δύναται νὰ ἔχῃ τὴν βλάβην ἄλλου, ἢ τὴν ἀθέμιτον ὠφέλειαν τοῦ ἀπατεώσους. Ἀλλ' ὅμως δὲν ἀπαιτεῖται πρὸς ὑπαρξιν τῆς ἀποπείρας ἀρχὴ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς βλάβης ἢ ὠφελείας ³⁾).

Τὸ στάδιον τῆς ἀποπείρας ἀρχεται, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐγένετο ἡ παράστασις τῶν ψευδῶν πραγμάτων, ἢ ἡ ἀπόκρυψις ἢ ἀποσιώσις τῶν ἀληθῶν ἐπὶ σκοπῷ βλάβης ἢ ὠφελείας καὶ ἐπεκτείνεται

¹⁾ Ἡ τοιαύτη πρᾶξις ὑπὸ δεδομένους ὅρους ὡς αὐτοδικία (ἀρθρ. 205) δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ.

²⁾ Τὴν ὑπαρξιν ἀποπείρας ῥητῶς παραδέχονται αἱ ἐπίσημοι σημειώσεις ἐν τῷ Βρυαδικῷ ποιν. νόμῳ τοῦ 1813 ἀρθρ. 258. II σελ. 237. «Ohne hervorgebrachten Schaden ist die That nur als Versuch strafbar.» ὅρ. Abegg Lehrb. § 200. — Köstlin Abhandl. σελ. 148. 153. — Hälschner System II σελ. 379. — Stenglein Commentar II σελ. 463. — Schütze Lehrb. § 97. σελ. 475. — Τὸ ζήτημα ἂν ἐπὶ τῇ ἀπάτῃς πρέπη νὰ τιμωρῇται ἡ ἀπόπειρα, ἀποφατικῶς λύουσι τινεὶ ἐκ τῶν Γάλλων συγγραφέων Faustin-Hélie Revue de la législation I σελ. 339. 349. ἐπομ. — Rossi Traite de droit pénal livr. II. ch. 31. ὅρ. Chauveau-Hélie Code Pénal. II n° 3507. — Ἡ νομολογία τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἐκυμαίνεται μέχρι τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ ἀρθρ. 405 διὰ τοῦ νόμου τῆς 16 Μαΐου 1863, δι' οὗ καθιερώθη τὸ ἀξιόποινον τῆς ἀποπείρας. Blanche Code Pénal ἀρθρ. 405 τομ. VI § 179.

³⁾ Berner Lehrb. σελ. 560. — Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 263 n° 78. — Pezold's Deutsche Strafrechtspraxis ἀρθρ. 263 § 114.

ται μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἐπῆλθεν ἡ βλάβη ἢ ἡ ὠφέλεια 1).

Δὲν ἀποκλείεται δὲ ἡ ὑπαρξίς τῆς ἀποπείρας, ὡσάκις ὁ πρὸς θν ἐγένοντο αἱ ψευδεῖς παραστάσεις, ἢ ἡ ἀποσιώπησις, ἢ ἡ ἀπόκρυψις τῆς ἀληθείας κατενόησε τὸν σκοπὸν τοῦ ἐπιχειρήσαντος τὴν ἀπάτην καὶ προέλαβεν, οὐδεμίαν δοῦς πίστιν, πᾶσαν ἐνδεχομένην ζημίαν ἢ ἀθέμιτον ὠφέλειαν 2).

γ') Εἶδη τῆς ἀπάτης καὶ τιμώρησις αὐτῶν.

* *Ἀρθρ.* 397.

Ἡ ἀπάτη, ἐκτὸς μὲν τῶν συμβολαίων γενομένη, εἶναι πάντοτε τιμωρητέα· κατὰ δὲ τὰ συμβόλαια ἐπισύρει τὴν ποινὴν εἰς τὰς ἀκολούθους περιστάσεις.—1) Ὅταν εἰς τι συμβόλαιον ἀμφοτερωφελές, ἡ ἀπάτη, ἢ ἡ ἐκ τῆς πλάνης τοῦ ἄλλου ὠφέλεια (γρ. ἡ ἐξαπάτησις ἢ ἡ χρῆσις τῆς πλάνης εἰς ἣν ὁ ἄλλος εὐρίσκεται) ἀναφέρεται εἰς οὐσιώδη (τοῦ εἶδους) τοῦ συμβολαίου ἄρθρα, καὶ ἐκ τούτου προκύπτῃ ἄδικον κέρδος ἢ προξενῇται ζημία.—2) ὅταν εἰς ἑτερωφελεῖς συμφωνίας ὁ εἰς τὸν ἄλλον ἐξαπατᾷ εἰς τὸ νὰ κάμῃ τὴν συμφωνίαν, καὶ ἐντεῦθεν τὸν ὑποβάλλῃ εἰς ζημίαν.

* *Ἀρθρ.* 398.

Ἡ ἀπάτη, ἥτις δὲν ἔχει καμμίαν τῶν εἰς τὰ ἐξῆς ἄρθρα 399 καὶ 401 ὀριζομένων ἐπιβαρυντικῶν ἰδιοτήτων, ἐὰν ἡ ἐντεῦθεν προσγενομένη ζημία, ἢ τὸ προκύψαν ἀσυγχώ-

1) Schütze Lehrbuch. § 97 σελ. 475. — Οὕτω λ. χ. ὡς ἀπόπειρα ἀπάτης χαρακτηρίζεται ἡ κοινοποιήσις ἀγωγῆς πρὸς πληρωμὴν συναλλαγματικῆς ἐξοφληθείσης ὁρ. Goltdammer's Archiv XXIII 340.

2) Berner Lehrb. σελ. 560.—Merkel in Holtzendorff's Handb. III σελ. 776. 777. σημ. 11.—Pezold's Deutsche Strafrechtspraxis ἄρθρ. 263 § 115.

ρητον κέρδος ὑπερβαίνει τὴν τιμὴν τῶν εἴκοσι δραχμῶν τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν.

Ἄρθρ. 399.

Ἡ ἀπάτη τιμωρεῖται μὲ εἰρκτὴν.—1) Ἐὰν ὁ ἀπατεμετεχειρίσθῃ ὡς μέσον πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀπάτης τῆς θρησκείαν, θρησκευτικὴν τινα τελετὴν (πράξιν) ἢ πρᾶγδιὰ τῆς θρησκείας καθιερωμένον.—2) Ἐὰν, διὰ τῆς χρήσεως πλαστῶν διαβατηρίων, ἢ ἐπισήμων πιστοποιητικῶν, συγγωνται ἔρανοι ὑπὸ τὸ πρόσχημα, ὅτι τοῦτο γίνεται διὰ δυστυχήσαντας, αἰχμαλώτους, ἢ ἕνεκα θεαρέστων σκοποῦ (γρ. ἀγαθοεργῶν ἢ εὐσεβῶν σκοπῶν). —3) Ἐὰν ἡ ἀπάτη ἔγινε μὲ ἰδιοτελεῖ σκοπὸν διὰ δεισιδαιμόνων ἢ δολερῶν καταγοητεύσεων, καὶ μάλιστα διὰ σημειομαντείας, ἢ ὀνείρομαντείας, προφητειῶν, ἐξορκισμῶν, θησαυρωρυχίας, χρυσοποιίας. —4) Ἐὰν ἡ ἀπάτη ἐπράχθῃ ἀπὸ συμμορίας τινὰ ἢ ἀπὸ ἀγύρτας ἠνωμένους. —5) Ἐὰν εἰς ἀνοικτὰ ἐλεύθερα ἐπιτηδεύματα, ἔγινε χρήσις νενοθευμένων μέτρων ἢ σταθμῶν. —6) Ἐὰν οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος χρυσὸν, ἄργυρον ἢ τιμαλφεῖς λίθους πωλοῦντες δίδωσιν ἐν γνώσει πρᾶγμα τείας ἐξ ἀδοκίμων ἢ εὐτελεστέρων μετάλλων ἀντὶ δοκίμου ἢ ψευδεῖς λίθους ἀντὶ τιμαλφῶν, ἢ μεταλλάττωσι τὰ αὐτοὺς διαπεπιστευμένα μέταλλα ἢ τοὺς τιμαλφεῖς λίθους μὲ εὐτελεῖς μέταλλα ἢ ψευδεῖς λίθους. —7) Ἐὰν οἱ πρὸς τὸ ἄρθρ. 389 ἀριθμ. 4 ἀναφερόμενοι γίνωνται ἐνοχοὶ ἀπάτης ὡς πρὸς τὰ ἐν αὐτῷ ἐκτεθειμένα ἀντικείμενα. —8) Ἐὰν ὁ δὲς ἤδη πρότερον ἕνεκα ἀπάτης μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τιμωρηθεὶς ἐκτελέσῃ καὶ αὖθις ἀπάτην ὑπερβαίνουσαν τὰς εἴκοσι δραχμάς. —9) Ἐὰν πρόκηται νὰ τιμωρηθῶν συγχρόνως τρεῖς ἀπάται, ἐκάστη τῶν ὁποίων

ὑπερβαίνει τὰς εἴκοσι δραχμάς. — 10) Ἐὰν ἡ ἀπάτη ὑπερβαίῃ τὰς τετρακοσίας δραχμάς.

Ἄρθρ. 400.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἀριθμ. 5 τὰ νενοθευμένα μέτρα καὶ σταθμὰ δημεύονται.

Ἄρθρ. 401.

Ἡ ἀπάτη τιμωρεῖται μὲ πρόσκαιρα δεσμά. — 1) Ἐὰν ὁ ἀπατεὼν ἐτιμωρήθῃ δις πρότερον μὲ δεσμὰ, ἢ μὲ εἰρκτὴν ἔνεκα ἀπάτης, καὶ ἤδη ἔπραξεν αὐθις ἀπάτην ὑπερβαίνουσαν τὰς εἴκοσι δραχμάς. — 2) Ἐὰν πραχθῇ ὑπὸ συμμορίας τινός, ἢ παρ' ἀγυρτῶν ἡνωμένων, ἀπάτη, τιμωρητέα κατὰ τὰ ἄρθρ. 399 ἀριθμ. 1. 2. 3 καὶ 10 μὲ εἰρκτὴν. — 3) Ἐὰν πρόκειται νὰ τιμωρηθῇ ὁ αὐτὸς συγχρόνως διὰ τρεῖς τοῦλάχιστον ἀπάτας, τὰς ὁποίας δὲν ἔπραξε μετὰ τινος συμμορίας, καὶ ἐκάστη τῶν ὁποίων ἐπισύρει τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς. — 4) Ἐὰν ἀπάτη, τιμωρητέα μὲ εἰρκτὴν, ὑπερβαίῃ τὸ ποσὸν τῶν χιλίων δραχμῶν.

Ἀφοῦ διὰ τοῦ ἄρθρου 396 ἀνεγράφησαν οἱ ὅροι τῆς ἐννοίας τῆς ἀπάτης, λύεται διὰ τοῦ ἄρθρου 397 τὸ ζήτημα περὶ τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ἡ ἀπάτη εἶναι τιμωρητέα καὶ αἵτινες τὰ διάφορα τῆς ἀπάτης εἶδη ἀποτελοῦσιν. Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου διακρίνεται.

1) Ἡ ἐκτὸς τῶν συμβολαίων γενομένη ἀπάτη. Ἡ τοιαύτη ἀπάτη χαρακτηρίζεται καθ' ὅλας ἀνεξαίρετως τὰς περιπτώσεις ὡς τιμωρητέα ¹⁾).

¹⁾ Ὡς λ.χ. ἔταν τις παρίσταται ὑπὸ ψευδὲς ὄνομα ἢ ὡς ἐντολοδόχος προσώπου τινος καὶ δι' αὐτοῦ ἐξαπατᾷ ἕτερον ὅπως παραδώσῃ αὐτῷ πρᾶγμα τι. ὅρ. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 28 τοῦ 1869.

Εἰς τὴν ἐκτὸς τῶν συμβολαίων ἀπάτην ὑπάγεται καὶ ἡ ἀπάτη ἡ ἐκτελεσθεῖσα διὰ τῆς συντάξεως συμβολαίων, ἐξ ὧν ὁμοῦς ἐπήγαγε ζημία εἰς τρίτον πρόσωπον μὴ συμβληθέν ¹⁾).

2) Ἡ κατὰ τὰ συμβόλαια γενομένη ἀπάτη, ἥτις διαστέλλεται ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῆς συμβάσεως.

Ἐπὶ τῶν ἀμφοτερωφελῶν συμβάσεων ἡ ἐξαπάτησις ἢ ἡ χρῆσις τῆς πλάνης, εἰς ἣν ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλομένων διατελεῖ, κηρύσσεται ἀξιόποινος, ἐὰν ἀναφέρηται εἰς οὐσιώδη τοῦ συμβολαίου ἄρθρα. Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης ἀποκλείονται τῆς ἐννοίας τῆς ἀπάτης ἅπασαι αἱ ὑπὸ τοῦ ἐπιζητουμένου συμφέροντος τῶν συμβαλλομένων κατὰ φυσικὸν λόγον πηγάζουσαι ὑπερβολικαὶ παραστάσεις καὶ παραμορφώσεις τῆς ἀληθοῦς καὶ πραγματικῆς τῶν ἀνταλλασσομένων πραγμάτων ποιότητος καὶ ἀξίας. Ἐκαστος τῶν συμβαλλομένων δέον νὰ καταβάλῃ τὴν δέουσαν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν, ὅπως ἀποκτήσῃ ἀκριβῆ γνῶσιν καὶ βεβαιότητα περὶ τῶν ἰδιοτήτων καὶ τῶν προσόντων τοῦ ἀντικειμένου τῆς συμβάσεως, ἡ δὲ ῥαθυμία αὐτοῦ καὶ εὐπιστία δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς λόγος πρὸς τιμώρησιν τοῦ μετ' αὐτοῦ συμβληθέντος ἐπὶ ἀξιοποινῶ ἀπάτη, ἐὰν μετὰ τὴν κατάρτισιν τῆς συμβάσεως εὐρεθῇ ἡπατημένος εἰς τὰς προσδοκίας αὐτοῦ (*Vigilantibus jura sunt scripta*) ²⁾.

¹⁾ Ὅρ. σελ. 119 σημ. 2. Οὕτω λ.χ. ὡς ἔνοχος ἀπάτης χαρακτηρίζεται ὁ ἐντολοδόχος πρὸς ἄγοράν ἀντικειμένου τινὸς ὁ ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ πωλητοῦ ἐν τῷ συμβολαίῳ σημειῶνων ἀνώτερον τίμημα τοῦ πραγματικῶς καταβληθέντος, καὶ τὴν διαφορὰν σφετεριζόμενος. — *Pezold's Deutsche Strafrechtspraxis* ἄρθρ. 263 n° 16.

²⁾ Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὡς ἀξιόποινος ἀπάτη δὲν χαρακτηρίζεται ὁ εἰθισμένος ἐν τῇ ἄγορᾳ ἢ ἐν τοῖς ἐμπορικῶς καταστήμασι ἔπαινος τῶν πιπρασκομένων πραγμάτων. *Köstlin Abhandl* σελ. 151. — *Geib Archiv d. Criminalr.* 1840 σελ. 103. — Ἐναντίαν ταύτης φαίνεται ὅτι εἶχε γνώμην ὁ Πλάτων λέγων ἐν τοῖς νόμοις XI «Ψευδὲς μηδεὶς μηδὲν μηδ' ἀπάτην μηδέ τι κίβδηλον, γένος ἐπικαλούμενος θεῶν, μήτε λόγῳ μήτε ἔργῳ πράξειεν, ὁ μὴ θεομιεσέστατος

Ἐάν ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλομένων, οὔτε εἰς τὰς πληροφορίες τοῦ ἑτέρου, οὔτε εἰς τὰς ἰδίας ἑαυτοῦ γνώσεις ἔχη πεποιθήσιν, δύναται τὰς προσδοκώμενας ιδιότητες τοῦ ἀνταλλασσομένου πράγματος ἢ τοὺς προϋποτιθεμένους ὅρους τῆς συμβάσεως νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς οὐσιώδη τοῦ συμβολαίου ἄρθρα, καὶ οὕτω νὰ διαφύγῃ πάντα κίνδυνον ἀποπλανήσεως, καθιστῶν ὑπεύθυνον τὸν μετ' αὐτοῦ συναλλαζάμενον ¹⁾).

Ἐπὶ τῶν ἑτεροφελῶν συμβάσεων, οἷα εἰσὶν ἡ δωρεά, ἡ χρῆσις, τὸ δάνειον ἢ παρακαταθήκη κτλ. ἡ ἀπάτη λογίζεται ἀξιοποινος, ὅταν ὁ ἕτερος τῶν συμβαλλομένων ἀποπλανᾶται πρὸς σύναψιν τῆς συμβάσεως, καὶ ἐντεῦθεν ὑποβάλληται εἰς ζημίαν.

Τὴν πρὸς τιμώρησιν τῆς ἀπάτης καταγνωστέαν ποινὴν δρίζει ὁ νόμος ἀναλόγως τοῦ χαρακτῆρος τῆς πράξεως, διό ὅπως τὴν κλοπὴν οὕτω καὶ τὴν ἀπάτην διαστέλλει εἰς ἀπλὴν καὶ εἰς διακεκριμένην.

Ἡ ἀπλὴ ἀπάτη ἐπισύρει τὴν ποινὴν τῆς φυλακίσεως, ἐάν δὲν φέρῃ τινὰ τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 399 καὶ 401 ὀριζομένων

ἔσεσθαι μέλλων.... Ἐπαινος δὲ ὅρκος τε περὶ παντὸς τοῦ πωλουμένου ἀπέστω.... τὸν δὲ δὴ κίβδηλόν τι πωλοῦντα..... ὁ προστυγχάνων τῶν γιγνωσκόντων, δυνατὸς ὦν ἐξελέγχειν, ἐναντίον ἐλέγχας τῶν ἀρχόντων..... ὁ δὲ δὴ φανερός γενόμενός τι πωλῶν τοιοῦτον πρὸς τῷ στερηθῆναι τοῦ κιβδηλευθέντος, ὑπόσης ἂν τιμῆς ἀξίωσιν τὸ πωλούμενον, κατὰ δρχυμὴν ἐκάστην τῇ μάστιγι τυπτέσθω πληγὰς ὑπὲρ κήρυκος ἐν τῇ ἀγορᾷ κηρυζάντος ὦν ἕνεκα μέλλει τύπτεσθαι.»

¹⁾ Motive z. Entwurfe 1827 σελ. 319.— Merkel in Holtzendorff's Handb. III σελ. 759.— Ὁ Hälschner System II. σελ. 368, ἀποκρούει τὴν διάκρισιν τοῦ ἀξιοποινοῦ τῆς ἀπάτης ἐκτὸς τῶν συμβολαίων καὶ κατὰ τὰ συμβόλαια, πρεσβεύων, ὅτι ἡ ἀπάτη πάντοτε εἶναι τιμωρητέα. Καθ' ἃς δὲ περιπτώσεις εἶναι παραδεδομένον ὅτι ἡ naturalis decipienti licentia ἀναιρεῖ τὸ ἀξιοποινον τῆς ἀπάτης, δὲν ὑπάρχει κυρίως ἀπάτη. Ὁ κατηγορούμενος θέλει ἀποκρούσει τὸν δόλον ἢ ἰσχυριζόμενος, ὅτι ἡ παράστασις τῶν γεγονότων ἦν κατὰ τὴν πεποίθησιν αὐτοῦ ἀληθής, ἢ, ἐάν τὸ ψεῦδος αὐτῶν ὀφθαλμοφανῶς ἐξελέγχηται, ὅτι ἐκ πλάνης ἐξέλαβε ταῦτα ὡς ἀληθῆ.

(ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ'.)

ἐπιβαρυντικῶν ιδιοτήτων καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ζημία, ἢ τὸ ἀθέμιτον ὄφελος ὑπερβαίνει τὴν τιμὴν τῶν εἰκοσι, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῶν τετρακοσίων δραχμῶν (ἄρθρ. 398) ¹⁾).

Ἡ δὲ διακεκριμένη ἀπάτη τιμωρεῖται.

Α') Δι' εἰρκτικῆς

1) Ἐὰν ὁ ἀπατεὼν μετεχειρίσθῃ ὡς μέσον πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀπάτης τὴν θρησκειάν, θρησκευτικὴν τινα πράξιν, ἢ πρᾶγμα διὰ τῆς θρησκείας καθιερωμένον.—Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης προβλέπονται αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ἀπατεὼν ἐπιχειρεῖ νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς βουλήσεώς τινος, καὶ νὰ παραπείσῃ αὐτὸν εἰς ἐπιβλαβὴ πράξιν, καταχρώμενος τὰς θρησκευτικὰς αὐτοῦ πεποιθήσεις, ἢ ἐπιχειρεῖ τὴν ἐκτέλεσιν θρησκευτικῶν πράξεων, ἃς οὐδὲν δικαίωμα ἔχει νὰ ἐνεργήσῃ, οἷον παρίσταται ὡς ἱερεὺς καὶ ἀναγινώσκων εὐχὰς ἢ ἀγιασμούς, ζητεῖ ἀμοιβὴν, ἢ μεταχειρίζεται πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀπάτης πρᾶγμα καθιερωμένον διὰ τῆς θρησκείας, ὡς λ.χ. λαμβάνει εἰκόνα ἀγίου τινός, καὶ παριστάνει αὐτὴν δι' ἐντέχνων προπαρασκευῶν ὡς δακρυροοῦσαν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς συλλογῆς ἐράνων πρὸς ἀνίδρυσιν ἐκκλησίας, οὗς ὅμως αὐτὸς σφετερίζεται ²⁾).

2) Ἐὰν διὰ τῆς χρήσεως πλαστῶν διαβατηρίων ἢ ἐπιστήμων πιστοποιητικῶν συνάγωνται ἔρανοι ὑπὸ τὸ πρόσχημα, ὅτι τοῦτο γίνεται διὰ δυστυχήσαντας αἰχμαλώτους ἢ ἔνεκα ἀγαθοεργῶν ἢ εὐσεβῶν σκοπῶν. Ἡ σύνθεσις πλαστῶν διαβατηρίων ἢ ἐπιστήμων πιστοποιητικῶν, ἢ ἡ χρῆσις τοιούτων ἐγγράφων, ἢ ἡ ὑπὸ πλαστὸν ὄνομα αἵτησις πρὸς ἐκδοσιν αὐτῶν ἀποτελεῖ τὸ τῆς πλαστογραφίας ἔγκλημα, καὶ τιμωρεῖται ὡς τοιαύτη (ἄρθρ. 249, 250). Τότε δὲ μόνον ἡ χρῆσις τῶν τοιούτων ἐγγράφων

¹⁾ Ἐὰν τὸ ποσὸν τῆς ζημίας ἢ τοῦ ἀθεμίτου κέρδους ᾔνῃ κατώτερον τῶν 20 δραχμῶν, καὶ δὲν ὑπάγῃται ἡ πρᾶξις εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρ. 399 καὶ 401 χαρακτηρίζεται ἡ ἀπάτη ὡς πταῖσμα (ἄρθρ. 673).

²⁾ Βαυαρικοῦ ποιν. νόμου 1861 ἄρθρ. 316.—Stenglein Commentar II σελ. 466.

προσλαμβάνει καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀπάτης, ὅταν ἐπὶ σκοπῶ συλλογῆς ἐράνων διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθειμένους λόγους γίνηται ¹⁾).

3) Ἐὰν ἡ ἀπάτη ἔγινε μὲ ἰδιοτελῇ σκοπὸν διὰ δεισιδαίμωνων ἢ δολερῶν καταγοητεύσεων καὶ μάλιστα διὰ σημειομαντείας ἢ ὄνειρομαντείας, προφητειῶν, ἐξορκισμῶν, θησαυρωρυχίας ἢ χρυσοποιίας.

Αἱ δεισιδαίμονες καταγοητεύσεις καὶ ἰδίως ἡ σημειομαντεία, αἱ προφητεῖαι, ἡ ὄνειρομαντεία, ἡ θησαυρωρυχία, ἡ χρυσοποιία κτλ. αὐταὶ καθ' ἑαυτάς δὲν δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ἀπάτη, διὸ τιμωροῦνται ὡς πταισματοικαὶ παραβάσεις (ἄρθρ. 665). Ἀλλ' ὅταν αἱ πράξεις αὐταὶ χρησιμεύωσιν ὡς μέσον πρὸς τελεσιουργίαν τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἀπάτης, προσδίδουσιν αὐτῇ τὸν χαρακτῆρα διακεκριμένης ἀπάτης, ἐπισυρούσης τὴν δι' εἰρκτῆς τιμώρησιν τοῦ ἐνόχου. Λογίζονται δὲ ὡς μέσον ἐκτελέσεως τῆς ἀπάτης, ὅταν ἰδιοτελὴς ὑπάρχῃ σκοπός, καὶ ὁ ἀπατεὼν προσφεύγῃ εἰς τὴν χρῆσιν αὐτῶν ἐν γνώσει διατελῶν τοῦ ψεύδους ²⁾).

4) Ἐὰν ἡ ἀπάτη ἐπράχθῃ ἀπὸ συμμορίαν τινὰ ἢ ἀπὸ ἀγύρτας ἠνωμένους ³⁾).

5) Ἐὰν εἰς ἀνοικτὰ ἢ ἐλεύθερα ἐπιτηδεύματα ἔγινε χρῆσις νενοθευμένων μέτρων καὶ σταθμῶν ⁴⁾), ὧν διατάσσεται ἡ δήμευσις κατὰ ῥητὴν τοῦ ἄρθρ. 400 διάταξιν.

6) Ἐὰν οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος χρυσὸν, ἄργυρον, ἢ τιμαλφεῖς λίθους πωλοῦντες δίδωσιν ἐν γνώσει πραγματείας ἐξ ἀδοκίμων

¹⁾ Ἡ σύναξις ἐράνων, ἄνευ ἀδείας τῆς ἀρχῆς γενομένη καὶ ἄνευ δικαιώματος τιμωρεῖται ὡς πταῖσμα ἄρθρ. 667.

²⁾ Hufnagel Commentar ἄρθρ. 353 τομ. II. σελ. 608. — Stenglein Commentar II. σελ. 467. — Ἡ συνήθης καὶ ἀπλῇ ἀμοιβὴ ἢ διδομένη εἰς τὰ μετεργχόμενα τοιαῦτα ἔργα πρόσωπα δὲν ἀποτελεῖ ἀπάτην. Köstlin Abhandl. σελ. 151.

³⁾ Ὅρ. Ἀρθρ. 374 § 6. — 375 § 3.

⁴⁾ Ἡ ὑπαρξίς μόνη νενοθευμένων μέτρων καὶ σταθμῶν. ἢ ἡ ἀνεύρεσις καὶ κατάσχες τοιούτων ἀποτελεῖ πταισματικὴν παράβασιν ἄρθρ. 670.

ἡ εὐτελεστέρων μετάλλων ἀντὶ δοκίμων, ἢ ψευδεῖς λίθους ἀντὶ τιμαλφῶν, ἢ μεταλλάττωσι τὰ εἰς αὐτοὺς διαπεπιστευμένα μέταλλα ἢ τοὺς τιμαλφεῖς λίθους μὲ εὐτελῇ μέταλλα ἢ ψευδεῖς λίθους.—Ἡ περίπτωσις αὕτη προνοεῖ μόνον περὶ τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος μετερχομένων τὸ ἐμπόριον τοῦ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἢ τῶν πολυτίμων λίθων, ἐὰν ἑτερόν τι πρόσωπον πωλήσῃ ἐν γνώσει λίθον ψευδῆ ἀντὶ τιμαλφοῦς, ἢ παραπλησίαν ἐκτελέσῃ πρᾶξιν, τιμωρεῖται βεβαίως ἕνεκα ἀπάτης, ἀλλ' ἢ ἐπιβλητέα κατ' αὐτοῦ ποινὴ ὀρισθῆσεται ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς ζημίας ἢ ὠφελείας, ὅθεν μόνον ἐὰν ἡ ἀπάτη ὑπερβαίῃ τὰς τετρακοσίας δραχμάς, τιμωρεῖται δι' εἰρκτῆς, ἐνῶ ἐπὶ τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος ἐμπορευομένων, οἷον δῆποτε καὶ ἂν ᾖ τὸ ποσόν, ἢ ἀπάτη ὡς διακεκριμένη ἐπισύρει τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς. Χαρακτηρίζεται δὲ ἡ περίπτωσις αὕτη ὡς διακεκριμένη ἀπάτη, διότι δὲν εἶναι ἐκάστω εὐχερὴς ἢ διάγνωσις τῆς ἀληθοῦς ποιότητος καὶ ἀξίας τῶν πωλουμένων ἀντικειμένων, καὶ πολλάκις ὁ ἀγοραστής εἰς τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ ἐξ ἐπαγγέλματος ἐμπορευομένου αὐτὰ ἀναγκάζεται ν' ἀρκεσθῇ ¹⁾).

7) Ἐὰν οἱ εἰς τὸ ἄρθρ. 389 § 4 ἀναφερόμενοι γίνωνται ἐνοχοὶ ἀπάτης ὡς πρὸς τὰ ἐν αὐτῇ ἐκτεθειμένα ἀντικείμενα, ἢ τοὶ ἐπίτροποι καὶ κηδεμόνες εἰς τὴν περιουσίαν τῶν ὑπεξουσίων των· θεματοφύλακες, μεσεγγυοῦχοι, κηδεμόνες ὁμάδος, καὶ διοικηταὶ κτημάτων, διωρισμένοι ἢ ἐπικυρωμένοι παρὰ τοῦ δικαστηρίου εἰς τὴν περιουσίαν τῆς ὁποίας τοὺς διεπιστεύθη ἡ φύλαξις, ἢ ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν ὁμάδα· ἐκτελεσταὶ διαθηκῶν εἰς τὴν κληρονομίαν· διαχειρισταὶ δημοτικῆς περιουσίας, καθόσον οὗτοι δὲν εἶναι δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ ὑπηρεταί, εἰς χρήματα τῶν καταστημάτων ἢ τῶν δήμων.

8) Ἐὰν ὁ δις ἤδη πρότερον ἕνεκα ἀπάτης μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τιμωρηθεὶς ἐκτελέσῃ καὶ αὖθις ἀπάτην, ὑπερβαίνουσαν τὰς εἴκοσι δραχμάς.

¹⁾ Geib Archiv d. Crim. R. 1840 σελ. 129.

9) Ἐὰν πράκνηται νὰ τιμωρηθῶσι συγχρόνως τρεῖς ἀπάται ἐκάστη τῶν ὁποίων ὑπερβαίνει τὰς εἴκοσι δραχμάς.

Αἱ συντρέχουσαι αὗται ἀπάται δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ᾧσι τετελεσμένοι ἅπασαι, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἡ μὲν μέχρι τοῦ σημείου τῆς ἀποπείρας προέβη, ἡ δὲ ἦναι τετελεσμένη, χωρεῖ ἡ διάταξις τοῦ προκειμένου ἐδαφίου ¹⁾).

Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ αὐτοῦ ἐδαφίου ἀπαιτοῦνται τρεῖς ἀπάται, ἐκάστη τῶν ὁποίων ὑπερβαίνει τὰς εἴκοσι δραχμάς, ἥτοι προϋποτίθεται ἡ συρροὴ τριῶν αὐτοτελῶν ἐγκληματικῶν πράξεων ἀπάτης, εὐλόγως δυνάμεθα ν' ἀποκλείσωμεν τὴν περὶπτωσιν τῆς κατ' ἐξακολούθησιν διαπράξεως ἀπάτης, ἔστω καὶ ἂν αἱ μερικαὶ ἐνέργειαι τοῦ ἀπατεῶνος ἐπιφέρουσιν ἐκάστη κατ' ἰδίαν ζημίαν ἀνωτέραν τῶν εἴκοσι δραχμῶν. Πότε δὲ ὑφίσταται τὸ ἐγκλημα τῆς ἀπάτης κατ' ἐξακολούθησιν, δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν ὁδηγούμενοι ἐκ τῶν γενικῶν ἀρχῶν περὶ τοῦ κατ' ἐξακολούθησιν ἐγκλήματος ²⁾, καὶ ὡς ἐνοχον ἀπάτης κατ' ἐξακολούθησιν γενομένης δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν πάντα, ὅστις διὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐνεργείας, εἴτε ἅπαξ γενομένης, εἴτε ἀλληλοδιαδόχως ἐπαναλαμβανομένης, ἀλλ' ἐκ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως προΐουσης, ἀπεπλάνησεν ἓνα ἢ πλείονους καὶ ἐζημίωσεν αὐτούς. Οὕτως ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν §§ 2, 5 καὶ 6, τὸ ἐγκλημα τῆς ἀπάτης θεωρεῖται ὡς κατ' ἐξακολούθησιν τελεσθὲν καὶ ἀπαρτίζον τὴν ἐννοίαν μιᾶς ἐγκληματικῆς πράξεως· ἐὰν λ. χ. ὁ Α. διὰ τῶν νενοθυμένων μέτρων καὶ σταθμῶν ἐπώλησεν εἰς διάφορα πρόσωπα ἐδώδιμα ἢ ἄλλα εἶδη ἐμπορευμάτων, ἐζημίωσε δὲ ἕκαστον αὐτῶν πλεον τῶν εἴκοσι δραχμῶν, ἢ συνέλεξε παρὰ διαφόρων προσώπων βοηθήματα ἀνώτερα τοῦ ποσοῦ τῶν εἴκοσι δραχμῶν κτλ. ³⁾).

¹⁾ Stenglein Commentar ἀρθρ. 320 II σελ. 480.

²⁾ Ὅρ. Τόμ. Α' ἀρθρ. 110 σελ. 362.

³⁾ Τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου δι' εἰδικῆς διατάξεως ἐκανόνισεν ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1861 ἐν ἀρθρ. 321.—Stenglein Commentar II σελ. 481.

10) Ἐάν ἡ ἀπάτη ὑπερβαίνει τὰς τετρακοσίας δραχμάς.

Β') Διὰ προσκαίρων δεσμῶν.

1) Ἐάν ὁ ἀπατεὼν ἐτιμωρήθῃ δις πρότερον μὲ δεσμὰ ἢ μὲ εἰρκτὴν ἕνεκεν ἀπάτης, καὶ ἔπραξεν αὖθις ἀπάτην ὑπερβαίνουσαν τὰς εἴκοσι δραχμάς.

2) Ἐάν πραχθῇ ὑπὸ συμμορίας τινὸς ἢ παρ' ἀγυρτῶν ἡνωμένων ἀπάτη τιμωρητέα κατὰ τὸ ἄρθρ. 399 § 1, 2, 3 καὶ 10 μὲ εἰρκτὴν.

3) Ἐάν πρόκειται νὰ τιμωρηθῇ ὁ αὐτὸς συγχρόνως διὰ τρεῖς τοῦλάχιστον ἀπάτας, τὰς ὁποίας δὲν ἔπραξε μετὰ τινος συμμορίας, καὶ ἐκάστη τῶν ὁποίων ἐπισύρει τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς.

4) Ἐάν ἀπάτη, τιμωρητέα μὲ εἰρκτὴν, ὑπερβαίνει τὸ ποσὸν τῶν χιλίων δραχμῶν.

δ') Γενικοὶ ὁρισμοί.

* Ἀρθρ. 402.

Οἱ ὅροι τοῦ ἄρθρου 376 ἀριθ. 1 καὶ 5 καὶ οἱ τῶν ἄρθρων 377—379 καὶ 391 ἀριθμ. 1 ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν ἀπάτην.

Διὰ τοῦ ἄρθρου 402 καθιεροῦνται γενικαὶ τινες διατάξεις παραπλήσιας τῶν ἐπὶ τῆς κλοπῆς καὶ τῆς ὑπεξαίρέσεως ἰσχυουσῶν. Ἀφορῶσι δὲ αὗται·

α') Εἰς τὰς ἐπιβαρυντικὰς αἰτίας.

Τρεῖς τοιαύτας καθιεροῖ τὸ προκείμενον ἄρθρον ἐπὶ τῆς ἀπάτης. Ἡ μὲν πρώτη ὑφίσταται, ἐάν ἡ ἀπάτη ἀντικείμενον ἔχῃ πράγματα ἀνήκοντα εἰς τὸ κράτος, εἰς τὸν Βασιλέα ἢ τὸν βασιλικὸν οἶκον, ἢ εἰς κατάστημα ἐκκλησιαστικόν, διδασκαλικόν, ἢ φιλάνθρωπον, ἢ ἄλλως ἀφιερωμένα εἰς ὄφελος ἢ χρῆσιν τοῦ κοινοῦ, ἢ τεθειμένα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἀρχῆς, ἢ κατασχεθέντα ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου. Ἡ δὲ δευτέρα, ἐάν ἡ ἀπάτη διαπραχθῇ ἐν καιρῷ πυρκαϊᾶς ἢ πλημμύρας, εἰς δεινοὺς κινδύνους

πολέμου, ἐν καιρῷ στάσεως, ἢ εἰς ἄλλας παρομοίας δυστυχεῖς περιστάσεις. Ἡ τρίτη τέλος, ἐὰν ἡ ἀπάτη πραχθῇ ἀπὸ ξενοδόχους, ἐμπόρους μετερχομένους τὸ τῆς παραγγελίας ἢ διακομιδῆς ἐμπόριον, πλοιάρχους ἐργολάβους καὶ ἐν γένει ἀπὸ τὰ λοιπὰ πρόσωπα τὰ ἐν τῷ § 1 τοῦ ἀρθρ. 391 μνημονευόμενα, τὰ ὁποῖα, ὡς ἐκ τοῦ εἵδους τῆς ὑπηρεσίας ἢ ἐργασίας αὐτῶν, ὀφείλουσι νὰ προσφέρωνται πιστῶς καὶ ἀδόλως.

β') Εἰς τὴν καταδίωξιν τοῦ ἐγκλήματος καὶ τὴν ἡπιωτέραν αὐτοῦ τιμώρησιν.

Κατ' ἐξαίρεσιν καὶ ἐπὶ τῆς ἀπάτης, ὅπως ἐπὶ τῆς κλοπῆς καὶ τῆς ὑπεξαίρεσεως, δὲν χωρεῖ ἡ ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξις, ὅταν ὁ αὐτουργὸς συνδέηται μετὰ τοῦ καθ' οὗ διεπράχθη τὸ ἀδίκημα δι' ὠρισμένου βαθμοῦ συγγενείας ἐξ αἵματος ἢ ἐξ ἀγχιστείας, κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν ἀρθρῷ 377 διατεταγμένα, ἢ ὅταν ἡ ἀπάτη διεπράχθη ὑπὸ οἰκετῶν ἐκ λαιμαργίας καὶ ἀντικείμενον αὐτῆς εἰσὶ ποτὰ ἢ φαγητά.

γ') Εἰς τὴν ἐξάλειψιν τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως συνεπείᾳ ἐμπράκτου μετανοίας.

Καὶ ἐπὶ τῆς ἀπάτης ἰσχύει ὡς λόγος πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ἐνόχου τῆς καταδίωξεως καὶ τιμωρήσεως ἡ πρὸ τῆς ἐνεργείας οἰασδῆποτε ἀνακριτικῆς πράξεως ἀποζημιώσεις ἢ ἱκανοποιήσεις τοῦ ἐξαπατηθέντος, ἢ ἡ ἀπόδοσις αὐτῷ τῶν ὑπὸ τοῦ ἀπατεῶνος σφετερισθέντων πραγμάτων. Ἡ ἐν μέρει ἱκανοποιήσεις ἢ ἀποζημιώσεις δὲν ἐπιφέρει μὲν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς ποινῆς, τροποποιεῖ ὅμως τὸν βαθμὸν καὶ τὸ εἶδος αὐτῆς, ἐὰν ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς ζημίας κανονίζεται τὸ ἀξιοποῖνον τῆς πράξεως.

δ') Εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς διὰ τῆς ἀπάτης προσγενομένης βλάβης ἢ ζημίας.

Ἡ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀπάτης ἀγοραία ἀξία τοῦ πράγματος λαμβάνεται πάντοτε ὡς βάσις πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ ποσοῦ τῆς ζημίας ¹⁾.

¹⁾ Ἐπὶ τῆς πωλητέως νενοθευμένων ἢ εὐτελῶν πραγμάτων ἀντί

B) ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ.

1) Δι' ἀπάτης μείωσις τῶν εἰς τὸ δημόσιον
ὀφειλομένων φόρων.

Ἀρθρ. 405.

Ὅστις ζημιοῖ δι' ἀπάτης τὸ δημόσιον κατὰ τοὺς εἰς αὐτὸ ὀφειλομένους φόρους ἢ δασμούς, ἐκτὸς τῆς ποινῆς, τὴν ὁποίαν ἐπισύρει ἡ πρᾶξις δι' ἄλλων περιστάσεων, τιμωρεῖται καὶ μὲ τὸ τετραπλοῦν τοῦ προσδοκηθέντος κέρδους. — Μειώσεις καὶ ἀπάται, ἀφορῶσαι τὰ περὶ δασμῶν, τελωνίων, ἀλικῶν, ταχυδρομείων καὶ χαρτοσήμων, τιμωροῦνται κατὰ τὰς περὶ τούτου ἰδίως ἐκδιδομένης διατάξεως.

Τὸ ζήτημα, ἂν ἡ μείωσις ἐν γένει τῶν πρὸς τὸ δημόσιον ὀφειλομένων φόρων ᾖ ἡ χαρακτηριστέα ὡς ἀπάτη, διαιρεῖ τοὺς συγγραφεῖς. Ὅσάκις ἡ μείωσις συνίσταται εἰς τὴν ἀπλὴν ὑπεκφυγὴν ἢ εἰς τὴν ἄρνησιν τῆς καταβολῆς τῶν νομομισμένων φόρων, ἀναμφισβητήτως δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀπάτη, διότι ἐλλείπουν τὰ οὐσιωδέστερα τῆς ἐννοίας τοῦ ἐγκλήματος στοιχεῖα, ἥτοι ἡ ἀλλοίωσις τῆς ἀληθείας διὰ ψευδῶν παραστάσεων ἢ ἐπὶ σκοπῷ βλάβης τοῦ ἀποπλανωμένου γενομένη, καὶ ἡ ὑπαρξίς τοιαύτης βλάβης, διότι διὰ τῆς μὴ καταβολῆς τοῦ φόρου τὸ κράτος διατηρεῖ ἀμείωτον τὸ δικαίωμα αὐτοῦ πρὸς ἀπαίτησιν. Ἡ πρᾶξις ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ συνίσταται εἰς ἀπλὴν παράλειψιν τῆς ἐκπληρώσεως νομίμου ὑποχρεώσεως, δὲν περιέχει ἐπομένως θετικὴν τινὰ ἐνέργειαν πρὸς περιγραφὴν τῶν τοῦ Δη-

γνησίων ἢ πολυτίμων ἢ ζημίων ἀποτελεῖται ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς ἀξίας τοῦ νομοθευμένου ἢ εὐτελοῦς πράγματος πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ ἀναθεύτου ἢ πολυτίμου. Stenglein Commentar ἄρθρ. 316 n^ο 21.

μοσίου δικαιομάτων 1). Ἄλλ' ὅταν ἡ τοιαύτη ἄρνησις τῆς πληρωμῆς τοῦ φόρου, ἢ ἡ ἐλλειπὴς καταβολὴ αὐτοῦ συνδέηται μεθ' οἷαςδὴποτε ἐνεργείας, δι' ἧς ἐπιδιώκεται ἡ ἐξαπάτησις τοῦ Δημοσίου, εἴτε περὶ τὴν βεβαίωσιν τοῦ φόρου, εἴτε περὶ τὴν εἰσπραξίν αὐτοῦ, ἀναντιρρήτως ἡ πρᾶξις δύναται ὡς ἀπάτη νὰ χαρακτηρισθῇ, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει συντρέχουσιν οἱ συστατικοὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος τούτου ὅροι 2).

Συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην αὐτὴν χαρακτηρίζεται διὰ τοῦ ἄρθρ. 403 3) ἀξιόποινος ἡ δι' ἀπάτης μείωσις τῶν εἰς τὸ δημοσίον ὀφειλομένων φόρων, ἧς ἀναγκαστὰ προϋποθέσεις εἰσίν.

1) Ἡ μείωσις ὀφειλομένων φόρων καὶ δασμῶν. Ἡ διάταξις τοῦ προκειμένου ἄρθρου δὲν ἐπεκτείνεται εἰς τὰς ἐξ ἄλλων λό-

1) Hälschner System II σελ. 359. — Merkel in Holtzendorff's Handb. III. σελ. 762.

2) Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 263 n^ο 69. — Köstlin Abhandl. σελ. 144. — Οἱ τὴν ἐναντίαν ὑποστηρίζοντες γνώμην, καθ' ἣν καὶ ἐν ἡ περιπτώσει δι' ἀπατηλῶν τρόπων ἐπιδιώκεται καὶ κατορθοῦται ἡ μείωσις τῶν εἰς τὸ Δημοσίον ὀφειλομένων φόρων, ἡ πρᾶξις δὲν ἀποτελεῖ ἀπάτην, προτείνουσιν, ὅτι ἡ ἐννοία τῆς ἀπάτης ὡς ἐγκλήματος προσβάλλοντος δικαιοῦματα ἰδιωτῶν δὲν δύναται νὰ ἐπεκταθῇ καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τοῦ Δημοσίου ἀπευθυνομένων προσβολῶν. (Escher v. Betrüge σελ. 235) λησμονοῦσιν ὅμως, ὅτι καὶ τὸ Δημοσίον ὡς πρὸς τὰς σχέσεις τῆς περιουσίας αὐτοῦ κέκτηται τὰ αὐτὰ, ὥστε καὶ τὰ φυσικὰ πρόσωπα δικαιοῦματα. Ἐπίσης ἀνυπόστατον ἐξελέγχεται τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι ἡ διὰ τῆς μειώσεως τῶν φόρων βλάβη ἀναφέρεται εἰς μέλλουσαν καὶ οὐχὶ ἐνεστώσαν περιουσίαν τοῦ δημοσίου. Temme v. Betrüge σελ. 71. Παρὰ Ῥωμαίοις ὑπῆρχεν ἰδιώνυμον ἐγκλημα crimen fraudati vectigalis πρὸς τιμώρησιν τῶν δολιευομένων τὴν πληρωμὴν τῶν λιμενικῶν φόρων (portoria, vectigalia) ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς ἐμπορευμάτων πρὸς μεταπώλησιν. — Rein Criminalrecht d. Römer σελ. 827.

3) Βυαρικῶν νομοσχ. 1827 ἄρθρ. 285. — 1831 ἄρθρ. 332. — Ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813 συγκαταλέγει τὸ ἀδίκημα αὐτὸ οὐχὶ μεταξὺ τῶν τῆς ἀπάτης ἐγκλημάτων, ἀλλ' ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῶν κατὰ τῆς περιουσίας τοῦ δημοσίου ἀθεμίτων πράξεων, ἧς ὡς πλημμελήματα χαρακτηρίζει: [ἄρθρ. 433].

γων ὀφειλομένας πρὸς τὸ Δημόσιον εἰσφοράς, οἷον εἰς τὰς κατὰ δόσεις γενομένας πληρωμάς τῆς ἀξίας κτημάτων ἀγορασθέντων παρὰ τοῦ δημοσίου.

2) Ἡ τοιαύτη μείωσις δέον νὰ γείνη δι' ἀπάτης. Ἐὰν δὲ μετὰ τῆς ἀπάτης συντρέχῃ καὶ ἑτέρα κολάσιμος πράξις, ὁ ἔνοχος τιμωρεῖται διὰ τῆς ποινῆς, ἣν ἐπισύρει ἡ πράξις αὕτη καὶ διὰ τοῦ τετραπλοῦ τοῦ προσδοκηθέντος κέρδους.

Κατὰ ῥητὴν διατάξιν τοῦ ἀρθρ. 403 δὲν τιμωροῦνται δυνάμει αὐτοῦ ἀλλὰ κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν εἰδικῶν νόμων αἱ μειώσεις καὶ ἀπάται αἱ ἀφορῶσαι εἰς δασμοὺς ἐπὶ τῶν ἐντὸς τοῦ κράτους παραγομένων καὶ διὰ τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν χρησίμων προϊόντων, εἰς τὰς ἐκ τῶν ἀλικῶν εἰσπράξεις, εἰς τὰ τελωνιακὰ, τὰ ταχυδρομικὰ ἢ τὰ τοῦ χαρτοσήμου τέλη, συλλήβδην εἰπεῖν αἱ κατὰ τὴν βεβαίωσιν καὶ εἰσπραξίν τῶν ἐμμέσων φόρων γενομέναι ¹⁾).

2) Ἀπάτη ὡς πρὸς τὰ χρέη.

* Ἀρθρ. 404.

Ὅστις, εὐρισχόμενος εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως (γρ. ἐλαττώσεως περιουσίας), βοηθεῖ δι' ἀπατηλῶν πράξεων τινὰς τῶν δανειστῶν του μᾶλλον παρ' ἄλλους, ἢ, διὰ νὰ

¹⁾ Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. ἀρθρ. 433 II σελ. 304.— Ἐκ τῆς τοιαύτης ἐρμηνείας τῆς ὑπὸ τῶν ἐπισήμων σημειώσεων τοῦ Βαυαρικοῦ νόμου διδομένης ἔπεται, ὅτι τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἀρθρ. 403 προνοεῖ περὶ τῶν ἀμέσων μόνον φόρων. — Ἡ μετάφρασις τοῦ δευτέρου ἔδαφίου τοῦ ἀρθρ. 403 δὲν εἶναι ὀρθή. Ἡ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ γερμανικῇ κειμένη λέξις Aufschlag ταυτὸσημος τῇ λέξει Accise δὲν δηλοῖ πλειστηριασμοὺς δασμῶν, ἀλλὰ σημαίνει τοὺς δασμοὺς τοὺς εἰσπραττουμένους ἐκ τῶν ἀντικειμένων τῆς ἐσωτερικῆς παραγωγῆς καὶ κατανάλωσεως, οἷοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τοῦ οἴνου, τοῦ ζύθου, τοῦ καπνοῦ, τῶν πνευματωδῶν ποτῶν κτλ. φόροι.

ζημιώσῃ τοὺς δανειστάς του, ἀποκρύπτει ἢ ὑπεξάγει χρήματα ἢ πράγματα ἔχοντα χρηματικὴν ἀξίαν, ἀποσιωπᾷ τὰ πρὸς αὐτὸν ὀφειλόμενα, ἢ ἀποδέχεται κρυφίως τὴν πληρωμὴν αὐτῶν, ἢ παριστᾷ πλαστοὺς δανειστάς, ἐὰν ὁ τοιοῦτος δὲν ἐγείνεν ἐντεῦθεν ἐνοχος δολίας χρεωκοπίας, ὡς ἔμπορος, τραπεζίτης, ἢ ἐργοστασιάρχης, τιμωρεῖται κατὰ τὰ προηγούμενα ἄρθρα 398 καὶ 399 ἀριθμ. 10.

Ἄρθρ. 405.

Ἐμποροὶ, τραπεζίται, ἢ ἐργοστασιάρχαι, οἵτινες κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου, λογίζονται ἐνχοὶ ἢ συναίτιοι δολίας χρεωκοπίας, τιμωροῦνται μὲ εἰρκτὴν, κατὰ δὲ τὴν ἀπλὴν χρεωκοπίαν, μὲ φυλάκισιν ἐνὸς μηνὸς μέχρι δύο ἐτῶν.

Ἄρθρ. 406.

Κολλυβισταὶ, μεσῖται πραγματειῶν, μεσῖται ὁδηγοὶ πλοίων, καὶ ἄλλοι μεσῖται, ἐπὶ ἀπλῇ μὲν χρεωκοπίᾳ τιμωροῦνται μὲ εἰρκτὴν, ἐπὶ δολίᾳ δὲ, μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα.

Ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῶν ἐγκλημάτων τῆς ἀπάτης περὶ τὰ χρέη καταλέγει ὁ ἡμέτερος νόμος, α') τὴν παρὰ μὴ ἐμπόρων γενομένην καταδολίευσιν τῶν δανειστῶν αὐτῶν, β') τὴν δολίαν χρεωκοπίαν, καὶ γ') τὴν ἀπλὴν χρεωκοπίαν. Ἐκ τῶν εἰρημένων πράξεων ἡ πρώτη φέρει τὰ γενικὰ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τῆς ἀπάτης καὶ οὐδὲν ἕτερον ἰδιάζον ἔχει, ὅθεν ἡδύνατο νὰ συμπεριληφθῇ ἐν ταῖς προηγούμεναις περὶ ἀπάτης διατάξεσιν, ἡ δὲ τρίτη, ἥτοι ἡ ἀπλὴ χρεωκοπία, δὲν ἀποτελεῖ κυρίως ἀπάτην, ἀλλ' ὅμως, ἐπειδὴ αἱ εἰρημέναι ἐγκληματικαὶ πράξεις κοινὸν ἔχουσι χαρακτηριστικὸν στοιχεῖον τῆς ἐννοίας αὐτῶν τὴν βλάβην τῶν δανειστῶν προσώπου τινὸς, ὑπῆχθησαν εἰς τὴν αὐτὴν

κατηγορίαν κατ' ἀπομίμησιν τῶν Βαυαρικῶν νομοσχεδίων τοῦ 1827 καὶ 1831 ¹⁾).

Ι) Καταβολίσεις τῶν δανειστῶν.

Ὑποκείμενον τῆς ἐγκληματικῆς ταύτης πράξεως ἐστὶν οἷος-δήποτε μὴ ὑπαγόμενος εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐμπόρων, τραπεζιτῶν ἢ ἐργοστασιαρχῶν, ἔχων τὴν ἱκανότητα πρὸς διαχείρισιν τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας καὶ τυγχάνων ἐν καταστάσει ἐλαττώσεως αὐτῆς.

Ἐκ ποίου λόγου προῆλθεν ἡ τοιαύτη ἐλάττωσις δὲν ἔχει σημασίαν τινὰ περὶ τὸν προσδιορισμὸν τῶν στοιχείων τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος. Ὑφίσταται δὲ, ὁσάκις τὸ παθητικὸν τῆς περιουσίας τινὸς ἦναι ἀνώτερον τοῦ ἐνεργητικοῦ, καὶ πρὸς βεβαίωσιν τούτου δὲν ἀπαιτεῖται νὰ προηγηθῇ ἐπίσημός τις πράξις, οἷον αἵτησις πρὸς τὸ δικαστήριον αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει τυγχάνοντος περὶ παραχωρήσεως τῆς περιουσίας καὶ παραδοχῇ τῆς τοιαύτης αἰτήσεως ²⁾ ἢ τῆς συζύγου αὐτοῦ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ χωρισμοῦ τῶν προικῶν κτημάτων ³⁾.

¹⁾ Ὅρ. Νομοσχ. 1827 ἄρθρ. 286—289. — Νομοσχ. 1831 ἄρθρ. 333—336. — Τὸ Νομοσχέδιον τοῦ 1821 περιέχει ἐν τῷ περὶ ἀπάτης κεφαλαίῳ, ἐν ἄρθρ. 311, μόνον τὴν πρώτην περίπτωσιν. Κατὰ τοῦτο δὲ ἐκαινοτόμησεν ὁ ἡμέτερος νόμος, καθόσον δὲν συμπεριέλαβεν ἐν ταῖς διατάξεσιν αὐτοῦ τὰς εἰδικὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς κηρύσσεται τις ἔνοχος δολίας ἢ ἀπλῆς χρεωκοπίας, ἀλλὰ παραπέμπει εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Ἑμπορικοῦ νόμου (ἄρθρ. 591 ἐπομ. 596 ἐπομ.), ἐν ᾧ τὰ Βαυαρικὰ νομοσχέδια μνημονεύουσι ῥητῶς αὐτάς ἐν τοῖς ἀνωτέρω παρατεθεῖσιν ἄρθροισι ἀκολουθήσαντα ἐπίσης τὸ σύστημα τοῦ Γαλλικοῦ Ἑμπορικοῦ νόμου. Ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813 ἐν μὲν τῷ ἄρθρῳ 273 περιεῖχε διατάξεις ἀφορώσας εἰς τινὰς μόνον τῶν ἐν ἄρθρ. 404 μνημονευομένων πράξεων (ὅρα Βαυαρικὸν ποιν. νόμον 1861 ἄρθρ. 327), ἐν δὲ τοῖς ἄρθρ. 276—278 προνοεῖ περὶ τῆς χρεωκοπίας καὶ τινων ἄλλων ἐκ τῶν ἐν ἄρθρ. 404 μνημονευομένων πράξεων.

²⁾ Πολ. δικ. ἄρθρ. 687 ἐπομ.

³⁾ Πολιτ. δικ. ἄρθρ. 676.

Ἄρκει ἡ τοιαύτη ἐλάττωσις νὰ ὑπάρχῃ πράγματι, καθ'ὃν χρόνον ὁ ἐν αὐτῇ τυγχάνων ἐνήργησέ τινα τῶν ἐν ἄρθρῳ 404 διαλαμβανομένων πράξεων, ἦτοι·

1) Ἐδοθήσῃ δι' ἀπατηλῶν πράξεων τινὰς τῶν δανειστῶν αὐτοῦ μᾶλλον τῶν ἄλλων, οἷον διὰ χορηγήσεως ὑποθηκικῆς ἀσφαλείας ἐπὶ τῶν κτημάτων αὐτοῦ, ἢ διὰ παραδόσεως πραγμάτων λόγῳ ἐνεχύρου εἰς περιπτώσεις, καθ' ἃς οὗτοι δὲν ἠδύναντο ἄνευ τῆς συμπράξεως τοῦ ὀφειλέτου νὰ ἐπιτύχωσι ταῦτα, δι' ἀναγνωρίσεως τόκων μὴ ὀφειλομένων, δι' εἰκονικῶν συμβάσεων κτλ. Ἐν γένει ἡ χορηγομένη βοήθεια πρέπει νὰ γίνηται δι' ἀπατηλῶν πράξεων, τοῦτέστι τοιούτων, αἵτινες ἐπάγονται τὴν ζημίαν ἄλλων δανειστῶν ἴσα δικαιώματα ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου κεκτημένων.

2) Ἀπέκρυψεν ἢ ἀφῆρσε χρήματα ἢ πράγματα ἔχοντα χρηματικὴν ἀξίαν πρὸς ζημίαν τῶν δανειστῶν αὐτοῦ, ὡς λ. χ. ἐὰν προειδοποιηθεῖς περὶ συντηρητικῆς κατασχέσεως ἐνεργηθισομένης ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτοῦ, ἀφαιρέσῃ τὰ ἐν αὐτῇ πολύτιμα πράγματα ἢ τιμαλφῇ σκεύη, ἢ ἐὰν ἐξ ἀκινήτου κτήματος, οὗ πρόκειται νὰ ἐνεργηθῇ κατ'ἀσχεσις, ἀφαιρέσῃ τὰ γεωργικὰ ἐργαλεῖα, δένδρα καρποφόρα, ἅτινα πωλεῖ, ἢ πᾶν ἄλλο ἀντικείμενον δυνάμενον ν' ἀποσπασθῇ ἐκ τοῦ ἀκινήτου. Καὶ ἡ εἰκονικὴ ἀπαλλοτρίωσις τῶν τοιούτων ἀντικειμένων δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ὑπαγομένη εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν¹⁾).

3) Ἀπεσιώπησε τὰ πρὸς αὐτὸν ὀφειλόμενα, ἢ ἐδέχθη κρυφίως τὴν πληρωμὴν αὐτῶν, ἢ παρέστησε πλαστοὺς δανειστάς.

Καθ' ἀπάσας τὰς εἰρημένους πράξεις προϋποτίθεται ὁ σκοπὸς ζημίας τῶν δανειστῶν καὶ ἡ ἐπὶ τοιούτῳ σκοπῷ ἐνέργεια²⁾), ἐξ ἧς, ὅπως ἐπὶ τῆς ἀπάτης ἐν γένει, πηγάζει βλάβη εἰς τοὺς

¹⁾ Stenglein Commentar ἄρθρ. 327. II σελ. 494.

²⁾ Ἐν τῇ πρώτῃ τῶν εἰρημένων πράξεων δὲν μνημονεύεται ῥητῶς ἐν ἄρθρῳ 404 ὁ τοιοῦτος σκοπός, ἀλλ' ὅμως ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τῆς πράξεως ἐξάγεται.

δανειστάς, καὶ ἐὰν μὲν αὕτη ἢ ἀνωτέρα τῶν εἴκοσι δραχμῶν ὁ ἔνοχος τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν, ἐὰν δὲ ἀνωτέρα τῶν τετρακοσίων μὲ εἰρκτὴν¹⁾).

II) Χρεωκοπία.

A) Ἐν γένει.

Τὰ ἄρθρα 405 καὶ 406 τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐν οἷς αἱ κατὰ τῶν ἐνόχων χρεωκοπίας ποιναὶ ὀρίζονται²⁾, δὲν διαγράφουσι τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀδικήματος ἐν ἑκατέρᾳ τῶν περιπτώσεων, ἃς προβλέπουσιν. Ὅθεν πρὸς ἑρμηνείαν καὶ ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν αὐ-

¹⁾ Motive z. Baier. Entwürfe 1827 σελ. 326.

²⁾ Ἐν ταῖς νομοθεσίαις τῶν ἀρχαίων χρόνων ἡ χρεωκοπία δὲν ἐχαρακτηρίζετο ὡς ἰδιώνυμον ἀδίκημα ἐπιφέρον ποινικὴν καταδίωξιν τοῦ ἐνόχου. Παρὰ Ῥωμαίοις ὁ περιελθὼν εἰς ἀνικανότητα πρὸς ἀπότισιν τῶν ἑαυτοῦ χρεῶν ἐπεδικάζετο τῷ δανειστῇ ἢ τοῖς δανεισταῖς αὐτοῦ, καὶ διὰ τῆς τοιαύτης *addictio* περιέπιπτεν εἰς κατάστασιν δούλου. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους μάλιστα χρόνους τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας ἱστορεῖται, ὅτι ἐὰν ὑπῆρχον πολλοὶ δανεισταὶ ἡδύναντο νὰ διαμελίσωσι τὸ σῶμα τοῦ ὀφειλέτου (*in partes secare*). Ἄλλ' ἐνωρὶς ἢ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ ὀφειλέτου γενομένη ἐκτέλεσις ἀντικατεστάθη διὰ τῆς κατὰ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἥτις παρεχωρεῖτο καὶ διενέμετο μεταξὺ τῶν δανειστῶν. Ἐν ταῖς νομοθεσίαις τῶν Μεσαιωνικῶν χρόνων ἡ χρεωκοπία, ὡς ἂν ἐκ δολιότητος τοῦ πτωχεύσαντος προήρχετο, ἐχαρακτηρίζετο ὡς κλοπὴ ἢ ὡς ἀπάτη. Ἐτιμωρεῖτο δὲ ὁ ἔνοχος διὰ τῆς ποινῆς τῆς φυλακίσεως. Tittmann Lehrb. II § 501, ἢ καὶ δι' αὐστηροτέρων ποινῶν, ὡς ἐν Γαλλίᾳ ἔνθα διὰ διατάγματος Καρόλου τοῦ Ε' (1540) κατεγινώσκετο καὶ αὕτη ἡ ποινὴ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ. Renouard Traité des faillites I σελ. 39. — Κατὰ πρῶτον ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις ἡ ἔννοια τοῦ ἐγκλήματος τῆς χρεωκοπίας διευτυπώθη ἀκριβῶς, ἰδίως διὰ τῶν ὀρισμῶν τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου (ἄρθρ. 402, 403, 404), οὓς τὰς διατάξεις εἶχον ὑπ' ὄψιν οἱ συντάχται τοῦ Βαυαρικοῦ ποινικοῦ νόμου τοῦ 1813 ὡς καὶ τῶν ἀμέσως μεταγενεστέρων νομοσχεδίων ὅρ. Motive z. Entwurf 1827 σελ. 326.

τῶν ἀνάγκη νὰ προσφύγωμεν εἰς τοὺς σχετικούς ὁρισμούς τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου περὶ χρεωκοπίας ¹⁾).

Ἄλλὰ πρὶν ἢ ἐπιληφθῶμεν τῆς ἐρεῦνης τῶν διαφορῶν τῆς χρεωκοπίας περιπτώσεων, δεόν νὰ ἐξετάσωμεν, ποῖαι εἰσὶν αἱ πρὸς ὑπαρξιν τοῦ ἀδικήματος ἐν γένει ἀναγκαῖαι προϋποθέσεις.

Κατὰ τὰ ἄρθρα 405 καὶ 406 τοῦ ποιν. νόμου ἐν συνδυασμῷ πρὸς τοὺς ὁρισμούς τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου ²⁾ ἐνοχὸς χρεωκοπίας κηρύσσεται ὁ πτωχεύσας ἔμπορος κολλυβιστὴς ἢ μεσίτης. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι ἀναγκαῖοι ὅροι τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος εἰσὶν·

1) Ἡ ἰδιότης τοῦ ἐμπόρου, ἥτις ὑφίσταται, ὁσάκις μετέρχεται τις πράξεις ἐμπορικᾶς, καὶ σύνηθες ἐπάγγελμα ἔχει τὴν ἐμπορίαν ³⁾).

Κατὰ τὸν περὶ ἀρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων νόμον χαρακτηρίζονται ὡς πράξεις ἐμπορικαί, ἐκτὸς ἄλλων κατονομαζομένων ἐν ἄρθρ. 2, καὶ ἡ κατεργασία καὶ μεταποιήσεις χειροτεχνημάτων, πᾶσα ἐπιχειρήσις χειροτεχνιῶν ἢ προμηθειῶν, αἱ κολλυβιστικαί, αἱ τραπεζίτικαί καὶ μεσιτικαί ἐργασίαι κτλ. Συμφώνως πρὸς τοὺς ὁρισμούς τοῦ ἁρθροῦ αὐτοῦ καὶ ὁ ποινικὸς νόμος ἐν ἄρθρ. 405 καὶ 406, ὡς τιμωρητέους ἐνεκα χρεωκοπίας ἀναγράφει τοὺς ἐμπόρους, τοὺς τραπεζίτας, τοὺς ἐργοστασιάρχας, τοὺς κολλυβιστάς, τοὺς μεσίτας πραγματειῶν ἢ πλοίων ἢ ἄλλων ἀντικειμένων ⁴⁾).

¹⁾ Ἐμπορ. Ν. ἄρθρ. 590 ἐπομ. 596 ἐπομ. ὡς ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ νόμου ΨΛΣΤ' τῆς 13 Δεκεμβρίου 1878. (Ἐφημ. Κυβερνήσεως ἀριθ. 75 τοῦ 1878).

²⁾ Ἄρθρ. 590, 591, 594, 596.

³⁾ Ἐμπ. Ν. ἄρθρ. 1. — Πᾶσιν Ἐμπορικῷ δικαίῳ Τομ. Α'. § 5, ἐπομ.

⁴⁾ Τὸ Γερμανικὸν κείμενον τοῦ ἄρθρ. 406 λέγει «Waaren-Schiffs- und andere Läkler» τοῦτέστι «μεσίται ἐμπορευμάτων πλοίων, ἢ ἄλλοι μεσίται». Ἐν τῷ ἑλληνικῷ κειμένῳ παρενετέθη ἡ λέξις «ὁδηγοὶ» πλοίων, ἵνα ἀντιστοιχῇ φαίνεται τὸ ἄρθρον τοῦτο πρὸς τὰ ἄρθρ. 77 καὶ 88 τοῦ Ἐμπορικοῦ νόμου

Ἡ ιδιότης τοῦ ἐμπορίου πρέπει νὰ ὑπάρχῃ οὐ μόνον πράγματι ἀλλὰ καὶ νομίμως, ὅθεν οἱ ἀνήλικοι καὶ αἱ γυναῖκες, περὶ ὧν ὁ ἐμπορικὸς νόμος (ἄρθρ. 2—7) ἀπαιτεῖ τὴν ἐκπλήρωσιν διαφόρων διατυπώσεων, ὅπως ἀπολαύσωσιν τῆς ἱκανότητος πρὸς ἐπιχείρησιν νομίμως ἐμπορικῶν πράξεων, δὲν λογίζονται ὡς κεκτημένοι τὴν ιδιότητα τοῦ ἐμπορίου, ἐὰν δὲν συνεμορφώθησαν πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει οὐδὲ ἔνοχοι τοῦ ἐγκλήματος τῆς χρεωκοπίας ἐν γένει δύνανται νὰ κηρυχθῶσιν, ἔστω καὶ ἂν ἀποδειχθῇ, ὅτι πράγματι μετήρχοντο τὴν ἐμπορίαν, καὶ ὑπέπεσαν εἰς τινὰ τῶν περιπτώσεων τῆς ἀπλῆς ἢ διολίας χρεωκοπίας¹⁾.

Ἐκτὸς τῶν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι μετερχομένων τὸ ἐμπόριον ἔνοχοι χρεωκοπίας κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἄρθρ. 592 καὶ 597 Ἐμπ. Ν. δύνανται νὰ κηρυχθῶσι καὶ οἱ διαχειρισταὶ ἐμπορι-

ἐν οἷς γίνεται λόγος περὶ ὁδηγῶν πλοίων, καὶ ὡς τοιοῦτοι ἐννοοῦνται οἱ μεσῖται ναυλωτῶν αὐτῶν (conducteurs des navires).—Ὁ περὶ πτωχεύσεων νόμος τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας παραδέχεται, ὅτι καὶ οἱ μὴ ἔμποροι δύνανται νὰ κηρυχθῶσιν εἰς κατὰστασιν πτωχεύσεως, ὅθεν ὡς ἐνόχους χρεωκοπίας χαρακτηρίζει οὐ μόνον τοὺς ἐμπόρους, ἀλλὰ τοὺς ὀφειλέτας ἐν γένει, οἵτινες ἐγένοντο ὑπαίτιοι τῆς παραλείψεως ἢ ἐκτελέσεώς τινος τῶν προνοουμένων πράξεων διὰ τῶν ἄρθρ. 209—212, δι' ὧν ὀρίζονται αἱ περιπτώσεις τῆς ἀπλῆς καὶ διολίας χρεωκοπίας, καὶ κατηργήθησαν τὰ ἄρθρ. 281 — 283 τοῦ Γερμανικοῦ ποινικοῦ νόμου, ὅστις τὸ ἀδίκημα τῆς χρεωκοπίας μόνον ἐπὶ ἐμπόρων παρεδέχετο ὑφιστάμενον. Καὶ ὁ Βαυαρικὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1813 ἄρθρ. 276—278 ἐπεξέτεινε τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐγκλήματος τῆς χρεωκοπίας καὶ εἰς τοὺς μὴ ἐμπόρους. — Τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1822 ἐμπεριέχει ἐν ἄρθρ. 311 ὁρισμοὺς μόνον ὡς πρὸς τὸ ἀδίκημα τῆς καταδολιεύσεως τῶν δανειστῶν παρὰ τῶν μὴ ἐμπόρων. Τὰ δὲ νομοσχέδια τοῦ 1827 (ἄρθρ. 287—289) καὶ 1831 (ἄρθρ. 334—336) διακρίνουσι τὴν χρεωκοπίαν τῶν ἐμπόρων ἀπὸ τοῦ ἐγκλήματος τῆς καταδολιεύσεως τῶν δανειστῶν ὅπως καὶ ὁ ἡμέτερος ποιν. νόμος.

¹⁾ Demangeat sur Bravard Droit commercial V.σελ.7.—Blanche Code Pénal VI § 95 ἐπομ.

κῆς ἐταιρίας πτωχευσάσης, ἐὰν ἐγένοντο ὑπαίτιοί τινος τῶν εἰδικῶς ἐν αὐτοῖς ὀριζομένων πράξεων, περὶ ὧν κατωτέρω γυνήσεται λόγος ¹⁾).

2) Ἡ πτώχευσις τοῦ ἐμπόρου ἢ τῆς ἐμπορικῆς ἐταιρίας, διότι ἡ χρεωκοπία οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ ἡ ἐξ ἀμελείας ἢ ἡ ἐκ δόλου πτώχευσις. Ὡς ἐν πτωχεύσει δὲ τυγχάνοντες λογίζονται οἱ ἔμποροι, ὅταν παύσωσι τὰς πληρωμὰς.

Ἡ παύσις τῶν πληρωμῶν προέρχεται ἢ ἐκ πραγματικῆς ἀδυναμίας τῶν ἐμπόρων πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐαυτῶν ὑποχρεώσεων, ἢ ἐκ προσπεποιημένης. Καὶ ὁ κεκτημένος ἀρκοῦσαν περιουσίαν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἐαυτοῦ δανειστῶν ἔμπορος δύναται νὰ παύσῃ τὰς πληρωμὰς, δολῶς παριστάνων ἐαυτὸν ὡς ἀνίκανον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ. Ἡ παύσις τῶν πληρωμῶν, εἴτε προέρχεται ἐκ πραγματικῆς ἀνικανότητος, εἴτε ἐκ προσπεποιημένης, ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν κήρυξιν τοῦ ἐμπόρου εἰς κατὰστασιν πτωχεύσεως. Ὁ νόμος δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν, εἰ μὴ μόνον τὸ γεγονός τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν ἀσχέτως πρὸς τὴν κατὰστασιν τῆς περιουσίας τοῦ ἐμπόρου. Πολλάκις ὁ ἔμπορος, οὗτινος τὰ χρεῖα εἰσὶν πολὺ ἀνώτερα τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς περιουσίας, ἐὰν διατηρῇ ἀκμαίαν τὴν ἐμπορικὴν αὐτοῦ πίστιν, δύναται νὰ διαφύγῃ τὸν κίνδυνον τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν, διὰ τῆς ἀκριβοῦς δὲ τῶν ἐαυτοῦ ὑποχρεώσεων ἐκπληρώσεως, νὰ ἐξαχολουθήσῃ ἀταράχως τὰς τοῦ ἐμπορίου ἐπιχειρήσεις, καὶ ν' ἀνορθώσῃ τὰς ἐκ προγενεστέρων ἀτυχημάτων ζημίας. Διὸ ὡς τεκμήριον τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν οὐδέποτε οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν ἐλάττωσιν ἢ παντελεῖ καταστροφὴν τῆς περιουσίας τοῦ ἐμπόρου, ἐν ὅσῳ δὲν προσάγουσιν ἀπόδειξιν περὶ τῆς ἀρνή-

¹⁾ Παραπλησίαν διατάξιν περιέχουσιν οἱ ἐμπορικοὶ νόμοι τῆς Ἰταλίας ἀρθρ. 699, 704, τοῦ Βελγίου ἀρθρ. 576, καὶ ὁ περὶ πτωχεύσεως νόμος τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀρθρ. 214.

(ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ, ΤΟΜ. Γ'.)

σεως τῆς πληρωμῆς ληξιπροθέσμων ἀπαιτήσεων¹⁾.

Ἐάν ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν ἐδηλώθη ὑπὸ τοῦ πτωχεύσαντος εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἐμποροδικείου συμφώνως πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἀρθροῦ 438 Ἐ. Ν. ἡ δήλωσις αὕτη χρησιμεύει ὡς ἀναμφισβήτητος ἀπόδειξις περὶ τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν. Ἀλλ' ἐάν ὁ πτωχεύσας παρέλειψε τὴν δήλωσιν, καὶ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία ἢ ἀμφισβήτησις περὶ τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν, ἢ περὶ τοῦ χρόνου, ἀφοῦ ἤρξατο, ἐγείρεται τὸ ζήτημα πότε καὶ ἐκ ποίων λόγων δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ ἔμπορος ὡς παύσας τὰς πληρωμὰς²⁾.

Τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ἀφίησιν ὁ νόμος εἰς τὴν ἐκτίμησιν καὶ διάγνωσιν τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, ὃπερ ὁρμώμενον ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρ. 437, ὁρίζοντος, ὅτι ἐν καταστάσει πτωχεύσεως εἶναι ὁ ἔμπορος ὁ παύων τὰς πληρωμὰς αὐτοῦ, ὀφείλει πρὸ παντὸς ἄλλου, νὰ ἐξετάσῃ τὸ σύνολον τῆς διαχειρίσεως τῶν ὑποθέσεων τοῦ ἐμπόρου καὶ τῶν πληρωμῶν αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐξακριβώσῃ, ἂν ἐγένετο πραγματικῶς ἄρνησις πληρωμῶν, ἀναφερομένων εἰς ἐμπορικὰς ἀπαιτήσεις.

¹⁾ Boistel Droit commercial § 895, σελ. 627. — Dalloz Faillite n° 67.

²⁾ Ἐν τῷ νῦν ἰσχύοντι περὶ πτωχεύσεως νόμῳ δὲν συμπεριελήφθη πρὸ ἀρθρ. 441 τοῦ προγενεστέρου, καθ' ὃ ἡ ἐποχὴ τῆς ἐνάρξεως τῆς πτωχεύσεως προσδιωρίζετο «εἴτε ἀπὸ τῆς φυγῆς τοῦ χρεώστου εἴτε ἀπ' ἧς κλεισθῇ τὰς ἀποθήκας τοῦ, εἴτε ἀπὸ τῆς χρονολογίας ὅποιου δὴ πᾶσι ἐγγράφου ἀποδεικνύοντος ἄρνησιν ἐκπληρώσεως ἢ πληρωμῆς ἐμπορικῶν ὑποχρεώσεων. Ἡ διάταξις αὐτοῦ εὐεωρήθη ὅλως ἄσκοπος καὶ ἀλυσιτελής, διότι, ἀφοῦ ὑπέδεικνε τὰς παραστάσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ δύνατο νὰ ὁρισθῇ ὁ χρόνος τῆς ἐνάρξεως τῆς πτωχεύσεως προσέθετε «καμμία ὅμως τῶν ἀνωτέρω πράξεων δὲν ἀποδεικνύει τὴν ἐναρξιν τῆς πτωχεύσεως, ἂν δὲν ἐγίνετο παῦσις πληρωμῶν ἢ δηλοποιήσις παρὰ τοῦ πτωχεύσαντος.» Ἐπομένως ἀφίετο ἐπίσης, ὅπως καὶ νῦν ἀόριστον καὶ ἐκ τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ δικαστοῦ ἐξηρητημένον τὸ ζήτημα, πότε ὑπῆρχε παῦσις τῶν πληρωμῶν.

- Κατὰ τὸ ἀρθρ. 437 δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἀποποίησης μιᾶς μόνου ἢ τινῶν πληρωμῶν, ἀλλ' ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν ἐν γένει. Ὅθεν ὡς παύσας τὰς πληρωμὰς αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ χαρκτηρισθῇ ὁ ἔμπορος ὁ μὴ δυνηθεὶς νὰ ἐκπληρώσῃ ἀμέσως ὠρισμένην τινὰ ὑποχρέωσιν, ἢ καὶ πλειοτέρας ἕνεκα στιγμιαίας δεδικαιολογημένης στενοχωρίας, ἥτις ὡς ἐκ τοῦ εἵδους ἡ τῆς φύσεως τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἐπέλθῃ ¹⁾).

Ἐπίσης ὡς παῦσις τῶν πληρωμῶν δὲν θεωρεῖται ἡ ἄρνησις τῆς ἐξοφλήσεως ἀπαιτήσεων, καθ' ὧν προτείνονται ἐνστάσεις ἀποκρούουσαι τὸ βᾶσιμον καὶ νόμιμον αὐτῶν ²⁾, ἀρκεῖ μόνον αἰτοιαῦται ἐνστάσεις νὰ μὴ ὑποβάλλωνται ἕνεκεν ἀνικανότητος πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν νομίμων ὑποχρεώσεων, καὶ μόνος σκοπὸς

¹⁾ Ὡς λ. χ. ἐὰν ἐργοστασιάρχης τις, ἔχων πλήρεις τὰς ἀποθήκας αὐτοῦ ἐμπορευμάτων μήπω πωληθέντων ἕνεκα χαλαρώσεως τῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν, δὲν δυνηθῇ νὰ πληρώσῃ ἐμπροθέσμως τοὺς μισθοὺς τῶν ἐργατῶν, ἢ γραμματίον τι ἢ συναλλαγματικὴν, ἢ ἐὰν ἔμπορος τις ἐκ τῶν τῆς κατωτέρας τάξεως δὲν ὑπελόγισεν ἀκριβῶς τὰς λήξεις τῶν εἰς βάρος αὐτοῦ συναλλαγματικῶν πρὸς τὰς τῶν εἰς ὄφελος αὐτοῦ ἐκδοθεισῶν, ὥστε ἐπὶ τινὰς ἡμέρας δύναται νὰ εὐρεθῇ ἔσπερήμενος τῶν ἀναγκαίων κεφαλαίων πρὸς πληρωμὴν ληξιπροθέσμων ἀπαιτήσεων. Dalloz Faillite n° 76. Ἡ αὕτῃ λύσις δὲν πρέπει βεβαίως νὰ δοθῇ ὡς πρὸς τραπεζίτην ἀρνούμενον ἄνευ λόγου τὴν πληρωμὴν γραμματίου ἢ συναλλαγματικῆς, διότι οὗτος ἔχων πάντοτε ἐν κυκλοφορίᾳ τὰ κεφάλαια αὐτοῦ ὀφείλει νὰ ἔχῃ πρόχειρα τὰ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἑαυτοῦ ὑποχρεώσεων ἀπαιτούμενα. — Pardessus Droit commercial III § 1101 σελ. 285. — Ἡ ἀναστολὴ τῶν πληρωμῶν, ἔστω καὶ προσκαίρως γενομένη καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς μετὰ βραχὺ χρονικῶν διάστημα ἐπαναλήψεως, θεωρεῖται ὡς παῦσις τῶν πληρωμῶν. — Boistel Droit commercial § 898 σελ. 627.

²⁾ Ὡς λ. χ. ἐὰν ἀρνηθῇ ὁ ἔμπορος τὴν πληρωμὴν γραμματίου ἕνεκα μὴ γνησιότητος ἢ πλαστογραφίας τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ, ἢ λόγῳ παραγραφῆς, ἢ ὡς ἐξοφληθέντος, ἢ συμψηφισθέντος κτλ. — Boileux sur Boulay-Paty Traité des faillites I § 27.

αὐτῶν νὰ ᾖ ἡ ἀπόκρυψις τῆς πραγματικῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν.

Εἴπομεν, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 437 ἀπαιτεῖται ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν ἐν γένει, ἀλλ' ὅμως ἐκ τούτου δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι ἐκάστοτε πρέπει ν' ἀποδεικνύηται, ἵνα κηρυθῇ τις εἰς κατὰστασιν πτωχεύσεως, ἡ παῦσις ὅλων ἀπολύτως τῶν πληρωμῶν. Τοιαύτη ἐρμηνεία οὐ μόνον πρὸς τὸ γράμμα αὐτοῦ τοῦ νόμου ἀντιφάσκει, ἀλλὰ καὶ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ δύναται νὰ ματαιώσῃ, χρηγοῦσα εἰς τὸν πτωχεύσαντα τὸ δικαίωμα νὰ διαμρισθητῇ ἐκάστοτε τὴν παῦσιν τῶν πληρωμῶν διὰ τῆς ἐξοφλήσεώς τινων μόνων ἐκ τῶν πολλῶν κατ' αὐτοῦ ἀπαιτήσεων, ἡ διὰ μερικῆς καταβολῆς ἀπέναντι τοῦ ὅλου ποσοῦ ἐκάστης ἀπαιτήσεως. Οὐδέτερον τούτων κατὰ τὸν νόμον δύναται νὰ χρησιμεύσῃ, ὅπως θεωρηθῇ ὁ ἔμπορος ὡς μὴ παύσας τὰς πληρωμὰς αὐτοῦ.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν πρέπει ν' ἀναφέρηται εἰς χρέη ἐμπορικά. Τὸ ἄρθρ. 437 προνοεῖ μόνον περὶ τοῦ ἐμπορίου τοῦ παύοντος τὰς πληρωμὰς αὐτοῦ, ἐξ οὗ δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ὡς ὑπόθεσιν ἔχει τὰς ἐξ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων πηγαζούσας ὑποχρεώσεις. Διὸ ἡ ἄρνησις ἐμπορίου τινὸς πρὸς ἐκπλήρωσιν πολιτικῶν κατ' αὐτοῦ ἀπαιτήσεων δὲν δύναται αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν νὰ θεωρηθῇ ὡς λόγος κηρύξεως εἰς κατὰστασιν πτωχεύσεως, δύναται ὅμως συνδυαζομένη πρὸς τὴν ἄρνησιν τῆς ἐκπληρώσεως ἐμπορικῶν ὑποχρεώσεων νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τεκμήριον τῆς ἐν γένει παύσεως τῶν πληρωμῶν ¹⁾).

Ἡ πτώχευσις κηρύσσεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἐμποροδικείου, εἴτε συνεπείᾳ τῆς ὑπὸ τοῦ πτωχεύσαντος γενομένης δηλώσεως, ἢν ὀφείλει ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἁρμοδίου Ἐμποροδικείου (Ε.

¹⁾ Demangeat sur Bravard Droit commercial V. σελ. 18.—Boistel αὐτίθι § 896 σελ. 628.

Ν. άρθρ. 438) εἴτε τῇ αἰτήσῃ τῶν πιστωτῶν ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος. (Ε. Ν. άρθρ. 440). — Ἐντεῦθεν γεννᾶται τὸ ζήτημα, ἐὰν τὸ Ἐμποροδικεῖον δὲν ἐξέδοτο ἐξ οἰουδήποτε λόγου ἀπόφασιν κηρύττουςάν τινα εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως, δύναται νὰ ἀπαγγελθῇ κατ' αὐτοῦ κατηγορία, καὶ νὰ εἰσαχθῇ εἰς δίκην ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου ποινικοῦ δικαστηρίου ἐπὶ χρεωκοπία;

Συγγραφεῖς τινες ὑπεστήριζαν τὴν ἀποφατικὴν τοῦ ζητήματος λύσιν, ἰσχυριζόμενοι, ὅτι ἀφοῦ ὡς ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητος προϋπόθεσις τῆς χρεωκοπίας θεωρεῖται ἡ πτώχευσις, ταύτην δὲ ἀρμοδίον ὅπως κηρύξῃ καθίσταται ὑπὸ τοῦ Ἐμπορικοῦ νόμου τὸ Ἐμποροδικεῖον, ἔπεται, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσαχθῇ ἡ ἐπὶ χρεωκοπία κατηγορία, πρὶν ἢ προηγηθῇ ἡ ὑπὸ τοῦ ἐμποροδικείου κηρύξις τῆς πτωχεύσεως, οὔτινος ἡ ἀπόφασις περιέχει τὴν λύσιν προδικαστικοῦ ζητήματος ἀπαραιτήτως ἀναγκαίου πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς. Ἐὰν, λέγουσι, δώσωμεν εἰς τὸ ζήτημα ἐναντίαν λύσιν, οὐ μόνον προσκρούομεν εἰς τὸ σαφὲς γράμμα τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ ποινικοῦ νόμου¹⁾, ἀλλὰ καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ νομοθέτου μκταιοῦμεν, μεταφέροντες τὴν λύσιν νομικῶν καὶ περιπλόκων ζητημάτων ἀπὸ τῶν ἐμποροδικείων, εἰς δικαστήρια ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας, οἷα εἰσὶ τὰ ποινικά, καὶ ἀναθέτοντες τὴν περὶ αὐτῶν διάγνωσιν εἰς δικαστάς, οὔτινες, ὡς οἱ ἔνορκοι, στεροῦνται ἐνίοτε τῶν ἀπαιτουμένων θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν γνώσεων. Τέλος ποικίλα δύνανται νὰ παρεμβληθῶσι προσκόμματα, λίαν ἀνώμαλον καθιστῶντα τὴν πρὸδον τῆς διαδικασίας, ἐὰν ὁ ἐπὶ χρεωκοπία καταδιωκόμενος, κηρυχθῇ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἐμποροδικείου εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως. Πῶς θέλουσι δυνηθῇ οἱ σύνδικοι νὰ προβῶσιν εἰς τὰς ἑαυτῶν ἐργασίας, ἐν ᾧ τὰ βιβλία, ἡ ἀλληλογραφία, καὶ τὰ ἔγγραφα τοῦ πτωχεύσαντος εὐρίσκονται εἰς χεῖρας τῆς ποινικῆς

¹⁾ Ἐμπορ. Ν. άρθρ. 438, 440, 590, 591, 594, 596. — Ποιν. Ν. άρθρ. 405, 406.

δικαιοσύνης, και ἀπαραιτήτως εἰσὶν ἀναγκαῖα πρὸς ταχεῖαν διεξαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως ¹⁾).

Ἐπικρατεστέρα ὅμως ἐστὶν ἡ γνώμη τῶν τὴν καταφατικὴν τοῦ ζητήματος λύσιν δεχομένων συγγραφέων, οἵτινες πρεσβεύουσιν ὅτι, ἀφοῦ κατὰ κανόνα ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ὅλως ἀνεξάρτητός ἐστι τῆς πολιτικῆς, καὶ οὐδεμία ῥητὴ ἐν τῷ νόμῳ ὑπάρχει διάταξις ὀρίζουσα, ὅτι ἡ τῆς πτωχεύσεως κήρυξις ὑπὸ τοῦ Ἐμποροδικείου ἀποτελεῖ ὄρον ἀπαραίτητον τῆς ἐπὶ χρεωκοπίᾳ κατηγορίας, δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ὑπαρξίν προδικαστικοῦ ζητήματος, ὅπου ὁ νόμος τοιοῦτο δὲν καθιστοῖ. Ἀλλως τε ἡ πτώχευσις δὲν ὑφίσταται διὰ τῆς κηρυττούσης αὐτὴν ἀποφάσεως τοῦ Ἐμποροδικείου, ἀλλὰ διὰ τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν ²⁾).

Ἡ γνώμη αὕτη συνάδει καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν ποινικὴν νομοθεσίαν, καθ' ἣν τὰ ποινικὰ δικαστήρια εἰσὶν ἀρμόδια νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς ἐξετάσεως καὶ ν' ἀποφασίσωσι περὶ παντὸς παρεμπίπτοντος ἢ προδικαστικοῦ ζητήματος τῆς ποινικῆς δίκης, ῥητῶς δὲ ἀναγράφονται αἱ ἐξαιρέσεις, καθ' ἃς ἀπαιτεῖται νὰ προηγηθῇ ἀπόφασις τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου ³⁾).

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἔπεται, ὅτι, εἰσαχθείσης κατὰ τινος κατηγορίας ἐπὶ χρεωκοπίᾳ, τὸ ποινικὸν δικαστήριον δύναται νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα, ἂν ὁ κατηγορούμενος εἶχε τὴν ιδιότητα τοῦ ἐμπόρου, ὅτε ἐγένετο ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν, ἂν καὶ πότε

¹⁾ Delamarre et Le Poitevin Droit commercial τομ. VI n° 48, ἐπομ.—Demangeat sur Bravard αὐτόθι VI σελ.3.—Trébutiens Droit criminel τομ. II σελ. 68.—Boistel Droit commercial § 898.

²⁾ Chauveau-Hélie Code Pénal II n° 3432. — Faustin-Hélie Pratique criminelle II § 782.—Blanche Code pénal VI § 100.—Dalloz Faillite n° 1394. — Τὴν γνώμην αὐτὴν ἀσπάζονται καὶ οἱ Γερμανοὶ συγγραφεῖς Meyer Lehrb § 130 σημ. 4.—Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 281 n° 19.—Stenglein Commentar II σελ. 492.

³⁾ Ποιν. δίκ. ἀρθρ. 94.—Πολ. δίκ. ἀρθρ. 10.—Ποιν. Ν. ἀρθρ. 333, 359.—Κωνσταντοπούλου Ἑρμ. Ποιν. δικονομίας § 172, 175. — Ἑγχειριδίου μου Ποιν. δικονομίας § 65 σημ. 10.

ἐπῆλθεν ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν, καὶ ἐν γένει νὰ ἐπιληφθῇ τῆς λύσεως παντὸς οἰουδήποτε ἄλλου πρὸς τὴν πτώχευσιν σχετικού ζητήματος ¹⁾).

Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ὑπὸ τοῦ Ἐμποροδικείου ἐξεδόθῃ ἀπόφασις κηρύττουσά τινα εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως, καὶ ὀρίζουσα τὴν ἡμέραν τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν (Ἐμπ. Ν. ἀρθρ. 441), οὐδόλως ἡ ἀπόφασις αὕτη δεσμεύει τὸν ποινικὸν δικαστήν. Ἡ ἐπὶ χρεωκοπία κατηγορία, ἄσχετος ὅλως οὖσα πρὸς τὴν ἐνώπιον τοῦ ἐμποροδικείου περὶ πτωχεύσεως διαδικασίαν, προβαίνει ἀνεξαρτήτως ταύτης. Ἐξ οὗ ἐπεταί, ὅτι τὸ ποινικὸν δικαστήριον δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐρεύνης ἀπάντων τῶν σχετικῶν ὡς πρὸς τὴν πτώχευσιν ζητημάτων, περὶ ὧν ἀπεφάσισε τὸ Ἐμποροδικεῖον. Ἐνώπιον αὐτοῦ δύναται αὖθις νὰ διαμφισβητηθῇ ἡ ιδιότης τοῦ ἐμπόρου ἢ εἰς τὸν πτωχεύσαντα ἀποδιδομένη ²⁾, νὰ γείνη συζήτησις περὶ τῆς ἡμέρας τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν, καὶ νὰ ὀρισθῇ ἄλλη τις ἐκτὸς ἐκείνης, ἣν ὥρισε τὸ Ἐμποροδοκεῖον ³⁾.

Ἐπίσης ἡ ἐπικυροῦσα τὸν συμβιβασμὸν τοῦ πτωχεύσαντος μετὰ τῶν δανειστῶν ἀπόφασις τοῦ ἐμποροδικείου, οὐδόλως παρακωλύει τὴν ἐπὶ χρεωκοπία κατηγορίαν τοῦ συμβιβασθέντος ⁴⁾.

Ἡ χρεωκοπία διακρίνεται εἰς ἀπλὴν ἢ *docteur*. Περὶ ἐκείνης αὐτῶν γενήσεται εἰδικῶς ἐν τοῖς ἐπομένοις λόγοις.

¹⁾ Καὶ τὸ ζήτημα, ἂν ὁ πτωχεύσας, ὁ ἐπὶ χρεωκοπία κατηγορούμενος, ἐτύγχανεν ὦν συνεταῖρος ἄλλου δύναται νὰ ἐξετάσῃ τὸ ποινικὸν δικαστήριον. Faustin-Hélie Pratique criminelle II § 782. — Dalloz Faillite n° 1397.

²⁾ Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3437—3436. — Dalloz Faillite n° 1396.

³⁾ Blanche Code pénal VI ἀρθρ. 402 § 102.

⁴⁾ Faustin-Hélie Pratique criminelle II § 782. — Dalloz Faillite n° 1404.

β') Ἀπλῇ χρεωκοπία.

^{*)} *Αρθρ.* 590. E. N.

Περὶ τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας δικάζουσιν οἱ πλημμελειοδῖκαι ἐπὶ τῇ ἐγκλήσει τῶν συνδίκων ἢ τινος τῶν πιστωτῶν τοῦ πτωχεύσαντος, ἢ αὐτεπαγγέλτως καταδιώκοντος τοῦ εἰσαγγελέως, ἐφαρμοζομένων τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἐπιτρέπεται δὲ τοῖς συνδίκοις ἰδιωτικὴ κατηγορία, ὡς καὶ πολιτικὴ ἀγωγὴ, ἣτις ὁμως περιορίζεται εἰς τὴν διώξιν τῆς κατηγορίας, αἱ δὲ πολιτικαὶ ἀπαιτήσεις χωρίζονται κατὰ τὸ ἄρθρ. 606.

^{*)} *Αρθρ.* 591 E. N.

Κηρύσσεται ἀπλοῦς χρεωκόπος πᾶς πτωχεύσας ἔμπορος, ὅστις ἤθελεν εὔρεθῇ εἰς μίαν τῶν ἐξῆς περιπτώσεων.— 1) Ἐὰν αἱ προσωπικαὶ ἢ αἱ οἰκιακαὶ αὐτοῦ δαπάναι κριθῶσιν ὑπερβολικαί· — 2) Ἐὰν ἐδαπάνησε μεγάλας ποσότητας εἰς παίγνια, εἰς ἐπιχειρήσεις καθαρῶς ἐκ τῆς τύχης ἐξαρτωμένας, εἰς εἰκονικὰς συναλλαγὰς τοῦ χρημαστηρίου, ἢ ἐπὶ ἐμπορευμάτων· — 3) Ἐὰν σκοπῶν ν' ἀναβάλῃ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεώς του, ἡγόρασεν ἵνα μεταπωλῇ ἐμπορεύματα κατωτέρω τῆς ἀγοραίας ἀξίας, ἢ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν συνῆψε δάνεια, ἔθεσεν εἰς κυκλοφορίαν ἐμπορικὰ γραμμάτια, ἢ κατέφυγεν εἰς ἄλλα ἐπιζήμια μέσα πρὸς εὔρεσιν χρημάτων. — 4) Ἐὰν μετὰ τὴν παῦσιν τῶν πληρωμῶν ἐπλήρωσε πιστωτὴν τινα πρὸς βλάβην τῆς ὁμάδος.

^{*)} *Αρθρ.* 592 E. N.

Ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως ἐταιρίας καταδιώκονται

ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ οἱ διαχειρισταὶ αὐτῆς, ἐὰν παρημέ-
λησαν τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐν τοῖς ἄρθρ. 42—46 τοῦ Ἐμ-
πορικοῦ νόμου διαγραφομένων διατυπώσεων, ἢ ἐὰν ἐξ
ὕπαιτιότητος αὐτῶν ἐπῆλθεν ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρίας.

** Ἀρθρ. 595 E. N.*

Καταδιώκεται ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ ὁ πτωχεύσας μεσί-
της ἢ κολλυβιστής.

** Ἀρθρ. 594 E. N.*

Δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ πᾶς πτω-
χεύσας ἔμπορος διατελῶν ἐν τινὶ τῶν ἐξῆς περιπτώ-
σεων. — 1) Ἐὰν διὰ λογαριασμὸν τρίτων καὶ ἄνευ ἀντι-
τίμου συνῆψε χρηματικὰς ὑποχρεώσεις κρινομένας ὑπερ-
βολικὰς ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν, εἰς ἣν εὐρίσκετο, ὅτε
συνεβάλλετο. — 2) Ἐὰν κηρυχθῇ ἐκ νέου εἰς κατῆστασιν
πτωχεύσεως, πρὶν ἐκπληρώσῃ τὰς ἐκ προτέρου συμβι-
βασμοῦ ὑποχρεώσεις του. — 3) Ἐὰν κατὰ τὴν ἐν ἄρθρ.
438 ὠρισμένην προθεσμίαν δὲν δηλώσῃ τὴν παῦσιν τῶν
πληρωμῶν του, ἢ ἐὰν διὰ τῆς δηλώσεως ταύτης δὲν φα-
νεροῦνται τὰ ὀνόματα ἀπάντων τῶν ἀλληλεγγύων συνε-
ταίρων, ἢ ἐὰν μετ' αὐτῆς δὲν κατέθεσε τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ.
439 ὀριζόμενα ἔγγραφα. — 4) Ἐὰν ἄνευ νομίμου κωλύ-
ματος δὲν ἐμφανίζεται αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τῶν συν-
δίκων κατὰ τὰς ὀριζομένας περιπτώσεις καὶ προθεσμίας,
ἢ ἐὰν τυχὼν προπεμπτηρίου δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὴν δια-
ταγὴν νὰ ἐμφανισθῇ. — 5) Ἐὰν δὲν ἐτήρησε τὰ ὑπὸ τοῦ
ἄρθρ. 8 τοῦ νόμου διαγραφόμενα ἐμπορικὰ βιβλία, καὶ
δὲν συνέταξεν ἐγκαίρως ἀκριβῆ ἀπογραφὴν τῆς περιου-
σίας του, ἢ τὰ βιβλία καὶ ἡ ἀπογραφὴ αὐτοῦ ἦναι ἀτελεῖ

καὶ ἄτακτα, ἥ δὲν παριστάνωσι τὴν ἀληθῆ ἐνεργητικὴν καὶ παθητικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, ἀλλ' ἄνευ δόλου, ἥ τὸ ἡμερολόγιον καὶ τὸ βιβλίον τῶν ἀπογραφῶν δὲν ἦναι μονογραφημένα κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου.

* Ἀρθρ. 595. E. N.

Τὰ ἐξόδα τῆς ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ καταδιώξεως βαρύνουσι τὸ Δημόσιον. Ἐὰν ὅμως ἡ καταδίωξις γίνῃ ἐπὶ τῇ ιδιωτικῇ κατηγορίᾳ τῶν συνδίκων, τὰ ἐξόδα δύνανται ἐν περιπτώσει ἀθώσεως νὰ καταψηφισθῶσι κατὰ τῆς ομάδος.

Ἡ ἐπὶ ἀπολήψει τῶν ἐξόδων κατὰ τοῦ πτωχεύσαντος ἀπαιτήσεις δὲν δύναται νὰ ἐπιδιωχθῇ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου πρὸς βλάβην τῆς ομάδος, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν τὰ ἐξόδα κατεψηφίσθησαν κατ' αὐτῆς.

Τὸ Δημόσιον δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν καταβολὴν τῶν ἐξόδων κατὰ τοῦ συμβιβασθέντος πτωχεύσαντος, εἰμὴ μόνον μετὰ τὴν λήξιν τῶν πρὸς πληρωμὴν τῶν πισπωτῶν διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ συνομολογηθεῖσων προθεσμιῶν.

Καὶ ὁ νεώτερος περὶ πτωχεύσεως νόμος ἀκολουθήσας τὸ σύστημα τοῦ Γαλλικοῦ νόμου διακρίνει δύο κατηγορίας γεγονότων, ὧν ἡ ὑπαρξίς ἀποτελεῖ τὴν ἀπλὴν χρεωκοπίαν. Ἐπὶ τῆς πρώτης, περὶ ἧς πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 591, ὀρίζει, ὅτι κηρύσσεται ἀπ.λοῦς χρεωκόπος ὁ πτωχεύσας ἔμπορος ὁ ἐκτελέσας ἢ παραλείψας τινὰ τῶν ἐν αὐτῷ μνημονευμένων πράξεων, ἐπὶ τῆς δευτέρας, περὶ ἧς πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 594, παραδέχεται, ὅτι δύναται μόνον νὰ καταδιωχθῇ ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ ὁ πτωχεύσας ἔμπορος ὁ διατελὼν ἐν τινὶ τῶν ἐν τῷ μνησθέντι ἄρθρῳ μνημονευμένων περιπτώσεων. Ἡ διάκρισις αὕτη ἀπορρέει ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι, αἱ μὲν περιπτώσεις τῆς πρώτης κατηγορίας (ἄρθρ. 591) εἰσὶ τοιαῦται, ὥστε ἡ βεβαίωσις μὴν

τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν ἀρκεῖ, ὅπως ἐπιφέρῃ τὴν καταδίχην τοῦ κατηγορουμένου, αἱ δὲ περιπτώσεις τῆς δευτέρας κατηγορίας (ἄρθρ. 594) δὲν ὑποχρεοῦσι τὴν εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἐνόχου, ἀλλὰ δύναται αὕτη, καὶ ἐὰν ὑφίστανται τὰ γεγονότα, ἐξ ὧν αὐταὶ ἀπαρτίζονται, νὰ κρίνῃ καὶ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς εὐθύνης τοῦ πτωχεύσαντος ἐμποροῦ καὶ τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ, συμφώνως δὲ πρὸς τὴν ἐαυτῆς πεποιθῆσιν νὰ προβῇ ἢ μὴ εἰς τὴν καταδίωξιν ¹⁾).

¹⁾ Ἐν τοῖς καταργηθεῖσιν ἄρθροις 586 καὶ 587 τοῦ Ἑμπ. νόμου συμφώνως πρὸς τὸ κείμενον τοῦ Γαλλικοῦ νόμου διακρίνοντο ἐπίσης δύο κατηγορίαι γεγονότων, καὶ ὠρίζετο ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης (ἄρθρ. 586) ὅτι «καταδιώκεται ὡς ἀπλοῦς χρεωκόπος». (Sera poursuivi comme banqueroutier simple) ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας (ἄρθρ. 587) ὅτι «δύναται νὰ καταδιωχθῇ ὡς ἀπλοῦς χρεωκόπος» («Pourra être poursuivi comme banqueroutier simple»), ὁ πτωχεύσας ἔμπορος ὁ ἐκτελέσας ἢ παραλείψας τινὰ τῶν ἐν αὐτοῖς μνημονευομένων πράξεων. Ἡ τοιαύτη διάκρισις ἐτροποποιήθη ἐν Γαλλίᾳ ἐν τῷ νεωτέρῳ περὶ πτωχεύσεως νόμῳ τῆς 28 Μαΐου 1838, ὡς δεσμεύουσα μὲν τὴν εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν ἐν ταῖς περιπτώσεσι τοῦ ἄρθρ. 586, τούναντίον δὲ καθιστώσα αὐτὴν δικαστὴν τῆς εὐθύνης καὶ ἐνοχῆς τοῦ πτωχεύσαντος ἐν ταῖς περιπτώσεσι τοῦ ἄρθρου 587, ἐνῷ περὶ ταύτης μόνα ἀρμόδια εἰσὶ ν' ἀποφανθῶσι τὰ δικαστήρια. Κατὰ τὸν νῦν ἐν Γαλλίᾳ ἰσχύοντα νόμον περὶ πτωχεύσεως ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κατηγοριῶν ἀνετέθη ἡ διάγνωσις τῆς εὐθύνης καὶ ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν, ἥτις ἐν μὲν ταῖς περιπτώσεσι τοῦ ἄρθρ. 585 τοῦ Γαλλικοῦ ἐμπ. νόμου (ἄρθρ. 591 τοῦ ἡμετέρου) ὁφείλει νὰ κηρύξῃ ἐνοχὸν ἀπλῆς χρεωκοπίας (Sera déclaré banqueroutier simple) τὸν ἐκτελέσαντα ἢ παραλείψαντά τινὰ τῶν ἐν αὐτῷ μνημονευομένων πράξεων, ἐν δὲ ταῖς περιπτώσεσι τοῦ ἄρθρ. 586 τοῦ Γαλλικοῦ ἐμπ. νόμου, (594 Ἑλληνικοῦ) δύναται νὰ κηρύξῃ (pourra être déclaré) ἐνοχον τὸν κατηγορούμενον. Ἐπισταμένως ἐξεταζομένη ἡ εἰρημένη διάκρισις τοῦ Γαλλικοῦ νόμου, ἀδόκιμος καὶ ὅλως ἀσκοπος ἐξελέγχεται, διότι, ὡς παρατηροῦσιν εὐλόγως καὶ αὐτοὶ οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς, ὁ δικαστὴς οὐδέποτε δύναται οὔτε πρὲς νὰ θεωρηθῇ δεσμευόμενος τοσοῦτον ὑπὸ τοῦ γράμ-

Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, ἂν ἡ χρεωκοπία ἐστὶν ἀπλῆ, δέον ν' ἀποβλέψωμεν οὐχὶ εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τοῦ χαρακτηῖρος τῆς βουλήσεως τοῦ κατηγορουμένου καὶ εἰς τὴν βεβαίωσιν, ἂν ἐκ δολίας προαιρέσεως ἢ ἐξ ἀμελείας ἐνήργησεν, ἀλλ' εἰς τὴν ὑπαρξίν ἀπλῶς τῶν πράξεων ἐκείνων ἢ παραλείψεων, ἃς ὁ νόμος ἀναγράφει ὡς ἀποτελούσας τὴν ἀπλὴν χρεωκοπίαν. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐνδέχεται νὰ ἐκτελεσθῶσι καὶ ἐκ δολίας προαιρέσεως, ἀλλ' ὅμως ἐκ τούτου οὐδόλως ἀλλοιοῦται ὁ χαρακτηρ τῆς πράξεως ¹⁾.

ματος τοῦ νόμου, ὥστε νὰ περιορίσῃ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ εἰς ἀπλὴν γεγονότων βεβαίωσιν καὶ ν' ἀπεκδύῃ πάσης περὶ τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν ἐξουσίας, καὶ ἐξακρίβωσιν τῆς εὐθύνης τοῦ ὑπαίτιου προσώπου. Ἀναπόφευκτος δὲ καθίσταται ἡ ἐνάσκησις τῆς διακριτικῆς ταύτης τοῦ δικαστοῦ ἐξουσίας ἐν ταῖς περιπτώσεσι τοῦ ἄρθρ. 585 τοῦ Γαλλ. ἐμπ. νόμου, αἵτινες δὲν εἰσὶν εἰδικῶς καὶ λεπτομερῶς καθωρισμέναι, ἀλλὰ περιέχουσι τοιαῦτα γεγονότα, περὶ ὧν εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκφέρῃ οἰανδήποτε κρίσιν καὶ ἀπόφασιν ὁ δικαστής, πρὶν ἢ ἐκτίμησιν αὐτὰ σχετικῶς πρὸς τὴν βούλησιν καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλὰ τούτου δοθέντος οὐδεμία πραγματικὴ καὶ ἀληθὴς διάκρισις ὑφίσταται μεταξὺ τῶν δύο κατηγοριῶν τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας. Chauveau Hélie Code pénal II n° 3438. — Contra—Blanche Code Pénal VI § 119 σελ. 108. — Ἀνεξήγητον ἐντελῶς ἀποβαίνει ἐπὶ ποίων λόγων στηριζόμενος ὁ νέος παρ' ἡμῖν περὶ πτωχεύσεως νόμος ἠθέλησε νὰ συνδυάσῃ τὸ ἀποδοκιμασθὲν σύστημα τοῦ Γαλλικοῦ Ἐμπορ. νόμου, μετὰ τοῦ νέου περὶ πτωχεύσεως, καὶ οὕτω ἐν μὲν τῷ ἄρθρ. 591 πρὸς ἐξέταστο τὴν καινοτομίαν τοῦ ἄρθρ. 585 τοῦ Γαλλικοῦ ἐμπ. νόμου ὁρίζων ὅτι καὶ ῥυθίσσεται ἀπλοῦς χρεωκόπος πᾶς πτωχεύσας. . . . κτλ. (sera déclaré etc). ἐν δὲ τῷ ἄρθρῳ 594 ἀντιστοιχοῦντι πρὸς τὸ ἄρθρ. 586 τοῦ Γαλλ. Ἐμπ. Ν. ἐτήρησε τὴν παλαιὰν διάκρισιν τοῦ ἄρθρου 587. « Δύναται νὰ καταδιωθῇ ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ (Pourra être poursuivi). Τῆς ἀπορίας ταύτης τὴν λύσιν βεβαίως δὲν ἐξηγεῖ ἡ αἰτιολογικὴ ἐκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς, ἐν ἣ ἐναντίον τοῦ καιμένου αὐτοῦ τοῦ νόμου λέγεται, ὅτι « τὸ ἄρθρ. 591 ἀπαριθμεῖ τὰς περιπτώσεις, καὶ ὅ' ἃς ὁ φείλει νὰ γίνῃ καταδίωξις ».

¹⁾ Merckel ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 834. — Köstlin Ab-

Ἐξαίρεσιν τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀποτελεῖ ἡ ἐν ἀρθρ. 594 § 5 μνημονευομένη περίπτωσις, καθ' ἣν αἱ περὶ τὴν τήρησιν τῶν ἐμπορικῶν βιβλίων συμβᾶσαι ἀταξίαί καὶ ἐλλείψεις, ἐὰν ἀνευ δόλου ἐγένοντο, ἀποτελοῦσιν ἀπλὴν χρεωκοπίαν, ἐὰν δὲ ἐκ δόλου προῆλθον, καθ' ὃν τρόπον εἰδικώτερον τὸ ἀρθρ. 596 ὁρίζει, ἀποτελοῦσι δολίαν χρεωκοπίαν.

Κατὰ τὸ ἀρθρ. 591 κηρύσσεται ἐνοχὸς ἀπλῆς χρεωκοπίας ὁ πτωχεύσας ἔμπορος, ὅστις ἤθελεν εὐρεθῇ εἰς τινα τῶν ἐξῆς περιπτώσεων·

1) Ἐὰν αἱ προσωπικαὶ ἢ αἱ οἰκιακαὶ αὐτοῦ δαπάναι κριθῶσιν ὑπερβολικαί. Ἐν τῷ καταργηθέντι ἀρθρῷ 586 τοῦ Ἑμ.π. Ν. ἐγένετο λόγος μόνον περὶ τῶν οἰκιακῶν δαπανῶν, κατ' ἀντιδιαστολὴν αὐτῶν προσετέθησαν ἐν τῷ νῦν ἰσχύοντι ἀρθρῷ 591 καὶ αἱ προσωπικαί, τοιαῦται δὲ λογίζονται ἅπασαι συλλήβδην αἱ δαπάναι αἱ πρὸς θεραπείαν προσωπικῶν ἀναγκῶν ἢ ὀρέξεων τοῦ ἐμπόρου γινόμεναι, αἱ μὴ συμπεριλαμβανόμεναι εἰς τὰς οἰκιακάς αὐτοῦ δαπάνας, αἵτινες χρησιμεύουσι πρὸς συντήρησιν τοῦ οἴκου καὶ τῶν μελῶν τῆς ἐαυτοῦ οἰκογενείας. Οὐ μόνον αἱ προσωπικαὶ ἀλλὰ καὶ αἱ οἰκιακαὶ τοῦ ἐμπόρου δαπάναι δὲν πρέπει ποτε νὰ ὑπερβαίνωσι τὸ πρὸς τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἀνάλογον μέτρον. Ὅσάκις δὲ ἐκ κουφότητος ἢ ἀπρονοησίας οἱ ἔμποροι ἀφειδῶς τὴν ἐαυτῶν περιουσίαν ἢ τὰ διὰ τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις ἐμπεπιστευμένα αὐτοῖς κεφάλαια εἰς δαπάνας πολυτελείας ἢ ἐπιδείξεως κατασπαταλῶσιν, οὐ μόνον τὴν καταστροφὴν ἐαυτῶν παρασκευάζουσιν, ἀλλὰ καὶ παραίτιοι ζημιῶν ἐνίοτε ἀνυπολογίστων εἰς τοὺς πιστωτὰς αὐτῶν γίνονται. Τὴν ἔρευναν καὶ λύσιν τοῦ ζητήματος πότε αἱ προσωπικαὶ ἢ οἰκιακαὶ τοῦ ἐμπόρου δαπάναι ὑπῆρξαν ὑπερβολικαὶ ἀφίησιν ὁ νόμος εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ δικαστοῦ, ὅστις ἀποφασίζει περὶ αὐτῶν, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸ μέγεθος καὶ εἶδος τῆς ἐμπορίας τοῦ πτωχεύ-

handl. σελ. 368, Berner Lehrb. ἀρθρ. 283. σελ. 568. — Chauveau Hélie Code pénal II n° 3441 — Blanche Code pénal VI § 130.—

σχαντος, τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ παρού-
σιασθείσας ἀνάγκας.

2) Ἐὰν ἐδαπάνησε μεγάλας ποσότητας εἰς παίγνια ἢ εἰς
ἐπιχειρήσεις καθαρῶς ἐκ τῆς τύχης ἐξαρτωμένας, εἰς εἰκονικὰς
συναλλαγὰς τοῦ χρηματιστηρίου, ἢ ἐπὶ ἐμπορευμάτων.

Ὁ ἐμπορὸς ὁ ἐπιδιδόμενος εἰς παίγνια παντὸς εἶδους ἢ εἰς
ἐπιχειρήσεις καθαρῶς ἐκ τῆς τύχης ἡρτημένας παρεκτρέπεται
καθ' ὁλοκληρίαν τοῦ κύκλου τῶν κυρίως ἐμπορικῶν αὐτοῦ
ἐργασιῶν, καὶ διακυβεύει τὰ ἑαυτοῦ καὶ τὰ τῶν ἄλλων κεφά-
λαια εἰς ἐπιχειρήσεις ὅλως πρὸς τὰ ἔργα τοῦ ἐπαγγέλματός του
ἀσυμβιβάστους καὶ ἐπιβλαβεῖς. Ἀλλ' αἱ δαπάναι αἱ γενόμεναι
εἰς παίγνια ἢ εἰς ἐπιχειρήσεις καθαρῶς ἐκ τῆς τύχης ἐξαρτω-
μένας, τότε μόνον δύνανται νὰ ἔχωσι συνεπειὰς σπουδαίας καὶ
νὰ ἐπιφέρωσι τὴν τιμώρησιν τοῦ πτωχεύσαντος ἕνεκα ἀπλῆς
χρεωκοπίας, ὅταν συνίστανται εἰς τὴν διάθεσιν μεγάλων ποσο-
τήτων σχετικῶς πρὸς τὴν ἑαυτοῦ περιουσίαν καὶ τὸν κύκλον
τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ. Ὡς ἐπιχειρήσεις δὲ καθαρῶς ἐκ τῆς τύ-
χης ἐξαρτωμένας ἔννοεῖ ὁ νόμος τοιαύτας, αἵτινες οὐδεμίαν ἐκ
λελογισμένης προνοίας παρέχουσι προσδοκίαν ὠφελείας. Εἰς
τὴν κατηγορίαν τῶν τοιούτων ἐπιχειρήσεων δὲν ὑπάγονται βε-
βαίως ἐκεῖναι, καθ' ἃς ἡ ἐπίδρασις ἀπροσδοκῆτων γεγονότων
δύνανται νὰ καταστήσῃ τὴν ἐκβασιν ἀβεβαίαν, ὥς συμβαίνει
ἐπὶ τῶν ναυτοδανειῶν, ἐπὶ τῶν ἀσφαλειῶν καὶ παντοίων ἄλ-
λων παραπλησίων ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων.

Αἱ εἰκονικαὶ συναλλαγαὶ τοῦ χρηματιστηρίου καὶ ἐπὶ ἐμ-
πορευμάτων, συνιστάμεναι εἰς ἀγορὰν ἢ μεταπώλησιν ἐπὶ
πιστώσει καὶ οὐχὶ τοῖς μετρητοῖς οἰουδήποτε εἶδους χρεωγρά-
φων ἢ μετοχῶν ἢ ἄλλων ἐμπορευσίμων ἀντικειμένων ἐπὶ τῇ
ὑποχρεώσει πρὸς καταβολὴν κατὰ τὴν λήξιν τῆς ὀρισθείσης
προθεσμίας οὐχὶ ὁλοκληροῦ τῆς ἀξίας αὐτῶν ἀλλὰ τῆς δια-
φορᾶς, ἀποτελοῦσιν ἐπίσης ἐπιχειρήσεις καθαρῶς ἐκ τῆς τύχης
ἐξαρτωμένας. Ἡ μνεία αὐτῶν εἰδικῶς ἐν τῷ νόμῳ ἐθεωρήθη λυ-
σιτελῆς ὑπὸ τῶν συντακτῶν τοῦ γαλλικοῦ νόμου, ἐξ οὗ ἐλήφθη

και ἡ διάταξις αὕτη, ὅπως καταδειχθῇ τὸ ἀξιόμεμπτον καὶ ἀξιόποινον τοιούτων συναλλαγῶν ὑπὸ ἐμπόρων γενομένων ¹⁾).

3) Ἐὰν σκοπῶν ν' ἀναβάλῃ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεώς του, ἡγόρασεν, ἵνα μεταπώλῃσι ἐμπορεύματα κατωτέρω τῆς ἀγοραίας ἀξίας, ἢ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν συνῆψε δάνεια, ἔθε-
σεν εἰς κυκλοφορίαν ἐμπορικὰ γραμμάτια, ἢ κατέφυγεν εἰς ἄλλα ἐπιζήμια μέσα πρὸς εὐρεσιν χρημάτων.

Κατὰ τὸ ἐδάφιον γ' τοῦ καταργηθέντος ἄρθρ. 586 τοῦ Ἐμπ. νόμου, ἐχαρακτηρίζετο ὡς ἐνοχος ἀπλῆς χρεωκοπίας ὁ ἔμπορος ὁ δανειζόμενος σημαντικᾶς ποσότητος, ἐν ᾧ ἡ περιουσία αὐτοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν ἦτο πεντήκοντα τοῖς ἑκατὸν κατωτέρα τῶν χρεῶν. Ἡ διάταξις αὕτη ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἄρθρ. 591, διότι ἐνδεχόμενον εἶναι πολλάκις νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἀπογραφὴ, ἢ ἡ γενομένη νὰ μὴ δεικνύῃ τὴν ἀληθῆ τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος ἐμποροῦ κατάστασιν, ὅτε καὶ ἡ ἐφαρ-
μογὴ τοῦ ἄρθρ. 586 καθίστατο λίαν δυσχερὲς.

Ἐκτὸς τούτου ὁ προσδιορισμὸς τῆς καταστάσεως τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος κατὰ τὸν χρόνον τῆς συνομολογήσεως τῶν δανείων ἔθετε περιορισμὸν ὅλως ἀδικαιολόγητον εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἐκτίμησιν τῆς πραγματικῆς εὐθύνης τοῦ πτωχεύσαντος, διότι ἡ συνομολόγησις δανείων, ἔστω καὶ ὅταν τὸ ἐνεργητικὸν τῆς περιουσίας ᾖ κατὰ πεντήκοντα τοῖς ἑκατὸν κατώτερον τοῦ παθητικοῦ, ὡς καὶ ἡ ἐπὶ ζημίας ἢ κατωτέρω τῆς ἀγοραίας τιμῆς μεταπώλῃσι τῶν πραγματειῶν εἰσὶ πράξεις, αἵτινες αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς δὲν παρέχουσιν ἀλάνθαστον τεκμήριον τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας. Ὁ ἔμπορος πολλάκις, ἐπὶ τῇ εὐλόγῳ προσδοκίᾳ τῆς ἀνορθώσεως τῶν ἐμπορικῶν αὐτοῦ ἐργασιῶν καὶ τῆς ἀπολήψεως κερδῶν ἱκανῶν, ὅπως καλύψωσι τὰς ἐκ προγενεστέρων ἀτυχῶν ἐπιχειρήσεων ζημίας, δύναται νὰ δανεισθῇ ποσὰ ὑπὲρ ὅσα πρὸς ἀνακούφισιν αὐτοῦ ἐξ ἐπι-
κειμένων ὑποχρεώσεων, ὧν τὴν ἀνευ ἐλαχίστης ἀναβολῆς

¹⁾ Renouard Traité des faillites II ἀρθρ. 585 σελ. 441.

ἐκπλήρῳσιν ἀπαιτοῦσιν καὶ ἡ ὑπόληψις καὶ ἡ κραταίωσις τῆς ἐμπορικῆς αὐτοῦ πίστεως. Ἄλλοτε πάλιν δύναται νὰ προβῇ εἰς πώλησιν ἐμπορευμάτων ἐπὶ τιμῇ κατωτέρα τῆς ἀγοραίας ἀξίας, ἢ διότι λόγοι συμφέροντος ὑπαγορεύουσιν αὐτῷ τὴν ταχίστην ἐκποίησιν ἐμπορευμάτων ὑποκειμένων εἰς φθοράν, ἢ διότι ἐλπίζει τὰ κεφάλαια αὐτοῦ ν' ἀπασχολήσῃ εἰς ἄλλας ἐπικερδεστεράς ἐπιχειρήσεις. Αἱ σκέψεις αὗται ὑπηγόρευσαν τὴν τροποποίησιν τοῦ ἐδαφίου 3 τοῦ ἄρθρ. 586 διὰ τῆς προσθήκης τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν ἐγένοντο αἱ ἐν αὐτῷ μνημονευόμεναι πράξεις, ὅθεν κατὰ τὸ ἐδάφιον 3 τοῦ ἄρθρ. 591 ἀπαιτεῖται, ὅπως ἡ ἀγορὰ πρὸς πώλησιν ἐμπορευμάτων ¹⁾, ἢ ἡ σύναψις δανείων οἰουδήποτε ποσοῦ, ἀσχέτως πρὸς τὴν κατάστασιν τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος, ἢ τέλος ἡ εἰς κυκλοφορίαν εἰσαγωγή ἐμπορικῶν γραμματίων ὅσηςδὴποτε ποσότητος ²⁾ ἐνεργηθῶσι πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀναβολῆς τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως ³⁾. Αἱ πράξεις αὗται, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη ὁμοίως φύσεως, ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ γενομένη καὶ ἐπιδιώκουσα τὴν δι' ἐπιζημιῶν μέσων προμήθειαν χρημάτων, καθιστῶσιν ἐνοχὸν ἀπλῆς χρεωκοπίας τὸν πτωχεύσαντα ἔμπορον τὸν καταχρώμενον τὴν καλὴν πίστιν τῶν δανειστῶν, καὶ, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης

¹⁾ Κατὰ τὸ γράμμα τοῦ νόμου ἀπαιτεῖται ἡ ἀγορὰ πρὸς μεταπώλησιν ἐμπορευμάτων, ὅθεν ἐὰν ἀποδειχθῇ, ὅτι τὰ πωληθέντα κατωτέρω τῆς ἀγοραίας ἀξίας δὲν ἦσαν ἐκ τῶν ἀγορασθέντων ἐπὶ τοιοῦτῳ σκοπῷ, δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία, ἂν ἡ τοιαύτη πρᾶξις ἀποτελῇ ἀπλὴν χρεωκοπίαν. Καταφατικῶς λύει τὸ ζήτημα ὁ Belarride tom. II n° 1218 θεωρῶν τὴν τοιαύτην περίπτωσιν ὑπαγομένην εἰς τὴν γενικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 591 τὴν ἀπαγορεύουσαν τὴν δι' ἐπιζημιῶν μέσων εὔρεσιν χρημάτων. Dalloz Fallite n° 1413.

²⁾ Τὸ ἄρθρ. 586 § 4 ἀπῆται τὴν ἐκδοσιν γραμματίων τριπλασίας ποσότητος τῆς κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος, ὅπερ παρελείφθη, δι' οὗς ἐπὶ τῶν δανείων ἐξεθέσαμεν λόγους.

³⁾ Blanche Code pénal VI § 122.

προσδοκίας εκπληρώσεως τῶν ὑφισταμένων ὑποχρεώσεων αὐτοῦ, συνομολογοῦντα ὑποχρεώσεις μετὰ νέων πιστωτῶν πρὸς ἱκανοποίησιν προγενεστέρων, ἢ πρὸς ἴδιον ὄφελος.

4) Ἐὰν μετὰ τὴν παῦσιν τῶν πληρωμῶν ἐπλήρωσε πιστωτὴν τινα πρὸς βλάβην τῆς ομάδος.

Ἡ περίπτωσις αὕτη διαφέρει τῶν προηγουμένων, ὡς ἀναφερομένη εἰς πρᾶξιν ἐνεργουμένην μετὰ τὴν πτώχευσιν. Ὁ ἔμπορος, ἀφ' ἧς στιγμῆς παύσῃ τὰς πληρωμὰς αὐτοῦ, καὶ διατελῇ εἰς πραγματικὴν κατάστασιν πτωχεύσεως, στερεῖται τοῦ δικαιώματος τῆς διαθέσεως τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας, ἣτις πλέον ἀνήκει εἰς τὴν ομάδα τῶν δανειστῶν. Πᾶσα ἐπομένως οἰοδῆποτε ἐκ τῶν πιστωτῶν ἱκανοποιήσις, πρὸς βλάβην τῆς ομάδος γενομένη, θεωρεῖται ὡς ἀξιοποινος πρᾶξις, συνεπαγομένη τὴν ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ καταδίωξιν τοῦ ἐνόχου. Οὐδὲν δὲ δύναται ν' ἀπαλλαγῇ τῆς κατηγορίας ὁ ἐγκαλούμενος ἔμπορος, προτείνων, ὅτι τὴν τοιαύτην ἱκανοποίησιν ἐνὸς ἢ πλείονος ἐκ τῶν δανειστῶν ἐνήργησεν, οὐχὶ δι' ἄλλον τινὰ σκοπὸν, εἰμὴ μόνον ὅπως ἀποφύγῃ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως ¹⁾. Ἀλλ' ἐπειδὴ ῥητῶς ὀρίζεται ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι ἡ τοιαύτη πληρωμὴ πιστωτοῦ τινος πρέπει νὰ γείνη πρὸς βλάβην τῆς ομάδος, ἔπεται, ὅτι, ἐὰν ἡ πληρωμὴ δὲν ἐγένετο πρὸς βλάβην, ἀλλ' ἵνα ἡ ομάδα τῶν δανειστῶν ἀπαλλαγῇ ζημίας τινος, ἢ ἵνα χρησιμεύσῃ πρὸς συντήρησιν ἢ ἐπαύξισιν τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς περιουσίας, ὁ διενεργήσας τὴν ἐπὶ τοιοῦτῳ σκοπῷ πληρωμὴν δὲν λογίζεται καταδιωκτέος ²⁾.

Κατὰ τὸ ἀρθρ. 594 δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ πᾶς πτωχεύσας ἔμπορος διατελῶν ἐν τινι τῶν ἐξῆς περιπτώσεων.

1) Ἐὰν διὰ λογαριασμὸν τρίτων καὶ ἄνευ ἀντιτίμου συνῆψε

¹⁾ Blanche Code pénal VI § 123. — Chauveau Hélie Code pénal n° 3446.

²⁾ Renouard Traité des faillites II ἀρθρ. 585 σελ. 443.
(ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ'.)

χρηματικὰς ὑποχρεώσεις κρινομένας ὑπερβολικὰς ὡς πρὸς τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν εὐρίσκετο, ὅτε συνεβάλλετο ¹⁾).

Ἡ τοιαύτη πράξις τοῦ πτωχεύσαντος ἐμπορίου δὲν θεωρεῖται ἀπολύτως ὡς συνεπαγομένη τὴν καταδίωξιν καὶ καταδίκην αὐτοῦ ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ, διότι ἐκ τῆς κρίσεως τοῦ δικαστοῦ ἡρτῆται ἡ διάγνωσις, κατὰ πόσον ὁ ἔμπορος ἐνήργησε μετὰ κουφότητος καὶ ἀπερισκεψίας, ἀναδεχθεὶς διὰ λογαριασμὸν τρίτων καὶ ἄνευ οἰαδῆποτε ἐγγυήσεως ὑποχρεώσεις δυσαναλόγους πρὸς τὴν κατάστασιν τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας, ἥ ἐὰν εἶχεν εὐλόγους ἀφορμὰς νὰ πιστεύῃ, ὅτι ἐκεῖνοι διὰ λογαριασμὸν τῶν ὁποίων ἐνήργησε, δὲν ἤθελον ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἐγκαταλείψει αὐτὸν ἐκτεθειμένον ὑπὸ τὸ βάρος τῶν τοιούτων ὑποχρεώσεων.

2) Ἐὰν κηρυχθῇ ἐκ νέου εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως, πρὶν ἐκπληρώσῃ τὰς ἐκ προτέρου συμβιβασμοῦ ὑποχρεώσεις του. Σκοπὸς τῆς διατάξεως ταύτης εἶναι ἡ τιμώρησις τῆς καθ' ὑποτροπὴν ἐπελθούσης πτωχεύσεως, ἐν ᾗ εἰσέτι δὲν ἐξεπλήρωσεν ὁ πτωχεύσας τὰς ἐκ προτέρου συμβιβασμοῦ ὑφισταμένας ὑποχρεώσεις ²⁾, ἔστω καὶ ἂν αἱ ὑποχρεώσεις αὗται δὲν ἦσαν ληξιπρόθεσμοι· διότι διὰ τῆς πτωχεύσεως ἀποβαίνει ἀνέφικτος ἡ ἐκπλήρωσις αὐτῶν ³⁾. ὅθεν πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ § 2 τοῦ ἄρθρ. 594 ἀπαιτεῖται ἡ ἐκ δευτέρου εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως κήρυξις τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἡ μὴ ἐκπλήρωσις, καθ' ὅν χρόνον ἐκηρύχθη ἡ δευτέρα πτώχευσις, τῶν ἐκ προγενεστέρου συμβιβασμοῦ ὑποχρεώσεων ⁴⁾.

¹⁾ Ὡς λ.χ. ἐὰν ἀπεδέξατο συναλλαγματικὰς ποσοῦ δυσαναλόγου πρὸς τὴν περιουσίαν του, ἄνευ προβλέψεως, ἥ ἂν ἐξέδοτο συναλλαγματικὰς ἢ ὑπέγραψεν τοιαύτας ὡς ὀπισθογράφος ἄνευ ἐγγυήσεως ἢ ἀσφαλείας ἐκ μέρους τῶν προσώπων, χάριν τῶν ὁποίων ἔθετο τὴν ὑπογραφὴν του.

²⁾ Renouard *Traité des faillites* II ἄρθρ. 586 σελ. 446.

³⁾ Demangeat sur Bravard *Droit commercial* VI σελ. 13.

⁴⁾ Nypels ἐν Chauveau Hélie *Code pénal* II n° 3447 σημ. 4. — Dalloz *Faillites* n° 1419 — Ἡ γνώμη συγγραφέων τινῶν (ὅρ. Blanche *Code pénal* VI. § 125. Bedarride *Traité des faillites* n° 1230

3) Ἐάν κατὰ τὴν ἐν ἄρθρῳ 438 ὠρισμένην προθεσμίαν δὲν δηλώσῃ τὴν παῦσιν τῶν πληρωμῶν του, ἢ ἐάν διὰ τῆς δηλώσεως ταύτης δὲν φανεροῦνται τὰ ὀνόματα ἀπάντων τῶν ἀλληλεγγύων συνεταίρων, ἢ ἐάν μετ' αὐτῆς δὲν κατέθεσε τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 439 ὀριζόμενα ἔγγραφα. Διὰ τῶν διατάξεων τοῦ ἐδαφίου αὐτοῦ συνεπληρώθη ἡ τοῦ καταργηθέντος ἄρθρ. 587 διάταξις, ἥτις προϋνόει μόνον περὶ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ὁ πτωχεύσας ἔμπορος δὲν ἤθελε δηλώσει ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παύσεως τῶν ἑαυτοῦ πληρωμῶν τὴν πτώχευσιν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ἁρμοδίου ἐμποροδικείου. Ἡδὴ ἐκτὸς τῆς ὑποχρέσεως ταύτης περὶ δηλώσεως τῆς πτωχεύσεως κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 438 ὀριζόμενα, ὀφείλει νὰ δηλώσῃ καὶ τὰ ὀνόματα ἀπάντων τῶν ἀλληλεγγύων μετ' αὐτοῦ συνεταίρων, διότι καὶ οὗτοι ἐπὶ τῶν ὁμορρύθμων καὶ ἐτερρρύθμων ἐταιριῶν τυγχάνουσιν ἐν καταστάσει πτωχεύσεως, καὶ συγχρόνως ὑποχρεοῦνται νὰ καταθέσῃ τὸν ἰσολογισμόν αὐτοῦ συντεταγμένον, καθ' ὃ τὸ ἄρθρ. 439 διακελεύει, ἢ νὰ ἐκθέσῃ τοὺς λόγους, ὧν ἕνεκα δὲν ἠδυνήθη νὰ καταθέσῃ αὐτόν.

4) Ἐάν ἄνευ νομίμου κωλύματος δὲν ἐμφανίζεται αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τῶν συνδίκων κατὰ τὰς ὠρισμένας περιπτώσεις

Boileux sur Boulay - Paty II § 1101.) ὅτι ἡ διάταξις τοῦ § 2 τοῦ ἄρθρ. 594 χωρεῖ καὶ ὅταν ἀπλῶς ἐπῆλθεν εἴτε ἡ ἀκύρωσις τοῦ γενομένου συμβιβασμοῦ ἕνεκα δόλου (ἄρθρ. 527), εἴτε ἡ διάρρηξις ἕνεκα μὴ ἐκπληρώσεως τῶν ὄρων αὐτοῦ (ἄρθρ. 528), καὶ συνεπείᾳ τούτου ἄρχεται ἐκ νέου ἡ τῆς πτωχεύσεως διαδικασία, δὲν φαίνεται σύμφωνος πρὸς τὸ γράμμα οὔτε τοῦ ἄρθρου 594 § 2, ὅπερ βῆτικῶς ἀπαιτεῖ νὰ κηρυχθῇ ὁ συμβιβασθεὶς ἐκ νέου εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως, ὥστε πρὸς τὴν ἐννοιαν τῶν ἄρθρ. 527, 528 καὶ 532 καὶ ἐπόμενα οὐδαμοῦ μνημονεύουσι κήρυξιν πτωχεύσεως, ἀλλ' ὑπονοοῦσιν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἡδὴ κηρυχθείσης. Τὸ ἀνυπόστατον τῆς γνώμης ταύτης ἐνδείκνυται καὶ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 536, ὅπερ μόνον τὴν ἐπερχομένην κατάστασιν πτωχεύσεως ἐν περιπτώσει μὴ ἀκυρώσεως ἢ διαρρήξεως τοῦ συμβιβασμοῦ καλεῖ νὰ ἀνυποταχθῇ.

καὶ προθεσμίας, ἢ, ἐὰν τυχὼν προπεμπτηρίου, δὲν ὑπῆκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν νὰ ἐμφανισθῇ.

Ἡ ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπία καταδίωξις τοῦ πτωχεύσαντος τοῦ τυχόντος προπεμπτηρίου καὶ μὴ ἐμφανιζομένου εἰς τὸ δικαστήριον, ἢ κατὰ τὸ καταργηθὲν ἄρθρ. 594 ὀριζομένη, ἐθεωρήθη εὐλόγως λίαν αὐστηρά, ὅθεν κατὰ τὸν νῦν ἰσχύοντα περὶ πτωχεύσεως νόμον δύναται ὡς ἀπλῇ χρεωκοπία νὰ χαρακτηρισθῇ ἢ μὴ αὐτοπρόσωπος ἐμφάνισις τοῦ πτωχεύσαντος ἐνώπιον τῶν συνδίκων κατὰ τὰς ἀνωτέρω εἰρημένους περιπτώσεις¹⁾.

5) Ἐὰν δὲν ἐτήρησε τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 8 τοῦ νόμου διαγραφόμενα ἐμπορικὰ βιβλία, καὶ δὲν συνέταξεν ἐγκαίρως ἀκριβῆ ἀπογραφὴν τῆς περιουσίας του, ἢ τὰ βιβλία καὶ ἡ ἀπογραφὴ αὐτοῦ εἰσὶν ἀτελεῖ καὶ ἄτακτα, ἢ δὲν παριστάνωσι τὴν ἀληθῆ ἐνεργητικὴν καὶ παθητικὴν αὐτοῦ κατάστασιν ἄλλ' ἄνευ δόλου, ἢ τὸ ἡμερολόγιον καὶ τὸ βιβλίον τῶν ἀπογραφῶν δὲν εἶναι μονογραφημένα κατὰ τὸ ἄρθρ. 10 τοῦ Ἑμ.π. Νόμου.

Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης ἤρθη ἡ διὰ τῶν καταργηθέντων ἄρθρ. 587, 594 γενομένη διάκρισις μεταξὺ τῆς μὴ ὑπάρξεως ἐν γένει βιβλίων, ἥτις ἡδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς δολία χρεωκοπία, καὶ τῆς ἀτελοῦς συντάξεως τῶν βιβλίων, ἥτις ἡδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀπλῇ χρεωκοπία. Ἀμφότεραι αἱ περιπτώσεις αὗται ὑπάρχοντα κατὰ τὸν νέον νόμον εἰς τὴν ἀπλὴν χρεωκοπίαν. Πρὸς καταδίωξιν καὶ τιμώρησιν τοῦ πτωχεύσαντος ἀρκεῖ ἡ βεβαίωσις τῶν ἐν τῷ § 5 τοῦ ἄρθρ. 594 γεγονότων, δὲν προσαπαιτεῖται δὲ ἡ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ πτωχεύσας ἐνήργησεν ἐκ κακῆς πίστεως ἢ δολίως φερόμενος²⁾.

¹⁾ Ὁρ. ἄρθρ. 477. Ἡ διάταξις τοῦ § 4 τοῦ ἄρθρ. 594 ἐλήφθη ἐκ τοῦ § 5 τοῦ ἄρθρ. 698 τοῦ Ἱταλικοῦ ἐμπορικοῦ νόμου. Διάφορος εἶναι ἡ σύνταξις τοῦ ἐδαφ. 5 τοῦ ἄρθρ. 587 τοῦ Γαλλικοῦ Ἑμπορικοῦ νόμου.

²⁾ Blanche Code pénal VI. (108 καὶ 129. Ὅσακις ἀποδεικνύεται ἡ ὑπάρξις δόλου, ἐπὶ σκοπῷ, ὅπως ἀποκρυβῇ ἡ πραγματικὴ κατάσταση τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος, ὁ κατηγορούμενος κατα-

Πτωχευσάσης ἐμπορικῆς τινος ἐταιρείας καταδιώκονται ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ οἱ διαχειρισταὶ αὐτῆς ἐν ταῖς δυσὶν ἐν ἄρθρῳ 592 μνημονευομέναις περιπτώσεσιν, ἤτοι

α') ἐὰν παρμηλέσαν τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐν ἄρθρ. 42—46 τοῦ Ἐμ.π. νόμου διαγραφομένων διατυπώσεων, αἵτινες ἀναφέρονται εἰς τὸν τρόπον τῆς συνομολογήσεως καὶ συστάσεως, τῆς διαρκείας καὶ διαλύσεως τῶν διαφορῶν ἐμπορικῶν ἐταιριῶν, ὡς καὶ εἰς τὸν τόπον, τὸν χρόνον καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν δημοσιευτέων περιλήψεων τῶν καταστατικῶν ἐγγράφων αὐτῶν.

β') Ἐὰν ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῶν ἐπῆλθεν ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων καταδιώκονται κατὰ τὸ ἄρθρ. 593 ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ οἱ πτωχεύσαντες κολλυβισταὶ ἢ μεσιταί. Ἡ πτώχευσις αὐτῇ καθ' ἑαυτὴν, ὡς εἶδομεν, δὲν ἀποτελεῖ χρεωκοπίαν, ἀλλ' ἀναγκαία μόνον ταύτης προϋπόθεσις ἐστίν. Ἐπὶ τῶν μεσιτῶν ὅμως καὶ κολλυβιστῶν, περὶ ὧν ὁ ἐμπορικὸς νόμος ὀρίζει, ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δύνανται νὰ ἐνεργῶσιν ἐμπορικὰς ἢ τραπεζιτικὰς ἐπιχειρήσεις δι' ἰδίον ἑαυτῶν λογαριασμόν, ἢ νὰ λάβωσιν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως καθ' οἷον δῆποτε τρόπον μετοχὴν εἰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις, ἢ νὰ ἐγγυηθῶσιν ἢ νὰ ἀναλάβωσι τὴν πληρωμὴν τῶν μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων συνομολογουμένων ὑποχρεώσεων (Ἐμ.π. νόμ. ἄρθρ. 85 καὶ 86), ῥητῶς διατάσσεται, ὅτι ἡ πτώχευσις χαρακτηρίζεται ὡς χρεωκοπία (Ἐμ.π. Ν. ἄρθρ. 89), διότι περιέχει παρὰ βᾶσιν τῶν περὶ τὴν ἀσκήσιν τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν τεθειμένων ἐγγυήσεων.

Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι πρὸς καταδίωξιν τῶν κολλυβιστῶν ἢ μεσιτῶν ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἀπόδειξις τῆς ὑπάρξεώς τινος, ἐκ τῶν πράξεων, ἃς ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐμπο-

διώκεται ὡς ἔνοχος δολίας χρεωκοπίας. Renouard Traité des faillites II ἄρθρ. 586 σελ. 447.— Demangeat sur Bravard Droit commercial VI σελ. 75.

ρευομένων ὁ νόμος ὡς λόγους ἀπλῆς χρεωκοπίας χαρακτηρίζει, ἀλλ' ἄρκει μόνον τὸ γεγονὸς τῆς πτωχεύσεως. Ἐὰν ὅμως ὁ πτωχεύσας κολλυβιστὴς ἢ μεσίτης ἀποδειχθῇ, ὅτι ἐγένετο ἔνοχος τινος τῶν πράξεων, ὅσαι κατὰ τὸ ἄρθρ. 596 Ἐμπ. Ν. ἀποτελοῦσι δολίαν χρεωκοπίαν, ὅτι λ. χ. ἀπέκρυψε τὰ ἑαυτοῦ βιβλία, ἡλλοίωσε τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, ὑπεξήρесе μέρος τοῦ ἐνεργητικοῦ κτλ. ὁ τοιοῦτος καταδιώκεται καὶ τιμωρεῖται ὡς ἔνοχος δολίας χρεωκοπίας ¹⁾).

γ') Δολία Χρεωκοπία.

**Άρθρ. 596. Ε. Ν.*

Κηρύσσεται δόλιος χρεωκόπος καὶ τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ποινικοῦ νόμου, πᾶς πτωχεύσας ἔμπορος, ὅστις ἤθελεν ἀποκρύψει τὰ βιβλία του, ἢ δολίως ἀφαιρέσει, διαγράψει, ἢ ἡλλοιώσει τὸ περιεχόμενον αὐτῶν, ὅστις ἤθελεν ὑπεξαίρει ἢ ἀποκρύψει μέρος τοῦ ἐνεργητικοῦ του, ἢ διὰ τῶν βιβλίων ἢ τῶν ἐγγράφων αὐτοῦ, εἴτε δημοσίων ἢ ἰδιωτικῶν, ἢ διὰ τοῦ ἰσολογισμοῦ του, ἤθελε δολίως παραστῆσαι ἑαυτὸν ὀφειλέτην ποσῶν μὴ ὀφειλομένων.

Ἐπιτρέπεται δὲ ἰδιωτικὴ κατηγορία καὶ πολιτικὴ ἄγωγὴ κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρ. 590 ἀκριβέστερον ὠρισμένα.

**Άρθρ. 597. Ε. Ν.*

Ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως ἐταιρίας τινός, καταδιώκονται ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ καὶ τιμωροῦνται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ποινικοῦ νόμου οἱ διαχειρισταὶ αὐτῆς.

1) Ἐὰν δολίως παρέλειψαν τὴν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ νόμου δημοσίευσιν τοῦ καταστατικοῦ.

¹⁾ Blanche Code pénal VI § 154. — Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3460.

2) Ἐὰν δηλώσωσι ψευδῶς τὸ ὑποσχεθὲν ἢ κατατεθὲν κεφάλαιον.

3) Ἐὰν καταβάλωσι πρὸς τοὺς συνεταιίρους μερίσματα προφανῶς μὴ ὑπάρχοντα καὶ ἐλαττώσωσιν οὕτω τὸ ἐταιρικὸν κεφάλαιον.

4) Ἐὰν δολίως λάβωσι προκαταβολὰς ἀνωτέρας τῶν ὑπὸ τοῦ ἐταιρικοῦ καταστατικοῦ ὀριζομένων.

5) Ἐὰν δώσωσιν ἀφορμὴν εἰς τὴν πτώχευσιν τῆς εταιρίας ἐκ δόλου ἢ συνεπιείᾳ δολίων πράξεων.

Ἀρθρ. 598. Ε. Ν.

Οὐδέποτε τὰ ἔξοδα τῆς ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ καταδιώξεως καταψηφίζονται εἰς βάρος τῆς ομάδος.

Ἐν τοῖς καταργηθεῖσιν ἀρθρ. 593 καὶ 594 τῶν περὶ χρεωκοπίας διατάξεων τοῦ Ἐμπορικοῦ νόμου ἐγένετο καὶ ἐπὶ τῆς δολίας χρεωκοπίας ἡ αὐτὴ διάκρισις, ἥτις καὶ ἐπὶ τῆς ἀπλῆς μεταξὺ τῶν πράξεων ἐκείνων, ὅσαι ἐπιβάλλουσι τὴν καταδίωξιν καὶ κήρυξιν τοῦ ὑπαιτίου ὡς ἐνόχου χρεωκοπίας, καὶ ἐκείνων, ὅσαι δύνανται κατὰ τὴν κρίσιν τῆς εἰσαγγελικῆς καὶ δικαστικῆς ἀρχῆς νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀποχρῶντες λόγοι πρὸς καταδίωξιν καὶ τιμώρησιν τοῦ ἐνόχου. Τὴν διάκρισιν ταύτην, ὡς ὅλως ἀδόκιμον, κατήργησεν ὁ νῦν ἰσχύων περὶ πτωχεύσεως νόμος, διαγράφας διὰ γενικῶν ὅρων ἐν ἀρθρ. 596 τὰς περιπτώσεις, καθ' αἷς ἐνυπάρχουσι τὰ στοιχεῖα τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀδικήματος τῆς δολίας χρεωκοπίας.

Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰς τοιαύτας περιπτώσεις παρατηροῦμεν, ὅτι ἐν τισι μὲν ἐξ αὐτῶν ρητῶς μνημονεύεται ὡς ἀναγκαῖος ὅρος τοῦ ἀδικήματος ἡ δολία προαίρεσις τοῦ ὑπαιτίου προσώπου, ἐν ἄλλαις δὲ δὲν γίνεται ταύτης ρητὴ μνεῖα. Ἐκ τούτου δὲν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι, ὅπου ρητὴ μνεῖα τοῦ δόλου δὲν ὑπάρχει, τὸ γεγονός μόνον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀρκεῖ πρὸς ὑπο-

στήριξιν τῆς ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ κατηγορίας. Οὐσιῶδες καὶ ἀπαραίτητον στοιχεῖον τῆς δολίας χρεωκοπίας καθ' ὅλας τὰς ἐν τῷ νόμῳ ἀναφερομένας περιπτώσεις εἶναι ὁ δόλος, ἐξ οὗ ὡρμήθη ὁ αὐτουργὸς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, καὶ δι' οὗ διακρίνεται αὕτη ἀπὸ τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας. Ἦθελεν εἶσθαι ὅπως ἄτοπον καὶ ἐναντίον τῆς ῥητῆς τοῦ ἄρθρ. 39 τοῦ ποιν. νόμου διατάξεω νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἐπὶ τῆς δολίας χρεωκοπίας, ἥτις ὡς καὶ κούργημα χαρακτηρίζεται καὶ τιμωρεῖται, ὑπάρχουσι περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ δόλος τεκμαίρεται, καὶ ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ παραδεχθῇ αὐτὸν ὑφιστάμενον, εὐθὺς ἅμα βεβαιωθῇ ἡ ὑπαρξίς γεγονότος τινὸς ἐξ ἐκείνων, ἅτινα ὁ νόμος ἄνευ ῥητῆς προσθήκης τοῦ δόλου μνημονεύει ¹⁾).

Ὁ δόλος τοῦ αὐτουργοῦ συνίσταται εἰς τὴν γνῶσιν, ὅτι ἐκ τῆς ἐπιχειρουμένης πράξεως δύναται νὰ προκύψῃ ζημία εἰς τοὺς δανειστάς. Δὲν προσαπαιτεῖται δὲ ὡς ἀναγκαῖον τῆς πράξεως στοιχεῖον καὶ ἡ πραγματοποίησις οἷαςδὴποτε ζημίας.

Τέσσαρες εἰσὶν αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς κατὰ τὸ ἄρθρ. 596 ὁ πτωχεύσας ἔμπορος κηρύσσεται δόλιος χρεωκόπος.

1) Ἐὰν ἀποκρύψῃ τὰ βιβλία του. Ἀπαιτῶν ὁ νόμος τὴν ἀπόκρυψιν τῶν βιβλίων δὲν ἐννοεῖ βεβαίως ὅλων ἐκείνων ἀνεξαρρέτως, ὅσα ὁ ἔμπορος δυνάμει τοῦ Ἐμπορικοῦ νόμου ὀφείλει νὰ συντάσῃ καὶ νὰ διατηρῇ, ἀρκεῖ ἡ ἀπόκρυψις τινων μόνον ἐκ τῶν βιβλίων, ὥστε ἐκ τῆς ἐλλείψεως αὐτῶν ν' ἀποβαινῇ ἀνέφικτος ἡ ἐξακρίβωσις τῆς πραγματικῆς καταστάσεως τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος ²⁾).

¹⁾ Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3449.— Blanche Code pénal VI § 106. Αἱ παρατηρήσεις τῶν εἰρημένων συγγραφέων ἡδύναντο νὰ συντελέσωσιν εἰς ἀκριβεστέραν σύνταξιν τοῦ ἄρθρ. 596 τοῦ νέου περὶ πτωχεύσεως νόμου, ἀφοῦ μάλιστα ὁ νεώτατος περὶ πτωχεύσεως νόμος τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας, παρεῖχεν ἄριστον ὑπόδειγμα πρὸς διατύπωσιν τοῦ περὶ δολίας χρεωκοπίας ὅρισμοῦ.

²⁾ Blanche Code pénal VI § 108.

2) Ἐὰν δολίως ἀφαιρέσῃ, διαγράψῃ ἢ ἀλλοιώσῃ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ¹⁾).

3) Ἐὰν ὑπεξαίρῃ ἢ ἀποκρύψῃ μέρος τοῦ ἐνεργητικοῦ του, παραλείπων νὰ δηλώσῃ τὰς εἰσπράξεις αὐτοῦ ἢ ἐπικαλούμενος δαπάνας ἢ ζημίας ψευδεῖς, ἢ ἀνυπάρχτους ἀπαλλοτριώσεις κτλ. ²⁾). Αἱ δὲ αὗται πράξεις δὲν ἀπαιτεῖται νὰ συντρέχωσι πάντοτε, ἀλλ' ἐκάστη κατ' ἰδίαν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς λόγος τῆς ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ κατηγορίας.

4) Ἐὰν διὰ τῶν βιβλίων ἢ ἐγγράφων αὐτοῦ, εἴτε δημοσίων εἴτε ἰδιωτικῶν, ἢ διὰ τοῦ ἰσολογισμοῦ του ἤθελε δολίως παραστήσῃ ἑαυτὸν ὀφειλέτην ποσῶν μὴ ὀφειλομένων. Ἡ περίπτωσις αὕτη ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἐν τῷ καταργηθέντι ἄρθρ. 593 § 4 μνημονευομένην. Κατὰ τοῦτο δὲ κυρίως ἐκαινοτόμησεν ὁ νέος περὶ πτωχεύσεως νόμος, ὅτι καὶ τὴν διὰ τοῦ ἰσολογισμοῦ ψευδῇ παράστασιν μὴ ὀφειλομένων ποσῶν θεωρεῖ ἀποχρῶσαν αἰτίαν τῆς ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ καταδιώξεως τοῦ πτωχεύσαντος.

Αἱ εἰρημέναι πράξεις αἱ χαρακτηρίζουσαι τὸν πτωχεύσαντα ὡς δόλιον χρεωκόπον δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἢ πρὸ τῆς πτωχεύσεως ἢ μετὰ τὴν πτώχευσιν αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ χρόνου τῆς ἐκτελέσεως οὐδόλως ἀλλοιοῦνται ἡ εὐθύνη τοῦ ὑπαίτιου προσώπου καὶ ὁ βαθμὸς τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως ³⁾). Ἐπειδὴ δὲ ὁ νόμος εἰδικῶς μνημονεύει τὰ ἀποτελοῦντα αὐτὰς γεγονότα, ἔπεται, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογὴ αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ἄλλων παραπλησίων πράξεων μὴ ῥητῶς κατονομαζομένων.

Οἱ διαχειρισταὶ πτωχευσάσης ἐμπορικῆς ἐταιρίας χαρακτηρίζονται ἔνοχοι δολίας χρεωκοπίας.

1) Ἐὰν δολίως παρέλπιψαν τὴν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ νό-

¹⁾ Ἡ περίπτωσις αὕτη δὲν ἀναφέρεται ἐν ἄρθρ. 591 τοῦ περὶ πτωχεύσεως νόμου τῆς Γαλλίας, ἐλήφθη δὲ ἐκ τοῦ ἄρθρ. 577 τοῦ Βελγικοῦ νόμου.

²⁾ Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3451.

³⁾ Renouard Traité des faillites II σελ. 470.— Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 819.

μου δημοσίευσιν τοῦ καταστατικοῦ, περί ἧς προνοοῦσι τὰ ἄρθρ. 42—46 τοῦ Ἐμπορικοῦ νόμου. Ἡ τοιαύτη παράλειψις τῆς δημοσιεύσεως τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἐταιρίας, εἰ μὲν ἐξ ἀμελείας προῆλθε, συνεπάγεται, ὡς εἶδομεν, τὴν ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ καταδίωξιν (ἄρθρ. 592), εἰ δὲ ἐκ δόλου τὴν ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ (ἄρθρ. 597 § 1).

2) Ἐν δηλώσει ψευδῶς τὸ ὑποσχεθὲν ἢ κατατεθὲν κεφάλαιον.

3) Ἐὰν καταβάλῃσι πρὸς τοὺς συνεταίρους μερίσματα προφανῶς μὴ ὑπάρχοντα καὶ ἐλαττώσωσιν οὕτω τὸ ἐταιρικὸν κεφάλαιον.

4) Ἐὰν δολίως λάβῃσι προκαταβολὰς ἀνωτέρας τῶν ὑπὸ τοῦ ἐταιρικοῦ καταστατικοῦ ὀριζομένων.

5) Ἐὰν δώσωσιν ἀφορμὴν εἰς τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρίας ἐκ δόλου ἢ συνεπείᾳ δολίων πράξεων ¹⁾).

δ') Καταδίωξις καὶ τιμώρησις τῆς χρεωκοπίας.

Ὡς πρὸς τὴν καταδίωξιν τῆς χρεωκοπίας ἰσχύουσιν αἱ γενικαὶ περὶ καταδίωξεως τῶν πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων ἀρχαὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ἐκτὸς μικρῶν τινῶν τροποποιήσεων ἐκ τῆς ἰδιαζούσης φύσεως τοῦ ἀδικήματος πηγαζουσῶν.

Τὸ πρὸς ἔγκλησιν δικαίωμα ἐπὶ τε τῆς ἀπλῆς καὶ δολίας χρεωκοπίας ἔχουσιν οὐ μόνον οἱ πιστωταὶ ἀλλὰ καὶ οἱ σύνδικοι, οἱ τὴν ὁμάδα τῶν δανειστῶν ἐκπροσωποῦντες ²⁾).

Εἰς τοὺς συνδίκους δὲ ἐπιτρέπεται νὰ ἐμφανισθῶσιν καὶ ὡς ἰδιῶται κατήγοροι, ἐνεργοῦντες ἀπάσας τὰς πρὸς εἰσαγωγὴν καὶ ὑποστήριξιν τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας νενομισμένας πράξεις, καὶ ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντες ³⁾).

¹⁾ Ἰταλικοῦ Ἐμπορικοῦ νόμου ἄρθρ. 704.

²⁾ Ἐμπ. Ν. ἄρθρ. 590. 596.

³⁾ Ποιν. δικ. ἄρθρ. 24. 294. 300.—Ἐμπ. Ν. ἄρθρ. 590. 597.—Κατὰ τὸν παρ' ἡμῖν ἰσχύοντα νόμον περὶ πτωχεύσεως δὲν ἀπαντᾷ διάταξις

Ἰδιόρρυθμος δὲ καὶ εἰς τελείαν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σύστημα τῆς ποινικῆς ἡμῶν δικονομίας προσδίδεται χαρακτὴρ τῇ τοιαύτῃ πολιτικῇ ἀγωγῇ, ὀριζομένου ἐν ἄρθρ. 590 ὅτι αὕτη «περιορίζεται εἰς τὴν δίκωξιν τῆς κατηγορίας αἱ δὲ πολιτικαὶ ἀπαιτήσεις χωρίζονται κατὰ τὸ ἄρθρ. 606». Ὅθεν ὡς πρὸς τὸ ἔγκλημα τῆς χρεωκοπίας δύναται νὰ θεωρηθῇ καταργηθεῖσα ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 305 τῆς ποιν. δικονομίας, καθ' ἣν αἱ ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἰδιωτικαὶ ἀπαιτήσεις τοῦ ἐγκαλοῦντος ἢ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, τοῦ ὡς πολιτικῶς ἐνάγοντος παρισταμένου, εἰσὶν ἀπαράδεκτοι, ἐὰν αἱ προτάσεις αὐτῶν περιορίζωνται εἰς τὴν εἰσαγωγὴν καὶ καταδίωξιν τῆς δημοσίας κατηγορίας.

Ἐκ τοῦ ἐδάφίου δευτέρου τοῦ ἄρθρ. 590 συνδυασμένου πρὸς τὸ δεύτερον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρ. 596, δι' ὧν ὡς πρὸς τοὺς συνδίκους μόνον ὀρίζεται, ὅτι ἐπιτρέπεται ἰδιωτικὴ κατηγορία, καὶ πολιτικὴ ἀγωγή ἄνευ αἰτήσεως πολιτικῶν ἀποζημιώσεων, δύνανται νὰ γεννηθῶσιν ἀμφιβολίαι περὶ τῆς λύσεως σχετικῶν τινῶν ζητημάτων ἥτοι:

1) Τὸ πρὸς ἰδιωτικὴν κατηγορίαν χορηγούμενον δικαίωμα τοῖς συνδίκους ἀναιρεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας ἐκάστου τῶν πιστωτῶν κατ' ἰδίαν; Ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ νόμου δὲν φαίνεται ὑποστηριζομένη ἡ καταφατικὴ τοῦ ζητήματος λύσις, διότι οὐδαμοῦ ὑποδεικνύεται ὁ σκοπὸς τοῦ νομοθέτου, οὐδὲ ῥητῶς ἐκφράζεται ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ πρὸς κατάργησιν τῶν γενικῶν διατάξεων τῆς ποινικῆς διαδικασίας. Ἀφοῦ εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν δανειστῶν ἐχορηγήθη τὸ δικαίωμα

τις ἀντίστοιχος τοῦ ἄρθρ. 589 τοῦ Γαλλικοῦ Ἑμπ. νόμου, καθ' ὃ οἱ σύνδικοι δὲν δύνανται νὰ ὑποβάλωσιν ἔγκλησιν, ἢ νὰ εἰσαγάγωσι πολιτικὴν ἀγωγήν περὶ ἀποζημιώσεως ἄνευ ἐγκρίσεως τῆς ὁμάδος τῶν δανειστῶν, συνερχομένων ἐπὶ τούτῳ πρὸς διάσκεψιν καὶ κατὰ πλειοψηφίαν τῶν συμμετασχόντων αὐτῇ προσώπων ἀπορρινομένων, ὅθεν οἱ σύνδικοι παρ' ἡμῖν δὲν χρήζουσι πρὸς ἔγερσιν πολιτικῆς ἀγωγῆς ἢ εἰσαγωγῆν ἰδιωτικῆς κατηγορίας τοιαύτης ἀδείας τῶν δανειστῶν.

τῆς ἐγκλήσεως, ὁ δὲ ἐγκαλὼν κατὰ τὸ ἄρθρ. 280 ποιν. δι-
 ἔχει τὸ δικαίωμα, ἀπορρίφθειας τῆς ἐγκλήσεως αὐτοῦ, νὰ παρ-
 σταθῇ ὡς ἰδιώτης κατήγορος, ἀφοῦ κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν
 συγχωρεῖται εἰς τὸν ἀδικηθέντα νὰ ἐμφανισθῇ ὡς ἰδιώτης κα-
 τήγορος ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων (Ποιν. δικ. ἄρθρ.
 24), οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος νὰ παραδεχθῶμεν ἐξαίρεσιν τῶν γ-
 νικῶν αὐτῶν ἀρχῶν, μὴ ῥητῶς καθιερωμένην ἐπὶ τῆς ἐνε-
 χρεωκοπίας κατηγορίας, ἥτις, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, δὲν ἐχ-
 πάντοτε ὡς ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν τὴν κήρυξιν τῆς πτω-
 χεύσεως ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ἐμποροδικείου καὶ τὸν διορισμὸν
 συνδίκων. Ὅθεν, ἐὰν εἴτε δὲν ὑπάρχωσιν διωρισμένοι σύ-
 δικοι, εἴτε οἱ ὑπάρχοντες δὲν παρέστησαν ὡς ἰδιῶται κατ-
 ῆγοροι, ἀναμφιβόλως ἕκαστος ἐκ τῶν δανειστῶν δύναται ν' ἀν-
 λάβῃ τὴν κατὰ τοῦ χρεωκοπήσαντος ἰδιωτικὴν κατηγορίαν.
 Ἄλλ' ἐὰν τυχὸν οἱ σύνδικοι ἐποίησαντο χρῆσιν τοῦ δικαιώμα-
 τος πρὸς ἰδιωτικὴν κατηγορίαν, δύναται καὶ τότε εἰς ἡ πλειο-
 τεροι ἐκ τῶν πιστωτῶν νὰ παρασταθῶσιν ὡς ἰδιῶται κατῆ-
 γοροι; Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει φρονοῦμεν, ὅτι ἀπαράδεκτος ἀπ-
 βαίνει ἡ ἐκ μέρους τῶν πιστωτῶν ἰδιωτικὴ κατηγορία, διότι
 σύνδικοι, ὡς νόμιμοι ἀντιπρόσωποι καὶ ἐντολοδόχοι τῆς ὁμάδ-
 τῶν δανειστῶν, ἐνῆργησαν τὸ προσῆκον αὐτοῖς δικαίωμα.

2) Μετὰ τοῦ δικαιώματος τῶν συνδίκων πρὸς ἐγερσιν πο-
 τικῆς ἀγωγῆς ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, συντρέχει καὶ
 τὸ τῶν δανειστῶν, ἡ ἑκάστου κατ' ἰδίαν; Φρονοῦμεν, ὅτι πρὸς
 τῆς ἀποφατικῆς λύσεως τοῦ ζητήματος αὐτοῦ δὲν δύναται κα-
 τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ νῦν παρ' ἡμῖν ἰσχύοντος νόμου περὶ πτωχευ-
 σεως νὰ ὑπάρξῃ εὐλογοφανὴς δισταγμὸς, διότι λίαν σαφῶς
 ἄρθρ. 606 ὀρίζεται, ὅτι «εἰς ὅ λ α ς τ ᾱ ς ἐ π ῖ ἀ π λ ῆ ἡ δ
 λ ῖ α χ ρ ε ω κ ο π ῖ α κ α τ α δ ι ὡ ξ ε ι ς α ἰ π ο λ ι τ ι κ ῶ ν
 ἀ γ ω γ α ῖ ἐ κ τ ὸ ς τ ῶ ν ἐ ν τ ῷ ἄ ρ θ ρ. 601 δ ι α λ α
 β α ν ο μ ῑ ν ὡ ν χ ω ρ ῖ ζ ο ν τ α ἰ ἀ π ὸ τ ῆ ς π ο ι ν ι κ ῆ ς δ
 κ η ς» ¹⁾. Τὸ δὲ ἄρθρ. 601 προνοεῖ περὶ τῶν πολιτικῶν ἀγ-

¹⁾ Γαλλικοῦ νόμου περὶ πτωχεύσεως 1838 ἄρθρ. 601.— Ὅρ. ἐκ

γῶν τῶν ἀπευθυνομένων οὐχὶ κατὰ τοῦ πτωχεύσαντος αὐ-
τοῦ, οὔτινος ἡ περιουσία ἀνήκει εἰς τὴν ὁμάδα τῶν δανειστῶν,
ἀλλὰ κατὰ τρίτων προσώπων, καταδιωκομένων ἢ ἐπὶ συναι-
τιότητι ἢ ἐπὶ συνεργείᾳ μετὰ τοῦ πτωχεύσαντος ἢ ἐπὶ τῇ δια-
πράξει τινὸς τῶν εἰδικῶς ἐν ἀρθρ. 599 καὶ 600 μνημονευμέ-
νων πράξεων ¹⁾).

Οἱ ἐν γένει ἐπὶ τῶν ἀδικημάτων ἰσχύοντες λόγοι τῆς ἐξ-
αλείψεως τοῦ ἀξιοποίνου ἐφαρμοστέοι εἰσὶν καὶ ἐπὶ τῆς ἔνεκα
χρεωκοπίας κατηγορίας. Ἀλλὰ ὅμως περὶ τινων ἐξ αὐτῶν
ἀνάγκη εἰδικώτερον νὰ γείνη λόγος, ἔνεκα τῆς ἰδιαζούσης τοῦ
ἀδικήματος φύσεως.

Ι) Παραγραφή. — Ἡ τε ἀπλῇ ὡς καὶ ἡ δολίᾳ χρεω-
κοπία καταλέγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος
καταδιωκομένων πράξεων, ὅθεν κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἀρθρ.
120 Π. Ν. ἡ μὲν ἀπλῇ παραγράφεται μετὰ παρέλευσιν πενταε-
τίας, ἡ δὲ δολίᾳ μετὰ παρέλευσιν δεκαετίας. Ἀλλὰ πόθεν
ἄρχεται ὑπολογιζόμενος ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς; Πρὸς λύσιν
τοῦ ζητήματος τούτου θέον νὰ διακρίνωμεν τὰς πράξεις, ἐφ' ὧν
στηρίζεται ἡ ἐπὶ χρεωκοπία κατηγορία. Ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω,
διεξερχόμενοι ἐκάστην κατ'ἰδίαν τῶν τοιούτων πράξεων, αἱ μὲν
εἰσὶ μεταγενέστεραι τῆς πτωχεύσεως ²⁾, αἱ δὲ προγενέστεραι.

σιν τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς τῆς 1 Νοεμ-
βρίου 1878.

¹⁾ Ἄν καὶ διὰ τοῦ ἀρθρ. 601 ἐπιτρέπεται ἡ πολιτικὴ ἀγωγή μό-
νον ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν προηγουμένων ἀρθρων, ἥτοι τοῦ
599 καὶ 600, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀμέσως ἐπομένων (ἀρθρ. 602—
604), ἅτινα παραπλησίως προνοοῦσι πράξεις, φρονοῦμεν οὐχ ἦττον, ὅτι
δὲν ἀποκλείονται οἱ δανεισταὶ νὰ ἐμφανισθῶσιν ὡς πολιτικῶς ἐνάγον-
τες, διότι κατὰ τὸ ἀρθρ. 606 αἱ πολιτικαὶ ἀγωγαὶ χωρίζονται εἰς
ὅλας τὰς ἐπὶ ἀπλῇ ἢ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ καταδιώξεις, ἀλλ' ἐν τοῖς ἀρθρ.
602—604 δὲν πρόκειται λόγος περὶ διώξεως ἐπὶ ἀπλῇ ἢ δολίᾳ χρεω-
κοπίᾳ, ἀλλὰ περὶ πλημμελημάτων ἢ κακούργημάτων τρίτων προσώ-
πων τελεσθέντων ἐν ταῖς πτωχεύσεσιν.

²⁾ Ὡς λ. γ. ἐὰν μετὰ τὴν παῦσιν τῶν πληρωμῶν αὐτοῦ ὁ πτωχεύσας

Ἐπὶ τῶν πρώτων ἡ παραγραφὴ ἀρχεται, ἀφ' ἧς ἡμέρας βεβαιῶν ἡ ἐκτέλεσις τῆς πράξεως. Ἐπὶ τῶν δευτέρων, τῶν προγεγενημένων δηλονότι τῆς πτωχεύσεως, δὲν δυνάμεθα, ἐφαρμόζοντες τὸν αὐτὸν κανόνα, νὰ εἰπώμεν, ὅτι ἡ παραγραφὴ ἀρχεται, ἀφ' ἧς ἐξετελέσθησαν, διότι ἡ ἐκτέλεσις αὐτῇ καὶ μόνῃ δὲν ἀρκεῖ τὴν ἀποκρίπτωσαν τοῦ ἐπιχειρήσαντος αὐτὰς ὡς ἐνόχου χρεωκοπίαν ἀλλὰ προσαπαιτεῖται νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἡ πτώχευσις τοῦ ἐμπόρου. Ὅθεν καὶ ἡ παραγραφὴ λογίζεται ἀρξαμένη, ἀφ' οὗ βεβαιώσῃ ὅτι ὁ ἐκτελέσας οἰανδὴποτε τῶν τῆς δευτέρας ταύτης κατηγορίας πράξεων ἔπαυσε τὰς ἑαυτοῦ πληρωμὰς, καὶ ἐτύγχευεν ὡς ἐν καταστάσει πτωχεύσεως ²⁾).

II) Δεδικασμένον.— Αἱ πράξεις, αἱ δὲ νόμος χαρακτηρίζει ἀποτελούσας τὴν ἀπλὴν χρεωκοπίαν (ἄρθρ. 591—595) κατ' ἀντιδιαστολὴν τῶν πράξεων, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν ἐπιμετρητέαν χρεωκοπίαν (ἄρθρ. 596, 597), εἰσὶν ὅλως διάφοροι. Ἄσχετοι πρὸς ἀλλήλας, ἐπομένως ὁ ἐπὶ δολία χρεωκοπία καὶ διωχθεὶς καὶ ἀθωωθείς δὲν δύναται, εἰσαχθείσης μεταγενεστέρως, ἐν κατηγορίᾳ κατ' αὐτοῦ ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ, νὰ ἀποκρίπται ταύτην ἐπικαλούμενος τὸ δεδικασμένον ³⁾).

Πλὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἂν ὁ ἐπὶ ἀπλῇ ἢ δολίᾳ χρεωκοπία δι' ὠρισμένον τινὰ λόγον κατηγορηθεὶς καὶ ἀθωωθείς δύναται πάλιν νὰ εἰσαχθῇ εἰς δίκην ἕνεκα ἐτέρου ἀποτελοῦντος τὸ αὐτὸ εἶδος τῆς χρεωκοπίας, δίστανται οἱ συγγραφεῖς. Τινὲς παρέρχονται, ὅτι ἐκάστη ἐκ τῶν πράξεων τῶν ἀποτελουσῶν τὴν ἀπλὴν

ἐπλήρωσέ τινα ἐκ τῶν πιστωτῶν πρὸς βλάβην τῆς ὁμάδος (ἄρθρ. § 4), ἐὰν δὲν ἐμφανίζηται ἄνευ νομίμου κωλύματος ἐνώπιον τῶν δικῶν (ἄρθρ. 594 § 4) κτλ.

¹⁾ Οὕτω λ. χ. ὁ ἔμπορος ὁ δαπανῶν ὑπερβολικὰ ποσὰ εἰς παίγνια εἰς τὰς οἰκιακὰς αὐτοῦ δαπάνας, ὁ ἀποκρύπτων τὰ βιβλία αὐτοῦ δὲν λογίζεται δι' αὐτὸ καὶ μόνον χρεωκόπος.

²⁾ Boileux s. Boulay-Paty Traité des Faillites II § 1085 4123. — Blanche Code pénal VI § 115, 131. — Dalloz Faillite n° 1436. 1

³⁾ Blanche Code pénal VI § 132 ἐπομ. Dalloz Faillite n° 1

ἡ δολίαν χρεωκοπίαν ἐστὶν ὅλως αὐτοτελής καὶ ἄσχετος πρὸς τὰς λοιπὰς, ὅθεν ἡ ἀθώωσις τοῦ ἐπὶ τινι ἐξ αὐτῶν καταδιωχθέντος δὲν ἀποκλείει τὴν μεταγενεστέραν αὐτοῦ καταδίωξιν δι' ἐτέραν τοῦ αὐτοῦ εἵδους τῆς χρεωκοπίας ¹⁾).

Ἐπικρατεστέρα ὅμως ἐστὶν ἡ τῶν ἀντιφρονούντων γνώμη, καθ' ἣν ἡ ἀπαλλαγὴ τινος ἀπὸ τῆς κατηγορίας ἐνεκὰ τινος τῶν πράξεων τῶν ἀποτελουσῶν ἀπλῆν ἢ δολίαν χρεωκοπίαν παρέχει αὐτῷ τὸ δικαίωμα, ὅπως διὰ τῆς ἐνστάσεως τοῦ δεδικασμένου ἀποκρούσῃ νέαν διὰ τὸ αὐτὸ τῆς χρεωκοπίας εἶδος κατηγορίαν ἐπ' ἄλλου λόγου στηριζομένην. Ἡ γνώμη αὕτη ὁρμάται ἐκ τῆς σκέψεως, ὅτι αἱ πράξεις, αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν ἀπλῆν ἢ τὴν δολίαν χρεωκοπίαν, δὲν συγκαταλέγονται ἐν τοῖς σχετικοῖς ἄρθροις ὡς εἰδικὰ ἀδικήματα, ἀλλ' ὁ νομοθέτης χάριν μείζονος ἀκριβείας καὶ σαφηνείας προὔτιμησε νὰ ἀναλύσῃ τὸν γενικὸν ὁρισμὸν ἑαυτέρου ἐκ τῶν ἀδικημάτων εἰς εἰδικὰς περιπτώσεις, ἐμπεριεχοῦσας τὰ γενικά τοῦ ἀδικήματος στοιχεῖα. Διὸ ἡ ἐπὶ ἀπλῇ ἢ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ κατηγορία προὔποθέτει ἀναγκαιῶς καὶ ἀπαιτεῖ τὴν ἔρευναν ἀπάντων τῶν λόγων τῶν ὑποστηρίζοντων αὐτήν, ἡ δὲ παράλειψις οἷοι δὴ ποτε ἐξ αὐτῶν δὲν δύνανται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐπανάληψιν τῆς κατηγορίας ²⁾).

Ἐὰν ὅμως ὁ λόγος, δι' ὃν ἐπιχειρεῖται ἡ μεταγενεστέρα διὰ τὸ αὐτὸ εἶδος τῆς χρεωκοπίας κατηγορία, δὲν προὔπῃρχεν, ὅτε ἐγένετο ἡ προγενεστέρα, δὲν δύναται νὰ ἀποκρουσθῇ ἡ τοιαύτη κατηγορία διὰ τῆς ἐνστάσεως τοῦ δεδικασμένου ³⁾).

III) Συμβιβασμός. — Ὡς πρὸς τὴν Εἰσαγγελικὴν ἀρχήν, ἐπιλαμβανομένην ἐξ ἐπαγγέλματος τῆς καταδιώξεως ἐπὶ ἀπλῇ ἢ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία,

¹⁾ Merlin Repertoire « non bis in idem » n° 12. Demangeat sur Bravard VI σελ. 52. Blanche Code pénal VI § 133.

²⁾ Berner Lehrb. ἀρθρ. 281—283 σελ. 575.—Meyer Lehrb. § 134. Dalloz Faillite n° 1406.—Renouard Traité des faillites II σελ. 435.

³⁾ Boileux s. Boulay-Paty Traité des faillites II § 107 σελ. 536.

ὅτι ὁ μεταξὺ τῶν δανειστῶν καὶ τοῦ πτωχεύσαντος συμβιβασμὸς οὐδεμίαν ἐπιρροὴν ἔχει πρὸς ἐξάλειψιν τοῦ ἀξιοπο-
τῆς πράξεως. Τὸ συμφέρον τῆς πολιτείας πρὸς τιμώρη-
τοῦ χρεωκοπήσαντος εἶναι αἰείποτε πολὺ ὑπέρτερον τῶν λό-
τῆς ἐπεικειάς ἢ τῆς ἐπιδιώξεως ἰδιαιτέρων ὠφελημάτων, ε-
οὶ δανεισταὶ τοῦ πτωχεύσαντος ἀποβλέποντες, συνήνεσαν
τὴν συνομολόγησιν τοῦ συμβιβασμοῦ. Ἡ ἀπόφασις τοῦ
ποριχοῦ δικαστηρίου ἢ ἐπικυροῦσα τὸν συμβιβασμὸν καὶ κηρ-
τουσα τὸν πτωχεύσαντα συγγνωστὸν καὶ ἀποκαταστάσι-
οὐδεμίαν ἰσχὺν δύναται νὰ ἔχῃ ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικασ-
ρίων, καλουμένων νὰ δικάσωσι τὸν ἐπὶ χρεωκοπία κατηγο-
μενον. Ἀλλ' ἐὰν ἡ ἐπὶ χρεωκοπία καταδίωξις γίνεται ἐπὶ
ἰδιωτικῇ κατηγορίᾳ τῶν συνδίκων ἢ τινὸς τῶν συμμετασχόν-
τοῦ συμβιβασμοῦ δανειστῶν, ἐὰν οἱ σύνδικοι ὡς πολιτι-
ἐνάγοντες ἐν τῇ ποινικῇ δίκῃ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγο-
ἐμφανίζωνται, δύναται ἡ ἰδιωτικὴ κατηγορία ἢ ἡ πολι-
ἀγωγὴ ν' ἀποκρουσθῇ διὰ τῆς ἐνστάσεως τοῦ ἀπαραδέκ-
ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι διὰ τοῦ γενομένου συμβιβασμοῦ ὡμολόγη-
ἐαυτοὺς ἱκανοποιουμένους (Π. Ν. ἀρθρ. 116); Φρονοῦμεν
οὔτε ἐπὶ τῆς ἀπλῆς οὔτε ἐπὶ τῆς δολίας χρεωκοπίας δύνα-
καταφατικὴ νὰ δοθῇ λύσις.

Τὸ ἀρθρ. 516 ὀρίζον ὅτι «ἡ ἐνεκεν ἀπλῆς χρεω-
πίας καταδίκη δὲν κωλύει τὸν συμβιβασμὸν» θεωρεῖ ὅλως ἄσχετον αὐτὸν τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ τοῦ
κλήματος, ἀφοῦ δὲ καὶ μετὰ τὴν διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως
βαίωσιν τοῦ ἀδικήματος ἐπιτρέπει τὸν συμβιβασμὸν, κα-
μείζονα λόγον δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ γενόμε-
συμβιβασμὸς δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα πρὸς δίωξιν τοῦ ἀδικήμα-
τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας ¹⁾).

¹⁾ Ὁρ. Dalloz Faillite n° 1434. — Demangeat Traité de droit commercial IV. σελ. 62. — Renouard Traité des faillites II. σελ. 4.
— Contra Lainé Commentaire de la loi (1838) sur les faillites
σελ. 570.

Ἐπὶ τῆς δολίης χρεωκοπίας ὁ Ἐμπορικὸς νόμος ἀποκρούει ἐν γένει τὸν συμβιβασμὸν, εἴτε πρὸ τῆς καταδίκης τοῦ πτωχεύσαντος γενόμενον, εἴτε μετ' αὐτήν ¹⁾).

Ὅθεν οὐδεμίαν ἰσχὺν δύναται νὰ ἔχη, ὅπως παρακωλύσῃ τὴν ἐπὶ χρεωκοπία δίωξιν τοῦ πτωχεύσαντος γενομένην ὑπὸ τῶν συνδίκων ἢ τῶν πιστωτῶν δι' ἰδιωτικῆς κατηγορίας, ἢ ἐμφανιζομένων τῶν πρώτων ὡς πολιτικῶς ἐναγόντων.

Ὁ ὅλως ἰδιάζων χαρακτὴρ ἑκατέρου τῶν εἰδῶν τῆς χρεωκοπίας ἐπιδρᾷ ἀμέσως ἐπὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως, διό οἱ μὲν ἔνοχοι ἀπλῆς χρεωκοπίας ἡπιώτερον τιμωροῦνται, καταγινωσκομένης φυλακίσεως ἐνὸς μηνὸς μέχρι δύο ἐτῶν, οἱ δὲ ἔνοχοι δολίης αὐστηρότερον, ἐπιβαλλομένης αὐτοῖς τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς (ἄρθρ. 405).

Λί ἐιρημέναι ποινὰι τροποποιοῦνται ἢ ἐλαττοῦνται ἀναλόγως κατὰ τοὺς ὅρισμους τῶν ἄρθρ. 47, 49 καὶ 50 τοῦ ποινικοῦ νόμου ἐπὶ τῆς ἀποπείρας τῆς δολίης ἢ ἀπλῆς χρεωκοπίας.

Ἐπὶ τῆς δολίης χρεωκοπίας γενικῶς ἐστὶ παραδεδεγμένον, ὅτι ἡ ἀπόπειρα τιμωρεῖται ²⁾. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀπλῆς φρονοῦμεν, ὅτι παρ' ἡμῖν δὲν δικαιολογεῖται ἡ κατ' ἀρχὴν ἀπάλυτος ἄρνησις τῆς τιμωρήσεως τῆς ἀποπείρας, διότι ὁ ποινι-

¹⁾ Ἀρθρ. 515. «Ἀποκρούεται ὁ συμβιβασμὸς, εἴαν ὁ πτωχεύσας κατεδικάσθῃ ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ. Ἐάν ἀνακρίνηται ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ, οἱ πιστωταὶ συγκαλοῦνται διὰ ν' ἀποφασίσωσιν ἂν, ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως αὐτοῦ, ἐπιφυλάσσωνται νὰ διασχεθῶσι περὶ τοῦ συμβιβασμοῦ, καὶ ἂν ἐπομένως ἀντιβάλλωσιν τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀνακρίσεως. Ἡ ἀναβολὴ αὕτη ἀποφασίζεται μόνον διὰ τῆς ἐν τῷ ἄρθρ. 512 ὀριζομένης διττῆς πλειονότητος. Ἐάν μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἀναβολῆς γείνη διάσκεψις περὶ συμβιβασμοῦ, ἐφαρμόζονται εἰς αὐτήν οἱ τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ὅρισμοι.

Ἀρθρ. 527. Ὁ συμβιβασμὸς, καὶ τοὶ ἐπικυρωθεῖς δικαστικῶς, εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρος, εἴαν ὁ πτωχεύσας κατεδικασθῇ ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ.

²⁾ Chauveau-Hélie Code pénal II. n° 3456. 2°. — Blanche Code pénal VI. §. 114. — O. pen. hoff Strafgesetzbuch ἄρθρ. 281. n° 34. (ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ'.)

κός ἡμῶν νόμος κηρύσσει τὴν ἀπόπειραν τιμωρητέαν, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν κακουργημάτων ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν πλημμελημάτων ἐν γένει (ἄρθρ. 50)· ὁσάκις ἐπομένως ὑπάρχουσι περιπτώσεις ἀπλῆς χρεωκοπίας, μὴ ἀποκλείουσαι τὴν προϋπόθεσιν τοῦ δόλου, δὲν δυνάμεθα ν' ἀποκρούσωμεν τὴν ὑπαρξίν ἀποπείρας, καὶ πολὺ ὀλιγώτερον ν' ἀρνηθῶμεν τὴν τιμώρησιν αὐτῆς.

Ἀναντιρρήτως δὲ τὸ τοιοῦτον δύναται νὰ συμβῇ ἐν ταῖς περιπτώσεσι τοῦ ἄρθρ. 591 § 3 καὶ 4 καὶ τοῦ ἄρθρ. 594 § 1, ὅτε αἱ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀναβολῆς τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως γενόμεναι συμφωνίαι πρὸς ἀγορὰν ἐμπορευμάτων, ἵνα μεταπωληθῶσιν εἰς τιμὴν κατωτέραν τῆς ἀξίας αὐτῶν, ἢ συμφωνία πρὸς λήψιν δανείου, ἢ ἡ προσπάθεια τῆς εἰσαγωγῆς εἰς κυκλοφορίαν ἐμπορικῶν γραμματίων, ἢ διαπραγματεύσεις μετὰ τινος πιστωτοῦ καὶ ἡ συνομολόγησις τῶν ὄρων, ὑφ' οὓς θέλει γείνει ἡ πληρωμὴ αὐτοῦ πρὸς ἐλάβειν τῆς ὁμάδος, ἢ ἡ ἐπιχείρησις πρὸς σύναψιν διὰ λογαριασμὸν τρίτων ἄνευ ἀντιτίμου χρηματικῶν ὑποχρεώσεων ὑπερβολικῶν ἢ γενομένη, ἵνα εὕρεθῃ ἀφορμὴ εὐλογοφανῆς πτωχεύσεως, ἀποτελοῦσιν ἀπόπειραν τιμωρητέαν ἀπλῆς χρεωκοπίας ¹⁾).

Εἶδομεν ἀνωτέρω (σελ. 165), ὅτι ἡ πτώχευσις μόνη τοῦ μεσίτου ἢ κολλυθιστοῦ συνεπάγεται τὴν ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ καταδίωξιν αὐτῶν κατὰ τὸ ἄρθρ. 593 Ἐμπ. Ν. Οἱ κηρυχθέντες ἔνοχοι τῆς πράξεως ταύτης αὐστηρότερον ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου τιμωροῦνται, καταγινωσκομένης ἐν ἄρθρ. 406 τῆς ποινῆς

¹⁾ Κατὰ τὸν Γαλλικὸν ποιν. νόμον (ἄρθρ. 3.) ἡ ἀπόπειρα ἐπὶ τῶν πλημμελημάτων τιμωρεῖται τότε μόνον, ὁσάκις ὑπάρχει εἰδικὴ ἐν τῷ νόμῳ διάταξις, ὡς ἐκ τούτου οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς, ὁμοφώνως παραδεχόμενοι τὴν τιμώρησιν τῆς ἀποπείρας ἐπὶ τῆς δολίας χρεωκοπίας, ἀποκρούουσι τὸ ἀξιοποινον αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἀπλῆς. "Op. Boulay-Paty *Traité des faillites* II. § 1072. — Renouard αὐτόθι II. σελ. 470. — Pardessus *Droit commercial* III § 1304, οὗ ἡ σκέψις, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὴ ἀπολύτως ἡ ὑπαρξὶς ἀποπείρας ἐπὶ τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας δὲν φαίνεται λίαν βάσιμος.

τῆς εἰρκτῆς ἔνεκεν ἀπλῆς χρεωκοπίας, διότι, ὡς εἴρηται, ἡ πτώχευσις τῶν μεσιτῶν καὶ κολλυβιστῶν δὲν εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα μόνον ἀπερὶσκέπτου καὶ ἐπιπολαίου διαχειρίσεως τῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν, ἀλλὰ καταπροδίδει συγχρόνως παράβασιν τῶν ἐπιβεβλημένων αὐτοῖς ὑποχρεώσεων καὶ ἰδίως τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ ἐπιχειρεῖν πράξεις ἐμπορικάς. Ἡ τοιαύτη τῆς εἰρκτῆς ποινὴ μετατρέπεται εἰς δεσμὰ πρόσκαιρα κατὰ τὸ ἄρθρ. 406 Ποιν. νόμου, ἐὰν ἔνοχοι δολίας χρεωκοπίας ἐξελεγχθῶσιν.

Καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις τῆς ἔνεκεν δολίας χρεωκοπίας καταδίκης διατάσσεται ἡ δαπάνη τοῦ καταδικασθέντος διὰ τινος ἐφημερίδος δημοσίευσις τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, καὶ ἡ τοιχοκόλλησις αὐτῆς ἐν τῷ δημαρχικῷ καταστήματι, ἔνθα ἐδρεύει τὸ ἐμποροδικεῖον καὶ τὸ ἐρετεῖον, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ ἐμποροδικεῖον, ἐν τῷ τοῦ δήμου τῆς κοιτίδας τοῦ πτωχεύσαντος, καὶ ὅπου ἄλλοθι ὑπῆρχον ἐμπορικὰ αὐτοῦ καταστήματα κατὰ τὰ ἐν ἄρθρ. 444 ἀκριβέστερον ὁρισμένα.

Ὅπως προλάβῃ ὁ νόμος πάντα ἐνδοιασμὸν τῶν πιστωτῶν τῆς πτωχεύσεως πρὸς ποινικὴν καταδίωξιν τοῦ πτωχεύσαντος, καὶ οὕτω βεβαιωτέραν καταστήσῃ τὴν τιμώρησιν τῶν ἐνόχων χρεωκοπίας, προέβλεψεν εἰδικῶς ἐν ἄρθρ. 595 καὶ 598 περὶ τῶν ἐξόδων τῆς ποινικῆς δίκης ¹⁾).

Ὡς ἀρχὴν γενικὴν παραδέχεται, ὅτι τὰ ἐξόδα τῆς τε ἐπὶ ἀπλῇ καὶ ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ δίκης θαρύνουσι τὸ Δημόσιον. Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς ἔνεκα δολίας χρεωκοπίας καταδιώξεως οὐδέποτε καταψηφίζονται εἰς βάρος τῆς ἐμάδος. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας τότε μόνον καταψηφίζονται εἰς βάρος τῆς

¹⁾ Γαλλικοῦ Ἑμπ. Ν. ἄρθρ. 587, 590, 592. — Βελγικοῦ Ἑμπ. Ν. ἄρθρ. 580—582. — Οἱ περὶ τῶν ἐξόδων ὅρισμοὶ τῶν ἄρθρ. 595 καὶ 598 τοῦ ἡμετέρου νόμου μᾶλλον προσεγγίζουσι πρὸς τοὺς τοῦ Ἰταλικοῦ Ἑμπ. Ν. ἄρθρ. 702, 705.

δμάδος, καὶ εἰσπράττονται ἐξ αὐτῆς, ὅταν οἱ σύνδικοι, ὡς ἰδιῶ-
ται κατήγοροι παρασταθέντες, εἰσῆγαγον τὴν κατὰ τοῦ πτω-
χεύσαντος κατηγορίαν, καὶ ὁ καταδιωχθεὶς ἐκηρύχθη ἀθῶος.
Καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς περιπτώσεις αἱ περὶ τῶν ἐξόδων τῆς ποι-
νικῆς δίκης ἀπαιτήσεις τοῦ Δημοσίου δὲν δύνανται νὰ εἰσ-
πραχθῶσιν ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος πρὸς βλάβην
τῆς δμάδος, καὶ, ἐὰν ὁ πτωχεύσας συνεβιβάσθῃ μετὰ τῶν ἑαυ-
τοῦ δανειστῶν, ἢ τοῦ Δημοσίου περὶ τῶν ἐξόδων ἀπαίτησις δὲν
δύναται νὰ γείνη, εἰμὴ μόνον μετὰ τὴν λήξιν τῶν πρὸς πλη-
ρωμὴν τῶν πιστωτῶν διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ συνομολογηθεῖσων
προθεσμιῶν.

Τοιοῦτοτρόπως ἐκλείπει καθ' ὅλοκληρίαν τὸ συμφέρον τῶν
δανειστῶν, ὅπως συγκαλύψωσιν ἢ ἀποσιωπήσωσι τὰς πράξεις
τοῦ πτωχεύσαντος, τὰς ἀξιόποινον ἐχούσας χαρακτῆρα, ἐκ
φόβου μὴ τὰ ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος καταλογι-
στέα αὐτοῖς ποσοστὰ μειθῶσι διὰ τῆς καταψηφίσεως τῶν ἐξό-
δων τῆς ποινικῆς δίκης.

Ε') Περὶ κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων
πραττομένων ἐν πτωχεύσεσι παρ' ἄλλων
παρὰ τὸν πτωχεύσαντα.

**Αρθρ.* 599 E. N.

Καταδικάζονται εἰς τὰς ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπία ὀριζομέ-
νας ποινάς:

1) Ὅσοι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ πτωχεύσαντος ἐν γνῶ-
σει ἀφαιροῦσιν, ἀποκρύπτουσιν, ἢ ἀποσιωπῶσι κινήτην ἢ
ἀκίνητον αὐτοῦ περιουσίαν, ἐπιφυλαττομένων τῶν ὑπὸ
τοῦ ποινικοῦ νόμου προνοουμένων λοιπῶν περιπτώσεων
περὶ συνεργῶν καὶ συναιτίων.

2) Ὅσοι δολίως προτείνωσι καὶ ἐνόρκως βεβαιώσωσιν
ἐν ἰδίῳ ὀνόματι ἢ δι' ἄλλου προσώπου προσπεποιημένα

δάνεια· διὰ τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἐὰν ἀπηλλάγη τις τοῦ ὅρκου, κατὰ τὸ ἄρθρ. 501, ἀρκεῖ δολία βεβαίωσις·

3) Ὅσοι, ἐνασκοῦντες τὸ ἐμπόριον ἐν ὀνόματι ἄλλου ἢ ὑπὸ ψευδὲς ὄνομα, κατασταθῶσιν ἐνοχοὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 596 προνοουμένων πράξεων.

Ἄρθρ. 600 E. N.

Ὁ σύζυγος, οἱ κατιόντες ἢ οἱ ἀνιόντες τοῦ πτωχεύσαντος καὶ οἱ κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν κηδεσταὶ αὐτοῦ, οἵτινες ἐν γνώσει ἤθελον ὑπεξαίρέσει, ὑπεξαγάγει, ἢ ἀποκρύψει πράγματα ἀνήκοντα εἰς τὴν πτώχευσιν ἄνευ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ πτωχεύσαντος ὑποβάλλονται εἰς τὰς περὶ κλοπῆς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου.

Ἄρθρ. 601 E. N.

Κατὰ τὰς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις προνοουμένας περιπτώσεις τὸ κατὰ τὴν κυρίαν δίκην ἀρμόδιον δικαστήριον, καὶ ἀθωωτικῆς οὔσης τῆς ἀποφάσεως· α') διατάσσει ἐξ ἐπαγγέλματος τὴν εἰς τὴν ὁμάδα τῶν δανειστῶν ἀπόδοσιν ὅλων τῶν ἀφαιρεθέντων πραγμάτων, ἀξιῶν καὶ ἀπαιτήσεων· β') ἀποφασίζει περὶ τῶν ζητουμένων ἀποζημιώσεων, προσδιορίζον τὸ μέτρον αὐτῶν διὰ τῆς ἀποφάσεως.

Ἄρθρ. 602 E. N.

Πᾶσα κατὰ τὴν χρηματικὴν διαχείρισιν κατάχρησις ἐκ μέρους τινὸς τῶν συνδίκων ἢ διαχειριστῶν τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρ. 394 τοῦ ποινικοῦ νόμου. Τιμωρεῖται δὲ ἰδίως ὡς ἀπάτη κατὰ τὸ ἄρθρ. 396 καὶ ἐπόμενα τοῦ ποινικοῦ νόμου πᾶσα ψευδὴς παράστασις

τῶν συνδίκων, ἐπὶ βλάβῃ τοῦ πτωχεύσαντος ἢ τῶν πιστω-
τῶν γινομένη διὰ τοῦ ὑπομνήματος τοῦ προβλεπομένου
ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 509 τοῦ παρόντος νόμου. Σύνδικος δὲ ἡ
διαχειριστὴς τῆς πτωχεύσεως πωλῶν πράγματα τῆς
πτωχεύσεως καὶ ἀγοράζων ὁ ἴδιος αὐτὰ ἐμμέσως πρὸς
βλάβην τῆς πτωχεύσεως, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τοῦ-
λάχιστον τριῶν μηνῶν καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν διπλα-
σίαν τῆς ὠφελείας του, καταβαλλομένην εἰς τὴν πτώ-
χευσιν.

Πᾶσα δὲ δολία ἐμφάνισις μὴ ἀληθοῦς πιστωτοῦ εἰς τὴν
κατὰ τὸ ἄρθρ. 461 συνέλευσιν τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν
οὐχὶ κατωτέραν τῶν τριῶν μηνῶν, καὶ μὲ χρηματικὴν
ποινὴν ἴσην μὲ τὸ προσπεποιημένον ποσόν.

**Αρθρ. 605 E. N.*

Ὅστις τῶν πιστωτῶν συνομολογήσῃ εἴτε μετὰ τοῦ
πτωχεύσαντος, εἴτε μεθ' οἰουδήποτε ἄλλου προσώπου
ἰδιαίτερα ὠφελήματα χάριν τῆς ἐν ταῖς διασκέψεσι τῆς
πτωχεύσεως ψήφου του, ἢ ὅστις συνάψῃ ἰδιαιτέραν συμ-
φωνίαν, ἐξ ἧς προκύπτει ὑπὲρ αὐτοῦ ὄφελος ἐπιβαρύνον
τὴν ἐνεργητικὴν περιουσίαν τοῦ πτωχεύσαντος, τιμωρεῖ-
ται μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐνός ἔτους καὶ μὲ χρηματικὴν
ποινὴν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς δισχιλίας δραχμάς. Δύνα-
ται νὰ ἐπιβληθῇ φυλάκισις μέχρι δύο ἐτῶν, ἐὰν ὁ πιστω-
τὴς ᾖ συνδικος ἢ διαχειριστὴς τῆς πτωχεύσεως.

**Αρθρ. 604 E. N.*

Τοιαῦται συμφωνίαι κηρύττονται περιπλέον ἄκυροι ὡς
πρὸς ἅπαντας καὶ ὡς πρὸς αὐτὸν τὸν πτωχεύσαντα· ὁ
πιστωτὴς ὑποχρεοῦται ν' ἀποδώσῃ εἰς ὄντινα ἀνήκει τὰς

δυνάμει τῶν ἀκυρωθεῖσων συμφωνιῶν ληφθεῖσας ποσότητας καὶ ἀξίας.

Ὅσακις ἡ ἀκύρωσις τῶν συμφωνιῶν τούτων ἐπιδιώκεται πολιτικῶς, ἡ δίκη φέρεται ἐνώπιον τοῦ ἐμποροδικείου.

**Αρθρ.* 605 E. N.

Πᾶσα καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἐκδοθεῖσα δυνάμει τοῦ παρόντος καὶ τοῦ προηγουμένου κεφαλαίου τοιχοκολλᾶται, καὶ δημοσιεύεται κατὰ τοὺς ἐν τῷ ἄρθρῳ 444 τοῦ παρόντος νόμου διαλαμβανομένους τύπους, δαπάνῃ τῶν καταδικασθέντων.

1) Ἐν γένει.

Ἀφοῦ διεξήλθομεν τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀδικήματος τῆς χρεωκοπίας καὶ τὰ διάφορα εἶδη τῶν πράξεων, τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἀπλὴν ἢ δολίαν χρεωκοπίαν, ἀνάγκη χάριν ἀλληλουχίας νὰ συμπληρώσωμεν τὴν ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ μελέτην διὰ τῆς ἐρμηνείας τῶν ὁρισμῶν τῶν ἄρθρ. 599—605 τοῦ νέου περὶ πτωχεύσεως νόμου, δι' ὧν προβλέπονται καὶ τιμωροῦνται διάφοροι ἀξιόποιοι πράξεις, διαπραττόμεναι ὑπὸ τρίτων προσώπων ἐκτὸς τοῦ πτωχεύσαντος.

Ἐν τοῖς καταργηθεῖσιν ἄρθροις τοῦ Γ'. Βιβλίου τοῦ Ἐμπορικοῦ νόμου περὶ πτωχεύσεως ἐγένετο μνεῖα εἰδικῶν τινων μόνον περιπτώσεων τῆς συναιτιότητος ἐπὶ τῆς δολίας χρεωκοπίας. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 597 ἐκηρύσσοντο συναίτιοι δολίας χρεωκοπίας, 1) ὅσοι συνενόησαν μὲ τὸν πτωχεύσαντα διὰ νὰ κρύψωσιν ἢ νὰ ἀφαιρέσωσιν ὅλα τὰ κινητὰ ἢ ἀκίνητα πράγματα τοῦ ἢ μέρος αὐτῶν, 2) ὅσοι ἀπέκτησαν πλυστά ἐπ' αὐτοῦ δάνεια, καὶ, προκειμένης τῆς ἐξετάσεως καὶ τῆς δι' ὅρκου βεβαιώσεως τῶν δανείων των, ἤθελον ἐπιμένει αἰτοῦντες νὰ λογισθῶσιν ὡς ἀληθῆ καὶ ἀδολίευτα. Τὸ δὲ ἄρθρ. 405 τοῦ Ποιν. νόμου ὀρίζον, ὅτι τιμωροῦνται ὡς συναίτιοι δολίας χρεωκοπίας,

ὅσοι λογιζονται τοιοῦτοι κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ Ἐμπορικοῦ νόμου, ἀπέκλειε τὴν ἐφαρμογὴν τῶν γενικῶν αὐτοῦ ἀρχῶν περὶ συναιτίων καὶ συνεργῶν ἐπὶ τῆς δολίας χρεωκοπίας, καὶ περὶ ὁρίσας τὰς ἀξιοποίνους περιπτώσεις τῆς συναιτιότητος μόνον ἐν ταῖς ἐν ἄρθρ. 597 τοῦ Ἐμπορικοῦ νόμου μνημονευομέναις. Συνεπεία τῶν εἰρημένων διατάξεων, οὐ μόνον δὲν ἠδύναντο νὰ καταδιωχθῶσι καὶ τιμωρηθῶσιν οἱ ὁπωσδήποτε ἄλλως ἐκτὸς τῶν ἐν ἄρθρ. 597 μνημονευομένων τρόπων μετὰ τοῦ πτωχεύσαντος συμπράξαντες εἰς τὴν δολίαν αὐτοῦ χρεωκοπίαν, ἢ ἐνεργήσαντες ἀξιοποινόν τινα πράξιν πρὸς ζημίαν τῆς ὁμάδος τῶν δανειστῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκθασίς τῆς ἐπὶ συναιτιότητι κατηγορίας, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρ. 597, ἤρτητο ἐκ τῆς κατὰ τοῦ πτωχεύσαντος γενομένης διώξεως, ὅθεν, ὁσάκις ἀπεδεικνύετο, ὅτι ὁ πτωχεύσας δὲν ἦν ἐνοχος δολίας χρεωκοπίας, οὐδὲ οἱ ὡς συναίτιοι αὐτοῦ κατηγορούμενοι ἠδύναντο νὰ τιμωρηθῶσιν. Τὸ κενὸν τοῦτο τοῦ ἀρχαιοτέρου νόμου συνεπλήρωσεν ὁ νέος περὶ πτωχεύσεως νόμος, δι' οὗ ἐθεωρήθησαν ἐφαρμοστέοι καὶ ἐπὶ τῆς δολίας χρεωκοπίας ἅπαντες οἱ γενικοὶ ἔρισμοὶ τοῦ ποινικοῦ νόμου περὶ συναιτίων καὶ συνεργῶν ¹⁾, ὥστε τοῦ λοιποῦ πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρ. 405 Ποιν. νόμου ἐπὶ τῶν συναιτίων δολίας χρεωκοπίας δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀνατρέξωμεν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Ἐμπορικοῦ ἀλλ' εἰς τοὺς γενικοὺς ἔρισμούς τοῦ ποινικοῦ νόμου ²⁾.

¹⁾ Ἐμπ. Ν. ἄρθρ. 577 § 1. «Ἐπιφυλαττομένων τῶν ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου προνοουμένων λοιπῶν περιπτώσεων περὶ συνεργῶν καὶ συναιτίων.»

²⁾ Οὕτω λ. χ. ὡς ἡθικὸν μὲν αὐτουργὸν δολίας χρεωκοπίας δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸν παραινῆσαντα καθ' οἷονδήποτε τῶν ἐν § 2 τοῦ ἄρθρ. 56 Π. Ν. μνημονευομένων τρόπων τὸν πτωχεύσαντα εἰς ἐκτέλεσίν τινος ἢ πλειοτέρων πράξεων ἀποτελουσῶν δολίαν χρεωκοπίαν. Ὡς συνεργὸν δὲ τὸν δόντα ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τοῦ ἄρθρ. 56 § 3, συμβουλήν εἰς τὸν χρεωκοπήσαντα περὶ τῆς ἐκπεραιώσεως τῆς πράξεως (ἄρθρ. 72 § 2), ἢ τὸν συντρέξαντα αὐτὸν, ὅπως ἀλλοιώσῃ τὸ περιεχόμενον τῶν βιβλίων του, (ἄρθρ. 73 § 2. 3.) κτλ.

Ἄλλ' ὅμως ἐκτὸς τούτου διάφοροι πράξεις, ἀξιοποιονον φέρουσαι χαρακτηῖρα καὶ ὑπὸ τρίτων προσώπων ἐν ταῖς πτωχεύσεσι διαπραττόμεναι, ὡς ἰδίας φύσεως (*sui generis*) ἀδικήματα ἀνεγράφησαν καὶ δι' ἰδιαιτέρων ποινῶν τιμωροῦνται. Πολλοὶ ἐκ τῶν πράξεων αὐτῶν, ὡς θέλομεν κατωτέρω ἰδεῖν, δύνανται καὶ ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ χρεωκοπήσαντος νὰ διαπραχθῶσιν, καὶ αἱ ἐνοχοὶ αὐτῶν νὰ φέρωσι τὸν χαρακτηῖρα συναιτίων ἢ συνεργῶν, ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ νόμος ὡς ἰδίας φύσεως ἀδικήματα διετύπωσεν, ἡ δίκωσις καὶ τιμώρησις τοῦ ἐνόχου δὲν συνδέεται οὐδὲ παρακαλουθεῖ τὴν τύχην τῆς κατὰ τοῦ χρεωκοπήσαντος κατηγορίας ¹⁾.

Εἴπομεν ἀνωτέρω, ὅτι κατὰ τὸν νέον περὶ πτωχεύσεως νόμον ἀνέλαβον τὴν ἰσχὺν αὐτῶν αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ τοῦ ποινικοῦ νόμου περὶ συναιτίων καὶ συνεργῶν, καὶ εἶδομεν κατὰ πόσον δύνανται νὰ τύχωσιν ἐφαρμογῆς ἐπὶ τῆς δολίης χρεωκοπίας. Ἄλλ' ἄρα γε ἰσχύουσιν αὐταὶ καὶ ἐπὶ τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας; Εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡμετέραν νομοθεσίαν φρονοῦμεν, ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνου τοῦ γράμματος τῶν κειμένων νόμων δυνάμεθα νὰ ὁδηγηθῶμεν. Ὡς ἀνωτέρω εἴρηται κατὰ τὸ ἄρθρ. 405 Ποιν. νόμου, δὲν ἀποκρούεται μὲν ἐν γένει ἡ συμμετοχὴ ἐπὶ τῆς δολίης ἢ ἐπὶ τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας, περιορίζεται ὅμως ἡ ὑπαρξὶς αὐτῶν, καὶ ρυθμίζεται ἐπὶ τῇ ἐκτάσει τῶν ὅρων τοῦ Ἐμπορικοῦ νόμου. Ὡς πρὸς τὴν δολίαν χρεωκοπίαν ἡ συμμετοχὴ, ἥτις ἐκανονίζετο εἰδικῶς διὰ τῶν ὁρισμῶν τοῦ καταργηθέντος ἄρθρ. 597 τοῦ παλαιοῦ νόμου περὶ πτωχεύσεως ὑπῆχθη διὰ τοῦ νέου εἰς τοὺς γενικοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ποινικοῦ νόμου. Περὶ τῆς ἀπλῆς ὅμως χρεωκοπίας, οὔτε ἐν τῷ καταργηθέντι νόμῳ περὶ πτωχεύσεως, οὔτε ἐν τῷ νῦν ἰσχύοντι ἔχομεν διάταξιν τινα ὁρίζουσαν τὰς περιπτώσεις αὐτῆς, ἐν ᾧ τὸ ἄρθρ. 405 Ποιν. νόμου προαπαιτεῖ

¹⁾ Renouard *Traité des faillites* II, σελ. 474 ἐπομ. — Demangeat sur Bravard *Droit Commercial* IV σελ. 94 ἐπομ.

τοιαύτην πρὸς τιμώρησιν τῶν συμμετασχόντων τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας προσώπων, ὅθεν, ἀφοῦ δι' αὐτοῦ ἀπεκλείσθησαν οἱ γενικοὶ ὅρισμοὶ τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐλλείπει δὲ εἰδικὴ διάταξις ὑποδεικνύουσα τὰς περιπτώσεις τῆς συμμετοχῆς ἐπὶ τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας, δὲν δυνάμεθα αὐτοδούλως νὰ προβῶμεν εἰς τὴν παραδοχὴν καὶ καθιέρωσιν τοιούτων ¹⁾).

Αἱ εἰδικῶς ὑπὸ τοῦ νέου περὶ πτωχεύσεως νόμου προβλεπόμεναι πράξεις αἱ ὑπὸ τρίτων προσώπων ἐν ταῖς πτωχεύσεσιν ἐκτελούμεναι δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τρεῖς γενικωτέρας κατηγορίας, ἐξ ὧν ἡ μὲν πρώτη περιλαμβάνει τὰ διὰ τῶν ποινῶν τῆς δολίης χρεωκοπίας ἢ κλοπῆς τιμωρούμενα ἀδικήματα, τὰ ἐκτελούμενα ὑπὸ παντὸς τρίτου προσώπου, ἢ τῶν συγγενῶν τοῦ πτωχεύσαντος, ἡ δὲ δευτέρα ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν συνδίκων τῆς πτωχεύσεως ἢ διαχειριστῶν γενομένων ἀδικημάτων, καὶ ἡ τρίτη τέλος περιέχει τὰς ἀξιοποίνους πράξεις τὰς ὑπὸ τῶν δανειστῶν τοῦ πτωχεύσαντος ἐκτελουμένας.

2) Περὶ τῶν ἀδικημάτων τρίτων προσώπων ἢ τῶν συγγενῶν τοῦ πτωχεύσαντος.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 599 τιμωροῦνται διὰ τῶν ποινῶν τῆς δολίης χρεωκοπίας

1) Ὅσοι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ πτωχεύσαντος ἐν γνώσει ἀφαιροῦσιν, ἀποκρύπτουσιν ἢ ἀποσιωπῶσι κινητὴν ἢ ἀκίνητον αὐτοῦ περιουσίαν.

¹⁾ Boileux sur Boulay-Paty Droit Commercial VI. § 1105. — Blanche Code Pénal IV. § 136. — Chauveau-Hélie Code pénal n° 3459. ἐν σημ. 2, ἐνθα εὕρηται ἀνάλυσις εἰδικῆς μονογραφίας τοῦ Faustin-Hélie περὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ. Αἱ σκέψεις τοῦ συγγραφέως, παραδεχομένου, ὅτι συνέργεια δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐπὶ τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας ἔνεκα τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ ἀδικήματος, φέροντος χαρακτῆρα πταισματοπαραβάσεως (contravention), καὶ ἄνευ προθέσεως ἐκτελουμένου, δὲν εἰσὶν ἀνεπίδεκτοι ἀμφισβήτησεως σπουδαίας ἰδίως ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν §§ 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρ. 591.

Ἡ ἀφαίρεσις, ἀπόκρυψις, ἢ ἀποσιώπησις πρέπει μὲν νὰ γείνη πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ πτωχεύσαντος ¹⁾ δὲν ἀπαιτεῖται ὁμως νὰ ὑπάρξῃ προηγουμένη συνεννόησις μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἂν ἀποδειχθῇ, ὅτι ὑπῆρξε συνεννόησις, πάλιν ὁ ἐνοχὸς καταδικαζομένηται καὶ τιμωρηθήσεται δυνάμει τοῦ § 1 τοῦ 599, ὅπερ φρονοῦμεν, ὅτι διὰ τῆς ῥήσεως «ἐπιφυλαττομένων τῶν ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου προνοουμένων λοιπῶν περιπτώσεων περὶ συνεργῶν καὶ συναιτίων», ἐμφαίνει, ὅτι συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ περίπτωσις τῆς συνεργείας καὶ συναιτιότητος.

2) Ὅσοι δολίως προτείνωσι καὶ ἐνόρκως θεβαίωσωσιν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι ἢ δι' ἄλλου προσώπου προσπεποιημένα δάνεια· διὰ τοὺς ἐν ἄλλοδαπῇ, ἐὰν ἀπηλλάγη τις τοῦ ὅρκου κατὰ τὸ ἀρθρ. 501, ἀρκεῖ ἡ δολία θεβαίωσις.

Μόνη ἡ πρότασις τῶν δανείων δὲν ἀρκεῖ πρὸς τέλοςιν τοῦ ἀδικήματος, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἐνορκὸς θεβαίωσις, ἢ ἡ δολία θεβαίωσις διὰ τοὺς ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ διαμένοντας. Ἐὰν ἡ τοιαύτη θεβαίωσις ἐγένετο ἐκ συνεννοήσεως ἢ μὴ μετὰ τοῦ πτωχεύσαντος εἶναι ὅλως ἀδιάφορον ²⁾. Ἀλλ' ἀρά γε ἀπαιτεῖται καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ νὰ ἀποδειχθῇ, ὅτι ἐξετελέσθη πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ; Περὶ ταύτης διίστανται οἱ συγγραφεῖς. Τινὲς παραδέχονται, ὅτι, ὅπως καὶ ἐν § 1 τοῦ ἀρθρ. 599, οὕτω καὶ ἐνταῦθα πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὴν πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ πτωχεύσαντος ἐνέργειαν ὡς οὐσιώδη ὅρον τοῦ ἀδικήματος ³⁾.

Ἀλλ' ὀρθωτέρα εἶναι ἡ τῶν ἀντιδοξούντων γνώμη, καθ' ἣν,

¹⁾ Ἐὰν δὲν ἐγένετο πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ πτωχεύσαντος ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦργοῦ τῆς πράξεως δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ πράξις ὡς κλοπὴ ἢ ὑπεξαίρεσις. Demangeat sur Bravard Droit commercial VI. σελ. 98.

²⁾ Ἐὰν ἀποδειχθῇ, ὅτι ὑπῆρξε συνεννόησις, τότε ὁ κατηγορούμενος καὶ ὡς συναιτίος τῆς πράξεως δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὑπαρχούσης κατ' ἰδέαν συρροῆς ἀδικημάτων.

³⁾ Chauveau-Hélie Code pénal II. n° 3459. — Dalloz Faillite n° 1490.

ἀφοῦ ὁ νόμος δὲν διαγράφει ἐν § 2 ὡς οὐσιῶδες στοιχεῖον τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως τὴν πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ πτωχεύσαντος ἐκτέλεσιν αὐτῆς, ὅλως αὐθαίρετος εἶναι ἡ παραδοχὴ τοιοῦτου ὅρου, δι' οὗ ἀποκλείονται πλείσται περιπτώσεις, λίαν ἀξιοποῖνον φέρουσαι χαρακτῆρα· ὡς λ. χ. ὅταν ὁ τρίτος ἐξοφληθεῖσαν συναλλαγματικὴν, ἢ πλαστὴν προσάγῃ πρὸς θεβαίωσιν τῆς ἀπαιτήσεως αὐτοῦ ¹⁾).

Κηρύσσεται δὲ ἔνοχος ὁ τὴν τοιαύτην δολίαν θεβαίωσιν προσπεποιημένων δανείων ἐπιχειρήσας, οὐ μόνον ὅτε αὐτοπροσώπως, ἀλλὰ καὶ ὅταν δι' ἄλλου προσώπου παρέστη. Ὁ τρίτος οὗτος ἐάν ἐν γνώσει διετέλει τυγχάνων τοῦ δόλου τοῦ ἐντολέως, ὡς σονεργὸς αὐτοῦ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ²⁾).

3) Ὅσοι ἐνασκοῦντες τὸ ἐμπόριον ἐν ὀνόματι ἄλλου, ἢ ὑπὸ ψευδὲς ὄνομα κατασταθῶσιν ἔνοχοι τῶν ἐν ἄρθρῳ 596 προνοουμένων πράξεων.

Διὰ τῆς διατάξεως ταύτης ἠθέλησε νὰ περιστείλῃ ὁ νόμος τὴν κατάχρησιν πολλῶν ἐμπόρων, οἵτινες, ὅπως ὤσιν ἀπηλλαγμένοι πάσης εὐθύνης, μετέρχονται τὸ ἐμπόριον ἢ ὑπὸ ψευδὲς ὄνομα, ἢ ἐν ὀνόματι ἄλλου προσώπου. Οἱ τοιοῦτοι γινόμενοι ἔνοχοι δολίας χρεωκοπίας δὲν δύνανται πλέον νὰ διαφύγῃ τὴν καταδίωξιν ἢ τὰς ἐκ τῆς πτωχεύσεως συνεπείας, ἐπιρρίπτοντες ἅπασαν τὴν εὐθύνην εἰς τὸν ὑπ' αὐτῶν εἰκονικῶς ἐγκατασταθέντα ὡς κύριον δῆθεν τῆς ἐμπορικῆς ἐπωνυμίας, αὐτοὶ δὲ ἀτιμωρητεὶ καρπούμενοι τὰς ἐκ τῆς δολίας χρεωκοπίας προσπορισθείσας ἀθεμίτους ὠφελείας.

Διὰ τῆς ποινῆς τῆς κλοπῆς τιμωροῦνται τέλος κατὰ τὸ ἄρθρ. 600 Ἑμ.π. νόμου ὁ σύζυγος, οἱ ἀνιόντες ἢ οἱ κατιόντες τοῦ πτωχεύσαντος, καὶ οἱ κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν κηδεσταί, οἵτινες

¹⁾ Demangeat sur Bravard Droit commercial VI. σελ. 101. — Blanche Code Pénal VI. § 139. — Boulay-Paty ed. Boileux Traité des faillites II. § 1134.

²⁾ Renouard Traité des faillites II. σελ. 479.

ἀνευ συνεννοήσεως μετ' αὐτοῦ ἤθελον ἐν γνώσει ὑπεξαίρεσει, ὑπεξαγάγει ἢ ἀποκρύψει πράγματα ἀνήκοντα εἰς τὴν πτώχευσιν.

Ἐὰν ἡ τοιαύτη ὑπεξαίρεσις, ὑπεξαγωγή ἢ ἀφαίρεσις ἐγένετο πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ πτωχεύσαντος ἢ μὴ, δὲν γίνεται διάκρισις ἐν ἄρθρ. 600, ὅθεν κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ἡ πράξις τιμωρεῖται διὰ τῆς ποινῆς τῆς κλοπῆς. Εἰς τὸν προσδιορισμὸν δὲ τῆς ποινῆς ταύτης ληρθῆσεται ὑπ' ὅψιν οὐ μόνον ἡ ἀξία τῶν ὑπεξαιρεθέντων ἢ ἀφαιρεθέντων πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ ὁ τρόπος, ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ κλοπή, ὅθεν, ἐὰν ἡ κλοπή ἐγένετο διὰ ῥήξεως ἢ δι' ἀναβάσεως, ἢ ἐν καιρῷ νυκτός, ἢ οἰαδῆποτε ἄλλη ἐκ τῶν ἐπιβαρυντικῶν αἰτιῶν συντρέχει, ἡ ποινὴ ὀρισθῆσεται κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν ἄρθρ. 373, 374, 376 διατεταγμένα ¹).

Ἐὰν ὁμως ἡ ὑπεξαίρεσις ἢ ὑπεξαγωγή ἢ ἀπόκρυψις ἐγένετο ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ πτωχεύσαντος, τότε ὑπάρχει συναιτιότης, καὶ, ἀποκλειομένης τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρ. 600, χωρεῖ ἡ διάταξις τοῦ § 1 τοῦ ἄρθρ. 599 ²).

¹) Οὐδόλως δὲ δύναται νὰ ληρθῇ ὑπ' ὅψιν τὸ ἄρθρ. 327 Ποιν. νόμου τὸ προβλέπον περὶ ὑφαιρέσεων μεταξὺ συγγενῶν, διότι ἡ περιουσία, ἐξ ἧς ἐγένετο ἡ ἀφαίρεσις ἢ ὑπεξαίρεσις δὲν ἀνήκει πλέον εἰς τὸν πτωχεύσαντα ἀλλ' εἰς τοὺς δανειστάς αὐτοῦ.

²) Demangeat sur Bravard Droit commercial VI. σελ. 104. Ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν ἄρθρ. 599 καὶ 600 τὸ ποινικὸν δικαστήριον τῶν κακουργιοδικῶν ἢ πλημμελειοδικῶν καὶ ἀθωωτικῆς οὔσης τῆς ἀποφάσεως α) διατάσσει ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ ἀνευ αἰτήσεως τῶν δανειστῶν ἢ τῶν συνδίκων, ὡς πολιτικῶς ἐναγόντων παρασταθέντων, τὴν εἰς τὴν ὁμάδα τῶν δανειστῶν ἀπόδοσιν ὅλων τῶν ἀφαιρεθέντων πραγμάτων, ἀξιῶν καὶ ἀπαιτήσεων β) ἀποφασίζει, γενομένης αἰτήσεως ὑπὸ τῶν ἐνδιχρεομένων, περὶ τῶν ἐπιδικαστέων ἀποζημιώσεων προσδιορίζον τὸ μέτρον αὐτῶν διὰ τῆς ἀποφάσεως γ) ὅρ. Ποιν. δικον. ἄρθρ. 83 καὶ 346 καὶ τὴν ἐρμηνείαν αὐτῶν ἐν Κωνσταντοπούλου Ἑρμηνείᾳ Ποιν. δικονομίας Τόμ. Α'. § 69. — Ἑγχειριδίου μου Ποιν. δικονομίας § 67. σελ. 293 καὶ σημ. 10.

3) Περὶ τῶν ὑπὸ τῶν συνδίκων ἢ διαχειριστῶν διαπραττομένων ἀδικημάτων.

Ὅσακις κατὰ τὸ ἄρθρ. 526 καὶ ἐπομ. συνομολογηθῇ συμβιβασμὸς ἐπὶ ἐγκαταλείψει τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος, ἢ διαχειρίσις καὶ ἐκκαθάρισις αὐτῆς γίνεται διὰ διαχειριστῶν ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν πιστωτῶν, καὶ ἐνεργούντων ὑπὸ τὴν ἄμεσον τοῦ εἰσηγητοῦ ἐπιτήρησιν. Ἐὰν δὲ δὲν κατορθωθῇ κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν, καθ' ἣν γίνεται ὁ συμβιβασμὸς, ἢ ἐκλογὴ τῶν τοιούτων διαχειριστῶν, ἀνατίθεται προσωρινῶς μέχρι τῆς ἐκλογῆς τῶν ὀριστικῶν διαχειριστῶν ἢ τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος διαχείρισις εἰς δύο ἐκ τῶν ἐν τῷ ἰσολογισμῷ ἀναφερομένων πιστωτῶν μείζονος ποσότητος. Σχετικῶς λοιπὸν πρὸς τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ ἄρθρ. 526 καὶ ἐπομ. διακρίνονται ἐν ἄρθρ. 602 οἱ σύνδικοι ἢ οἱ διαχειρισταὶ ¹⁾ καὶ τιμωροῦνται διὰ τὰς εἰδικῶς ἐν αὐτῷ μνημονευομένας πράξεις, αἵτινες εἰσὶν·

1) Πᾶσα κατὰ τὴν χρηματικὴν διαχείρισιν κατάχρησις ἐκ μέρους τῶν συνδίκων ἢ διαχειριστῶν, ἥτις ὑφίσταται, ὅταν δι' οἷαςδήποτε πράξεως ἢ παραλείψεως, ἐκ προαιρέσεως γενομένης ὑπ' αὐτῶν, ἐπέρχεται ἢ δύναται νὰ ἐπέλθῃ βλάβη ἢ ζημία εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ πτωχεύσαντος ²⁾.

Ἡ τοιαύτη τῶν συνδίκων καὶ διαχειριστῶν κατάχρησις τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρ. 394 τοῦ ποινικοῦ νόμου, ὅπερ πραγματεύεται περὶ ἰδιοποιήσεων χρημάτων ἢ ἐγγράφων

1) Τὸ ἀντίστοιχον ἄρθρ. 596 τοῦ Γαλλικοῦ Ἑμπ. νόμου δὲν μνημονεύει εἰμὴ μόνον τῶν συνδίκων.

2) Οὕτω λ. χ. ὡς κατάχρησις περὶ τὴν χρηματικὴν διαχείρισιν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἢ ἐπὶ ζημίᾳ τῆς ὁμάδος τῶν δανειστῶν πώλησις τῶν εἰς φθορὰν ὑποκειμένων ἐμπορευμάτων (ἄρθρ. 471), ἢ παραμέλησις τῆς εἰσπράξεως τῶν ληξιπροθέσμων γραμματίων, ἢ τῆς λήψεως τῶν ἀπαιτουμένων συντηρητικῶν μέτρων πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ὁμάδος τῶν δανειστῶν [ἄρθρ. 472], ὅρ. καὶ ἄρθρ. 488, 489 ἐπομ.

γενομένων ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων, εἰς οὓς ταῦτα διεπιστεύθησαν. Βεβαίως οἱ σύνδικοι ἢ διαχειρισταὶ δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν τᾶξιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἀλλ' ὁ νόμος ἴσῃ ἐκλαμβάνων τὴν εὐθύνην ἀμροτέρων, τὴν αὐτὴν ἐπιβάλλει ποινὴν 1).

2) Πᾶσα ψευδὴς παράστασις τῶν συνδίκων ἐπὶ βλάβῃ τοῦ πτωχεύσαντος ἢ τῶν πιστωτῶν γινομένη διὰ τοῦ ὑπομνήματος, ὅπερ κατὰ τὸ ἄρθρ. 509 Ἑμπ. νόμου ὑποβάλλουσιν εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν πιστωτῶν τὴν συγκαλουμένην, ἵνα διασκεφθῇ περὶ τοῦ συμβιβασμοῦ, καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπομνήματι οἱ σύνδικοι ὀφείλουσι νὰ ἐκθέσωσι τὰς τηρηθείσας διατυπώσεις, τὰς ἐνεργηθείσας πράξεις καὶ τὴν πιθανὴν ἐκβασιν τῆς ἐκκαθαρίσεως. Εὐλόγως ἡ πράξις αὕτη τῶν συνδίκων ἐξακριβώσθη ὡς ἀπάτη τιμωρητέα κατὰ τὸ ἄρθρ. 396 καὶ ἔπομ. τοῦ ποινικοῦ νόμου.

3) Ἡ ὑπὸ τῶν συνδίκων ἢ διαχειριστῶν πώλησις πραγμάτων ἀνηκόντων εἰς τὴν πτώχευσιν καὶ ἀγορὰ αὐτῶν ἐμμέσως ὑπὸ τῶν ἰδίων, πρὸς βλάβην τῆς πτωχεύσεως. Κατὰ τὸ γράμμα τῆς διατάξεως ταύτης πρὸς ὑπαρξίν τοῦ ἀξιοποιήσου πρέπει νὰ συντρέχωσιν καὶ οἱ τρεῖς ὅροι οἱ ἐν αὐτῇ μνημονευόμενοι, ἥτοι πρῶτον ἡ πώλησις, δεύτερον ἡ διὰ παρενθέτου προσώπου ἀγορὰ ὑπὸ τῶν συνδίκων τῶν πωληθέντων πραγμάτων τῆς πτωχεύσεως, καὶ τρίτον ἡ πρὸς βλάβην τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος γενομένη ἀγοραπωλησία. Ὁ ἔνοχος σύνδικος ἢ διαχειριστὴς τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν, καὶ διὰ χρηματικῆς ποινῆς διπλασίας τοῦ προσπορισ-

1) Κατὰ τὴν νομολογίαν τῶν Γαλλικῶν δικαστηρίων ἡ διάταξις αὕτη ἐθεωρήθη ἐφαρμοστέα καὶ εἰς τὰς πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ νέου περὶ πτωχεύσεως νόμου κηρυχθείσας πτωχεύσεις πρὸς τιμώρησιν τῶν μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ γενομένων ὑπὸ τῶν συνδίκων καταχρήσεων, διότι εἶναι διάταξις ποινικὴ ἐφαρμοστέα εἰς ἀπάσας τὰς πράξεις, περὶ ὧν προνοεῖ τὰς τελεσθείσας μετὰ τὴν ἰσχύϊν τοῦ νέου νόμου. ὁρ. Blanche Code pénal VI § 144.

θέντος κέρδους, καταβαλλομένης εἰς τὸ ταμεῖον τῆς πτωχεύσεως.

4) Περὶ τῶν ἀδικημάτων τῶν πιστωτῶν.

Τὰ ἐν ταῖς πτωχεύσεσιν ἀδικήματα τῶν πιστωτῶν, περὶ ὧν εἰδικῶς προνοεῖ ὁ ἐμπορικὸς νόμος εἰσὶν·

1) Πᾶσα δολία ἐμφάνισις μὴ ἀληθοῦς ποστωτοῦ εἰς τὴν συν-έλευσιν τῶν πιστωτῶν, ἥτις γίνεται δυνάμει τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν ἀποφάσεως ἐνώπιον τοῦ εἰσηγητοῦ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς συντάξεως τοῦ καταλόγου τῶν εἰκαζομένων δανειστών καὶ πρὸς διορισμὸν νέων συνδίκων. (Ἐμπ. Ν. ἀρθρ. 461, 602 § 2). Ὁ κηρυχθεὶς ἐνοχος τοιαύτης πράξεως τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως οὐχὶ ἐλάσσονος τῶν τριῶν μηνῶν καὶ διὰ χρηματικῆς ποινῆς ἴσης μὲ τὸ προσπεποιημένον ποσόν, δι' ὃ ἐπεζήτησε νὰ καταταχθῇ ὡς πιστωτῆς τῆς πτωχεύσεως.

2) Ἡ ὑπό τινος ἐκ τῶν πιστωτῶν συνομολόγησις μετὰ τοῦ πτωχέυσαντος ἢ μεθ' οἰουδήποτε ἄλλου προσώπου ἰδιαιτέρων ὠφελημάτων χάριν τῆς ἐν ταῖς διασκέψεσι τῆς πτωχεύσεως ψήφου του. Τὸ ἀξιόποιον τῆς τοιαύτης πράξεως ἐγκρίνεται ἐν τῇ ἀθεμίτῳ συμβάσει πρὸς ἐξαγορὰν τῆς ψήφου τοῦ πιστωτοῦ. Εἶναι δὲ ὅλως ἀδιάφορον, ἂν ἡ ψήφος αὐτοῦ δίδεται πρὸς ὄφελος ἢ πρὸς ζημίαν τοῦ πτωχέυσαντος, ἂν πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἰδίου δανειστοῦ ἢ πρὸς βλάβην αὐτοῦ, ἂν ἔσχεν ἢ μὴ ἐπιρροήν τινα ἐν ταῖς διασκέψεσιν. Τοιαῦται δὲ διασκέψεις τῆς πτωχεύσεως ἐννοοῦνται ἅπασαι αἱ γενομέναι κατὰ τὰς συν-ελεύσεις τῶν δανειστῶν, κατὰ τὰς ὁποίας ἢ καταρτίζονται ἀποφάσεις ὀριστικαί, ἢ ἐκτίθενται αἱ γνώμαι αὐτῶν, ὅπως ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ¹⁾).

¹⁾ Ὡς λ. χ. ὅτε συνέρχονται οἱ πιστωταὶ πρὸς ἐκλογὴν νέων συνδίκων, (Ἐμπ. Ν. ἀρθρ. 461) ἵνα διασκεφθῶσι περὶ συμβιβασμοῦ (ἀρθρ. 509), ἐπὶ τῆς ἐνώσεως τῶν δανειστῶν (ἀρθρ. 557), ὅτε καλοῦνται οἱ πιστωταὶ, ὅπως γνωμοδοτήσωσιν, ἂν ὁ πτωχεύσας ἦναι συγγνωστὸς (ἀρθρ. 514) κτλ.

* Η πράξις θεωρεῖται τετελεσμένη διὰ τῆς καταρτίσεως τῆς ἀθεμίτου συμβάσεως, δὲν ἀπαιτεῖται δὲ ν' ἀποδειχθῇ, ὅτι περιῆλθον εἰς τὸν πιστωτὴν τὰ συνομολογηθέντα ἰδιαίτερα ὠφελήματα ¹⁾).

Κατὰ τὸ γράμμα τοῦ ἄρθρ. 603 τιμωρεῖται ὁ πιστωτὴς ὁ συνομολογήσας τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀθέμιτον σύμβασιν εἴτε μετὰ τοῦ πτωχεύσαντος εἴτε μεθ' οἰουδήποτε τρίτου. Ἐντεῦθεν δύναται νὰ γεννηθῇ τὸ ζήτημα, ἂν ὁ πτωχεύσας ἢ ὁ τρίτος δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς συναίτιοι ἢ ὡς συνεργοὶ τῆς πράξεως καὶ νὰ καταδιωχθῶσιν ὡς τοιοῦτοι; Ἐὰν ὁ νόμος ἐθεώρει ἀξιοποιον καὶ τὸν πτωχεύσαντα ἢ τὸν τρίτον, ὅστις ὑπὲρ αὐτοῦ παρενέβη, ἤθελε βεβαίως ὁρίσει τὸ τοιοῦτον. Τὸ καίμενον ὅμως τοῦ ἄρθρ. 603 περιορίζοντος τὸ ἀξιοποιον τῆς πράξεως ὡς πρὸς τὸν πιστωτὴν μόνον συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἀποφατικῆς τοῦ ζητήματος λύσεως, ἣν ὑποστηρίζουσιν καὶ αἱ αἰτιολογίαι ἐπὶ τοῦ ἀντιστοίχου ἄρθρου (597) τοῦ Γαλλικοῦ νόμου, καθ' ὃς ὁ πτωχεύσας ὡς καὶ ὁ τρίτος εἰσὶν ἀπηλλαγμένοι πάσης καταδιώξεως, ἵνα ἀσφαλέστερον ἐπιτυχάνηται ἡ ἀκύρωσις τῶν τοιούτων ἀθεμίτων συμβάσεων (ἄρθρ. 604) ἐπὶ τῇ αἰτήσει αὐτῶν τῶν ἰδίων προσώπων τῶν συνομολογησάντων αὐτάς μετὰ τοῦ πιστωτοῦ. Δυσκόλως δὲ τὸ τοιοῦτον ἤθελε κατορθωθῇ, ἐὰν εἰς ποινικὴν καταδιώξιν ἠδύναντο νὰ ἐκτεθῶσιν ²⁾).

3) Ἡ ὑπὸ τινος τῶν πιστωτῶν γενομένη ἰδιαίτερα συμφωνία μετὰ τοῦ πτωχεύσαντος, ἐξ ἧς προκύπτει ὑπὲρ αὐτοῦ ἰδιαίτερον ὄφελος, ἐπιβαρύνον τὴν ἐνεργητικὴν περιουσίαν τοῦ πτωχεύσαντος. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὸ ἀξιοποιον τῆς πράξεως πηγάζει οὐχί, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ, ἐκ τῆς συνομολογήσεως μόνον τῆς ἰδιαίτερας ὠφελείας, ἣν ἐπιδιώκει ὁ πιστωτὴς,

¹⁾ Blanche Code pénal VI. § 150.

²⁾ Renouard Traité des faillites II. σελ. 491. — Demangeat sur Bravard Droit commercial VI. σελ. 126. — Boulay-Paty ed. Boileux Traité des faillites II. § 1149 ἐπομ.

(ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ'.)

ἀλλ' ἐκ τῆς ζημίας, ἥτις ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας ταύτης συμφωνίας δύναται νὰ ἐπέλθῃ εἰς τὴν ἐνεργητικὴν παρουσίαν τοῦ πτωχεύσαντος.

Ἀπαραίτητον δὲ στοιχεῖον τῆς ἐννοίας τοῦ τοιοῦτου ἀδικήματος εἶναι ὁ δόλος τοῦ αὐτουργοῦ, ὅστις ὑφίσταται, ὡσάκις ὁ πιστωτὴς ἐγίνωσκεν, ὅτι ὁ μεθ' οὗ συνῆψε τὴν ἰδιαιτέραν συμφωνίαν ἔμπορος εἶχε παῦσαι τὰς πληρωμὰς αὐτοῦ κατὰ τὸν χρόνον τῆς συνάψεως αὐτῆς. Ὅσακις ὁ πιστωτὴς ἐνήργησε καλῇ τῇ πίστει, ἀγνοῶν τὴν παῦσιν τῶν πληρωμῶν τοῦ πτωχεύσαντος δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἔνοχος τῆς πράξεως ¹⁾).

Ὁ πτωχεύσας ἔμπορος δὲν χαρακτηρίζεται, δι' οὓς λόγους ἐν τῇ ἀμέσως ἀνωτέρῳ περιπτώσει ἐξεθήκαμεν, συναίτιος τῆς πράξεως, δύναται ὅμως νὰ καταδιωχθῇ ὡς ἔνοχος ἀπλῆς χρεωκοπίας ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἄρθρ. 591 § 4, διότι πρὸς βλάβην τῆς ομάδος μετὰ τὴν παῦσιν τῶν πληρωμῶν του ἐπλήρωσε τὸν πιστωτὴν ²⁾).

Οἱ κηρυχθέντες ἔνοχοι ἀμφοτέρων τῶν ἐν ἄρθρ. 603 μνημονευομένων ἀδικημάτων τιμωροῦνται διὰ τῆς αὐτῆς ποινῆς, ἥτοι μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐνὸς ἔτους, καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰς δισχιλίας δραχμὰς. Ἡ ποινὴ τῆς φυλακίσεως δύναται νὰ παραταθῇ μέχρι διετίας, ἐὰν ὁ πιστωτὴς ἐτύγχανεν ὢν σύνδικος ἢ διαχειριστὴς τῆς πτωχεύσεως.

Διὰ τῆς ἀποράσεως δὲ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, δι' ἧς καταγινώσκεται ἡ ἐπιβλητέα ποινὴ, κηρύττεται αὐτεπαγγέλτως ἡ ἀκυρότης τῶν γενομένων συμφωνιῶν, ὁ δὲ πιστωτὴς ὑποχρεῖται ν' ἀποδώσῃ εἰς ὃν τινα ἀνήκει τὰς δυνάμει τῶν ἀκυρωθεῖσων συμφωνιῶν ληφθείσας ποσότητας καὶ ἀξίας.

Καθ' ὅλας τέλους τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ἐκδίδεται καταδικαστικὴ ἀπόφασις πρὸς τιμώρησιν τῶν ἀδικημάτων τῶν ὑπὸ τρίτων προσώπων ἐν ταῖς πτωχεύσεσι διαπραχθέντων, περὶ ὧν

¹⁾ Demangeat sur Bravard Droit Commercial VI. σελ. 120. —
Blanche Code pénal VI. § 151.

²⁾ Demangeat sur Bravard Droit Commercial VI. σελ. 127.

ἄνωτέρω ἐγένετο λόγος, διατάσσεται ἡ δαπάνη τῶν καταδικασθέντων κατὰ τὰ ἐν ἄρθρ. 444 τοῦ Ἑμπ. νόμου εἰδικώτερον διαγεγραμμένα τοιχοκόλλησις καὶ δημοσίευσις τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως (ἄρθρ. 605).

3) Ἀπάτη διὰ ψευδῶν διαφημίσεων.

Ἄρθρ. 407.

Ὅστις ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐκφραυλίση μεταλλικὰ νομίσματα μὴ ἀπηγορευμένα, ἢ νὰ μεταβάλη τὴν παρὰ τοῦ νόμου ὠρισμένην αὐτῶν ἀξίαν, ἢ θέλων νὰ καταστήσῃ τὴν τιμὴν τῶν πραγματειῶν, τῶν γραμματίων τοῦ Κράτους, ἢ ἄλλων εἰς πώλησιν ἐκτεθειμένων πραγμάτων, μείζονα ἢ ἐλάσσονα παρὰ τὴν συνήθη διὰ τῆς ἐλευθέρας συναλλαγῆς ὀρισθεῖσαν τιμὴν, ἢ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πώλησιν τοιούτων πραγμάτων, ἢ νὰ ὑποβάλῃ ταύτην βιαίως εἰς ὠρισμένην τινα τιμὴν, διασπείρει ἐν γνώσει ψευδεῖς φήμας ἢ ἀνύπαρκτα πράγματα, εἰς τοῦτο ἔγεινε κατὰ προηγουμένην συμφωνίαν μετὰ πολλῶν, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐξ μηνῶν καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν πεντήκοντα μέχρι χιλίων δραχμῶν· ἄλλως δὲ, μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ δύο μηνῶν, καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν εἴκοσι μέχρι διακοσίων δραχμῶν.

Ὡς ἰδιαιτέρον εἶδος ἀπάτης χαρακτηρίζεται διὰ τοῦ ἄρθρ. 407 ἡ διὰ ψευδῶν διαφημίσεων γινομένη. Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 407 ἐν μέρει μὲν ἐλήφθησαν ἐκ τῶν Βαυαρικῶν νομοσχεδίων ¹⁾ ἐν μέρει δὲ ἐκ τῶν ἄρθρ. 419 καὶ 420 τοῦ Γαλλικοῦ

¹⁾ Βαυαρ. νομοσχ. 1827, ἄρθρ. 172. — 1831, ἄρθρ. 205.

ποινικοῦ νόμου ¹⁾). Τὰ Βαυαρικά νομοσχέδια τοῦ 1827 καὶ 1831 συμπληροῦσι τοὺς περὶ παραχαράξεως καὶ κιβδηλείας ὁρισμοὺς, ἀναγράφοντα εἰδικὴν διάταξιν, προνοοῦσαν καὶ τιμωροῦσαν τὴν παρ' ἑνὸς ἢ πολλῶν ἠνωμένων μετ' ἀλλήλων διὰ προηγουμένης συνεννοήσεως διασπορὰν ἐν γνώσει ψευδῶν εἰδήσεων ἢ συμβεβηκότων ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ἐκφραλεῖν μεταλλικά νομίσματα μὴ ἀπηγορευμένα, ἢ τοῦ μεταβαλεῖν τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Τὴν διάταξιν ταύτην παραλαβὼν ἐτροποποίησεν ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, προσθεὶς κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου, τὴν δι' ἀπάτης γενομένην διάδοσιν ψευδῶν καὶ ἀνυπάρκτων εἰδήσεων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ μεταβαλεῖν τὴν ἀγοραίαν τιμὴν ἐπὶ πλεόν ἢ ἔλαττον ἢ παρεμποδίσαι τὴν πώλησιν πραγματειῶν, γραμματίων τοῦ κράτους, ἢ ἄλλων εἰς πώλησιν ἐκτεθειμένων πραγμάτων. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἀπάσας τὰς περιπτώσεις τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος μέσον πρὸς τελεσιουργίαν αὐτοῦ ἐστὶν ἡ ἀπάτη, κατέταξε τὸ ἀδίκημα μεταξὺ τῶν τῆς ἀπάτης ἐγκλημάτων ²⁾).

¹⁾ Βελγικοῦ ποιν. νόμου ἀρθρ. 311. — Ὁ ποιν. νόμος τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας δὲν περιέχει ἀντίστοιχόν τινα διάταξιν ἀσπαζόμενος τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τοῦ συναγωνισμοῦ ἐν τῷ ἐμπορίῳ. — Meyer Lehrb. § 135 σελ. 528.

²⁾ Ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ποινικῇ νομοθεσίᾳ, εὐρηται παραπλήσιόν τι εἶδος ἐγκληματικῆς πράξεως καλουμένης *crimen dardanariatus* ἔνοχοι αὐτοῦ (*Dardanarii*, λαβόντες τὴν προσωρυμίαν ταύτην ἐκ τινος μάγου καλουμένου *Dardanus* ὁρ. *Plin. Hist. natur.* 30.1.) ἐκηρύσσοντο ὅσοι δι' οἵουδήποτε τρόπου ἐπεβουλεύοντο τῇ εὐθηνίᾳ (Βασιλ. (60. 22) 6.). Περὶ τοῦ ἐγκλήματος αὐτοῦ ἰδιαιτέρως προέβλεψεν ἡ *Lex Julia de annonae Lex 6. pr.* (47.11). Ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ζήνωνος ἐξεδόθη εἰδικὸν διάταγμα *de monopolis et conventu negotiatorum illicito vel artificum ergolaborumque necnon balneatorum prohibitis et illicitis pactionibus Lex. 1. Cod.* (4.59), δι' οὗ ἐτιμωροῦντο αἱ συνεννοήσεις πρὸς ὑπερτίμησιν τῆς ἀξίας τῶν τροφίμων καὶ ὑποστήριξιν τῶν τιμῶν τῶν ἄλλων πραγματειῶν. — *Rein Criminalrecht de Römer* σελ. 829. — *Heffter Lehrb* § 475. — *Mittermaier z. Feuerbach's Lehrb.* § 441. not. I..

Οὐσιώδη στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος εἰσὶν·

1) Ἡ δολία προαίρεσις τοῦ αὐτουργοῦ ἢ συνισταμένη εἰς τὴν ἐν γνώσει περὶ τοῦ ἀναληθοῦς καὶ ἀνυποστάτου γενομένην διάδοσιν ψευδῶν φημῶν ἢ ἀνυπάρχτων πραγμάτων.

2) Ἡ διάδοσις ψευδῶν θρυλλημάτων ἢ ἀνυπάρχτων πραγμάτων ἐπὶ τῷ εἰδικῶς ἐν τῷ νόμῳ ὀριζομένῳ σκοπῷ α) τῆς ἐκφρασίσεως μεταλλικῶν νομισμάτων μὴ ἀπηγορευμένων ἐκ τῆς κυκλοφορίας, ἢ τῆς μεταβολῆς τῆς νομίμως ὀρισθείσης ἁξίας αὐτῶν· β) τῆς αὐξήσεως ἢ μειώσεως τῆς συνήθους ἀγοραίας τιμῆς τῶν πραγματειῶν, τῶν γραμματίων τοῦ κράτους, ἢ ἄλλων εἰς πώλησιν ἐκτεθειμένων πραγμάτων, ἢ τῆς παρεμποδίσεως τῆς πωλήσεως τοιούτων πραγμάτων, ἢ τοῦ διὰ βίας προσδιορισμοῦ τῆς τιμῆς αὐτῶν.

Ὡς π ρ α γ μ α τ ε ῖ α ς δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν πᾶν ἀντικείμενον χρήσιμον πρὸς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν ἡμῶν, οἷον τὰ τρόφιμα, τὰ ἐνδύματα, τὰ ἐπιπλα κ.λ., ὡς καὶ πᾶν ἄλλο οἷα σὺν δὴ ποτε φύσεως ἐμπορεύμα. Ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῶν ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπάτη δύναται νὰ διαπραχθῇ καὶ ἐπὶ τῶν εἰς πώλησιν ἐκτεθειμένων. Εἰς τὴν γενικὴν ταύτην κατηγορίαν δυνάμεθα νὰ ὑπαγάγωμεν τὰ παντοίως φύσεως προϊόντα φυσικὰ ἢ τεχνικὰ, τοὺς τίτλους μετοχῶν βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν, μεταλλευτικῶν ἢ ἄλλων ἐπιχειρήσεων καὶ παρόμοια ἄλλα ἀντικείμενα ¹⁾.

¹⁾ Τὸ ἀντίστοιχον ἀρθρ. 419 τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου λέγει «denrées et marchandises» ὡς ἐκ τοῦτου ἐγεννήθη μεγίστη ἀμφισβήτησις περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐννοίας τῆς λέξεως marchandises, ἃν ἐν αὐτῇ δύναται νὰ συμπεριληφθῇ καὶ πᾶσα οἰαδήποτε ἐμπορικὴ συναλλαγὴ ἐνσωμάτων ἢ ἀσωμάτων πραγμάτων, ὡς λ. χ. ἡ ἐπιχείρησις τῆς διαμετακομίσεως ἐμπορευμάτων διὰ γῆς ἢ δι' ὕδατος, τὰ συμβόλαια τῆς ἀσφαλείας, τὰ ἀγώγια τῶν σιδηροδρομικῶν ἐταιριῶν κτλ. Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3673—3678. 3671. — Blanche Code Pénal VI. ἀρθρ. 419.—§ 345. σελ. 394 ἐπομ. Τὸ ζήτημα τοῦτο φρονούμεν, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἔχῃ πρὸς ἡμῖν σπουδαιότητα, διότι εἰς τὴν λέξιν «π ρ α γ μ α τ ε ῖ α ς» (W a n t e κατὰ τὸ γερμανικὸν κείμενον) δὲν δύναται νὰ ἀποδοθῇ τοσοῦτον εὐρεῖα ἐρμηνεία.

Πρὸς τελεσιουργίαν τοῦ ἀδικήματος δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἐπέλθῃ τὸ σκοπούμενον ἀποτέλεσμα, ἤγουν ἡ αὐξησης ἢ ἐλλάττωσις τῆς τιμῆς ἢ ἀξίας τῶν ἀντικειμένων, ὧν γίνεται μνεῖα ἐν ἀρθρ. 407, ἀλλ' ἀρκεῖ ἡ ἀπόδειξις τῆς ἐπὶ τοιούτῳ τινὶ σκοπῷ ἐνεργείας.

Ἡ καταγνωστέα τοῖς ἐνόχοις ποινὴ εἶναι αὐστηροτέρα, συνισταμένη εἰς φυλάκισιν τὸ πολὺ ἕξ μηνῶν καὶ εἰς χρηματικὴν ποινὴν πεντήκοντα μέχρι χιλίων δραχμῶν, ἐὰν τὸ ἀδίκημα ἐτελέσθῃ ὑπὸ πολλῶν συγχρόνως μετὰ προηγουμένην συμφωνίαν, ἡπιωτέρα δὲ, συνισταμένη εἰς φυλάκισιν τὸ πολὺ δύο μηνῶν καὶ εἰς χρηματικὴν ποινὴν εἴκοσι μέχρι διακοσίων δραχμῶν, ἐὰν ὑφ' ἑνὸς μόνου διεπράχθῃ, ἢ ὑπὸ πολλῶν ἀλλ' ἄνευ προηγουμένης μετ' ἀλλήλων συμφωνίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΖΗΜΙΩΝ ΓΕΝΟΜΕΝΩΝ ΔΙ' ΕΜΠΡΗΣΜΟΥ
ἢ ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ.

Α') Ἐμπρησμός.

Ἄρθρ. 408.

Ὅστις ἔβαλε πῦρ εἰς οἰκήματα, εἰς πεπληρωμένα πλοῖα, εἰς ἀποθήκας, ἢ ναυπήγια, τὰ ὅποια κατοικοῦνται, ἢ χρησιμεύουν πρὸς κατοίκησιν, ἢ εἰς ἄλλας ἀνθρώπων κατασκευάσεις, ἢ εἰς κτίρια ἢ πράγματα, τὰ ὅποια προσεγγίζουσι τοσοῦτον εἰς κατοικίας καὶ κατασκευάσεις ἀνθρώπων ὥστε δύνανται νὰ μεταδώσωσιν εἰς ταῦτα τὸ πῦρ, τιμωρεῖται. — 1) μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα, ἐὰν δὲν ἐξεῖράγη τὸ πῦρ. — 2) μὲ δεσμὰ διὰ βίου, ἐὰν ἐξεῖράγη τὸ πῦρ. — 3) μὲ θάνατον, ἐὰν, ἐκτὸς τῆς ἐκρήξεως τοῦ πυρὸς, συνέβησαν ἐν ταύτῳ καὶ αἱ εἰς τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον 409 ὀριζόμεναι ἐπιβαρυντικαὶ περιστάσεις, ὅλαι ὁμοῦ ἢ ἐν μέρει.

Ἄρθρ. 409.

Ὡς αἰτίαι ἐπιβαρύνουσαι θεωροῦνται. — 1) ἐὰν διὰ τοῦ ἐκτραγέντος πυρὸς ἐφονεύθη ἢ ἐπικινδύνως ἐβλάβη τις, καθ' ὅσον ὁ ἐμπρηστής ἠδύνατο νὰ προῖδῃ τὸ συμβῆναι

τοῦτο.— 2) ἐὰν τὸ πῦρ ἐξεῤῥάγῃ καθ' ὃν χρόνον συνήθως οἱ κάτοικοι ὑπνώττουσιν. — 3) ἐὰν ὁ ἐμπρησμὸς συνέβῃ εἰς πόλεις ἢ χωρία, καθ' ὃν καιρὸν τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων μέρος εὐρίσκετο ἐκτὸς αὐτῶν, καὶ τοῦτο ἦτο γνωστὸν εἰς τὸν ἐμπρηστήν. — 4) ἐὰν ὁ κακοῦργος ἔβαλε πῦρ εἰς πόλεις ἢ χωρία κατὰ διαφόρους τόπους συγχρόνως, καὶ τὸ πῦρ ἐξεῤῥάγῃ τοῦλάχιστον εἰς ἓνα τόπον. — 5) ἐὰν τὸ πῦρ ἐβλήθῃ εἰς τοιοῦτους συναθροίσεως τόπους, ὅπου πολλὸς ἀριθμὸς ἀνθρώπων ἐξετέθη εἰς τῆς βλάβης τὸν κίνδυνον. — 6) ἐὰν ὁ ἐμπρησμὸς ἔγεινεν ἐν καιρῷ κοινῆς ἀνάγκης, στάσεως, πολέμου, ἐν κινδύνῳ πλημμύρας, καὶ τῶν τοιούτων. — 7) ἐὰν τὸ πῦρ ἐβλήθῃ εἰς κτίρια, ὅπου εἴναι ταμιεύματα πυρίτιδος, ἢ εἰς τόπους, πλησίον τῶν ὁποίων εὐρίσκονται τοιαῦτα, καὶ ὁ ἐμπρηστὴς εἶχεν εἶδῃσιν τὰ πράγματα. — 8) ἐὰν ὁ ἐμπρηστὴς ἔβαλε τὸ πῦρ ἐπὶ σκοπὸν τοῦ νὰ εὐκολύνῃ ἑαυτὸν ἢ ἄλλους εἰς ἐκτέλεσιν ἄλλου κακοῦργήματος, τοῦ ὁποίου καὶ ἔγεινε τῶντι τοῦλάχιστον ἀπόπειρα.

Ἄρθρ. 410.

Ὅστις βάλλει πῦρ εἰς μεμονωμένα ἀκατοίκητα κτίρια εἰς ἀποδοχεῖα, πλοῖα, ἀποθήκας, ναυπήγια, ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 408 διαλαμβανόμενων περιστάσεων, εἰς κεχωρισμένους σωροὺς ξύλων, συγκεκομισμένους καὶ εἰς ὑπαιθρον ἔτι κειμένους καρπὸς ἀγρῶν, λειμώνων, καὶ κτηνῶν, εἰς χωριστὰ δένδρα, αἵμασιās, θάμνους, καὶ ἑτέρας εἰς ἄλλα πράγματα, ἐκ τῆς ἐμπρήσεως τῶν ὁποίων δυνάμει εἶναι παντάπασι πιθανὸν οὔτε τὸ πῦρ νὰ μεταδοθῇ, οὔτε νὰ κινδυνεύσουν κατοικίαι ἀνθρώπων, τιμωρεῖται, ἐὰν μὴ τὸ πῦρ δὲν ἐξεῤῥάγῃ. μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν, ἐὰν δὲ ἐξεῤῥάγῃ, τοῦλάχιστον ἐξ μηνῶν.

Ἀρθρ. 411.

Ὁ ἐμπρησμὸς ὅστις σὺνέβη (γρ. ἐπράχθη) ἰδίως εἰς δάσκη, ἢ εἰς μήπω θερισμένους δημητριακοὺς καρποὺς, χωρὶς ὁμῶς νὰ φέρῃ κίνδυνον εἰς ἀνθρώπους, ἢ εἰς ἀνθρώπων κατασκηνώσεις, τιμωρεῖται μὲ εἰρκτὴν, καί, ἐὰν τὸ πῦρ ἐξεῤῥάγῃ, μὲ πρόσκαιρα δεσμά.

Ἀρθρ. 412.

Ὅστις βάλλει μόνος πῦρ εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν του· — 1) ἐὰν ἡ πυρπόλησις συμβῇ μὲ κίνδυνον ἀνθρώπων ἢ ξένης ἰδιοκτησίας, τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ὅρους τῶν προηγούμενων ἄρθρων· — 2) ἄλλως δέ, τιμωρεῖται μόνον ὅταν γενῇ μὲ σκοπὸν ἀπάτης· καί, ἐπὶ ἀπλῶ μὲν ἐμπρησμῷ, μὲ φυλάχισιν τοῦλάχιστον ἐξ μηνῶν· ἐὰν ὁμῶς ἡ γενεσμένη βλάβη ὑπερβαίνῃ τὰς τετρακοσίας δραχμὰς, μὲ εἰρκτὴν.

Ἀρθρ. 413.

Ἐκρηξίς πυρὸς ὑπάρχει ὁσάκις τὸ πῦρ μεταδοθῇ εἰς ἄλλα πράγματα, ἐκτὸς τῶν ἐμπρηστικῶν ὕλῶν.

Ἀρθρ. 414.

Ἡ ὑποτροπὴ ἢ συρροὴ ἐπισύρει εἰς τοὺς ἐμπρησμοὺς τὸ ἀμέσως βαρύτερον εἶδος τῆς ποινῆς τότε μόνον, — 1) ὅταν ἐπρόκειτο νὰ καταγνωσθῇ εἰς τὸν ὑπότροπον ποινὴ τοῦ αὐτοῦ εἶδους μὲ τὴν ὁποῖαν οὗτος ὑπέφερε πρότερον. — 2) Ὅταν ἐκ τῶν συρρεόντων ἐμπρησμῶν τοῦλάχιστον οἱ τρεῖς ἀξιοποινότεροι ἤθελον τιμωρεῖσθαι μὲ ποινὴν τοῦ αὐτοῦ εἶδους. — Ἡ τοιαύτη μετάβασις ἐπὶ τὴν ἀμέσως βαρυτέραν ποινὴν δὲν συμβαίνει ποτὲ ὡς πρὸς τὴν ποινὴν

τοῦ θανάτου, ἐὰν ἡ πράξις καθ' ἑαυτὴν δὲν ἐπισύρῃ
 τοιαύτην ποινὴν.

**Ἀρθρ. 415.*

“Ὅστις, βαλὼν πῦρ, ἐμποδίσει τὴν ἔκρηξιν αὐτοῦ, ἀπο-
 λάττεται τῆς ποινῆς· ὅστις δὲ σβύσει ἀμέσως ὁ ἴδιος
 μόλις ἐκραγὲν πῦρ εἰς τρόπον, ὥστε δὲν προέκυψε κα-
 μία ἄλλη ζημία παρὰ τὴν συμβᾶσαν ἐκ μόνης τῆς ἐκ-
 ξεως αὐτοῦ, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἐνὸς μέχρως ἐξ ἡ-
 νῶν, καὶ ὑποβάλλεται εἰς ἰδιαιτέραν ἀστυνομικὴν ἐ-
 τήρησιν.

**Ἀρθρ. 416.*

Ἐὰν τὸ πῦρ, μετὰ τὴν ἔκρηξιν, καὶ ἀφοῦ ἔφερε ἑ-
 μίαν τινὰ, ἀλλὰ πρὸ τῆς περαιτέρω διαδόσεώς του σ-
 σθῇ παρ' αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐμπρηστοῦ, ἢ διὰ τῆς αὐτοῦ
 μήτου προσπαθείας του, καταγινώσκειται τότε ἡ πο-
 τῶν προσκαίρων δεσμῶν ἀντὶ τοῦ θανάτου, πλὴν τῆς
 τὸ ἄρθρ. 409 ἀριθμ.1. ὠρισμένης περιπτώσεως· ἡ εἰρη-
 ἀντὶ τῶν διὰ βίου δεσμῶν· ἡ φυλάκισις ἀντὶ τῶν προσκα-
 ρων δεσμῶν· καὶ ἡ μέχρως ἐνὸς ἔτους φυλάκισις ἀντὶ
 εἰρκτῆς· ὅσακις δὲ, ἄνευ τῶν μετριάζοντων τὴν
 ποινὴν λόγων (γρ. ἐλαφρυντικῆς περιστάσεως) ἤθελ-
 ἀπαιτεῖσθαι ἡ ποινὴ τῆς φυλακίσεως, πρέπει αὕτη νὰ
 λαττοῦται ἀναλόγως, καὶ νὰ μὴ ὑπερβαίνει ποτὲ τ-
 τρεῖς μῆνας.

**Ἀρθρ. 417.*

“Ὅστις ἐξ ἀπροσεξίας ἢ ἀμελείας ἔγεινεν αἴτιος ἐμπ-
 σμοῦ, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐξ ἡνῶν. —
 τὴν αὐτὴν ποινὴν ὑποβάλλεται καὶ ὅστις, δι' ἀποκρύψ-

τοῦ εἰς τὴν κατοικίαν του συμβάντος ἔμπρησμοῦ, ἔγεινεν αἴτιος τῆς ἐπιβλαβοῦς διαδόσεως αὐτοῦ.

*Αρθρ. 418.

Ἐξαιρεῖται πάσης ποινῆς ὁ ἐξ ἀμελείας γινόμενος αἴτιος τοῦ ἔμπρησμοῦ, ἐὰν τὸν καταπαύσῃ ὁ ἴδιος, ἢ διὰ τῆς ταχείας πρὸς τὴν ἀρχὴν ἀγγελίας του δώσῃ ἀφορμὴν εἰς κατάπαυσιν ἢ ἀνακοπὴν τῆς διαδόσεως τοῦ πυρός.

I) Εἰσαγωγή.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἤδη χρόνων λίαν αὐστηρῶς τὸ ἔγκλημα τοῦ ἔμπρησμοῦ ἐτιμωρεῖτο. Ἐν Ἀθήναις τοὺς κατηγορουμένους ἐπὶ ἔμπρησμῳ ἐδίκαζε, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Δημοσθένους ¹⁾, ὁ Ἄρειος Πάγος, ἐξ οὗ εἰκάζεται, ὅτι οἱ ἔνοχοι διὰ τῆς ἐσχάτης ποινῆς τοῦ θανάτου καὶ τῆς δημεύσεως τῆς περιουσίας ἐτιμωροῦντο ²⁾.

Ἐν Ῥώμῃ κατὰ τοὺς ὅρισμούς τοῦ δωδεκαδέλτου νόμου, οὓς μνημονεύει ὁ Γάϊος ³⁾, ἠπειλεῖτο ἡ ποινὴ τοῦ διὰ πυρός θανάτου κατὰ τοῦ ἐμβάλλοντος πῦρ εἰς κτίρια, ἢ εἰς σωρὸν δημητριακῶν καρπῶν παρακειμένων εἰς κατοικίαν τινά. Δυνάμει δὲ τοῦ Ἀκουιλίου νόμου, ὁ ἔμπρησμός, ὡς *damnum injuria datum*, ἐχορήγει δικαίωμα πολιτικῆς ἀποζημιώσεως ⁴⁾.

¹⁾ Κατὰ Ἀριστοκρ. 22.— Πολυδ. VIII. 40.

²⁾ Thonissen le droit pénal de la république Athénienne σελ. 298.—Schaper ἐν Holtzendorff's Handb. τομ. III σελ. 871.

³⁾ Lex 9 (47. 9. de incendio) Gajus libro IV. ad leg XII. tabularum. «Qui aedes acervumque frumenti juxta domum positum combusserit, vinctus verberatus igne necari jubetur, si modo sciens prudensque id commiserit; si vero casu, id est negligentia, aut noxam sarcire jubetur, aut, si minus idoneus sit, levius castigatur. Appellatione autem aedium omnes species aedificii continentur». — Berner Lehrb. σελ. 589.

⁴⁾ Léx 27 § 5. (9. 2 ad leg. Aquil.)

Αἱ ἐπὶ Σύλλα καὶ κατὰ τοὺς ἀμέσως ἐπομένους χρόνους ἐπικρατήσασαι ἐν Ῥώμῃ πολιτικαὶ ἀνωμαλίαι ὑπῆρξαν ἀφορμὴ, ὅπως εἰδικαί τινες περιπτώσεις τοῦ ἐμπρησμοῦ, ἐπὶ σκοπῷ φό-νου ἢ βίας διαπραττομένου, ὑπαχθῶσιν εἰς τοὺς περὶ τῶν ἐγκλημάτων αὐτῶν ἐκδοθέντας ἰδιαιτέρους νόμους. Οὕτω κατὰ τὴν *Lex Cornelia de sicariis* ἐτιμωρεῖτο διὰ τῆς ποινῆς τῆς τοῦ ὕδατος καὶ πυρὸς ἀπαγορεύσεως (*aquæ et ignis interdictio*) ὁ ἐκ προαιρέσεως γενόμενος ἐμπρησμός ἐντὸς τῆς Ῥώμης ἢ εἰς ἀπόστασιν χιλίων βημάτων (*in urbe Roma propiusve mille passus*¹⁾ κατὰ δὲ τὴν *lex Pompeja* καὶ *lex Julia de vi* ἐτιμωρεῖτο ὁ ἐμπρησμός ὁ ἐν καιρῷ στάσεως, ἢ διὰ συναθροίσεως πολλῶν, ἢ ἐνώσεως (*in coetu, concursu, turba, seditione*) ἐκτελούμενος²⁾. Ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας διετυπώθη ἀκριβέστερον καὶ πληρέστερον ἡ ἔννοια τοῦ ἐγκλήματος διὰ τῆς πρακτικῆς τῶν δικαστηρίων μᾶλλον ἢ διὰ νομοθετικῶν διατάξεων, διεκρίνετο δὲ ὁ ἐμπρησμός ὁ ἐντὸς τῆς πόλεως γενόμενος (*intra oppidum*), ὅστις αὐστηρότερον, ἀπὸ τοῦ ἐκτὸς τῆς πόλεως (*extra oppidum, casam aut villam*) ὅστις ἡπιώτερον ἐτιμωρεῖτο³⁾.

Μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἐκτάκτων ἐγκλήσεων (*cognitiones extraordinariæ*) ἐτιμωρεῖτο ἐκτὸς τοῦ ἐμπρησμοῦ τῶν οἰκημάτων, καὶ ὁ ἐμπρησμός διαφόρων ἄλλων ἀντικειμένων, οἷον ἀμπελώνων, ἐλαιώνων, δημητριακῶν καρπῶν κτλ.⁴⁾.

Ἐν τῷ ἀρχαίῳ Γερμανικῷ δικαίῳ ἐτιμωρεῖτο διὰ θανατικῆς ποινῆς ὁ ἐκ δολίης προαιρέσεως ἐμπρησμός κατωκημένων κτι-

¹⁾ *Lex* 1. (48. 8 ad leg. Corn. de sic.). *Lex* 11. Cod (9. 1. de his qui acc.).

²⁾ *Lex* 5 (48. 8 ad leg. Jul. de vi. publ.) Paul. S. R. V. 26 § 3.

³⁾ *Lex* 28 § 12 (48. 19 de pœnis), *Lex* 12 § 1. (47. 9. de incend. Paul. S. R. V. 20 § 2. Ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας ἐγένετο καὶ ἡ διάκρισις τοῦ ἐκ δολίης προαιρέσεως, τοῦ ἐξ ἀμελείας καὶ τοῦ ἐκ τυχαίου συμβεβηκότος ἐμπρησμοῦ.—Rein Criminalrecht d. Römer σελ. 769.—Meyer Lehrb. § 144 σελ. 546.

⁴⁾ Paul. S. R. V. 20 § 5.—*Lex* 16 § 9 (48. 19 de pœnis).

ρίων, ὁ ἐν καιρῷ νυκτὸς γενόμενος ἐπὶ σκοπῷ κλοπῆς, ληστείας ἢ φόνου (Nacht-Mord-Walt-Brand). Ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐμπρησμῶν κατεγινώσκειτο κατὰ τοῦ ἐνόχου χρηματικὴ ἀποζημίωσις. Τὴν ποινὴν τοῦ διὰ πυρὸς θανάτου ἀπειλεῖ καὶ ἡ Καρολίνα ἐν ἀρθρ. 125 κατὰ τῶν ἐνόχων ἐμπρησμοῦ, ἄνευ εἰδικωτέρας τινὸς διακρίσεως τοῦ εἵδους τῆς πράξεως καὶ τῶν περιστάσεων τῆς ἐκτελέσεως. Ἐν τῇ πρακτικῇ τῶν δικαστηρίων ἡ διάταξις αὕτη ἐθεωρεῖτο ἀναφερομένη εἰς τοὺς ἐνόχους ἐμπρησμοῦ κατωκημένων κτιρίων ἐκ δολίης προαιρέσεως γινομένου ¹⁾).

Ἐκ τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν ὁ Γαλλικὸς ποιν. νόμος κατατάσσει τὸν ἐμπρησμὸν μετὰ τῶν κατὰ τῆς ιδιοκτησίας ἐγκλημάτων ²⁾).

Ἡ ἀρχικὴ διάταξις τοῦ ἀρθρ. 434, ἡ ἐν τῷ νόμῳ τοῦ 1810 περιεχομένη, δι' ἧς ἀδικρίτως ἡ τοῦ θανάτου ποινὴ ἠπειλεῖτο κατὰ πάντων τῶν ἐνόχων ἐμπρησμοῦ, ἐθεωρήθη ἀτελὴς καὶ ἀδόκιμος, διότι ἐξ ἴσου ἀξιόποινον ἐχαρὰκτῆριζε τὸν ἐνοχον ἐμπρησμοῦ κατωκημένων ὡς καὶ ἀκατοικητῶν κτιρίων, ἢ δάσους, ἢ ξυλείας, ἢ καρπῶν, παρέλειπε δὲ τὴν τιμώρησιν τοῦ ἐνόχου ἐμπρησμοῦ τῶν ἰδίων αὐτοῦ πραγμάτων, ἐξ οὗ ἠδύνατο νὰ προσέλθῃ εἰς ἄλλους βλάβη. Ὡς ἐκ τούτου τὸ ἀρθρ. 434 ὑπέστη διαφόρους ἀλληλοδιαδόχως τροποποιήσεις διὰ τῶν νόμων τῆς 28 Ἀπριλ. 1832 καὶ τῆς 13 Μαΐου 1863, δι' ὧν συνεπληρώθησαν αἱ ἀρχικαὶ αὐτοῦ διατάξεις, διεστάλη ὁ βαθμὸς τοῦ ἀξιοποίνου τοῦ αὐτουργοῦ καὶ ἡ καταγνώστεια ἐν ἐκείνῃ εἰδικῇ περιπτώσει ποινὴ ³⁾).

Ἐπίσης καὶ ὁ Βαυαρικὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1813 ἐχαρὰκτῆριζε τὸν ἐμπρησμὸν ὡς ἀδίκημα συνεπιφέρον τὴν φθοράν ἢ

¹⁾ Schaper ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 873.

²⁾ Code pénal Liv. III tit. II, ch. II « crimes et delits contre les propriétés » Sect III art. 434 suiv.

³⁾ Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3756. — Blanche Code pénal tom. VI § 452.

βλάβην τῆς περιουσίας, καὶ ἐκήρυσσεν ἐνοχον αὐτοῦ τὸν ἐμβαλόντα πῦρ ἐκ δολίας προαιρέσεως εἰς ἀλλότρια πράγματα, ἢ εἰς ἴδια μὲν αὐτοῦ, τῶν ὁποίων ὅμως ὁ ἐμπρησμὸς ἠδύνατο νὰ φέρῃ κίνδυνον εἰς τοὺς ἐνοικοῦντας ἢ εἰς ἄλλων καταικίας. Τὸ ἐγκλημα ἐθεωρεῖτο τετελεσμένον, καὶ ἐὰν ἐλαχίστη ἐκ τοῦ ἐμπρησμοῦ ἐπῆρχετο ζημία, ὡς καὶ ὅταν τὸ πῦρ ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκρηξίν αὐτοῦ ἐσθύνετο (ἄρθρ. 247). Πρὸς διαστολὴν τοῦ ἀξιοποίνου τῶν ἐνόχων διεκρίνε τέσσαρας βαθμοὺς ἐμπρησμοῦ (ἄρθρ. 248—251).

Τὸ Βυαρικὸν νομοσχέδιον τοῦ 1822 (ἄρθρ. 189 ἐπ.) ἐπέχειρσε νὰ μεταβάλλῃ τὸ σύστημα τοῦ Βυαρικοῦ ποιν. νόμου χαρακτηρῖται τὸν ἐμπρησμὸν ὡς ἀδίκημα προσβάλον τὴν δημοσίαν ἐν τῷ κράτει ἀσφάλειαν, ἀλλ' ὅμως τὰ ἀμέσως ἐπόμενα νομοσχέδια τοῦ 1827 (ἄρθρ. 290—300) καὶ 1831 (ἄρθρ. 337—347) ἐπανῆλθον καὶ αὖθις εἰς τὸ σύστημα τοῦ Βυαρικοῦ ποιν. νόμου καταλῆξαντα τὸν ἐμπρησμὸν μετὰ τῶν κατὰ τῆς περιουσίας ἀδικημάτων, καὶ θεωρήσαντα τὸν ἐξ αὐτοῦ ἐπερχόμενον κίνδυνον τῆς διαταράξεως τῆς κοινῆς ἀσφαλείας ὡς εὐλογον μόνον ἀφορμὴν τῆς ἐπιτάσεως τῆς ποινῆς, διότι, ἐὰν ὡς κύριον χαρακτηριστικὸν στοιχεῖον τοῦ ἐμπρησμοῦ λάβωμεν τὸν εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν ἀπειλούμενον κίνδυνον, θέλομεν πολλὰκις περιέλθαι εἰς δυσχερῆ θέσιν πρὸς δικαιολόγησιν τῆς καταγνωστέας ποινῆς κατὰ τοῦ μᾶλλον κακοβούλου ἐμπρηστοῦ, ἐὰν ἐκ τῆς πράξεως αὐτοῦ δὲν ἐπῆλθεν, ὡς δύναται ἐνίοτε νὰ συμβῇ, ὁ ἐλάχιστος κίνδυνος εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν ¹⁾).

Τὰς διατάξεις τῶν δύο τελευταίων Βυαρικῶν Νομοσχεδίων ἀνευρίσκομεν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ποινικῷ νόμῳ, ὅστις διακρίνει τὸν ἐκ δολίας προαιρέσεως ἐμπρησμὸν (ἄρθρ. 408—412) ἀπὸ τοῦ ἐξ ἀμελείας προελθόντος (ἄρθρ. 417—418). Ὁ ἐκ δόλου ἐμπρησμὸς διαστέλλεται εἰς ἐμπρησμὸν ἀντικειμένων ἁλλοτρίας περιουσίας, καὶ εἰς ἐμπρησμὸν ἰδιοκτητῶν ἀντικειμένων. Ἐκτός

¹⁾ Motive z. Entwurf 1827. σελ. 332.

τῶν εἰδικῶν περὶ ἐμπρησμοῦ διατάξεων ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον νὰ προστεθῶσι καὶ γενικοὶ ὁρισμοί, λύοντες διάφορα σχετικὰ ὡς πρὸς τὸ ἐγκλημα αὐτὸ ζητήματα, οἷον τὸ ζήτημα περὶ ἐκρήξεως τοῦ πυρὸς (ἄρθρ. 413), περὶ ὑποτροπῆς καὶ συρροῆς (ἄρθρ. 414) ὡς καὶ περὶ ἐμπράκτου μετανόιας (ἄρθρ. 415—418).

II) Ἐμπρησμός ἐκ δολίας προαιρέσεως.

α') Ἀλλοτρίων πραγμάτων.

Ὁ εἰς ἄλλότρια πράγματα γενόμενος ἐμπρησμός κατὰ τοσοῦτον θεωρεῖται φέρων σοβαρότερον χαρακτῆρα, καθόσον ὁ ἐξ αὐτοῦ ἀπειλούμενος κίνδυνος εἶναι μεζίζων, διὸ διακρίνεται εἰς ἐμπρησμόν γενόμενον εἰς κατωκημένα κτίρια ἢ εἰς πράγματα μετ' αὐτῶν συνεχόμενα, εἰς ἐμπρησμόν ἀκατοικήτων κτιρίων, καὶ εἰς ἐμπρησμόν δασῶν, ἢ ἀθερίστων δημητριακῶν καρπῶν.

1) Ἐμπρησμός κατωκημένων κτιρίων. — Περὶ τῆς πρώτης τῶν εἰρημένων περιπτώσεων πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 408, χαρακτηρίζον ὡς ἐνοχον αὐτοῦ τὸν ἐμβαλόντα πῦρ εἰς οἰκήματα, εἰς πεπληρωμένα πλοῖα, εἰς ἀποθήκας ἢ ναυπήγια, τὰ ὅποια κατοικοῦνται ἢ χρησιμεύουν πρὸς κατοίκησιν ἢ εἰς ἄλλας κατασκηνώσεις ἀνθρώπων. Ὅθεν, ἵνα θεωρηθῇ κτίριόν τι ὡς κατοικημένον, δὲν ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία οἰουδήποτε προσώπου κατὰ τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἐτέθη τὸ πῦρ, ἀλλ' ἀρκεῖ ἐν τῷ κτιρίῳ αὐτῷ νὰ ἔχῃ τις τὴν κατοικίαν του ἢ νὰ ἐχρησίμευσεν ἐν γένει πρὸς κατοίκησιν ¹⁾. Αὐτὸ τοῦτο ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τὰ πλοῖα ²⁾, τὰς ἀποθήκας, καὶ τὰ ναυπήγια.

¹⁾ Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 306, n° 16.

²⁾ Τὸ γερμανικὸν κείμενον τοῦ ἄρθρ. 408 ποιεῖται χρῆσιν τῶν λέξεων *bemannten Schiffen*. ὅπερ δηλοῖ πλοῖα, ἐφ' ὧν ὑπάρχει τὸ ἐκ ναυτῶν καὶ ἄλλων ἐπιβατῶν πλήρωμα, οὐχὶ δὲ ἀπλῶς φορτωμένα πλοῖα. Ὑπὸ τὴν λέξιν δὲ πλοῖον ἐννοητέον πᾶν ναυπήγημα πρὸς ναυτιλίαν προωρισμένον, ὅθεν τὸ μέγεθος αὐτοῦ καὶ εἶδος οὐδεμίαν ἔχει

Ἐν τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ τῶν οἰκημάτων, πλοίων, ἀποθηκῶν καὶ ναυπηγίων καταλέγει τὸ ἄρθρ. 408 καὶ τὰς λοιπὰς τῶν ἀνθρώπων κατασκηνώσεις ἢ κυριολεκτικώτερον τὰ λοιπὰ τῶν ἀνθρώπων ἐνδικοιτήματα¹⁾. Ὡς τοιαῦτα δὲ δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα ἢ γραφεῖα, τοὺς σταθμοὺς τῶν σιδηροδρόμων, τὰ διαμερίσματα τῶν ἀμαξοστοιχιῶν τοῦ σιδηροδρόμου (Wagons), τὰς σκηνάς ἢ καλύβας τῶν στρατοπέδων, ἢ τὰς ὑπὸ ἀγροτῶν κατοικουμένας κτλ.²⁾.

Τὸ ἄρθρ. 408, προλαμβάνον πάντα ἐνδοιασμὸν, ὅστις ἡδύνατο νὰ προκύψῃ, ἐὰν τὸ πῦρ δὲν ἐτέθη ἀμέσως ἐν τινι τῶν προεκτεθέντων ἀντικειμένων, ὀρίζει, ὅτι ἐπίσης ἀξιοποινὸς λογίζεται ἢ πρᾶξις, ἐὰν τὸ πῦρ ἐτέθη εἰς κτίρια ἢ πράγματα συνεχόμενα καὶ ἐγγὺς ὄντα πρὸς τὰς κατοικίας ἢ κατασκηνώσεις τῶν ἀνθρώπων, ὥστε ἐκ τῶν ἐμπρησμοῦ ἐκείνων δύναται νὰ μεταδοθῇ εἰς ταύτας τὸ πῦρ. Ἐντεῦθεν ἐπεται, ὅτι ὁ ἐμπρησμὸς τῶν παραρτημάτων οἰκίας τινὸς, οἷον ἀχυρῶνων, ἀποθηκῶν ἐν τῇ αὐτῇ αὐτῆς κειμένων κτλ., καὶ ἂν δὲν χρησιμεύσῃ πρὸς κατοικίαν ἀνθρώπων, δύναται ὅμως δι' αὐτῶν νὰ μεταδοθῇ τὸ πῦρ εἰς τὴν οἰκίαν, ὑπάγεται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 408.

Τὸ ἀξιοποινὸν τοῦ αὐτουργοῦ ἐν ταῖς περιπτώσεσι τοῦ ἄρθρ. 408 κανονίζεται ἀναλόγως τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέσματος,

σημασίαν. Ὡς πλοῖα ἐν τῇ εὐρυτέρᾳ ταύτῃ σημασίᾳ δύναται νὰ θεωρηθῶσι καὶ τὰ ἀκάτια καὶ οἱ λέμβοι. — Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3821.

¹⁾ Τὸ γερμανικὸν κείμενον ποιεῖται χρῆσιν τῆς λέξεως *Aufenthaltsorten*, ὅπερ δηλοῖ πᾶν οἰονδήποτε μέρος, ὅπου διαμένουσιν ἄνθρωποι.

²⁾ Καὶ ἐὰν τὰ ἀντικείμενα ταῦτα χρησιμεύσιν εἰς ἐνὸς ἀνθρώπου μόνον διαμονήν, ἐφαρμοστέον ἐστὶ τὸ ἄρθρ. 408. Ἐὖν ὅμως ἐγκατελείφθησαν, καὶ οὐδεὶς ἐν αὐτοῖς διαμένει; Φρονοῦμεν, ὅτι δὲν κρατεῖ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 408, διότι διακρίνει τὰς κατασκηνώσεις ἀπὸ τὰ χρήσιμα πρὸς κατοικίαν κτίρια.

ὅθεν καταγινώσκεται ἡ ποινὴ τῶν προσκαίρων δεσμῶν, ἐὰν δὲν ἐξερράγη τὸ πῦρ.

Τῶν διὰ βίου δεσμῶν, ἐὰν ἐξερράγη τὸ πῦρ.

Τοῦ θανάτου, ἐὰν ἐκτὸς τῆς ἐκρήξεως τοῦ πυρὸς συντρέχη μία τις ἢ πλείοτεραι τῶν ἐν ἀρθρ. 409 μνημονευομένων ἐπιβαρυντικῶν περιπτώσεων, ἥτοι·

1) Ἐὰν διὰ τοῦ ἐκραγέντος πυρὸς ἐφρονεύθη ἢ ἐπικινδύνως ἐβλάβη τις, καθόσον ὁ ἐμπρηστὴς ἠδύνατο νὰ προῖδῃ τὸ συμβάν τοῦτο. Πότε ἠδύνατο νὰ προῖδῃ τοῦτο ὁ ἐμπρηστὴς, εἶναι ζήτημα πραγματικόν, οὗ ἡ λύσις ἥρτηται ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν διαφόρων περιστάσεων τῶν συντρεχουσῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος. Ἐπιτείνεται δὲ τὸ ἀξιόποιον αὐτοῦ, διότι ὑπάρχει συρροή δόλου ὠρισμένου (dol. determinatus), σκοποῦντος τὸν ἐμπρησμόν, καὶ δόλου ἐνδεχομένου (dol. eventualis), συνεπεία τοῦ ὁποίου ὁ ἔνοχος ἀποδέχεται καὶ τὸν πιθανὸν φόνον ἢ τὴν βλάβην προσώπου τινός. Ἡ περίπτωσις αὕτη δύναται ἰδίως νὰ συμβῇ ἐπὶ ἐμπρησμοῦ κατωκημένων κτιρίων, ἐὰν ἀποδειχθῇ, ὅτι καθ' ἣν στιγμήν ὁ ἐμπρηστὴς ἔθετο πῦρ, εὗρισκοντο ἐν αὐτοῖς ἄνθρωποι, ἀδιαφόρως ἂν οὗτοι ἦσαν οἱ κάτοικοι τοῦ κτιρίου ἢ ἄλλα πρόσωπα τυχαίως εὗρισκόμενα ἐν αὐτῷ ¹⁾).

Ὁ θάνατος ἢ ἡ βλάβη τοῦ προσώπου ἀπαιτεῖται νὰ ἐπέλθῃ διὰ τοῦ ἐκραγέντος πυρὸς, ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι μόνον ὁ ἐκ καυτηριάσεως τοῦ σώματος ἐπελθὼν θάνατος ἢ ἡ βλάβη αὐτοῦ ὑπονοοῦνται· καὶ πᾶν ἕτερον εἶδος θανάτου ἢ βλάβης διὰ τοῦ ἐκραγέντος πυρὸς ἐπελθόν, οἷον ὁ

¹⁾ Ἐὰν ἐκ τῶν πρὸς ἀπόσθεσιν τοῦ πυρὸς προσδραμόντων ἐφρονεύθῃ ἢ ἐβλάβῃ πρόσωπόν τι, ὁ θάνατος ἢ ἡ βλάβη αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς αἰτίαι ἐπιβαρύνουσα, διότι ὁ ἐμπρηστὴς δὲν ἠδύνατο μετὰ πιθανότητος νὰ προῖδῃ τοῦτο. Motive z. Entwürfe 1827 σελ. 339. — Schmidtlein Prüfungen σελ. 190.

Ἐν τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ τῶν οἰκημάτων, πλοίων, ἀποθηκῶν
καὶ ναυπηγίων καταλέγει τὸ ἄρθρ. 408 καὶ τὰς λοιπὰς τῶν

Ἀριθ. 91

TAMEION ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ

Ἀποδείξεις δραχ. 5

Ἔλαβον παρὰ τοῦ

Γ. Χαλκιδίου

δραχμὰς πέντε (5) διὰ παράστασιν τοῦ

ἐνώπιον τοῦ

Προέδρου

ἐπὶ τῆς

ὑποθέσεως τ

Γ. Χαλκιδίου

κατὰ τ

Θ. Χαλκιδίου

Ἐν

Βεροία

τῇ

4-12-

1929

Ὁ ΛΑΒΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΟΥ

Πρωτοδ.

Φαριμάκης

Πόρος Ταμείου άρθρ. 3 § 1 ἐδ. 1. ιε'.

διάταξις τοῦ ἄρθρ. 408, διότι διακρίνει τὰς κατασχηνώσεις ἀπὸ τῶν
χρήσιμα πρὸς κατοικίαν κτίρια.

ὅθεν καταγινώσκεται ἡ ποινὴ τῶν προσκαίρων δεσμῶν, ἐὰν δὲν
ἐξεργάγη τὸ πῦρ.

τῶν δ.

τοῦ θ.

μία τις

βαρυντικ.

1) Ἐ.

ἐβλάφθη

ἐὰν τοῦ

ζήτημα

σμοῦ τῶ

ἐκτέλεσ-

αὐτοῦ,

minatur

νου (do-

χεται &

ἢ περὶ

κατωκτ

ἐμπρησ

τως ἂν

τυχαίω

ὁ θ.

διὰ τοῦ

θέσωμε

θάνατο.

θανάτο

Ἀριθ. 87

TAMEION ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ

Ἀπόδειξις δραχ. 5

Ἐλαβον παρὰ τοῦ κ.

δραχμὰς πέντε (5) διὰ παράστασιν τοῦ

ἐνώπιον τοῦ

υποθέσεως π

κατὰ τ

Ἐν

Ο ΛΑΒΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΟΥ

1) Ἐ Δημ. Πόρος Ταμείου ἀρθρ. 3 § 1 ἐδάφ. α'. Βεροῖος

ἢ ἐβλά-

θεωρηθ.

δι' ἀσφυξίας θάνατος, ἢ ἡ διὰ πτώσεως βλάβη, θεωρεῖται ὡς συνέπεια τοῦ ἐκτραγέντος πυρός ¹⁾).

2) Ἐάν τὸ πῦρ ἐξερράγη, καθ' ὃν χρόνον συνήθως οἱ κάταικοι ὑπνώττουσιν, ὅτε ὁ κίνδυνος μείζων ὑπάρχει διὰ τὸ δυσχερές ἢ ἀνέφικτον τῆς ἐγκαίρου καταστολῆς τοῦ πυρός καὶ τὴν ἐνδεχομένην τοῦ θανάτου ἢ τῆς βλάβης προσώπου τινὸς πιθανότητα. Ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἐβλήθη τὸ πῦρ, δὲν ἐξετάζεται, ὥστε ὁ ἔνοχος δὲν δύναται νὰ ἐπικαλεσθῇ ὑπὲρ ἑαυτοῦ πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἐπιβαρυντικῆς ταύτης αἰτίας τὸν ἰσχυρισμὸν, ὅτι τὸ πῦρ ἐτέθη ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ, ὅτι διαρκούσης τῆς ἡμέρας ἢ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν συνήθως δὲν ὑπνώττουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἤθελεν ἐκτραγῇ ²⁾).

3) Ἐάν ὁ ἐμπρησμὸς συνέβη εἰς πόλεις ἢ χωρία, καθ' ὃν καιρὸν τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων μέρος εὕρισκετο ἐκτὸς αὐτῶν, καὶ τοῦτο ἦτο γνωστὸν εἰς τὸν ἐμπρηστὴν. Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἔνεκα τῆς ἀπουσίας τῶν κατοίκων ἐπαυξάνεται ὁ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς κίνδυνος, καὶ ὡς ἐκ τούτου μᾶλλον ἀξιόποινος καθίσταται ἡ πράξις.

4) Ἐάν ὁ κακοῦργος ἔβαλε πῦρ εἰς πόλεις ἢ χωρία κατὰ διαφόρους τόπους συγχρόνως, καὶ τὸ πῦρ ἐξεράγη τοῦλάχιστον εἰς ἓνα τόπον.

Εὐνόητος εἶναι ὁ λόγος, δι' ὃν ἡ περίπτωσις αὕτη θεωρεῖται ὡς ἐπιβαρύνουσα τὸ ἀξιόποινον τοῦ ἐμπρησμοῦ αἰτία. Ὁ θέτων εἰς διαφόρους τόπους συγχρόνως πῦρ γίνεται παραίτιος τοῦ διαμερισμοῦ τῶν πρὸς κατὰσβεσιν αὐτοῦ ἐν περιπτώσει ἐκρήξεως προωρισμένων προσώπων, καὶ τῆς μείζονος ὡς ἐκ τούτου πιθανότητος τῆς διαδόσεως τοῦ πυρός ἔνεκα τῆς ἐλαττώσεως τῆς χορηγητέας συνδρομῆς. Πρὸς παραδοχὴν τῆς ἐπιβαρυντικῆς αὐτῆς περιπτώσεως δεόν νὰ συντρέχωσιν οἱ ἐξῆς ὅροι :

¹⁾ Häberlin Criminalrecht II. σελ. 323. — Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. ἀρθρ. 248 σελ. 199.

²⁾ Motive z. Entwürfe 1827 σελ. 310.

α) Νὰ ἐμβάλῃ τις πῦρ εἰς διαφόρους τόπους πόλεων ἢ χωρίων, ἐπομένως ἢ εἰς διάφορα μέρη ἐνὸς οἰκοδομήματος ἢ συμπλέγματος συνεχομένων οἰκοδομῶν τοποθετήσις ἐμπρηστικῶν ὑλῶν δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν προκειμένην διάταξιν, διότι τὸ πῦρ δὲν ἐβλήθη εἰς διαφόρους τόπους τῆς πόλεως ἢ τοῦ χωρίου. Ἀλλ' ὅσάκις εἰς διαφόρους τόπους πόλεως ἢ χωρίου ἐτέθη τὸ πῦρ, τὸ ζήτημα τῆς ἀποστάσεως τῶν τοιούτων τόπων δὲν ἔχει σημασίαν τινά, ἀρκεῖ μόνον νὰ ὑπάρχῃ οἰαδήποτε μεταξὺ αὐτῶν ἀπόστασις, καὶ νὰ μὴ γειτνιάζωσιν ἀμέσως πρὸς ἀλλήλους, ὥστε νὰ θεωρηθῇ, ὅτι τὸ πῦρ ἐτέθη εἰς διάφορα σημεῖα ἐνὸς τόπου.

β) Τὸ πῦρ πρέπει νὰ τεθῇ συγχρόνως εἰς τοὺς διαφόρους τόπους τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως, ὥστε ν' ἀπειληθῇ καὶ ἡ σύγχρονος ἔκρηξις αὐτοῦ καὶ ὁ κίνδυνος τῆς διασπάσεως τῶν πρὸς κατὰσβεσιν αὐτοῦ ἀπαιτουμένων προσπαθειῶν. Ἐκ τούτου ἐννοεῖται ἀμέσως, ὅτι ὁ νόμος ἀπαιτῶν συγχρόνως νὰ τεθῇ τὸ πῦρ εἰς διάφορα μέρη δὲν ἐννοεῖ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ στιγμῇ, ὅπερ φυσικῶς ἀδύνατον ἀποβαίνει, ἐὰν εἰς τυγχάνῃ ὧν ὁ αὐτουργὸς τοῦ ἐγκλήματος, ἀλλ' ὑποθέτει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν τὸ πῦρ ἐβλήθη ἐν ὀρισμένῳ τινὶ χρονικῷ διαστήματι εἰς διαφόρους τόπους οὕτω πως, ὥστε πιθανὴ καθίσταται ἡ σύγχρονος ἔκρηξις αὐτοῦ.

γ) Ἐν ἐνὶ ἐκ τῶν πολλῶν τόπων, ἐν οἷς ἐβλήθη τὸ πῦρ δεόν νὰ γείνη ἔκρηξις αὐτοῦ. Πότε δὲ ὑπάρχει τοιαύτη, γενήσεται κατωτέρω λόγος ¹⁾.

δ) Ἐὰν τὸ πῦρ ἐβλήθη εἰς τοιούτους συναθροίσεως τόπους, ὅπου πολὺς ἀριθμὸς ἀνθρώπων ἐξετέθη εἰς τῆς βλάβης τὸν

¹⁾ Ἐὰν δὲν συμβῇ ἔκρηξις πυρὸς, ὑπάρχει ἀπόπειρα τοῦ ἐγκλήματος τοῦ ἐμπρησμοῦ περιέχοντος τὴν ἐπιβαρυντικὴν ταύτην αἰτίαν, ὅθεν ἐφαρμόζεται ἡ ποινὴ τῶν ἰσοδίων δεσμῶν. Anmerkungen z. Baiersisch. Strafgesetzb. art. 248, σελ. 203. — Häberlin Criminalrecht II σελ. 326.

κίνδυνον. Ὡς τοιοῦτοι τόποι συναθροίσεως δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσι αἱ ἐκκλησίαι, τὰ θέατρα, τὰ δικαστικά καταστήματα, αἱ λέσχαι κτλ. Ἐπειδὴ δὲ ἀπαιτεῖται, ὅπως ἐκ τοῦ ἐμπρησμοῦ ἐκτεθῇ εἰς βλάβης κίνδυνον πολλὸς ἀριθμὸς προσώπων, ἔπεται, ὅτι, καθ' ὃν χρόνον ἐτέθη τὸ πῦρ ἢ ἐξεργάγη, τὰ οἰκοδομήματα, ἅτινα ἐχρησίμευον ὡς τόπος συναθροίσεως δὲν πρέπει νὰ ὦσι καθ' ὅλοκληρίαν κενά, ὅτε ἐκλείπει ὁ λόγος, δι' ὃν ἡ περίπτωσις αὕτη ὡς ἐπιβαρύνουσα αἰτία θεωρεῖται. Τὸ πῦρ δέον νὰ τεθῇ ἢ ἡ ἐκρηξὶς αὐτοῦ νὰ γείνη, καθ' ὃν χρόνον συνήθως εὐρίσκονται ἢ συνειθίζουσιν νὰ συνέρχωνται οἱ πολῖται ¹⁾).

6) Ἐὰν ὁ ἐμπρησμὸς ἔγινεν ἐν καιρῷ κοινῆς ἀνάγκης, στάσεως, πολέμου, ἐν κινδύνῳ πλημμύρας, καὶ τῶν τοιούτων.

8) Ἐὰν τὸ πῦρ ἐβλήθη εἰς κτίρια, ὅπου εἶναι ταμιεύματα πυρίτιδος, ἢ εἰς τόπους, πλησίον τῶν ὁποίων εὐρίσκονται τοιαῦτα, καὶ ὁ ἐμπρηστὴς εἶχεν εἶδῃσιν τοῦ πράγματος.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ὁ ἐκ τοῦ πυρὸς κίνδυνος εἶναι σοβαρότατος, καὶ δύναται εὐλόγως νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποχρώσα ἐπιβαρυντικὴ αἰτία τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως.

8) Ἐὰν ὁ ἐμπρηστὴς ἔβαλε τὸ πῦρ ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ εὐκολύνῃ ἑαυτὸν ἢ ἄλλους εἰς ἐκτέλεσιν ἄλλου κακούργηματος, τοῦ ὁποίου καὶ ἔγινε τῶνόντι τοῦλάχιστον ἀπόπειρα.

Τὸ εἶδος τοῦ κακούργηματος δὲν ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ μνημονεύσῃ ὁ νόμος, θέλων νὰ συμπεριλάβῃ ἐν τῇ γενικότητι τῆς ἐκφράσεως πᾶν οἷονδ' ἥποτε ἐπιχειρηθὲν κακούργημα πρὸς διευ-

¹⁾ Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. ἄρθρ. 248 σελ. 201. — Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3815. Οἱ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ σχετικοῦ ἐδαφίου τοῦ ἄρθρ. 434 τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου μνημονευόμενοι λόγοι δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἀποχρῶντες πρὸς ἀντίκρουσιν τῆς ἐν τῷ κειμένῳ ἐρμηνείας, στηριζομένης ἐπὶ τε τοῦ γράμματος τοῦ νόμου καὶ ἐπὶ τῶν ἐπισήμων σημειώσεων τοῦ Βαυαρικοῦ ποιν. νόμου. Ἐκ παραδρομῆς βεβαίως ἡ περίπτωσις αὕτη δὲν μνημονεύεται παντάπασιν ἐν τῷ τροπολογηθέντι ἄρθρ. 434 τοῦ Γαλλ. ποιν. νόμου διὰ τοῦ νόμου τῆς 13 Μαΐου 1863. Blanche Code pénal VI. § 504.

κόλυνσιν τοῦ ὁποίου ἐτελέσθη ὁ ἐμπρησμός. Δύναται δὲ νὰ χρησιμεύσῃ οὗτος οὐ μόνον πρὸς διάπραξιν φόνου, ἢ ληστείας, ἢ κλοπῆς, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν ἀρπαγῆς προσώπου, ἀπαγωγῆς, ἐσχάτης προδοσίας κτλ.

Ἡ λέξις **κακούργημα** πρέπει νὰ ἐννοηθῇ οὐχὶ ἐν τῇ γενικωτέρᾳ αὐτῆς σημασίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ εἰδικῶς ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου ἀποδιδομένη αὐτῇ, ὅθεν, ἐάν ὁ ἐμπρησμός ἐγένετο πρὸς διευκόλυνσιν πλημμελήματος ἢ πταίσματος, δὲν δύναται ὁ χαρρακτῆρ τῶν τοιούτων πράξεων νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπιβαρυντικὴ αἰτία τοῦ ἀξιοποίνου τοῦ ἐμπρησμοῦ καὶ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν διὰ θανατικῆς ποινῆς τιμώρησιν τοῦ ἐνόχου ¹⁾).

Κατὰ τὴν ῥητὴν δὲ τοῦ νόμου διάταξιν δὲν ἀρκεῖ μόνῃ ἡ ἀπόφασις πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ κακούργηματος, ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ γείνη τοῦλάχιστον ἀπόπειρα αὐτοῦ ²⁾).

2) Ἐμπρησμός ἀκατοικήτων κτιρίων καὶ λοιπῶν ἀντικειμένων. — Περὶ τοῦ τοιούτου ἐμπρησμοῦ πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 410, ὃπερ περιγράφει κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὸ ἄρθρον 408 τὰ ἀντικείμενα, ὧν ὁ ἐμπρησμός περιλαμβάνεται ἐν τῇ κατηγορίᾳ, περὶ ἧς εἰδικῶς προνοεῖ. Εἰσὶ δὲ ταῦτα κτίρια μεμονωμένα καὶ ἀκατοίκητα, ἀποδοχεῖα, πλοῖα, ἀποθήκαι καὶ ναυπηγία. Τὰ εἰρημένα ἀντικείμενα δὲν πρέπει νὰ ὑπάγωνται εἰς τὰς ἐν ἄρθρ. 408 μνημονευόμενας περιπτώσεις, ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ κατοικῶνται ἢ νὰ χρησιμεύωσι πρὸς κατοίκησιν, οὐδὲ νὰ προσεγγίζωσιν τοσοῦτον εἰς κατοικίας καὶ κατασκηνώσεις ἀνθρώπων, ὥστε ἐξ αὐτῶν νὰ ᾖναι πιθανὴ ἢ εἰς ἐκεῖνας μετὰδοσις τοῦ πυρός. Ἄν αἱ ἀποθήκαι, τὰ ἀποδοχεῖα, ἢ τὰ πλοῖα ᾧσιν πεπληρωμένα ἢ κενά, δὲν διακρίνει ὁ νόμος, διότι ὡς οὐσιῶδες στοιχεῖον πρὸς διαβάθμισιν τοῦ ἀξιοποίνου τοῦ ἐμπρησμοῦ δὲν θεωρεῖ τὴν ἀξίαν τῶν πυρποληθέντων

¹⁾ Motive z. Entwürfe 1827 σελ. 341.

²⁾ Häberlin Criminalrecht II, σελ. 323.

πραγμάτων, ἀλλὰ τὸν ἐκ τοῦ ἐμπρησμοῦ ἐπαπειλούμενον κατὰ τῶν ἀνθρώπων κίνδυνον ¹⁾).

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων ἀντικειμένων μνημονεύει εἰδικῶς τὸ ἄρθρ. 410, κεχωρισμένους σωρούς ξύλων, συγκεκομισμένους καὶ εἰς τὸ ὑπαιθρον ἔτι κειμένους καρπούς ἀγρῶν, λειμῶνων καὶ κήπων, χωριστὰ δένδρα, αἰμασιᾶς, ἢ θάμνους κτλ., ἀλλὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν τοιούτων ἀντικειμένων ἐνδεικτικῶς μόνον ποιῶν συμπεριλαμβάνει ἐν τέλει αὐτῆς καὶ παντοῖου εἶδους ἄλλα πράγματα ὁμοίας φύσεως.

Ἵνα θεωρηθῇ ὁ ἐμπρησμός τῶν τοιούτων ἀντικειμένων τιμωρητέος κατὰ τοὺς ὁρισμούς τοῦ ἄρθρ. 410 ἀπαιτεῖται, ὅπως μὴ δι' αὐτοῦ πιθανὴ ἢ μετὰδοσις τοῦ πυρὸς, καὶ ἐνδεχόμενος κίνδυνος κατοικιῶν ἀνθρώπων.—Ὑφισταμένου τοῦ ὅρου τούτου τιμωρεῖται ὁ ἐνοχος, ἐὰν μὲν τὸ πῦρ δὲν ἐξεράγῃ, μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν, ἐὰν δὲ ἐξεράγῃ, διὰ φυλακίσεως τοῦλάχιστον ἑξ μηνῶν.

3) **Ἐμπρησμός δασῶν καὶ ἀθερέστων δημητριακῶν καρπῶν.**— Αὐστηρότερον τιμωρεῖ τὸ ἄρθρ. 411 ²⁾ τὸ ὑπὸ τοὺς προεκτεθέντας ἐν ἄρθρ. 410 ὅρους γενόμενον ἐμπρησμόν τῶν δασῶν ἢ τῶν μήπω θερισμένων δημητριακῶν καρπῶν, διότι, καὶ ὁσάκις δὲν φέρει κίνδυνον εἰς ἀνθρώπους ἢ εἰς ἀνθρώπων κατοικίας, καταγινώσκειται κατὰ τοῦ ἐνόχου ἢ ποινῆς τῆς εἰρκτικῆς, ἐὰν δὲν ἐξεράγῃ τὸ πῦρ, ἢ ποινὴ δὲ τῶν προσακρίων δεσμῶν, γενομένης ἐκρήξεως τοῦ πυρὸς. Ὁ δὲ λόγος τῆς τοιαύτης ἐπιτάσεως τῆς ποινῆς ἐγκτεται εἰς τὸν ἐνδεχόμενον κίνδυνον τῆς διαδόσεως τοῦ πυρὸς εἰς μεγάλας διαστάσεις τῆς δυσχερείας πρὸς περιστολὴν αὐτοῦ, καὶ τῶν ἀνεπανορθώτων ὑπὸ ποικίλας ἐπὶ ζῆμιων τῶν ἐπερχομένων ἐκ τῆς καταστροφῆς τῶν δασῶν ³⁾).

¹⁾ Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3821.

²⁾ Βρυαρ. Ποιν. νόμου 1813 ἄρθρ. 250.

³⁾ Ὅρ. καὶ ἄρθρ. 2. Νόμου XII' 10 Αὐγούστου 1861 περὶ ἐμπρησμοῦ τῶν δασῶν.

6) Ἰδιοκτητῶν πραγμάτων.

Ἐκ τοῦ δικαίωματος τῆς κυριότητος ἀπορρέει ἡ ἐξουσία τῆς ἀκωλύτου καὶ ἐλευθέρας διαθέσεως τῶν ἀνηκόντων τινὶ πραγμάτων, ἥτις καὶ διὰ τῆς ἐξ οἰκείας προαιρέσεως καταστροφῆς αὐτῶν δύναται νὰ ἐκδηλωθῇ. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὁ ἐμπρησμός ἰδιοκτητῶν πραγμάτων δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πρᾶξις καθ' ἑαυτὴν ἀξιοποινος, τιμωρεῖται δὲ ὁ ἐπιχειρήσας αὐτὸν ἐξαιρετικῶς ἐν ταῖς δυσὶν ἐν ἄρθρῳ 412 ἀναγραφομέναις περιπτώσεσιν.

1) Ἐάν ἡ πυρπόλησις ἰδιοκτητῶν πραγμάτων συμβῇ μὲ κίνδυνον ἀνθρώπων ἢ ξένης ἰδιοκτησίας, ὅτε ἐφαρμόζονται κατὰ τοῦ ἐνόχου οἱ ὅροι τῶν ἄρθρ. 408—410.

2) Ἐάν ὁ ἐμπρησμός ἐγένετο ἐπὶ σκοπῷ ἀπάτης 1).

Καὶ ἐάν μὲν ὁ ἐνοχος δὲν ἐπέτυχῃ τὸν σκοπὸν τῆς ἀπάτης, τιμωρεῖται ἐνεκα μόνον τοῦ γενομένου ἐμπρησμοῦ 2) μὲ φυλά-

1) Οἷον ἐάν τις ἐξετέλεσεν ἐμπρησμόν, ὅπως ὠφελήθῃ τὸ ποσὸν τῆς ἀσφαλείας τοῦ πλοίου ἢ τῆς οἰκίας αὐτοῦ (ὅρ. Γερμανικοῦ ποιν. νόμου ἄρθρ. 265). Περὶ τῆς δευτέρας ταύτης περιπτώσεως τοῦ ἄρθρ. 412, ἡδυνάτο τις ἴσως νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι περιέχει διατάξιν ὅλως ἀντιράσκουσαν πρὸς τὴν ἐν προομίῳ τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου ἀναγραφεῖσαν ἀρχὴν τοῦ μὴ ἀξιοποίνου τοῦ ἐμπρησμοῦ τῶν ἰδιοκτητῶν πραγμάτων, διότι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ ἐμπρησμός χρησιμεύει ὡς μέσον πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἀπάτης, ἥτις μόνον, ἐάν ἐπέλθῃ βλάβη τις, εἶναι τιμωρητέα, ἀρὰ δὲν ἔπρεπε νὰ θεωρῇται καὶ ὁ ἐμπρησμός τιμωρητέος, ἔστω καὶ ἂν ἔγινε μὲ σκοπὸν ἀπάτης, μὴ ἐπελθούσης δι' αὐτοῦ οἰασθήποτε ζημίας. Τὴν ἐξηγήσιν τῆς ἀπορίας ταύτης περιέχουσιν αἱ αἰτιολογίαι τοῦ Βαυαρικοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1827 (σελ. 343), λέγουσαι, ὅτι ὁ νομοθέτης διὰ τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ § 2 τοῦ ἄρθρου 412 ἠθέλησε νὰ χαρακτηρίσῃ εἰδικῶς ἀξιοποίνον τὴν διὰ τοσοῦτον ἐπικινδύνου μέσου, οἷος ὁ ἐμπρησμός, ἐπιχείρησιν τῆς ἐκτέλεσεως τοῦ τῆς ἀπάτης ἐγκλήματος.

2) Τὸ Γερμανικὸν κείμενον λέγει «und zwar allein der Brandlegung wegen» τοῦτέστι «καὶ ὅ ἡ ἔνεκα μόνον τοῦ ἐμπρησμοῦ», ὅπερ ἐμφανίζει, ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει δὲν ἀποκλείει τὴν

κισιν τουλάχιστον ἑξ μηνῶν, ἐάν δὲ ἡ γενομένη βλάβη ὑπερβαίῃ τὰς τετρακοσίας δραχμὰς μὲ εἰρκτὴν ¹⁾. Ὅσακις ἡ ἐκ τῆς ἀπάτης ζημία εἶναι ἀνωτέρα τῶν χιλίων δραχμῶν, δὲν ὀρίζει μὲν τὸ ἄρθρ. 412 τὴν καταγνωστέαν ποινὴν, ἀλλ' οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι θέλει ἐπιβληθῇ ἡ τοῦ ἄρθρ. 401 ποινὴ τῶν προσκαίρων δεσμῶν, ἥτις καταγνωσθήσεται κατὰ τοῦ ἐνόχου καὶ καθ' ὅλας τὰς λοιπὰς περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 401 ²⁾. Ἐπίσης, ἐάν ἡ ζημία ᾖ κατωτέρα τῶν τετρακοσίων δραχμῶν, ἀλλ' ὅμως ἐξετελέσθη ὑπὸ τινος ὑπαγομένου εἰς τοὺς ὅρους τῶν §§ 8, 9 τοῦ ἄρθρου 399, τιμωρηθήσεται οὗτος διὰ τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς.

Χαρακτηρίζον τὸ ἄρθρ. 412 ἀξιοποινον τὸν ἐμπρησμὸν ἰδιοκτητῶν πραγμάτων ἐν ταῖς δυσὶν εἰρημέναις περιπτώσεσιν οὐδεμίαν περὶ αὐτῶν ποιεῖ διάκρισιν, ὅθεν οἰοῦδήποτε εἶδους καὶ ἂν ᾖσι τὰ ἀντικείμενα τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἰδιοκτησίαν τινὸς εἴτε κινητὰ, οἷον πραγματεῖαι, καρποὶ, πλοῖα κτλ., εἴτε ἀκίνητα, οἷον κτίρια ἢ παραρτήματα κτιρίων, κατωκημένα ἢ ἀκατοίκητα χωρεῖ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 412, ὅσακις οἱ λοιποὶ ὅροι αὐτῆς συντρέχουσιν.

Ἐάν τὰ ἀντικείμενα, εἰς ἃ ἐβλήθη πῦρ, ἀνήκωσιν εἰς πλείο-

συρροὴν ἐμπρησμοῦ καὶ ἀποπείρας ἀπάτης (ἐάν ὁ σκοπὸς τῆς βλάβης δὲν ἐπραγματοποιήθῃ) καὶ τὸν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τοιαύτης συρροῆς προσδιορισμὸν τῆς καταγνωστέας ποινῆς.

¹⁾ Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης παραλαβὼν τὴν διάταξιν τοῦ § 2 τοῦ ἄρθρου 412 ἐκ τῶν Βαυαρικῶν νομοσχεδίων τοῦ 1827 ἄρθρ. 294 § 2, καὶ 1831 ἄρθρ. 341 § 2 ἐτροποποίησεν τὴν διαβάθμισιν τοῦ ἀξιοποινοῦ, διότι ταῦτα καταγινώσκουσι τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς, ἐν ἣ περιπτώσει κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἡ ποινὴ τῆς ἐξαμήνου φυλακίσεως ἐπιβάλλεται.

²⁾ Ὁρθώτερον ἦθελεν εἶσθαι, ἐάν, ἐπελθούσης ἐκ τοῦ ἐπὶ σκοπῷ ἀπάτης γενομένου ἐμπρησμοῦ βλάβης, ὥρίζετο γενικῶς, ὅτι κρατούσιν αἱ περὶ συρροῆς τῶν ποινῶν διατάξεις (ὅρ. Βαυαρικοῦ ποιν. νόμου 1861 ἄρθρ. 350).

ας, ὡς συνιδιοκτητῆς αὐτῶν, ὁ παρά τινος τῶν συνιδιοκτητῶν
γενόμενος ἔμπρησμός δὲν ὑπάγεται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ.
412, ἀλλὰ τιμωρεῖται δυνάμει τῶν ὁρισμῶν τῶν προηγουμένων
(ἄρθρων 1).

III) Ἐμπρησμός ἐξ ἀμελείας.

Περὶ τοῦ ἐξ ἀμελείας συμβάντος ἔμπρησμοῦ πραγματεύεται
ὁ ἄρθρ. 417, καταγινῶσκον κατὰ τοῦ ἐνόχου φυλακίσειν κατ'
ἐνστάτον ὅρον ἐξ μηνῶν. Ἀρίσται δὲ εἰς τὸν δικαστὴν ἐλεύ-
θερον τὸ στάδιον τῆς ἐλαττώσεως τῆς ποινῆς μέχρι τοῦ ἐλα-
ττοῦ νομίμου ὅρου, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς καταλογιστέας
ᾧ ἐνόχῳ ἀμελείας 2). Ἡ ποινὴ αὕτη ἐπιτείνεται μέχρις ἐνός
του κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου τῆς 10 Αὐ-
γούστου 1861 περὶ ἔμπρησμοῦ τῶν δασῶν, ἐὰν ἐξ ἀπροσεξίας
ἀμελείας συνέβῃ ἔμπρησμός δάσους καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ προσελ-
θούσα ζημία ᾗναι ἀνωτέρα τῶν τετρακοσίων δραχμῶν.

Εἰς τὴν ποινὴν τῆς ἐξαμήνου φυλακίσεως τοῦ ἄρθρ. 417
προβάλλεται, καὶ ὅστις, ἀποκρύψας τὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ συμ-
βάντα ἔμπρησμόν, ἐγένετο παραίτιος τῆς ἐπιβλαβοῦς διαδόσεως
αὐτοῦ πυρός. — Ἡ περίπτωσις αὕτη διαφέρει τῆς προηγουμένης,
ὅθ' ὅσον ἐν ἐκείνῃ μὲν ὁ ἔμπρησμός εἶναι ἄμεσος συνεπεία τῆς
ἀμελείας, ἐν ᾧ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ ἔμπρησμός εἶναι τὸ ἐμ-

1) Stenglein Commentar II σελ. 524 σημ. 2. — Chauveau-Hélie
Code pénal II n° 3841. — Ἡ παρά τῆς συζύγου ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ συ-
ζύγου αὐτῆς γενομένη πυρπόλησις τῶν ἀνηκόντων αὐτῇ πραγμάτων
ἐστὶ τιμωρητέα. Stenglein Commentar ἄρθρ. 350 n° 1.

2) Motive z. Entwürfe 1827 σελ. 353. Συγγραφεῖς τινες ὡς ὁ
erner Lehrb. ἄρθρ. 309 σελ. 581, ὁ Schaper ἐν Holtzendorff's Handb.
I σελ. 887 παραδέχονται συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τῶν Ῥωμ.
μοδιδασκάλων, ὅτι ἡ ἀμέλεια δὲν πρέπει νὰ συνίσταται εἰς τὴν πα-
λειψιν τῆς προσοχῆς, εἰς ἣν καὶ ὁ μᾶλλον προνοητικὸς τῶν ἀνθρώ-
ων δύναται τυχὸν νὰ ὑποπέσῃ ὁρ. Lex. 9. καὶ 11. (47. 9. de in-
und.) «si tam lata culpa fuit, ut luxuria, aut dolo proxima fuit.» —
contra Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 309 n° 1.

μεσον ἀποτέλεσμα τῆς παραλείψεως ὀφειλομένης ἐνεργείας πρὸς ἀποτροπὴν αὐτοῦ, τοῦτέστι τῆς μὴ ἐγκαίρου γνωστοποιήσεως περὶ τοῦ ἐκραγέντος πυρὸς καὶ τῆς ἐπικλήσεως τῆς ἀπαιτουμένης συνδρόμῃς πρὸς κατάρσεις αὐτοῦ.

Χάριν τῆς ἀποτροπῆς τοῦ ἐκ τῆς διαδόσεως τοῦ πυρὸς κινδύνου κηρύσσεται ἐν ἀρθρ. 418 ἀπηλλαγμένος πάσης ποινῆς ὁ ἐξ ἀμελείας ἑνοχὸς ἐμπρησμοῦ, ὅστις ἢ αὐτοπροσώπως ἐπιτύχῃ τὴν κατάρσεις τοῦ πυρὸς, ἢ διὰ τῆς ταχείας πρὸς τὴν ἀρχὴν ἀγγελίας συντελέσῃ εἰς τὴν κατάπαυσιν ἢ τὴν ἀνακοπὴν τῆς διαδόσεως τοῦ πυρὸς.

IV) Γενικοὶ ὅρισμοί.

α) Τέλεις τοῦ ἐμπρησμοῦ καὶ ἔκρηξις τοῦ πυρὸς.

Ὁ ἐκ δολίας προαιρέσεως ἐμπρησμὸς συγκαταριθμεῖται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τυπικῶν ἐγκλημάτων, ὅθεν ὡς τετελεσμένος λογίζεται, οὐχὶ ὅταν ἐπέλθῃ τὸ σκοπούμενον ὑπὸ τοῦ αὐτουργοῦ ἀποτέλεσμα, ἀλλ' ἀπλῶς ὅταν ἐτέθῃ τὸ πῦρ. Ἡ ἔκρηξις τοῦ πυρὸς, ἢ διὰ τοῦ πυρὸς καταστροφὴ τῶν πυρποληθέντων, καὶ πᾶν ἄλλο ἐκ τοῦ ἐμπρησμοῦ ἐπελθὸν ἀποτέλεσμα ἀποτελοῦσιν, ὡς ἄνωτέρω εἶδομεν, ἐπιβαρυντικᾶς αἰτίας τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως. Ἐχαρακτηρίσθη δὲ ὁ ἐμπρησμὸς ὡς τυπικὸν ἐγκλημα ἕνεκα τῆς ὅλως ἰδιαζούσης φύσεως αὐτοῦ. Ὁ θέτων πῦρ ἐπὶ σκοπῷ ἐμπρησμοῦ ἐπιχειρεῖ πράξιν, ἥτις αὐτὴ καθ'ἑαυτὴν λίαν ἐπικίνδυνός ἐστιν εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν. Ἡ μετάδοσις τοῦ πυρὸς καὶ ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοπούμενου ἀποτελέσματος ἐπέρχονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀνεξαρτήτως πάσης περαιτέρω ἐνεργείας τοῦ αὐτουργοῦ, ὅστις, καὶ ἐὰν μεταμεληθῇ, δυσκόλως δύναται νὰ προλάβῃ τὰς τοιαύτας τῆς πράξεως αὐτοῦ σενεπείας. Ὁ λόγος οὗτος τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ ἐκ δολίας προαιρέσεως ἐμπρησμοῦ ὡς τυπικοῦ ἐγκλήματος δὲν ὑφίσταται ἐπὶ τοῦ ἐξ ἀμελείας, διὸ ἑνοχὸς αὐτοῦ χαρακτηρίζεται ὁ γενόμενος αἴτιος ἐμπρησμοῦ· προϋποτίθεται δηλονότι ἐπελθὸν τὸ

ἀποτέλεσμα τὸ ἐκ τῆς ἀπροσεξίας ἢ ἀμελείας πηγάζον ¹⁾).

Εἴπομεν ἀνωτέρω, ὅτι ἡ ἐκρηξίς τοῦ πυρὸς δὲν ἀποτελεῖ στοιχεῖον τῆς τελέσεως τοῦ ἐκ δολίας προαιρέσεως ἐμπρησμοῦ, ἀλλὰ μόνον ὡς λόγος τῆς ἐπιτάξεως τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως χαρακτηρίζεται. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τούτου ἡδύναντο νὰ προκύψωσιν δισταγμοὶ, πότε τοιαύτη ἐκρηξίς πυρὸς ὑπάρχει, συνεπαρτομένη τὴν τιμώρησιν τοῦ αὐτουργοῦ διὰ τῆς βαρυτάτης ποινῆς τῶν διὰ βίου δεσμῶν, ἀνεγράφη ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 413 καθ' ἣν ἡ ἐκρηξίς πυρὸς ὑπάρχει ὡς ἀρκούν ἡ δυνάμις τοῦ πυρὸς μεταδοθῇ εἰς ἄλλα πράγματα ἐκτὸς τῶν ἐμπρηστικῶν ὑλῶν. Ἐκ ταύτης ὁδηγούμενοι δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν, πότε ἐπὶ τοῦ ἐμπρησμοῦ ὑπάρχει ἀπόπειρα. Ὅσακις ὁ ἐμπρησμὸς δι' ἐμπρηστικῶν ὑλῶν ἐκτελεῖται, ὡς ἀπόπειραν ἐμπρησμοῦ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐπιχειρεῖ τις νὰ θέσῃ πῦρ εἰς τὰς ἐμπρηστικὰς ὑλίας ²⁾. Ὅσακις ὅμως ὁ ἐμπρησμὸς ἐκτελεῖται, τιθεμένου τοῦ πυρὸς ἀμέσως ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου, δὲν δύναται νὰ διακριθῇ ἀπόπειρα ἕνεκα τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ ἐμπρησμοῦ ὡς τυπικοῦ γκλήματος, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ αὐτὴ ἡ ἐνέργεια ἡ συνισταμένη εἰς τὸ ἐμβάλλειν τὸ πῦρ χαρακτηρίζεται ὡς τέλει τοῦ δικήματος.

6) Ὑποτροπή καὶ συρροή.

Ἐν ἄρθρ. 414 καθιεροῦται ἐξαίρεσις τοῦ γενικοῦ περὶ τιμωρήσεως τῆς ὑποτροπῆς καὶ συρροῆς κανόνος, καθ' ὃν ἐπιτείνεται ὁ νόμος ἡ καταγνώστεια ποινῇ, διὸ ἐπιτρέπεται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ μέσως βαρυτέρου εἵδους τῆς ποινῆς ἐν ταῖς ῥητῶς ἐν αὐτῷ μνημονευομέναις περιπτώσεσιν, ἥτοι ἐπὶ μὲν τῆς ὑποτροπῆς, ὅταν ἐκ νέου διαπραχθεῖς ἐμπρησμὸς ἐπισύρῃ τὴν αὐτὴν κατ' εἶδος ποινὴν, ἣν ὑπέστη ὁ κατὰ πρῶτον γενόμενος ἔνοχος ἐμπρη-

¹⁾ Motive z. Entwürfe 1827 σελ. 335. ἐπομ. 353.

²⁾ Stenglein Commentar ἀρθρ. 349 n° 6.

σμοῦ. Ἡ ταυτότης ἀναφέρεται εἰς τὸ εἶδος μόνον τῆς ποινῆς, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸ χρονικὸν διάστημα, ἐπομένως δὲν ἀπολλεῖται ἡ ἐφαρμογὴ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 414, ἐὰν ἡ κατὰ πρῶτον ἐφαρμοσθεῖσα τοῦ αὐτοῦ εἶδους ποινὴ ᾖ βραχυτέρα ἢ μείζονος χρονικῆς διαρκείας τῆς μεταγενεστερῶς ἐφαρμοσθησόμενης. Ἐπὶ δὲ τῆς συρροῆς χωρεῖ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 414, ὅταν ἐκ τῶν συρρεόντων ἐμπρησμῶν οἱ τρεῖς τοῦλάχιστον μᾶλλον ἀξιόποινοι ἤθελον ἐπισύρει τὴν ποινὴν τοῦ αὐτοῦ εἶδους.

Τῆς εἰρημένης ἐξαιρέσεως καθιεροῦται πάλιν ἐξαιρέσις, καθ' ἣν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μετάβασις εἰς τὸ ἀμέσως βαρύτερον εἶδος τῆς ποινῆς, ὅταν δι' αὐτῆς φθάνωμεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου, τὴν ὅποίαν δὲν ἐπισύρει οὔτε τις τῶν συρρεουσῶν πράξεων, οὔτε ἡ καθ' ὑποτροπὴν ἐκτελεσθεῖσα.

γ) Μεταμέλεια τοῦ αὐτουργοῦ.

Τὸ ἀξιόποινον τοῦ ἐμπρησμοῦ ἔγκειται κυρίως εἰς τὸν δι' αὐτοῦ ἀπειλούμενον κίνδυνον τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας τῶν πολιτῶν. Τὸν τοιοῦτον κίνδυνον, θέλων διὰ παντὸς μέσου νὰ προλάβῃ ὁ νομοθέτης, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον, οὐ μόνον δι' αὐστηρᾶς τιμωρήσεως ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος ν' ἀποτρέψῃ τοὺς πολίτας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρξαμένην ἤδη ἐκτέλεσιν αὐτοῦ νὰ παρεμποδίσῃ, ὑπισχνούμενος εἰς τοὺς ὑπαιτίους τὸ ἀτιμώρητον ἢ τὴν ἐλάττωσιν τῆς ποινῆς, ἐν ἣ περιπτώσει τῆς πρὸς τελεσιουργίαν τοῦ ἀδικήματος ἐνεργείας ἀφίστανται ἢ τὰς ἐπιβλαβεῖς αὐτῆς συνεπείας νὰ παρεμποδίσωσιν ἐπιχειροῦσιν ¹⁾. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ αὐτῷ ἀνεγράφησαν οἱ ὅρισμοι τῶν ἄρθρων 415 καὶ 416, πραγματευομένων περὶ τῆς μεταμελείας ἐν περιπτώσει ἐμπρησμοῦ ἐκ δόλου προελθόντος.

Ἀναλύοντες τὰς διατάξεις αὐτῶν τρία στάδια μεταμελείας δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν.

¹⁾ Ὁ λόγος οὗτος τοῦ ἐπαπειλουμένου ἐκ τοῦ ἐμπρησμοῦ κινδύνου ὑπηγόρευσε καὶ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 418, ἥς ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω.

1) 'Εν τῷ πρώτῳ ὑπόκειται ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν ὁ αὐτουργὸς ἔθεσε πῦρ, ἀλλ' ἐκουσίως καὶ αὐθορμήτως παρεμπόδισε τὴν ἔκρηξιν αὐτοῦ, εἴτε σβύσας τὸ εἰς τὰς ἐμπρηστικὰς ὕλας ἐμβληθὲν πῦρ, εἴτε ἀπομακρύνας καθ' οἷονδ' ἥποτε τρόπον αὐτὰς, ὥστε κατέστη ἀδύνατος ἡ ἔκρηξις τοῦ πυρὸς, καὶ οὕτω οὐδεμία ἐκ τῆς πράξεως ἐπῆλθε ζημία. 'Εν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὑπάρχει τὸ τυπικόν ἐγκλημα τοῦ ἐμπρησμοῦ, διότι οὐδὲν ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ αὐτουργοῦ ἐπῆλθεν ἀποτέλεσμα. Συμφώνως πρὸς τὴν ἐν ἄρθρ. 113 τεθεῖσαν γενικὴν ἀρχὴν ὁ αὐτουργὸς ἀπαλλάσσεται πάσης ποινῆς.

2) 'Εν τῷ δευτέρῳ σταδίῳ ὑποτίθεται ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν οὐ μόνον ἐτέθη πῦρ, ἀλλὰ καὶ ἐγένετο ἔκρηξις αὐτοῦ, ὁ δὲ αὐτουργὸς ἔσπευσεν ἀμέσως ὁ ἴδιος νὰ σβύσῃ τὸ μόλις ἐκραγὲν πῦρ, ὥστε ἐκτὸς τῆς συμβάσεως διὰ τῆς ἐκρήξεως αὐτοῦ ζημίας οὐδεμία ἄλλη ἐπῆλθεν. 'Εν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὑπάρχει τετελεσμένον πραγματικῶς καὶ οὐ μόνον τυπικῶς, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ, τὸ ἐγκλημα τοῦ ἐμπρησμοῦ, διότι ἐγένετο ἔκρηξις τοῦ πυρὸς καὶ διὰ τῆς ἐκρήξεως μόνον αὐτοῦ ἐπῆλθε βλάβη. Ἀλλ' ὅμως ὁ αὐτουργὸς τῆς πράξεως, ὅστις πρὸ παντὸς ἄλλου δύναται νὰ παρεμποδίσῃ τὴν περαιτέρω διάδοσιν τοῦ πυρὸς, μεταμελεῖται, καὶ ἀποφασίζει νὰ ἐνεργήσῃ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν. Τὴν τοιαύτην ἐκ τῆς μεταμελείας τοῦ αὐτουργοῦ ἐνεργείαν, λυσιτελεστάτην πρὸς παρεμπόδισιν τῆς διαδόσεως τοῦ πυρὸς καὶ ἀποτροπὴν τοῦ ἀπειλουμένου κινδύνου ἤθελε ματαιώσῃ ἡ καταστάσει λίαν ἀπίθανον καὶ ἀβεβαίαν ὁ νόμος, ἐὰν δὲν ὑπέσχετο τὴν ἐλάφρυνσιν τοῦλάχιστον τῆς ποινῆς, διὸ, κατὰ τὴν ἐν § 2 τοῦ ἄρθρ. 415 διάταξιν, δὲν ἀπαλλάσσεται μὲν ὁ αὐτουργὸς πάσης ποινῆς, ἀλλὰ τιμωρεῖται μόνον διὰ φυλακίσεως ἐνὸς μέχρις ἑξ μηνῶν καὶ ὑποβάλλεται εἰς ἰδιαιτέραν ἀστυνομικὴν ἐπιτήρησιν.

3) Τέλος ἐν τῷ τρίτῳ σταδίῳ προβλέπεται ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν οὐ μόνον ἐτέθη τὸ πῦρ, καὶ ἐγένετο ἔκρηξις, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἔκρηξιν ἐπῆλθε ζημία τις, ὁ δὲ αὐτουργὸς, προλαμβάνων τὴν περαιτέρω διάδοσιν τοῦ πυρὸς, κατῴρθωσεν ἡ αὐτὸς

οὗτος νὰ σβύσῃ αὐτὸ, ἢ δι' αὐθορμήτου προσπαθείας νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀπόσβεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τὸ συμφέρον τῆς διὰ παντὸς τρόπου ἀποτροπῆς τοῦ ἐκ τῆς διαδόσεως τοῦ πυρὸς κινδύνου ὑπαγορεύει τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς μεταμελείας τοῦ αὐτουργοῦ διὰ τῆς προσδοκίας τῆς ἡπιωτέρας τιμωρῆσεως ¹⁾).

Ὅθεν ὁ ἔνοχος ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τιμωρεῖται, ὑποκαθισταμένης εἰς τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου, τῆς ποινῆς τῶν προσκαίρων δεσμῶν, εἰς τὴν ποινὴν τῶν διὰ βίου δεσμῶν, τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς, καὶ εἰς τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς τῆς φυλακίσεως ἐνὸς ἔτους. Ἐὰν δὲ πρόκειται νὰ καταγινωσθῇ ἡ ποινὴ τῆς φυλακίσεως, ὀρίζεται ὡς ἀνώτατος αὐτῆς ὅρος ἡ τρίμηνος διάρκεια. Μόνον ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ § 1 τοῦ ἄρθρ. 409, ἥτοι ὁσάκις διὰ τοῦ ἐκραγέντος πυρὸς ἐφονεύθῃ ἢ ἐβλάβῃ τις ἐπικινδύνως, καὶ ὁ ἐμπρηστής ἠδύνατο νὰ προῖδῃ τὸ συμβάν τοῦτο ἀποτέλεσμα, δὲν γίνεται μετατροπὴ τῆς ποινῆς, ἀλλὰ ἐπιβάλλεται ἡ τοῦ θανάτου ποινὴ.

Πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς τοιαύτης ἡπιωτέρας τιμωρῆσεως ὁ δικαστὴς δὲν ὀφείλει νὰ ἀποβλέψῃ εἰς ἄλλο τι ἢ εἰς τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ καὶ μόνου τοῦ γεγονότος, δι' οὗ τεκμαίρεται ἡ μεταμέλεια τοῦ ἐνόχου, ἥτοι ἡ εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἢ εἰς τὴν διὰ τῆς αὐθορμήτου αὐτοῦ ἐνεργείας κατὰσβεσιν τοῦ πυρὸς. Ἐὰν τὸ πῦρ ἐσβέσθῃ παρ' ἄλλων, ἄνευ τῆς αὐθορμήτου αὐτοῦ προσπαθείας, οὐδόλως δύναται ὁ ἔνοχος νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἐλάττωσιν τῆς καταγινωστέας ποινῆς, προτείνων, ὅτι, μεταμεληθεὶς, ἐσκόπει καὶ ἀμετάτρεπτον εἶχεν ἀποφασιν νὰ ἐνεργήσῃ καὶ αὐτὸς κατὰ δύναμιν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τοιοῦτου σκοποῦ ²⁾).

¹⁾ Βαυαρικοῦ ποιν. νόμου 1813 ἄρθρ. 283 § 3.—Νομοσχ. 1822 ἄρθρ. 197.—Βαυαρικοῦ ποιν. νόμου 1861 ἄρθρ. 352.

²⁾ Motive z. Entwurfe 1827 σελ. 352.

Β') Ἐπίτηδες γενομένη (γρ. ἐνεργουμένη) πλημμύρα.

*Αρθρ. 419.

Ὅστις, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ προξενήσῃ πλημμύραν, δι-
 ορύττει ἢ φθείρει χώματα, (γρ. προχώματα) καὶ ἐκθέτει οὖ-
 τως εἰς κίνδυνον ἀνθρώπους ἢ κτήματα, τιμωρεῖται. — 1)
 μὲ θάνατον, ἐάν τις ἀπέθανεν ἐκ τῆς πλημμύρας. — 2) μὲ
 δεσμὰ διὰ βίου, ἐάν τις ἐβλάβη ἐπικινδύνως, ἢ κατέστη
 ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν ὑπὲρ τὸ ἐν ἔτος, ἢ ἐὰν ἡ πλημμύρα
 ἐπρόκειτο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέσον μόνον πρὸς ἐκτέλεσιν
 ἄλλου τινὸς κακουργήματος, καὶ ἔγεινε τοῦλάχιστον ἡ
 ἀπόπειρα τούτου. — 3) μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα, ἐάν τις πε-
 ριέπεσεν εἰς κίνδυνον ζωῆς, ἢ κατέστη ἀνίκανος πρὸς ἐρ-
 γασίαν ὑπὲρ τοὺς ἑξ μῆνας μὲν, ἔλαττον ὁμῶς τοῦ ἐνὸς
 ἔτους, ἢ ἐὰν ἡ ἐντεῦθεν ἐπισυμβᾷσα ζημία ὑπερβαίνῃ τὰς
 δισχιλίας δραχμὰς. — 4) μὲ εἰρκτὴν, ἐάν τις κατέστη ἀνί-
 κανος πρὸς ἐργασίαν ὑπὲρ τὸν ἑνα μῆνα, ἔλαττον ὁμῶς
 τῶν ἑξ μηνῶν, ἢ ἐὰν ἡ ζημία ὑπερβαίνῃ μὲν τὰς τετρα-
 κοσίας δραχμὰς, ὅχι ὁμῶς καὶ τὰς δισχιλίας. — 5) μὲ φυ-
 λάκισιν τοῦλάχιστον ἐνὸς ἔτους εἰς πᾶσαν ἄλλην περί-
 πτωσιν.

*Αρθρ. 420.

Ἡ ἐξ ἀπλῆς ἀμελείας προξενηθεῖσα πλημμύρα ἐπισύρει
 φυλάκισιν τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν.

Ὅπως τὸ πῦρ οὕτω καὶ τὸ ὕδωρ παραίτιον πολλάκις βλά-
 βης ἢ καταστροφῆς γίνεται, οὐχὶ δὲ ἐλάσσων τοῦ ἐκ τοῦ πυρὸς
 κινδύνου εἶναι ὁ ἐκ τοῦ ὕδατος ἀπειλούμενος κατὰ τῆς περιου-
 σίας ἢ ζωῆς τῶν πολιτῶν. Ἔνεκα τούτου ἅπαντες οἱ νεώτεροι

ποινικοὶ νόμοι ¹⁾ ὥς καὶ ὁ ἡμέτερος εἰδικῶς προβλέπουσι καὶ τιμωροῦσι τὴν ἐξ ὑπαιτιότητός τινος ἐπικειμένην ἢ ἐπελθοῦσαν πλημμύραν.

Καὶ ἐπὶ τῆς πλημμύρας διακρίνεται ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν ὁ αὐτουργὸς ἐνήργησεν ἐκ δολίας προαιρέσεως, ἀπὸ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἐξ ἀμελείας προῆλθε τὸ ἀδίκημα.

Ἐπὶ τῆς δολίως ἐνεργουμένης πλημμύρας, περὶ ἧς πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 419 οὐσιώδεις ὅροι τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος εἰσίν.

1) Ἡ διόρυξις ἢ φθορὰ τῶν προχωμάτων.

2) Ὁ σκοπὸς τοῦ ἐπενεγκεῖν πλημμύραν διὰ τῆς τοιαύτης διорύξεως ἢ φθορᾶς τῶν προχωμάτων.

3) Ὁ ἀπειλούμενος κίνδυνος εἰς ἀνθρώπους ἢ εἰς κτήματα ἐκ τῆς ἐπικειμένης πλημμύρας. Ἐντεῦθεν γίνεται δῆλον, ὅτι διφυῆς εἶναι ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀδικήματος, προσβάλλοντος τὴν ἀκεραιότητα τοῦ σώματος, τὴν υγείαν ἢ τὴν ζῶην τοῦ πολίτου, ἢ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκ τῆς πλημμύρας εἰς κίνδυνον ἐκτιθεμένων ἀνθρώπων δὲν ὀρίζεται ἐν τῷ νόμῳ, ὅθεν οὐδεμίαν σημασίαν ἔχει, ἐὰν εἰς ἢ πλείονες ἐξετέθησαν εἰς κίνδυνον ἢ ἔπαθον ἐξ αὐτῆς. Ἐπίσης δὲν ὀρίζεται τὸ εἶδος τῶν κτημάτων τῶν ἐκ τῆς πλημμύρας ἀπειλουμένων. Ἐπομένως

¹⁾ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου ἄρθρ. 437 καὶ 457. — Βαυαρικοῦ 1813 ἄρθρ. 254. — 1861 ἄρθρ. 254. — Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἄρθρ. 312 — 314. 325. — Βελγικοῦ ἄρθρ. 547 ἐπομ. Αἱ ἀρχαιότεραι νομοθεσίαι δὲν περιεῖχον εἰδικὰς περὶ τοῦ ἀδικήματος τούτου διατάξεις. Ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ ποινικῇ νομοθεσίᾳ προβλέπεται καὶ τιμωρεῖται μόνῃ ἢ κατὰ τὴν τρωφὴν τῶν τοῦ Νεῖλου προχωμάτων. Lex 10 (47. 11 de exlr. crim.). «In Aegypto qui chomata rumpit vel dissolvit (hi sunt aggeres qui solent aquam Niloticam continere), aequè plectitur extra ordinem, et pro conditione sua, et pro admissi mensura. Lex un. Cod (9.38 de Nili aggeribus). Ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ νεώτερος ὥρισε τὴν ποινὴν τοῦ διὰ πυρὸς θανάτου κατὰ τῶν λαθραίως διακοπτόντων τὰ τοῦ Νεῖλου προχώματα. Lex un. Cod. Theod. (9. 32). — Rein Criminalrecht d. Römer σελ. 363.

ὑπὸ τὴν γενικὴν τοῦ νόμου ἐκφρασιν περιλαμβάνεται ἢ τε κινήτη καὶ ἢ ἀκίνητος κτῆσις.

ἵνα θεωρηθῇ τὸ ἐγκλημα τετελεσμένον, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἐπέλθῃ τὸ ἐκ τῆς ἐνέργειας τοῦ αὐτουργοῦ σκοπούμενον ἀποτέλεσμα, ἥτοι νὰ συμβῇ ἡ πλημμύρα, ἀλλ' ἀρκεῖ ἡ ὑπὸ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας ὅρους γενομένη ἐνέργεια τοῦ αὐτουργοῦ 1).

Πρὸς διαβάθμισιν τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ ἐκ τῆς πλημμύρας ἐπελθὸν ἀποτέλεσμα, εἴτε ἐπὶ προσώπων, εἴτε ἐπὶ κτημάτων καὶ ἀναλόγως τῆς ἐπελθούσης βλάβης ἢ καταστροφῆς ἢ τοῦ ποσοῦ τῆς ζημίας ἐπιτείνεται ἡ καταγνώστεια ποινὴ κατὰ τοῦ ἐνόχου, ὅστις τιμωρεῖται.

1) Μὲ θάνατον, εἰάν τις ἀπέθανεν ἐκ τῆς πλημμύρας. Ὅπως ἐπὶ τοῦ ἐμπρησμοῦ, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς πλημμύρας δὲν ἀπαιτεῖται ὁ θάνατος νὰ ᾖ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀμέσου ἐπιδράσεως τοῦ ὕδατος, ἀλλ' ἀρκεῖ ἡ πλημμύρα νὰ ὑπῆρξε ἡ παραγωγὸς τοῦ θανάτου αἰτία 2).

2) Μὲ δεσμὰ διὰ βίου, εἰάν τις ἐβλάβη ἐπικινδύνως ἢ κατέστη ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν ὑπὲρ τὸ ἐν ἔτος, ἢ εἰάν ἡ πλημμύρα ἐπρόκειτο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέσον μόνον πρὸς ἐκτέλεσιν ἄλλου τινὸς κακουργήματος καὶ ἔγεινε τοῦλάχιστον ἡ ἀποπειρα αὐτοῦ.

1) Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. ἀρθρ. 254.—Οἱ νεώτεροι ποιν. νόμοι ἀπαιτοῦσι πρὸς πέλεσιν τοῦ ἀδικήματος τὴν ὑπαρξίν τῆς πλημμύρας. Ὁρ. Ποιν. νόμου Γερμ. Αὐτοκρ. ἀρθρ. 312.—Schaper ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 891.

2) Οὕτω λ.χ. δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος μόνον ἐκ τῆς καταβυθίσεως τοῦ προσώπου ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῆς ἀποπνίξεως αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπέλθῃ ἕνεκα τῆς καταπτώσεως τοῦ προσώπου ἐξ ὑψηλοῦ τινος βράχου, ὅπου πρὸς σωτηρίαν ἑαυτοῦ κατέφυγεν, ἢ ἐκ τῆς κατακρημνίσεως καταποντισθέντος κτιρίου θεωρεῖται ἡ πλημμύρα ὡς ἡ ἄμεσος τοῦ θανάτου αἰτία. Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 312 n° 3.

3) Μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα, εἴαν τις περιέπεσεν εἰς κίνδυνον ζωῆς, ἢ κατέστη ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν ὑπὲρ τοὺς ἑξ μῆνας μὲν, ἔλαττον ὅμως τοῦ ἐνὸς ἔτους, ἢ εἴαν ἡ ἐντεῦθεν ἐπισυμβᾷσα ζημία ὑπερβαίνει τὰς δισχιλίας δραχμὰς.

4) Μὲ εἰρκτὴν, εἴαν τις κατέστη ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν ὑπὲρ τὸν ἓνα μῆνα, ἔλαττον ὅμως τῶν ἑξ μηνῶν, ἢ εἴαν ἡ ζημία ὑπερβαίνει μὲν τὰς τετρακοσίας δραχμὰς, οὐχὶ ὅμως καὶ τὰς δισχιλίας.

5) Μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον ἐνὸς ἔτους εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωσηιν.

Κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν ἐκ δολίας προαιρέσεως ἐνεργουμένην πλημμύραν πραγματεύεται περὶ τῆς ἐξ ἀμελείας προξενθείσης πλημμύρας τὸ ἄρθρ. 420, ὀρίζον κατὰ τοῦ ἐνόχου ποινὴν τριμήνου τοῦλάχιστον φυλακίσεως. Τὴν ποινὴν αὐτὴν τότε μόνον ἐπισύρει καθ' ἑαυτοῦ ὁ ἐνοχός, ὅτε συνέβη ἡ πλημμύρα πραγματικῶς, ὅθεν ἡ ἐξ ἀμελείας παράλειψις οἷας-δήποτε ἐνεργείας, ἕνεκα τῆς ὁποίας δύναται νὰ ἐπέλθῃ πλημμύρα δὲν ἀρκεῖ, ὅπως χαρακτηρίσῃ τὸν ὑπαίτιον τῆς τοιαύτης παραλείψεως ὡς ἐνοχον πλημμύρας ἐξ ἀμελείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΑΛΛΩΝ ΦΘΟΡΩΝ ΚΑΙ ΒΛΑΒΩΝ ΞΕΝΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ.

**Αρθρ. 421.*

Ἡ ἐκ προθέσεως φθορὰ ἢ βλάβη ξένης ιδιοκτησίας τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν, ἐὰν γείνη εἰς πράγματα ἄλλα παρὰ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰ ἐξῆς ἄρθρα 422—424, ἢ κατ' ἄλλον παρὰ τὸν ἐν αὐτοῖς ὀριζόμενον τρόπον, καὶ ἐὰν, κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς γενομένης ζημίας, ὑπερβαίῃ τὴν ποσότητα τῶν εἴκοσι δραχμῶν.

**Αρθρ. 422.*

Μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν τιμωρεῖται ἡ ἐκ προθέσεως βλάβη ἢ φθορὰ ξένης ιδιοκτησίας, ἐὰν αὕτη πραχθῇ. — 1) δι' ἀναβάσεως ἢ ῥήξεως εἰς κτίρια, ἢ ὑπὸ πολλῶν ἡνωμένων, ἢ παρ' ἀνθρώπων ἐπὶ τούτῳ ἰδίως ὥπλισμένων. — 2) εἰς πράγματα καθιερωμένα πρὸς ὄφελος καὶ χρῆσιν τοῦ δημοσίου, ἰδίως εἰς ἐργαλεῖα κατασβεστικὰ τοῦ πυρὸς, γεφύρας, ὁδοῦς, διώρυγας, χώματα, φρέατα, ὑδραγωγεῖα καὶ τὰ τοιαῦτα. — 3) εἰς δημόσιας (γρ. δημόσια ἐργαστήρια ἢ) ἀποθήκας, ἢ ἄλλα πρὸς κοινὴν χρῆσιν

καὶ ὠφέλειαν τείνοντα οἰκοδομήματα.— 4) εἰς πράγματα, τῶν ὁποίων ἡ συντήρησις διαφέρει ἰδίως τὴν κυβέρνησιν, μάλιστα εἰς συλλογὰς ἀφορώσας τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας, εἰς ἔργα, μηχανὰς, παρασκευὰς, ταμιεύματα, καὶ λοιπὰ ἀνήκοντα εἰς ἐργοστάσια, εἰς τὴν μεταλλείαν, καὶ τὴν χωνευτικὴν.— 5) εἰς δενδροφυτείας καὶ ἄλλα φυτουργήματα.— 6) ἐὰν ἡ ἐκ τῆς φθορᾶς ἢ βλάβης προξενηθεῖσα ζημία ὑπερβαίνει μὲν τὰς τετρακοσίας, δὲ ἀναβαίνει δὲ εἰς τὰς χιλίας δραχμάς.

**Ἀρθρ.* 423.

Με εἰρκτὴν τιμωρεῖται ἡ ἐκ προθέσεως φθορὰ ἢ βλάβη ξένης ἰδιοκτησίας.— 1) ἐὰν δύο ἢ πλείονες τῶν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον 422 ἀναφερομένων περιστάσεων συμπέσωσι, καθόσον εἶναι δυνατὴ ἡ σύμπτωσις των.— 2) ἐὰν ἡ γενομένη ζημία ὑπερβαίνει τὰς χιλίας δραχμάς.

**Ἀρθρ.* 424.

Ἐπίσης με τὴν πλαστογραφίαν κατὰ τοὺς ὅρους τῶν ἄρθρων 247—257 τιμωρεῖται ἡ πρὸς βλάβην ἄλλου ἐπιχειρουμένη ἐξαφάνισις ἢ ὑπεξαγωγή γνησίου τινὸς δημοσίου ἢ ἰδιωτικοῦ ἐγγράφου.

**Ἀρθρ.* 425.

Ὡς ἰδιαίτερα ἐπιβαρυντικὴ αἰτία θεωρεῖται, ἐὰν τοιαύτη ἐκ προθέσεως φθορὰ ἢ βλάβη συμβῇ.— 1) εἰς πράγματα ἰδιότητα τοῦ κράτους, τοῦ Βασιλέως, ἢ τοῦ Βασιλικοῦ οἴκου, ἐκκλησίας τινὸς ἢ καταστήματος δημοσίου, καθιερωμένου εἰς λατρείαν, ἐκπαίδευσιν, ἢ ἀγαθοεργίαν.— 2) εἰς πράγματα, τὰ ὅποια, κατὰ τὴν φύσιν, ἢ τὸν προσδιο-

ρισμόν των, μὴ δυνάμενα νὰ φυλαχθῶσιν ἀσφαλῶς, ἀφίνονται εἰς τὴν δημοσίαν πίστιν, ἰδίως δὲ εἰς καρποὺς ἀσυγκομίστους, εἰς γεωργικὰ σκεύη κείμενα ἐπὶ τῶν ἀγρῶν, εἰς πλοῖα κείμενα ἐπὶ ποταμῶν, ἢ διωρύγων, ὅρμων ἢ λιμένων, καὶ εἰς λευκαينوμένας ὀθόνας, καὶ τὰ παρόμοια.— 3) ἐκ μίσους, ἐκδικήσεως, ἢ κακίας κατὰ τινος δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρέτου ἕνεκα τῆς ἐκτελέσεως ἢ ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας του.— 4) ἐν καιρῷ νυκτός.

**Ἀρθρ. 426.*

Πᾶσα φθορὰ ἢ βλάβη ξένης ἰδιοκτησίας, ἐξαιρουμένων τῶν κατὰ τὸ *ἄρθρ. 422* ἀριθμ. 1—4 καὶ *ἄρθρ. 424* δικαστέων περιπτώσεων, ἀνακρίνεται καὶ τιμωρεῖται ἐπὶ καταμηνύσει ἢ αἰτήσει τοῦ βλαφθέντος.

**Ἀρθρ. 427.*

Ὅστις, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ θανατώσῃ ἢ βλάβῃ κτήνη ἄλλων, φαρμακεύει νομάς, λειμῶνας, λίμνας, ἢ ἄλλα ποτίσματα ζώων· ὅστις διαδίδει ἐκ προθέσεως λύμην, ἢ ἄλλην νόσον ζώων μολυντικὴν, τιμωρεῖται.— 1) μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον ἐξ μηνῶν.— 2) μὲ εἰρκτὴν, ἐὰν τῶνόντι ἐθανατώθησαν ἢ ἐβλάβθησαν ἐντεῦθεν ζῶα ἄλλου ἢ ἄλλων.— 3) μὲ δεσμὰ πρόκαιρα, ἐὰν ἡ βλάβη ἢ ὁ θάνατος ἐξετάθῃ εἰς ζῶα ὀλοκλήρων δῆμων ἢ τόπων.

**Ἀρθρ. 428.*

Ὁ ἐξ ἀπροσεξίας ἢ ἀμελείας ἑνοχος τοιούτων πράξεων τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τριῶν μὲν μηνῶν τὸ πολὺ, κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ προηγούμενου *ἄρθρου 427* ἀριθ. 1,

ἐνὸς δὲ ἕως ἑξ μηνῶν, κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀριθ. 2, καὶ τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀριθ. 3.

Α') Εἰσαγωγή.

Ἀφοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ ἐγένετο λόγος περὶ τοιούτων ζημιῶν, αἱ ὁποῖαι οὐ μόνον βλάβην εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ πολίτου συνεπάγονται, ἀλλὰ συγχρόνως τὸ ἀρτιμελές τοῦ σώματος, τὴν υἰεῖαν ἢ τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἀπειλοῦσιν καὶ κοινῶς ἐπικίνδυνοι εἰσιν, ἔπονται ἀμέσως ἐν τῷ κεφαλαίῳ ΚΣΤ' αἱ φθοραὶ καὶ βλάβαι τῆς περιουσίας, αἱ ἐπὶ πραγμάτων ἀποκλειστικῶς γινόμεναι, καὶ συνιστάμεναι εἰς τὴν καταστροφὴν, τὴν ῥῆξιν, τὴν ἀποκοπὴν, τὴν συντριβὴν αὐτῶν, ἢ εἰς παραπλησίαν ἄλλαν πράξιν. Δι' αὐτῶν οὔτε κοινὸς κίνδυνος ἀπειλεῖται, οὔτε ἡ ζωὴ τοῦ προσώπου ἢ ἡ υἰεῖα ὁπωσδήποτε προσβάλλονται. Ἐπομένως ἥττονος σπουδαιότητος εἰσιν τῶν ἐν τῷ ΚΕ' κεφαλαίῳ μνημονευομένων ἀδικημάτων.

Ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις ποινικοῖς νόμοις δὲν ὑπάρχει εἰδικῶς διατετυπωμένον τὸ ἐγκλημα τῆς φθορᾶς ἢ βλάβης ξένης ἰδιοκτησίας. Ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ ποινικῇ νομοθεσίᾳ ἡ ἐπὶ πραγμάτων ἐπενεχθεῖσα βλάβη ἔτικτεν ἐνοχὴν ἐξ ἀδικήματος (*obligatio ex delicto*) καὶ πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς ζημίας (*damnum injuria datum*) ἡδύνατο νὰ γείνη χρῆσις τῆς ἐκ τοῦ Ἀκουιλίου νόμου ἀγωγῆς (*actio legis Aquiliae*). Κατὰ πρῶτον ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων φθοραὶ τινες καὶ βλάβαι ἀντικειμένων, ὧν ἡ συντήρησις ἀπέβλεπεν εἰς τὸ κοινὸν συμφέρον πάντων τῶν πολιτῶν, ἐχαρκτηρίσθησαν ὡς *crimina extraordinaria* καὶ διὰ δημοσίων ἐτιμωροῦντο ποινῶν, οἷον ἡ ἐκκοπὴ καρποφόρων δένδρων, ἡ καταστροφή τῶν τειχῶν καὶ πυλῶνων, ὡς καὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν, ἡ μάλυνσις ἢ βλάβη τῶν ὑδραγωγείων καὶ κρηνῶν κτλ. ¹⁾).

¹⁾ Lex 2 ἐπομ. Cod. (11, 42 de aquaed.).—Lex 1 § 1 (47, 10 de extr. crim.).—Lex 1 § 2 (43, 10 de via publ.).—Lex 2 § 34 (43, 8

᾽Ωσαύτως ἐν ταῖς νομοθεσίαις τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Καρολίνῃ δὲν ἀνευρίσκομεν εἰδικὰς διατάξεις πρὸς τιμώρησιν τοῦ ἀδικήματος τῆς φθορᾶς ἢ βλάβης ἀλλοτρίων πραγμάτων, ὅπερ κατὰ πρῶτον διεμορφώθη ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις.

Ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῶν κατὰ τῶν ἰδιωτῶν ἀπευθυνόμενων ἀδικημάτων περιέχει ἰδιαίτερον τμήμα, ἐπιγραφόμενον περὶ καταστροφῶν, φθορῶν καὶ ζημιῶν (ἄρθρ. 434—462), ἐν ᾧ, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ ἐγκλήματος τοῦ ἐμπρησμοῦ, καταλέγει ποικίλας ἄλλας φθορᾶς ἢ βλάβας, ἐπενεχθείσας ἐκ δόλου ἢ ἐξ ἀμελείας κατὰ διαφόρων ἀντικειμένων ἰδιωτικῆς κτήσεως, ἢ τῷ δημοσίῳ ἀνηκόντων, οἷον τὴν καταστροφὴν δι' οἰουδήποτε τρόπου κτιρίων, γεφυρῶν, προχωμάτων, ὁδῶν (ἄρθρ. 437), τὴν φθορὰν ἐγγράφων δημοσίων ἀρχῶν (ἄρθρ. 439), τὴν καταστροφὴν καρπῶν ἢ ἐμπορευμάτων (ἄρθρ. 440 ἐπομ.), τὴν ἐκκοπὴν δένδρων (ἄρθρ. 445), τὸν φόνον ἢ τὴν δηλητηρίασιν κτηνῶν (ἄρθρ. 452—454) κτλ. — Γενικώτερον κατὰ τι τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμουπραγματεύεται ὁ Βαυαρικὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1813 περὶ τοῦ ἀδικήματος αὐτοῦ, χαρακτηρίζων ὡς κακούργημα τὴν ἐκ δολίας προαιρέσεως καταστροφὴν ἢ βλάβην τῆς περιουσίας, τὴν ἐπαπειλοῦσαν κοινὸν κίνδυνον (ἄρθρ. 244). Ἐν τῇ κατηγορίᾳ τοῦ τοιοῦτου εἵδους τῆς φθορᾶς ἢ βλάβης συμπεριλαμβάνει τὸν ἐμπρησμόν (ἄρθρ. 245—254), τὴν ἐπίτηδες ἐνεργουμένην πλημμύραν (ἄρθρ. 254) καὶ τὴν κατασκευὴν ὑπονόμου πρὸς τοποθέτησιν πυρίτιδος ἐπὶ σκοπῷ καταστροφῆς (ἄρθρ. 255). Ὡς πλημμέλημα δὲ χαρακτηρίζει πᾶσαν φθορὰν ἢ βλάβην τῆς περιουσίας, γενομένην κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον καὶ ἐπιφέρουσαν ζημίαν 50 τουλάχιστον φιορινίων (ἄρθρ. 383—386).

Τὸ Βαυαρικὸν νομοσχέδιον τοῦ 1822 διευκρίνισεν ἔτι μάλλον

ne quid in loco publ.). *Rein Criminalrecht d. Römer* σελ. 342. — *Berner Lehrb.* ἄρθρ. 302—305 σελ. 584.

τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀδικήματος, ἀποχωρίσαν ἀπ' αὐτοῦ τὸν ἐμπρησμόν καὶ τὴν πλημύραν, περὶ ὧν ὡς ἀδικημάτων προσβαλλάντων τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν πραγματεύεται ἰδιαιτέρως (ἄρθρ. 186 ἐπομ. 189 ἐπομ.), ἀνέγραψεν δὲ ἐν ἄρθρ. 314 εἰδικὰς διατάξεις ἀποκλειστικῶς ἀναφερομένους εἰς τὸ ἀδίκημα τῆς φθορᾶς ἢ βλάβης ξένης ἰδιοκτησίας. Ἀλλ' οἱ ὅρισμοι τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἐθεωρήθησαν ἀνεπαρκεῖς πρὸς τιμώρησιν τῶν ποικίλων περιπτώσεων τοῦ ἐγκλήματος τῆς φθορᾶς ἢ βλάβης ξένης περιουσίας καὶ ἀνάλογον τοῦ ἀξιοποίνου αὐτῶν διαβάθμισιν, διὸ τὰ μεταγενέστερα νομοσχέδια τοῦ 1827 (ἄρθρ. 302—304) καὶ 1831 (ἄρθρ. 349—353) διὰ διαφόρων προσθέτων διατάξεων συνεπλήρωσαν τὰ κενὰ τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1822 ἐπὶ τῇ βάσει δ' αὐτῶν συνετάχθησαν οἱ ὅρισμοι τῶν σχετικῶν ἄρθρων τοῦ ἡμετέρου νόμου.

Β') Στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος.

1) Ἀντικείμενον τοῦ ἀδικήματος ἐστὶ πᾶν κτῆμα κινητὸν ἢ ἀκίνητον, ἔμψυχον ἢ ἄψυχον, μὴ ἀνῆκον εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ αὐτουργοῦ τοῦ ἀδικήματος, ἀλλ' ἀποτελοῦν μέρος ἄλλοτρίας ἰδιοκτησίας ¹⁾. Εἶναι δὲ ὅλως ἀδιάφορον, ἂν τὸ ἐπὶ τοῦ τοιοῦτου πράγματος δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας προσήκει εἰς φυσικὸν ἢ ἠθικὸν πρόσωπον, εἰς ἰδιώτην ἢ εἰς τὸ δημόσιον. Ἀντικείμενον τοῦ ἀδικήματος δὲν δύνανται νὰ ᾧσι τὰ ἀσώματα πράγματα, τὰ μὴ ὑποπίπτοντα ταῖς αἰσθήσεσι, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν δύναται τις ὕλικῶς νὰ ἐπιδράσῃ ²⁾.

2) Ἡ ἐνέργεια ἢ πρὸς τελεσιουργίαν τοῦ ἀδικήματος ἄγουσα

¹⁾ Ἐὰν πλείονες εἰσὶ συνιδιοκτῆται πράγματός τινος καὶ ἡ παρ' ἐνός ἐξ αὐτῶν γενομένη φθορά ἢ βλάβη αὐτοῦ λογίζεται ἀξιοποίνος.—Stenglein Commentar ἄρθρ. 342. n° 12.—Meyer Lehrb. § 106. σελ. 431.

²⁾ Οἷον αἱ ἀπειτήσεις. Ὡς τοιαῦτα δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσι νῦν ὁ ἀτμὸς καὶ τὸ ἀερίφως, ἐφ' ὧν χωρεῖ ἡ ἔννοια τοῦ ἀδικήματος. Orpenhoff Commentar ἄρθρ. 303 n° 10.

συνίσταται εἰς τὴν δι' οἰουδήποτε μέσου φθορὰν ἢ βλάβην ἀλλοτριῶν πραγμάτων. Ὁ εἰδικώτερος ὁρισμὸς τοῦ τρόπου τῆς παραγωγῆς τῆς φθορᾶς ἢ βλάβης ἀποβαίνει ἐντελῶς ἀδύνατος ἐνεκα τῆς ποικιλίας τῶν μέσων, ὧν δύναται νὰ γείνη ἐκάστατε χρήσις. Ἐν γένει δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ὑπαρξίν φθορᾶς ἢ βλάβης, οὐ μόνον ὅταν ἐπῆλθεν ἡ τελεία ἢ ἡ μερικὴ τοῦ πράγματος καταστροφή, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐπῆλθεν ἡ ἐλάττωσις τῆς ἀξίας, ἢ ὁ περιορισμὸς τῆς χρησιμότητος αὐτοῦ ¹⁾).

3) Ἡ τοιαύτη ἐνέργεια δέον νὰ ἀπορρέῃ ἐκ τῆς δολίας προαιρέσεως τοῦ αὐτουργοῦ ἐκ προθέσεως ἐπιχειροῦντος τὴν βλάβην ἢ φθορὰν οἰουδήποτε ἀντικειμένου ²⁾). Ἡ ἐξ ἀμελείας ἢ ἐκ ἀπειθαρχίας τοῦ αὐτουργοῦ φθορὰ ἢ βλάβη, χορηγοῦσα μόνον δικαίωμα πολιτικῆς ἀποζημιώσεως, δὲν συνεπάγεται τὴν τιμώρησιν τοῦ αὐτουργοῦ.

4) Τετελεσμένον λογίζεται τὸ ἀδίκημα, εὐθὺς ἅμα ἐπέλθῃ ἡ διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ αὐτουργοῦ ἐπιδιωκομένη βλάβη ἢ φθορά. Ἐὰν ἡ βλάβη ἀντιστοιχῇ ἀκριβῶς πρὸς ἐκείνην, ἣν ἐσκόπει νὰ ἐκτελέσῃ ὁ αὐτουργός, δὲν ἐξετάζεται, ἀλλ' ἀρκεῖ μόνον ἐκ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ νὰ ἐπῆλθεν οἰαδήποτε βλάβη.

Γ') Διαβάθμισις τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως.

Ὡς πρὸς τὴν διαβάθμισιν τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως ἐγγε-

¹⁾ Stenglein Commentar. τόμ. II σελ. 578. — Weiss Commentar τομ. II σελ. 250. — Ὡς φθορὰ πράγματός τινος δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ κηλίδωσις ἢ ἡ ρύπανσις αὐτοῦ. — Ὡς βλάβη δὲ λογίζεται καὶ ἡ ἀνάμιξις αὐτοῦ μετ' ἄλλων οὐσιῶν, δι' ἧς ἡ ἐλάττωσις τῆς ἀξίας ἐπέρχεται, οἷον τοῦ οἴνου μεθ' ὕδατος. — Oppenhoff Commentar ἀριθρ. 330 n° 12.

²⁾ Ἡ ἀφορμὴ, ἐξ ἧς ἡ τοιαύτη ἐνέργεια τοῦ αὐτουργοῦ προῆλθε, δὲν λογίζεται ὡς οὐσιῶδες στοιχεῖον τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος. Τινὲς τῶν ἀρχαιοτέρων ποινικῶν νόμων, ἐν οἷς ἐν μέρει καὶ ὁ Βυζαντινὸς τοῦ 1813 ἀριθ. 383, ἀπῆλθον τὴν ἐκ κακοβουλίας, πλεονεξίας, ἐκδικήσεως ἐπιχείρησιν τοῦ ἀδικήματος.

νετο δεκτὸν τὸ αὐτὸ σύστημα, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς κλοπῆς ἐφηρ-
μόσθη. Ἐν πρώτοις διακρίνεται ὁ κατώτατος βαθμὸς τοῦ ἀδι-
κήματος, ἡ ἀπλὴ βλάβη ἢ φθορά, ἣτις ὑφίσταται, ὁσάκις ἡ ἀξία
τῆς γενομένης ζημίας εἶναι ἀνωτέρα μὲν τῶν εἴκοσι, δὲν ὑπερ-
βαίνει ὅμως τὴν ποσότητα τῶν τετρακοσίων δραχμῶν, καὶ
ἡ βλάβη ἢ φθορά δὲν ὑπάγεται εἰς τινὰ τῶν εἰδικῶς προ-
νοουμένων περιπτώσεων τῶν ἐν τοῖς ἄρθρ. 422 — 424 πε-
ριεχομένων. Ἡ τοιαύτη βλάβη ἢ φθορά τιμωρεῖται διὰ φυλα-
κίσεως (ἄρθρ. 421) ¹⁾. Μετ' αὐτὴν ἔπονται ἀμέσως αἱ περι-
πτώσεις, καθ' ἃς, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ
ἀδικήματος, εἴτε ἕνεκα τῶν ἰδιαζόντων προσόντων, ἢ τοῦ
προορισμοῦ τῶν πραγμάτων, καθ' ὧν ἐπηνέχθη ἡ βλάβη ἢ ἡ
φθορά, εἴτε ἕνεκα τοῦ ποσοῦ τῆς βλάβης, εἴτε ἕνεκα τῆς συμ-
πτώσεως πολλῶν φθορῶν ἢ βλαβῶν ἐπιτείνεται ὁ βαθμὸς τοῦ
ἀξιοποίνου τῆς πράξεως.

1) Ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως λογίζεται ὡς ἐπιβαρυντικὴ
τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως αἰτία, ἐὰν ἡ βλάβη ἐγένετο δι' ἀνα-
βάσεως, ἢ διὰ ῥήξεως, ἢ ὑπὸ πολλῶν ἡνωμένων, ἢ παρ' ἀνθρώ-
πων ἐνόπλων (ἄρθρ. 422 § 1).

2) Ἐνεκα τοῦ εἵδους ἢ τοῦ προορισμοῦ τῶν ἀντικειμένων
ἐπιτείνεται ὁ βαθμὸς τοῦ ἀξιοποίνου, ὁσάκις ἡ βλάβη ἢ φθορά
ἐξετελέσθη.

α') Εἰς πράγματα προωρισμένα πρὸς κοινὸν ὄφελος ἢ χρῆ-
σιν ²⁾, ἰδίως εἰς ἐργαλεῖα κατασκευαστικὰ τοῦ πυρὸς, γεφύρας,
ὁδοῦς, διώρυγας, προχώματα (Dämmen), φρέατα, ὑδραγωγεῖα

¹⁾ Ὅσακις ἡ βλάβη ἢ φθορά εἶναι κατωτέρα τῶν εἴκοσι δραχμῶν,
ἡ πράξις φέρει χαρακτηριστὰ πταίσματος καὶ τιμωρεῖται διὰ κρατή-
σεως ἢ προστίμου (ἄρθρ. 693).

²⁾ Τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον τοῦ ἁρθροῦ 422 § 2 λέγει πρὸς ὄφελος
καὶ χρῆσιν τοῦ δημοσίου, ἐν ᾧ τὸ Γερμανικὸν κείμενον λέγει «*Zum
Nutzen oder Dienste des Publicum*», ὅπερ δηλοῖ πράγματα «ὡ-
φέλιμα ἢ χρήσιμα εἰς τὸ κοινόν.» Ἡ φθορά ἢ βλάβη πραγμάτων ἀνη-
κόντων εἰς τὸ δημόσιον προβλέπεται ἐν ἄρθρ. 425 § 1.

καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἡ μνηεὶα τῶν εἰρημένων ἀντικειμένων γίνεται ἐνδεικτικῶς μόνον, ὅθεν ἡ φθορὰ ἢ βλάβη καὶ παντὸς ἄλλου πράγματος, πρὸς κοινὴν ἀσφάλειαν χρησίμου, ὑπάγεται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ § 2 τοῦ ἄρθρ. 422¹⁾).

β') Εἰς δημόσια ἐργαστήρια, ἢ ἀποθήκας, ἢ ἄλλα πρὸς κοινὴν χρῆσιν καὶ ὠφέλειαν τείνοντα οἰκοδομήματα.

γ') Εἰς πράγματα τῶν ὁποίων ἡ συντήρησις διαφέρει ἰδίως τὴν κυθέρνησιν, μάλιστα εἰς συλλογὰς ἀφορώσας τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας, εἰς ἔργα, μηχανὰς, παρασκευὰς, ταμιεύματα καὶ λοιπὰ ἀνήκοντα εἰς ἐργαστάσια, εἰς τὴν μεταλλείαν, καὶ τὴν χωνευτικὴν.

δ') Εἰς δενδροφυτείας καὶ ἄλλα φυτουργήματα²⁾.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 μνημονευομένας περιπτώσεις τοῦ ἄρθρ. 422 (§ 1—5) τιμωρεῖται ὁ ἐνοχος διὰ φυλακίσεως τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν.

3) Ἡ ἀξία τῆς ἐπενεχθείσης βλάβης λογίζεται ὡς ἐπιβαρυντικὴ αἰτία τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως, ἐὰν ὑπερβαίῃ τὰς τετρακοσίας δραχμὰς, ὅτε ὁ ἐνοχος διὰ διετούς τοῦλάχιστον φυλακίσεως τιμωρεῖται (ἄρθρ. 422 § 6), ἢ ἐὰν ἦναι ἀνώτερα τῶν χιλίων (ἄρθρ. 423 § 2), ὅτε καταγινώσκεται κατὰ τοῦ ἐνόχου ἡ ποινὴ τῆς εἰρκτῆς.

¹⁾ Motive z. Entwürfe 1827 σελ. 358. Δυνάμει τῆς γενικῆς ρήτηρας τοῦ § 2 τοῦ ἄρθρ. 422 δυνάμεθα νὰ ὑπαγάγωμεν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐν αὐτῷ μνημονευομένων πραγμάτων τοὺς σωλῆνας τοῦ ἀερίοφωτος, τὰς σιδηρὰς βάρδους τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, τὰ σήματα ἐφ' ὧν ἐμφαίνονται αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ τῶν ὁδῶν, τὰς δημοσίας κρήνας, καὶ δεξαμενὰς κτλ.

²⁾ Διάταγμα 31 Δεκεμβρίου 1836 περὶ προφυλάξεως τῶν δενδροφυτειῶν. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 14 τοῦ διατάγματος αὐτοῦ αἱ βλάβαι καὶ φθοραὶ τῶν δενδροφυτειῶν καὶ φυτουργημάτων δικάζονται ὑπὸ τῶν πταισματοδικῶν, καὶ ὅταν χαρακτηρὰ πλημμελήματος φέρωσι.—Διάταγμα 1. Ἰουλίου 1838 περὶ εὐθύνης τῶν δήμων διὰ τὰς γενομένας εἰς τὰ δένδρα καὶ ἄλλας φυτείας φθορὰς.

4) Τέλος τὸ ἀξιόποινον τοῦ αὐτουργοῦ ἐπιτείνεται, καταγνωσχομένης κατὰ τοῦ ἐνόχου τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς κατὰ τὸ § 1 τοῦ ἄρθρ. 423, ἐὰν δῶν ἢ πλειότεραι τῶν ἐν ἄρθρ. 422 μνημονευομένων περιπτώσεων συμπύσωσιν.

Δ') Ἐπιβαρυντικαὶ αἰτίαι τῆς ποινῆς.

Οἱ λόγοι τῆς ἐπιβαρύνσεως τῆς κατὰ τοῦ ἐνόχου καταγνωστέας ποινῆς δυνάμει τῶν ὁρισμῶν τῶν ἄρθρ. 421—423 ἀπορρέουσιν, εἴτε ἐκ τοῦ προσώπου, εἰς ὃ ἀνήκουσι τὰ κτήματα, εἴτε ἐκ τῆς ἰδιαζούσης φύσεως ἢ τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν, εἴτε ἐκ τῆς ἀφορμῆς, ἐξ ἧς ἡ ἐκτέλεσις προήλθεν, εἴτε τέλος ἐκ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐτελέσθη τὸ ἀδίκημα. Ὅθεν ἡ ποινὴ ἐπιτείνεται, ὅταν ἡ φθορὰ ἢ βλάβη ἐξετελέσθη·

1) Εἰς πράγματα ἰδιόκτητα τοῦ κράτους, τοῦ Βασιλέως, ἢ τοῦ Βασιλικοῦ οἴκου, ἐκκλησίας τινὸς, ἢ καταστήματος δημοσίου καθιερωμένου εἰς λατρείαν, ἐκπαίδευσιν ἢ ἀγαθοεργίαν.

2) Εἰς πράγματα τὰ ὅποια, κατὰ τὴν φύσιν ἢ τὸν προορισμὸν τῶν, μὴ δυνάμενα νὰ φυλαχθῶσιν ἀσφαλῶς, ἀφίνονται εἰς τὴν δημοσίαν πίστιν, ἰδίως δὲ εἰς καρποὺς ἀσυγκομίστους, εἰς γεωργικὰ σκευὴ κείμενα ἐπὶ τῶν ἀγρῶν, εἰς πλοῖα κείμενα ἐπὶ ποταμῶν ἢ διορύγων, ὄρμων ἢ λιμένων καὶ εἰς λευκαينوμένας ὀθόνας καὶ τὰ παρόμοια.

Ἐμφότεραι αἱ εἰρημέναι περιπτώσεις ἀντιστοιχοῦσιν ἐντελῶς πρὸς τὰς μνημονευόμενας ἐν § 1. 2 τοῦ ἄρθρ. 376, τοῦ κανονίζοντος τὰς ἐπιβαρυντικὰς τῆς κλοπῆς αἰτίας, ὥστε δὲν χρήζουσιν ἰδιαιτέρας ἀναπτύξεως 1).

3) Ἐκ μίσους, ἐκδικήσεως ἢ κακίας κατὰ τινος δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρετοῦ ἕνεκα τῆς ἐκτελέσεως, ἢ ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας του, εἰς πράγματα ἀνήκοντα εἰς αὐτόν.

Ἡ περίπτωσις αὕτη δὲν μνημονεύεται ἐν ταῖς Βρυαρικοῖς

1) Ὅρ. Ἐρμηνείαν ἄρθρ. 376 ἐν σελ. 73 ἐπομ.

νομοσχεδίοις. Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, ἀπομιμούμενος τὸν Γαλλικὸν Ποινικὸν νόμον, ὅστις ἐν ἄρθρ. 450 περιέχει παραπλησίαν διάταξιν, καθιέρωσε τὴν περὶ τῆς ὁ λόγος ἐπιβαρυντικῆς αἰτίας τῆς ποινῆς, πρὸς ἰδιαιτέραν προστασίαν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν, οἵτινες ἔνεκα τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθυκόντων αὐτῶν δύνανται νὰ προκαλέσωσιν παρανόμους προσβολάς. Ἀλλ' ἡ ἀπομίμησις ἀπέβη ἀτυχῆς, διότι, ὅπως ἐν τῷ Γαλλικῷ ποινικῷ νόμῳ, οὕτω καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ δύναται νὰ ἐγερθῇ δισταγμὸς περὶ τοῦ ἰδιοκτῆτου τῶν καταστραφέντων ἢ βλαβέντων πραγμάτων¹).

Ἐκ τῆς ἀλληλουχίας τῶν διατάξεων τοῦ νόμου ὀδηγούμενοι καὶ τὸν σκοπὸν τῆς καθιερώσεως τῆς ἐπιβαρυντικῆς ταύτης αἰτίας ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, δυνάμεθα ἀδιστακτικῶς νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι τὰ πράγματα, καθ' ὧν ἐπηνέχθη ἡ φθορὰ ἢ ἡ βλάβη πρέπει ν' ἀνήκωσιν εἰς τὸν δημόσιον ὑπάλληλον ἢ ὑπηρετὴν²).

Ἡ δὲ ἐπιχείρησις τοῦ ἐγκλήματος δεῖν νὰ προέρχεται ἐκ μίσους ἐκδικήσεως ἢ κακίας ἔνεκα τῆς ἐκτελέσεως ἢ ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας. Τὸ πρῶτον προϋποθέτει ὠρισμένην τινὰ ἢ πλείονας πράξεις τῆς ὑπηρεσίας τετελεσμένας ἤδη, ἔνεκα τῶν ὁποίων προεκλήθη τὸ μῖσος, ἡ ἐκδίκησις καὶ ἡ κακόβουλος διάθεσις, τὸ δεύτερον ὑπονοεῖ τὸ εἶδος τῆς ὑπηρε-

¹) Κατὰ τὸ κείμενον τοῦ ἡμετέρου νόμου καὶ αὕτη ἡ γραμματικὴ σύνταξις εἶναι πλημμελής, διότι ἡ φθορὰ ἢ βλάβη ἀναφέρεται εἰς τὸν δημόσιον ὑπάλληλον ἢ ὑπηρετὴν, ἐν ᾧ ἀντικείμενον αὐτῆς εἰσὶ πάντοτε κτήματα.

²) Τοιαύτην δίδουσιν ἐρμηνεῖαν καὶ οἱ Chauveau-Hélie Code Pénal II n° 3932 λέγοντες «C'est à raison de la qualité de la personne lésée par le délit, et c'est pour protéger ses fonctions, que la peine s'aggrave.» Καὶ ὁ Βασιρικὸς Ποιν. νόμος τοῦ 1861, ὅστις ἐν ἄρθρ. 340 § 5 περιέχει παραπλησίαν διάταξιν, ῥητῶς μνημονεύει, ὅτι ἡ φθορὰ ἢ ἡ βλάβη δεῖν ν' ἀπευθύνηται κατὰ πραγμάτων ἀνηκόντων εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρετοῦ.

σίας ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου παράγονται συνήθως ἀφορμαὶ μίσους, ἐκδικήσεως ἢ κακίας ¹⁾).

4) Ἐν καιρῷ νυκτός ²⁾).

Ε') Ἐξαφάνισις ἢ ὑπεξαγωγή ἐγγράφων.

Ἡ ὑπεξαγωγή ἢ ἔξαφάνισις ἐγγράφων ὑπὸ διαφόρους ἐπόψεις χαρακτηρίζεται ἀξιόποινος ἐν τῷ ἡμετέρῳ ποιν. νόμῳ καὶ ἰδιαίτεραι ἐκάστοτε περὶ τιμωρήσεως τοῦ ἐνόχου ἀναγράφονται ποιναί. Ἐν ἄρθρ. 132 § 3 καὶ 4 χαρακτηρίζεται καὶ τιμωρεῖται ὡς προδοσία τῆς πατρίδος ἢ ἔξαφάνισις ἐγγράφων ἢ τίτλων περὶ τῶν δικαιωμάτων ἢ ἀξιώσεων τῆς ἐπικρατείας καὶ ἡ παράδοσις ἐγγράφων εἰς ἐξωτερικὴν τινα δύναμιν. Διὰ τοῦ ἄρθρ. 191 τιμωρεῖται ἡ ἀπόκρυψις ἢ ἔξαφάνισις ἀρχαιρεσιακοῦ ψηφοδελτίου. Ἐν ἄρθρ. 267 (Τομ. Α'. σελ. 298) διὰ τῆς κατὰ τοῦ ψευδόρκου μάρτυρος ἐπιβλητέας ποινῆς τιμωρεῖται ὁ ἐν πολιτικῇ ἢ ποινικῇ ὑποθέσει ἀποκρύπτων ἢ ἀφανίζων ἔγγραφα ἢ ἄλλα ἀποδεικτικὰ μέσα. Τὸ ἄρθρ. 392 χαρακτηρίζει ὡς ἐνοχον ὑπεξαίρέσεως τὸν ἐκ τοῦ φακέλλου δικαστικῆς ὑποθέσεως ἀποσπῶντα ἢ ὑπεξαίρουντα ἔγγραφα παρεκτικὰ δικαιωμάτων ἢ ἀποδεικτικὰ δικολογικῶν σχέσεων. Τέλος κατὰ τὰ ἄρθρ. 394 καὶ 395 τιμωρεῖται ἡ ἄρνησις τῆς ἀποδόσεως ἐγγράφων παρεκτικῶν δικαιωμάτων, ἅτινα ἐνεπιστεύθησάν τινι ὡς δημοσίῳ ὑπαλλήλῳ, ἢ τὰ ὅποια κατόρθωσεν ἢ λάβῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ δυνάμει τοῦ τοιοῦτου αὐτοῦ χαρακτηῖρος. Ὅλως διάφορος τῶν εἰρημένων περιπτώσεων εἶναι ἡ περὶ τῆςπραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 424 ³⁾ κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ

¹⁾ Α. χ. Κατὰ δημοσίων εἰσπρακτόρων ἢ ἐνοικιαστῶν, κατὰ κλητῆρων ἢ χωροφυλάκων ἐπιτετραμένων τῇ συλλήψει δυστροπούντων φορολογουμένων ἢ στρατευσίμων κτλ. ὅρ. καὶ ἐρμηνείαν ἄρθρ. 159 (21 Ν. Ἐξυβρισ.) ἐν τομ. Α'. σελ. 116.

²⁾ Ὅρ. ἄρθρ. 376 § 7. ἐν σελ. 75.

³⁾ Ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813, ἐχαρακτήριζε τὴν ἐπὶ βλάβῃ τινὸς γενομένην ἀπόκρυψιν, ὑπεξαγωγήν ἢ ἔξαφάνισιν ἐγγράφων ὡς

ὁποῖου οὐσιώδη στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος εἰσὶν :

1) Ἡ ἐξαφάνισις (Vernichtung) ἢ ἡ ὑπεξαγωγή (Unterdrückung) ἐγγράφου τινός. Ἡ ἐξαφάνισις ἐγγράφου συνίσταται εἰς τὴν καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ὑλικὴν καταστροφὴν αὐτοῦ, εἴτε σχιζομένου ἢ καιομένου, εἴτε ἀλλοιουμένου τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ διὰ σβέσματος, ξέσματος, μελανώσεως ἢ ἄλλης οἰαςδῆποτε φθοροποιᾶς ἐπιδράσεως, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἐξεδόθη ¹⁾).

Ἡ ὑπεξαγωγή συνίσταται εἰς τοιαύτην τινὰ ἐνέργειαν, δι' ἧς προσκαίρως ἢ διαρκῶς στερεῖται τις παρὰ νόμῳ τῆς χρήσεως τοῦ ἐγγράφου. Ἡ ὑπεξαγωγή δύναται νὰ συμβῇ ἢ λάθρα, ἢ διὰ τῆς αὐθαίρετου ἀφαιρέσεως ἐγγράφου τινός ²⁾, ἢ διὰ τῆς παρα-

εἰδικὴν περίπτωσιν τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἀπάτης (ἄρθρ. 257 καὶ 267) Τὰ μετ' αὐτὸν Νομοσχέδια τοῦ 1827 (ἄρθρ. 179) καὶ 1831 (ἄρθρ. 212) καταλέγουσι τὸ ἀδίκημα τοῦτο μεταξὺ τῶν περιπτώσεων τῆς πλαστογραφίας, ὡς δευτέραν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 258 τοῦ ἡμετέρου Ποιν. νόμου, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰ παρατεθειμένα ἄρθρα αὐτῶν. Διὰν ὁρθῶς ὁ ἡμέτερος νόμος κατατάσσῃ τὴν πρᾶξιν μεταξὺ τῶν ἐγκλημάτων τῆς φθορᾶς ἢ βλάβης ξένης ιδιοκτησίας, διότι δι' αὐτῆς τελεσιουργεῖται τὸ ἀδίκημα, καὶ ἐπομένως τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν αὐτοῦ στοιχεῖον ἐστίν.

1) Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3940.— Ἡ πλαστογραφία ἐν τινι ἐγγράφῳ διαφέρει κατὰ τοῦτο τῆς ἐξαφανίσεως τοῦ περιεχομένου ἐγγράφου τινός, καθόσον αἱ διὰ τῆς πλαστογραφίας γινόμεναι ἐν αὐτῷ ἀλλοιώσεις δὲν καταστρέφουσι καθ' ὅλοκληρίαν ἢ ἐν μέρει τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε νὰ ἀναιρῶσιν τὸν σκοπὸν, δι' ὃν ἐξεδόθη τὸ ἔγγραφο, καὶ ἐπομένως ν' ἀποβάλλῃ πᾶσαν ἀποδεικτικὴν ἰσχύν. Οὕτω λ.χ. ἡ ἀλλοίωσις τῆς ἐν τινι ἐγγράφῳ πνευματικῆς ἀποτελεῖ πλαστογραφίαν, ἡ δὲ καθ' ὅλοκληρίαν ἐξάλειψις ἀποτελεῖ ἐξαφάνισιν τοῦ ἐγγράφου. — Oppenhoff Strafgesetzbuch ἄρθρ. 267. n° 14 καὶ 274 n° 7.

2) Ἀνταγκάζει αὐτῆς προϋποθέσεις δὲν εἶναι πάντοτε ἡ διὰ λαθραίου τρόπου ἀφαιρέσις τοῦ ἐγγράφου. Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 274 n° 8.

κρατήσεως αὐτοῦ παρ' ἐκείνου, εἰς ὃν κατὰ πλάνην ἐδόθη ¹⁾).

2) Τὸ ἔγγραφον, τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ ἐξαφάνισις ἢ ἡ ὑπεξαγωγή, πρέπει νὰ ᾖ γνήσιον, ὅπως ἐξ αὐτοῦ πηγάζωσι δικαιώματα ὥστε ἡ ἐξαφάνισις ἢ ἡ ὑπεξαγωγή αὐτοῦ νὰ ἐπιφέρῃ ζημίαν, καὶ ν' ἀνήκῃ ἢ εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν δημοσίων ἢ εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἰδιωτικῶν ἐγγράφων ²⁾).

Ἐν ἄρθρ. 424 δὲν λέγεται ῥητῶς εἰς τίνα πρέπει ν' ἀνήκῃ τὸ ἔγγραφον ³⁾. Ἀλλ' οὐδεὶς εὐλογος διαταγμὸς δύναται νὰ ὑπάρξῃ, ὅτι κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον τὸ ἔγγραφον, περὶ οὗ ὁ λόγος, πρέπει νὰ ᾖ ἀλλότριον τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ αὐτουργοῦ, διότι κατὰ τοὺς γενικοὺς ὅρους τοῦ ἀδικήματος τῆς φθορᾶς ἢ βλάβης τὸ ἀντικείμενον καθ' οὗ αὕτη ἀπευθύνεται, δεόν ν' ἀνήκῃ εἰς ξένην περιουσίαν ⁴⁾.

¹⁾ Ὅσάκις ἡ ἀφαίρεσις ἐγγράφου τινὸς γίνεται ἐπὶ σκοπῷ τῆς παρακρατήσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀφαιροῦντος, ἵνα ἔχῃ αὐτὸ ὡς ἰδιοκτησίαν του, ἡ πράξις φέρει χαρακτῆρα κλοπῆς (ἄρθρ. 371). Ὅσάκις δὲ δὲν ὑπάρχει τοιοῦτος σκοπὸς, ἀλλ' ὁ σκοπὸς τῆς βλάβης ἐτέρου προσώπου ἢ πράξις χαρακτηρίζεται ὡς φθορὰ ἢ βλάβη ξένης ἰδιοκτησίας καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν περίπτωσιν τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 424 προνοουμένην. Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 242 n° 4. — Ἐπίσης ἡ ἄρνησις τῆς ἀποδόσεως ἐγγράφου τινὸς, διαπιστευθέντος τινὶ, χαρακτηριστεία ἐστὶν ὡς ὑπεξαίρεσις (ἄρθρ. 385), ἐὰν δὲ μετ' αὐτῆς συντρέχῃ, ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς κλοπῆς δύναται νὰ συμβῇ, ὁ σκοπὸς τῆς βλάβης ἐτέρου προσώπου ὑπάρχει κατ' ἰδέαν συρροὴ ἀδικημάτων.

²⁾ Περὶ τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων ὁρ. τὸ ἐν τῇ ἔρμηνει τῶν ἄρθρ. 248 καὶ 258 εἰρημένα ἐν τόμ. Α' σελ. 255 καὶ 269. — Τὸ ἔγκυρον τοῦ ἐγγράφου δὲν ἀπαιτεῖται ὡς στοιχεῖον τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος, διότι ἐν ὅσῳ τὸ κύρος αὐτοῦ δὲν προσβληθῇ παράγει νόμιμα ἀποτελέσματα. Ὅθεν καὶ εἰκονικὸν ἔγγραφον, καὶ ἔγγραφον διὰ βίας ἢ δι' ἀπάτης συνταχθὲν ἀποτελεῖ ἀντικείμενον τοῦ ἐγκλήματος. — Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 274 n° 6.

³⁾ Ὅρ. ποιν. νόμου Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἄρθρ. 274 ὕπερ ῥητῶς ἀπαιτεῖ «Eine Urkunde, welche ihm (dem Thäter) entweder überhaupt nicht oder nicht ausschliesslich gehört».

⁴⁾ Ἡ ὑπεξαγωγή ἐγγράφου ἡ γενομένη παρ' ἐκείνου εἰς ὃν ἀνήκει

3) Ἡ ἐξαφάνισις ἢ ὑπεξαγωγή τοῦ τοιούτου ἐγγράφου πρέπει νὰ γείνη ἐπὶ σκοπῷ βλάβης ἐτέρου τινός. Ὅθεν, ὡς ἂν δὲν ἀποδεικνύεται ἢ ἐπὶ σκοπῷ βλάβης ἐπιχειρήσεις τῆς πράξεως, δὲν εἶναι τιμωρητέος ὁ αὐτουργὸς δυνάμει τοῦ ἀρθρ. 424, ὡς ἐλλείποντος ἐνὸς ἐκ τῶν συστατικῶν τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος ὄρων.

Ὁ σκοπὸς τῆς βλάβης ὑφίσταται, οὐ μόνον ὡς ἂν συνέπεια τῆς ἐξαφανίσεως ἢ ὑπεξαγωγῆς ἐγγράφου τινὸς δύναται νὰ ᾖ ἢ στήρησις νομίμου ἀποδεικτικοῦ μέσου τῶν ἀπαιτήσεων ἢ υποχρεώσεων, αἵτινες δι' αὐτοῦ βεβαιοῦνται, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἀπλῶς δυσχεραίνεται ἢ ἀπόδειξις τῶν ἐνοχικῶν σχέσεων, ἢ ἐπέρχεται βραδύτης ἢ ἀναβολὴ εἰς τὴν ἐνάσκησιν τῶν ἀπαιτήσεων τινος. Εἶναι δὲ ὅλως ἀδιάφορον, ἂν ἐπῆλθε πρᾶγματι ἢ σκοπούμενη βλάβη, ἢ ἡδυνήθη ν' ἀποφύγη αὐτὴν τὸ πρόσωπον, ἐπὶ βλάβῃ τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἢ ἐξαφάνισις ἢ ἡ ὑπεξαγωγή τοῦ ἐγγράφου ¹⁾).

Ἡ σκοπούμενη βλάβη δὲν ἀπαιτεῖται ν' ἀπευθύνεται πρὸς τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ ἀνήκει, ἢ τὸ ὁποῖον κατέχει ἐγγραφόν τι, ἀλλ' ἄρκει διὰ τῆς ὑπεξαγωγῆς ἢ ἐξαφανίσεως αὐτοῦ νὰ ἐπέλθῃ βλάβη εἰς οἷονδῆποτε πρόσωπον ²⁾).

Κατὰ τοῦ ἐνόχου τοῦ ἀδικήματος καταγινώσκονται διὰ τοῦ ἀρθρ. 424 αἱ ἐν τοῖς ἀρθροῖς 247—257 ὀριζόμεναι ποιναὶ πρὸς τιμώρησιν τῆς πλαστογραφίας, ὅθεν κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐπιβλητέας ποινῆς γενήσεται ἡ διάκρισις, ἐάν τὸ ὑπεξαχθὲν ἢ ἐξαφανισθὲν ἐγγράφον ἀνήκῃ εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν δημοσίων ἢ τῶν ἰδιωτικῶν ἐγγράφων.

Ἐπὶ τῶν δημοσίων ἐγγράφων τῶν ἐν ἀρθρ. 248 μνημονευμένων, καταγνώσθησεται κατὰ τοῦ ἐνόχου ἡ ποινὴ τῆς εἰρκτῆς,

τὸ τοιοῦτον ἐγγράφον καὶ τὸ ὁποῖον ὑπέβαλεν εἰς δικαστικὴν τινα συζήτησιν χαρακτηρίζεται ἐν ἀρθρ. 392 ὡς ὑπεξαίρεσις.

1) Oppenhoff Strafgesetz. ἀρθρ. 274 n° 6. — Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 63 τοῦ 1878.

2) Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 808.

(ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ').

ἐπὶ δὲ τῶν δημοσίων ἐγγράφων, τῶν ἐν ἀρθρ. 249 καὶ ἐπόμενα, ἢ ποινη τῆς φυλακίσεως ἐνὸς μηνὸς μέχρις ἐνὸς ἔτους. Ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἐγγράφων, τῶν μὲν ἐν ἀρθρ. 256, καταγνωσθήσεται φυλάκισις τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν, τῶν δὲ ἐν ἀρθρῳ 257 φυλάκισις ἐνὸς ἔτους τὸ πολὺ.

ΣΤ') Καταδίωξις τοῦ ἀδικήματος.

Τὸ ἔγκλημα τῆς φθορᾶς ἢ βλάβης ξένης ἰδιοκτησίας ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀδικημάτων τῶν ἐπὶ τῇ ἐγκλήσει τοῦ βλαφθέντος καταδιωκομένων (ἀρθρ. 426), διότι δι' αὐτοῦ προσβάλλονται δικαιώματα ἀπαλλοτριωτὰ τοῦ πολίτου ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τῆς περιουσίας αὐτοῦ. Κατ' ἐξαίρεσιν ἢ ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξις τοῦ ἀδικήσαντος ὀρίζεται ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν § § 1—4 τοῦ ἀρθρ. 422 καὶ ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἀρθρ. 424, ἔνεκα τοῦ ἐπικινδύνου εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν καὶ εἰρήνην τῶν πολιτῶν τρόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἀδικήματος, ἢ ἔνεκα τοῦ ἰδιάζοντος χαρακτῆρος τοῦ ἀντικειμένου, οὗ ἐγένετο ἡ φθορὰ ἢ ἡ βλάβη.

Εἰς τὰς ἀνωτέρω ἐξαίρεσεις τὰς ὑπὸ τοῦ ἀρθρ. 426 διαγραφόμενας προσθετέον καὶ τὴν εἰς τὰς δενδροφυτείας καὶ τὰ δάση γενομένην φθορὰν ἢ βλάβην, ἣν ὀφείλουσιν αὐτεπαγγέλτως νὰ βεβαιῶσι καὶ νὰ καταγγέλωσιν εἰς τοὺς ἀρμοδίους εἰσαγγελεῖς ἢ ἀστυνόμους οἱ δασοφύλακες ἢ οἱ ἀγροφύλακες ¹⁾).

Ζ') Δηλητηρίασις βοσκημάτων ἢ ποτισμάτων ζώων καὶ διάδοσις μολυντικῶν νόσων.

Ὡς συμπλήρωμα τῶν περὶ φθορᾶς ἢ βλάβης ξένης ἰδιοκτη-

¹⁾ Διάταγμ. 10 Ἰουλίου 1836, περὶ τῶν εἰς τὰ δάση γενομένων ἀνομημάτων καὶ Διάταγμ. 31 Δεκεμβρ. 1836 περὶ προφυλάξεως τῶν δενδροφυτειῶν. Ἀπόφ. Α. Π. 93 τοῦ 1878.

σίας ὁρισμῶν τοῦ εἰκοστοῦ ἔκτου κεφαλαίου προσετέθησαν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρ. 427 καὶ 428, δι' ὧν εἰδικῶς προνοεῖται καὶ τιμωρεῖται ἡ ἐπὶ σκοπῷ θανατώσεως ἢ βλάβης κτηνῶν δηλητηριάσεις νομῶν, λειμῶνων, λιμνῶν ἢ ποτισμάτων καὶ ἡ διάδοσις μολυντικῶν νόσων¹⁾. Καὶ ἡ πρᾶξις αὕτη φέρει ἐν γένει τὸν χαρακτῆρα τῆς φθορᾶς ἢ βλάβης ξένης ιδιοκτησίας, διότι δι' αὐτῆς ἐπέρχεται ἡ ἀπειλεῖται κίνδυνος βλάβης τῶν εἰς τὴν περιουσίαν τινὸς ἀνηκόντων κτηνῶν, ἀλλ' ὅμως οἱ ὅροι τοῦ ἀξιοποίνου τοῦ ἀδικήματος αὐτοῦ διαφέρουσιν ἐν πολλοῖς τῶν ἐν γένει περὶ φθορᾶς ἢ βλάβης ξένης ιδιοκτησίας διαγεγραμμένων.

1) Καθ' ὑποκείμενον ἐξετάζοντες τὴν πρᾶξιν παρατηροῦμεν, ὅτι οὐ μόνον ἐκ τῆς δολίας προαιρέσεως τοῦ αὐτουργοῦ δύναται νὰ προσέλθῃ ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀμελείας (ἄρθρ. 428), ἐν ᾧ, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, ἡ φθορά ἢ βλάβη ξένης ιδιοκτησίας ἀπαραίτητον καὶ ἀποκλειστικὴν ἔχει προϋπόθεσιν τὸν δόλον τοῦ αὐτουργοῦ.

2) Ὁ δόλος τοῦ αὐτουργοῦ πρέπει ὡς εἰδικὸν σκοπὸν νὰ ἔχῃ τὸν θάνατον ἢ τὴν βλάβην κτηνῶν²⁾, ἢ τὴν διάδοσιν λύμης ἢ ἄλλης μολυντικῆς νόσου ζώων.

3) Τὸ ἀδίκημα θεωρεῖται τετελεσμένον, εὐθύς ἅμα ἐγένετο ἡ δηλητηριάσεις νομῶν, λειμῶνων, λιμνῶν ἢ ἄλλων ποτισμάτων, ἢ ἡ διάδοσις λύμης ἢ ἄλλης μολυντικῆς νόσου. Ἀνήκει ἐπομένως εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τυπικῶν ἐγκλημάτων³⁾.

Τὸ ἐκ τῆς τοιαύτης δηλητηριάσεως ἢ διαδόσεως τῆς μολυντικῆς νόσου ἐπερχόμενον ἀποτέλεσμα χρησιμεύει μόνον ὡς λόγος πρὸς διαβάθμισιν τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως.

¹⁾ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου ἄρθρ. 452.—Βαυαρικοῦ 1813 ἄρθρ. 246.

²⁾ Ἡ δηλητηριάσεις δεξαμενῶν, φρεάτων, ὑδραγωγείων κτλ. ἐξ ἧς δύναται νὰ προσέλθῃ ὁ θάνατος ἢ ἡ βλάβη τῆς υγιείας ἀνθρώπων τιμωρεῖται κατὰ τὸ ἄρθρ. 290 διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἄρθρ. 427 ῥητῶς ἀπαιτεῖ λίμνας ἢ ἄλλα ποτίσματα ζώων.

³⁾ Motive z. Entwurf 1827 σελ. 360. — Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. ἄρθρ. 246.

4) Ὡς πρὸς τὴν καταδίωξιν τοῦ ἐνόχου δὲν ἀπαιτεῖται ἔγκλησις ἐκ μέρους τοῦ παθόντος. Ὁ κοινὸς κίνδυνος ὃ ἐκ τῆς πράξεως ἀπειλούμενος δικαιολογεῖ ἀποχρώντως τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξιν τοῦ ἐνόχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΠΕΡΙ ΖΗΜΙΩΝ ΕΚ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΟΡΟΣΗΜΩΝ, ΜΕΤΑ-
ΤΥΠΩΣΕΩΣ, ΤΟΚΟΓΛΥΦΙΑΣ, ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΣ ΞΕΝΩΝ
ΑΠΟΡΡΗΤΩΝ, ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΠΙΖΗΜΙΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ.

Ἐν γένει.

Ἐν τοῖς ἀμέσως προηγουμένοις κεφαλαίοις ἐγένετο λόγος περὶ τῆς καταστροφῆς, τῆς φθορᾶς ἢ βλάβης τῆς περιουσίας τῆς δι' ἐμπρησμοῦ, διὰ πλημμύρας, ἢ τῆς δι' ὑλικῆς ἐπιδράσεως ἐφ' οἷουδήποτε ἀντικειμένου τῆς περιουσίας ἐπαγομένης. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν εἰρημένων τρόπων ὑπάρχουσι καὶ ποικίλοι ἄλλοι, δι' ὧν βλάβη ἢ ζημία ὑλικὴ δύναται νὰ ἐπέλθῃ, καὶ περὶ ὧν ἔδει νὰ ληφθῇ πρόνοια, ἀναγραφομένων τῶν προσηκουσῶν πρὸς τιμώρησιν τῶν ἐνόχων ποινῶν. Περὶ ἐκάστου τῶν τοιούτων ἀδικημάτων ἡδύνατο ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ νὰ γείνη λόγος, ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ περὶ αὐτῶν σχετικαὶ διατάξεις λίαν εὐάριθμοι εἰσὶν, συμπεριελήφθησαν ἅπαντα τὰ μὴ δι' ἐμπρησμοῦ, πλημμύρας ἢ ὑλικῆς φθορᾶς ἢ βλάβης τελεσιουργούμενα κατὰ τῆς περιουσίας ἀδικήματα ἐν τῷ εἰκοστῷ ἐβδόμῳ κεφαλαίῳ.

Α') Μετακίνησις τῶν ὁροσῆμων.

*Αρθρ. 429.

Ὅστις μεταβάλλει, ἀφανίζει, ἢ κατασταίνει ἀγνώριστα

τὰ ὁρόσημα τῶν ἀγρῶν, ἢ τοὺς χάριν ἐνδείξεως τοῦ ὕψους καὶ τῆς διαιρέσεως τοῦ ὕδατος τεθειμένους πασσάλους, θέλων νὰ μετακινήσῃ τὴν δι' αὐτῶν σημειουμένην στάσιν τοῦ δικαίου ἐκάστου, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν.—1) τοῦλάχιστον ἐνὸς ἔτους, ἐὰν τὰ ὁρόσημα ἐτέθησαν παρὰ τῆς ἀρχῆς.—2) τὸ πολὺ ἐνὸς ἔτους, ἐὰν δὲν ἐτέθησαν παρὰ τῆς ἀρχῆς.—Ἐὰν ἡ πρᾶξις ἐγείνεν ἄνευ μὲν τοῦ εἰρημένου σκοποῦ, ἐκ προθέσεως ὅμως, καταγινώσκεται εἰς μὲν τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀριθμ. 1 φυλάκισις τὸ πολὺ ἐνὸς μηνός, ἢ χρηματικὴ ποινὴ τὸ πολὺ διακοσίων δραχμῶν· εἰς δὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀριθμ. 2, χρηματικὴ ποινὴ τὸ πολὺ ἑκατὸν δραχμῶν, ἢ φυλάκισις τὸ πολὺ δύο ἐβδομάδων.

**Αρθρ. 430.*

Αἱ αὐταὶ ποιναὶ ὑπὸ τὰ αὐτὰ διδόμενα καταγινώσκονται καὶ κατὰ τοῦ ἀφαιροῦντος ἢ ἐξαφανίζοντος τὸ ὑπόθεμα (τὸ μυστικὸν) ἐπισήμως τεθειμένων θεμελίων λίθων.

**Αρθρ. 431.*

Κατὰ τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος ὁροθετῶν, γεωδαιτῶν, καὶ εἰδημόνων τῆς ὑδραυλικῆς, οἵτινες ἐκτελοῦσιν ἀφ' ἑαυτῶν ἢ χάριν ἄλλων τὰς εἰρημένας πράξεις, κρίνεται ὡς ἰδιαιτέρα ἐπιβαρυντικὴ περίστασις ὁ τὸν ὁποῖον φέρουν χαρακτὴρ τοῦ δημοσίου ὑπηρετοῦ· συγχρόνως δὲ, καὶ ἐὰν ἤθελον καταδικασθῇ εἰς μόνην φυλάκισιν ἢ χρηματικὴν ποινὴν, ἀποστεροῦνται διὰ τῆς ἀποφάσεως ῥητῶς καὶ τοῦ χαρακτῆρος τούτου.

α') Εἰσαγωγή.

Ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων τῆς Ῥωμαϊκῆς πολιτείας ὁ ἔνοχος τοῦ ἐγκλήματος τῆς μετακινήσεως τῶν ὁροσῆμων, ὅπερ

crimen termini moti εκκληϊτο, ἐθεωρεῖτο ἀσεβῶν κατὰ τῆς Θεότητος ἤτοι κατὰ τοῦ Ὁρίου Διὸς, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ὁποίου ἐτέλουν οἱ τὴν δημοσίαν καὶ ἰδιωτικὴν κτῆσιν περιγράφοντες λίθοι ¹⁾, ἐτιμωρεῖτο δὲ διὰ τῆς capitis sacratio. Μετέπειτα, καταργηθείσης τῆς ποινῆς ταύτης, κατεγινώσκετο κατὰ τοῦ ἐνόχου πρόστιμον (Mulcta) ²⁾ συνεπεία τῆς ἐπὶ τούτῳ χορηγουμένης actio popularis. Ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων δὲ χρόνων ἡ τῶν ὁροσήμεων μετακίνησις ἐχαρακτηρίζετο ὡς crimen extraordinarium ³⁾.

Ἐν τῷ Μεσαιῶνι εἰδικὰς περὶ τιμωρήσεως τοῦ ἀδικήματος διατάξεις περιεῖχον οἱ κατὰ τόπους κανονισμοὶ, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων καὶ ἡ Καρολίνα ἐχαρακτήρισεν ὡς ἀξιοποινον τὴν τοιαύτην πράξιν (ἄρθρ. 114).

Ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος συγκαταλέγει τὸ ἀδίκημα τῆς μετακινήσεως τῶν ὁροσήμεων, περὶ οὗ πραγματεύεται ἐν ἄρθρ. 456, μεταξὺ τῶν ἐγκλημάτων τῆς καταστροφῆς, φθορᾶς ἢ βλάβης τῆς ἰδιοκτησίας. Ἐπίσης ὡς φθορὰν καὶ βλάβην τῆς περιουσίας χαρακτηρίζει τὴν πράξιν ὁ Βαυαρικὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1813 ἐν ἄρθρ. 386, ὡς καὶ τὰ μετ' αὐτὸν Νομοσχέδια τοῦ 1827 (ἄρθρ. 306) καὶ 1831 (ἄρθρ. 354) ⁴⁾.

β') Στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος καὶ εἰδικαὶ περιπτώσεις.

1) Ἀντικείμενον τοῦ ἀδικήματος εἰσὶ τὰ ὁρόσημα τῶν ἀ-

¹⁾ Διονυσ. Ἀλικ. Β. 74. — Πλουτάρχου Νουμ. 16.

²⁾ Lex. 3 pr. (47. 21. de term. mot.).

³⁾ Lex. 1 C. (9. 2. de accus.), Paul. S. R. V. 22. 2. Rein Criminalrecht d. Römer. σελ. 822.

⁴⁾ Τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1822 (ἄρθρ. 215.) κατὰτάσσει τὸ ἀδίκημα μεταξὺ τῶν ἐγκλημάτων κατὰ τῆς δημοσίας πίστεως (ὅρ. καὶ ἄρθρ. 264). Ὁ δὲ ποιν. νόμος τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας χαρακτηρίζει αὐτὸ ὡς ἰδιαίτερον εἶδος τῆς νοθεύσεως μνημείων (Urkundenfälschung) ἄρθρ. 274.

γρῶν, ἢ οἱ πάσσαλοι οἱ τεθειμένοι χάριν ἐνδείξεως τοῦ ὕψους καὶ τῆς διαιρέσεως τοῦ ὕδατος, ἢ τὸ ὑπόθεμα ἐπισήμως τεθειμένων θεμελίων λίθων.

Τὸ εἶδος τῶν τοιούτων ὁροσῆμων καὶ ἡ ὕλη, ἐξ ἧς εἰσὶ κατεσκευασμένα δὲν ἔχουσι σημασίαν τινὰ ὡς πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως. Τὰ τοιαῦτα ὁρόσημα δύνανται νὰ ᾧσι φυσικά τινα σημεία, οἷον ὄχθαι ρεύματος, ἢ ἔκτασις γῆς χέρσου, ἐπίτηδες ἀφθεῖσα μετὰξὺ δύο κτημάτων, ἢ τεχνητά. Ἀρκεῖ ὁ προορισμὸς αὐτῶν νὰ ᾧ ἡ διάκρισις τῶν ὁρίων γειτνιαζόντων ἀγρῶν.

Δὲν ἀπαιτεῖται δὲ νὰ ᾧσι τεθειμένα ὑπὸ τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ παρ' ἰδιωτῶν τεθέντα ἔχουσι τὸ αὐτὸ κύρος, εἴτε προηγήθη ῥητὴ σύμβασις καὶ συνομολόγησις συμφωνίας περὶ τῆς τοποθετήσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν, εἴτε σιωπηρῶς ἀνεγνωρίσθησαν ὡς καταλλήλως τοποθετηθέντα καὶ χρησιμεύοντα, ὅπως ἐνδείκνυνται δι' αὐτῶν τὰ ὅρια τῶν γειτνιαζόντων ἀγρῶν 1).

Οἱ ἀγροὶ πρὸς διάκρισιν τῶν ὁποίων εἰσὶ τεθειμένα τὰ ὁρόσημα δύνανται νὰ ἀνῆκωσιν καὶ εἰς τὸν αὐτὸν ἰδιοκτήτην, ἀρκεῖ μόνον, τὰ ὁρόσημα νὰ χρησιμεύωσιν πρὸς ἐνδείξιν τῶν ὁρίων ἐκάστου ἐξ αὐτῶν καὶ κανονισμὸν τῶν δικαιωμάτων, ἅτινα ἕτερόν τι πρόσωπον ὡς ἐνοικιαστῆς ἢ ὡς ἐπικαρπωτῆς κτλ. ἔχει ἐπ' αὐτῶν 2).

2) Ἡ ἐνέργεια, δι' ἧς ἐκτελεῖται τὸ ἀδίκημα συνίσταται εἰς τὴν μεταβολὴν, εἰς τὸν ἐξαφανισμὸν, ἢ εἰς τοιαύτην ἐπὶ τῶν ὁροσῆμων ὕλικὴν ἐπίδρασιν, ὥστε καθίστανται ἀγνώριστα.

1) Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 274 n° 14. — Dalloz Domage destruction n° 317. 318. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἀμφισβήτησις περὶ τῶν ὁρίων ἰδιοκτησίας ἢ μονομερὲς τοποθέτησις τοιούτων σημείων οὐδὲν προσδίδει κύρος εἰς αὐτὰ καὶ ἡ καταστροφὴ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀξιώποιος. Stenglein Commentar II σελ. 507. σημ. 4.

2) Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 274 n° 13.

3) Ἡ τοιαύτη τοῦ αὐτουργοῦ ἐνέργεια δέον ν' ἀπορρέῃ ἐκ δολίας προαιρέσεως. Ὅσάκις ἐξ ἀμελείας ἐπῆλθεν οἰαδήποτε μετακίνησις, ἀλλοιώσις, ἢ ἐξαφάνισις τῶν ὁροσῆμων δὲν θεωρεῖται ἢ πρᾶξις φέρουσα ἀξιοποινον χαρακτηῖρα. Τὸ ἄρθρ. 429 δὲν ἀρκεῖται ἀπλῶς εἰς τὴν προϋπόθεσιν τῆς δολίας προαιρέσεως ἐν γένει, ἀλλὰ διακρίνει αὐτὴν ὡς ἐκ τοῦ σκοποῦ, ὅστις ἐπιδιώκεται ὑπὸ τοῦ αὐτουργοῦ, καὶ εἰ μὲν σκοπὸς αὐτῆς εἶναι ἢ ἀλλοιώσις τῆς διὰ τῶν ὁροσῆμων σημειουμένης στάσεως τοῦ δικαίου ἐκάστου, τιμωρεῖται ἢ πρᾶξις αὐστηρότερον, εἰ δὲ ἢ μετακίνησις δὲν ἐγένετο ἐπὶ τοιούτῳ τινὶ σκοπῷ, ἀλλὰ μόνον πρὸς ὑλικὴν ζημίαν τοῦ κυρίου τῶν ὁροσῆμων, ὑποβαλλομένου εἰς τὴν δαπάνην τῆς ἐκ νέου ἀνεγέρσεως ἢ τοποθετήσεως αὐτῶν, ὁ ἐνοχος ἡπιώτερον τιμωρεῖται¹⁾). Κατ' ἀμφοτέρως δὲ τὰς περιπτώσεις ὁ βαθμὸς τοῦ ἀξιοποινοῦ τῆς πράξεως ἐπιτείνεται, ἢ ἐλαττοῦται γενομένης διακρίσεως, ἂν τὰ ὁρόσημα ἐτέθησαν ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἢ ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν.

4) Πρὸς τέλοςιν τοῦ ἐγκλήματος δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἐπέλθῃ οἰαδήποτε βλάβη ἢ ζημία ἐκ τῆς ἐξαφάνισεως, ἢ μεταβολῆς τῶν ὁροσῆμων. Ἡ ἐπὶ σκοπῷ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς στάσεως τοῦ δικαίου ἐκάστου, ἢ ἢ ἄνευ τοιούτου σκοποῦ ἐκ προθέσεως ὅμως γενομένη ἐνέργεια, ἐξ ἧς ἐπῆλθεν ἢ μεταβολή, ἢ ἀλλοιώσις, ἢ ἐξαφάνισις τῶν ὁροσῆμων ἢ τοῦ ὑποθέματος, ἐπισήμως τεθειμένου λίθου, ἀρκεῖ, ὅπως θεωρηθῇ τετελεσμένον τὸ ἀδίκημα τῆς μετακινήσεως τῶν ὁροσῆμων, ὑπαγόμενον εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τυπικῶν ἐγκλημάτων²⁾).

Ὡς ἰδιαιτέραν ἐπιβαρυντικὴν αἰτίαν τῆς ποινῆς ὀρίζει τὸ ἄρθρον 431 τὴν ὑπὸ ὁροθετῶν, γεωδαιτῶν καὶ εἰδημόνων τῆς ὑδραυλικῆς, διωρισμένων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος εἶτε χάριν ἑαυτῶν, εἶτε πρὸς ὄφελος ἄλλων. Κατὰ

¹⁾ Ὅρ. Ἀπόφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 104 τοῦ 1869, οὐχὶ καθ' ὅλα σύμφωνον πρὸς τὸ γράμμα τοῦ νόμου.

²⁾ Motive z. Entwurfe 1827 σελ. 363.

τῶν τοιούτων ἐκτὸς τῆς ἐπιβλητέας ποινῆς ἀπαγγέλεται διὰ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως καὶ ἡ τοῦ διορισμοῦ ἀνάκλησις.

B') Μετατύπωσις καὶ ἀπομίμησις ἔργων
τέχνης καὶ νοός.

**Αρθρ. 452.*

Ὅστις πολλαπλασιάζων διὰ τύπου ἢ κατ' ἄλλον τρόπον βάλλει εἰς κυκλοφορίαν βιβλία, ἢ ἄλλα τυπωμένα ἔγγραφα, μουσικὰς συνθέσεις, χαλκογραφίας, ἰχνογραφίας, ἢ πίνακας γεωγραφικοῦς ἄνευ συναινέσεως τοῦ συγγραφέως, τοῦ ἀπεργασαμένου, τοῦ κατ' ἐμπορίαν ἐκδότου, ἢ τοῦ λαβόντος τὰ δίκαια αὐτοῦ, ἢ τῶν κληρονόμων του, χωρὶς τινὰ ἐπεξεργασίαν ἢ ἀνάπλασιν, ἐντὸς δεκαπέντε ἐτῶν ἀπὸ τὸν χρόνον τῆς ἐκδόσεώς των, παρεκτὸς ἐὰν προνόμιόν τι παραχωρημένον ἤθελε προσδιορίσει μακροτέραν προθεσμίαν· ἢ ὅστις ἐντὸς τῆς εἰρημένης προθεσμίας διαδίδει τὰς παρ' ἄλλων παρανόμως οὕτω γενομένας μετατυπώσεις ἢ ἀπομιμήσεις τῶν ἔργων τῆς τέχνης ἢ τοῦ νοός, καταδικάζεται εἰς χρηματικὴν ποινὴν διακοσίων μέχρι δύο χιλιάδων δραχμῶν, ἐκτὸς ἐὰν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος προνόμιον προσδιώρισεν ἰδίως τὴν ποινήν. Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἡ κυκλοφορία τῶν τοιούτων ἐμποδίζεται διὰ κατασχέσεως κατ' αἵτησιν τοῦ ζημιωθέντος, ὅστις, ἀφοῦ λάβει ὀριστικὴν δύναμιν ἢ καταδικαστικὴ ἀπόφασις, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαθέσῃ τὰ κατασχεθέντα πράγματα.

**Αρθρ. 455.*

Οἱ ὅροι τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἰσχύουσι προσέτι.—

1) πρὸς χάριν ξένου, καὶ μὴ ἀποκτήσαντος ἰδίον τι προ-

νόμιον εἰς Ἑλλάδα, ὅταν μόνον τὸ κράτος ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ξένος ἀνήκει, ἐγγυᾶται τὴν αὐτὴν προστασίαν καὶ εἰς τὸν Ἑλληνα ὑπῆκοον.— 2) εἰς ἄλλας ἐφευρέσεις, ἔργα καὶ γεννήματα τῶν ἐπιστημῶν ἢ τεχνῶν, καθόσον ταῦτα εἶναι ἐξησφαλισμένα δι' ἰδιαιτέρων ἐγγχωρίων προνομίων κατὰ τῶν ἐπιζημιῶν μιμήσεων.

1) Εἰσαγωγή

α') Δικαιολογικὴ βάσις τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως.

Τὰ ἀδικήματα, περὶ ὧν πραγματεύονται τὰ ἄρθρα 432 καὶ 433 ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν ἔχουσι τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ δικαιώματος τῆς διηνεκοῦς ἢ ἐφ' ὠρισμένον χρόνον ἀποκλειστικῆς καρπώσεως καὶ ἐλευθέρως διαθέσεως τῶν ἔργων τῆς διανοίας.

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ τύπου, δι' οὗ ὁ πολλαπλασιασμός καὶ ἡ διέδοσις τῶν ἔργων τῆς διανοίας λίαν εὐχερῶς ἐπιτυγχάνεται, ἀνεφύη ἡ κατάχρησις τῆς παρ' ἄλλων προσώπων ἐπὶ ζημίᾳ τῶν συγγραφέων ἀνατυπώσεως τῶν δημοσιευθέντων πονημάτων. Ἀπὸ τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος ἤρξατο ἐκδηλοῦμένη ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῆς τοιαύτης καταχρήσεως, μαρτυροῦσα τὴν ἐν τῇ κοινῇ συνειδήσει διαπλασσομένην δόξαν περὶ τοῦ δικαιώματος, ὅπερ οἱ συγγραφεῖς ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς διανοίας αὐτῶν κέκτηνται. Ὁ Ἑρασμος (1522) καὶ ὁ Λούθηρος (1525) πρῶτοι ἀπεδοκίμασαν ἐν ταῖς συγγραφαῖς αὐτῶν τὴν τυποκλοπίαν ὡς πρᾶξιν ἀνῆθικον καὶ ἄδικον, ἀλλ' ἡ γνώμη αὐτῶν οὐδόλως ἴσχυσεν, ὅπως ἀναχαιτίσῃ τὴν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους ὀσημέραι ἐπιτεινομένην τυποκλοπίαν. Ἀπὸ τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος καὶ ἐφεξῆς τὸ δικαίωμα τῶν συγγραφέων ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν διατυπῶνται ἀκριβέστερον¹⁾ διὰ τῶν ἐρευνῶν

¹⁾ Ἐναντίον τῆς διὰ τυποκλοπίας μετατυπώσεως ἀπεφάνθησαν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους ἡ νομικὴ σχολὴ τῆς Δειψίης ἐν ἔτει 1694

πολλῶν δημοσιολόγων καὶ νομοδιδασκάλων, ἰδίως δὲ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς χρονολογεῖται ἡ ἀπόπειρα, ὅπως ὡς ἀπόρροια τοῦ δικαίωματος τῆς ἰδιοκτησίας θεωρηθῇ. Ἀλλ' ὅμως ἡ γνώμη ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ τεθῇ περιορισμὸς εἰς τὸ δικαίωμα ἐκάστου πρὸς πολλαπλασιασμὸν καὶ διάδοσιν διὰ τοῦ τύπου ξένων συγγραμμάτων πολλοὺς εἶχεν καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐτι ταύτην ὀπαδοὺς ¹⁾).

Κατὰ πρῶτον ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀναμφισβήτητον τὸ δικαίωμα τοῦ συγγραφέως ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς διανοίας αὐτοῦ, ὡς καὶ τοῦ ἀπεργασαμένου οἰονδήποτε ἄλλο διανοητικὸν προϊόν, ἀλλὰ περὶ τῆς δικαιολογικῆς βάσεως τοῦ τοιούτου δικαίωματος ὑφίσταται ἐτι διαφωνία μεταξὺ τῶν συγγραφέων, καὶ ποικίλαι ἔνεκα τούτου ἀνεπτύχθησαν θεωρίαι, ὧν τὰς κυριωτέρας, ἐφ' ὅσον ἡ γνώσις αὐτῶν συντελεῖ πρὸς τελείαν τοῦ ὑποκειμένου θέματος ἀνάπτυξιν, θέλομεν διὰ βραχέων διεξέλθει.

Ἡ ἀρχαιοτέρα τῶν εἰρημένων θεωριῶν εἶναι ἡ τὸ δικαίωμα τοῦ συγγραφέως ἢ τοῦ ἀπεργασαμένου διανοητικὸν τι ἔργον ὡς πραγματικὸν δικαίωμα κυριότητος χαρακτηρίζουσα. Οἱ ὀπαδοὶ τῆς θεωρίας αὐτῆς πρεσβεύουσιν, ὅτι, ὅπως ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἀντικειμένων ἀποκτᾶται διὰ τῆς κατεργασίας ἡ κυριότης, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν τῆς διανοίας ἔργων ἡ ἐπεξεργασία οἰονδήποτε θέματος παράγει δικαίωμα κυριότητος ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ παράνομος μετατύπωσις ἢ ὁ ὀπωσδήποτε ἄλλως γενόμενος πολλαπλασιασμὸς ἄλλοτρίου ἔργου ἀποτελεῖ κλοπὴν τῆς καρπώ-

καὶ 1706, ὁ Böhme (1738), ὁ Pütter (1774) καὶ ὁ Κάντιος (1740), ὁ Φίχτιος (1793), ὁ Grolman (1798) καὶ πλείστοι ἄλλοι ἐν Γερμανίᾳ, ὁ Hericourt (1728), ὁ Seguiet (1761) καὶ ὁ Pluquet (1778) ἐν Γαλλίᾳ.

¹⁾ Οἱ κυριώτεροι ἐκ τῶν διαμφισβητούντων τὸ τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας δικαίωμα εἰσὶν ὁ Carpzow (1745), αἱ νομικαὶ σχολαὶ τῆς Ίέννης καὶ τοῦ Giessen (1722—1729) ὁ Hofbauer (1795) καὶ ἄλλοι.

σεως αὐτοῦ (*furtum usus*), διότι διὰ τῆς ἐκτυπώσεως καὶ τῆς δημοσιεύσεως δὲν καταστρέφεται τὸ τῆς κυριότητος δικαίωμα τοῦ συγγραφέως, οὐδὲ μεταβιβάζεται εἰς τὸ κοινόν, ἀλλ' ἐπιτρέπεται μόνον ἡ ἀπόλαυσις ἢ ἡ κάρπωσις τῶν ἐν τῷ συγγράμματι περιεχομένων ἰδεῶν ¹⁾).

Οἱ πρὸς τὴν θεωρίαν τῆς κυριότητος ἀντιδοξοῦντες, ἰσχυρίζονται ἀνέφικτον καὶ ἀπαράδεκτον τὴν ἐφαρμογὴν τῶν περὶ κυριότητος τῶν φυσικῶν ἀντικειμένων ἀξιωμάτων ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς διανοίας, διότι ἐπ' αὐτῶν στερούμεθα τῆς ὑλικῆς κατοχῆς, καὶ ἡ δημοσίευσις οἰασδὴποτε ἰδέας καθίσταται κοινὸν κτῆμα ἀπάντων, διαφεῦγον τὴν κατοχὴν ὠρισμένου προσώπου ²⁾. Ὅλως δὲ αὐθαίρετος εἶναι ἡ ὑπόθεσις, ὅτι ὁ ἀγοραστὴς οἰοῦδὴποτε συγγράμματος παραιτεῖται σιωπηλῶς τοῦ τῆς κυριότητος ἐπ' αὐτοῦ δικαιώματος καὶ ἀναγνωρίζει τὴν ὑπὲρ τοῦ συγγραφέως ἐπιφύλαξιν αὐτοῦ, ἐπομένως στερεῖται τῆς ἐξουσίας τῆς μετατυπώσεως, ἢ τοῦ καθ' οἰονδὴποτε ἄλλον τρόπον πολλαπλασιασμοῦ καὶ διαδόσεως αὐτοῦ πρὸς ἴδιον ὄφελος.

Αἱ ἀντιρρήσεις αὗται εἰσὶν ἀληθῶς λίαν σπουδαῖαι, διότι δι' αὐτῶν καταδείκνυται, ὅτι αἱ εἰδικῶς διέπουσαι τὸ τῆς κυριότητος δικαίωμα ἐπὶ τῶν λοιπῶν πραγμάτων ἀρχαὶ δὲν δύνανται ἀπολύτως νὰ ἐφαρμοσθῶσιν καὶ ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς διανοίας. Ἐνεκα τούτου συγγραφεῖς τινὲς παρεδέξαντο, ὅτι τὴν

¹⁾ Τὴν τοιαύτην θεωρίαν τῆς κυριότητος ὑπεστήριξαν ὁ Κάντιος (*Metaphysische Anfangsgründe der Rechtslehre*), ὁ Φίχτιος (*Berliner Monatschrift*. Μαΐ 1792) ὁ Schröder (*das Eigentum im allgemeinen u. das geistige Eigentum insbesondere*), καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ὁ Laboulaye (*Études sur la propriété littéraire* σελ. 22).

²⁾ Τὴν ἔνστασιν ταύτην ἀποκρούει ὁ Laboulaye (*Études sur la propriété littéraire* σελ. 35,) διατεινόμενος, ὅτι τὸ ἀντικείμενον τοῦ τῆς πνευματικῆς κυριότητος δικαιώματος εἶναι συγκεκριμένον, ὡς ἐκ τῆς ἰδιαζούσης μορφῆς καὶ τοῦ τύπου, ὃν ἔλαβον αἱ γενικαὶ ἰδέαι διὰ τῆς κατεργασίας ὑφ' ὠρισμένου προσώπου, τὸ δὲ προϊόν τῆς τοιαύτης ἐργασίας εἶναι αἰσθητὸν διὰ τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς.

έννοιαν τοῦ τῆς κυριότητος δικαιώματος ἀνάγκη νὰ διαπλυνώμεν, προσαρμόζοντες αὐτὴν ἐξ ἀναλογίας καὶ ἐπὶ τῶν πνευματικῶν προϊόντων ¹⁾. Ἐν ὅσῳ ὁ συγγραφέας ἢ ἀπεργασάμενος ἔργον τι διανοητικὸν ἐξακολουθεῖ διατηρῶν τὴν κατοχὴν αὐτοῦ, εἴτε ἐν μορφῇ τοῦ πρωτοτύπου, ἢ χειρογράφου τυγχάνει, εἴτε παρεσκευάσθησαν τὰ πρὸς διάδοσιν ἀντίτυπα, τὰ ὁποῖα ὁμῶς δὲν ἔθεσεν ἔτι εἰς κυκλοφορίαν, ἀναμφισβήτητως κέχτηται πλήρες καὶ ἀπόλυτον πραγματικὸν δικαίωμα κυριότητος ἐπὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, δύναται οὐ μόνον τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ἀπολύτως καὶ ἀποκλειστικῶς νὰ ἔχῃ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξαφάνισιν ἢ καταστροφὴν κατὰ βούλησιν νὰ ἐπιχειρήσῃ. Ὅθεν ἐν τῷ πρώτῳ σταδίῳ τῆς παραγωγῆς τῶν ἔργων τῆς διανοίας τὸ τῆς κυριότητος δικαίωμα εἶναι πλήρες καὶ ἀναμφισβήτητον.

Ἄλλ' ἄρά γε διὰ τῆς δημοσιεύσεως καὶ τοῦ διὰ τοῦ τύπου ἢ κατ' ἄλλον τρόπον πολλαπλασιασμοῦ τῶν διανοητικῶν ἔργων ἀλλοιοῦται ἢ ἐξαφανίζεται καθ' ὅλοκληρίαν τὸ ἐπ' αὐτῶν δικαίωμα τῆς κυριότητος τοῦ συγγραφέως ἢ τοῦ ἀπεργασαμένου ταῦτα;

Ἡ χρῆσις ἢ ἡ κάρπωσις (la jouissance) πνευματικοῦ τινος ἔργου εἶναι διττὴ, συνισταμένη πρῶτον μὲν εἰς τὴν ἡθικὴν ὠφέλειαν καὶ ἀπόλαυσιν τοῦ κοινοῦ, δεύτερον δὲ εἰς τὴν ὕλικὴν ἀπολαυτὴν τοῦ συγγραφέως ἢ ἐκδότου τοῦ ἔργου.

Ἡ ὑπὲρ τοῦ συγγραφέως ἢ τοῦ ἀπεργασαμένου διανοητικὸν τι ἔργον ἐξασφάλισις τῆς ὕλικῆς ἀπολαυτῆς, τῆς ἐκ τῆς δημοσιεύσεως καὶ μεταπωλήσεως τοῦ ἔργου πηγαζούσης, ἐστὶ δικαία καὶ νόμιμος, διότι ὁ ἀσχοληθεὶς εἰς σύγγραμμά τι ἢ ἔργον διανοίας συγκεντρώνει καὶ συγκεφαλαιοῖ ἐν αὐτῷ τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ ἐργασίαν, ὥς καὶ ὁ ἀπεργασάμενος οἰονδήποτε ὕλικόν ἀντικείμενον, διὰ τῆς δημοσιεύσεως δὲ αὐτοῦ ἐννοεῖ νὰ παράσχῃ τῷ κοινῷ τὴν ἡθικὴν ἐκ τοῦ ἔργου ἀπόλαυσιν οὐχὶ δὲ καὶ τὴν

¹⁾ Τὴν θεωρίαν ταύτην διὰ μακρῶν ἀνέπτυξεν ὁ Warnkönig ἐν Rottecks Staatslexikon τόμ. IV. σελ. 757,

ὕλικήν ὠφέλειαν. Ἡ ἐξασφάλις τῆς καρπώσεως τῶν ὕλικῶν ὑπὲρ τοῦ συγγραφέως ἢ τοῦ ἐκπονήσαντος πνευματικόν τι ἔργον ὠφελειῶν δὲν ἀπορρέει ἀμέσως ἐκ τοῦ πραγματικοῦ τῆς κυριότητος δικαιώματος ἀλλὰ δέον νὰ ἐξασφαλισθῇ διὰ τῶν κατὰ τῆς παρανόμου μετατυπώσεως εἰδικῶν νομοθετικῶν διατάξεων. Ὅσάκις ὅμως τοιαῦται ὑφίστανται δι' αὐτῶν καθιερῶνται τὰ δύο κυριώτερα καὶ στοιχειωδέστατα τῆς κυριότητος δικαιώματα τὸ δικαίωμα τῆς χρήσεως καὶ τὸ τῆς καρπώσεως (*jus utendi et fruendi*). Βεβαίως τὸ δημοσιευθὲν σύγγραμμα ἢ τὸ ἐκπονηθὲν διανοητικόν ἔργον καθίσταται κοινὸν κτῆμα (*res communis*), ἀλλ' ἐκ τούτου οὐδόλως συγκαταστρέφεται ἡ ἰδέα τῆς κυριότητος, ὅπως δὲν ἀναιρεῖται ἐπὶ πολυαριθμῶν ὕλικῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ὡς ἐκ τοῦ προσωρισμοῦ αὐτῶν εἰσὶν μὲν κοινῆς χρήσεως, (οἷον αἱ δημόσιαι πλατεῖαι, αἱ ὁδοί, οἱ δημόσιοι κῆποι κτλ.) ἀλλ' ὅμως ὑπάγονται εἰς τὴν κυριότητα τῶν δήμων, τοῦ κράτους, ἢ τῶν πόλεων. Ἀμεσον συμπέρασμα τῆς τοιαύτης περὶ κυριότητος θεωρίας εἶναι, ὅτι τὸ δικαίωμα τῶν ἐργατῶν τῆς διανοίας ἐπὶ τῶν προϊόντων αὐτῶν εἶναι διηνηκεὶς καὶ διὰ κληρονομίας εἰς τοὺς νομίμους διαδόχους μεταβιβαστέον. Ἡ λῆξις αὐτοῦ μετὰ παρέλευσιν ὀρισμένου χρόνου λογίζεται ὡς ἀπαλλοτρίωσις πρὸς κοινὸν ὄφελος ὑπὸ τοῦ νόμου διατασσομένη.

Ἀμέσως ἀντίθετος πρὸς τὴν θεωρίαν τῆς πραγματικῆς ἢ ἐξ ἀναλογίας κυριότητος εἶναι ἡ θεωρία καθ' ἣν τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς διανοίας ἐστὶ καθαρῶς προσωπικόν. Ὁ συγγραφεὺς ἢ ὁ ἀπεργασάμενος διανοητικόν τι ἔργον, εἶναι κύριος αὐτοῦ, οὐχὶ διότι ὡς πρᾶγμα ἐνσώματον ὑπόκειται εἰς τὸ τῆς κυριότητος αὐτοῦ δικαίωμα, ἀλλὰ διότι μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἔργου τῆς ἑαυτοῦ διανοίας ὑπάρχει ἡ αὐτὴ σχέσις οἷα καὶ μετὰξὺ παραγωγέως καὶ προϊόντος, τὴν τοιαύτην δὲ σχέσιν οὐδεὶς ἔχει δικαίωμα ἀθαιρέτως νὰ διαρρήξῃ ἢ νὰ καταστρέψῃ.

Ὁ συγγραφεὺς συνεπεία τῆς τοιαύτης σχέσεως ἔχει δικαίωμα τὸ προϊόν τῆς διανοίας αὐτοῦ νὰ φυλάξῃ παρ' ἑαυτοῦ καὶ νὰ παρεμποδίσῃ πᾶσαν δημοσίευσιν ἢ ἀνακοίνωσιν ἐπιχειρουμένην

αὐθαιρέτως παρ' ἄλλου. Ἐκ τῆς βουλήσεως αὐτοῦ ἤρτηται νὰ ὀρίσῃ καὶ τὸν χρόνον καὶ τὸν τρόπον τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἔργου. Ὅθεν πᾶσα παρ' οἰουδήποτε ἄλλου ἐναντίον τῆς βουλήσεως τοῦ παραγαγόντος διανοητικόν τι ἔργον γενομένη δημοσίευσίς ἢ ἀνατύπωσις εἶναι παράνομος προσβάλλουσα τὸ δικαίωμα αὐτοῦ, ὅπερ κυρίως συνίσταται εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τῆς διαθέσεως τοῦ ἔργου, ἐν ᾗ συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπολήψεως τῆς χρηματικῆς ἀξίας ἢ τῆς νομίμου ἀποζημιώσεως. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἔργων τῆς διανοίας διασπᾶται ἡ μετὰ τοῦ συγγραφέως ὡς παραγωγέως καὶ τοῦ παραχθέντος ἔργου προϋφισταμένη σχέσις. Τὸ τῆς διανοητικῆς ἐργασίας προϊόν καθίσταται κοινὸν κτῆμα τῆς κοινωνίας καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐκπονήσαντος. Εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐπομένως πρόνοιαν ἐναπόκειται νὰ κανονίσῃ τὴν σχέσιν καὶ τὰ ἀμοibaία δικαιώματα τοῦ κοινοῦ καὶ τοῦ συγγραφέως.

Τὸ δικαίωμα τοῦ παραγαγόντος ἔργον τι διανοίας ὡς προσωπικόν, ἔπρεπε νὰ ὑφίσταται ἐν ὅσῳ καὶ τὸ πρόσωπον ὑπῆρχεν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὑπαρξίς τοῦ προσώπου εἶναι ἀβεβαία, ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ ἀβεβαιότητος ἤθελον προκύψει ἐπιβλαβεῖς συνέπειαι, καὶ ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ὀφειλομένης ἀποζημιώσεως, καὶ ὡς πρὸς τὰ τῆς οἰκογενείας δικαιώματα, ἡ νομοθεσία, ἐξ ἐπιεικειᾶς καὶ ἐκ πνεύματος προστατευτικοῦ ὑπὲρ τῶν διὰ τῆς διανοητικῆς ἐργασίας τὰ τῆς ὑπάρξεως ἑαυτῶν καὶ τῆς ἰδίας οἰκογενείας μέσα προσποριζομένων, παρεκτείνει τὸ δικαίωμα ἐπὶ τινὰ χρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ προσώπου, εἰς ὃ ἀνῆκεν ¹⁾).

Τὰς προκατατεθείσας θεωρίας εὐλόγως ἀποκρούοντες πολλοὶ ὡς ἀνεπαρκεῖς πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ δικαιώματος τῶν τῆς διανοίας ἐργατῶν ἐπὶ τῶν πνευματικῶν αὐτῶν προϊόντων, ἔχαρα-

¹⁾ Τὴν θεωρίαν ταύτην διὰ μακρῶν ἀνέπτυξεν ὁ Bluntschli Deutsches Privatrecht τομ. I § 47 σελ. 191.

κτῆρισαν αὐτὸ ὡς δικαίωμα *ιδιοφυῆς* (*sui generis*), ἀπορρέον ἐκ τῶν θετικῶν τοῦ νόμου διατάξεων, δι' ὧν γενικὸν οὕτως εἶπεν χορηγεῖται προνόμιον, ἐξασφαλίζον τὸ δικαίωμα τοῦ ἀπεργασαμένου διανοητικόν τι ἔργον ἐπὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ παραγομένων ὑλικῶν ὠφελειῶν ¹⁾).

Ὡς λόγον δὲ τῆς τοιαύτης εἰδικῆς τοῦ νόμου διατάξεως τινὲς μὲν ἐπικαλοῦνται τὸ πρὸς ἀμοιβὴν δικαίωμα τοῦ καταβαλόντος τὰ διανοητικὰ ἑαυτοῦ κεφάλαια πρὸς παραγωγὴν ἔργου κοινωφελοῦς ²⁾. Ἄλλοι δὲ θεωροῦσιν τὴν τοιαύτην διάταξιν ὡς ἄμεσον ἀπόρροϊαν τοῦ ἀξιώματος, καθ' ὃ ἕκαστος δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ παρὰ τῆς πολιτείας καὶ ἡ πολιτεία ὀφείλει νὰ παράσχῃ αὐτῇ τὴν προσήκουσαν συνδρομὴν, οὐ μόνον πρὸς προστασίαν τῆς ἑαυτοῦ ιδιοκτησίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἐκ τῆς ἐργασίας ὠφελημάτων. Συνεπεία τούτου ἡ πολιτεία χορηγεῖ εἰς τοὺς συγγραφεῖς ἢ τοὺς ἀπεργασαμένους διανοητικόν τι προϊόν τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ διὰ τοῦ τύπου ἢ κατ' ἄλλον τρόπον καὶ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ἢ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ἢ κατὰ παραχώρησιν αὐτῶν παρ' ἄλλων. Ἡ προσβολὴ τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ, ὅπερ δύναται εἰδικώτερον νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἡ προσβολὴ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκδόσεως τῶν ἔργων τῆς διανοίας, ἀποτελεῖ ἀδίκημα, κατὰ τῆς περιουσίας ἀπευθυνόμενον καὶ παράγον ζήμιαν ὑλικὴν, ἥς τὴν ἐπανόρθωσιν δικαιούται νὰ ἐπικαλεσθῇ ὁ ὑποστάς αὐτήν ³⁾.

¹⁾ Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὑποστηρίζοντων τὴν θεωρίαν αὐτὴν συγγραφέων καταλέγονται ἰδίως ἐκ τῶν Γερμανῶν οἱ ἐρμηνευταὶ τοῦ Γερμανικοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου, ὡς ὁ Beseler, ὁ Walter, ὁ Gerber καὶ ἄλλοι.

²⁾ Τὴν τοιαύτην θεωρίαν, τῆς ἀμοιβῆς εἰδικώτερον ἐπικαλουμένην, ὑποστηρίζουσιν ἐκ τῶν Γερμανῶν ὁ Eisenlohr (*Das literarische und artistische Eigentum und Verlagsrecht*) καὶ ἐκ τῶν Γάλλων ὁ Renouard (*Traité des droits d'auteurs dans la littérature etc*) ὁ Wolowski, ὁ Calmels καὶ ἄλλοι.

³⁾ Wächter *Das Verlagsrecht*. σελ. 88 ἐπομ. — *Klostermanns Gei- (ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ, ΤΟΜ. Γ')* 47

**6') Ἱστορικὴ ἀνάπτυξις τῶν περὶ μετατυ-
πώσεως νομοθετημάτων.**

Ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, ἡ τυποκλοπία κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς ἐμφάνισιν, ἐν ὅσῳ δὲν εἶχεν ἔτι παγιωθῇ ἡ κοινὴ συνείδησις περὶ τοῦ ἀληθοῦς χαρακτῆρος τῆς πράξεως, δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς πρᾶξις παράνομος καὶ ἄδικος· διὸ πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἐξ αὐτῆς καταχρήσεων οἱ συγγραφεῖς ἢ οἱ ἐκδότες συγγραμμάτων προσέφευγον εἰς τὴν παρὰ τῶν ἡγεμόνων ἢ τῶν ἀρχῶν αἰτησιν περὶ χορηγήσεως ἀποκλειστικοῦ προνομίου, δι' οὗ ἐξησφαλίζοντο κατὰ τῆς παρ' ἄλλων ἐπιχειρουμένης αὐθαιρέτου μετατυπώσεως. Τὰ ἀρχαιότερα τῶν προνομίων εἰσὶ τὰ ὑπὸ τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας, ὑπὸ τοῦ Δουκὸς Σφόρτζα ἐν Μεδιολάνοις, καὶ ὑπὸ τῆς Γερουσίας τῆς πόλεως Νυρεμβέργης χορηγηθέντα (1494—1496). Τὸ τοιοῦτον σύστημα τῆς διὰ προνομίων ἐξασφαλίσεως τῶν συγγραφέων καὶ ἐκδοτῶν ἐπεκράτησεν ἐν Γερμανίᾳ, ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἀλλ' ἀφ' ἧς ἐποχῆς εἰσεχώρησε καὶ ἐκρατύνη ἡ πεποιθήσις, ὅτι ἡ τυποκλοπία ἀποτελεῖ ἀδίκημα, προσβάλλον κεκτημένα δικαιώματα, παρατηροῦμεν ἐν τῇ νομοθεσίᾳ τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν τὴν καθιέρωσιν εἰδικῶν νόμων πρὸς πρόληψιν καὶ τιμώρησιν τῆς τυποκλοπίας.

Ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν ἔτει 1566, ἐπὶ Φιλίππου καὶ Μαρίας, ἡ συντεχνία τῶν τυπογράφων καὶ βιβλιοπωλῶν (stationers) ἔλαβεν ὡς δικαίωμα μονοπωλίου τὴν ἐκτύπωσιν καὶ μεταπώλησιν τῶν συγγραμμάτων, ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅμως, ὅτι δὲν ἠδύναντο νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἐκδοσιν οἰουδήποτε συγγράμματος, ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ συγγραφέως, ὅστις πρὸς ἐπιφύλαξιν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ ἐνεγράφετο ἐν βιβλίῳ ἐπὶ τούτῳ κρατουμένῳ ὑπὸ τῆς συντεχνίας. Τὴν προστατευτικὴν αὐτὴν ἀρχὴν τῶν δικαιωμάτων τῶν

stiges Eigentum I σελ. 113 ἐπομ. ὅρ. Dambach ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 1030.

συγγραφέων ἐκύρωσε καὶ τὸ διάταγμα τῆς 14 Ἰουνίου 1643, δι' οὗ ἐνομοθετήθη, ὅτι οὐδὲν σύγγραμμα ἡδύνατο νὰ ἐκτυπωθῇ ἄνευ προηγουμένης ἀδείας τῆς κυβερνήσεως, ὡς καὶ ὁ ἐν ἔτει 1671 ἐκδοθεὶς νόμος περὶ λογοκρισίας (Licensingact), ὅστις διετηρήθη ἐν ἰσχύϊ μέχρι τοῦ ἔτους 1692. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ περὶ λογοκρισίας νόμου ἐθεωρεῖτο ἀναμφισβήτητον τὸ δικαίωμα τῶν συγγραφέων ἐπὶ τῶν δημοσιευθέντων διὰ τοῦ τύπου ἔργων αὐτῶν· ἐπειδὴ δὲ δὲν ὑπῆρχε νόμος προστατεύων αὐτοὺς, καὶ πολλαὶ ἤρξαντο γενόμεναι καταχρήσεις, ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1710 ἐπὶ τῆς Βασιλίσσης Ἀννης νόμος (Statut 8 Anne c. 19) δι' οὗ ἐξησφαλίσθη ἐπὶ δεκατετραετίαν εἰς τοὺς συγγραφεῖς καὶ ἐκδότας τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς δημοσιεύσεως καὶ πωλήσεως τῶν συγγραμμάτων, καὶ ἐτιμωρεῖτο ἡ παράνομος μετατύπωσις. Μετὰ τὴν λήξιν τῆς πρώτης δεκατετραετίας ἐπετρέπετο ἡ παραχώρησις νέας, ἐὰν ἔζη ἔτι ὁ συγγραφεύς. Ὁ ἐν ἔτει 1801 ἐπὶ Γεωργίου Γ' ψηφισθεὶς ὑπὸ τῶν βουλῶν καὶ κυρωθεὶς νόμος δὲν ἐπέξτεινε μὲν πέραν τῆς δεκατετραετίας ἡ τῶν εἰκοσι καὶ ὀκτὼ ἐτῶν τὸ δικαίωμα τῶν συγγραφέων καὶ ἐκδοτῶν ἐπὶ τῶν δημοσιευθέντων συγγραμμάτων, ἀλλ' ἡῤῃξε τὰς καταγνωστέας χρηματικὰς ποινάς, καὶ ἡπλοποίητε τὴν διὰδικασίαν. Κατὰ πρῶτον ἐν ἔτει 1814 ἐξεδόθη νόμος ἀναγνωρίσας ἐπὶ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἔτη ὑφιστάμενον τὸ δικαίωμα τῶν συγγραφέων, καὶ ἐπιτρέψας τὴν ἐφ' ὅρου ζωῆς παράτασιν αὐτοῦ μετὰ τὴν λήξιν τῆς εἰκοσιοκταετίας. Ἐχορήγησε δὲ τὸ δικαίωμα πρὸς ἀπαίτησιν πολιτικῶν ἀποζημιώσεων παρὰ τοῦ ἐνόχου παρανόμου μετατυπώσεως, καὶ διέταξε τὴν δήμευσιν καὶ καταστροφὴν τῶν κατασχεθέντων ἀντιτύπων τῶν ἐκ τυποκλοπίας προερχομένων. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Γουλιέλμου Δ' ἀπηγορεύθη ἡ ἄνευ ἀδείας τοῦ ποιητοῦ ἀπὸ τῆς σκηνῆς διδασκαλία θεατρικῶν ἔργων (1833) καὶ ἡ ἄνευ ἀδείας τοῦ ἀπαγγεῖλαντος δημοσίευσιν τῶν λόγων αὐτοῦ (1835).

Ὁ ἐνθερμότερος ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπέρμαχος τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐργατῶν τῆς διανοίας ἀνεδείχθη ὁ Talfourd, μέλος τῆς

Βουλῆς τῶν κοινοτήτων, ὅστις ἐπανειλημμένως ἔφερε πρότασιν νόμου περὶ εὐρυτέρας προστασίας τοῦ δικαιώματος τῆς πνευματικῆς ιδιοκτησίας (Copy-right), ἀλλ' ὅ,τι δὲν ἐπέτυχεν οὗτος, ἐν ὅσῳ ἦν μέλος τῆς Βουλῆς τῶν κοινοτήτων, κατώρθωσεν ὁ λόρδος Mahon, ἐν ἔτει 1842 ἐπαναλαβὼν καὶ ὑποστηρίξας τὴν πρότασιν τοῦ Talfourd, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας κατηρτίσθη ὁ ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆς Βικτωρίας δημοσιευθεὶς νόμος τῆς 1 Ἰουλίου 1842 (Statut 5 et 6 Victoria cap. 45), δι' οὗ ἐχαρκτηρίσθη τὸ δικαίωμα ἐπὶ τῶν προϊόντων τῆς τέχνης ἢ διανοίας (Copy-right) ὡς δικαίωμα ιδιοκτησίας ἐπὶ κινητῶν ἀντικειμένων, μεταβιβαζόμενον εἰς τοὺς κληρονόμους καὶ διαρκοῦν ἐπὶ ἑπταετίαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ δικαιοῦχου, ἀλλ' ἐκ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἔργου μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ δὲν παρῆλθον τεσσαράκοντα δύο ἔτη, τὸ δικαίωμα τῶν κληρονόμων ὑφίσταται μέχρι συμπληρώσεως τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ διαστήματος ¹⁾).

Ἐν Γαλλίᾳ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1789, τὴν ἐν τῇ συντακτικῇ συνελεύσει κατάργησιν τῶν προνομίων παντὸς εἶδους καὶ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας τοῦ τύπου, ἤρθησαν αἱ ὑπὸ μορφὴν προνομίου ὑφιστάμεναι ἐγγυήσεις, δι' ὧν ἐπροστατεύετο τὸ δικαίωμα τῆς ιδιοκτησίας ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς διανοίας. Ἡ συντακτικὴ συνέλευσις ἐψήφισε τὸν νόμον τῆς 19 Ἰανουαρίου 1791, δι' οὗ ἀνεγνώρισε τὸ δικαίωμα τῶν δραματικῶν ποιητῶν ἢ τῶν ἐκδοχέων τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν ἐπὶ τῶν διδαχθέντων ἀπὸ τῆς σκηνῆς δραμάτων ἐπὶ πενταετίαν μόνον, ἐν δὲ τῇ συμβατικῇ συνελεύσει (Convention) ἐψηφίσθη ὁ νόμος τῆς 19 Ἰουλίου 1793, δι' οὗ ἰσοβίως μὲν ἀνεγνώρισθη τὸ δικαίωμα τῶν συγγραφέων ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν, ἐπὶ δεκαετίαν δὲ ἐξησφαλίσθη τὸ τοιοῦτον δικαίωμα ὑπὲρ τῶν κληρονόμων. Διὰ Διατάγματος τῆς 10 Φεβρουαρίου 1810

¹⁾ Laboulaye Études sur la propriété littéraire en Angleterre σελ. 6 ἐπομ.

τὸ δικαίωμα τοῦ συγγραφέως μετὰ θάνατον ἐκηρύχθη προσήκον εἰς τὴν χήραν αὐτοῦ ἐφ' ὅρου ζωῆς, ἡ δὲ διάρκεια αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν τέκνων ἐπεξετάθη ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη ἀπὸ τῆς ἀποθιώσεως τοῦ πατρός. Ἡ εἰκοσαετής αὕτη προθεσμία διὰ τοῦ νόμου τῆς 3 Ἀπριλίου 1854 ὠρίσθη εἰς τριάκοντα ἔτη. Διὰ δὲ τοῦ νόμου τῆς 28 Μαρτίου 1852 αἱ διὰ τῶν ἀνωτέρω μνησθέντων νόμων γυγυήσεις πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς πνευματικῆς ιδιοκτησίας φηρμόσθησαν καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ δημοσιευθέντων ἔργων ¹⁾).

Τέλος σχετικὰς διατάξεις πρὸς τὸ προκείμενον θέμα περιέχουσιν τὰ ἀρθρ. 425—429 τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου, χαρακτηρίζοντα ἀξιόποιον τὴν παράνομον μετατύπωσιν βιβλίων, μουσικῶν συνθέσεων, σχεδιαγραμμάτων, τὴν ἀπομίμησιν εἰκόνων καὶ παντὸς ἄλλου ἔργου διανοίας, τὴν πώλησιν τῶν οὕτω πωσασαρχθέντων, ἢ τὴν ἀθέμιτον εἰσαγωγὴν αὐτῶν πρὸς πώλησιν εἰς Γαλλίαν, ἐὰν ἡ πράξις ἐξετελέσθῃ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

Καὶ ἐν Γερμανίᾳ, ὅπου, ὥς εἶδομεν, ἐπεκράτησε τὸ σύστημα τῆς διὰ προνομίων προστασίας τῶν συγγραφέων ἢ διεγερθεῖσα κοινὴ πεποιθήσις περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ιδιοκτησίας ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς διανοίας ἔσχεν ὥς ἀποτέλεσμα τὴν δι' εἰδικῶν νόμων ἐκπότεον ἀπαγόρευσιν τῆς προσβολῆς αὐτοῦ. Ἐν ὅσῳ ὑφίστατο ἔτι ἡ ἀρχαία Γερμανικὴ αὐτοκρατορία, δὲν ἐξεδόθη μὲν γενικὸς νόμος περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ, ἀλλ' ὅμως αἱ ἐπιμέλειαι, αἱ εἰς αὐτὴν ὑπαγόμεναι, πολὺ πρότερον ἢ ἀλλαχοῦ ἐπετυχεύσαν, ὅπως ἀναγνωρίσωσιν, ἀνεξαρτήτως τῆς χορηγήσεως προνομίου, τὸ δικαίωμα τῶν συγγραφέων ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν. Ἐν Σαξωνίᾳ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1773 ἀνεγνωρίσθη τὸ δικαίωμα τῶν ἐκδοτῶν συγγραμμάτων πρὸς παρεμπόδισιν τῆς μετατυπώσεως

¹⁾ Ἐκτὸς τῶν μνημονευθέντων νόμων ἐξεδόθησαν καὶ διάφορα εἰδικὰ διατάγματα κενονίζοντα τὰ δικαιώματα τῶν συγγραφέων καὶ καλλιτεχνῶν, ὧν τὴν χρονολογίαν τῆς ἐκδόσεως καὶ τὸ περιεχόμενον ὅριον Dalloz Propriété littéraire n° 21 ἐποι.

αὐτῶν παρ' ἄλλων. Πρῶτος δὲ ἐν Αὐστρία ἡ Μαρία Θηρεσία (1775) καὶ Ἰωσήφ ὁ Β'. ἀπηγόρευσαν τὴν παράνομον μετα-
τύπωσιν.

Μετὰ τὴν ἀνίδρυσιν τῆς Γερμανικῆς ὁμοσπονδίας δι' ἀποφά-
σεως τῆς Διαίτης τῆς 9 Νοεμβρίου 1837, ἀνεγνωρίσθη ἐπὶ δε-
καετίαν τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας τῶν συγγραφέων ἐπὶ τῶν
ἔργων αὐτῶν. Διὰ μεταγενεστέρας δὲ ἀποφάσεως (22 Ἀπριλίου
1841) ἐπεξέτεινεν ἡ Γερμανικὴ Δίαιτα τὸ δικαίωμα τῶν συγ-
γραφέων καὶ εἰς τοὺς δραματικούς ποιητὰς καὶ τοὺς συντάκτας
μουσικῶν συνθέσεων. Τέλος διὰ τῶν ἀποφάσεων τῆς 19 Ἰουνίου
1845 καὶ 6 Νοεμβρίου 1856 καθιερώθη ἰσόβιον τὸ δικαίωμα τῆς
ἰδιοκτησίας ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς διανοίας ὑπὲρ τῶν συντακτῶν,
τριακονταετὲς δὲ τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς διαρκείας αὐτοῦ
ὑπὲρ τῶν κληρονόμων αὐτῶν. Ἡ κατὰ τῶν ἐνόχων ἀθεμίτου
μετατυπώσεως καταγνωστέα χρηματικὴ ποινὴ ὠρίσθη εἰς 1000
φιορίνια, ἐκανονίσθη δὲ ἀκριβέστερον τὸ ποσὸν τῶν ἐπιδικα-
στέων πολιτικῶν ἀποζημιώσεων.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων ἀποφάσεων τῆς Διαίτης ἐδημοσιεύ-
θησαν ἐν ταῖς ἐπικρατείαις τῆς Γερμανικῆς ὁμοσπονδίας εἰδικοί
νόμοι, κανονίζοντες τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ τῶν ἔργων
τῆς διανοίας, ὡς ἐν Πρωσσίᾳ ὁ νόμος τῆς 11 Ἰουνίου 1837,
ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου κατηρτίσθη καὶ ἡ πρώτη ἀπόφασις
τῆς Γερμανικῆς Διαίτης, ἐν Βαυαρίᾳ ὁ νόμος τῆς 15 Ἀπριλίου
1840, ἐν Βυρτεμβέργῃ ὁ νόμος τῆς 17 Ὀκτωβρίου 1838 καὶ 24
Αὐγούστου 1845 καὶ ἄλλαχοῦ ἄλλοι, ὥστε μεγίστη ἐπεκράτει
ἐν Γερμανίᾳ ποικιλία νομοθετικῶν διατάξεων, καὶ ὁσημέραι λίαν
ἐπαισθητὴ καθίστατο ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνότητος τῆς νομοθεσίας,
καὶ τῆς ἄρσεως τῶν ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτων ὁρισμῶν τῶν ἐπι-
χωρίων νόμων. Πρὸς θεραπείαν τῆς τοιαύτης ἀνωμάλου κατα-
στάσεως ἐπεψηφίσθη ὑπὸ τοῦ κοινοβουλίου τῆς Βορείου Γερμα-
νικῆς ὁμοσπονδίας ὁ νόμος τῆς 1 Ἰανουαρίου 1871, ὅστις μετὰ
τὴν ἀποκατάστασιν τῆς νέας Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀνεκη-
ρύχθη ὡς νόμος ἰσχύων ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐπικρατείαις. Κατὰ

τὸν νόμον αὐτὸν τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς διανοίας, ἥτοι συγγραμμάτων, μουσικῶν συνθέσεων, ἐπιστημονικῶν ἀπεικονισμάτων, καὶ δραματικῶν ἔργων χαρακτηρίζεται ὡς δικαίωμα προσωπικόν, καὶ τιμωρεῖται ἡ παράνομος μετατύπωσις ὡς καὶ ὁ καθ'οἰονδῆποτε ἄλλον τρόπον πολλαπλασιασμός αὐτῶν, καὶ ἐὰν δὲν ἐπῆλθε βλάβη τις, οὐδ' ἐπαπειλεῖται ὁ κίνδυνος βλάβης. Ἀνακηρύσσεται δὲ οὐ μόνον ἰσόβιον, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους μεταβιβαζόμενον διαρκεῖ ὅλην τριακονταετίαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ δικαιούχου ¹⁾).

Ἐν Βαυαρίᾳ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως ἔτι τοῦ νόμου τῆς 15 Ἀπριλίου 1840, οὗ ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, ἔσχυεν ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 397 τοῦ Βαυαρικοῦ ποινικοῦ νόμου τοῦ 1813, δι' οὗ ἀνεγνωρίζετο, ὡς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων τυγχάνον, τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς διανοίας, ἐκηρύσσεται δὲ ἀξιώποινος ἡ παράνομος μετατύπωσις ἢ ὁ καθ'οἶον δῆποτε ἄλλον τρόπον πολλαπλασιασμός τῶν ἔργων τῆς τέχνης ἢ τῆς ἐπιστήμης. Ἀλλ' ὁ Βαυαρικός ποινικός νόμος, κηρύσσων ὑπεύθυνον εἰς ἀποζημίωσιν τὸν ἔνοχον, δὲν ὥριζεν εἰδικῶς τὴν καταγνωστέαν κατ' αὐτοῦ ποινὴν, ἀλλ' ἐγκατέλειπε τὸν προσδιορισμὸν αὐτῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν τοῖς χορηγηθεῖσι προνομίοις διατάξεων, ἢ ἐν ἑλλείψει τοιούτων, ἐθεώρει ἐφαρμοστέας τὰς ἐν τῷ νόμῳ περὶ ἀστυνομικῶν πταισματικῶν παραβάσεων ποινάς.

Τὰς εἰρημένας διατάξεις τοῦ Βαυαρικοῦ ποιν. Νόμου παρέλαβε καὶ τὸ Νομοσχέδιον τοῦ 1822 (ἄρθρ. 346 Β''), ἀλλὰ τὰ μεταγενέστερα αὐτοῦ Νομοσχέδια τοῦ 1827 (ἄρθρ. 307) καὶ 1831 (ἄρθρ. 355) ὥρισαν χρηματικὴν ποινὴν οὐχὶ κατωτέραν τῶν ἑκατὸν φιορινίων. Ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν συνετάχθησαν οἱ ὅρισμοι τῶν ἄρθρ. 432 καὶ 433 τοῦ ἡμετέρου νόμου.

2) Χαρακτήρ καὶ στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος.

Κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον τὸ ἔγκλημα τῆς παρανόμου με-

¹⁾ Dambach ἐν Holtzendorff's Handb. τὸμ. III σελ. 1036 ἐπὶ μ.

τατυπώσεως καὶ ἀπομιμήσεως ἔργων τέχνης καὶ νοὸς θεωρεῖται κατὰ τῆς περιουσίας ἀπευθυνόμενον, καὶ τιμωρεῖται διὰ τὴν βλάβην, ἣτις ἐξ αὐτοῦ ἀπειλεῖται. Μαρτυρεῖ δὲ τοῦτο ἡ κατὰτάξις αὐτοῦ ἐν τῷ ΚΖ'. κεφαλαίῳ, ἐν ᾧ συμπεριελήφθησαν τὰ ποικίλα εἶδη τῶν ἀδικημάτων τῶν συνεπαγομένων ζημιάν εἰς τὴν περιουσίαν τῶν προσώπων ἐκ διαφορῶν παρανόμων πράξεων ¹⁾).

Ἡ παράνομος μετατύπωσις καὶ ἀπομίμησις ἔργων τέχνης καὶ νοὸς διαφέρει τῆς ἀπάτης, διότι ὡς ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν δὲν ἔχει πάντοτε τὴν ἐν γνώσει παράστασιν ψευδῶν πραγμάτων ὡς ἀληθῶν, ἢ τὴν παράνομον ἀπόκρυψιν ἢ ἀποσιώπησιν ἀληθῶν πραγμάτων. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως ἡ μετ' ἀπάτης ἐκτέλεσις τοῦ ἀδικήματος, ὡς ὅταν ἐν τῇ μετατυπώσει μνημονεύηται ψευδῶς ἀλλότριον ὄνομα ἐκδότου, ἢ τόπος ἄλλος ἐκτὸς ἐκεῖνου, ἐνθα πραγματικῶς ἐγένετο ἡ μετατύπωσις. Ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει ὑπάρχει συνδρομὴ ἀμφοτέρων τῶν ἀδικημάτων ²⁾).

Ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον, ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ ὁποίου ἐτελέσθη ἡ παράνομος μετατύπωσις ἢ ἀπομίμησις, γίνεται ἡ ὅλως ἐξαιρετικὴ ἐν τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ διαστολὴ μεταξὺ ὑπηκόων Ἑλλήνων καὶ ἁλλοδαπῶν. Καὶ ἡ μὲν καθ' ὑπηκόων Ἑλλήνων τελεσθεῖσα παράνομος μετατύπωσις καὶ ἀπομίμησις τῶν ἔργων τέχνης καὶ νοὸς λογίζεται πάντοτε τιμωρητέα, ἡ δὲ κατ' ἁλλοδαπῶν τότε μόνον, ὅταν οὗτοι ἢ ἀπέκτησαν ἐν Ἑλλάδι ἰδιόν τι προνόμιον ἢ ἡ Ἐπικράτεια, εἰς ἣν ἀνήκουσιν ἐγγυᾶται τὴν αὐτὴν προστασίαν καὶ εἰς τὸν Ἑλληνα ὑπήκοον (ἄρθρ. 433).

Ἐν ἄρθρ. 432 δὲν μνημονεύεται εἰδικῶς, ἂν μόνον ἐκ δολίας προαιρέσεως ἢ καὶ ἐξ ἀμελείας δύναται τις νὰ κατασταθῇ ἔνοχος τοῦ ἀδικήματος, ἀλλ' ὅμως ἐπειδὴ τὸ ἀξιόποινον τῆς πράξεως ἔγκειται ἐν τῇ προκυπτούσῃ ἐξ αὐτῆς ζημίᾳ εἰς τὴν

¹⁾ Motive z. Entwürfe 1827. σελ. 366.

²⁾ Motive z. Entwürfe 1831 σελ. 255.

περιουσίαν τοῦ ἀδικηθέντος, ἐπὶ πασῶν δὲ τῶν ἐν τῷ παρόντι κεφαλαίῳ ὡς καὶ τῶν ἐν τοῖς προηγουμένοις μνημονευμένων ἀδικημάτων, τῶν συνισταμένων εἰς φθοράν ἢ βλάβην ἄλλοτρίας περιουσίας, τιμωρεῖται κατὰ γενικὴν ἀρχὴν μόνῃ ἢ ἐκ προθέσεως ἐκτέλεις τοῦ ἀδικήματος, ἐπειδὴ κατὰ τὴν γενικὴν ἀρχὴν τοῦ ἄρθρ. 43 ἡ ἀμέλεια τιμωρεῖται μόνον, καθ' ἃς περιπτώσεις ῥητῶς ὁ νόμος χαρακτηρίζει αὐτὴν ἀξιόποινον, ἀδιστάκτως δύναται τις νὰ παραδεχθῇ, ὅτι ὅρος τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως ἐστὶ μόνῃ ἢ δολίᾳ προαίρεσις τοῦ αὐτουργοῦ ¹⁾).

Ἡ ἐνέργεια τοῦ αὐτουργοῦ ἡ ἀποτελοῦσα τὸ ἀδίκημα τῆς παρανόμου μετατυπώσεως καὶ ἀπομιμήσεως συνίσταται·

1) Εἰς τὸν διὰ τοῦ τύπου ἢ κατ' ἄλλον τρόπον πολλαπλασιασμόν καὶ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν εἰς κυκλοφορίαν βιβλίων ἢ ἄλλων τυπωμένων ἐγγράφων, μουσικῶν συνθέσεων, χαλκογραφιῶν, ἰχνογραφιῶν ἢ πινάκων γεωγραφικῶν. Τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας ἐπὶ τῶν ἔργων τῆς διανοίας περιορίζεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 432 μόνον ἐπὶ ἐκτετυπωμένων ἤδη ἢ κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον δημοσιευθέντων ἔργων, ὅθεν δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀξιόποινος ἡ διὰ τοῦ τύπου ἢ κατ' ἄλλον τρόπον δημοσίευσις ἔργων μήπω δημοσιευθέντων ὑπὸ τοῦ συντάκτου ἢ ἀπεργασαμένου αὐτά, οἷον ἀγορεύσεων δημοσίᾳ γενομένων, ἢ ποιημάτων ἀπαγγελθέντων ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, ἢ μαθημάτων δημοσίᾳ γενομένης διδασκαλίας ²⁾).

¹⁾ Κατὰ τὸν Βαυαρικὸν νόμον τῆς 28 Ἰουνίου 1865 ἐτιμωρεῖτο μόνον ἡ ἐκ δολίας προαίρεσεως μετατύπωσις καὶ ἀπομίμησις. Ἐπίσης κατὰ τὸν Γαλλικὸν ποιν. νόμον ἄρθρ. 425—429 ἀπαιτεῖται *intention frauduleuse*. Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3765. Κατὰ τὸν νῦν ἐν Γερμανίᾳ ἰσχύοντα νόμον ἄρθρ. 18 καὶ ἡ ἐξ ἀμελείας λογίζεται ἀξιόποινα. Dambach ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 1040.

²⁾ Τὴν γνώμην ἡμῶν φρονοῦμεν ὅτι ἀρκούντως ὑποστηρίζουσιν αἱ λέξεις τοῦ κειμένου τοῦ ἄρθρ. 432 «βίβλια ἢ ἄλλα τυπωμένα ἔγγραφα». Εὐρυτέρως διατάξεις περιέχουσι τὰ ἄρθρα 425 ἐπόμε. τοῦ Γαλλ. ποινικοῦ νόμου. Chauveau-Hélie Code pénal

Ὅσάκις ἀφαιρεῖται παρά τινος τὸ χειρόγραφον ἢ τὸ πρωτό-
τυπον ἔργου διανοίας, ἢ ὑπεξαιρεῖται ἢ πρᾶξις, ὡς κλοπὴ ἢ
ὑπεξαίρεσις χαρακτηριζομένη, τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ὅρους τῶν
ἄρθρ. 374, 385.

Τὰ ἀντικείμενα, ὧν ἀπαγορεύεται ἡ μετατύπωσις καὶ ἀπομί-
μησις ὀρίζονται εἰδικῶς ἐν τοῖς ἄρθρ. 432 καὶ 433. Καὶ διὰ
μὲν τοῦ ἄρθρ. 432 ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἡ μετατύπωσις
βιβλίων, ἢ τυπωμένων ἐγγράφων¹⁾, μουσικῶν συνθέσεων,
χαλκογραφικῶν, ἰχνογραφικῶν καὶ γεωγραφικῶν πινάκων, διὰ
δὲ τοῦ ἄρθρου 433 ἐπεκτείνεται ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη εἰς
ἐφευρέσεις, ἔργα καὶ γεννήματα τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν,
ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅτι ταῦτα προστατεύονται διὰ χορηγήσεως
εἰδικοῦ προνομίου. Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τοιούτων ἀντικει-

II n° 3752 ἐπ. — Αἱ λέξεις τοῦ κειμένου « ἢ κατ' ἄλλον τρόπο-
ν » (oder auf andere Weise) ἀναφέρονται οὐ μόνον εἰς τὰς χαλ-
κογραφίας, ἰχνογραφίας, τοὺς γεωγραφικοὺς πίνακας, οἵτινες οὐχὶ διὰ
τυπογραφίας κυριολεκτικῶς ἀλλὰ καὶ διὰ λιθογραφίας ἢ καὶ διὰ φωτο-
γραφίας δύνανται νὰ πολλαπλασιασθῶσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἐκ-
τετυπωμένα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα εἰσὶ ἐπιδεκτικὰ πολλαπλασιασμοῦ
διὰ παραπλησίων τρόπων. Οὕτω λ. γ. ποίημά τι ἐκτυπωθὲν δύναται
νὰ δημοσιευθῇ διὰ λιθογραφίας, ἢ μαθήματα δημοσιευθέντα ὑπὸ τοῦ
καθηγητοῦ εἰς ἀντίγραφα ἐκ χημικῆς μελάνης, νὰ λιθογραφηθῶσι
παρ' ἄλλου.

¹⁾ Περὶ τοῦ περιεχομένου τῶν βιβλίων ἢ τῶν τυπωμένων ἐγγρά-
φων δὲν γίνεται εἰδικῶς μνεία, ἐπομένως οἷονδ' ἂν καὶ ἡ τοῦτο,
εἴτε ἐπιστημονικὴ ὅλη, εἴτε πραγματεία, ἢ σημειώσεις, ἢ ἀριθμη-
τικοὶ πίνακες, ἢ παράνομος μετατύπωσις χαρακτηρίζεται ἀξιοποιῖος.
Κατὰ τὸ ἄρθρ. 550 ὡς πταῖσμα τιμωρεῖται ἡ μετατύπωσις νόμων ἢ
διαταγμάτων τῶν δημοσίων ἀρχῶν ἄνευ παραγγελίας ἢ ἰδιαιτέρας
ἀδείας αὐτῶν. Ἐὰν δὲν ἐγένετο μετατύπωσις, ἀλλ' ὁ τυπογράφος
κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν ἔργου τινὸς ἐξετύπωσε πλείοτερα τῶν συμπε-
φωνημένων ἀντίτυπα, ἅτινα ἐσφετέρισθη, ὁ Ἄρειος Πάγος (ὑρ. ἀποφ.
ποιν. 204 τοῦ 1874) φρονεῖ, ὅτι δὲν καταδικάζεται ὡς ἔνοχος παρα-
βάσεως τοῦ ἄρθρ. 432, διότι δὲν ὑπάρχει μετατύπωσις, ἀλλὰ δύναται
πολιτικῶς νὰ ἐναχθῇ πρὸς ἀποζημίωσιν.

μένων δύναται τις νὰ ὑπαγάγῃ τὰ καλλιτεχνικά ἔργα τῆς πλαστικῆς, τὰς διαφορὰς συνθέσεις ἢ σκευασίας ἱατρικῶν φαρμάκων, ἢ χημικῶν προϊόντων, τὰ διάφορα ἐπιστημονικὰ ἢ τεχνικὰ ἐργαλεῖα ἢ μηχανήματα κτλ. 1).

Μόνος ὁ διὰ τοῦ τύπου ἢ κατ' ἄλλον τρόπον πολλαπλασιασμοῦ τῶν εἰρημένων ἀντικειμένων δὲν ἀρκεῖ πρὸς τέλεσιν τοῦ ἀδικήματος, ἀλλὰ συγχρόνως ἀπαιτεῖται, ὅπως τὰ διὰ τῆς παρανόμου μετατυπώσεως ἢ ἀπομιμήσεως παραχθέντα τεθῶσιν εἰς κυκλοφορίαν. Ὡς τεθέντα δὲ εἰς κυκλοφορίαν λογίζονται, οὐχὶ τὰ μεταπωληθέντα, ἀλλὰ τὰ οὕτω πως διατεθέντα, ὥστε νὰ ἐνδείκνυται ἡ πρόθεσις τῆς μεταπωλήσεως οἰοῦν δῆποτε ἀριθμοῦ καὶ τῆς μεταβιβάσεως ἀφ' ἐνὸς εἰς ἄλλο πρόσωπον 2).

Τὴν κυκλοφορίαν τῶν παρανόμως μετατυπωθέντων ἢ ἀπομιμηθέντων ἔργων ἔχει δικαίωμα νὰ παρεμποδίσῃ ὁ καθ' οὗ ἀπευθύνεται τὸ ἀδίκημα, ὑποβάλλων αἴτησιν εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἀρχὴν περὶ κατασχέσεως αὐτῶν. Ἡ ἐνεργηθεῖσα κατάσχεσις ὑφίσταται, μέχρις οὗ κατασταθῇ τελεσίδικος ἢ ἐκδοθησομένη δικαστικὴ ἀπόφασις, ἥτις, ἐὰν ᾖ καταδικαστικὴ, παρέχει τὸ δικαίωμα τῷ ἀδικηθέντι νὰ ἀναλάβῃ καὶ διαθέσῃ τὰ κατασχθέντα ἀντικείμενα.

2) Εἰς τὴν μετατύπωσιν ἢ ἀπομίμησιν τῶν ἄλλοτρίων ἔργων τέχνης ἢ ἐπιστήμης τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν·

α') Ἄνευ συναινέσεως τοῦ συγγραφέως τοῦ ἀπεργασαμένου,

1) Περὶ τῆς προστασίας τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας τῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς διδασκόμενων δραμάτων ἢ μελοδραμάτων δὲν προνοεῖ ὁ ἡμέτερος νόμος.

2) Κατὰ τὸ ἀρθρ. 425 Γαλλ. ποιν. νόμου ἀρκεῖ μόνη ἡ contrefaçon, ἐπομένως δὲν ἀπαιτεῖται ἡ εἰς κυκλοφορίαν εἰσαγωγή τῶν παρανόμως μετατυπωθέντων, διὰ τοῦτο καὶ διαφέρει ἡ θεωρία τῶν Γάλλων συγγραφέων περὶ τελείσεως τοῦ ἀδικήματος. Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3740.

τοῦ κατ' ἐμπορίαν ἐκδότου, τοῦ δικαιούχου αὐτοῦ, ἢ τῶν κληρονόμων τῶν εἰρημένων ¹⁾)

Καὶ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς δύναται νὰ κατασταθῇ ἔνοχος παρανόμου μετατυπώσεως, ὡς ἂν μετὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ ἔργου ὑπὸ τοῦ κατ' ἐμπορίαν ἐκδότου ἢ τῶν κληρονόμων ἢ τῶν δικαιοδόχων αὐτοῦ) ²⁾ ἐπιχειρεῖ παρανόμως νέαν αὐτοῦ μετατύπωσιν ³⁾).

β') Ἄνευ ἐπεξεργασίας τινὸς ἢ ἀναπλάσεως. Τὸ εἶδος τῆς ἐπεξεργασίας ἢ ἀναπλάσεως δὲν ὀρίζεται εἰδικώτερον ἐν τῷ νόμῳ, ὅθεν ὁ προσδιορισμὸς τῆς ὑπάρξεως καὶ τοῦ ποιοῦ αὐτῶν ἡρτηται ἐκ τῆς κρίσεως τοῦ δικαστοῦ. Ὡς ἐπεξεργασίαν καὶ ἀνάπλασιν ἐν γένει δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν πᾶσαν μεταρρύθμισιν καὶ παραλλαγὴν τοῦ πρωτοτύπου, γενομένην διὰ τοιούτων προσθαφαιρέσεων, ὥστε παραλλάσσει καθ' ὅλοκληρίαν ὁ ἀρχικὸς τύπος καὶ ἡ μορφή τοῦ ἔργου, καὶ οὐδεμίαν ἐντεῦθεν δύναται νὰ

¹⁾ Τὸ ἑλληνικὸν κείμενον ὡς ἔχει δίδει ἀφορμὴν νὰ ὑπολάβῃ τις, ὅτι αἱ λέξεις «ἢ τῶν κληρονόμων τοῦ κατ' ἐμπορίαν ἐκδότου, ἐν ᾧ τὸ Γερμανικὸν πρωτότυπον λέγει «oder ihrer Erben» τούτέστιν ἀπαιτεῖ τὴν συναίεσιν τῶν κληρονόμων ἀπάντων τῶν προμνημονευομένων προσώπων.

²⁾ Κατ' ἐμπορίαν ἐκδότης (Verleger ὅρ. Νομ. ἐξυβρ. ἀρθρ. 42. (Π. Ν. ἀρθρ. 394) κατ' ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἐκδότου (Herausgeber) καλεῖται ὁ παρὰ τοῦ συγγραφέως ἢ τῶν νομίμων διαδόχων αὐτοῦ λαμβάνων τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ διὰ τοῦ τύπου ἢ κατ' ἄλλον τρόπον πολλαπλασιασμοῦ ἔργου τινὸς ἐπὶ ἰδίᾳ δαπάνῃ καὶ ὑπόχρεως ὧν εἰς τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ. Ἐκδότης (Herausgeber) δὲ ἐστὶν ὁ συγγραφεὺς αὐτὸς ἢ οἱ δικαιοδόχοι αὐτοῦ, τούτέστιν οἱ κληρονόμοι ἢ οἱ πρὸς οὓς ὁ συγγραφεὺς ἢ ὁ ἀπεργασάμενος ἔργον τι ἐξεχώρησαν ἅπαντα τὰ ἑαυτῶν δικαιώματα. Τοιαύτη ἐκχώρησις αὐτοδικαίως ὑπάρχει, ὡς ἂν ἔργον τι τέχνης ἢ νοῦς ἐκτελεῖται συνεπίᾳ παραγγελίας καὶ ἐπὶ ἀμοιβῇ τοῦ συγγραφέως ἢ ἀπεργασαμένου, ὅτε ὁ παραγγελεὺς καθίσταται κύριος αὐτοῦ ἔχων πλῆρες καὶ ἀπεριόριστον τὸ δικαίωμα τῆς διαθέσεως αὐτοῦ. Klostermann Das Geistige Eigenthum, Berlin 1871. § 28 σελ. 293. — § 30 σελ. 315.

³⁾ Klostermann Geistiges Eigenthum § 38.

προκύψῃ περὶ τῆς ταυτότητός αὐτοῦ ἀμφιβολία. Ἡ ἐπεξεργασία ἢ ἀνάπλασις πρέπει νὰ ἐκπροσωπῇ ἀνάλογον πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου κεφάλαιον πνευματικῆς ἐργασίας καταβληθὲν ὑπὸ τοῦ ἐπιχειρήσαντος τὴν ἐκδοσιν, ὥστε νὰ ἐκλείπῃ πᾶσα ὑπόνοια, ὅτι ἡ ἐκδοσις ἐγένετο πρὸς σφετερισμὸν καὶ ἰδιοποίησιν ἀλλοτρίων πνευματικῶν κεφαλαίων ἐπὶ ζημίᾳ ἐκείνων, παρ' ὧν ἀρχικῶς κατεβλήθησαν. Ὡς ἐπεξεργασία ἐπομένως καὶ ἀνάπλασις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἀπλῆ κατ' ἐπιτομὴν ἐκδοσις βιβλίου τινὸς ¹⁾, ἔστω καὶ ἂν ὁ τίτλος καὶ τὸ σχῆμα μεταβάλλονται, ὡς καὶ ἡ ἐξ ἀλλοτρίου ἔργου περικοπὴ ὁλοκλήρων τμημάτων ἢ κεφαλαίων καὶ συναρμολόγησις αὐτῶν εἰς τρόπον, ὥστε τὸ παραχθὲν νέον ἔργον νὰ δύναται ὅπωςδὴποτε νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀναπλήρωσιν, τοῦ ἐξ οὗ αἱ τοιαῦται περικοπαὶ ἐλήφθησαν καὶ ἐκ τούτου νὰ ἐπικηται ἢ νὰ ἐπῆλθε ζημία εἰς τὸν ἀληθὴ συγγραφέα ²⁾.

γ') Ἐντὸς δεκαπενταετίας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἔργου, ἢ, ἐὰν ἐχορηγήθῃ ἰδιαίτερον προνόμιον, ἐντὸς τοῦ δι' αὐτοῦ ὀριζομένου χρονικοῦ διαστήματος. Ἡ διάταξις αὕτη, περιορίζουσα ἐντὸς βραχυτάτου χρονικοῦ διαστήματος τὸ δικαίωμα τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας καὶ συνδυάζουσα αὐτὸ μετὰ χορηγήσεως προνομίου, ἀρκούντως μαρτυρεῖ, ὅτι κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἡμετέρου νόμου πρόσφατοι ἔτι ὑπῆρχον αἱ ἀναμνήσεις τῆς διὰ προ-

¹⁾ Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3737. Klostermann Das Geistige Eigentum I. § 37 σελ. 384. — Ἐπίσης καὶ ἡ ἐκδοσις ἀπανθίσματος περιέχοντος τὰ σπουδαιότερα καὶ κυριώτερα μέρη ἀλλοτρίου ἔργου, ὡς λ. χ. τῶν λυρικῶν ποιημάτων ποιητοῦ τινος, ἢ μουσικῶν συνθέσεων δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς παράνομος μετατύπωσις. — Chauveau-Hélie αὐτόθι n° 3736.

²⁾ Ὡς λίαν εὐστόχως παρατηρεῖ ὁ Lieber (Political Ethic I. σελ. 133) ἐὰν ἀρνηθῶμεν, ὅτι αἱ τοιαῦται ἐπιτομαὶ καὶ τὰ ἀπανθίσματα δὲν ἀποτελοῦσι παράνομον μετατύπωσιν, ἥθελεν ἰσοδυναμεῖν ὡς ἂν εἰ ἐλέγομεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τιμωρῆται ὁ κλέπτης ὁ ἐκ τῶν στάχυων τὸν καρπὸν μόνον ἀφαιρῶν, ἀφίνων δὲ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην αὐτῶν τὸ ἄχυρον.

νομίου εξασφαλίσεως τῶν ἐργατῶν τῆς διανοίας κατὰ τοῦ παρανόμου σφετερισμοῦ τῶν προσηκόντων αὐτοῖς ὠφελημάτων, καὶ ἀμυδρὰ ἐστὶ ἡ ἰδέα τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας, ὡς δικαιώματος, οὐ μόνον ἰσοβίου, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους ἐπὶ πολλὴν χρόνον διαρκεῖαν μεταβιβαζομένου ¹⁾).

3) Εἰς τὴν διάδοσιν τῶν παρ' ἄλλων κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα μετατυπωθέντων ἔργων. Ἄλλ' ἢ τοιαύτη διάδοσις, ὅπως ἀποτελέσῃ στοιχειώδη ὄρον τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως προϋποθέτει τὴν γνῶσιν τῆς παρανόμως γενομένης μετατυπώσεως ἢ ἀπομιμήσεως ²⁾

Ἡ ἄξια παρατηρήσεως εἶναι ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρ. 432, ἡ κανονίζουσα τὴν καταναγνώστέαν κατὰ τοῦ ἐνόχου ποινήν. Δι' αὐτῆς ὁρίζεται, ὅτι ὁ καταδικασθεὶς τιμωρεῖται διὰ χρηματικῆς ποινῆς διακοσίων μέχρι δισχιλίων δραχμῶν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ποινῆς ταύτης ἐπιτρέπεται νὰ καταγνωσθῇ κατὰ τοῦ ἐνόχου ἢ διὰ τοῦ χορηγηθέντος προνομίου εἰδικῶς ὁρισθεῖσα ποινή. Ἄλλ' ἐ-

¹⁾ Κατὰ τὰς αἰτιολογίας τοῦ Βαυαρικοῦ Νομοσχεδίου τοῦ 1827 σελ. 368, ἡ δεκαπενταετής προθεσμία ἐθεωρήθη ἀρκούσα πρὸς ἐκπώλησιν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἢ τοῦ ἐκδότου τῶν τυπωθέντων ἀντιτύπων καὶ ἀπόλαυσιν τῆς ἐκ τοῦ ἔργου ὠφελείας. Ἐντεῦθεν γεννᾶται τὸ ζήτημα, ἂν ἡ δευτέρα ἐκδοσις ἢ μετὰ τὴν δεκαπενταετίαν γενομένη ὑπὸ τοῦ συγγραφέως προστατεύεται ὑπὸ τοῦ νόμου. Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος φρονοῦμεν, ὅτι πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ δευτέρα ἐκδοσις εἶναι ἀπλὴ τῆς πρώτης ἀνατύπωσις, ὅτε ἕκαστος, ὡς καὶ ὁ συγγραφεὺς, δύναται νὰ προβῇ εἰς τοιαύτην ἀνατύπωσιν τῆς πρώτης ἐκδόσεως, ἢ δὲ προτεραιότης τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἔργου ὑπὸ τοῦ συγγραφέως δὲν ἀφαιρεῖ τὸ δικαίωμα τῶν ἄλλων, ἀπὸ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἡ δευτέρα ἐκδοσις περιέχει ἐπεξεργασίαν καὶ ἀνακάθαρσιν τοῦ ἔργου, ὅτε ὁ συγγραφεὺς προστατεύεται ὑπὸ τοῦ νόμου.

²⁾ Ὅλως παράλογον ἦθελεν εἶσθαι νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ βιβλιοπώλης ἢ ὁ ἔμπορος πᾶν ἀντικείμενον ἢ βιβλίον τὸ ὁποῖον παραλαμβάνει πρὸς μεταπώλησιν ὀφείλει νὰ μελετήσῃ, ὅπως βεβαιωθῇ μὴ ἐκ τυποκλοπίας ἢ παρανόμου ἀπομιμήσεως προέρχεται καὶ ὅτι διὰ τὴν παράλειψιν τῆς τοιαύτης ἐρεῦνης εἶναι τιμωρητέος.

πειδὴ κατὰ τὴν ἐν ἄρθρ. 7 τοῦ Συντάγματος διάταξιν ποινὴ δὲν
πιβάλλεται ἄνευ νόμου ὀρίζοντος αὐτὴν, ἔπεται ὅτι τότε μόνον
διὰ τοῦ προνομίου καταγινωσκομένη ποινὴ δύναται νὰ ἐπι-
ληθῇ, ὅταν τὸ προνόμιον ἀπενεμήθῃ διὰ νόμου, ἐν ᾧ ῥητῶς ἡ
πιβλητέα ποινὴ ἀναγράφεται.

Γ') Τοκογλυφία.

**Ἀρθρ. 454.*

Ὁ καταπλεονεκτῶν ἄλλου τινὸς εἰς πιστωτικὰς ὑπο-
χέσεις (γρ. ὑποθέσεις) διὰ τινος συμφωνίας, θεωρουμένης
πρὸς τοὺς πολιτικοὺς νόμους ὡς αἰσχροκερδοῦς, τιμωρεῖ-
ται, ἐπὶ καταμηνύσει καὶ αἰτήσει τοῦ ἔχοντος δικαίωμα,
ἐπὶ τὴν ἀκόλουθον διαστολὴν. — 1) Ἐὰν τῳόντι ἀπῆλau-
σεν ἀθέμιτον κέρδος εἰς μὲν τὴν ἀπροκάλυπτον τοκο-
γλυφίαν, μὲ χρηματικὴν ποινὴν τὸ πολὺ διακοσίων δραχ-
μῶν καὶ ἐν ταύτῳ μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐνὸς μηνός· εἰς
δὲ τὴν κεκαλυμμένην τοκογλυφίαν, μὲ χρηματικὴν ποι-
νὴν ἑκατὸν μέχρι διακοσίων δραχμῶν, καὶ μὲ φυλάκισιν
τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν· καὶ ἐὰν πρόκηται νὰ τιμωρηθῇ ἡ
συγχρόνως ἔνεκα τριῶν τοιούτων αἰσχροκερδειῶν, ἡ κατὰ
τρίτην φορὰν μετὰ προηγηθείσας δύο τιμωρήσεις, ἐπι-
βάλλεται φυλάκισις τὸ πολὺ ἑξ μηνῶν. — 2) ἐὰν δὲν
ἀπῆλauσεν εἰσέτι κέρδος τι ἐκ τῆς τοκογλυφίας, μὲ φυ-
λάκισιν τὸ πολὺ δύο ἐβδομάδων, ἡ μὲ χρηματικὴν ποι-
νὴν τὸ πολὺ ἑκατὸν δραχμῶν. — Ἡ ἀπόφασις κατὰ τινος
τοκογλύφου καταδικασθέντος τὸ τρίτον πρέπει νὰ δημο-
σιεύηται.

**Ἀρθρ. 455.*

Κεκαλυμμένον λέγεται τοκογλυφικόν τι συμβόλαιον,

ἐὰν δὲν δύναται νὰ γνωρισθῇ ἀκριβῶς καὶ σαφῶς ἡ ἄλλη
θῆς σχέσις τῶν τόκων πρὸς τὸ κεφάλαιον ἀμέσως ἐξ αὐ-
τοῦ τοῦ συμβολαίου.

Ὁ Βυαρικὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1813 μεταξὺ τῶν ἐγκλη-
ματικῶν πράξεων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἀπάτην περιελάμ-
βανε καὶ τὴν τοκογλυφίαν, ἣν ἐθεώρει συνισταμένην κατὰ τὸ
ἐν ἄρθρῳ 261 διδόμενον ὅρισμόν εἰς τὴν παράθεσιν τῶν περ-
τόκου ὁρισμῶν τῶν νόμων. Τὰ μεταγενέστερα Βυαρικὰ νομο-
σχέδια ¹⁾ ἐχαρακτήρισαν τὴν τοκογλυφίαν ὡς ἀδίκημα κατὰ
τῆς περιουσίας, ἐπιφέρων βλάβην καὶ ζημίαν εἰς αὐτήν. Ἐν
τῶν διατάξεων δὲ αὐτῶν ἠρξάνισθη ὁ ἡμέτερος νόμος τοῦ
τῶν προκειμένων ἄρθρων ὁρισμούς. Ὡς ἐξ αὐτῶν ἐξάγεται χα-
ρακτηρίζεται μὲν ὡς ἀξιόποινος καὶ τιμωρεῖται ἡ τοκογλυφία
ἀλλ' ὅμως πότε ὑφίσταται τοιαύτη, δὲν ὀρίζεται, θεωρουμένου
ὅτι ὁ τῆς τοκογλυφίας ὁρισμὸς ἀποτελεῖ ἀντικείμενον τῶν δια-
τάξεων τοῦ ἀστικοῦ δικαίου. Περ' ἡμῖν ὁλόκληρον τὸ σύστημα
τοῦ Ἰουστινιανείου δικαίου περὶ τοῦ ποσοῦ τῶν ἀπαιτητέων
τόκων ὡς καὶ ἡ νεαρά τοῦ Λέοντος ²⁾ ἡ ἐντελὴς ἀπαγορεύουσα
τὴν ἀπαίτησιν τόκων, περὶ ὧν ὁ Ἀρμενόπουλος πραγματεύεται
ἐν τῇ ἐξαβίβλῳ (Βιβλ. Γ'. τίτλ. Ζ'), ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τῶν δι-
καστηρίων καταργηθεῖσαι διὰ τῆς συνηθείας, καὶ διὰ πολλῶν
ἀποφάσεων ὁ Ἄρειος Πάγος καθιέρωσε τὴν νομολογίαν, ὅτι ὁ
κατ' ἐθίμον πληρωτέος τόκος εἶναι $12\frac{0}{10}$ ³⁾. Ἐπομένως οἱ α-
δήποτε ἐναντίον τοῦ τοιοῦτου ἐθίμου γενομένη σύμβασις περὶ
τόκων, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς αἰσχροκερδὴς ⁴⁾ καὶ ἀποτε-

¹⁾ Νομοσχ. 1822. Β' ἄρθρ. 338. — 1827 ἄρθρ. 308 καὶ 1831
ἄρθρ. 356.

²⁾ Ἡ νεαρά αὕτη εἶναι κυρίως τοῦ Βασιλείου. "Ὁρ. Καλλιγῆ Συ-
στημ. Ῥωμ. δικαίου τομ. Γ'. § 311.

³⁾ Ἀποφ. Αρ. II. 288 (1861) 10 (1863). 116, 172, 202, 315 (1865)
240, 248 (1866). 404 (1867) 227 (1869).

⁴⁾ Βασ. νόμ. 67 (14. 1).

λοῦσα τοκογλυφίαν ἀξιόποινον. Συνεπεία τῆς τοιαύτης νομολογίας τῶν δικαστηρίων περιττὴ ὅλως ἀποβαίνει ἡ εἰδικωτέρα ἀνάπτυξις τῶν διατάξεων τῶν προκειμένων ἄρθρων μὴ δυναμένων νὰ τύχωσι πρακτικῆς ἐφαρμογῆς ¹⁾). Διὰν εὐλόγως δὲ θεωρεῖται ὡς ἀποδοκιμαστέα καὶ ἄσκοπος ἡ ἐν τῷ ποινικῷ νόμῳ ἀναγραφὴ διατάξεων καλαζουσῶν τὴν τοκογλυφίαν, διότι ὁ τόκος, ὡς ἀντίτιμον τῆς χρήσεως τῶν κεφαλαίων, δὲν δύναται, κατὰ τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης περὶ πολιτικῆς οἰκονομίας, νὰ ὑποβληθῇ εἰς οἰονδήποτε περιορισμὸν, πᾶσα δὲ ἀπόπειρα τοῦ νομοθέτου πρὸς κανονισμὸν τῶν τόκων καὶ ἐπιβλαβὴς ἀποδείκνυται, καὶ οὐδὲν φέρει πρακτικὸν ἀποτέλεσμα, ἔνεκα τῶν πολυαριθμῶν καὶ ποικίλων τρόπων, τῶν πάνυ εὐκόλως ἐξευρισκομένων πρὸς ἀπόκρυψιν τοῦ ἀληθοῦς ποσοῦ τοῦ συνομολογηθέντος τόκου ²⁾).

Δ') Ζημία ἐξ ἐμποδίων γινομένων ἐπὶ πλειστηριασμοῦ.

Ἄρθρ. 456.

Ὅστις εἰς δημοσίους πλειστηριασμοὺς ἐμποδίζει βιαιῶς ἢ δι' ἀπειλῶν τὸν ἐλεύθερον διαγωνισμὸν, ἢ διὰ δώρων ἢ ὑποσχέσεων ἀπομακρύνει τοὺς πλειστηριάζοντας, ἢ γίνεταί ἐπίτηδες αἷτιος νὰ μένουν ἀπομεμακρυσμένοι, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον (γρ. τὸ πολὺ) τριῶν μηνῶν.

Οἱ ὅρισμοι τοῦ προκειμένου ἄρθρου, οὔτε ἐν τῷ Βρυαδικῷ ποιν.νόμῳ τοῦ 1813, οὔτε ἐν τοῖς μεταγενεστέροις νομοσχεδίοις

¹⁾ Ἄπορ. Ἄρ. Πάγου 145 (1846).

²⁾ Ὁ Γερμανικὸς ποινικὸς νόμος ἐξωβέλισεν ἐκ τῶν διατάξεων αὐτοῦ τὸ ἀδίκημα τῆς τοκογλυφίας. Meyer Lehrb. § 135. Ἐπίσης καὶ ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος δὲν συγκαταλέγει μετὰ τῶν καλασίμων πράξεων τὴν τοκογλυφίαν.

μνημονευόμενοι, ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ ἄρθρ. 412 τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου ¹⁾).

Ὡς συστατικοὶ ὅροι τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος προκύπτουσιν ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρ. 436.

1) Ἡ ἐνέργεια δημοσίων πλειστηριασμῶν. Ὡς τοιούτους δὲ, συμφώνως καὶ πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἀντιστοίχου ἄρθρου τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου ²⁾), ἐννοητέον οὐ μόνον τοὺς ἐπὶ πλειοδοσίᾳ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ μειοδοσίᾳ γινομένους δημοσίᾳ διαγωνισμούς, καθ'οὓς ἔξεστι παντὶ τῷ βουλομένῳ νὰ προσέλθῃ καὶ νὰ προσφέρῃ τιμὴν τινὰ ἐπὶ σκοπῷ τῆς κατακυρώσεως αὐτῷ τοῦ εἰς δημοπρασίαν ἐκτεθέντος ἀντικειμένου. Τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 436 δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν οὐ μόνον εἰς τοὺς πλειστηριασμούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀναπλειστηριασμούς ³⁾). Τὸ ἀντικείμενον τῆς δημοπρασίας δὲν ὀρίζεται ἐν τῷ νόμῳ, ὅθεν δύναται νὰ ᾖ ἡ κινήτων ἢ ἀκινήτων πρᾶγμα, νὰ συνίσταται ἡ εἰς τὴν μίσθωσιν ἢ εἰς τὴν ἀπαλλοτρίωσιν αὐτοῦ. Ἐκτὸς τούτου ἡ δημοπρασία δύναται νὰ ἔχῃ ἀντικείμενον τὴν χορήγησιν ὑπηρεσίας, ἢ ἐργασίας, ἢ ὕλικου ἀπαιτουμένου πρὸς ἐργασίαν τινά.

2) Ἡ κατὰ τὴν τοιαύτην ἐνέργειαν τῶν δημοπρασιῶν παρα-

¹⁾ Code pénal art. 412. «Ceux qui, dans les adjudications de la propriété, de l'usufruit ou de la location des choses mobilières ou immobilières, d'une entreprise, d'une fourniture, d'une exploitation ou d'un service quelconque, auront entravé ou troublé la liberté des enchères ou des soumissions, par voies de fait, violences ou menaces, soit avant, soit pendant les enchères ou les soumissions, seront punis d'un emprisonnement de quinze jours au moins, de trois mois au plus, et d'une amende de cent francs au moins et de cinq mille francs au plus. La même peine aura lieu contre ceux qui, par dons ou promesses auront écartés les enchérisseurs.» Ὁμοίαν διάταξιν περιεῖχον καὶ ὁ Πρωσσικὸς ποιν. νόμος ἐν ἄρθρ. 270, καὶ ὁ Βαυαρικὸς τοῦ 1861 ἐν ἄρθρ. 335. Ὁ Γερμανικὸς ποιν. νόμος δὲν περιέχει ἀντίστοιχον διάταξιν.

²⁾ Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3617.

³⁾ Faustin-Hélie Pratique criminelle II § 851.

κώλυσις τοῦ ἐλευθέρου διαγωνισμοῦ, ἢ ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν πρὸς πλειοδοσίαν προσερχομένων, ἢ γενομένη καθ' οἷον δὴ ποτε τῶν ἐν τῷ νόμῳ ἐκτεθειμένων τρόπων, ἤτοι ἡ διὰ βίας, ἢ δι' ἀπειλῶν, ἢ διὰ δώρων, ἢ δι' ὑποσχέσεων, ἢ κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον, οἷον δι' ἀπατηλῶν παραστάσεων.

Ἡ χρῆσις τῶν εἰρημένων μέσων θεωρεῖται ἀξιοποινος εἴτε ἐγένετο πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς δημοπρασίας, εἴτε μετὰ τὴν ἐναρξιν καὶ διαρκούσης αὐτῆς.

Τὰ πρόσωπα, εἰς ἃ ἐδόθησαν τὰ δῶρα ἢ αἱ ὑποσχέσεις καὶ συνεπεῖα τῆς ἀποδοχῆς τῶν δώρων ἢ ὑποσχέσεων ἀπεμακρύνθησαν, δὲν δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς συναίτιοι τοῦ ἀδικήματος, διότι, ἢ μὴ ἐμφάνισις τινος εἰς δημοπρασίαν καὶ ἢ προσφορὰ τιμῆς, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς παράλειψις ὑποχρεώσεως ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένης καὶ ὡς τοιαύτη τιμωρητέα, ὃ δὲ λόγος, ἐξ οὗ ἢ μὴ ἐμφάνισις προῆλθε, δὲν δύναται νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὸν ἑλεγχον τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης ¹.)

3) Ἡ ἐκ δολίας προαιρέσεως ἐπιχείρησις τῆς πράξεως.

Ἡ καταγνωστέα κατὰ τοῦ ἐνόχου ποινὴ ὀρίζεται εἰς τρεῖς κατ' ἀνώτατον ὅρον μῆνας ²).

Ε') Ἐπιζήμια συμβόλαια μετὰ τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἑτέρου διατελούντων.

*Αρθρ. 457.

Ὅστις συνάπτει κρυφίως συμβόλαιον ἐπιζήμιον μὲ ἀφήλικα ἢ ἄλλον τινὰ, τοῦ ὁποίου δύναται νὰ γνωρίζῃ τὴν πρὸς τὸ ἐλευθέρως διαθέτειν τὰ ἑαυτοῦ ἀνικανότητα, ἄνευ

¹) Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3625. — Stenglein Commentar αρθρ. 335 n° 6.

²) Τὸ Γερμανικὸν κείμενον λέγει «bis zu drei Monaten» ἤτοι «τὸ π ο λ ὺ τριῶν μηνῶν».

προηγούμενης εἰδήσεως καὶ συναινέσεως ἐκείνων, εἰς τῶν ὁποίων τὴν ἐξουσίαν ὑπόκειται οὗτος, καταδικάζεται εἰς φυλάκισιν τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν καὶ εἰς χρηματικὴν ποινὴν τὸ πολὺ πεντακοσίων δραχμῶν, ἐκτὸς τῶν ὅσα τὸ πολιτικὸν δίκαιον ὀρίζει ὡς πρὸς τὸ ἄκυρον τοιαύτης πράξεως.

**Ἀρθρ.* 458.

Ἐὰν ὁ ἔνοχος ἐτιμωρήθῃ δις ἤδη ἕνεκα πλημμελήματος, περὶ οὗ διέλαβε τὸ προηγούμενον ἄρθρον, ἡ ἐὰν πρόκειται νὰ τιμωρηθῇ ἕνεκα τριῶν πράξεων τοῦ εἰρημένου εἰδους, γενομένων μετὰ διαφόρων προσώπων, καταγινώσκεται τότε, ἐκτὸς χρηματικῆς ποινῆς χιλίων τὸ πολὺ δραχμῶν, καὶ φυλάκισις τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν. — Περὶ δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως ἰσχύουσι τὰ εἰς τὸ ἄρθρ. 434 διαταχθέντα.

Ἐν ἄρθρῳ 389 τοῦ Βαυαρικοῦ ποιν. νόμου τοῦ 1813 ἐτιμωρεῖτο ὁ μετὰ προσώπου ἐστειρημένου τῆς ἐλευθέρας διαθέσεως τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας ἐπιζήμιον συνάπτων συμβόλαιον κρυφίως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἐπιτρόπων ἢ τῶν προσώπων, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ὁποίων διετέλει. Τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ παραλαβόντα συνεπλήρωσαν τὰ Βαυαρικὰ νομοσχέδια τοῦ 1822 (307 Β'), 1827 (ἄρθρ. 309) καὶ 1831 (ἄρθρ. 357). Ἐκ τῶν διατάξεων δὲ αὐτῶν ἠρμηνίσθη ὁ ἡμέτερος νόμος τοὺς ὁρισμοὺς τῶν προκειμένων ἄρθρων¹⁾, ὧν σκοπὸς ἐστίν ἡ προστασία προσώπων, ἅτινα, εἴτε ὡς ἐκ τῆς νεαρᾶς αὐτῶν ἡλικίας, εἴτε ἕνεκα ἄλλων λόγων, στεροῦνται τῆς δεούσης ἱκανότητος πρὸς διαχείρισιν τῶν ἑαυτῶν συμφερόντων, καὶ τὰ ὅποια γίνονται ἔρμαια τῶν ἀθεμίτως ἐπωφελουμένων τῆς ἀπειρίας αὐτῶν πρὸς

¹⁾ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου ἄρθρ. 406. — Γερμανικοῦ ἄρθρ. 301 καὶ 302.

ιδιοτελεῖς καὶ αἰσχροκερδεῖς συμβάσεις, δυναμένας νὰ ἐπιφέρωσι ζημίας ἀνεπανορθώτους.

Πρὸς ὑπαρξιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀδικήματος ἀπαιτεῖται νὰ συντρέχωσιν οἱ ἐξῆς ὅροι·

1) Τὸ πρόσωπον, μεθ' οὗ ὁ ἔνοχος συμβάλλεται, πρέπει νὰ ᾖ ἡ ἀφῆλιξ, ἥτοι μὴ συμπληρώσας τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἢ νὰ στερῇται ἐξ οἴουδῆποτε ἄλλου λόγου τῆς ἱκανότητος πρὸς τὸ ἐλευθέρως διαθέτειν τὰ τῆς ἐαυτοῦ περιουσίας. Συμφώνως πρὸς τὸν προεκτεθέντα σκοπὸν τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρ. 437 δέον νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ χειραφεσία τοῦ ἀνηλίκου, ἢ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ πρὸς ἐλευθέραν διάθεσιν ὠρισμένων πραγμάτων κατὰ τοὺς ὅρους τῶν ἀρθρ. 5 καὶ 7 τοῦ ἀστικοῦ νόμου, δὲν αἶρει τὸ ἀξιόποινον τῆς πράξεως 1).

2) Ἡ γνῶσις τῆς τοιαύτης τοῦ προσώπου καταστάσεως, ἐξ ἧς ἐνδείκνυται ἡ δολία τοῦ αὐτουργοῦ προαιρέσεις, ἥτις ὡς ἀναγκαία προϋπότητες τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως ἐστίν. Ἡ βεβαίωσις τῆς τοιαύτης τοῦ προσώπου καταστάσεως, ὅτῃ μὲν ἐξάγεται ἀμέσως ἐκ τῆς ἀπλῆς ὀψεως αὐτοῦ, καὶ τότε οὐδ' ἐλάχιστος δισταγμὸς περὶ τῆς δολίας προαιρέσεως τοῦ αὐτουργοῦ δύναται νὰ ὑπάρξῃ, ἄλλοτε δὲ πάλιν ἡ κατάστασις τοῦ προσώπου εἶναι τοιαύτη, ὥστε εὐλόγους παράγει ἀμφιβολίας, ὑποχρεούσας τὸν μετ' αὐτοῦ συναλλαττόμενον, ὅπως ἐρευνήσῃ περὶ τῆς πρὸς τὸ συμβάλλεσθαι ἱκανότητος αὐτοῦ, καὶ μάλιστα ὅταν πρόχειρα ὦσι τὰ μέσα, δι' ὧν ἀκριβῆ δύναται νὰ λάβῃ γνῶσιν. Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ παράλειψις τῆς ἀπαιτουμένης ἐρεύνης δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐκ δολίας προαιρέσεως ἀπορρέουσα 2).

Ἐν γένει τὴν ὑπαρξιν τῆς δολίας προαιρέσεως δύναται ὁ δι-

1) Faustin-Hélie Pratique criminelle II § 811.— Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 301 n° 8.

2) Motive z. Entwürfe 1827. σελ. 365.— Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 301. n° 4.

καστῆς νὰ παραδεχθῇ, καθ' ἃς περιπτώσεις, ὁ αὐτουργὸς εἶχεν εὐλογὸν ὑπόνοιαν, ὅτι τὸ μετ' αὐτοῦ συναλλαττόμενον πρόσωπον στερεῖται τῆς ἐλευθέρως τῆς ἑαυτοῦ περιουσίας διαθέσεως. Τὸν ἀποδιδόμενόν τινι δόλον δὲν ἰσχύει, ὅπως ἀποκρούσῃ ἡ γενομένη δῆλωσις τοῦ προσώπου περὶ συμπληρώσεως τῆς νομίμου ἡλικίας, ἢ περὶ τῆς ἱκανότητος πρὸς τὸ συναλλάττεσθαι.

3) Ἡ σύναψις ἐπιζημίου συμβολαίου. Ὡς συμβόλαιον ἐννοεῖται οὐχὶ πᾶσα οἰαδήποτε κοινὴ καὶ συνήθης μικρὰ συναλλαγὴ τοῦ καθημερινοῦ βίου, ἀλλ' ἡ συνομολόγησις συμβάσεως, ἐξ ἧς παράγονται ἐνοχικαὶ σχέσεις ¹⁾).

Τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐνοχῆς, περὶ οὗ ἐγένετο τὸ συμβόλαιον, καὶ δι' οὗ ὑποχρεοῦται ὁ ἀφῆλιξ δύναται νὰ συνίσταται εἰς τὴν παροχὴν ἢ χρηματικῶν τινος ποσοῦ, ἢ πραγμάτων ἐχόντων χρηματικὴν ἀξίαν, ἢ εἰς τὴν χορήγησιν ἐργασίας ἢ ὑπηρεσίας κτλ.

Ἡ ἐκ τοῦ συναφθέντος συμβολαίου ζημίᾳ δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἐπέλθῃ πράγματι· διὸ, ἵνα θεωρηθῇ τὸ ἐγκλημα τετελεσμένον, ἀρκεῖ τὸ δυνατόν τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ζημίας. Ἐν ἄλλοις καὶ τὸ ἀδίκημα αὐτὸ καταλέγεται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τυπικῶν ἐγκλημάτων, ἐξ οὗ ἔπεται, ὅτι οὐδεμίαν σημασίαν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς τελέσεως αὐτοῦ ἔχει ἡ κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἀστικοῦ δικαίου ἀκυρότης τοῦ συμβολαίου διὰ τὸν λόγον, ὅτι συνήφθη μετ' ἀνηλίκου ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν προσώπων, ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ὁποίων διατελεῖ καὶ ἐπὶ ζημίᾳ αὐτοῦ ²⁾).

¹⁾ Τὸ Γερμανικὸν κείμενον λέγει «nachtheiliges Geschäft» κατὰ δὲ τὰς ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τοῦ 1827 (σελ. 376) αἰτιολογίας εἰς τὰς λέξεις αὐτάς δέον ν' ἀποδοθῇ ἡ ἐν τῷ κειμένῳ ἐκτεθεῖσα ἐρμηνεία, ὥστε ὡς ἐπιζημίον συμβόλαιον δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ ὑπὸ παντοπώλου εἰς ἀφῆλικα πώλησις ἐδωδίων, ἢ ἡ ὑπὸ ἐμπόρου πώλησις ἐνδύματος, ἢ ἄλλου τινὸς ἀντικειμένου τοῦ καταστήματός του, εἰς τιμὴν ἀνωτέραν τῆς συνήθους, καὶ πρὸς ζημίαν αὐτοῦ.

²⁾ Ἐὰν ἡ ἀκυρότης τοῦ συμβολαίου πηγάζῃ οὐχὶ μόνον ἐκ τοῦ λό-

4) Ἡ τοῦ ἐπιζημίου συμβολαίου σύναψις πρέπει νὰ γείνη κρυφίως, τοῦθ' ὅπερ ὑπάρχει, ὅταν τὸ συμβόλαιον κατηρτίσθῃ ἄνευ προηγουμένης εἰδήσεως καὶ συναινέσεως ἐκείνων, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ὁποίων διατελεῖ ὁ ἀρῆλιξ, ἢ ὁ στερούμενος τῆς ἱκανότητος πρὸς ἐλευθέραν τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων διάθεσιν. Ἡ τοιαύτη κρύφα γενομένη κατάρτισις τοῦ συμβολαίου χρησιμεύει ἐπίσης ὡς ἀπόδειξις τῆς δολίας τοῦ αὐτουργοῦ προαιρέσεως.

Ἡ κατὰ τοῦ ἐνόχου καταγνωστέα ποινὴ ὀρίζεται ἐν ἄρθρ. 437 εἰς φυλάκισιν τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν καὶ εἰς χρηματικὴν ποινὴν τὸ πολὺ πεντακοσίων δραχμῶν. Τὴν ποινὴν ταύτην ἐπιτείνει τὸ ἄρθρ. 438 ἐν περιπτώσει ὑποτροπῆς, ἥτοι ἐὰν ὁ ἐνοχὸς δις ἤδη ἐτιμωρήθῃ δι' ὁμοίαν πράξιν, ἢ ἐν περιπτώσει συρροῆς, ἥτοι ἐὰν ὁ ἐνοχὸς πρόκηται νὰ τιμωρηθῇ ἕνεκα τριῶν πράξεων τελεσθεισῶν μετὰ διαφορῶν προσώπων¹⁾. Κατ' ἀμφοτέρως τὰς περιπτώσεις ἡ μὲν χρηματικὴ ποινὴ ἀναβιβάζεται εἰς τὸ ποσὸν χιλίων δραχμῶν, τῆς δὲ φυλακίσεως ἡ διάρκεια ὀρίζεται κατ' ἐλάχιστον ὅρον εἰς τρεῖς μῆνας.

Κατὰ τοῦ ἕνεκεν ὑποτροπῆς ἢ συρροῆς καταδικασθέντος καταγινώσκεται καὶ ὡς παρεπομένη ποινὴ ἡ δημοσίευσις τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως.

ΣΤ') Ζημίαι γινόμεναι ὑπὸ ἐπιτρόπων καὶ τῶν τοιούτων.

* Ἀρθρ. 459.

Ἐπίτροποι ἢ κηδεμόνες, κηδεμόνες ὁμάδος, ἐπιμελῆται

γού τούτου, ἀλλὰ καὶ διότι τὸ συμβόλαιον κατὰ τύπους εἶναι ἄκυρον, ὑπάρχει ἀπόπειρα τοῦ ἀδικήματος, Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3521. Ἡ μετὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου κατ' ἐπανάληψιν σύναψις διαφύρων ἐπιζημίων συμβολαίων ἀποτελεῖ τὴν κατ' ἐξακολούθησιν ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος. Motive z. Entwurfe 1827 σελ. 378 σημ. 1.

1) Motive z. Entwurfe 1827. σελ. 377. — Ἐὰν πραγματικῶς ἐπῆλθε ζημία, αὕτη δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐπιβαρυντικὴ τῆς ποινῆς αἰτία.

κτημάτων, διαχειρισταὶ μεσεγγύων, ἐκτελεσταὶ διαθηκῶν, διοικηταὶ τῆς περιουσίας δ ἡ μ ω ν (γρ. κοινοτήτων) ἢ ἀγαθοεργῶν καὶ θρησκευτικῶν καταστημάτων, οἵτινες, ἂν καὶ χωρὶς ὑπεξαίρεσεως ἢ ἀπάτης, ἐνεργοῦσιν ἐκ προθέσεως πρὸς βλάβην τῶν ἐπιτετραμμένων εἰς τὴν ἐπιμέλειάν των, τῶν ὁμάδων, ἢ τῶν καταστημάτων, ἢ τῶν δ ἡ μ ω ν (γρ. κοινοτήτων) τιμωροῦνται. — 1) ἐὰν ἐντεῦθεν ἀπήλαυσαν ἴδιον ὄφελος, μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον μὲν δύω ἐτῶν, ἐὰν τοῦτο ὑπερβαίνει τὰς πεντήκοντα δραχμάς, ἐξ δὲ μηνῶν μέχρι δύω ἐτῶν, ἐὰν τὸ κέρδος ᾖται μικρότερον. — 2) ἄλλως δὲ, μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐξ μηνῶν. Συγχρόνως δὲ ἀποστεροῦνται τῆς εἰς αὐτοὺς διαπεπιστευμένης ἐπιτροπείας, κηδεμονίας, ἢ ἄλλης διοικήσεως.

Ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813 μεταξὺ τῶν ἐγκλημάτων, τῶν συνισταμένων εἰς τὴν δι' ἀπιστίας κατάχρησιν ἄλλοτρίων δικαιωμάτων, κατέταξε καὶ τὰς ὑπὸ ἐπιτρόπων καὶ ἐπιμελητῶν γενομένας ζημίας (ἄρθρ. 295). Ἐξ αὐτοῦ ἠρανίσθη τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1822 τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρ. 231, δι' οὗ τὸ εἰρημένον ἀδίκημα ἐχαρακτηρίζετο ὡς ἰδιαιτέρον εἶδος τῶν ἐγκλημάτων τῶν ἀπευθυνομένων κατὰ τῆς δημοσίας πίστεως. Ἀλλ' ὅμως τὰ μεταγενέστερα νομοσχέδια τοῦ 1827 (ἄρθρ. 310), καὶ 1831 (ἄρθρ. 358), ἐθεώρησαν, ὅτι κύριον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ ἀδικήματος ἐστὶν ἡ δι' αὐτοῦ ἐπερχομένη βλάβη καὶ ζημία εἰς τὴν περιουσίαν τινός, ὅθεν συμπεριέλαβον καὶ τὴν ἀθέμιτον αὐτὴν πρᾶξιν μεταξὺ τῶν ἀδικημάτων τῶν καταγεγομένων ἐν τῷ κεφαλαίῳ, ἐν ᾧ προνοεῖται περὶ τιμωρῆσεως τῶν παντοίων καὶ ποικίλων εἰδῶν τῆς βλάβης τῆς ἐκ διαφόρων λόγων εἰς τὴν περιουσίαν τινός ἐπιγινομένης. Τὸ σύστημα αὐτῶν ἠκολούθησε καὶ ὁ ἡμέτερος νόμος ¹⁾).

¹⁾ Ὁρ. Γερμανικοῦ ποινικοῦ νόμου ἄρθρ. 266 § 1, ὅστις εἰς τὴν

Ὑποκείμενον τοῦ ἀδικήματος εἰσὶν οἱ ἐπίτροποι ἢ κηδεμόνες, οἱ κηδεμόνες ομάδος, οἱ ἐπιμεληταὶ κτημάτων, οἱ διαχειρισταὶ μεσεγγύων, οἱ ἐκτελεσταὶ διαθηκῶν, οἱ διοικηταὶ τῆς περιουσίας κοινοτήτων ἢ ἀγαθοεργῶν καὶ θρησκευτικῶν καταστημάτων. Ὡς κηδεμόνας ομάδος (Massecuratoren) δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τοὺς ἐκκαθαριστὰς ἐταιρικῆς περιουσίας, τοὺς συνδίκους πτωχεύσεως, τὸν κηδεμόνα ἀπροσελεύτου κληρονομίας, καὶ αὐτὸν τὸν ἐξ ἀπογραφῆς κληρονόμον¹⁾).

Ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου πρέπει ν' ἀπορρέῃ ἐκ δολίης προαιρέσεως, καὶ νὰ συνίσταται εἰς ἐπιχείρησιν ἢ παράλειψιν πράξεώς τινος²⁾, ἐξ ἧς ἐπέρχεται βλάβη ἢ ζημία εἰς τὴν περιουσίαν, ἧς τὴν διαχειρίσιν καὶ διοίκησιν ἀνέλαθεν. Ἄλλ' ἢ τοιαύτη πρᾶξις δὲν πρέπει νὰ φέρῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς ὑπεξαίρεσεως ἢ ἀπάτης, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἐνοχὸς ἐστὶ τιμωρητέος κατὰ τοὺς περὶ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν ἱσχύοντας ὁρισμούς. Τετελεσμένον λογίζεται τὸ ἀδίκημα, εὐθὺς ἅμα ἐγένετο ἡ τὴν βλάβην ἢ ζημίαν ἀπειλοῦσα πρᾶξις· ἡ πραγματοποίησις τῆς τοιαύτης βλάβης ἢ ζημίας δὲν θεωρεῖται ὡς ἀναγκαῖος ὅρος τῆς τελέσεως³⁾).

Ἡ ἐπιβλητέα κατὰ τοῦ ἐνόχου ποινὴ ὀρίζεται, διακρινομένης τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἐκ τῆς πράξεως αὐτοῦ ἀπῆλυσεν ἴδιον ὄφελος, ὅτε, εἰ μὲν τοῦτο ὑπερβαίνει τὰς πεντήκοντα δραχμὰς, καταγινώσκεται φυλάκισις τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν, εἰ δὲ εἶναι ἑλαττον, φυλάκισις ἐξ μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν,

ἀξιοποιοῦν αὐτὴν πρᾶξιν εἶδει τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀπάτης καὶ ἀπιστίας.

¹⁾ Πολ. δικον. ἀρθρ. 646. 1075.

²⁾ Ὡς λ. χ. εἰς τὴν παράλειψιν ἐγγραφῆς προσημειώσεως ἢ ὑποθήκης πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ὑπὸ ἐπιμέλειαν διατελοῦντος, εἰς τὴν παράλειψιν τῆς χρήσεως ἐνδίκου μέσου κτλ. Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 266 n° 4.

³⁾ Τοῦτο ἀδιστάκτως ἐξάγεται ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ νόμου λέγοντος «ἐνεργοῦσι πρὸς βλάβην» (zum Nachtheil handeln).

ἀπὸ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν δὲν προέκυψεν ὑπὲρ αὐτοῦ ὄφελος, ὅτε φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐξ μηνῶν ἐπιβάλλεται. Ὡς παρεπομένη δὲ τῆς ποινῆς συνέπεια ὀρίζεται ἡ ἀπὸ τοῦ ἐνόχου ἀφαιρέσεις τῆς διαπεπιστευμένης αὐτῷ κηδεμονίας, ἐπιτροπείας ἢ διοικήσεως.

Z') Ζημίαι γινόμεναι ὑπὸ πραγματογνώμωνων.

**Άρθρ. 410.*

Μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐνὸς ἔτους τιμωροῦνται πραγματογνώμονες καὶ ἐκτιμηταὶ ἐπισήμως διωρισμένοι, οἵτινες εἰς πράγματα μὴ διαφιλονεικούμενα ἐνώπιον δικαστηρίου, ζημιοῦσί τινα ἐκ προθέσεως διὰ τῆς γνωμοδοτήσεώς των, ἢ δι' ἐπίτηδες ὑπερτιμῆσεως.

Ὑποκείμενον τοῦ ἀδικήματος, περὶ οὗ πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 440 ¹⁾ εἰσὶν οἱ πραγματογνώμονες καὶ ἐκτιμηταὶ οἱ ἐπισήμως διωρισμένοι ²⁾, οἵτινες ἐκλήθησαν εἰς ἐνέργειαν πραγματογνωμοσύνης, ἢ πρὸς ἐκτίμησιν ἀντικειμένων, περὶ ὧν δὲν ὑπάρχει δίκη ἐκκρεμῆς, καὶ ἐπομένως δὲν διωρίσθησαν ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων προσώπων εἰς ὑπόθεσιν ἐξώδικον. Ὅσάκις οἱ πραγματογνώμονες ἢ ἐκτιμηταὶ

¹⁾ Οἱ ὅρισμοὶ αὐτοῦ ἐλήφθησαν ἐκ τῶν Βαυαρικῶν νομοσχεδίων τοῦ 1827 (ἄρθρ. 311) καὶ 1831 (ἄρθρ. 359). Ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813, ὡς καὶ τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1822, δὲν περιέχουσιν ἀντίστοιχον τοῦ προκειμένου ἄρθρου διάταξιν.

²⁾ Οἱ τοιοῦτοι ἐπισήμως διωρισμένοι (öffentlich verpflichtete κατὰ τὸ Γερμανικὸν κείμενον) πραγματογνώμονες καὶ διαιτηταὶ δὲν δύνανται νὰ καταλεχθῶσιν οὔτε μεταξὺ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων οὔτε μεταξὺ τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν, διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἀδίκημα αὐτῶν δὲν συμπεριελήφθη ἐν τῷ ΚΘ' κεφαλαίῳ, τῷ πραγματευομένῳ περὶ τῆς παραβάσεως τῶν καθήκοντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν.

διωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἢ ἐνεργοῦσιν ἐπὶ δικαστικῆς ὑποθέσεως, ἔστω καὶ ἂν ἡ ἐκλογή αὐτῶν ἐγένετο ὑπὸ τῶν δικαίων (Πολ. δικ. ἄρθρ. 292. 1066, 1071. 1072), πᾶσα, κατὰ παράβασιν τοῦ καθήκοντος αὐτῶν διαπραττομένη δολιότης, χαρακτηρίζεται ὡς ψευδορκία καὶ τιμωρεῖται δυνάμει τῶν ἄρθρ. 266 καὶ 270.

Ἐπαράτιτος ὅρος τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεώς ἐστὶν ἡ δολία προαίρεσις τοῦ αὐτουργοῦ. Ἐὰν ἐξ ἀμελείας, ἀπειρίας, ἢ ἀνικανότητος προῆλθεν ἐκ τῆς πραγματοποιήσεως ἡ ἐκτιμήσεως ζημία ἢ βλάβη εἰς τὴν περιουσίαν τινὸς δύναται ὁ ζημιωθείς νὰ ἐπιζητήσῃ δι' ἀγωγῆς ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων τὴν ἀνόρθωσιν αὐτῆς, δὲν δύναται ὅμως νὰ ἐγκαλέσῃ τοὺς ὑπαιτίους ὡς ἐνόχους τοῦ περὶ οὗ λόγος ἀδικήματος.

Συνεπεία δὲ τῆς τοιαύτης ἐκ δολίας προαίρεσεως ἐνεργείας τῶν πραγματοποιημένων ἢ ἐκτιμητῶν πρέπει νὰ ἐπέλθῃ βλάβη ἢ ζημία εἰς τὴν περιουσίαν τινὸς, ὅθεν ὁσάκις δὲν ἐπῆλθε ζημία ἢ πρᾶξις ἐστὶν ἀνέγκλητος ¹⁾.

Η') Ζημία γινομένη ὑπὸ προμηθευτῶν.

Ἄρθρ. 441.

Μὲ εἰρκτὴν τιμωρεῖται ὅστις καθ' ἑαυτὸν ἢ ὡς μέλος τινὸς ἐταιρίας, λαμβάνων μέρος εἰς προμηθεύσεις ἢ ἐργαλαβίας ὁποιοδήποτε εἶδους, διὰ λογαριασμὸν τοῦ κατὰ ξηρὰν ἢ κατὰ θάλασσαν στρατεύματος, δὲν ἐκπληροῖ ἐν γένει ἢ ἐν μέρει τὰς ὁποίας ἀνέλαβεν ὑποχρεώσεις, χωρὶς νὰ ἐμποδισθῇ εἰς τοῦτο ἀπὸ κρείττονά τινα δύναμιν.

Ἄρθρ. 442.

Εἰς τὴν αὐτὴν τῶν προμηθευτῶν ποινὴν καταδικάζονται

¹⁾ Motive z, Entwürfe 1827 σελ. 380.

καὶ οἱ ἐπιστάται καὶ οἱ πράκτορες αὐτῶν, καὶ ἄλλοι εἰς ταιαύτας ἐργολαβίας διωρισμένοι, ἐὰν ἐπραξαν τὸ εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὠρισμένον κακούργημα, ἢ συνεμέθεξαν εἰς τοῦτο.

**Άρθρ.* 445.

Με φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύω ἐτῶν τιμωρεῖται, ὅστις, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ ἄρθρου 441, ἀναβάλλει μόνον ἐξ ἀμελείας, ἀπροσεξίας, ἢ δι' ἑλλειψιν προνοίας, τὰς ὁποίας ἀνεδέχθη προμηθεύσεις ἢ ἄλλας ἐργασίας.

**Άρθρ.* 444.

Τὰ κακούργηματα καὶ πλημμελήματα, περὶ ὧν διέλαβον τὰ ἄρθρα 441—443, ἀνακρίνονται καὶ τιμωροῦνται μόνον κατ' αἵτησιν τῆς κυβερνήσεως.

Τοὺς ὀρισμοὺς τῶν ἄρθρων 441—444 ἠράνισθη ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου ¹⁾).

Σκοπὸς δ' αὐτῶν ἐστὶν ἡ τιμώρησις τῶν ἀναδεχομένων τὰς προμηθείας τοῦ κατὰ ξηρὰν ἢ κατὰ θάλασσαν στρατοῦ, καὶ ἐκ δόλου ἢ ἐκ ῥαθυμίας παραλειπόντων τὴν ἑγκαιρον καὶ ἀκριβῆ τῶν συνομολογηθεῖσῶν ὑποχρεώσεων ἐκπλήρωσιν. Τὸ ἀξιοποιοῦν τῆς πράξεως δικαιολογοῦσιν ἀρκούντως οὐ μόνον αἱ ζημίαι καὶ αἱ βλάβαι, αἱ ἐνδεχόμεναι νὰ ἐπέλθωσιν εἰς τὸν στρατὸν ἕνεκα τῆς ἑλλείψεως τῶν πρὸς συντήρησιν ἀναγκαίων, ἀλλὰ καὶ οἱ κίνδυνοι, εἰς οὓς αὐτὴ ἡ ἐπικράτεια ἐκτίθεται, παρακωλυομένης ἢ δυσχεραينوμένης τῆς κινήσεως τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων διὰ τὴν ἑλλειψιν τῶν πρὸς τὰς ἀνάγκας αὐτῶν ἐπιτηδείων.

¹⁾ Code pénal art. 430—433 ὅρ. καὶ Γερμανικοῦ ποιν. νόμου ἄρθρ. 329. Οὕτε ἐν τῷ Βαυαρικῷ ποινικῷ νόμῳ τοῦ 1813, οὕτε ἐν τοῖς μεταγενεστέροις νομοσχέδιοις εὐρίσκομεν παραπλησίαις διατάξεις.

Τουθ' ὅπερ ἐν καιρῷ μάλιστα πολέμου δεινὰς καταστροφὰς καὶ ἀνεπανορθώτους ζημίας δύναται νὰ φέρῃ.

Ὑποκείμενον τοῦ ἀδικήματος ἐστὶν ὁ ἀναδεχόμενος μόνος ἢ ὡς μέλος ἐταιρίας τινὸς τὴν προμήθειαν ἢ τὴν κατ' ἐργολαβίαν χορήγησιν οἰουδήποτε ἀντικειμένου χρησίμου εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς ἢ θαλάσσης. Τὰ ἀντικείμενα τῆς προμηθείας ἢ ἐργολαβίας δὲν ὀρίζει ἐιδικῶς ὁ νόμος, ὥστε τοιαῦτα δύνανται νὰ ᾧσιν οὐ μόνον τροφαί, ἀλλὰ καὶ ἐνδύματα, ἢ πολεμοφόδια, ἢ ἄλλα διὰ τὴν ἀποσκευὴν, τὴν κατασκευήσιν ἢ οἰανδήποτε ἄλλην χρῆσιν ἀναγκαῖα πράγματα.

Πάντα ὅμως τὰ εἰρημένα ἀντικείμενα, περὶ ὧν ἐγένετο ἡ σύμβασις τῆς προμηθείας ἢ ἡ ἐργολαβία, πρέπει νὰ χρησιμεύωσι διὰ τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς ἢ θαλάσσης, ἐπομένως δὲν ὑπάγονται εἰς τοὺς ὅρισμούς των περὶ ὧν ὁ λόγος ἄρθρων οἱ ἀναδεχόμενοι διὰ συμβολαίων μετὰ τοῦ δημοσίου ἐργολαβίας ἢ προμηθείας ἀντικειμένων χρησίων εἰς ἄλλας ἀνάγκας τοῦ κράτους. Ἐὰν ἡ προμήθεια ἢ ἐργολαβία ἐγένετο διὰ στρατὸν ἐν ἐκστρατεῖᾳ τυγχάνοντα καὶ ἐν καιρῷ πολέμου, ἢ ἐν εἰρήνῃ, δὲν γίνεται διάκρισις ἐν τῷ νόμῳ, ὅθεν κατ' ἀμφοτέρως τὰς περιπτώσεις οὐδεμία ἐπέρχεται τροποποιήσις εἰς τὸ ἀξιόποινον τοῦ αὐτουργοῦ.

Ἐν ἴσῃ μοίρᾳ πρὸς τοὺς ἀρχικῶς μετὰ τοῦ δημοσίου συναλλαχθέντας διὰ τὴν προμήθειαν ἢ ἐργολαβίαν τίθησιν ὁ νόμος, τοὺς ἐπιστάτας αὐτῶν, ἢ τοὺς πράκτορας, ἢ τοὺς ὑπ' αὐτῶν εἰς τοιαύτας ἐργολαβίας διωρισμένους, ἐὰν ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῶν προῆλθεν ἡ μὴ προσήκουσα ἐκπλήρωσις τῶν συμπεφωνημένων ὑποχρεώσεων, ἢ ἐὰν ὁπωσδήποτε ᾧσι συνένοχοι αὐτῆς (ἄρθρ. 442).

Ἡ ἀξιόποινος τῶν ὑπαιτιῶν ἐνέργεια συνίσταται ἢ εἰς τὴν μὴ ἐκπλήρωσιν ἐ ν γ έ ν ε ι ἢ ἐ ν μ έ ρ ε ι τῶν ὑποχρεώσεων, ἢς ἀνέλαβον, ἐκτὸς ἐὰν αὕτη προῆλθεν ἐξ ἀνωτέρας βίας¹⁾, ἢ εἰς

¹⁾ Τὸ Γερμανικὸν κείμενον τοῦ ἄρθρ. 441 λέγει «durch höhere Gewalt» ἥτοι «ἀνωτέρας βίας».

τὴν ἀναβολὴν τῆς χορηγήσεως τῶν προμηθειῶν ἢ ἐκτελέσεως τῶν ἐργολαβιῶν, ἃς ἀνεδέχθησαν (ἄρθρ. 443).

Ἡ μὴ ἐκπλήρωσις ἐν γένει τῶν ὑποχρεώσεων τῶν προμηθευτῶν συνίσταται εἰς τὴν καθ' ὅλοκληρίαν παράλειψιν αὐτῶν. Ὡς ἐν μέρει δὲ μὴ ἐκπλήρωσιν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν, οὐ μόνον τὴν κατὰ ποσὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν κατὰ ποιὸν ἐλαττωματικὴν χορήγησιν, ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀθέτησιν τῶν ὑποχρεώσεων, ἃς ἀνέλαβον οἱ προμηθευταὶ, ἀναφερομένην εἰς τὸν χρόνον ἢ τὸν τόπον τῆς παραδόσεως, τὸ ποιὸν τῶν ἀντικειμένων, ἢ εἰς οἷον-δήποτε ἄλλον ὅρον τῆς συνομολογηθείσης συμβάσεως. Ἡ δὲ ἀναβολὴ ὑφίσταται, ὅσάκις μετὰ παρέλευσιν τῆς ὁρισθείσης προθεσμίας γίνεται ἡ προμήθεια ἢ ἡ ἐργασία.

Καὶ ἡ μὲν ἐν γένει ἢ καὶ ἐν μέρει μὴ ἐκπλήρωσις τῶν ὑποχρεώσεων χαρακτηρίζεται ὡς κακούργημα καὶ τιμωροῦνται οἱ ἔνοχοι δι' εἰρκτῆς, εἴτε ἐκ δόλου, εἴτε ἐξ ἀμελείας προῆλθεν. Τότε δὲ μόνον ἀπαλλάσσονται τῆς καταδιώξεως, ὅταν δυνηθῶσι ν' ἀποδείξωσιν, ὅτι προῆλθεν ἐξ ἀνωτέρας βίας ¹⁾).

Ἡ δὲ ἀναβολή, ἡ ἐξ ἀμελείας, ἀπροσεξίας, ἢ δι' ἑλλειψιν προνοίας προελθοῦσα, χαρακτηρίζεται ὡς πλημμέλημα ἐπισύρον ποινὴν φυλακίσεως τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν (ἄρθρ. 443). Ἐν ἡ ἀναβολὴ προῆλθεν ἐκ δολίας προαιρέσεως, φρονοῦμεν, ὅτι δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς μὴ ἐκπλήρωσις ἐν μέρει τῶν συνομολογηθεῶν ὑπεχρεώσεων, ὁ δ' ἔνοχος ἔσεται τιμωρητέος κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρ. 441. ²⁾).

¹⁾ Οἱ ἐρμηνευταὶ τοῦ ἀντιστοίχου ἄρθρ. 430 τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου διχογνῶμονοῦσιν περὶ τοῦ ζητήματος, ἂν δι' αὐτοῦ προβλέπεται καὶ ἡ περίπτωσις τῆς ἀμελείας. Ἀποφατικῶς λύουσι τὸ ζήτημα οἱ Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3789. Ὁ Haus (Observations art. 430. ἐν Legislation pénale comparée σελ. 480) ὑποστηρίζει τὴν ἐν τῷ κειμένῳ ἐκφερομένην γνώμην, ἣν καὶ ὁ Rauter Droit Criminel II § 526 ἀσπάζεται.

²⁾ Ἐναντίαν ἐκφέρουσι γνώμην οἱ ἐρμηνευταὶ τοῦ ἄρθρ. 433 τοῦ Γαλλ. ποιν. νόμου, ὅπερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἄρθρ. 443, πρὸςθεύοντες

Πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἀδικήματος τῶν προμηθειῶν, περὶ οὓ
προνοοῦσι τὰ ἄρθρα 441—443, ἀπαιτεῖται ἐγκλησις ὑπὸ τῆς
Κυβερνήσεως γενομένη, καὶ ὡς τοιαύτη κατὰ τὴν νομολογίαν
τῶν Γαλλικῶν δικαστηρίων θεωρεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν
στρατιωτικῶν ἢ τῶν ναυτικῶν ὑποβληθεῖσα ¹⁾).

Ὁρθωτέρα ὁμῶς φρονοῦμεν ὅτι ἐστὶν ἡ γνώμη, καθ' ἣν ἡ ἐγκλη-
σις δεόν νὰ γίνηται συνεπείᾳ πράξεως τῆς Κυβερνήσεως διὰ Βασ.
Διατάγματος κεκυρωμένης, διότι ἡ λέξις κυβέρνησις ἐν ἄρθρῳ
444 δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἄλλην τινὰ σημασίαν τῆς κοινῶς
παραδεδεγμένης, ἥτις δηλοῖ τὸ σύνολον τῶν ὑπουργῶν τῶν
διαχειριζομένων τῇ ἐντολῇ τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος τὴν προ-
σῆκουσαν αὐτῷ κυβερνητικὴν ἐξουσίαν ²⁾).

Ἡ κυβέρνησις ὑποβάλλουσα ἐγκλησιν ὑποτίθεται κατὰ φυ-
σικὸν λόγον, ὅτι ἐξήλεγξε καὶ ἐβεβαίωσε προηγουμένως τὴν πα-
ράνομον τῶν προμηθευτῶν ἐνέργειαν, ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν ἔπε-
ται, ὅτι ἡ ἐγκλησις τῆς κυβερνήσεως δεσμεύει τὴν δικαστικὴν
ἀρχήν, καὶ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται αὐτῇ νὰ ἐπιληφθῇ τῆς διὰ τῶν
νομίμων μέσων ἀποδείξεως τοῦ καταγγελλομένου ἀδικήματος ³⁾).

Θ') Βλάβη διὰ παραβιάσεως ξένων ἀπορρήτων.

* Ἀρθρ. 445.

Ὅστις, ἀθεμίτως καὶ ἐπὶ τῷ παρὰ νόμῳ σκοπῷ τοῦ νὰ
βλάβῃ τινὰ ἢ νὰ ὠφελήσῃ ἑαυτὸν ἢ ἄλλον, εἰσχωρεῖ εἰς
ξένα ἀπόρρητα, διαρρηγνύων, ἀναγινώσκων, ἢ ἀντιγράφων
αὐτὸς ἢ δι' ἄλλου ἐπιστολὰς ξένας, ἐ γ γ ρ α φ α (γρ. τί-

ὅτι καὶ ἡ ἐκ δολίας προαιρέσεως γενομένη ἀναβολὴ χαρακτηριστέα
ἐστὶν ὡς πλημμελημα.— Chauveau-Hélie Code pénal II, n° 3792.

¹⁾ Blanche Code pénal VI § 488. — Mangin Traité de l' action
publique I § 148.

²⁾ Τομ. Β'. σελ. 108.— Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3785.

³⁾ Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3795.

τους), πράξεις, βιβλία ἐμπορικὰ, ἢ ἄλλα τοιαῦτα (ἐγγραφα), τιμωρεῖται, ἐπὶ ἀναφορᾷ καὶ ἰ (γρ. ἡ) καταμηνύσει τοῦ βλαφθέντος, με φυλάκισιν τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν, καὶ, ἐὰν κατώρθωσε τὸν παρὰ νόμον σκοπὸν του, ὅλον ἢ ἐν μέρει, με φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν.

**Αρθρ. 446.*

Ὅστις, εὐρισκόμενος εἰς ὑπηρεσίαν ἐργοστασίων ἢ ἐμπορικῶν οἰκιῶν, εἰσχωρεῖ δι' ἀθεμίτων ὁδῶν ἢ μέσων εἰς τὰ ἰδιωτικὰ αὐτῶν ἀπόρρητα, ἢ μακθάνει ταῦτα ἐπὶ ὑποχρεώσει ἐχεμυθίας καὶ τὰ προδίδει εἰς ἄλλους, τιμωρεῖται κατ' αἵτησιν ἢ καταμηνύσιν τοῦ ἐργοστασιάρχου, ἢ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐμπορικῆς οἰκίας, με φυλάκισιν τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν, καὶ γενομένης πραγματικῆς βλάβης, με φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι τριῶν ἐτῶν.

**Αρθρ. 447.*

Φυλάκισις τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν, καὶ, προσγενομένης πραγματικῆς βλάβης, τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, καταγινώσκεται, ἐπὶ ἀναφορᾷ ἢ καταμηνύσει τοῦ βλαφθέντος, εἰς τοὺς κληρικοὺς, δικηγόρους, ἰατροὺς, τὰς μαίαιας, τοὺς φαρμακοπώλῃς, καὶ ἄλλους, εἰς τοὺς ὁποίους διαπιστεύονται συνήθως, χάριν τοῦ ἐπαγγέλματός των, ἰδιαίτερα ἀπόρρητα, ἐὰν οὗτοι πλὴν τῶν περιπτώσεων, καθ' ἃς ὀφείλουν κατὰ νόμον νὰ εἰδοποιῶσι τὴν ἀρχήν, κοινοποιῶσιν εἰς ἄλλους τοιαῦτα ἀπόρρητα.

Ὁ Βυζαντινὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1813 μεταξὺ τῶν κατ' ἰδιωτῶν ἀπευθυνόμενων ἀδικημάτων καὶ συνισταμένων εἰς τὴν δι' ἀπάτης γενομένην προσβολὴν ἀλλοτρίων δικαιωμάτων συμ-

περιέλαβε τὰς ἐν ἄρθρ. 369 ἀναγεγραμμένας εἰδικὰς διατάξεις, δι' ὧν ἐτιμώρει τὴν ἐπὶ σκοπῷ ἰδίας ὠφελείας ἢ βλάβης ἄλλου διάρρηξιν, ἀνάγνωσιν, ἀντιγραφὴν ἐπιστολῶν, τίτλων, ἐγγράφων, ἐμπορικῶν βιβλίων κτλ. περιεχόντων μυστικὰς ἰδιωτικὰς ὑποθέσεις. Ἐπὶ τῇ βλάσει τῶν ὀρισμῶν τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1822, ἐν τῷ περὶ πταισμάτων τμήματι καὶ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῷπραγματευομένῳ περὶ τῶν προσβολῶν κατὰ τῆς δημοσίας πίστεως, ἐχαρακτήρισεν ὡς ἰδιαίτερον εἶδος ἐγκληματικῆς πράξεως τὴν παραβίασιν ξένων ἀπορρήτων, περὶ ἧς πραγματεύονται τὰ ἄρθρα 274, 275 καὶ 276, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ ἄρθρα 445—447 τοῦ ἡμετέρου ποινικοῦ νόμου. Τὰ ἐπόμενα αὐτοῦ νομοσχέδια τοῦ 1827 (ἄρθρ. 312. 313), καὶ 1831 (ἄρθρ. 360. 361), ἐχαρακτήρισαν ὡς πλημμέλημα τὴν παραβίασιν ξένων ἀπορρήτων, καὶ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῷπραγματευομένῳ περὶ τῶν ποικίλων ζημιῶν συμπεριέλαβον τὰς ἀντιστοίχους διατάξεις τῶν ἄρθρ. 274 καὶ 276 τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1822. Ὁ ἡμέτερος ποινικὸς νόμος ἐκ μὲν τῶν νομοσχεδίων τοῦ 1827 καὶ 1831 παρέλαβε τοὺς ὀρισμοὺς τῶν ἄρθρ. 445 καὶ 446, ἐκ δὲ τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1822 (B^o ἄρθρ. 275), κατ'ἀπομίμησιν τοῦ ἄρθρου 378 τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου, τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ ἄρθρ. 447.

Τὸ ἀδίκημα τῆς παραβιάσεως ξένων ἀπορρήτων παρίσταται ὑπὸ τρεῖς διαφόρους μορφάς, περὶ ἐκάστης τῶν ὁποίων εἰδικῶς pronοεῖ ὁ νόμος. Εἰσὶ δὲ αὗται·

A') Ἡ δι' ἀθεμίτων τρόπων ἐπιδιωκόμενη γνῶσις ξένων ἀπορρήτων παρὰ παντὸς οἰουδήποτε πολίτου, ἀνεξαρτήτως τῆς ιδιότητος αὐτοῦ ὡς ὑπαλλήλου, ἢ τοῦ ἐπιτηδεύματος, ὅπερ μετέρχεται.

Ἴνα χαρακτηρισθῇ τις ἔνοχος τοῦ τοιούτου ἀδικήματος, ἀρκεῖ νὰ ἐπιζητήσῃ, ὅπως λάβῃ γνῶσιν ξένων ἀπορρήτων. Ἡ ἀνακοίνωσις αὐτῶν εἰς ἑτερόν τινα δὲν ἀποτελεῖ συστατικὸν ὅρον τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος. Ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου πρὸς ἐπιχείρησιν τοῦ ἀδικήματος πρέπει νὰ γείνη διὰ τινος τῶν
(ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ')

ἐν τῷ νόμῳ εἰδικῶς ὀριζομένων τρόπων, καὶ ὑπὸ τοὺς ἐν αὐτῷ ἀναφερομένους ὅρους. Ἐπομένως ὡς ἀξιόποινος χαρακτηρίζεται ἡ ἐπιζήτησις τῆς γνώσεως ξένων ἀπορρήτων, ἡ τελεσθεῖσα

1) Διὰ διαρρήξεως, ἀναγνώσεως, ἢ ἀντιγραφῆς ξένων ἐπιστολῶν, τίτλων, πράξεων, ἐμπορικῶν βιβλίων ἢ ἄλλων τοιούτων ἐγγράφων. Ἄπαντα ταῦτα ἀποτελοῦσι τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον τῆς κολασίμου πράξεως. Διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 445 τῆς ἀναφερομένης εἰς τὰς ἐπιστολάς καθιεροῦται ἐν μέρει 1) τὸ ἀξιόποινον τῆς παραβιάσεως τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἐπιστολῶν, ὅπερ τὸ ἄρθρ. 20 τοῦ συντάγματος ἀναγράφει. Ὡς ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ νόμου ἐξάγεται αἱ ἐπιστολαὶ καὶ τὰ λοιπὰ ἐγγραφα, εἴτε εἰσὶν ἐσφραγισμένα, εἴτε μὴ, ἐξ ἴσου ὑπὸ τοῦ νόμου προστατεύονται.

2) Ἀθεμίτως, τοὔτέστιν ἄνευ δικαιώματος, χορηγοῦντος τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν ἐπιχειροῦντα οἰανδὴποτε τῶν ἀνωτέρω μνημονευομένων πράξεων, πρὸς ἐνέργειαν αὐτῆς.

Ὅσακις ἡ ἀποσφράγισις καὶ ἀνάγνωσις τῶν ἐπιστολῶν καὶ ἄλλων ἐγγράφων ἐπιχειρεῖται οὐχὶ ἀθεμίτως, ἀλλὰ συνεπεῖα δικαιώματος προσήκοντός τινι, οἷον ὁσάκις γίνεται ἡ ἀποσφράγισις καὶ ἡ ἀνάγνωσις ὑπὸ γονέων, ἐπιτρόπων, ἢ κηδεμόνων, ἢ ὑπὸ τῶν συνδίκων τῆς πτωχεύσεως, ἐπιστολῶν ἀπευθυνομένων εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν ἢ ὑπὸ ἐπιμέλειαν διατελοῦντας, ἢ εἰς τοὺς πτωχεύσαντας, ἢ πρᾶξις δὲν φέρει ἀξιόποινον χαρακτῆρα 2).

1) Λέγομεν ἐν μέρει διότι κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρ. 445 τιμωρεῖται ἡ ἀποσφράγισις ἢ ἀνάγνωσις τῶν ἐπιστολῶν ἢ γενομένη μόνον ἐπὶ σκοπῷ ὠφελείας ἢ βλάβης, ὡς παρακατιόντες θέλομεν ἴδει.

2) Νόμου ΨΛΣΤ' περὶ πτωχεύσεως ἄρθρ. 473. Ἐπίσης ὡς ἀξιόποινος δὲν χαρακτηρίζεται ἡ ὑπὸ τοῦ συζύγου ἢ ὑπὸ τῆς συζύγου γενομένη ἀποσφράγισις τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἐτέρου, καὶ ἀνάγνωσις αὐτῶν. Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 299 n° 3. — Περὶ τῆς κατασχέσεως, ἀποσφράγισεως καὶ ἀναγνώσεως ἐπιστολῶν ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελούντων φυλακισμένων, κατηγορουμένων ἢ τρίτων προσώπων ὡς πει-

3) Ἐκ δολίας προαιρέσεως, ἥς σκοπός ἐστὶν ἡ ὠφέλεια τοῦ ἐπιχειροῦντος τὴν πράξιν ἢ ἄλλου τινός, ἢ ἡ ζημία ἐτέρου. Ἡ περὶ ἥς ὁ λόγος ὠφέλεια ἢ βλάβη δύναται νὰ ᾖ ἢ ὑλικὴ ἢ ἡθικὴ¹⁾. Ἐπομένως, ἐὰν ἡ ἀποσφράγισις τῶν ἐπιστολῶν, ἢ ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν ὡς καὶ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων, ἢ ἡ ἀντιγραφὴ δὲν ἐγένετο ἐπὶ τοιούτῳ τινὶ σκοπῷ, ἀλλ' ἐξ ἀπλῆς περιεργείας, ἢ πράξης ἀνήθικος καὶ ἀξιόμεμπτος οὖσα, δὲν λογίζεται ἀξιόποινος²⁾. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ δὲν ἀποτελεῖ συστατικὸν ὅρον τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος, χρησιμεύει δὲ μόνον ἡ διαστολὴ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ ἀπὸ τὴν ἀποτυχίαν πρὸς διαβάθμισιν τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως, αὐστηρότερον τιμωρουμένου τοῦ ἐπιτυχόντος τὴν ἐπιδιωκομένην ὠφέλειαν ἢ τὴν ἀλλοτρίαν βλάβην.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἐξάγεται, ὅτι τὸ ἐγκλημα τετελεσμένον λογίζεται, ὅταν ἐνηργήθῃ οἰαδὴποτε τῶν προεκτεθεισῶν πράξεων, ἐπὶ τῷ εἰδικῶς ἐν τῷ νόμῳ μνημονευομένῳ σκοπῷ, ἥτοι ὅταν ἐγένετο ἡ διάρρηξις, ἢ ἀνάγνωσις ἢ ἡ ἀντιγραφὴ τῶν περὶ

στηρίων ὅρ. Ἐγχειριδίου μου ποιν. δικονομίας § 98 σημ. 4. — Τὸ γράμμα τοῦ κειμένου τοῦ ἀρθρ. 445 «διαρρηγνύων ἐπιστολάς ξένας, τίτλους» κτλ. δηλοῖ, οὐ μόνον τὴν περίπτωσιν τῆς λύσεως τῶν σφραγίδων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀφαίρεσιν οἰουδὴποτε μέσου χρησιμεύοντος πρὸς παρακώλυσιν τῆς ἀμέσου καταλήψεως τῶν ἐγγράφων ἢ τῆς γνώσεως τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, ὅθεν εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρου 445 ὑπάγεται καὶ ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν τὰ ἔγγραφα καὶ αἱ ἐπιστολαὶ εὐρίσκονται κεκλεισμένα ἐντὸς κιβωτίου, ἢ σάκκου καὶ ὁ αὐτουργὸς διαρρηγνύει ἢ σχίζει αὐτὰ κτλ. Stenglein Commentar ἀρθρ. 337 n° 1. — Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἢ οἱ ἐπιστάται τῶν ταχυδρομείων, οἱ γενόμενοι ἔνοχοι ἀποσφράγισεως ἢ ὑπεξαίρεσεως ἐπιστολῶν, ὑπάγονται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρου 470, περὶ οὗ κατωτέρω γενήσεται λόγος.

1) Häberlin Criminalrecht. IV σελ. 313.

2) Καὶ ἡ ἀποσφράγισις ἢ ἡ ἀνάγνωσις ἐπιστολῆς ξένης, ἢ ἐκ πλάνης γενομένη, δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀξιόποινος.

ὦν ὁ λόγος ἐγγράφων, εἴτε παρὰ τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἀδικήματος, εἴτε δι' ἄλλου τινὸς κατ' ἐντολὴν αὐτοῦ ¹⁾).

Β') Ἡ παρὰ τῶν ὑπηρετούντων ἐν ἐργοστασίοις ἢ ἐν ἐμπορικῶς οἴκοις ἀθέμιτος γνῶσις τῶν ἀπορρήτων, ἢ ἡ παραβίασις τῆς ὑπ' αὐτῶν ὀφειλομένης ἐχεμυθίας (ἄρθρ. 446).

Ἐν τῇ προηγουμένη περιπτώσει, περὶ ἧς πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 445, ὑποκείμενον τοῦ ἀδικήματός ἐστι πᾶς οἰοσδήποτε πολίτης, ἐν τῇ προκειμένη τούναντίον τὸ ἀδίκημα, περὶ οὗ προνοεῖ τὸ ἄρθρ. 446, δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ μόνον παρὰ τῶν διατελούντων ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἐργοστασίων ἢ ἐμπορικῶν οἴκων. Τὸ εἶδος τῆς ὑπηρεσίας δὲν ὀρίζεται εἰδικῶς ἐν τῷ νόμῳ, ὅθεν οὐδεμίᾳ διάκρισις ἢ διαστολὴ δύναται νὰ γείνη καὶ ἅπαντες, οἱ οἵανδήποτε παρέχοντες ὑπηρεσίαν ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης μέχρι τῆς κατωτάτης βαθμίδος, ὑπάγονται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρ. 446. Κατὰ δύο δὲ τρόπους δύναται ὑπὸ τῶν εἰρημένων προσώπων νὰ τελεσθῇ τὸ ἀδίκημα:

1) Διὰ τῆς χρήσεως ἀθεμίτων μέσων πρὸς γνῶσιν τῶν ἀπορρήτων τῶν ἐργοστασίων ἢ τῶν ἐμπορικῶν οἴκων. Πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ τοιούτου σκοποῦ δύναται νὰ ἐκτελέσωσιν τινὰ τῶν ἐν ἄρθρ. 445 μνημονευομένων πράξεων, ἥτοι τὴν διάρρηξιν ἐπιστολῶν, τὴν ἀνάγνωσιν ἢ ἀντιγραφὴν αὐτῶν ἢ ἄλλων ἐγγράφων, τὰ ὅποια δὲν εἶχον δικαίωμα ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας των, οὔτε ν' ἀποσφραγίσωσιν, οὔτε ν' ἀναγνώσωσιν, οὔτε ν' ἀντιγράψωσιν. Ἡ ἐνέργεια τῶν εἰρημένων πράξεων, καὶ ἄνευ σκοποῦ βλάβης ὑπ' αὐτῶν γενομένη, θεωρεῖται ἀξιόποινος, διότι ἐπιζητεῖται ἡ γνῶσις ἀπορρήτων τοῦ ἐργοστασίου ἢ τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου δι' ἀθεμίτων ὁδῶν ἢ μέσων, ὅπερ ὡς πρὸς αὐτοὺς ἀπαγορεύεται νὰ πράξωσιν ὑπὸ τοῦ νόμου, καὶ ὡς παράβασις τῆς ὀφειλομένης πίστεως περὶ τὴν ὑπηρεσίαν τιμωρεῖται.

¹⁾ Κατὰ πλεονασμὸν ἐτέθη ἐν τῷ νόμῳ ἡ φράσις «ἢ δι' ἄλλου» διότι καὶ ὁ δι' ἄλλου ἐπιχειρῶν τὴν πρᾶξιν θεωρεῖται ὡς ἡθικὸς αὐτουργός, καὶ ἄνευ εἰδικῆς ἐν τῷ νόμῳ μνείας ὑπάγεται εἰς τὴν ἐν ἄρθρ. 445 ὀριζομένην ποινὴν.

2) Διὰ τῆς ἀνακοινώσεως εἰς ἄλλους τῶν μυστικῶν τῶν ἐργοστασίων καὶ ἐμπορικῶν οἰκων, ὧν ἔλαβον γνῶσιν ἐπὶ ὑποχρεώσεις ἐχεμυθίας.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἐκτέλεσις τῆς πράξεως ἐπὶ σκοπῷ βλάβης, ἐὰν δὲ τοιαύτη ἐπῆλθε χρησιμεύει ὡς λόγος πρὸς ἐπίτασιν τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως, τιμωρουμένου τοῦ αὐτουργοῦ διὰ φυλακίσεως τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, ἐν ᾧ, μὴ γενομένης βλάβης, καταγινώσκειται φυλάκισις τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν.

Γ') Ἡ παρὰ βίασις τῆς ἐχεμυθίας τῆς ἐπιβαλλομένης εἰς τοὺς ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν μανθάνοντας ἰδιαιτέρα ἀπόρρητα.

Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, περὶ ἧς προνοεῖ τὸ ἄρθρ. 447 ¹⁾, ὑποκείμενον τοῦ ἀδικήματος εἰσὶν οἱ κληρικοί, οἱ δικηγόροι, οἱ ἱατροί, αἱ μαῖαι, οἱ φαρμακοπῶλαι, καὶ ἄλλα πρόσωπα εἰς τὰ ὁποῖα διαπιστεύονται χάριν τοῦ ἐπαγγέλματός των ἰδιαιτέρα ἀπόρρητα, ὅθεν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τοιούτων προσώπων, τὰ ὁποῖα ἐνδεικτικῶς μνημονεύει ὁ νόμος, δυνάμεθα νὰ συμπεριλάβωμεν καὶ ἄλλα, οἷον τοὺς βοηθοὺς τῶν δικηγόρων, ἱατρῶν, φαρμακοπωλῶν κτλ. ²⁾.

Τὰ εἰρημένα πρόσωπα καθίστανται ἔνοχα τοῦ ἀδικήματος, ὁσάκις ἀνακοινοῦσιν εἰς ἄλλους τὰ διαπιστευθέντα αὐτοῖς ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός των ἀπόρρητα. Ἐὰν ἔλαβον γνῶσιν ξένων ἀπορρήτων, οὐχὶ ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν ἐαυτῶν καθηκόντων, ἀλλὰ συνεπείᾳ εἰδήσεων ἢ πληροφοριῶν προερχομένων ἐκ τρίτων προσώπων καὶ οὐχὶ ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων, ἡ ἀνα-

¹⁾ Γαλλ. ποιν. νόμου ἄρθρ. 378.— Γερμανικοῦ ἄρθρ. 358.— Βελγικοῦ 458.

²⁾ Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 845.—Εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 470 ὑπέχθησαν διὰ τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ νόμου τῆς 19 Μαρτίου 1859 οἱ τηλεγραφικοὶ ὑπάλληλοι.—Περὶ δὲ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν ὅρ. ἄρθρ. 452 ἐπὶ ὁμ.

κοίνωσις τῶν τοιούτων ἀπορρήτων δὲν ἀποτελεῖ παράβασιν τῆς ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος ὀφειλομένης ἐχεμυθίας, οὐδ' ὑπάγεται εἰς τὴν ἀπαγορευτικὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρ. 447 1).

Ἐὰν ἡ ἀνακοίνωσις ἐγένετο ἐκ δολίας προαιρέσεως ἢ ἐκ κουφότητος καὶ ἀπερিসκεψίας, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν πρὸς ἐκτίμησης τοῦ ἀξιοποίνου τοῦ αὐτουργοῦ, διότι κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ὑφίσταται ἡ παραβίασις τῆς ὀφειλομένης ἐχεμυθίας 2). Ὡσαύτως δὲν ἀποτελεῖ συστατικὸν ὄρον τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος ὁ σκοπὸς, δι' ὃν ἐγένετο ἡ ἀνακοίνωσις, τοῦτέστιν ἐὰν πρὸς ζημίαν ὕλικήν ἢ πρὸς ἠθικὴν βλάβην, χάριν ἐκδικήσεως, ἢ δι' ὕβριν παρεβιάσθη ἡ ἐχεμύθια. Μόνον ὡς πρὸς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως διαστέλλεται ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν δὲν ἐπῆλθεν ἐκ τῆς ἀνακοινώσεως βλάβη, ὅτε κατὰ τοῦ ἐνόχου φυλάκισις τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν καταγινώσκειται, ἀπὸ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν πραγματικὴ ἐπῆλθεν βλάβη, ὅτε ἐπιτείνεται ἡ καταγνωστέα παινὴ, ἐπιβαλλομένης φυλάκισεως τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν.

Ἡ πρὸς ἐχεμυθίαν ὑποχρέωσις τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων προσώπων αἵρεται, καθ' ἃς περιπτώσεις ὀφείλουσι κατὰ τὸν νόμον νὰ εἰδοποιῶσι τὴν ἀρχήν, ὅτε ἡ γενομένη ὑπ' αὐτῶν ἀνακοίνωσις πρὸς ἐκπλήρωσιν καθήκοντος ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένου δὲν λογίζεται ἀξιόποινος. Πότε τοιαύτη τις ὑποχρέωσις ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ νόμου δὲν ὀρίζει εἰδικώτερον τὸ ἀρθρ. 447, ὅθεν πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῆς δεόν νὰ προσφύγωμεν εἰς τὰς σχετικὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν τοῦ ποιν. νόμου καὶ τῆς ποιν. δοκονομίας.

Κατὰ τὸ ἀρθρὸν 450 τῆς ποιν. δικονομίας ὑποχρεοῦται ἕκαστος πολίτης, λαβὼν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γινῶσιν ἀξιοποιναυτίνος πράξεως, νὰ καταγγέλλῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἀρχήν. Ἡ δὲ παράβασις τῆς τοιαύτης ὑποχρέωσεως ἐπισύρει ποινικὴν κατα-

1) Stenglein Commentar ἀρθρ. 339 n° 2.

2) Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 300 n° 2. — Rauter Droit criminel II § 503. — Contra Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3135.

δίωξιν καὶ τιμώρησιν ἐν ταῖς περιπτώσεσι, περὶ ὧν προνοοῦσι τὰ ἄρθρ. 130. 242. καὶ 260 τοῦ Ποιν. νόμου, ἥτοι ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων τῆς ἐσχάτης προδοσίας, τῆς παραχαράξεως καὶ κιβδηλείας, καὶ τῆς πλαστογραφίας πιστωτικῶν γραμματικῶν. Ὡς λαθόντα γνώσιν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως δυνάμεθα ἀναμφισβητήτως νὰ θεωρήσωμεν, οὐ μόνον τὸν αὐτόπτην τῆς ἐκτελέσεως, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἐξωμολογήθη τὸ μελετώμενον νὰ ἐκτελεσθῇ ἢ ἐπιχειρηθῇ ἤδη ἀδίκημα, ὁ αὐτουργὸς αὐτοῦ ἢ τις ἐκ τῶν συμμετασχόντων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἢ ἐκ τῶν συνενόχων. Ὅθεν ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν εἰρημένων διατάξεων δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ὡς παραβίασις τῆς ὀφειλομένης ἐχεμυθίας ὑπὸ τῶν ἐν ἄρθρῳ 447 Π. Ν. μνημονευομένων προσώπων δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἢ πρὸς τὴν ἀρχὴν γνωστοποιήσις καλασίμων πράξεων, περὶ ὧν ἔλαβον γνώσιν ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν, διότι ἡ τοιαύτη ἀνακοίνωσις ὑπάγεται εἰς τὴν ἐν τέλει τοῦ ἄρθρ. 447 ἀναγεγραμμένην ἐξαίρεσιν, ἥτοι εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς ὀφείλουσι κατὰ νόμον νὰ εἰδοποιῶσι τὴν ἀρχήν.

Ἐν τούτοις ὡς πρὸς τοὺς κληρικούς καὶ τοὺς δικηγόρους ἔχομεν τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 115 τῆς ποιν. δικονομίας, καθ' ἣν ἀπαλλάττονται τῆς ὑποχρέσεως πρὸς μαρτυρίαν ἐν τε τῇ προανακρίσει καὶ ἐν τῇ ἀκροατηρίῳ, οἱ μὲν δι' ὅσα ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως γνωρίζουσιν ¹⁾, οἱ δὲ δι' ὅσα ἐνεπιστεύθησαν εἰς αὐτοὺς ὡς συνηγόρους ἢ ἀντιλήπτορας.

Γεννᾶται λοιπὸν τὸ ζήτημα, ἐὰν τὰ εἰρημένα πρόσωπα κληθέντα ὡς μάρτυρες δὲν ἀρνηθῶσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, δυνάμει τοῦ χορηγουμένου αὐτοῖς δικαιώματος ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 115 ποιν. δικονομίας, ἀλλὰ καταθέσωσιν περὶ τῶν διαπιστευθέντων αὐτοῖς, ὑποπίπτουσιν εἰς τὰς διὰ τοῦ ἄρθρ. 447 ἐξαγγελομένας ποινάς. Τὸ ζήτημα τοῦτο λύεται ἀποφατικῶς, διότι τὸ ἄρθρ. 447 δὲν προνοεῖ εἰ μὴ μόνον περὶ τῶν ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας

¹⁾ Καταστατικοῦ Ἱερᾶς Συνόδου ἄρθρ. ΚΔ'.

γενομένων ανακοινώσεων τῶν διαπιστευθέντων ἀπορρήτων ἐκ δόλου ἢ ἐξ ἀπερισκεψίας, οὐχὶ δὲ περὶ τῶν ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς χάριν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος γενομένων καταθέσεων ¹⁾).

Τελεεσμένον λογίζεται τὸ ἀδίκημα τῆς παραβάσεως τῆς ἐχεμυθίας διὰ τῆς ἀνακοινώσεως εἰς ἄλλους τοῦ διαπιστευθέντος ξένου ἀπορρήτου. Ὡς ἀνακοινώσις εἰς ἄλλους θεωρεῖται οὐχὶ ἡ δημοσία καὶ εἰς πολλοὺς γενομένη γνωστοποιήσις, ἀλλ' ἀρκεῖ καὶ ἡ πρὸς ἓν μόνον πρόσωπον ἐκμυστήρευσις, διότι καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ παραβιάζεται ἡ πρὸς ἐχεμύθιαν ὑποχρέωσις ²⁾).

Ἐπαντα τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 445 καὶ 447 μνημονευόμενα ἀδικήματα καταδιώκονται ἐπὶ τῇ ἐγκλήσει τοῦ βλαφθέντος. Ὡς βλαφθέντα δὲ θεωρητέον οὐχὶ τὸν ὑποστάντα πραγματικὴν πῖνα ζημίαν, ἀλλ' ἐκείνον, ὅστις ἠδύνατο νὰ πάθῃ οἰανδήποτε ζημίαν. Τὸ δὲ ἐν ἄρθρῳ 446 ἀδίκημα καταδιώκεται ἐπὶ τῇ ἐγκλήσει τοῦ ἐργόστασιάρχου ἢ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐμπορικῆς οἰκίας.

¹⁾ Meyer Lehrb. § 140 σημ. 4. — Oppenhoff Strafgesetzb. ἄρθρ. 300 n° 7. — Merkel ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 845. — Οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς ὡς λόγον τῆς τοιαύτης λύσεως προτείνουν τὴν ἔλλειψιν τοῦ σκοποῦ βλάβης, ἣν τὸ ἄρθρ. 378 τοῦ Γαλλ. ποιν. νόμου ὡς προϋπόθεσιν τοῦ ἀδικήματος ἀπαιτεῖ. Chauveau-Hélie Code pénal II n° 3140. Ὡς ἐφαρμοστέον δὲ θεωροῦσι οἱ συγγραφεῖς οὗτοι τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 447 (Γαλλ. ποιν. νόμου 378), ἐάν τι τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος προσώπων δολῶς φερόμενον διέσπειρε θρυλλήματα, ἵνα οὕτω κατορθώσῃ νὰ κληθῇ ὡς μάρτυς ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης, καὶ καταθέσῃ περὶ τῶν διαπιστευθέντων αὐτῷ πραγμάτων· ἀλλ' ἄρά γε τότε δὲν πράττει τὸ ἀδίκημα τοῦ ἄρθρου 447 πρὸ τῆς ἐξετάσεως αὐτοῦ ὡς μάρτυρος; ὅρ. καὶ Blanche Code pénal V § 451.

²⁾ Dalloz Révélation des secrets ἀριθμ. 21.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ

**Αρθρ. 448.*

Ὅστις ἀλιεύει εἰς ὕδατα, ὅπου ἄλλος ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἀλιείας, ἄνευ τῆς ἀδείας τούτου, τιμωρεῖται, ἐπὶ καταμηνύσει τοῦ ἔχοντος τὸ δικαίωμα, μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐνός μηνός, ἢ μὲ χρηματικὴν ποινὴν τὸ πολὺ διακοσίων δραχμῶν.—Ἐὰν ὁ ἐνοχος μετεχειρίσθῃ φθοροποιὰ μέσσα, ἢ ἐὰν πλείονες ἐξῆλθον ὁμοῦ πρὸς τοιαύτην ἀθέμιτον ἀλίευσιν, καταγινώσκεται τότε φυλάκισις τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν ἢ χρηματικὴ ποινὴ τὸ πολὺ πεντακοσίων δραχμῶν. Τὰ σκεύη τῆς ἀλιείας καὶ τὰ ἐργαλεῖα τῶν πλημμελησάντων δημεύονται.

Ἡ ἄγρα ἀτιθάσσων θηρίων καὶ ἡ ἀλιεία τῶν ἐν θαλάσῃ ἰχθύων, ἀποτελοῦσαι ἓνα ἐκ τῶν ἀμέσων τρόπων τῆς κτήσεως τῆς κυριότητος διὰ τῆς καταλήψεως ἀδεδεσπότην πραγμάτων, δὲν περέχουσι προσβολὴν ἀλλοτρίων δικαιωμάτων, καὶ ἐπομένως δὲν δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς πράξεις ἀξιοποῖνοι. Ἐὰν ὅμως ἡ θήρα ἢ ἡ ἀλιεία διενεργῇται ἐν περιφερείᾳ, ἔνθα ἕτερον πρόσωπον, ἢ ἰδιώτης ἢ τὸ δημόσιον, ἔχουσι τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς προσκλήσεως τῶν ἀγρευομένων θηρίων ἢ

ἀλιευομένων ἰχθύων, προσβάλλουσι δικαίωμα ἀλλότριον, καὶ ἡ τοιαύτη προσβολὴ ὡς ἀξιοποινος πρᾶξις χαρακτηρίζεται. Περὶ τῆς περιπτώσεως αὐτῆς, προνοοῦσαι αἱ νεώτεραι ποινικαὶ νομοθεσίαι, ἀνέγραψαν εἰδικὰς διατάξεις, δι' ὧν κολάζουσι τὴν παραβίαν τοῦ δικαιώματος τῆς θήρας καὶ ἀλιείας.

Τὴν ἐν τῷ Βυαρικῷ ποινικῷ νόμῳ τοῦ 1813 παράλειψιν τῆς μνείας τοῦ τοιούτου ἀδικήματος, ἀνεπλήρωσε κατὰ πρῶτον τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1822 ἐν τοῖς ἄρθροις 315—319, δι' ὧν τιμωρεῖται ἡ παραβίασις τοῦ δικαιώματος τῆς θήρας, ἡ φέρουσα χαρακτηρὰ κακουργήματος ἢ πλημμελήματος, καὶ ἐν τοῖς ἄρθρ. 350—353 τοῦ Β' μέρους, ἐν οἷς πραγματεύεται περὶ τῶν πταισματικῶν παρὰβάσεων ὡς πρὸς τὴν θήραν, ὡς καὶ ἐν τῷ ἀμέσως ἐπομένῳ ἄρθρ. 354, ἐνθα εἰδικῶς γίνεται λόγος περὶ τῆς ἀλιείας, καὶ δι' αὐτὴν τιμωρεῖται ἡ κλοπὴ ἰχθύων, ἐκ μὴ περιφράκτων ὑδάτων, ὡς καὶ αἱ παρὰβάσεις τῶν περὶ τὴν ἀλιείαν κανονισμῶν. Τὰ περὶ παραβιάσεως τοῦ δικαιώματος τῆς θήρας ἄρθρα τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1822 ἐν πολλοῖς συνεπλήρωσαν καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον διερρύθμισαν τὰ ἐπόμενα νομοσχέδια τοῦ 1827 (ἄρθρ. 314—321) καὶ τοῦ 1831 (ἄρθρ. 362—370), καθ' ὅλοκληρίαν δὲ μετερρύθμισαν τὰς περὶ ἀλιείας διατάξεις ¹⁾, χαρακτηρίσαντα ὡς ἰδιώνυμον ἀδίκημα, φέρον χαρακτηρὰ πλημμελήματος καὶ ἀπευθυνόμενον κατὰ τῆς περιουσίας, τὴν ἀνευ ἀδείας τοῦ ἔχοντος δικαίωμα ἀλιείαν.

Ἐν τῷ ἡμετέρῳ ποινικῷ νόμῳ παρελείφθησαν ἅπασαι αἱ περὶ ἀθεμίτου θήρας διατάξεις τῶν δύο τελευταίων Βυαρικῶν νομοσχεδίων, ἐν δὲ τῷ ΚΗ' κεφαλαίῳ ἀνεγράφθησαν μόνον αἱ περὶ ἀθεμίτου ἀλιείας διατάξεις τοῦ μοναδικοῦ ἁρθροῦ 448, ληφθεῖσαι ἐκ τῶν ἀντιστοιχῶν ἁρθρῶν τῶν δύο τελευταίων Βυαρικῶν νομοσχεδίων ²⁾.

¹⁾ Νομοσχ. 1827 ἄρθρ. 325. — 1831 ἄρθρ. 371.

²⁾ Ὁρ. Βυαρικῶν Ποιν. νόμου 1861 ἄρθρ. 289. Ὁ ποιν. νόμος τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἐν ἄρθρ. 296 τιμωρεῖ ὡς πλημμελήμα τὴν

Ὡς ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρ. 448 ἐνδείκνυται ἔνοχος τῆς πράξεως καθίσταται οὐχὶ ὁ ὀπουδήποτε ἁλιεύων, ἀλλὰ μόνον ἐν ὕδασιν, ἐν οἷς ἄλλος ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἁλιείας, καὶ παρὰ τοῦ ὁποίου δὲν ἔλαβε τὴν ἀπαιτουμένην ἀδειαν.

Κατὰ τὸ Διάταγμα τῆς 23 Μαρτίου 1839 καὶ τὸν νόμον τῆς 9 Μαΐου 1853, τὰ ἰχθυοτροφεῖα, θυννεῖα, οἱ ἰχθυοτρόφοι ποταμοὶ καὶ αἱ λίμναι, ὡς καὶ τὰ ἰχθυοτρόφα ὕδατα ἀνήκουσιν εἰς τὸ κράτος, διατιθέμενα ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν δι' ἐνοικιάσεως, ἢ μὴ οὕσης ἐφικτῆς τῆς ἐνοικιάσεως διαχειριζόμενα ὑπὸ τοῦ δημοσίου δι' ἐπιστατῶν ἢ φυλάκων ¹⁾ ὅθεν ἡ ἁλιεία ἢ ἐν αὐτοῖς ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ Δημοσίου, ἢ τοῦ ἐνοικιαστοῦ γενομένη, τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρ. 448. — Ἐπίσης ὡς ἀξιόποινος δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἁλιεία εἰς ποταμοὺς ἀνήκοντας εἰς ἰδιώτας ²⁾, εἰς λίμνας ἐντὸς ἰδιωτικῶν κτημάτων εὐρισκομένας κτλ.

Ἐν ἄρθρῳ 376 § 2 εἶδομεν, ὅτι ὡς διακεκριμένη χαρακτηρίζεται ἡ κλοπὴ ἰχθύων ἐπὶ ἰχθυοτροφείων. Ἡ περίπτωσις αὕτη διαφέρει τῆς ἐν τῷ προκειμένῳ ἄρθρῳ προνοουμένης, εἰς ἣν καὶ ἡ ἐν ἰχθυοτροφείοις ἁλιεία ὑπάγεται. Ἡ κλοπὴ προϋποτίθῃσι τὴν κατοχὴν κινητοῦ τινος πράγματος καὶ τὴν αὐθαίρετον παρὰ τοῦ κατέχοντος ἀφαίρεσιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς ὕδασι ἰχθύων ἡ κατοχὴ ὑφίσταται μόνον μετὰ τὴν διὰ τῆς ἁλιείας κατάληψιν αὐτῶν, διὰ τοῦτο καὶ ὁ νόμος τὴν ἁλιείαν ἐν ὕδασιν, ἐνθα ἄλλος ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἁλιεύειν ὡς ἰδιώνυμον ἀνέγραψεν ἀδίκημα, διότι ἡ ἐκ τῶν τοιούτων ὑδάτων ἀφαίρεσις τῶν ἰχθύων δὲν ἡδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς

ἐν κειρῷ νυκτὸς ἢ διὰ φθοροποιῶν μέσων ἀθέμιτον ἁλιείαν, ὡς πατῆσμα δὲ ἐν ἄρθρ. 370 § 4 τὴν ἀπλῶς ἀθέμιτον ἁλιείαν.

¹⁾ Ὁρ. καὶ ὁδηγίαι τῶν ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ οἰκονομικῶν Γραμματειῶν τῆς 18 Φεβρουαρίου 1836 ὑπὸ τὸ ἄρθρ. 225 ποιν. νόμου, δι' οὗ ὡς ἡγεμονικὸν νόμημα χαρακτηρίζονται τὰ ἰχθυοτροφεῖα.

²⁾ Ἀρθρ. 15 Νόμου περὶ διακρίσεως κτημάτων 21 Ἰανουαρίου 1837.

κλοπή, μὴ γενομένης ἔτι τῆς καταλήψεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κη-
κτημένου τὸ τῆς ἀλιείας δικαίωμα. Ὅθεν τότε μόνον ἢ τῶν
ἐν ἰχθυοτροφείοις ἰχθύων ἀφαιρέσεις, δι' ἀλιείας ἢ κατ' ἄλλον τρό-
πον γενομένη, χαρακτηριστέα ἐστὶν ὡς κλοπή, ὑπαγομένη εἰς
τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρ. 376 § 2, ὅταν ὁ διαθέτων αὐτὰ, ἀγρεύ-
σας τοὺς ἰχθῦς ἐναπέθεσεν ἐν περιφράκτῳ τινὶ τόπῳ, ἐνθεν
ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν δύναται ν' ἀναλάβῃ αὐτοὺς, τοῦναντίον ἢ
ἐν τινὶ ἰχθυοτροφείῳ ἀλιεία ἰχθύων μήπω ἀγρευθέντων καὶ ἢ
ἀφαιρέσεις αὐτῶν ἀποτελεῖ προσβολὴν τοῦ δικαιώματος τῆς
ἀλιείας, τιμωρουμένην κατὰ τὸ ἀρθρ. 448 ¹⁾).

Τὸ ἔγκλημα θεωρεῖται ὡς τετελεσμένον, εἴτε ἡλιεύθησαν
ἰχθύες εἴτε μὴ, διότι τὸ ἀξιόποινον τῆς πράξεως ἐγκτεται οὐχὶ
ἐν τῇ ἀφαιρέσει τῶν ἰχθύων, ἀλλ' ἐν τῇ προσβολῇ τοῦ ἀποκλει-
στικοῦ τῆς ἀλιείας δικαιώματος τοῦ προσήκοντός τινι. Ἡ κατὰ
τοῦ ἐνόχου παρανόμου ἀλιείας ὀριζομένη ποινὴ εἶναι ἢ τῆς φυ-
λακίσεως ἐνὸς τὸ πολὺ μηνός, ἢ χρηματικὴ ποινὴ τὸ πολὺ
διακοσίων δραχμῶν, ὡς λόγος δὲ ἐπιτάσεως τοῦ ἀξιοποίνου
τῆς πράξεως λογίζεται ἢ κατὰ τὴν ἀλιείαν χρήσις φθοροποιῶν
μέσων, (οἶον δυναμίτιδος, φλώμου κτλ.), ἢ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ
ἀδικήματος ὑπὸ πολλῶν συγχρόνως. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει
ἢ μὲν φυλάκισις ἐπιτείνεται μέχρι τριῶν μηνῶν, ἢ δὲ χρημα-
τικὴ ποινὴ μέχρι πεντακοσίων δραχμῶν. Ἐν τῇ καταδικα-
στικῇ ἀποφάσει ἀπαγγέλλεται συγχρόνως ἢ δήμευσις τῶν
σκευῶν τῆς ἀλιείας καὶ τῶν ἐργαλείων τῶν καταδικασθέντων.

Πρὸς καταδίωξιν τῶν ὑπαιτίων τοῦ ἀδικήματος ἀπαιτεῖται
ἐγκλησις ὑπὸ τοῦ παθόντος.

¹⁾ Stenglein Commentar II ἀρθρ. 271 σελ. 350, ἀρθρ. 289 σελ. 401.
Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 296 n° 396. — Αἱ μικρότεραι περὶ τὴν
ἀλιείαν παραβάσεις τιμωροῦνται κατὰ τὸ ἀρθρ. 695, περὶ οὗ ἐν οἱ-
κείῳ τόπῳ γενήσεται λόγος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΤΩΝ.

Εἰσ α γ ω γ ή.

Ἀφοῦ ἐν τοῖς προηγηθεῖσι κεφαλαίοις ἀνεγράφησαν τὰ ἀδικήματα, τὰ παρ' οἴουδ' ἥποτε πολίτου διαπραττόμενα, τὰ κοινὰ καλούμενα ἀδικήματα (*delicta communia*), συμπεριελήφθησαν ἐν τοῖς κεφαλαίοις ΚΘ' καὶ Λ' αἱ ἀξιόποιοι πράξεις τῶν προσώπων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν, αἵτινες συσχετίζονται ἀμέσως πρὸς τὴν ἀνατεθειμένην αὐτοῖς ὑπηρεσίαν, καὶ συνίστανται εἰς τὴν παράλειψιν ἢ παράβασιν τῶν ἐπιβαλλομένων αὐτοῖς καθηκόντων (*delicta propria*).

Πρὶν ἢ ἐπιληφθῶμεν τῆς ἐρεύνης ἐκάστης κατ' ἰδίαν τῶν ἀξιοποιῶν πράξεων τῶν ἐμπεριλαμβανομένων εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ εἵδους τούτου τῶν ἀδικημάτων, ἀνάγκη, ὅπως διὰ βραχέων ἐκθέσωμεν τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν καὶ διατύπωσιν ἐν τοῖς ποινικοῖς νόμοις, καὶ ἰδίως ἐν ταῖς πηγαῖς τοῦ ἡμετέρου νόμου, τῆς καθόλου ἐννοίας αὐτῶν καὶ τῶν λόγων, οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν διάκρισιν καὶ συναρμολόγησιν ἐν ἰδιαιτέρῳ κεφαλαίῳ.

Ἐν τῇ ποινικῇ τῶν Ῥωμαίων νομοθεσίᾳ, εὐάριθμὰ τινα ἀδικήματα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐν τῇ διαχειρίσει τῆς ἀνατεθείσης αὐτοῖς λειτουργίας διαπραττόμενα, δι' εἰδικῶν νόμων ὥς

ἀξιόποινοι ἐχαρκτηρίζοντο πράξεις, τὴν τιμώρησιν τῶν ἐνό-
χων συνεπαγόμεναι. Διὰ τῆς Lex Iulia repetundarum ἐτι-
μωρεῖτο ἡ καταπίεσις, ἡ ἐκβίασις καὶ ἡ δωροληψία, διὰ τῆς
Lex Iulia de peculatu et de residuis, ὁ σφετερισμὸς δημο-
σίων χρημάτων, καὶ αἱ περὶ τὴν διαχείρισιν αὐτῶν κατα-
χρήσεις, διὰ τῆς Lex Iulia de ambitu ἡ σπουδαρχία καὶ τέ-
λος διὰ τῆς Lex Iulia de vi publica ἡ ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων
ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς ὑπηρεσίας διαπραχθεῖσα βία ¹⁾. Ἐκτὸς
τῶν εἰρημένων πράξεων δὲν εὐρηνται ἐν ταῖς πηγαῖς τῶν Ῥω-
μαϊκῶν νόμων ἕτεραι ἀξιόποινοι παραβάσεις τῶν καθηκόντων
τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν.

Τὸ Κανονικὸν δίκαιον οὐδεμίαν ἐπὶ ἐνεργεῖν τροποποίησιν εἰς
τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀδικημάτων, διότι ἀποκλειστικῶς ἀπο-
θλέπον εἰς τὴν διαρρύθμισιν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων
τῶν εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ἐκκλησίας ἀφιερωμένων προσ-
ώπων, ἐθεώρησεν ὡς ἔργον ἀλλότριον πᾶσαν οἰανδήποτε περὶ
τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν διάταξιν. Καὶ κατὰ
τὸν Μεσαιῶνα, ὁ ὅλως ἰδιόρρυθμος καὶ λίαν ἀτελής ὀργανισμὸς
τῶν δημοσίων λειτουργημάτων καὶ ὁ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν κα-
νονισμὸς, ἥμισυ ἠδύναντο νὰ συντελέσωσι εἰς τὴν ἀκριβῆ καὶ
τελείαν διατύπωσιν τῶν ἀδικημάτων τῶν ἀναφερομένων καὶ
συσχετιζομένων πρὸς τὰς παραβάσεις τῶν καθηκόντων τῶν δη-
μοσίων λειτουργῶν.

Κατὰ πρῶτον ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις μετὰ τὴν παγίωσιν
τῶν θεσμῶν, δι' ὧν ἐπῆλθεν ἡ ἀναμόρφωσις τοῦ δημοσίου δι-
καίου τῶν πεπολιτισμένων ἐπικρατειῶν, μετὰ τὴν κανονικὴν
διαρρύθμισιν τῶν διαφόρων κλάδων τῆς διοικήσεως καὶ τοῦ ὀρ-
γανισμοῦ τῆς λειτουργίας τῶν κεκλημένων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν
αὐτῆς προσώπων, ἀνεφάνη ἡ ἀνάγκη, ὅπως δι' εἰδικῶν νομοθε-

¹⁾ Lex 1. (48. 11). — Lex 2. (48. 13). — Lex 1. (48. 14). — Lex
7. (48. 6).

τημάτων ληφθῆ ἡ δέουσα πρόνοια πρὸς τιμώρησιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν ἕνεκα τῶν παραβάσεων τῶν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν καθηκόντων καὶ τῆς ἀθετήσεως τῶν ἐπιβαλλομένων αὐτοῖς ὑποχρεώσεων.

Ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος, μεταξὺ τῶν ἀδικημάτων τῶν κατὰ τῆς κοινῆς εἰρήνης ἀπευθυνομένων, συμπεριέλαβεν ἐν ἰδιαιτέρῳ τμήματι (Βιβλ. Α'. τίτλ. Ε'. Τμήμα Ζ'.) τὰς παραβάσεις τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, καὶ προέβλεψε περὶ τιμωρῆσεως τῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων τῶν ὑπ' αὐτῶν διαπραχθέντων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας, (de la forfaiture et des crimes et délits des fonctionnaires publics dans l'exercice de leurs fonctions). Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τοιούτων ἀδικημάτων κατατάσσει α') τὰς ὑφαιρέσεις δημοσίων χρημάτων (ἄρθρ. 169—173)· β') τὰς ἐκβιάσεις (ἄρθρ. 174)· γ') τὴν συμμεθεξιν εἰς πράξεις ἐμπορικὰς ἀσυμβιβάστους πρὸς τὰ ἔργα τῆς ὑπηρεσίας (ἄρθρ. 175—176)· δ') τὴν δωροληψίαν καὶ δωροδοκίαν (177—183)· ε') τὴν κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας τῶν ὑπαλλήλων πρὸς βλάβην ἰδιωτῶν ἢ τοῦ Δημοσίου (ἄρθρ. 184—191)· ς') τὰς περὶ τὴν τήρησιν τῶν ληξιαρχικῶν βιβλίων γενομένας παραβάσεις (ἄρθρ. 192—193)· ζ') τὴν παράνομον ἑναρξιν, ἐξακολούθησιν καὶ ἀπέκδυσιν τῆς ὑπηρεσίας (ἄρθρ. 196—197).

Ἐπίσης καὶ ὁ Βουαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813, μεταξὺ τῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων τῶν κατὰ τῆς πολιτείας ἀπευθυνομένων, περιέλαβεν ἐν ἰδιαιτέρᾳ κατηγορίᾳ τὰ ἀδικήματα τὰ ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ κράτους ἢ τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν διαπραττόμενα. Καὶ περὶ μὲν τῶν κακουργημάτων πραγματεύεται ἐν Βιβλ. Β'. τίτλ. Ε'. κεφ. 7, χαρακτηρίζων ὡς τοιαῦτα τὴν παραβίασιν τῆς ὀφειλομένης ὑπὸ τῶν ὑποδεεστέρων εἰς τὰς ἀνωτέρας ἀρχὰς ὑποταγῆς (ἄρθρ. 354), τὴν δωροδοκίαν (ἄρθρ. 355), τὴν καταπίεσιν (ἄρθρ. 357—360), τὴν ἀπιστίαν περὶ τὴν ἐνέργειαν δημοσίας ὑπηρεσίας (ἄρθρ. 361), τὴν ὑπεξαίρεσιν καὶ ἰδιοποίησιν διαπεπιστευμένων χρημάτων

(ἄρθρ. 362—366). Περί δὲ τῶν πλημμελημάτων ἐν Βιβλ. Γ'. τιτλ. Ε' κεφ. 6. (ἄρθρ. 437—459).

Τὸ Βαυαρικὸν νομοσχέδιον τοῦ 1822 συνήνωσεν τὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν ἐν τῷ ἐννάτῳ κεφαλαίῳ τοῦ εἰδικοῦ μέρους, τοῦ περιέχοντος τοὺς ἔρισμούς περὶ τιμωρήσεως τῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων καὶ δι' αὐτῶν κατήρτισε ἰδίαν κατηγορίαν ἐγκληματικῶν πράξεων, ὅλως διακεκριμένην τῶν λοιπῶν. Ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ Βαυαρικῷ νόμῳ περιεχομένων κολασίμων πράξεων συμπεριέλαβεν ἐν τῇ κατηγορίᾳ ταύτῃ τὰς νοθεύσεις τὰς γενομένας ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων (ἄρθρ. 329), τὰς ἀπιστίας τῶν δικηγόρων (ἄρθρ. 350—351), καὶ ἐν ἄρθρ. 352—356, προέβλεψε περὶ τιμωρήσεως τῶν ἀνωνύμων παραβάσεων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν. Ὅπως ἐν τῷ Βαυαρικῷ νόμῳ, οὕτω καὶ ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τοῦ 1822 δὲν ἐγένετο διάκρισις μεταξὺ τῶν ἀδικημάτων τῶν ὑπὸ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων τοῦ κράτους, καὶ τῶν ὑπὸ τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν διαπραχθέντων, ἀλλὰ κοινοὶ ὑπῆρχον οἱ περὶ τῆς τιμωρήσεως ἀμφοτέρων ἔριρμοί.

Τὸ τοιοῦτον σύστημα μετέβαλον καθ' ὁλοκληρίαν τὰ ἐπόμενα δύο νομοσχέδια. Κατὰ τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1827, ὡς καὶ τοῦ 1831, ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῶν ἀδικημάτων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν (ἄρθρ. 323—351) περιλαμβάνονται μόνον ἐκεῖνα τὰ ἐγκλήματα ὅσα ὡς ἀπαραίτητον ἔχουσι προϋπόθεσιν τὴν ἰδιότητά τινος ὡς δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρετοῦ καὶ μόνον παρ' αὐτοῦ ὡς τοιούτου δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσιν. Ἀποκλείονται ἐπομένως τῆς κατηγορίας ταύτης τὰ ἀδικήματα, τὰ ὅφ' οἰοῦντοτε πολίτου, μὴ ἔχοντος χαρακτῆρα δημοσίου ὑπαλλήλου, διαπραττόμενα. Ἐὰν τὰ τοιαῦτα ἀδικήματα διαπραχθῶσιν ὑπὸ δημοσίου ὑπαλλήλου ἐν τῇ ἐνασχήσει τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, προβλέπεται καὶ τιμωρεῖται ἡ ἀξιοποινὸς αὕτη πράξις δι' εἰδικῶν διατάξεων συσχετιζομένων πρὸς τὰς ἐν γένει περὶ τιμωρήσεως τοῦ ἀδικήματος κειμένας, ὡς συμβαίνει

ἐπὶ τῆς πλαστογραφίας, ἐπὶ τῆς παρανόμου κατακρατήσεως, ἐπὶ τῆς ὑπεξαίρεσσεως κτλ. τῆς ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων τελεσθείσης.

Ἀμφότερα τὰ νομοσχέδια διακρίνουσι τὰς παραβάσεις τῶν καθηκόντων τὰς γενομένας ὑπὸ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἀπὸ τὰς παραβάσεις τῶν καθηκόντων τὰς ἐκτελεσθείσας ὑπὸ τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν, τὴν διαστολὴν δὲ ταύτην ποιοῦσιν ἔνεκα τῆς ὅλης ἰδιαζούσης φύσεως τῆς ὑπηρεσίας τῶν εἰρημένων προσώπων ¹⁾.

Διὰ περὶ τὴν ὑπηρεσίαν παραβάσεις τῶν τε δημοσίων ὑπαλλήλων, καὶ τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν, ὡς ἐκ τῆς βουλήσεως τοῦ ὑπαιτίου, χαρακτηρίζονται εἰς παραβάσεις ἐκ δολίας προαιρέσεως προελθούσας, καὶ εἰς παραβάσεις ἐξ ἀμελείας ὀκνηρίας καὶ κουφότητος. Καὶ τινες μὲν αὐτῶν ἰδιώνυμα ἀποτελοῦσιν ἀδικήματα, ἄλλαι δὲ πάλιν ὑπὸ τὴν μορφὴν ἀνωνύμου ἀδικήματος ὡς ἐν γένει παραβάσεις τῶν τῆς ὑπηρεσίας καθηκόντων κολάζονται. Τὴν τοιαύτην διάταξιν τῶν ὁρισμῶν τῶν Βαυαρικῶν νομοσχεδίων ἠκολούθησε καὶ ὁ ἡμέτερος νόμος, ἀλλ' εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν εἰδικῶς προβλεπομένων ἀξιοποίνων πράξεων, τῶν ὑπαγομένων ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῶν παραβάσεων τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν, ὑπάρχουσι διαφοραὶ τινες καὶ μετὰ τῶν δύο Βαυαρικῶν νομοσχεδίων καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ. Κατὰ τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1827 ὡς παραβάσεις τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων προβλέπονται καὶ τιμωροῦνται ¹⁾ ἢ τῆς ἐχεμυθίας περὶ τὴν ὑπηρεσίαν παράβασις·

¹⁾ Περὶ τῆς διακρίσεως τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἀπὸ τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν ἐγένετο ἡδὴ λόγος ἐν τόμ. Β'. σελ. 120. — Ἡ λεπτομερὴς ἐξακρίθωσις τῆς τοιαύτης διαστολῆς, ἣν καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ ποινικῷ νόμῳ εὐρίσκουμεν, δὲν χρησιμεύει τὸ παράπαν πρὸς ἐρμηνείαν τῶν ἐν τῷ Κεφ. ΚΘ' ὁρισμῶν, διότι κατὰ τὸ ἀρθρ. 489 οἱ περὶ δημοσίων ὑπαλλήλων ὁρισμοὶ καὶ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπηρετάς ἐπίσης εἰσὶν ἐφαρμοστέοι.

2) ἡ δωροδοκία· 3) ἡ καταπίσις· 4) ἡ ἀποσιώπησις τῆς ἰδίας συμμεστοχῆς· 5) ἡ κατάχρησις τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς· 6) ἡ ἀπιστία περὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς ὑπηρεσίας· 7) αἱ ἀνώνυμοι παραβάσεις τῶν καθηκόντων. Ὡς παραβάσεις δὲ τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν χαρακτηρίζονται 1) αἱ εἰρημέναι παραβάσεις τῶν τῆς ὑπηρεσίας καθηκόντων, τελεσθεῖσαι, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι δυνατόν ὑπὸ τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν· 2) αἱ παραβάσεις ἰδίως τῶν δικηγόρων. Τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1831 προσέθηκεν εἰς μὲν τὰς παραβάσεις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων τὴν ἐπ' ἰδίᾳ ὠφελείᾳ χρῆσιν τῶν διαπιστευθέντων αὐτοῖς ἔνεκα τῆς ὑπηρεσίας χρημάτων ἢ πραγμάτων¹⁾· Εἰς δὲ τὰς παραβάσεις τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν, τὴν ἐκ τῆς περιουσίας κοινωφελῶν ἢ δημοσίων καταστημάτων λῆψιν, ἐπὶ ζημίᾳ αὐτῶν, δανείων, ἢ τὴν πρὸς ἴδιον ὄφελος ἢ τῶν οἰκείων ἐνοικίασιν τῶν κτημάτων αὐτῶν, τὴν γενομένην ὑπὸ τῶν ἐχόντων τὴν ἄμεσον αὐτῶν ἐποπτεῖαν ἢ τὴν φροντίδα τῆς διαχειρίσεως (ἄρθρ. 397. 398), ὡς καὶ τὴν ὑπὸ τῶν δημοτικῶν ἀρχόντων ἐκτέλεσιν παρομοίας πράξεως (ἄρθρ. 399).

Εἰς τὰς εἰρημέναις παραβάσεις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τὰς ἐν τοῖς Βαυαρικῶς νομοσχεδίοις περιεχομένας, ἃς καὶ ὁ ἡμέτερος νόμος μνημονεύει, ἐξ αὐτῶν παραλαβῶν τοῦς ὀρισμοὺς τῶν ἄρθρων 452—463, 467—475, 482 ἐπὶ μ. προσετέθησαν α') ἡ παράνομος ἔναρξις, ἐξακολούθησις καὶ ἀπέκδυσις τῆς ὑπηρεσίας, (ἄρθρ. 449—451)· β') ἡ συμμέθεξις εἰς πράγματα μὴ συμβιβάζόμενα μὲ τὰ ἔργα τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας (ἄρθρ. 464—466)· γ') ἡ ὑπέρβασις τῶν καθηκόντων δημοσίων ὑπαλλήλων (ἄρθρ. 476—479)· δ') ἡ ἄρνησις τῆς ὑπηρεσίας ἐκ μέρους τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων (ἄρθρ. 480—481), περὶ ὧν περιέχει εἰδικoὺς ὀρισμοὺς ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος.

¹⁾ Ἀρθρ. 389. 390 ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ ἄρθρ. 485 καὶ 486 τοῦ ἡμετέρου ποιν. νόμου.

Α') Παράβασις τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων
ὕπαλλήλων.

**1) Παράνομος ἔναρξις, ἐξακολούθησις καὶ
ἀπέκδυσις τῆς ὑπηρεσίας.**

* *Αρθρ. 449.*

Πᾶς δημόσιος ὑπάλληλος, ὅστις ἄρχεται τῶν ἐργασιῶν
του πρὶν ἔτι ὀρκισθῇ τὸν διατεταγμένον τῆς ὑπηρεσίας
ὄρκον, δύνатаι νὰ τιμωρηθῇ διὰ τοῦτο μὲ χρηματικὴν
ποινὴν εἴκοσι μέχρι διακοσίων δραχμῶν.

* *Αρθρ. 450.*

Εἰς φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν καταδι-
κάζεται ὁ δημόσιος ὑπάλληλος, ὅστις, ἀφοῦ ἔλαβεν ἐπι-
σήμως γνῶσιν τῆς παρὰ τῆς ἀρμοδίου ἀρχῆς ἀποφαι-
σθείσης προσωρινῆς παύσεως, τῆς καταβιάσεώς του, ἢ
ἀποβολῆς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, ἐξακολουθεῖ ἐκτελῶν τὰ δη-
μόσια ἔργα του. — Ἡ αὐτὴ ποινὴ ἐπιβάλλεται, καὶ ἐὰν
ὕπαλληλός τις μετατεθεῖς ἐπιμένῃ, ἐναντίον τῆς ὁποίας
ἔλαβε διαταγῆς, εἰς τὸ παλαιὸν του ὑποῦργημα.

* *Αρθρ. 451.*

Μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν τιμωροῦνται δη-
μόσιοι ὑπάλληλοι, οἵτινες κατὰ κοινὴν σύσκεψιν καὶ ἀπό-
φασιν ἐζήτησαν τὴν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας παραίτησίν των,
ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐμποδίσωσιν ἢ διακόψωσι τὴν ἐνέργειαν
τῆς δικαιοσύνης, τῆς διοικήσεως, ἢ ἄλλου κυβερνητικοῦ
κλάδου.

20*

Οἱ ὀρισμοὶ τῶν ἄρθρων 449—454, οἵτινες ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου (ἄρθρ. 196, 197 καὶ 126), προέβλεπον καὶ τιμωροῦσι τρεῖς διικεκριμένους μὲν ἀπ' ἀλλήλων πράξεις, τῶν ὁποίων ὅμως κοινὸν χαρακτηριστικόν ἐστὶν ἡ παραβίασις τῶν ὑποχρεώσεων καὶ καθηκόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων κατὰ τὴν ἀναδοχὴν τῆς ἀνατεθείσης αὐτοῖς ὑπηρεσίας, τὴν ἀπὸ ταύτης παῦσιν, ἢ τὴν ἐκουσίαν αὐτῶν παραίτησιν. Εἰσι δὲ αὗται·

α') Ἡ πρὸ τῆς ὀρίσεως ἐναρξίς τῶν ἔργων τῆς ὑπηρεσίας.

Κατὰ τὸ ἀπὸ 24 Ἀπριλίου 1833 Βασ. Διάταγμα (ἄρθρ. 2) πᾶς δημόσιος ὑπάλληλος ἢ ὑπηρέτης ὀφείλει, πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, νὰ δώσῃ τὸν νενομισμένον ὅρκον, ὃν εἰδικῶς ὀρίζει διὰ τοὺς δημοσίους λειτουργοὺς τοῦ Κράτους ὁ νόμος τῆς 21 Ὀκτωβρίου 1863¹⁾. Ἡ παράβασις τῶν εἰρημένων νόμων θεωρεῖται ἀξιοποινος κατὰ τὸ ἄρθρον 449, διότι ὁ ὅρκος τῶν δημοσίων λειτουργῶν παρέχει ἐγγύησιν περὶ τῆς ἀκριβοῦς καὶ πιστῆς τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἐκπληρώσεως, ὁ δὲ ἀποφεύγων τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς τοιαύτης διατάξεως παραβαίνει καθήκον ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλόμενον. Ἀλλ' ὅμως, ἵνα θεωρηθῇ ὡς ἀξιοποινος ἡ τοῦ ὅρκου παράλειψις, δὲν ἀρκεῖ μόνῃ ἡ βεβαίωσις αὐτῆς. Ἐνδέχεται ἐνίοτε ὁ δημόσιος λειτουργὸς ἐκ λόγων ὅλως ἀνεξαρτήτων τῆς βουλήσεως αὐτοῦ νὰ εὗρεθῇ εἰς τοιαύτας περιστάσεις, ὥστε ἀδύνατος ν' ἀποβαίνει αὐτῷ ἡ ὁρκοδοσία. Ὅθεν ἡ παράλειψις αὐτῆς οὔτε ἐκ δολίας προαιρέσεως αὐτοῦ νὰ πηγάζῃ, οὔτε ἐξ ἀμελείας αὐτοῦ νὰ προέρχηται. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἦτο δίκαιον μόνῃ ἡ παράλειψις τῆς ὁρκοδοσίας νὰ καταστήσῃ ἀξιοποινον τὸν δημόσιον λειτουργόν, διὸ τὸ ἄρθρον 449 ὀρίζει, ὅτι « δύναιται νὰ τιμωρῇ ἢ » ὁ δημόσιος λειτουργὸς, ὁ παραλείψας τὴν ὁρκομωσίαν, ἐννοεῖ ν' ἀφήσῃ ἐλεύθερον εἰς τὸν δικαστὴν

¹⁾ Ὁρ. καὶ Ὁργανισμοῦ δικ. ἄρθρ. 214.—128 § 2.

τὸ στάδιον τῆς ἐκτιμήσεως τῶν λόγων, ἐξ ὧν ἡ τοιαύτη παρά-
λειψις προῆλθε, καὶ τῆς ἀθωώσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἐάν
πεισθῇ, ὅτι οὔτε ἐκ δόλου οὔτε ἐξ ἀμελείας δὲν ἐτήρησε τὰ
περὶ ὀρκωμοσίας διατεταγμένα.

Ἐάν ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου ἐδόθη μὲν ὁ ὅρκος, ἀλλ'
ἡ ὀρκισις ἐγένετο, μὴ τηρηθεῖσων τῶν νομίμων διατυπώσεων,
καὶ ἐπομένως ἡ ὀρκωμοσία εἶναι ἄκυρος, συνεπεῖα δὲ τοιαύτης
ἀκύρου ὀρκωμοσίας ἀναδέξαστο τὴν ὑπηρεσίαν, τότε μόνον δύ-
ναται νὰ θεωρηθῇ ἔνοχος τοῦ διὰ τοῦ ἄρθρ. 449 προβλεπομένου
ἀδικήματος, ἐάν ἀποδειχθῇ, ὅτι ἡ ἀκυρότης τῆς ὀρκωμοσίας
προῆλθεν ἐξ ἰδίας αὐτοῦ ὑπαιτιότητος, καὶ ἐπίτηδες ἐγένετο,
ἐπὶ σκοπῷ τῆς ἄρσεως πάσης ἐκ τοῦ ὅρκου ἐγγυήσεως, ἀλλ'
ἐάν ἡ ἀκυρότης τῆς ὀρκωμοσίας δὲν προέρχεται ἐκ τοιούτων
λόγων, οὐδεμίαν εὐθύνην φέρει ὁ δημόσιος ὑπάλληλος¹⁾).

β') Ἡ μετὰ τὴν ὀριστικὴν ἢ προσωρινὴν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας
ἀπόλυσιν ἐξακολούθησις τῶν ἔργων αὐτῆς (ἄρθρον 450)·

Ἡ περίπτωσις αὕτη διαφέρει τῆς προηγουμένης, καθ' ἣν τὸ
ἀξιοποιῶν τῆς πράξεως ἐγκτεται ἐν τῇ ἀναδοχῇ τῶν ἔργων
τῆς ὑπηρεσίας πρὸ τῆς ὀρκίσεως τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, ἐν ᾧ
ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 450 προνοουμένη, περὶ ἧς νῦν ὁ λόγος,
τιμωρεῖται ἡ ἐξακολούθησις τῶν ἔργων τῆς ὑπηρεσίας μετὰ τὴν
προσωρινὴν παῦσιν, τὴν ὀριστικὴν ἀπόλυσιν, ἢ τὴν μετὰθεσιν,
ἢ τὸν ὑποβιβασμὸν τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου. Ἀναγκαῖα προϋ-
πόθεσις τοῦ ἀξιοποιῶν τῆς πράξεως καθ' ἀπάσας τὰς εἰρημέ-
νας περιπτώσεις, ἐμφαίνουσα τὴν δολίαν προαίρεσιν τοῦ αὐτορρ-
γοῦ, ἐστὶν ἡ ἐπιστήμως γενομένη πρὸς τὸν ὑπάλληλον ἀνακοί-
νωσις τῆς περὶ τῆς μετὰθεσεως, προσωρινῆς ἢ ὀριστικῆς αὐτοῦ
ἀπολύσεως ἀποφάσεως τῆς ἀρχῆς, τῆς ἐν τῷ βασιλικῷ Δια-
τάγματι ἢ τῇ ὑπουργικῇ διαταγῇ περιεχομένης. Πῶς ἐκάστοτε
πρέπει νὰ γίνηται ἡ τοιαύτη ἀνακοίνωσις τῆς ἀποφάσεως τῆς

¹⁾ Faustin-Hélie Code pénal I n° 1956.

ἀρχῆς ὀρίζουσιν οἱ ὀργανικοὶ νόμοι ἐκάστου κλάδου τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας.

Ἐπειδὴ, ὡς εἶπομεν, οὐσιώδης ὅρος τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως ἐστὶν ἡ δολία προαίρεσις τοῦ αὐτουργοῦ, ἡ μαρτυροῦσα τὸν σκοπὸν αὐτοῦ, ὅπως ἐναντίον τῶν ἀποφάσεων τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς ἐξακολουθήσῃ ἐκτελῶν τὰ ἔργα τῆς ὑπηρεσίας, δὲν λαγίζεσθαι ἀξιοτιμώρητος ὁ ὑπάλληλος, ἔστις οὐχὶ ἔνεκεν ἀπειθείας καὶ ἀντιπράξεως εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ, θεωρῶν τὴν ἀπόλυσιν ἢ μετάρθεσιν αὐτοῦ παρὰ νόμῳ γενομένην ἢ μὴ νομίμως κοινοποιηθεῖσαν, ἐπιχειρήσῃ χάριν κοινῶν συμφερόντων πρᾶξιν τινα τῆς ὑπηρεσίας του μετὰ τὴν ἀπόλυσίν του 1).

γ') Ἡ ἐκ κοινῆς συσχέψεως καὶ ἀποφάσεως παραίτησις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἐν τῷ Γαλλικῷ ποινικῷ νόμῳ μετὰ τὸ τῶν ἀδικημάτων τῶν κατὰ τοῦ πολιτεύματος ἀπευθυνομένων καταλέγεται καὶ τὸ ἀδίκημα τὸ ἐπικαλούμενον *coalition des fonctionnaires*, περὶ οὗ πραγματεύονται τὰ ἄρθρα 123—126. Ὡς τοιαύτη σύστασις τῶν ὑπαλλήλων χαρακτηρίζεται ἡ διὰ συνεννοήσεως αὐτῶν γενομένη ἀπόφασις α') περὶ ληπτέων μέτρων ἀντικειμένων εἰς τοὺς καθεστῶτας νόμους (ἄρθρ. 123). β') περὶ μέτρων ἐναντίον τῆς ἐνεργείας τῶν νόμων, ἢ τῶν διαταγῶν τῆς κυβερνήσεως (ἄρθρ. 124). γ') πρὸς σχηματισμὸν συνομωσίας ἐπὶ διαταράξει τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας, ἢ ἐκ τῆς ὁποίας νὰ ἐπῆλθε τοιοῦτόν τι ἀποτέλεσμα (ἄρθρ. 125). δ') ὅπως ἀπὸ κοινῶς παραιτηθῶσι τῆς ἀνατεθειμένης αὐτοῖς ὑπηρεσίας ἐπὶ σκοπῷ τοῦ παρα-

1) Ὡς λ.χ. εἰάν ταμίαις τις ἀπολυθεῖς καὶ λαθῶν διαταγὴν νὰ παραδῶσθαι τὸ ταμεῖον εἰς ἕτερον πρόσωπον, περὶ τῆς τιμωρίας τοῦ ὁποίου ἔχει λόγους ἀποχρῶντας δισταγμῶν, ἐνεργήσῃ τὴν ἀποστολὴν τῶν χρημάτων εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον, ἢ εἰάν τις ἐκ τῶν ἰσοβίων ὑπαλλήλων λάβῃ ἀνακοίνωσιν διατάγματος περὶ ἀπολύσεως αὐτοῦ κτλ, Pailloz Forfaiture n° 174. — Chauveau-Hélie Code pénal I n° 1959.

κωλύσαι ἢ ἀναστεῖλαι τὴν διαχείρισιν τῆς δικαιοσύνης, ἢ τὴν ἐνέργειαν οἰουδήποτε ἄλλου κλάδου τῆς διοικήσεως, ἢ ἐὰν ἐκ τῆς παραιτήσεως αὐτῶν ἐπῆλθε τοιοῦτον ἀποτέλεσμα (ἄρθρ. 127). Ἐκ τῶν ὁρισμῶν τοῦ τελευταίου αὐτοῦ ἄρθρου ἤρانیσθη ὁ ἡμέτερος νόμος τὰς ἐν ἄρθρ. 451 διατάξεις, χαρακτηρίσας τὴν πρᾶξιν ὡς παράβασιν τοῦ καθήκοντος τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Ἀναγκαῖοι δὲ ὅροι τῆς ἐννοίας αὐτῆς εἰσὶν·

1) Κοινὴ σύσκεψις καὶ ἀπόφασις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Ὅπόσος πρέπει νὰ ᾖ ἐκάστοτε ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπαλλήλων, δὲν ὀρίζεται ἐν τῷ νόμῳ, ὅθεν οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει, ὅπως μὴ καταφύγωμεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει τοῦ ἄρθρ. 57 περὶ συστάσεως, παραδεχόμενοι, ὅτι καὶ δύο μόνον ὑπαλλήλων ἢ σύσκεψις καὶ ἀπόφασις πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀδικήματος δύναται νὰ θεωρηθῇ ἄρκοῦσα.

2) Ἡ κοινὴ σύσκεψις καὶ ἀπόφασις ὡς ἀποτέλεσμα πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας παραίτησιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων¹⁾. Ἐὰν ἐκ πλειόνων ὑπαλλήλων συνεληθόντων πρὸς κοινὴν σύσκεψιν, καὶ ἀποφασισάντων, ὅπως ζητήσωσιν τὴν παραίτησιν αὐτῶν, τινὲς μόνον προέβησαν πραγματικῶς εἰς τὴν αἴτησιν τῆς παραιτήσεως, ἄλλοι δὲ ἀνέβηλον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, φρονοῦμεν, ὅτι μόνον οἱ αἰτήσαντες τὴν παραίτησιν δύνανται νὰ καταδιωχθῶσιν ὡς ἔνοχοι τοῦ ἀδικήματος, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ λοιποὶ, διότι ὁ νόμος ὡς στοιχεῖον τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος ἀναγράφει τὴν αἴτησιν τῆς παραιτήσεως²⁾.

¹⁾ Κατὰ τοῦτο διαφέρει ὁ ἡμέτερος νόμος τοῦ Γαλλικοῦ, ὅστις ἐν ἄρθρ. 126 θεωρεῖ τὸ ἐγκλημα ὑφιστάμενον οὐχὶ μετὰ τὴν αἴτησιν τῆς παραιτήσεως ἀλλὰ μετὰ τὴν σύσκεψιν μόνον πρὸς τοιαύτην αἴτησιν. *Chauveau-Hélie Code Pénal I n° 1336.*

²⁾ Τὸ ζήτημα, ἂν οἱ λοιποὶ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐκ συστάσεως συνένοχοι, ἢ ὡς ἔνοχοι ἀποπειρας τῆς πράξεως, φρονοῦμεν ὅτι ἀποφατικῶς πρέπει νὰ λυθῇ, καὶ ἐν ἡ περιπτώσει ὑπάρχουσιν ἅπαντες οἱ ὅροι τῆς συστάσεως, διότι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 451 εἶναι εἰδικὴ καὶ ὡς τοιαύτη ἐπικρατεστέρα τῶν γενικῶν διατάξεων τοῦ νόμου.

3) Σκοπὸς τῆς ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας παραιτήσεως πρέπει νὰ ᾖ ἡ παρεμπόδισις ἢ ἡ διακοπὴ τῆς ἐνεργείας τῆς δικαιοσύνης, τῆς δικικλήσεως, ἢ ἄλλου κυβερνητικοῦ κλάδου.

2) Παραβάσεις τῆς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἀπαιτουμένης ἐχεμυθείας.

Ἀρθρ. 452.

Ὅστις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἐναντίον τῶν καθηκόντων του, κοινοποιεῖ ἢ καθιστᾷ γνωστὰ εἰς ἄλλους, — 1) πράγματα, τὰ ὅποια μόνον ὡς ἐκ τῆς δημοσίας θέσεώς του γνωρίζει. — 2) πράξεις ἢ ἐπίσημα ἔγγραφα, διαπεπιστευμένα εἰς αὐτὸν χάριν τοῦ δημοσίου ἐπαγγέλματός του. — ἐὰν ἡ κοινοποίησις ἔγινε μὲ ἰδιοτελεῖ σκοπὸν, ἢ ἐὰν ἐκ ταύτης ἐβλάβη τὸ Κράτος, ἢ τῶν ἰδιωτῶν τις, τιμωρεῖται, κατὰ τὸ μέγεθος τῆς μελετηθείσης ὠφελείας ἢ τῆς προξενθείσης ζημίας, μὲ φυλάκισιν ἐνὸς μηνὸς μέχρι δύω ἐτῶν.

Ἀρθρ. 455.

Παραβάσεις τῆς περὶ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἐχεμυθείας, πραττόμεναι κατὰ τὰς ὑπὸ δικαστῶν ἢ ἐνόρκων γενομένας ψηφοφορίας, ἐὰν προῆλθον ἀπὸ σκοπὸν ἰδιοτελεῖ, ἢ ἐὰν ἐντεῦθεν ἐβλάβη τὸ Κράτος, ἢ τις τῶν ἰδιωτῶν, τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον ἐξ μηνῶν, ἄλλως δὲ, μὲ φυλάκισιν ἐνὸς μηνὸς μέχρι ἐνὸς ἐτους.

Ἀρθρ. 454.

Ἐὰν ἡ εἰς τὰ ἄρθρα 452 καὶ 453 ἀναφερομένη ἀνακοίνωσις γενῇ εἰς ξένην τινὰ δύναμιν, ἢ εἰς πράκτορα αὐτῆς, καταγινώσκειται φυλάκισις τοῦλάχιστον ἐξ μηνῶν.

Πᾶσα παράβασις τῆς ἀπαιτουμένης ὡς πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν ἐχεμυθίας, ἐκτὸς τῶν εἰς τὰ ἀρθρα 452 καὶ 454 εἰρημένων περιπτώσεων, τιμωρεῖται μὲ πειθαρχικὴν ποινὴν κατὰ τὰς καθεστώσας περὶ ὑπηρεσίας διατάξεις.

Ὡς παράβασις τῆς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἐχεμυθίας δύναται ἐν γένει νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ ἀθέμιτος ἀνακοίνωσις εἰς ἄλλους εἰδήσεων ἢ ἐγγράφων, ὧν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἔλαβε γνῶσιν ὁ ὑπάλληλος. Ἐκ τοῦ τοιοῦθι τοῦ ἀδικήματος ὁρισμοῦ ἔπεται, ὅτι·

1) Τὰ ἀντικείμενα, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἡ παράβασις τῆς ὀφειλομένης ἐχεμυθίας λογίζεται τιμωρητέα, εἰσὶ πράγματα, τὰ ὅποια γνωρίζει ὁ ὑπάλληλος μόνον ὡς ἐκ τῆς δημοσίας αὐτοῦ ὑπηρεσίας, ἢ ἐπίσημα ἐγγράφα, ἢ πράξεις, αἵτινες εἰσὶν αὐτῷ χάριν τοῦ δημοσίου ἐπαγγέλματος διαπεπιστευμένα. Τὰ πράγματα, ὧν ἔλαβε γνῶσιν ὁ ὑπάλληλος, δύνανται νὰ συνίστανται ἢ εἰς πληροφορίας, ἢ εἰς εἰδήσεις περὶ οἰουδήποτε γεγονότος, ἀνακοινωθείσας αὐτῷ, ἢ εἰς ὁδηγίας δοθείσας ὑπὸ τῶν προϊσταμένων του κτλ. Αἱ δὲ πράξεις ἢ τὰ ἐγγράφα τὰ διαπεπιστευμένα αὐτῷ δύνανται νὰ ᾖσιν ἢ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου συντεταγμένα, ἢ παρ' ἄλλων 1).

2) Ἡ κοινοποιήσις ἢ γνωστοποιήσις, τῶν ὑπὸ ἐχεμυθίαν διαπεπιστευμένων πραγμάτων ἢ ἐγγράφων, δύναται νὰ γείνη ἢ προφορικῶς, ἢ διὰ τοῦ τύπου, ἢ ἐπιτρεπομένης εἰς ἄλλους τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν 2). Ὡς ἐπιβαρυντικὴ αἰτία τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως λογίζεται ἡ ἀνακοίνωσις τῶν πραγμάτων ἢ ἐγγράφων εἰς ξένην τινὰ δύναμιν, ἢ εἰς πράκτορα αὐτῆς, ὅτε καταγινώσκειται κατὰ τοῦ ἐνόχου φυλάκισις τοῦλάχιστον ἐξ μηνῶν (ἀρθρ.

1) *Häberlin Criminalrecht* IV σελ. 375.

2) Καὶ ἐὰν ἐμπιστευτικῶς ἐγένετο ἡ ἀνακοίνωσις εἰς ἕτερον πρόσωπον θεωρεῖται ἀξιοποίνος ἡ πράξις. *Stenglein Commentar* ἀρθρ. 365 n° 3.

454), ἐν ᾧ ὁσάκις ἡ ἀνακοίνωσις γίνεται εἰς τρίτα πρόσωπα, μὴ δικαιούμενα ἀπλῶς νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν τῆς ὑπηρεσίας ἀπορρήτων, ἢ ἐπιβλητέα ποινὴ εἶναι ἐν γένει ἡπιωτέρα, συνισταμένη εἰς φυλάκισιν ἐνὸς μηνὸς μέχρι δύο ἐτῶν (ἄρθ. 452).

Ἐὰν τὰ ἀνακοινωθέντα εἰς ξένην τινὰ δύναμιν ἢ εἰς τοὺς πράκτορας αὐτῆς ἐγγράφα ἢ ἀπορρήτα ὧσιν ἐπιστολαί, ἐγγράφα ἢ ἀπορρήτα τοῦ Κράτους, ἀποβλέποντα τὸ πολίτευμα, τὰ δίκαια ἢ τὰς ἀξιώσεις αὐτοῦ, ἢ τὰ ἀπόρρητά τινος διαπραγματεύσεως ἢ πολεμικῆς ἐπιχειρήσεως, ἢ τὰ σχέδια πολεμικῶν κινήματων, φρουρίων ἢ ἄλλων ὁχυρωμάτων, ὀπλοθηκῶν, λιμένων καὶ ὁρμῶν, ὁ ἐνοχὸς καταδιώκεται καὶ τιμωρεῖται ὡς προδότης τῆς πατρίδος κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἄρθρων 132 § 4, 133 § 2.

3) Καθ' ὑποκαίμενον ἐξεταζομένης τῆς πράξεως ἐξάγεται, ὅτι καὶ ἐκ δολίας προαιρέσεως καὶ ἐξ ἀμελείας δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ. Ἀλλὰ κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις, ἵνα θεωρηθῇ τιμωρητέος ὁ αὐτουργός διὰ τινος τῶν ἐν τοῖς προκαίμενοις ἄρθροις ὀριζομένης ποινῆς, ἀπαιτεῖται ἢ νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐξ ἰδιοτελοῦς σκοποῦ, ἢ ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως νὰ ἐπέλθῃ ζημία εἰς τὸ κράτος. Ἐὰν ἐπομένως ὁ παραβάτης τῆς ἐχεμυθίας ὑπάλληλος ἐνήργησε μὲν ἐκ δολίας προαιρέσεως, ἀλλ' οὐχὶ ἐξ ἰδιοτελοῦς σκοποῦ, ἐπιζητῶν ἴδιον ὄφελος εἴτε ὑλικόν, εἴτε ἠθικόν, εἴτε ἄμεσον εἴτε ἔμμεσον, ἀλλ' ἀπλῶς χάριν τοῦ συμφέροντος ἐτέρου προσώπου, δὲν προῆλθε δὲ βλάβη εἰς τὸ κράτος, ἢ πράξις δὲν λογίζεται ποινικῶς τιμωρητέα. Κατὰ τοῦ ἐνόχου αὐτῆς, ὡς καὶ τοῦ ἐξ ἀμελείας διαπράξαντος τὸ ἀδίκημα, ἐὰν δὲν ἐπῆλθε βλάβη εἰς τὸ κράτος, δύναται νὰ ἐπιβληθῇ πειθαρχικὴ τιμωρία κατὰ τὰς περὶ ἐκάστης ὑπηρεσίας ἰσχυοῦσας εἰδικὰς διατάξεις (ἄρθρ. 442).

Πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων παράβασιν τῆς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἐχεμυθίας ἐξομοιοῖ ὁ νόμος ἐν ἄρθρ. 453 τὴν παράβασιν τῆς ἐχεμυθίας τῶν διασκέψεων τὴν γενομένην ὑπὸ δικαστῶν ἢ ὑπὸ ἐνόρκων, ἐὰν αὕτη ἐπράχθη μὲ σκοπὸν ἰδιοτελεῖν, ἢ ἐβλάβη τὸ κράτος ἢ τις ἰδιώτης. Ὑποκαίμενον τοῦ ἀδι-

κλήματος, ἐν τῇ προνοουμένη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 453 περιπτώσει δύνανται νὰ ὦσιν οὐ μόνον αὐτοὶ οἱ δικασταὶ ἢ οἱ ἑνορκοὶ, οἱ κατὰ τὴν διάσκεψιν καὶ ψηφοφορίαν συμπράττοντες, ἀλλὰ καὶ ὁ γραμματεὺς ὁ συμπαριστάμενος ἐν ταῖς διασκέψεσι τῶν δικαστῶν, ὡς καὶ οἵονδήποτε τρίτον πρόσωπον, λαβὼν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ γινώσιν ¹⁾).

Ὡς παραβίασις δὲ ἀξιόποινος τῆς ἐχεμυθίας ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ λογίζεται οὐ μόνον ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψήφων, ἀλλὰ καὶ τῆς γνώμης ἣν εἰς ἡ πλειότεροι ἐκ τῶν δικαστῶν ἐξήνεγκον, ἔστω καὶ ἐὰν διὰ τῆς κοινοποιήσεως αὐτῆς δὲν δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἡ ἀκριβὴς σχέσις τῶν ὑπὲρ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης γνώμης ψηφοφορησάντων.

Τετελεσμένον ὑπάρχει τὸ ἀδίκημα τῆς παραβιάσεως ἐν γένει τῆς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἐχεμυθίας, ὅσάκις μὲν ἐξ ἰδιοτελοῦς πρᾶττεται σκοποῦ, διὰ τῆς ἀνακοινώσεως ἡ γνωστοποιήσεως μόνον τοῦ ἀπορρήτου τῶν διαπεπιστευμένων τινὶ εἰδήσεων, ἢ πραγμάτων, ἢ ἐγγράφων, ὅσάκις δὲ δὲν ὑπάρχει τοιούτος ἰδιοτελεὴς σκοπὸς, ἐπελθούσης βλάβης εἰς τὸ κράτος ἢ εἰς ἰδιώτην ἐκ τῆς ἀνακοινώσεως ἡ γνωστοποιήσεως τοῦ ἀπορρήτου.

3) Δωροδοκία.

Ἄρθρ. 456.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ οἱ ἑνορκοὶ τιμωροῦνται ἐπὶ δωροδοκία· — 1) μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, ἐὰν δεχθῶν δῶρα ἢ ὅποιονδήποτε κέρδος, ἢ φανοῦν πρόθυμοι (γρ. ἐκηρύχθησαν ἑτοιμοὶ) εἰς ἀποδοχὴν τῶν γενομένων εἰς αὐτοὺς ὑποσχέσεων, διὰ νὰ ἐκτελέσουν ἢ νὰ παραλείψουν πρᾶξιν τινα ἐκ τῶν εἰς τὴν

¹⁾ Τὴν τοιαύτην ἐρμηνείαν ὑποστηρίζει τὸ γράμμα τοῦ Γερμανικοῦ κειμένου λέγοντος «durch richterliche Beamte».

ὑπηρεσίαν των ἀναγομένων. — 2) μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον δῶα ἐτῶν, ἐὰν ἀπεδέχθησαν τὰ δῶρα, ἢ τὴν ὑπόσχεσιν ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐπιχειρήσουν ἢ παραλείψουν, ἐναντίον τῶν ἰδίων αὐτῶν καθηκόντων, πράξιν τινα ἐπισήμουν (γρ. τῆς ὑπηρεσίας) πρὸς ὄφελος ἄλλου, ἢ πρὸς βλάβην τῆς ἐπικρατείας ἢ τινος ἰδιώτου. — 3) μὲ εἰρκτὴν, ἐὰν ἔγειναν τῶνόντι ἔνοχοι τοιαύτης πράξεως ἀντιβαινούσης εἰς τὰ καθήκοντά των.

**Αρθρ. 457.*

Ἐπίσης ἐπὶ δωροδοκία τιμωρεῖται κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ 456 ἄρθρου, ὅστις, χάριν τετελεσμένης ἤδη ἐπισήμου πράξεως (γρ. πράξεως τῆς ὑπηρεσίας) ἔλαβε, καὶ μὴ προηγηθείσης ἐπὶ τούτῳ ὑποσχέσεως, ὅποιανδήποτε ἀμοιβὴν, ἢ ἀποδοχὴ τῆς ὁποίας δὲν τὸν ἐπετράπη παρὰ τῆς ἀρμοδίου ἀρχῆς.

**Αρθρ. 458.*

Ἐὰν δημόσιος ὑπάλληλος ἢ ἔνορκος, λαβὼν τι καθ' οἷον δὴποτε τρόπον, ἂν καὶ ἄκων (γρ. εἰς ὃν καὶ ἄκοντα περιῆλθε τι καθ' οἷον δὴποτε τρόπον), ἢ, δοθέντος δώρου εἰς τινα τῶν οἰκείων του ὑπό τινος τῶν κρινομένων ἢ τῶν ἐξαιτουμένων, δὲν τὸ ππραδῶσῃ εἰς τὴν ἀστυνομικὴν ἀρχήν, ἢ δὲν τὸ ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς ἀνάκρισιν, τοῦλάχιστον ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀφοῦ τὸ ἔλαβεν ἢ τὸ ἔμαθε, χωρὶς νὰ ἀποδείξῃ νόμιμον τινὰ τῆς παρεμποδίσεώς του αἰτίαν, τοῦ ταιούτου δὲν εἰσακούεται πλέον ἢ ἐνστάσις, ὅτι δὲν ἐδέχθη τὸ δῶρον, ἢ τὸ κέρδος, ἢ ὅτι δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ δεχθῇ.

**Αρθρ. 459.*

Ὅστις ὑπόσχεται ἢ δίδει μόνος ἢ δι' ἄλλου εἰς δημό-

σιον ὑπάλληλον, ἔνορκον, ἢ εἰς τοὺς οἰκείους του οἶον-
δήποτε δῶρον, ἢ ὅποιονδήποτε κέρδος, χάριν τινὸς πρά-
ξεως ἀναγομένης εἰς τὰ τῶν καθηκόντων του, καὶν τε
ἐδέχθη, καὶν τε ἀπέρριψεν ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ἢ ὁ ὄρ-
κωτὸς τὸ καθομολογηθὲν ἢ τὸ δοθὲν, καταδικάζεται εἰς
τὸ νὰ πληρώσῃ τὸ διπλοῦν τοῦ δοθέντος ἢ προσεγεχθέν-
τος δώρου, ἢ μὴ ἐπιδεχομένου τούτου ἐκτίμησιν εἰς
χρήματα, ὑποβάλλεται εἰς χρηματικὴν ποινὴν τοῦλάχισ-
τον πεντήκοντα δραχμῶν. — Ἐὰν μολοντοῦτο ἡ δω-
ροδοκία, τείνουσα εἰς ἀθέμιτον ὠφέλειαν τοῦ δωροδοκοῦν-
τος, ἢ τρίτου ἄλλου, ἢ πρὸς βλάβην τῆς ἐπικρατείας, ἢ
ιδιώτου τινὸς, ἔγεινεν ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ν' ἀποπλανήσῃ τὸν
ὑπάλληλον ἢ τὸν ἔνορκον εἰς πρᾶξιν τινα ἐναντίον τῶν
καθηκόντων του, τότε πρὸς τῇ χρηματικῇ ποινῇ κατα-
γινώσκεται καὶ φυλάκισις τὸ πολὺ δύο ἐτῶν, καὶ ἔαν τὸ
μελετηθὲν ἀποτέλεσμα συνέβῃ τῶνόντι, τοῦλάχιστον ἐνὸς
ἔτους.

* *Αρθρ. 460.*

Τὸ δοθὲν ἢ καθομολογηθὲν δῶρον κατατίθεται πάντοτε
εἰς τὸ ταμεῖον τῶν πτωχῶν τοῦ τόπου ἐνθα κατοικεῖ ὁ
δημόσιος ὑπάλληλος ἢ ὁ ἔνορκος πρὸς δωροδόκησιν τοῦ
ὁποίου ἔγεινεν ἀπόπειρα, ἢ ὅστις τῶνόντι ἐδωροδοκῆθη.

α') Ἐν γένει.

Δωροδοκίαν γενικώτερον δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν
τὴν χορήγησιν ἢ ὑπόσχεσιν δώρων, ἢ οἵονδήποτε ἄλλου κέρδους
πρὸς δημόσιον ὑπάλληλον, ἢ τὴν ἀποδοχὴν τοιούτων ὑπ' αὐ-
τοῦ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐνεργείας ἢ παραλείψεως οἱαςδήποτε
πράξεως, ἐκ τῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀναγομένων.

Τὸ ἔγκλημα τῆς δωροδοκίας ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν

ἐγκλημάτων, ἅτινα τελεσιουργοῦνται διὰ τῆς κατ' ἀνάγκην συμ-
πράξεως δύο προσώπων, τοῦ μὲν παρέχοντος ἢ ὑποσχομένου
τὴν χορήγησιν δώρων ἢ οἰουδήποτε ἄλλου κέρδους, τοῦ δὲ ἀπο-
δεχομένου τὰ δῶρα ἢ τὴν περὶ αὐτῶν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν.

Ὁ χορηγὼν ἢ ὑποσχομένος τὰ δῶρα ὁ δωροδότης δὲν εἶναι
ἀνάγκη νὰ ὑπάγῃται εἰς τὴν τάξιν τῶν δημοσίων λειτουργῶν·
πᾶς πολίτης ἀνεξαρτήτως τοῦ δημοσίου χαρακτῆρος, ὃν φέρει,
δύναται νὰ γείνῃ ἔνοχος τῆς πράξεως ταύτης. Τοῦναντίον ὁ λαμ-
βάνων τὰ δῶρα ἢ ἀποδεχόμενος τὴν ὑπόσχεσιν τῶν δώρων ἢ
οἰουδήποτε ἄλλου κέρδους ὁ δωρολήπτης δέον ν' ἀνήκῃ εἰς τὴν
τάξιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν.

Ἡ δωροδοκία ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἤδη χρόνων ἐλογίζετο ἀξιο-
ποινος καὶ ἐτιμωρεῖτο δι' αὐστηρῶν ποινῶν.

Ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ νομοθεσίᾳ ἡ δωροδοκία δὲν ἀπετέλει μὲν
ιδιὸν νόμον ἐγκλημα, ὑπήγετο ὅμως εἰς τὴν γενικωτέραν ἔννοιαν
τοῦ *crimen repetundarum* (sc. *pecuniarum*) καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς
ἰδιαιτέρα περίπτωσις τοῦ ἐγκλήματος αὐτοῦ ¹⁾, περὶ οὗ ἐν
ἔτει 59 π. X. ἐπὶ Καίσαρος ἐξεδόθη ἡ *Lex Julia repetunda-*
rum, ἣτις μετὰξὺ ἄλλων περιπτώσεων προέβλεπε καὶ περὶ τῆς
δωροληψίας, τὴν ὁποίαν ἐτιμῶρει γινομένην οὐ μόνον ὑπὸ τῶν
ὑπαλλήλων οἰουδήποτε βαθμοῦ καὶ τῶν δικαστῶν, ἀλλὰ καὶ

¹⁾ *Crimen repetundarum* (sc. *pecuniarum*) ἐκαλεῖτο ἀρχικῶς τὸ
ἐγκλημα τῆς καταπίσεως τῆς γινομένης ὑπὸ τῶν διοικητῶν τῶν ἐπαρ-
χιῶν κατὰ τῶν Ῥωμαίων ὑπηκόων ἢ τῶν συμμάχων (*socii*). Ἡ κατ'
αὐτῶν ὑπὸ τοῦ παθόντος ἀπευθυνομένη κατηγορία ἐσχύπει τὴν ἀπόλη-
ψιν τῶν διὰ τῆς καταπίσεως ληφθέντων πραγμάτων ἢ χρημάτων, ἐξ
οὗ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐγκλήματος παρήχθη. Ἡ ἔννοια τοῦ τοιοῦτου ἐγ-
κλήματος βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐπεξετάθη, καὶ συμπεριέλαβε γε-
νικώτερον τὴν κακὴν καὶ παράνομον διοίκησιν τῶν ἐπαρχιῶν (*cri-*
crimen male administratæ provinciae), συνισταμένη οὐ μόνον εἰς τὴν
ὑπέρβασιν τῶν καθηκόντων τῶν ἀρχόντων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐξ αἰ-
σχροκερδεῖας καταπίσιν τῶν πολιτῶν καὶ εἰς τὴν δωροληψίαν. *Reichs*
Criminalrecht d. Römer σελ. 602.

ὑπὸ τῶν ἐγκαλούντων τινὰ ἐπὶ ἀδικήματι καὶ τῶν μαρτύρων¹).

¹Επίσης δυνάμει τοῦ νόμου τούτου ἐτιμωροῦντο οἱ ἐπὶ δωροληψία ἐγκαλούμενοι Συγκλητικοί²).

Τὰς διατάξεις ταύτας τῆς Lex Julia συνεπλήρωσαν πολλοὶ τῶν μεταγενεστέρων αὐτοκρατόρων καὶ ἰδίως ὁ Ἰουστινιανός, ὅστις κατὰ μὲν τοῦ ἐνόχου δωροληψίας δικαστοῦ ἐν πολιτικῇ δίκῃ ἐκτὸς τῆς ἀπωλείας τῆς θέσεως ἐπέβαλε τὴν ποινὴν τῆς ἀποδόσεως τοῦ διπλασίου τῆς ἀξίας τοῦ ὑποσχεθέντος δώρου, ἢ τοῦ τετραπλασίου τοῦ ληφθέντος, κατὰ δὲ τοῦ ἐνόχου δωροληψίας ἐν ποινικῇ δίκῃ ἀπήγγειλε δήμευσιν καὶ ἐξορίαν³).

²Ἐν τῷ κανονικῷ δικαίῳ ἐτιμωρεῖτο αὐστηρῶς ἡ δωροδοκία ἢ γενομένη ὑπὸ κληρικῶν ἢ ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων. Ἡ πρὸς ἀπόκτησιν οἰουδήποτε ἐκκλησιαστικοῦ ἀξιώματος δωροδοκία, εἰδικώτερον Σιμωνία καλουμένη, συνεπήγετο τὴν καθάρεισιν τοῦ δωροδότου καὶ τὸν ἀφορισμὸν αὐτοῦ αὐτοδικαίως⁴).

³Ἐπὶ τῇ βράσει τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Κανονικοῦ δικαίου διετυπώθησαν αἱ διατάξεις τῶν κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα νομοθεσιῶν, καὶ τῶν ἀμέσως μεταγενεστέρων χρόνων. Ἐν τῇ Καρολίῳ (ἄρθρ. 205) ὑπάρχει διάταξις ἀπαγορεύουσα εἰς τοὺς δικαστὰς τὸ λαμβάνειν δῶρα παρὰ τῶν ἐγκαλούντων τινὰ ἐπὶ ἀδικήματι, ἀλλὰ δὲν ὀρίζεται ἐν αὐτῇ ποινὴ κατὰ τῶν ἀθετούντων τὴν τοιαύτην ἀπαγόρευσιν.

¹) Lex 1. (48. 11.) Lex Julia repetundarum pertinet ad eas pecunias quas quis in magistratu, potestate, curatione, vel quo alio officio, munere, ministeriove publico cepit, vel cum ex cohorte ejus eorum est. — Lex 3. 4 (48. 11. ad. leg. Jul. repet.) Cod. (9. 27).

²) Lex 6 § 2. (48. 11.), Rein Crim. R. d. Römer. σελ. 629. — Ἡ κατὰ τῶν ἐνόχων ἐπιβλητέα ποινὴ ἦν ἡ ἀπόδοσις τοῦ τετραπλοῦ τῆς ἀξίας τοῦ ληφθέντος, ἡ ἐξορία, ἡ ἐκ τῆς Συγκλήτου ἀποβολή, καὶ ἐν μέρει ἡ ἀτίμωσις (Rein αὐτόθ. σελ. 630).

³) Νεαρ. 124 κεφ. 2. Νεαρ. 80 κεφ. 8. 9.

⁴) Richter Kircherecht. § 206. — Holtzendorff's Handb. III σελ. 916.

Κατὰ πρῶτον ἐν τοῖς νεωτέροις ποινικοῖς νόμοις διετυπώθη ἀκριβῶς καὶ ἐπισταμένως ἡ ἔννοια τοῦ ἐγκλήματος τῆς δωροδοκίας.

Ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος ὡς ἰδιαιτέραν περίπτωσιν τοῦ ἐγκλήματος τῆς *Forfaiture* (ἄρθρ. 166), ἥτοι τῆς παραβάσεως τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, χαρακτηρίζει τὴν διαφθοράν τῶν δημοσίων λειτουργῶν (*corruption des Fonctionnaires publics* ἄρθρ. 177—183), ἧς κηρύττει ἔνοχον πάντα οἰονδήποτε ὑπάλληλον διοικητικὸν ἢ δικαστικὸν ὡς καὶ τὸν ἑνοχὸν καὶ τὸν πραγματογνώμονα καὶ διαιτητὴν (νόμος 13 Μαΐου 1863), ὅστις ἔλαβεν ὑπόσχεσιν ἢ ἐδέχθη δῶρα πρὸς ἐκτέλεσιν ἢ παράλειψιν τῶν ἔργων τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ (ἄρθρ. 177. 178. 181), ὡς καὶ πάντα ἰδιώτην, ὅστις δι' ὑποσχέσεως ἢ χορηγήσεως δώρων ἐπεζήτησε νὰ ἐπιτύχῃ παρὰ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ εὐνοϊκὴν ὑπὲρ ἑαυτοῦ γνώμην ἢ ἔκθεσιν, πιστοποιήσιν ἢ ἐκτίμησιν ἀντικειμένην εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἢ θέσιν, ἐργολαβίαν, ἢ οἰονδήποτε ἄλλην ὠφέλειαν (ἄρθρ. 179). Διατάσσει δὲ τὴν δήμευσιν τῶν δοθέντων ἢ καθομολογηθέντων δώρων (ἄρθρ. 180).

Ὁ Βυαρικὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1813 ὡς ἔνοχον δωροληψίας εἰς βαθμὸν κακουργήματος χαρακτηρίζει τὸν ὑπάλληλον, ὅστις δι' ἀποδοχῆς δώρων ἢ οἰονδήποτε ἄλλου κέρδους παρεκινήθη εἰς ἐπιχειρήσιν ἢ παράλειψιν πράξεως ἀντικειμένης εἰς τοὺς νόμους τοῦ κράτους, ἢ εἰς τὰ καθήκοντα τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, ἢ προσβαλλούσης δικαιώματα ἄλλων προσώπων (ἄρθρ. 355), τιμωρεῖ δὲ τὸν ἔνοχον διὰ τῆς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἀποβολῆς, ἥτις ὅμως δὲν ἀποκλείει τὴν ἐφαρμογὴν καὶ τῆς ἰδιαιτέρας ποινῆς, ἣν ἐπισύρει ἡ πράξις αὐτοῦ, ἐὰν φέρῃ χαρακτηριστὰ ἄξιόποινον (ἄρθρ. 356). Ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῶν πλημμελημάτων τῶν ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν διαπραχθέντων περιέχει καὶ εἰδικούς περὶ δωροδοκίας ὀρισμούς, τιμωρῶν τὴν προσφοράν δώρων εἰς δημόσιον ὑπάλληλον (ἄρθρ. 443) ὑπὸ ἰδιώτου τινός, ὃν ἀπαλλάττει πάσης ποινῆς, καὶ ἐπιτρέπει αὐτῷ τὴν

ἀνᾶζητησιν τοῦ δώρου, ἐὰν καταγγεῖλῃ τὸν δωροδοκηθέντα ὑπάλληλον εἰς τὴν δικαστικὴν ἢ τὴν προϊσταμένην αὐτοῦ ἀρχήν, πρὶν ἢ ἄλλοθεν λάβῃ γινῶσιν τῆς δωροδοκίας (ἄρθρ. 448). Ἐπίσης τιμωρεῖ τὸν ὑπάλληλον τὸν δεχθέντα δῶρα πρὸς ἐκτέλεσιν πράξεως, ἢ δι' ἐκτελεσθεῖσαν ἤδη πρᾶξιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, μὴ ἀντικειμένην ὅμως εἰς τὰ καθήκοντα τὰ ὑπὸ τῶν νόμων διαγεγραμμένα (ἄρθρ. 446).

Τὸ Βυναρικὸν νομοσχέδιον τοῦ 1822 ἐδιχοτόμησε τὸ ἐγκλημα τῆς δωροδοκίας, χαρκατηρίσαν τὴν ὑπόσχεσιν ἢ προσφορὰν δώρων ἢ οἰουδήποτε κέρδους εἰς ὑπάλληλον ἢ τοὺς οἰκείους αὐτοῦ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐπιχειρήσεως παρανόμου πράξεως ὡς ἀδίκημα ἀπευθυνόμενον κατὰ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ κράτους, περὶ οὗ πραγματεύεται ἐν τοῖς ἄρθρ. 167—171. Τὸν ἐνόχον τῆς τοιαύτης προσφορᾶς ἢ ὑποσχέσεως δώρων, ἐὰν μὲν ἐτελέσθῃ ἀδίκημα εἰδικῶς προνοούμενον ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου, τιμωρεῖ ὡς συναυτουργὸν αὐτοῦ, ἐὰν δὲ ὁ δωροδοκηθεὶς ὑπάλληλος προέβῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πράξεως ἀντιβαϊνούσης εἰς τὰ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ καθήκοντα διὰ φυλακίσεως ἐνὸς ἔτους, ἄλλως διὰ χρηματικῆς ποινῆς (ἄρθρ. 168). Ὅπως καὶ ὁ Βυναρικὸς νόμος παραδέχεται τὸ ἀτιμώρητον τοῦ καταγγείλαντος τὴν ὑπ' αὐτοῦ γενομένην δωροδοκίαν (ἄρθρ. 170).—Ὡς παράβασιν δὲ τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν ἐχαρκατηρίζε τὴν ἀποδοχὴν δώρων ἢ οἰουδήποτε κέρδους πρὸς ἐπιχείρησιν ἢ παράλειψιν πράξεως ἀναγομένης εἰς τὰ καθήκοντα αὐτῶν (ἄρθρ. 325—326), ἢ ἕνεκα ἐπιχειρηθείσης ἤδη πράξεως (ἄρθρ. 327).

Τὰ ἐπόμενα Βυναρικὰ νομοσχέδια τοῦ 1827 (ἄρθρ. 324—326), καὶ 1831 (ἄρθρ. 373—375) ἐτροποποίησαν καθ' ὅλοκληρίαν τὸ σύστημα τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1822, θεωρήσαντα, ὅτι ἡ δωροδοκία, ἢ συνισταμένη εἰς προσφορὰν ἢ ὑπόσχεσιν δώρων εἰς δημόσιον ὑπάλληλον, ὅλως ἀδικοιολογήτως ἐχαρκατηρίσθη ὑπὸ τῶν συντακτῶν τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1822 ὡς πρᾶξις κατὰ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Κράτους. Ὁ ἰδιώτης

ὁ προσφέρων ἢ ὑποσχόμενος δῶρα εἰς τὸν δημόσιον ὑπάλλη-
λον, ἐὰν κατορθώσῃ νὰ παραινῇσῃ αὐτὸν εἰς τὴν παράδο-
σιν τῶν τῆς ὑπηρεσίας καθηκόντων, εἶναι κυρίως ὁ συναί-
τιος ἢ συνεργὸς τῆς ὑπ' αὐτοῦ τελεσθείσης ἀξιολογίμου πρά-
ξεως, διότι ἄνευ τῆς προσφορᾶς τῶν δῶρων ὁ δημόσιος ὑπάλ-
ληλος δὲν δύναται νὰ κατασταθῇ ἔνοχος τοῦ ἐγκλήματος τῆς
δωροδοκίας, διὰ τὸν λόγον αὐτὸν συμπεριέλαβον μεταξὺ τῶν
παραβάσεων τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοσίων
ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν καὶ τὴν προσφορὰν ἢ ὑπόσχεσιν
δῶρων ἢ οἰουδήποτε κέρδους παρ' ἰδιώτου πρὸς ὑπάλληλον.
Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατάξεων τῶν εἰρημένων νομοσχεδίων ἀνε-
γράφησαν οἱ ὅρισμοί τῶν περὶ δωροδοκίας ἄρθρων τοῦ ἡμετέρου
ποινικοῦ νόμου, ὅστις ἐκτὸς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων συμπε-
ριέλαβε καὶ τοὺς ἐνόρκους κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Γαλλικοῦ ποι-
νικοῦ νόμου.

Ὡς δωροδοκίαν ἐν τῇ εὐρυτέρᾳ τῆς λέξεως σημασίᾳ χαρα-
κτηρίζει ὁ ἡμέτερος νόμος τὴν δωροληψίαν, ἥγουν τὴν ἀποδο-
χὴν ἢ λήψιν δῶρων, καὶ τὴν δωροδοσίαν ἢ τὸν δεκασμόν, ἥτοι
τὴν προσφορὰν ἢ χορήγησιν δῶρων ¹⁾).

Καὶ περὶ μὲν τῆς δωροληψίας πραγματεύεται ἐν τοῖς ἄρθροις
456. 457. 458, περὶ δὲ τῆς δωροδοσίας ἢ τοῦ δεκασμοῦ ἐν
ἄρθρ. 459. Περὶ ἐκάστης τῶν περιπτώσεων γενήσεται ἰδιαιτέ-
ρως λόγος.

¹⁾ Ἐν τῷ Ἀττικῷ δικαίῳ κατὰ τὸν Πολυδεύκην (VIII. 42), πρὸς
καταδίσωξιν τῆς μὲν δωροδοκίας εἰσῆγετο ἡ γραφὴ δῶρων ἢ δωροδο-
κίας, τῆς δὲ δωροδοσίας ἡ γραφὴ δεκασμοῦ (ἔρ. καὶ Ἀρποκρατίωνα
καὶ Σουίδαν ἐν λ. δῶρων γραφή). Ἡ διακρίσις ὅμως αὕτη τῶν γρα-
φῶν δὲν μνημονεύεται ἐν τοῖς κλασικοῖς συγγραφεῦσιν. Heffter Athe-
naïsche Gerichtsverfassung σελ. 154. Πιθανῶς ἡ δῶρων γ ρ α φ ἢ
ἐδῶλου ἐν γένει μὲν τὴν ἐπὶ δωροδοκίᾳ κατηγορίαν, εἰδικώτερον δὲ τὴν
κατὰ τοῦ δεχομένου τὰ δῶρα. Platner Der Process und die Klagen
bei den Alikern. II σελ. 155.

Β'.) Περὶ Δωροληψίας.

Ἐποκειμένον τοῦ ἐγκλήματος εἰσὶν οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ¹⁾, καὶ οἱ ἔνορκοι.

Οἱ ἔνορκοι δὲν ἀνέχουσι μὲν εἰς τὴν τάξιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἀλλ' ἐκ τοῦ νόμου κἀλοῦνται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ἔργων δικαστικῶν σπουδαιοτάτων, διὸ καὶ πρὸς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει ἕξομοιοῦνται.

Ὡς ἐνόρκους θεωρητέον οὐ μόνον τοὺς κληρωθέντας πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως κατὰ τὴν δικάσιμον, ἀλλ' ἅπαντας τοὺς ἐγγεγραμμένους ἐν τοῖς καταλόγοις, ἐκ τῶν ὁποίων ἐν ἐκάστη συνεδριάσει τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν γίνεται ἡ κλήρωσις ²⁾.

Τὸ μέσον, δι' οὗ ἐκτελεῖται τὸ ἀδίκημα εἰςὶ δῶρα ἢ ἀμοιβή, ἢ ὑπόσχεσις δώρων ἢ οἰουδήποτε κέρδους.

Τὰ δῶρα ἢ ἡ ἀμοιβή δύνανται νὰ συνίστανται ἢ εἰς τὴν παροχὴν οἰουδήποτε ἀντικειμένου, ἐπὶ σκοπῷ δωρεᾶς αὐτοῦ, ἢ εἰς τὴν χορήγησιν χρηματικοῦ ποσοῦ. Τὸ δὲ κέρδος ἀποτελεῖται ἐκ παντὸς εἶδους ὠφελείας, προσγενομένης εἰς τὸν δωροδοκούμενον ὑπάλληλον ἢ τὸν ἔνορκον, ἢ προσδοκωμένης συνεπειᾶ τῆς δοθείσης ὑποσχέσεως. Ὅθεν ὡς κέρδος δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ πώλησις πρὸς αὐτὸν πράγματος πολυτίμου ἐπὶ εὐτελεῖ τιμῆματι, ἢ ἡ χορήγησις ἄνευ ἀποζημιώσεως ὑπηρεσίας, δι' ἣν δικαιουταί τις νὰ λαμβάνῃ μισθόν. Τέλος καὶ αὐταὶ αἱ εἰς τρόφιμα χορηγούμεναι παροχαί, ἄνευ καταβολῆς τοῦ τιμήματος, δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς δῶρα.

Τὸ ποσὸν ἢ ἡ ἀξία τοῦ δοθέντος ἢ ὑποσχεθέντος δώρου ἢ

¹⁾ Ποίους δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς δημοσίους ὑπαλλήλους εἴπομεν ἤδη ἐν Τόμ. Β' σελ. 115.

²⁾ Stenglein Strafgesetzb. ἀρθρ. 367 σελ. 459. — Weiss Commentar ἀρθρ. 367 σελ. 282.

τῆς ἀμοιβῆς δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Ὅσονδ' ἴποτε καὶ ἂν ᾖ τοῦτο, ἡ πρᾶξις χαρακτηρίζεται ἀξιόποινος, ὁσάκις ὁ δημόσιος ὑπάλληλος δὲν δικαιούται ὑπὸ τοῦ νόμου ἢ τοῦ κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ πρὸς ἀπόληψιν ἀμοιβῆς, ἡ δὲν ἐπιτρέπεται αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς ἢ ἀποδοχῇ τοῦ δώρου.

Τὰ δῶρα, ἡ ἀμοιβή καὶ τὸ κέρδος πρέπει νὰ ὦσι τοιαύτης φύσεως, ὥστε ἀμέσως νὰ συσχετίζωνται πρὸς τὰ ὕλικά αὐτοῦ συμφέροντα, καὶ δι' αὐτῶν νὰ ἐπέρχεται ἡ αὔξησις τῆς περιουσίας αὐτοῦ.

Ἀναγκαία καὶ ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀδικήματος πηγάζουσα προϋπόθεσις ἐστὶν ἡ δολία προαίρεσις τοῦ δωρολήπτου ὑπαλλήλου ἢ ἐνόρκου, ἥτις ὑφίσταται, ὁσάκις λαμβάνουσι τὰ δῶρα ἢ ἀποδέχονται τὰς περὶ δώρων ὑποσχέσεις ἐν γνώσει ὄντες, ὅτι ἡ δωροδοκία γίνεται πρὸς αὐτοὺς ὡς δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ ἔνεκα τῶν ἔργων τῆς ὑπηρεσίας ἢ ὡς ἐνόρκους. Σκοπὸς δὲ αὐτῆς πρέπει νὰ ᾖ ἡ ἐκτέλεσις ἢ παραλείψις πράξεως τινος τῆς ὑπηρεσίας, ἢ ἡ ἐπιχειρήσις ἢ παραλείψις πράξεως ἀντικειμένης εἰς τὰ καθήκοντα τῆς ὑπηρεσίας ἢ εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ἐνόρκου πρὸς ὄφελος ἄλλου ἢ πρὸς βλάβην τῆς ἐπικρατείας ἢ ἰδιώτου.

Συνδυάζων ὁ νόμος τὸν σκοπὸν, ἐφ' ᾧ ἐγένετο ἡ δωροληψία, μετὰ τῆς ἐκάστοτε ἐνεργείας τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἀδικήματος καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν διαβαθμίζων τὸ ἀξιόποινον τῆς πράξεως διακρίνει τὰς ἐξῆς περιπτώσεις·

1) Τὴν δωροληψίαν τὴν γενομένην ὑπὸ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων διὰ νὰ ἐκτελέσωσιν ἢ νὰ παραλείψωσι πράξιν τινα ἐκ τῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀναγομένων. Τοιαῦται πράξεις εἰσὶν ἀπασαι αἱ ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἀρμοδιότητος αὐτῶν περιλαμβανόμεναι, καὶ τὰς ὁποίας δυνάμει τοῦ λειτουργήματος, ὅπερ ἐνασχοῦσι, δύνανται νὰ ἐπιχειρήσωσιν ἢ νὰ παραλείψωσιν¹⁾. Ὅθεν

¹⁾ Chauveau-Hélie Code Pénal I n° 1847. «Que faut-il entendre par un acte de la fonction ou de l'emploi? c'est un acte

ὡς ἔνοχος δωροληψίας δὲν κηρύσσεται ὁ δημόσιος ὑπάλληλος, ὅστις ἔλαβε δῶρόν τι ἔνεκα πράξεως ὅλως ἀσχέτου πρὸς τὰ δημόσια αὐτοῦ καθήκοντα ¹⁾).

Ἡ περίπτωσις αὕτη ὡς προϋπόθεσιν ἔχει τὴν ἐκτέλεσιν ἢ παράλειψιν πράξεώς τινος νομίμου, τὸ δὲ ἀξιοποιῶν τοῦ ἀδικήματος ἐγκρίνεται οὐχὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει αὐτῇ ἢ τῇ παραλείψει τῆς πράξεως, ἀλλ' ἐν τῇ ἀποδοχῇ τῶν δώρων ἢ τῆς ὑποσχέσεως τῶν δώρων, ἥτις ἐγένετο, ὅπως προεβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἢ τὴν παράλειψιν τῆς πράξεως.

Εἶναι δὲ ὅλως ἀδιάφορον, ἐὰν ὁ λαβὼν τὰ δῶρα ὑπάλληλος ἢ ὁ ἀποδεχθεὶς τὴν ὑπόσχεσιν αὐτῶν προέβῃ ἢ μὴ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἢ παράλειψιν, διότι κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις θεωρεῖται ὡς τετελεσμένον τὸ ἀδίκημα ²⁾, καὶ ὁ ἔνοχος τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν.

commis dans l'exercice des fonctions, un acte qui fait partie des attributions légales du fonctionnaire, en un mot un acte de sa compétence». Τὸ ζήτημα, ἐὰν κατὰ τοὺς κανονισμοὺς τῆς ὑπηρεσίας ἐπετρέπετο ἢ ἐπεβάλλετο τοῖς ὑπαλλήλοις ἡ ἐπιχειρήσεις ἢ ἡ παράλειψις τῆς πράξεως οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν. Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 331 n° 5.

¹⁾ Οἷον ἐὰν ὑπάλληλός τις τυγχάνῃ ὦν πληρεξούσιος πρὸς διαχείρισιν τῶν υποθέσεων φίλου ἀποδημοῦντος καὶ πρ' αὐτοῦ, δι' ἀμοιβὴν τῶν φροντίδων ἃς καταβάλλει, λαμβάνει δῶρόν τι. — Häberlin Criminalrecht IV σελ. 387. — Stenglein Commentar ἀρθρ. 366 n° 9. — Οὐδεμίαν δὲ ἔχει σημασίαν ἡ ἐσφαλμένη αὐτοῦ πεποιθήσις, ὅτι ἡ δωροδοσία ἐγένετο διὰ πρᾶξιν τῆς ὑπηρεσίας του. — Chauveau-Hélie Code Pénal I n° 1851.

²⁾ Οἱ Γάλλοι διάφορον δίδουσι λύσιν, διακρίνοντες τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐκουσίως ὁ ὑπάλληλος παρητήθη τῆς ἐκτελέσεως ἢ παραλείψεως, ὅτε ἀνέγκλητος θεωρεῖται ἡ πρᾶξις, καὶ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν παρεμποδίσθη ἐξ ἀνεξαρτήτων τῆς βουλήσεως αὐτοῦ περιστάσεων, ὅτε τὴν πρᾶξιν ὡς ἀπόπειραν χαρακτηρίζουσιν. ὅρ. Chauveau-Hélie Code pénal I n° 1859. — Blanche Code pénal III ἀρθρ. 177 § 416 σελ. 698. — Ἡ λύσις αὕτη οὔτε πρὸς τὸ γράμμα τοῦ ἡμετέρου

2) Τὴν δωροληψίαν τὴν γενομένην ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ἐπιχειρῆσαι ἢ παραλειτουργίας τὸν δημόσιον ὑπάλληλον πράξιν τινα τῆς ὑπηρεσίας ἐναντίον τῶν ἰδίων αὐτοῦ καθηκόντων πρὸς ὄφελος ἄλλου ἢ πρὸς βλάβην τῆς ἐπικρατείας ἢ ἰδιώτου. Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ προϋποτίθεται, ὅτι ἡ δωροληψία ἐγένετο πρὸς ἐπιχείρησιν ἢ παράλειψιν πράξεως τινος σχετικῆς πρὸς τὰ ἔργα τῆς ὑπηρεσίας τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, ἀλλ' ἐκτὸς τούτου συντρέχουσι καὶ οἱ ἐξῆς δύο ὅροι. Πρῶτον μὲν ἡ ἐπιχείρησις ἢ ἡ παράλειψις τῆς πράξεως, δι' ἣν ἐλήφθησαν τὰ δῶρα πρέπει ν' ἀντιβαίνει εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, δεύτερον δὲ ἡ ἐπιχειρητέα ἢ παραλειπτέα πράξις πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς δυνατὴν ἢ ἐνδεχομένην συνέπειαν τὸ ὄφελος ἄλλου, ἢ τὴν βλάβην τῆς ἐπικρατείας ἢ ἰδιώτου. Ὡς πράξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου (pflichtwidrige) χαρακτηρίζεται πᾶσα οἰαδήποτε ἐνέργεια αὐτοῦ ἀντικειμένη εἰς τὰς διαγεγραμμένας ὑποχρεώσεις ὑπὸ τῶν κανονιστικῶν τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ νόμων καὶ διαταγμάτων¹⁾. Πρέπει δὲ ὁ δωρολήπτης ὑπάλληλος νὰ διατελῇ ἐν γνώσει, ὅτι ἡ ἐπιχειρητέα ἢ παραλειπτέα πράξις ἐστὶ παράνομος, διότι ἡ περὶ τοῦ τοιοῦτου χαρακτηρισμοῦ τῆς πράξεως αὐτοῦ γνώσις ἀποτελεῖ οὐσιώδεις τοῦ δόλου στοιχείον. Ὅθεν, ἐὰν δυνηθῇ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι εὐλόγους εἶχεν αἰτίαι, ὅπως ἄγνοῃ τὸ παράνομον τῆς πράξεως, τιμωρεῖται ὡς ἔνοχος δωροληψίας διὰ πράξιν μὴ ἀντιβαίνουσαν εἰς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ (άρθρ. 456 § 1)²⁾.

Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τετελεσμένον λογίζεται τὸ ἐγκλημα ἅμα τῇ ἀποδοχῇ τῶν δώρων ἢ τῆς περὶ δόσεως αὐτῶν ὑποσχέσεως, καὶ, εἰ μὲν δὲν ἐξετελέσθῃ ἡ πράξις, ἐφ' ἣ ἐγένετο ἡ δωροδοκία, τιμωρεῖται ὁ ἔνοχος διὰ φυλακίσεως τοῦλάχιστον

νόμου συνάδει καὶ ἀποκρούεται ὑπὸ τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἀρθρ. 458, περὶ οὗ κατωτέρω γενήσεται λόγος.

1) Anmerkungen z. Baierisch. Strafgesetz b. ἀρθρ. 355 σελ. 181 n° 4.

2) Meves ἐν Holtzendorff's Handb., III σελ. 968.

δύω ἐτῶν, εἰ δὲ προσέθῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς καταγινώσκειται κατ' αὐτοῦ ἡ ποινὴ τῆς εἰρκτῆς.

3) Τὴν δωροληψίαν τὴν γενομένην οὐχὶ πρὸς ἐπιχείρησιν ἢ παρὰ λειψὶν πράξεώς τινος μελλούσης νὰ ἐκτελεσθῇ ἀλλὰ τετελεσμένης ἤδη (ἄρθρ. 457), ὅτε, εἰ μὲν ἡ τελεσθεῖσα πράξις δὲν ἀποτελῇ παράβασιν τῶν καθηκόντων τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου τιμωρεῖται ὁ λαβὼν τὰ δῶρα ὑπάλληλος ἄνευ ἀδείας τῆς ἀρχῆς, διὰ τῆς ἐν ἄρθρ. 456 § 1. ἐριζομένης ποινῆς, τουτέστι διὰ φυλακίσεως τριῶν μηνῶν ἕως ἑξήκοντος ἡμερῶν, εἰ δὲ ἡ πράξις, ἐφ' ἣ ἐδόθησαν τὰ δῶρα ἀντίκειται εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, διὰ τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς (ἄρθρ. 456 § 3).

Ὡς δωρολήπτης χαρακτηρίζεται ὁ ὑπάλληλος καὶ ὁ ἑνορκος, οὐ μόνον ὅταν ἡ δωροδοκία ἐγένετο δι' ἑαυτοῦ πρὸς αὐτὸν χορηγήσεως τῶν δώρων, ἢ δι' ὑποσχέσεως περὶ παροχῆς δώρων, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὰ δῶρα ἐστάλησαν πρὸς αὐτὸν ἄνευ προηγουμένης εἰδήσεως, ἢ ἐδόθησαν πρὸς τινα τῶν οἰκείων του, παρέλειψε δὲ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, ἀφ' ἧς ἔλαβε τὸ δῶρον ἢ ἐπληροφορήθη περὶ τῆς γενομένης εἰς τοὺς οἰκείους του δωροδοκίας νὰ παραδώσῃ τὸ δῶρον εἰς τὴν ἀστυνομικὴν ἀρχὴν ἢ νὰ καταγγεῖλῃ τὸν ἑνοχὸν τῆς πράξεως εἰς τὸ δικαστήριον. Παρελθούσης τῆς τριημέρου ταύτης προθεσμίας ἀπαράδεκτος ἀποβαίνει ἡ ἐνστάσις αὐτοῦ, ὅτι δὲν ἐδέχθη τὸ δῶρον ἢ δὲν ἐσκόπει ν' ἀποδεχθῇ αὐτό, ἐκτὸς ἐὰν ἀποδείξῃ, ὅτι ἐκ νομίμου αἰτίας παρεμποδίσθη εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ δώρου εἰς τὴν ἀστυνομικὴν ἀρχὴν, ἢ εἰς τὴν καταγγελίαν τῆς πράξεως (ἄρθρ. 458).

Ὡς οἰκείους (Angehörige) τοῦ ὑπαλλήλου ἢ τοῦ ἐνόρκου δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν τὰ πρόσωπα, ὅσα διὰ τοιούτων συγγενικῶν δεσμῶν συνδέονται καὶ ἐν τοιαύτῃ διατελοῦσιν σχέσει, ὥστε δύνανται νὰ ἐπιδράσωσι ἐπὶ τῆς βουλήσεως αὐτῶν. Ἡ ὑπὸ τοιούτων προσώπων λῆψις τῶν δώρων δὲν ἀποτελεῖ μὲν, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἐξεταζομένη, ἄξιόποινον πρᾶξιν, διότι δὲν φέρουσι χαρακτηριστῆρα δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ἐνόρκου, ἀλλὰ τὸ ἄξιόποινον τῆς πράξεως ἐγκρίνεται ἐν τῇ γνώσει, ἣν ὁ ὑπάλλη-

λος ἔχει περὶ τῆς ἔνεκεν ἀθεμίτου σκοποῦ καὶ χάριν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου γενομένης πρὸς αὐτὰ παροχῆς τῶν δώρων ¹⁾).

γ') Δωροδοσία ἢ δεκασμός.

Ὑποκείμενον τοῦ ἀδικήματος τῆς δωροδοσίας δύναται νὰ ᾖ οἷοσδήποτε πολίτης, εἴτε ἰδιώτης, εἴτε ὑπάλληλος, ὅστις ἀμέσως ὁ ἴδιος ἢ δι' ἄλλου ὑπόσχεται ἢ δίδει εἰς δημόσιον ὑπάλληλον ἢ ἔνορκον ἢ εἰς τοὺς οἰκείους αὐτῶν δῶρα. Ἐπομένως ἐπὶ τοῦ δεκασμοῦ ὁ ἐν ἀπαιτεῖται ὡς οὐσιῶδες προσὸν τοῦ ὑποκειμένου τοῦ ἀδικήματος ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ ὡς δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ἐνόρκου.

Ὁ εἰς δημόσιον ὑπάλληλον ἢ ἔνορκον χορηγῶν ἢ ὑποσχόμενος δῶρα ἐστὶ συναίτιος ἢ συνεργὸς τοῦ ἀδικήματος ἀναλόγως τῶν εἰδικῶν περιπτώσεων, καὶ ἡ ἐκτίμησις τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ ὡς καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῆς καταγνωστῆς ποινῆς ἡδύναντο νὰ γείνωσιν ἐπὶ τῇ βράσει τῶν γενικῶν τοῦ ποινικοῦ νόμου ὁρισμῶν, ἀλλ' ὅμως ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον ἔνεκα τῶν διαφορῶν, αἵτινες ἐκ τοῦ χαρακτῆρος ἐκατέρου τῶν προσώπων ὑφίστανται, καὶ ἰδιαιτέρων τινῶν ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὴν δωροδοσίαν ν' ἀναγραφῶσιν ἰδιαιτέροι ὁρισμοὶ περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος τῆς δωροδοσίας καὶ τῆς τιμωρῆσεως αὐτῆς ²⁾).

Καὶ ἐπὶ τῆς δωροδοσίας ἀναγκαῖον στοιχεῖον τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος ἐστὶν ἡ δολία προαίρεσις τοῦ ὑπαιτίου προσώπου, ἥτις ὑφίσταται, ὅσάκις ἐν γνώσει τοῦ χαρακτῆρος τινος ὡς δημοσίου καὶ ὑπαλλήλου καὶ διὰ πρᾶξιν ὑπαγομένην εἰς τὰ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ καθήκοντα δίδονται δῶρα ἢ ὑποσχέσεις δώρων ἐπὶ τινι τῶν ἐν τῷ νόμῳ ὁριζομένων σκοπῶν. Ὡς ἐκ τοῦ σκοποῦ δὲ, διαβαθμίζεται τὸ ἀξιοποιεῖν τοῦ ἀδικήματος, διακρινομένης

¹⁾ Häberlin Criminalrecht IV. σελ. 383—386.

²⁾ Motive z. Entwürfe 1827 σελ. 416.

1) Τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν ἡ δωροδοσία γίνεται διὰ τινὰ πράξιν τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, ἢ τοῦ ἐνόρκου *antragsmäÙig* εἰς τὰ τῶν *καθηκόντων* του (an dessen amtlichen Wirkungskreise gehörigen Handlung), δηλονότι περιλαμβανομένην ἐν τῷ κύκλῳ τῶν διαγεγραμμένων ὑπὸ τοῦ νόμου *καθηκόντων*, καὶ μὴ ἀντιβαίνουσιν εἰς ταῦτα, διότι, ὅταν συγχρόνως διὰ τῆς δωροδοσίας ἐπιζητητῇται ἡ ἐνέργεια πράξεως ἀντικειμένης εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, ὁ ἔνοχος τιμωρεῖται κατὰ τὰ ἐν τῇ ἀμέσῳ ἐπομένῃ περιπτώσει, περὶ ἧς προνοεῖ τὸ § 2 τοῦ ἀρθρ. 459, διατεταγμένα.

Τὰ εἰς τὸν δημοσίον ὑπάλληλον ἢ τοὺς οἰκείους αὐτοῦ προσφερόμενα ἢ ὑποσχεθέντα δῶρα ἢ τὸ κέρδος πρέπει νὰ ᾧσιν, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς δωροληψίας εἵπομεν, τοιαύτης φύσεως, ὥστε νὰ διεγείρηται τὸ ὕλικόν συμφέρον τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, καὶ δι' αὐτῶν νὰ ἐπιζητητῇται ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἐπιδιωκόμενου σκοποῦ, ὅθεν ὡς δωροδοσία δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ διὰ ψυχολογικῆς ἢ κατ' ἄλλον τρόπον ἐπιδράσεως ἐπὶ τινος ὑπαλλήλου γενομένη προσπάθεια πρὸς ἐπιτυχίαν οἰομένη ποτε σκοποῦ 1).

Ἡ πρᾶξις θεωρεῖται τετελεσμένη, καὶ τε ἐδέχθη καὶ τε ἀπέρριψεν ὁ ὑπάλληλος ἢ ὁ ἔνορκος τὸ δοθὲν ἢ ὑπόσχεθὲν δῶρον. Κατὰ τοῦ ἐνόρκου δὲ ἐπιβάλλεται ποινὴ χρηματικὴ ἴση πρὸς τὸ διπλάσιον τῆς ἀξίας τοῦ δοθέντος ἢ προσενεχθέντος δώρου καὶ, ἐὰν ἡ ἀξία αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ ἐξευρεθῇ εἰς χρήματα, ὑποβάλλεται εἰς χρηματικὴν ποινὴν τοῦλάχιστον πεντήκοντα δραχμῶν 2).

1) Ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς δωροδοσίας ἀποκλείονται διὰ τὸν εἰρημένον λόγον αἱ διὰ παρώκλεισιν, ἢ διὰ συστάσεων γενομένην ἐνέργειαι, ὡς καὶ ἡ εἰς δημοσίον τινὰ ὑπάλληλον ἐκδήλωσις τῆς ἰδιαιτέρας ἐννοίας ἢ ἡ ἐκουσίᾳ εἰς τὰς ὁρέξεις αὐτοῦ παρὰδοσις κόρης ἢ γυναικός. *Häberlin Criminalrecht IV.* σελ. 385.

2) Τὴν ὑπὸ τοὺς ὅρους τῆς περιπτώσεως ταύτης γενομένην δωροδοσίαν δὲν τιμωρεῖ ὁ Γερμανικὸς ποινικὸς νόμος. Ἐπίσης καὶ ὁ δι' αὐτοῦ

2) Τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν ἡ δωροδοσία ἐγένετο ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ἀποπλανῆσαι τὸν ὑπάλληλον ἢ τὸν ἑνορκον εἰς πράξιν τινα ἐναντίον τῶν καθηκόντων του, ἐπιζητεῖται δὲ δι' αὐτῆς ἡ ἀθέμιτος ὠφέλεια τοῦ δωροδοκοῦντος ἢ τρίτου τινός, ἡ δύνανται νὰ προέλθῃ βλάβη τῆς ἐπικρατείας ἢ ιδιώτου.

Ὡς στοιχεῖον χαρακτηριστικὸν τῆς δολίας προαιρέσεως τοῦ δεκάζοντος τὸν δημόσιον ὑπάλληλον λογίζεται ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ γνῶσις αὐτοῦ, ὅτι ἡ πράξις, εἰς ἣν ἐπιζητεῖ νὰ ἀποπλανήσῃ τὸν δημόσιον ὑπάλληλον εἶναι ἀθέμιτος. Ἐὰν ἐπομένως δυνήθῃ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι διστελεῖ ἐν δεδικαιολογημένῃ ἀγνοίᾳ περὶ τοῦ ἀθεμίτου τῆς πράξεως, ὁ δόλος αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν δωροδοσίαν ὑφίσταται, ἀλλ' ὅμως ὡς πρὸς τὸν εἰδικὸν αὐτοῦ χαρακτηρισμὸν ἀλλοιοῦται, καὶ ἡ δωροδοσία ὑπάγεται εἰς τοὺς ὅρισμούς τοῦ § 1, τοῦ ἄρθρ. 459, περὶ οὗ ἐν τῇ προηγουμένη περιπτώσει ἐγένετο λόγος ¹⁾).

Ἡ ποινὴ τοῦ ἐνόχου ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὀρίζεται, γινομένης τῆς ἐξῆς διαστολῆς. Εἰ μὲν δὲν ἐπῆλθεν τὸ μελετηθὲν ἀποτέλεσμα, τοῦτέστι δὲν ἐξετελέσθη ἡ πράξις, ἐφ' ἣ ἐγένετο ἡ δωροδοσία, τιμωρεῖται, καταγινωσκομένης κατ' αὐτοῦ χρηματικῆς ποινῆς ἴσης πρὸς τὸ διπλάσιον τῆς ἀξίας τοῦ δοθέντος ἢ καθομολογηθέντος δώρου καὶ φυλακίσεως τὸ πολὺ δύο ἐτῶν ²⁾), εἰ δὲ ἐξετελέσθη ἡ πράξις, πρὸς τῇ εἰρημένῃ χρηματικῇ ποινῇ, καταγινώσκειται φυλάκισις τοῦλάχιστον ἐνὸς ἔτους.

καταργηθεὶς Βαυαρικὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1861 δὲν ἐθεώρει τιμωρητέαν.

¹⁾ Ἡ ἄγνοια τοῦ δωροδότου περὶ τοῦ ἀθεμίτου τῆς πράξεως ἀποκρούεται, ὅταν αὐτὸς ὁ ὑπάλληλος ὑπέδειξεν, ὅτι ἡ πράξις φέρει τοιοῦτον χαρακτήρα, δὲν δύναται δὲ νὰ ἀντιτάξῃ, ὅτι ἐκ πλάνης ὡς ἀθέμιτος ἐχαρακτήρισθη ὑπὸ τοῦ ὑπαλλήλου. Meves *et* Holtzendorff's Handb. III. σελ. 968.

²⁾ Ἡ περίπτωσις αὕτη ὡς καὶ ἡ ἐν τῷ § 1 τοῦ ἄρθρ. 459 μνημονευομένη, καθ' ἣν δὲν ἀπεδέχθη ὁ ὑπάλληλος τὰ προσενοχθέντα δῶρα ἢ τὰς περὶ αὐτῶν ὑποσχέσεις ἀποτελοῦσι κυρίως ἀπόπειραν τοῦ ἀδικήματος, εἰδικῶς προνοουμένην καὶ τιμωρουμένην.

Κατὰ τὴν εἰδικὴν τοῦ ἄρθρ. 460 διάταξιν, ἐκτὸς τῶν κατὰ τῶν ἐνόχων ἐπὶ δωροδοκία καταγινωσκομένων ποινῶν, διατάσσεται ἡ δήμευσις τοῦ δοθέντος ἢ καθομολογηθέντος δώρου πρὸς ὄφελος τοῦ ταμείου τῶν πτωχῶν τοῦ τόπου, ἐνθα κατοικεῖ ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ἢ ὁ ἑνορκος, πρὸς δωροδόκησιν τοῦ ὑποίου ἐγένετο ἀπόπειρα, ἢ ὅστις ἐδωροδοκῆθη.

Ἐν ἄρθρῳ 460 δὲν ὑπάρχει εἰδικὸς τις χαρακτηρισμὸς τῶν δώρων, ὥστε, εἴτε εἰς χρήματα συνίστανται, εἴτε εἰς πράγματα κινητὰ ἢ ἀκίνητα ¹⁾ ἀπαγγέλλεται ἡ δήμευσις αὐτῶν, διὰ τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως (Π. Ν. ἄρθρ. 20) ²⁾.

Τῶν ὑπαλλήλων τῶν ἐχόντων ἰσόβιον καὶ διαρκῆ ὑπηρεσίαν ἡ κατοικία ὁρίζεται ἐκ τοῦ τόπου τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν. Ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς ὑπαλλήλους ὡς καὶ τοὺς ἐνόρκους ἡ κατοικία προσδιορισθήσεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενικῶν ὁρισμῶν τοῦ Ἀστικοῦ νόμου καὶ τῆς Πολιτικῆς δικονομίας ³⁾.

Α) Ἑξαπίσεις.

* Ἀρθρ. 461.

Δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἵτινες ἐξ ἰδιοτελείας εἰσπράττουσιν ἀπὸ ἰδιώτην τινὰ φόρους, δασμοὺς, τέλη, δικαιώματα χαρτοσήμων, δικαστικὰ ἐξόδα, ἢ ἄλλα δημόσια φορολογήματα, τὰ ὁποῖα οὗτος δὲν χρεωστεῖ παντάπασι, ἢ δὲν ὀφείλει νὰ πληρώσῃ κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην

¹⁾ Blanche Code pénal III ἄρθρ. 180 § 437.

²⁾ Τόμ. Α'. σελ. 60.

³⁾ Ἀστικοῦ νόμου ἄρθρ. 93.— Οἰκονομίδου Ἐγχειρίδιον πολ. δικ. § 33 σελ. 106.— Ὁρθωτέρα ἐστὶν ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 180 τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου, καθ' ἣν ἡ δήμευσις γίνεται πρὸς ὄφελος τοῦ ταμείου τῶν πτωχῶν τοῦ τόπου, ἐνθα ἐξετελέσθη τὸ ἀδίκημα. Ὁ Γερμανικὸς ποιν. νόμος (ἄρθρ. 335) ὁρίζει τὴν δήμευσιν τοῦ δοθέντος δώρου ἢ τῆς ἀξίας αὐτοῦ πρὸς ὄφελος τοῦ κράτους.

παρ' αὐτῶν ποσότητα, τιμωροῦνται. — 1) με φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ καμμία τῶν εἰς τοὺς ἀκολούθους ἀριθμοὺς 2 καὶ 3 ὀριζομένων ἐπιβαρυντικῶν ἰδιοτήτων. — 2) με φυλάκισιν τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν, ἐὰν ὁ ὑπάλληλος πρόκηται νὰ τιμωρηθῇ ἢ ἔνεκα τριῶν τοιούτων πράξεων συγχρόνως, ἢ κατ' ἐπανάληψιν μετὰ προηγηθεῖσαν τιμώρησιν. — 3) με εἰρκτὴν, ἐὰν τοιαύτη πρᾶξις ἔγεινε με μηχανορραφίαν δι' ἀπάτης ἢ διὰ ψευδῶν παραστάσεων.

**Αρθρ. 462.*

Αἱ αὐταὶ ποιναὶ ἐπιβάλλονται καὶ κατ' ἐκείνων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, οἵτινες ἀφίνουσι τὴν εἰσπραξίν τῶν εἰρημένων φόρων, ὅποιονδήποτε ὄνομα καὶ ἂν φέρουσιν οὗτοι, εἰς τοὺς παρ' αὐτῶν διοριζομένους γραφεῖς ἢ συμβοητοὺς, ἐὰν προῆλθεν ἐντεῦθεν οἰαδήποτε ἐκ τῶν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἀναφερομένων καταπιέσεων, καὶ καθ' ὅσον τοῦτο ἔγεινεν ἐν γνώσει τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου πρὸς ἴδιον αὐτοῦ ὄφελος, ἢ πρὸς τὸ τῶν γραφῶν ἢ συμβοηθῶν. — Οἱ γραφεῖς καὶ συμβοηταὶ τιμωροῦνται πάντοτε με φυλάκισιν τὸ πολὺ δύο ἐτῶν, ἐκτὸς ἐὰν αἱ συνοδεύουσαι τὴν πρᾶξιν περιστάσεις ἐπαυξάνουσαι τὸ βάρος αὐτῆς, τὴν καθιστῶσι κακούργημα.

α') Ἐν γένει.

Τὸ ἀδίκημα τῆς καταπιέσεως, ὡς ἐν τοῖς ἄρθροις 461 καὶ 462 διαγράφεται, ἀπετέλει ἐν τῇ Ῥωμικῇ ποινικῇ νομοθεσίᾳ ἰδιαιτέραν περιπτώσιν τοῦ *crimen repetundarum*¹⁾. ἐτιμωρεῖτο

¹⁾ Lex 12 Cod. (12.19. de prox. sacr. serin.). Lex 4. Cod. (12.26 de cast. et min.). Lex. 2.4. (3. 2 de sport.). Lex 2 § 12 Cod. (1.27 de offic. praef. pract. Afr.). *Rein Criminalrecht Römer* σελ. 634.

δὲ ὁ εἰσπράττων τέλη ἀνώτερα τῶν νενομισμένων ἢ ὁ ἐπιτρέπων τὴν εἰσπραξίν τοιούτων τελῶν πολιτικὸς ἢ στρατιωτικὸς ἄρχων διὰ τῆς ὑποχρέωσεως πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ τετραπλασίου αὐτῶν, ὣν τὸ μὲν ἐν τέταρτον ἀπεδίδετο τῷ ὑποστάντι τὴν ζημίαν, τὰ δὲ τρία τέταρτα εἰσεφέροντο τῷ φρίσκῳ ¹⁾).

Τὸ τοιοῦτον ἀδίκημα, *concession* παρὰ τοῖς Γάλλοις καλούμενον καὶ ὡς ἰδιαίτερον εἶδος τῆς *Forfaiture des fonctionnaires publics* χαρακτηριζόμενον, προβλέπεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 174 τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου, τροποποιηθέντος διὰ τοῦ νόμου τῆς 13 Μαΐου 1863, καὶ κηρύσσοντος ἔνοχον αὐτοῦ πάντα δημόσιον ὑπάλληλον, ὅστις ὁ ἴδιος ἀμέσως ἢ διὰ τῶν συμβοηθῶν αὐτοῦ, εἰσπράττει φόρους ἢ τέλη μὴ νενομισμένα, ἢ καθ' ὑπέρβασιν τοῦ νενομισμένου ποσοῦ. Ἐπίσης καὶ ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813 ἐν ἄρθρ. 449 περιεῖχεν ἰδιαίτερους ὁρισμοὺς περὶ τῆς κατὰπίεσεως, συνισταμένης εἰς τὴν ἐπιβολὴν φόρων ἀνωτέρων τῶν πραγματικῶς ὀφειλομένων, ἢ εἰς τὴν εἰσπραξίν ποσότητος καθ' ὑπέρβασιν τῶν νενομισμένων ὄρων. Τὸν ἔνοχον τῆς τοιαύτης πράξεως ὑπεχρέου εἰς ἀποζημίωσιν τοῦ παθόντος, καὶ ἐτιμώρει διὰ τῆς ποινῆς τῆς ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἀποβολῆς. Τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου 449 λεπτομερέστερον διετύπωσαν τὰ Βαυαρικὰ νομοσχέδια τοῦ 1822, 1827 καὶ 1831 ²⁾, κατ' ἀπομίμησιν τῶν ὁποίων ἀνεγράφησαν ἐν τῷ ἡμετέρῳ νόμῳ οἱ ὁρίσμοι τῶν ἄρθρων 461 καὶ 462 ³⁾).

6') Στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος καὶ ποινῆ.

Ὑποκείμενον τοῦ ἀδικήματος εἰσὶν οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι,

¹⁾ Νεαρ. 124 κερ. γ'.

²⁾ Νομοσχεδίου 1821 ἄρθρ. 331. 332. — 1827 ἄθρ. 327. 328. — 1831 ἄρθρ. 376. 377.

³⁾ Ἄρθρ. 7. λογιστικοῦ νόμου τῆς 1 Ὀκτωβρ. 1852.

ἢ οἱ γραφεῖς, ἢ οἱ συμβοητοὶ αὐτῶν, εἰς οὓς ἐκείνοι ἐπιτρέπουν τὴν ἐνέργειαν τῶν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν καθηκόντων. Οὐσιώδης ὅρος τοῦ ἀξιόποινου τῆς πράξεως, καθ' ὑποκείμενόν ἐστιν ἡ παράβασις τῶν καθηκόντων τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, ὅθεν ἔνοχος τοῦ ἀδικήματος τῆς καταπίεσεως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ μὴ φέρων χαρακτηριστῆρα δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὁ μὴ ἐξομολούμενος δι' εἰδικῶν ὁρισμῶν τῶν νόμων πρὸς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ἢ ὑπηρετάς ¹⁾).

Ἡ ἀξιόποινος ἐνέργεια τοῦ ὑποκειμένου πρέπει νὰ περιστρεφῇται εἰς τὴν παρ' ἰδιώτου εἰσπραξίν φόρων, δασμῶν, τελῶν, δικαιωμάτων χαρτοσήμου, δικαστικῶν ἐξόδων ἢ ἄλλων δημοσίων φόρολογημάτων. Ἡ εἰσπραξίς αὕτη πρέπει νὰ ᾖ παράνομος, καὶ ὡς τοιαύτη λογίζεται, ὅταν ὁ ἰδιώτης ἢ δὲν ὀφείλῃ παντάπασι τὸ εἰσπραχθὲν ποσόν, ἢ δὲν ὀφείλῃ ὁλόκληρον τὸ παρ' αὐτοῦ αἰτηθὲν καὶ ληφθῆναι. Ἐκτὸς δὲ τούτου σκοπὸς τῆς τοιαύτης παρανόμου εἰσπραξέως πρέπει νὰ ᾖ ἡ ὠφέλεια τοῦ ἐνεργήσαντος αὐτῇ. Ὅθεν ὡς ἔνοχος καταπίεσεως δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ ὑπάλληλος, ὅστις ἐκ πλάνης ὑπεχρέωσε πολίτην τινὰ εἰς καταβολὴν φόρου μὴ ὀφειλομένου ἢ ἀνωτέρου ποσοῦ τοῦ νομομισμένου, τὰ δὲ οὕτως εἰσπραχθέντα κατελόγισεν εἰς ὄφελος τοῦ Δημοσίου ταμείου ²⁾).

Ἐπὶ καταπίεσει καταδιώκεται καὶ τιμωρεῖται ὁ δημόσιος ὑπάλληλος, οὐ μόνον ὁσάκις αὐτοπροσώπως τὴν παράνομον εἰσ-

¹⁾ Τοιοῦτοι λ. χ. εἰσὶ κατὰ τὸ Διάταγμα τῆς 7 Φεβρ. 1835 περὶ καταδιώξεως τῶν καθυπερρεόντων οἱ μνηύτορες καὶ ποινήτορες. Κατὰ τὸν Νόμον ΣΟΖ' τῆς 7 Ἀπριλίου 1855 περὶ βεβαιώσεως καὶ εἰσπραξέως τῶν ἐγγείων φόρων (ἄρθρ. 72 καὶ 66) οἱ ἐπιστάται καὶ οἱ ἐπὶ τῆς βεβαιώσεως ὑπάλληλοι.

²⁾ Stenglein Commentar ἄρθρ. 376 n° 3. — Meves ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 1001. — Ὁ Γαλλικὸς ποιν. νόμος θεωρεῖ τὴν πρᾶξιν ἀξιόποινον, καὶ ὅταν τὰ καθ' ὑπέρβασιν ληφθέντα κατελογίσθησαν εἰς ὄφελος τοῦ δημοσίου ταμείου. Chauveau-Hélie Code Pénal I n° 1806.

πραξιν τῶν δημοσίων φορολογημάτων καὶ τελῶν ἐνήργησεν, ἀλλὰ καὶ ὁσάκις ἡ τοιαύτη παράνομος εἴσπραξις ἐγένετο ὑπὸ τῶν γραφείων ἢ συμβοηθῶν αὐτοῦ, ἐν γνώσει τοῦ ἰδίου καὶ πρὸς ὄφελος ἢ αὐτοῦ, ἢ τῶν ἐπιχειρησάντων τὴν εἴσπραξιν προσώπων. Ἄλλ' οἱ τοιοῦτοι συμβοηθοὶ ἢ γραφεῖς πρέπει νὰ ᾧσιν ὑπ' αὐτοῦ διωρισμένοι, οὐχὶ δὲ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀμέσως, ὅτε πᾶσα παρ' αὐτῶν παράνομος εἴσπραξις φόρων ἢ τελῶν, ἔστω καὶ ἐν γνώσει τοῦ προϋσταμένου γενομένη, ὁσάκις δὲν συντρέχουσιν οἱ ὅροι τῆς συναυτουργίας, δὲν συνεπιφέρει τὴν τιμώρησιν αὐτοῦ διὰ τῶν ἐν ἄρθρῳ 461 ὀριζομένων ποινῶν ¹⁾).

Ἀναγκαῖον καὶ ἀπαραίτητον μέσον πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς καταπίσεως δὲν θεωρεῖται ἡ ἀπάτη. Ἡ καταπίσις δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ καὶ ὅταν ὁ ἰδιώτης δι' οἴουδὴ ποτε τρόπου καταναγκάζεται εἰς τὴν πληρωμὴν μὴ ὀφειλομένου ἢ ἀνωτέρου τοῦ νομίμου τέλους, ἐν γνώσει ὧν, ὅτι τοιοῦτον δὲν ὀφείλει ²⁾. Ὅσάκις ἡ καταπίσις δὲν ἐκτελεῖται δι' ἀπάτης, ἡπιώτερον τιμωρεῖται ὁ ἐνοχος, διότι καὶ εὐκολώτερον τὸ ἀδίκημα ἀνακαλύπτεται, καὶ πιθανώτερα εἶναι ἡ καταδιώξις τοῦ ἐνόχου. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπιβάλλεται κατὰ τοῦ ἐνόχου ὑπαλλήλου φυλάκισις τριῶν μηνῶν μέχρι δύω ἐτῶν. Ἐπιτείνεται δὲ ἡ ποινὴ αὕτη, καταγινωσκομένης φυλακίσεως τοῦλάχιστον δύω ἐτῶν, ἔνεκα συρροῆς τριῶν καταπίσεων, ἢ ἔνεκεν ὑποτροπῆς. Ἄλλ' ὅμως ἐνδεχόμενον εἶναι πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἐκτελέσεως τῆς καταπίσεως νὰ γείνη χρῆσις ἀπάτης ἢ ψευδῶν παραστάσεων, ὅτε ἔνεκα τῆς συρροῆς τῶν ἀδικημάτων αὐστηρότερον τιμωρεῖται ὁ ἐνοχος διὰ τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς (ἄρθρ. 461).

¹⁾ Ἀπόρ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 151 τοῦ 1868.

²⁾ Οὕτω λ. χ. ἐάν ὑπάλληλός τις λαμβάνῃ τέλος ἀνώτερον τοῦ νομίμου, ἐπωφελοῦμενος τῆς σπουδῆς, ἣν ἔχει ὁ φορολογούμενος, ὅπως συλλέξῃ τὸ ταχύτερον τοὺς ἐν τοῖς ἄλωνίσις καρπούς αὐτοῦ, ἢ ἀπειλῶν τὸν φορολογούμενον ὅτι θέλει ὑποχρεώσει αὐτὸν ν' ἀπαριθμήσῃ καὶ νὰ ζυγίσῃ ἅπαντα τὰ ἐν κιβωτίσις ἀσφαλῶς ἐναποτεθειμένα τεμάχια εὐθράστων ἐμπορευμάτων κτλ.

Κατὰ τῶν βοηθῶν καὶ γραφῶν τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου καταγινώσκεται φυλάκισις δύω ἐτῶν, ἐκτὸς, καθ' ἃ ὀρίζει τὸ ἄρθρ. 462, «ἐὰν αἱ συνοδεύουσαι τὴν πράξιν περιστάσεις, ἐπαυξάνουσαι τὸ βάρος αὐτῆς, τὴν καθιστῶσι κακουργημα». Τοῦθ' ὅπερ δύναται νὰ συμβῇ, ἐὰν ἡ καταπίσις ἐγένετο δι' ἀπάτης, ἢ διὰ ψευδῶν πηραστάσεων, ὅτε ἐφαρμοστέα ἐστὶν καὶ κατ' αὐτῶν ἡ ποινὴ τῆς εἰρκτῆς κατὰ τὸ § 3 τοῦ ἄρθρ. 461.

Ἀναλύσαντες τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος τῆς καταπίσεως, δυνάμεθα ἤδη ἐπακριβῶς νὰ ὀρίσωμεν κατὰ τί διαφέρει ἀφ' ἐνὸς μὲν τῆς ἐκβιάσεως, τῆς ὑπὸ δημοσίου ὑπαλλήλου τελουμένης (ἄρθρ. 369), ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς δωροδοκίας.

Ἡ ἐκβίασις ἢ ὑπὸ δημοσίου ὑπαλλήλου διαπραττομένη εὐρυτέρως ἔχει διαστάσεις, περιλαμβάνουσα πᾶν οἰονδήποτε ὄφελος, οὗτινος τὴν ἀπόληψιν ἐπιδιώκει ὁ δημόσιος ὑπάλληλος, ἀπειλῶν τὸν πολίτην διὰ παρανόμου χρήσεως τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ ὡς δημοσίου λειτουργοῦ, ἐν ᾧ ἡ καταπίσις ἀναφέρεται εἰδικῶς μόνον εἰς τὴν εἰσπραξὶν φόρων, ἢ δασμῶν, ἢ τελῶν, εἴτε ἄνευ ἀπειλῆς δι' ἀπάτης, εἴτε δι' ἀπειλῆς οὐχὶ οἰονδήποτε ἐν γένει κακοῦ, ἀλλὰ μόνον τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένων μέσων κατὰ τῶν δυστροποῦντων φορολογουμένων.

Ἐπίσης ἡ καταπίσις διαφέρει τῆς δωροδοκίας οὐ μόνον ἐφ' ὅσον ἡ προσφορὰ τῶν δώρων γίνεται αὐθορμητῶς, ἢ δὲ πληρωμὴ τοῦ μὴ νομίμου τέλους ἢ φόρου κατ' ἀνάγκην καὶ ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου ¹⁾, ἀλλὰ καὶ διότι ἐπὶ μὲν τῆς δωροδοκίας τὰ προσφερόμενα ἀντικείμενα ὡς δῶρα εἰς τὸν δημόσιον ὑπάλληλον εἰσὶν ἐντελῶς ἀόριστα καὶ κατ' εἶδος καὶ κατὰ ποσὸν, ὁ δὲ προσδιορισμὸς αὐτῶν ἐξήρτηται ἐκάστοτε εἴτε ἐκ τῆς μονομεροῦς βουλήσεως τοῦ δωροδοκοῦντος ἰδιωτοῦ,

¹⁾ Chauveau-Hélie Code pénal I n° 1784. — Blanche Code pénal III § 378.

εἴτε ἐκ τῆς ἀμοιβαίας συναινέσεως ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἐν ᾧ ἐπὶ τῆς καταπίσεως, τὰ παρανόμως εἰσπραττόμενα ἀντικείμενα εἰσὶν ἐκ τοῦ νόμου ὠρισμένα, τοῦτέστιν ἢ χρήματα ἢ ἡ εἰς εἶδος τοῦ φορολογητέου ἀντικειμένου πληρωμὴ τοῦ φόρου, καὶ τὸ πρὸς αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου διαγραφομένην κλίμακα τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν φόρων ἢ τελῶν.

β) Ἀποσιώπησις τῆς ἰδίας συμμετοχῆς.

* Ἀρθρ. 465.

Δημόσιος ὑπάλληλος, τὸν ὅποσον διαφέρει τοσοῦτον ὑπόθεσις τις, ὥστε, κατὰ τοὺς ὅρους τῆς δικονομίας, δὲν δύναται νὰ ᾔηται δικαστῆς εἰς αὐτήν, καὶ ἀποσιωπῶν ταύτην τὴν γνωστὴν εἰς αὐτὸν σχέσιν πρὸς τὸ πρᾶγμα, ἐνεργεῖ μὲ δημόσιον χαρακτῆρα κατὰ δικαστικὴν (γρ. ἀμφισβητουμένην) ἢ ἐκούσιον δικαιοδοσίαν, κατὰ πολιτικὴν ἢ ποινικὴν δίκην, κατὰ διοικητικὴν ἢ ἀστυνομικὴν ὑπόθεσιν, τιμωρεῖται.—1) μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύω ἐτῶν, ἐὰν ἡ ἀποσιώπησις ἔγεινεν ἐπὶ σκοπῷ ἀθεμίτου ὠφελείας τοῦ ἰδίου ἢ ἄλλου τινός, ἢ πρὸς βλάβην τοῦ Κράτους, ἢ ὁποιοῦδήποτε ἰδιώτου.—2) μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον δύω ἐτῶν, ἐὰν, τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ὑπάρχοντος, κατωρθώθῃ ἡ μελετηθεῖσα ὠφέλεια, ἢ ἔγεινεν ἡ βλάβη, ἢ ὁ ἔνοχος ἐπλημμέλῃσεν καθ' ὑποτροπήν.

Οἱ ὅρισμοι τοῦ ἀρθρου 463, οἵτινες ἐλήφθησαν ἐκ τῶν Βαυαρικῶν νομοσχεδίων ¹⁾, συμπληροῦσι τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων

¹⁾ Βαυαρικῶν νομοσχεδίου 1821 ἀρθρ. 333. — 1827 ἀρθρ. 329. — 1831 ἀρθρ. 378.— Ἐν τῷ Βαυαρικῷ ποιν. νόμῳ τοῦ 1813 δὲν ὑπάρχει ἀντίστοιχος διάταξις. Ἐν τῷ Γαλλικῷ ποινικῷ νόμῳ διὰ τοῦ ἀρθρου 183 τιμωρεῖται ὁ δικαστικὸς ἢ διοικητικὸς ὑπάλληλος, ὅστις ἐκ (ΕΡΜΙΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ΄.) 22

48 τῆς πολιτικῆς καὶ 59 τῆς ποινικῆς δικονομίας, καὶ ἐπεκτείνουσι τὴν ἰσχὺν αὐτῶν καὶ εἰς ἄλλους ἐκτὸς τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων.

Κατὰ τοὺς ὅρους τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρ. 48 τῆς πολιτικῆς καὶ 59 τῆς ποινικῆς δικονομίας οἷοςδὴποτε δικαστικὸς ὑπάλληλος, συνειδῶς ἑαυτῷ λόγον ἐξαιρέσεως, καὶ αἰτηθείσης τῆς ἐξαιρέσεως αὐτοῦ, ἀρνεῖται τὴν ὑπαρξίν τοῦ τοιοῦτου λόγου, ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον εἴκοσι μέχρις ἑκατὸν δραχμῶν, εἰς ἀποζημίωσιν, εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων καὶ δύναται ποινικῶς νὰ καταδιωχθῇ. Πότε ἡ τοιαύτη ποινικὴ καταδίωξις αὐτοῦ γίνεται, ὀρίζει τὸ ἀρθρον 463, καθ' ὃ δεόν νὰ συντρέχωσιν αἱ ἐξῆς προϋποθέσεις.

1) Νὰ συμπεριλαμβάνηται μεταξὺ τῶν εἰδικῶς κατονομαζομένων προσώπων ἐν ἀρθροῖς 36 τῆς πολιτικῆς καὶ 51 τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἥτοι νὰ ᾖ πρόεδρος, δικαστής, πάρεδρος, εἰσαγγελεὺς, ἀντεισαγγελεὺς ἢ δικαστικὸς γραμματεὺς.

2) Νὰ ὑφίσταται οἷοςδὴποτε ἐκ τῶν λόγων τῆς ἐξαιρέσεως τῶν ἐν τοῖς ἀρθροῖς 36 πολιτικῆς καὶ 51 τῆς ποινικῆς δικονομίας μνημονευομένων, διότι τὸ ἀρθρ. 463 λέγον «νὰ μὴ δύναται νὰ ᾖ δικαστὴς κατὰ τοὺς ὅρους τῆς δικονομίας», ὑπονοεῖ τὴν τε πολιτικὴν καὶ τὴν ποινικὴν¹⁾.

φιλίας ἢ ἔχθρας ὀρμώμενος πρὸς τινὰ τῶν ἐνδιαφερομένων ἐκδίδει ὑπὲρ ἢ κατ' αὐτοῦ ἀπόφασιν. Ἐκ τῶν λίαν ἀτελῶν καὶ ἀορίστων ὁρισμῶν τοῦ ἀρθρου αὐτοῦ λαθὼν πιθανῶς ἀφορμὴν ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἀνέγραψεν εὐκρινέστερον καὶ εἰδικώτερον τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἀρθρ. 463.

1) Οἱ κατὰ τὰ ἀρθρ. 36 τῆς πολιτικῆς καὶ 51 τῆς ποινικῆς δικονομίας λόγοι τῆς ἐξαιρέσεως εἰσὶν

α') ἄμεσον ἢ ἔμμεσον συμφέρον, ἔστω καὶ πόρρωθεν, εἰς τὴν ὑπόθεσιν.

β') Συγγένεια εἰς ἀνιοῦσαν ἢ κατιοῦσαν γραμμὴν, ἢ ἐκ πλαγίου μέχρι τοῦ τετάρτου βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου, ἢ κηδεστία μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, ὡς καὶ ἡ ὑπαρξίς γάμου, ὑφισταμένου ἢ διαλυθέντος, ἢ μνηστείας.

3) Ἡ ἀποσιώπησις νὰ προέρχεται ἐκ δολίας προαιρέσεως, ἥς σκοπός ἐστίν ἀθέμιτος ὠφέλεια τοῦ ἰδίου ἢ ἄλλου τινός, ἡ βλάβη τοῦ Κράτους ἢ οἴουδ' ἂν ἰδιώτου.

Ἡ πραγματοποιήσις τοῦ τοιοῦτου σκοποῦ δὲν ἀποτελεῖ ὄρον συστατικὸν τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος, ὅπερ καὶ διὰ μόνης τῆς ἀποδείξεως τῆς ὑπάρξεως τῆς δολίας προαιρέσεως θεωρεῖται ὑφιστάμενον. Μόνον ὡς πρὸς τὴν διαβάθμισιν τοῦ ἀξιοποίνου διακρίνεται ἡ περίπτωσις, καθ' ἣν δὲν ἐπραγματοποιήθη ἡ ὠφέλεια, ὅτε ὁ ἔνοχος τιμωρεῖται διὰ φυλακίσεως τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, ἀπὸ τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν κατωρθώθη ἡ μελετηθεῖσα ὠφέλεια, ἡ ἐγεινεν ἡ βλάβη, ὅτε ἐπιτείνεται ἡ κατὰ τοῦ ἐνόχου καταγνωστέα ποινὴ εἰς φυλάκισιν τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν. Ἡ αὕτῃ ποινὴ ἐπιβάλλεται καὶ κατὰ τοῦ ἐνόχου ὑποτροπῆς, εἴτε ἐπραγματοποιήθη εἴτε μὴ ἡ σκοπούμενη βλάβη ἢ ὠφέλεια. Ἀλλ' ἐννοεῖται, ὅτι ἐν ἡ περιπτώσει πρόκειται περὶ τιμωρήσεως τοῦ ἐνόχου ἀδικήματος καθ' ὑποτροπὴν, ἡ πραγματοποιήσις τοῦ σκοποῦ τῆς βλάβης ἢ ὠφελείας χρησιμεύει ὡς λόγος ἐπιβαρύνσεως τῆς ποινῆς κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἀρθρ. 111 Π. Ν. ¹⁾).

γ') Ἰδιαιτέρᾳ φιλίᾳ, οἰκειότητι, σχέσις ἐξαρτήσεως, ἔρις, ἔχθρα.

δ') Οἰαδ' ἂν αὐτοῦ σύμπραξις προγενεστέρα εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως, εἴτε θαλασσίας συμβουλῆς ἢ γνωμοδοτήσεως, εἴτε ἀμέσως διεξαχθείσης ὑπ' αὐτοῦ ταύτης, εἴτε συνταχθείσης τῆς περὶ αὐτῆς ἀποφάσεως, εἴτε ἐνεργηθείσης τῆς ἀνακρίσεως κτλ.

ε') Ὑπόνοια ἐπὶ προσωποληψίᾳ ἔνεκα ὁμοδοχίας, ἡ ἔνεκα ἀθεμίτου μελλήσεως ἢ ἄλλης ἀθεμίτου πράξεως.

1) Ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ ἀρθροῦ 463 ἡδυνάτ' οἱ ἴσως νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι μόνον ἐν τῇ περιπτώσει τῆς § 2 αὐτοῦ, τοῦτέστι ὅταν ἐπραγματοποιήθη ἡ βλάβη ἢ ἡ ὠφέλεια, προβλέπεται ἡ τιμώρησις τῆς ὑποτροπῆς, ἀλλὰ τοιαύτη τις ἐρμηνεῖα καταστρέφει καὶ ὁλοκληρίαν τὴν τηρητέαν ἀναλογίαν ἐν τῇ διαβάθμισι τοῦ μέτρου τῆς ποινῆς. Ἐὰν ὑποθέσωμεν, ὅτι μόνον ἐπὶ τοῦ πραγματοποιηθέντος σκοποῦ τῆς βλάβης ἢ ὠφελείας προβλέπεται εἰδικῶς καὶ τιμωρεῖται ἡ ὑποτροπὴ διὰ

Ὡς εἵπομεν ἄνωτέρω, οἱ ὅρισμοι τοῦ ἄρθρου 463 ἐφαρμόζονται οὐ μόνον κατὰ τῶν δικαστῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ παντὸς οἰουδῆποτε δημοσίου ὑπαλλήλου, ὅστις ἀποσιωπᾷ τοὺς ἐν ἄρθροις 36 τῆς πολιτικῆς καὶ 51 τῆς ποινικῆς δικονομίας μνημονευομένους λόγους τῆς ἐξαίρεσεως, καὶ ἐπιχειρεῖ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ εἰς διοικητικὴν τινὰ ἢ ἀστυνομικὴν ὑπόθεσιν, καθ' ἣν ὥφειλε νὰ ἀπέχῃ ἕνεκα τῶν τῆς ἐξαίρεσεως λόγων.

6) Συμμέθεξις εἰς πράγματα, μὴ συμβιβαζόμενα μετὰ τὰ ἔργα τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας.

Ἄρθρ. 464.

Μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ δύο ἐτῶν καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν ἑκατὸν μέχρι διακοσίων δραχμῶν τιμωρεῖται πᾶς δημόσιος ὑπάλληλος ἢ ὑπηρέτης, ὅστις κατ' εὐθεϊαν ἢ πλαγίως, φανερώς ἢ κρυφίως, καὶ ἰδίως προστησάμενος ἢ ὑποβαλὼν ἄλλους, ἔλαβε χρηματικὸν ἢ ἄλλο ὅποιονδῆποτε ὄφελος εἰς πληστειριασμοὺς, μισθώσεις, ἢ ἄλλας ἐργολαβίας, τῶν ὁποίων εἶχε τὴν διοίκησιν, ἐφορείαν, ἢ διεύθυνσιν, ἢ περὶ τῶν ὁποίων ἐχρεώσται νὰ φροντίζῃ καθ' ὃν χρόνον ἐπεχείρησε τὴν πράξιν.

Ἄρθρ. 465.

Ἡ εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ὠρισμένη ποινὴ καταγινώσκεται καὶ εἰς τοὺς λαμβάνοντας κατ' εὐθεϊαν ἢ πλαγίως, φανερώς ἢ κρυφίως ὅποιονδῆποτε ὄφελος ἢ μετοχὴν

τῆς αὐτῆς ποινῆς, δι' ἣς καὶ ἡ κατὰ πρῶτον γενομένη ἐκτέλεσις τῆς πράξεως ὅλως περιττὴ καὶ ἄσκοπος ἐξελέγχεται ἢ τοιαύτη διατάξις τοῦ νόμου.

εἰς ὑπόθεσιν, καθ' ἣν χρεωστοῦσι νὰ πληρῶνωσιν ἢ νὰ διαγράψωσι τὴν πληρωμὴν χρημάτων, νὰ καταστρώνωσιν ἢ νὰ ἐπιθεωρῶσι τοὺς λογαριασμοὺς, ἢ νὰ συνεργῶσιν εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν αὐτῶν.

**Ἀρθρ. 466.*

Πᾶς ἀρχηγὸς στρατιωτικὸς, νομάρχης, ἢ ἑπαρχος, ὅστις φανερώς ἢ κρυφίως, κατ' εὐθείαν ἢ πλαγίως λαμβάνει κατὰ τὸν τόπον ἢ τὴν ἐπαρχίαν, ὅπου ἐκτελεῖ τὰ δημόσια χρέη του, ὅποιανδήποτε ἰδιαιτέραν μετοχὴν εἰς ἐμπόριον σίτου, ἀλεύρου, ὀσπρίων, ὀρύζης, οἴνου, ἢ ἄλλων ποτῶν, τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν τριακοσίων μέχρι ἐξακισχιλίων δραχμῶν. ἐνταυτῷ δὲ ἀποφασίζεται καὶ ἡ δήμευσις τῶν εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦτο προσδιωρισμένων ταμιευμάτων. — Ἐξαίρεται τοῦ κανόνος ἡ πώλησις καρπῶν φυομένων εἰς ἴδιον ἄγρον ἢ κτῆμα.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁρισμῶν τῶν ἀρθρῶν 175 καὶ 176 τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου ἀνεγράφησαν οἱ ὁρισμοὶ τῶν ἀρθρ. 464—466 τοῦ ἡμετέρου ποινικοῦ νόμου ¹⁾, δι' ὧν ἐπὶ σκοπῷ προλήψεως ἐνδεχομένων καταχρήσεων πρὸς ζημίαν τῶν τε ἰδιωτῶν καὶ τοῦ κράτους, τιμωροῦνται οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι οἱ λαμβάνοντες συμμετοχὴν εἰς ἐπιχειρήσεις ²⁾ μὴ συμβιβάζομένας μὲ τὰ ἔργα τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν. Αἱ τοιαῦται ἐπιχειρήσεις διακρίνονται εἰς δύο γενικωτέρας κατηγορίας. Εἰς

¹⁾ Ἐν τῷ Βαυαρικῷ νόμῳ τοῦ 1813. ὡς καὶ ἐν τοῖς νομοσχεδίοις δὲν ὑπάρχουσιν ἀντίστοιχοι διατάξεις πρὸς τιμώρησιν τοῦ τοιοῦτου ἀδικήματος.

²⁾ Ἡ ἐν τῇ γερμανικῇ ἐπιγραφῇ τοῦ τίτλου αὐτοῦ λέξις «*Ge-schäfte*» δηλοῖ ἀκριβέστερον μεταφραζομένη «ἐπιχειρήσεις» καὶ οὐχὶ «πράγματα» ὡς ἔχει ἐν τῷ ἐλληνικῷ κειμένῳ.

τὴν πρώτην ὑπάγονται ἐπιχειρήσεις ἢ πράξεις, τῶν ὁποίων τὴν ἐποπτεῖαν, τὴν διεύθυνσιν καὶ τὸν ἔλεγχον ἔχουσιν ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων αὐτῶν οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, περὶ αὐτῶν δὲ πραγματεύονται τὰ ἄρθρα 464 καὶ 465. Εἰς τὴν δευτέραν αἱ ἐμπορικαὶ ἐπιχειρήσεις ὠρισμένων ἀντικειμένων αἱ παρ' ὠρισμένων προσώπων διενεργούμεναι, περὶ ὧν προνοεῖ τὸ ἄρθρον 466.

Διερευνῶντες τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀδικήματος ἐν ἑκατέρᾳ τῶν κατηγοριῶν παρατηροῦμεν ὅτι·

Α') Κατὰ τὰ ἄρθρ. 464 καὶ 465, ὑποκείμενον τοῦ ἀδικήματος ἐστὶν ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ἢ ὑπηρέτης, εἰς ὃν κατὰ τοὺς ὀργανικοὺς νόμους τῆς ὑπηρεσίας, ἢ διαχειρίζεται, ἐπιβάλλεται τὸ καθήκον νὰ ἐπιβλέπῃ ἢ νὰ διεξάγῃ πλειστηριασμοὺς, μισθώσεις, ἢ ἐργολαβίας, νὰ πληρώνῃ, ἢ νὰ ἐπεθεωρῇ, ἢ νὰ ἐξελέγχῃ τοὺς λογαριασμοὺς ὑποθέσεώς τινος ¹⁾. Ἡ ἀξιόποινος ἐνέργεια τοῦ τοιοῦτου ὑπαλλήλου συνίσταται εἰς τὴν ἀπόλαυσιν χρηματικῆς ὠφελείας ἢ οἰουδήποτε ἄλλου κέρδους, ἢ ἡ συμμετοχὴ αὐτοῦ εἰς τὰς τοιοῦτου εἵδους πράξεις, γενόμενῃ ἢ φανερῶς, ἢ κρυφίως, ἢ ἀπ' εὐθείας ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἢ διὰ παρενθέτων προσώπων.

Τὸ ποσὸν τοῦ κέρδους ἢ τῆς χρηματικῆς ὠφελείας, ἢ τὸ μερίδιον τῆς μετοχῆς, ὅπερ λαμβάνει ὁ ὑπάλληλος, δὲν ἔχει σημασίαν τινὰ ὡς πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν ἢ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως, ἅτινα ἔγκεινται κυρίως ἐν τῇ ἀθετήσει τῶν ἐπιβεβλημένων καθηκόντων καὶ ἰδίως τῆς ὑποχρέωσως, ὅπως διατηρῇ ἀκεραίαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνεργείας καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν εἰς τὰς ἀποφάσεις, δι' ἀπα-

¹⁾ Οὕτω λ.χ. ὁ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλος, ὅστις κατὰ τὸ ἄρθρ. 975 πολ. δικ. δὲν δύναται νὰ προσφέρῃ οἰονδήποτε τιμὴν οὐδὲ νὰ κατακυρώσῃ εἰς ἑαυτὸν τὸ πλειστηριαζόμενον κτῆμα. Ὁ οἰκονομικὸς ἔφορος ἄρ. Διάταγμα τῆς 27 Ἰουνίου 1858 περὶ καθηκόντων τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων καὶ τῶν παρ' αὐτοῖς ὑπαλλήλων ἄρθρ. 1 § δ'. Οἱ παρὰ τῷ ἐλεγκτικῷ συνεδρίῳ ἐλεγκταὶ κτλ.

χῆς ἀπὸ πάσης ἰδιωφελοῦς ἀναμίξεως εἰς ἐπιχειρήσεις καὶ ὑποθέσεις ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ὑπαγο-
μένας.

Ὡς εἵπομεν, ἡ συμμετοχὴ τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου εἰς τὰς ἀπαγορευομένας αὐτῷ πράξεις δύναται νὰ γείνη καὶ δι' ὑποβολῆς ἐτέρου προσώπου. Ὅθεν γεννᾶται τὸ ζήτημα, ἐὰν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ σύμπραξις τοῦ τοιοῦτου προσώπου ἀξιοποι-
νος, καὶ ποῖον κυρίως φέρει χαρακτῆρα. Οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς δίστανται περὶ τὴν λύσιν αὐτοῦ, καὶ τινες μὲν ἀποφαίνον-
ται, ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου προεστὼς πάντῃ ἀνεύ-
θυνός ἐστι, διότι ὡς πρὸς αὐτὸν, μὴ ὄντα ὑπάλληλον, ἡ ἐπι-
χειρήσεις οἷας δῆποτε τῶν ἐν ἀρθρῷ 464 μνημονευομένων πρά-
ξεων, οἷον προσφορᾶς ἐπὶ πλειστηριασμῶν, μισθώσεως, ἢ ἐργο-
λαβίας δὲν φέρει ἀξιοποινον χαρακτῆρα¹⁾. ἀλλ' ὀρθότερα εἶναι ἀναμφισβητήτως ἡ τῶν ἀντιδοξούντων γνώμη, καθ' ἣν ὁ ἐν
γνώσει ἐπιχειρῶν, ὡς προεστὼς τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, τὴν ἐνέργειαν οἷαςδῆποτε τῶν ἐν ἀρθρῷ 464 μνημονευομένων πρά-
ξεων ὡς συνεργὸς αὐτοῦ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ, παρέχων τὴν ἀπαραιτήτως ἀπαιτουμένην πρὸς διεκπεραίωσιν τῆς πράξεως συνδρομὴν, καὶ ὡς τοιοῦτός ἐστι τιμωρητέος²⁾.

Ἡ ἀπόλαυσις τῆς χρηματικῆς ἢ πάσης ἄλλης ὠφελείας πρέπει νὰ γείνη καθ' ὃν χρόνον ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων αὐτοῦ εἶχε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς διοικήσεως, ἐφορείας, ἢ διευθύνσεως τῶν πλειστηριασμῶν, μισθώσεων, ἢ ἄλλων ἐργολαβιῶν. Ὅθεν ὡς ἔνοχος τοῦ ἀδική-
ματος δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ ὑπάλληλος, περὶ οὗ ἐβε-
βαιώθη, ὅτι πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τὴν ἐφορείαν ἢ διεύθυνσιν μισθώ-
σεως ἢ ἐργολαβίας εἶχε λάβει συμμετοχὴν τινὰ εἰς αὐτάς.

¹⁾ Chauveau-Hélie Code pénal I n° 1821.

²⁾ Carnot Commentaire art. 175 n° 9.—Blanche Code pénal III § 399.—πρὸς. καὶ Berner Lehrb. § 111 σελ. 202.—Geyer ἐν Holtzen-
dorff's Handb. II σελ. 395.

Ἡ κατὰ τοῦ ἐνόχου ἐπιβλητέα ποινή ἐστὶ φυλάκισις τὸ πολὺ δύο ἐτῶν καὶ χρηματικὴ ποινή ἑκατὸν μέχρι διακοσίων δραχμῶν.

Β') Κατὰ τὸ ἄρθρ. 466, ὑποκείμενον τοῦ ἀδικήματος εἰσὶν οἱ στρατιωτικοὶ ἀρχηγοί, οἱ νομάρχαι ἢ οἱ ἐπαρχοί, οἵτινες ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας ἢ τῆς περιφερείας τῆς ὑπαγομένης εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν, λαμβάνουσιν οἰανδήποτε μετοχὴν εἰς ἐμπορίον σίτου, ἀλεύρου, σπέρμιον, ὀρύζης, οἴνου ἢ ἄλλων ποτῶν ¹⁾. Ἀποῦ ῥητῶς ἐν τῷ νόμῳ διαγράφονται τὰ ἀντικείμενα τοῦ ἐμπορίου, ἔπεται, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογὴ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 466 εἰς ἄλλα παραπλησίας φύσεως ἀντικείμενα, καθόσον μάλιστα κύριος σκοπὸς τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 466 ἦν ἡ ἀπαγόρευσις, οὐχὶ ἀπολύτως τῆς ἐμπορίας, ἀλλὰ τοιούτων ἀντικειμένων, ἅτινα χρησιμεύουσι πρὸς θεραπείαν τῶν πρωτίστων ἀναγκῶν τῶν πολιτῶν, ἢ δὲ ἀνάμιξις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτῶν ἢ δύνατο νὰ ἐπιφέρῃ τὴν συγκέντρωσιν εἰς ὀλίγων χεῖρας, νὰ καταστήσῃ αὐτὰ μονοπώλιον αὐτῶν καὶ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ὑπερτίμησιν τῆς ἀξίας ²⁾. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ῥητῶς ὀρίζεται ἐν τῷ ἄρθρῳ 466, ὅτι δὲν ὑπάγεται εἰς τὰς ἀπαγορευτικὰς αὐτοῦ διατάξεις ἡ πώλησις καρπῶν παραγομένων ἐκ τῶν κτημάτων τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος ὑπαλλήλων.

Ἡ συμμετοχὴ τῶν εἰρημένων ὑπαλλήλων λογιζέται ἀξιοποῖνος, εἴτε φανερῶς γενομένη, εἴτε κρυφίως, εἴτε ἀπ' εὐθείας εἴτε πλαγίως δι' ἄλλων προσώπων. Τὸ μέγεθος τῆς συμμετοχῆς καὶ τὸ εἶδος, οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν, οὐδ' ἡ ἐκ τῆς

¹⁾ Παραπλησίαν διάταξιν εὐρίσκομεν καὶ ἐν τῇ Ῥωμ. νομοθεσίᾳ ὅρ. Lex 46 § 2 (49.14 de jur. fisci). «Quod a praeside, seu procuratore vel quolibet alio in ea provincia, in qua administrat, licet per suppositam personam, comparatum est, infirmato contractu vindicatur, et aestimatio ejus, fisco infertur; nam et navem in eadem provincia, in qua quis administrat, aedificare prohibetur».

²⁾ Chauveau-Hélie Code Pénal. I. n° 1829.

τοιαύτης συμμετοχῆς πραγματοποίησις τῆς προσδοκωμένης ὠφελείας θεωρεῖται ὡς ὅρος τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος, πρὸς ὑπαρξιν τοῦ ὁποίου ἀρκεῖ ἡ βεβαίωσις μόνη τῆς συμμετοχῆς.

Κατὰ τῶν ἐνόχων τοῦ ἀδικήματος καταγινώσκεται χρηματικὴ ποινὴ τριακοσίων μέχρι ἐξακισχιλίων δραχμῶν, καὶ συγχρόνως διατάσσεται ἡ δήμευσις τῶν διὰ τὴν ἀθέμιτον ἐμπορίαν ὑπαρχόντων ταμιευμάτων. Ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ἡ τοιαύτη δήμευσις δὲν δύναται νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς τὰ μερίδια τὰ ἀνήκοντα εἰς ἕτερα πρόσωπα, μεθ' ὧν συνεταιρίσθη ὁ στρατιωτικὸς ἀρχηγός, ὁ νομάρχης, ἢ ὁ ἑπαρχός, ὅσακις δὲν δύνανται ὡς συνεργοὶ τῆς πράξεως νὰ χαρακτηρισθῶσι καὶ νὰ τιμωρηθῶσι.

2) Κατάχρησις τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς.

Ἄρθρ. 467.

Δημόσιοι ὑπάλληλοι, ὑποβάλλοντες ἐν γνώσει ἀθῶόν τινα εἰς ἀνάκρισιν, τιμωροῦνται μὲ τὴν ποινὴν τῆς ψευδοῦς καταμηνύσεως (ἄρθρ. 334).—Με τὴν ποινὴν ταύτην συνάπτεται καὶ ἡ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἀποβολή.

Ἄρθρ. 468.

Δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἵτινες, ἐναντίον τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας των, παραλείπουσιν ἀνάκρισιν τινα, ἀνήκουσαν εἰς αὐτοὺς, ἢ αὐτογινώμονως, ἄνευ ἀποφάσεως, ἀπολύουσι τῆς ἀνακρίσεως τοὺς κατηγορηθέντας, ἂν φέρονται οὕτως ἐξ ἰδιοτελοῦς σκοποῦ, ἢ κατὰ συνεννόησιν μὲ τὸν εἰς ἀνάκρισιν ὑποβλητέον, ἢ ἐπ' ὠφελείᾳ ἢ βλάβῃ τρίτου τινός, τιμωροῦνται, — 1) μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν, ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀνακρίσεως ᾖ κακούργημα. — 2) μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, ἐὰν τὸ ἀντικείμενον ᾖ πλημμέλημα. —

3) με φυλάκισιν δύο ἐβδομάδων μέχρι τριῶν μηνῶν, ἢ με χρηματικὴν πεινὴν τοῦλάχιστον πεντήκοντα δραχμῶν, ἐὰν ᾗται παῖσμα ἢ πειθαρχικὴ παράβασις.

ἄρθρ. 469.

Με φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐξ μηνῶν τιμωρεῖται πᾶς δημόσιος ὑπάλληλος, ὅστις, παρὰ τὰς εἰς τὸν ποινικὸν νόμον διατεταγμένας περιπτώσεις, καὶ με ὀλιγορίαν τῶν νομίμων διατυπώσεων, εἰσέρχεται ὡς τοιοῦτος εἰς ἰδιώτου οἰκίαν, ἄκοντος τοῦ κατέχοντος αὐτήν.

ἄρθρ. 470.

Με φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν τιμωροῦνται ἐπιστάται ταχυδρομείων, ἢ ἄλλοι δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἵτινες ἢ μόνοι ὑπεξαίρουν, ἢ ἀνοίγουν τὰς εἰς τὸ ταχυδρομεῖον ἐμπειστευμένους ἐπιστολὰς ἢ συνεργοῦν εἰς τοῦτο.

ἄρθρ. 471.

Ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, οἵτινες, ἄνευ εὐλόγου αἰτίας ἀναβάλλουσι πλέον τῶν εἰκοσιτεσσάρων ὥρῶν τὴν πρώτην ἐξομολόγησιν τοῦ ἐπὶ τινι κατηγορίᾳ κρατηθέντος, ἐὰν τοῦτο προέρχεται ἐκ μίσους, μνησικακίας, ἰδιοτελείας, ἢ ἄλλου ἀθεμίτου συμφέροντος, ἢ ἐὰν ἡ ἀναβολὴ διήρκεσε πλέον τοῦ ἐνὸς μηνός, τιμωροῦνται με φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν.

ἄρθρ. 472.

Αἰκίαι ἐπενεχθεῖσαι εἰς κατηγορουμένους ἢ μάρτυρας παρ' ἀνακριτῶν (γρ. ἀνακριτικῶν) ἢ ἀστυνομικῶν ὑπαλλή-

λων, ἐὰν δι' αὐτῶν ἐκθιάζεται (γρ. ἐκθιασθῇ) ἄθῳος εἰς τὸ νὰ ὁμολογήσῃ τι, ἢ μάρτυς εἰς τὸ νὰ ψευδομαρτυρήσῃ, τιμωροῦνται. — 1) μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον δύω ἐτῶν, ἐὰν ἡ τοιαύτη ἐκθίασις ἔγεινε, προκειμένου λόγου περὶ κακουργήματος. — 2) μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύω ἐτῶν, ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ πλημμελήματος. — 3) μὲ φυλάκισιν δύω ἐβδομάδων μέχρι τριῶν μηνῶν, ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ πειθαρχικῆς παραβάσεως ἢ πταίσματος.

* *Αρθρ. 473.*

Κλήτορες δικαστηρίων, ἔφοροι δεσμοκτηρίων ἢ δεσμοφύλακες, οἵτινες ὑβρίζουν (γρ. φέρονται ὑβριστικῶς) ἢ αἰκίζουσιν τοὺς φυλακισμένους, τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν ἐνὸς μηνὸς μέχρι δύω ἐτῶν, ἀναγκρῆτικοί δὲ ἢ ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι, τὰ αὐτὰ πράττοντες, υποβάλλονται εἰς φυλάκισιν τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν.

* *Αρθρ. 474.*

Δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἵτινες αὐτογνωμόνως καὶ ἐν γνῶσει τῆς παραβάσεως τῶν ὁρίων τῶν καθηκόντων των ἐκδίδουσι ποινικὰς ἀποφάσεις, ὑπαγομένας εἰς τὴν ἀρμοδιότητα ἄλλης ἀρχῆς, ἐκτελοῦσιν ἐν γνῶσει τὴν ποινικὴν ἀπόφασιν κατ' ἄλλον παρὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἰδίᾳ ἀπόφασις διαγράφει τρόπον, ἐπιβάλλουσι ποινὴν μὴ συμπεριλαμβανομένην εἰς τὰ παρὰ τοῦ νόμου ὀριζόμενα εἶδη τῶν ποινῶν· νομάρχαι, οἵτινες ἐπὶ τῆς ἐνεργείας ἢ τῆς διαρκείας τῆς ἐκτάκτου στρατιωτικῆς δίκης δὲν φυλάττουσι τοὺς περὶ ποινικῆς διαδικασίας ὠρισμένους κανόνας· εἰσαγγελεῖς καὶ ἄλλοι ὑπάλληλοι, οἵτινες, ἀποφασισθείσης τῆς ἐκτάκτου στρατιωτικῆς δίκης, ἢ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως

αὐτῆς, γίνονται ἐν γνώσει ἢ ἐκ προθέσεως ἔνοχοι παρανόμου διαγωγῆς, ἐὰν ἔμεινεν ἀτελεσφόρητος ἡ ἔνεκα τούτου καταγνωσθεῖσα εἰς αὐτοὺς πειθαρχικὴ ποινὴ, τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, ἐὰν δὲ συμβῇ καὶ ἐκ νέου ὑποτροπῇ, καθ' ὅσον αὕτη εἶναι δυνατὴ, μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον ἑνὸς ἔτους.

**Αρθρ. 475.*

Δημόσιος ὑπάλληλος, ὅστις, μηδεμιᾶς οὔσης τελεσιδικίου ἀποφάσεως, ἢ ἐκδοθείσης τῆς ἀπολυούσης ἀποφάσεως, ἐκτελεῖ αὐθαρέτως ποινὴν κατὰ τινος, τιμωρεῖται· 1) μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν, ἐὰν ἡ ἐκτελεσθεῖσα ἦτο ποινὴ κακουργήματος· — 2) μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, ἐὰν ἦτο ποινὴ πλημμελήματος· — 3) μὲ φυλάκισιν δύο ἐβδομάδων μέχρι τριῶν μηνῶν, ἐὰν ἦτο ποινὴ πειθαρχικῆς παραβάσεως ἢ πταίσματος.

I) Ἐν γένει.

Ἐν ᾧ ὁ Βαυαρικὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1813 ἐχαρακτήριζεν ἐν τοῖς ἀρθροῖς 359 καὶ 450—453 ὡς κατὰχρησιν τῆς ποινικῆς ἐξουσίας (*Missbrauch der Strafgewalt*) διαφόρους παραβάσεις τῶν ἀνακριτικῶν καὶ δικαστικῶν μόνον ὑπαλλήλων, ἀναφερομένας εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς κατηγορίας κατὰ τινος, τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἀνακρίσεων, καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων, τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1822 συνεχῶνεν εἰς τοιαύτας ἀξιοποίνους πράξεις ἐν τῇ γενικωτέρᾳ ἐννοίᾳ τοῦ ἀδικήματος τῆς καταχρήσεως τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς (*Missbrauch der Amtsgewalt*), περὶ οὗ πραγματεύεται ἐν τοῖς ἀρθροῖς 330—341. Ὡς τοιαύτην χαρακτηρίζει τὴν καταπίεσιν, τὴν συμμέθεξιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων εἰς πράξεις, μὴ συμβιβαστέας

πρὸς τὰ ἔργα τῆς δημοσίας αὐτῶν ὑπηρεσίας, καὶ τὴν ἀθέτησιν τῶν καθηκόντων τῶν ἀνακριτικῶν καὶ δικαστικῶν ὑπαλλήλων περὶ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀνακρίσεως καὶ τὴν διαχείρισιν τῆς ποινικῆς ἐξουσίας.

Τὸ νομοσχέδιον τοῦ 1827 διετήρησε μὲν τὴν γενικὴν ἐπωνυμίαν τοῦ ἀδικήματος τῆς καταχρήσεως τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς, ἀλλ' ὑπὸ τὸν τίτλον αὐτὸν ὑπῆγαγε μόνον τὰς παραβάσεις τῶν καθηκόντων τῶν ἀνακριτικῶν καὶ δικαστικῶν ὑπαλλήλων, ὅσαι σχετίζονται πρὸς τὴν ἀνάκρισιν ἢ ἐκδίκασιν ποινικῆς τινος ὑποθέσεως, ἢ πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων (ἄρθρ. 330—335). Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν παρατηροῦμεν, ὅτι εἰς τὴν κατ' ἰδίαν κατὰταξιν τῶν τοιούτων ἀξιολογῶν πράξεων ἠκολούθησε τὴν σειρὰν τῶν διαφορῶν σταδίων τῆς ποινικῆς διαδικασίας.

Ἐκ τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρ. 330—336 τοῦ νομοσχεδίου τοῦ 1827 ἡρανίσθη ὁ νόμος ἡμῶν τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἀρθρ. 467—475, ἐξ ὧν μόνον τὰ ἀρθρ. 469 καὶ 470 ἐλήφθησαν ἐκ τῶν ἀντιστοίχων ἀρθρῶν 184 καὶ 187 τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου.

II) Εἰδικαὶ περιπτώσεις.

Αἱ εἰδικαὶ περιπτώσεις τῆς καταχρήσεως τῆς ἐξουσίας τῶν ἀνακριτικῶν καὶ δικαστικῶν ὑπαλλήλων, αἱ δὲ νόμος ἡμῶν προσεῖς εἰσὶν :

α') Ἡ παράνομος ἐνέργεια ἀνακρίσεων.

Περὶ αὐτῆς πραγματεύεται τὸ ἀρθρ. 467, δι' οὗ ἔνοχοι τοῦ ἀδικήματος κηρύσσονται ἐν γένει οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἀλλ' ὥς τοιούτους θεωρητέον μόνον τοὺς ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων αὐτῶν δυναμένους νὰ ἐνεργήσωσιν ἀνάκρισιν, τουτέστι τοὺς ὑπαλλήλους τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας καὶ τοὺς ἀνακριτὰς, καὶ ἐκ τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων ἐκείνους, ὅσοι δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι διοικητικὴν ἀνάκρισιν, διότι ἐν τοιαύτῃ μόνον περιπτώσει

ἡ παράνομος ἐνέργεια αὐτῶν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς κα-
τάχρησις τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς. Ἐὰν τοὺναντίον οἱ ὑποβα-
λόντες τινὰ εἰς ἀνάκρισιν δὲν ἔχουσιν, ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς
ὑπηρεσίας, ἢν διαχειρίζονται, τὸ δικαίωμα τοῦ ἐνεργεῖν ἀνακρί-
σεις, καὶ ὅμως ἐπελήφθησαν τοιούτων, ἡ πρᾶξις αὕτη ἀποτελεῖ
ἀντιποίησιν ἀρχῆς καὶ ὡς τοιαύτη ἐστὶ τιμωρητέα (ἀρθρ. 231¹).
Οἱ τοιοῦτοι ὑπάλληλοι, ἵνα ᾧσιν ἀξιόποιοι, πρέπει νὰ ἐπιχει-
ρήσωσι τὴν ἐνέργειαν ἀνακρίσεως ἐκ δολίας προαιρέσεως. Ὁ
νόμος οὐδεμίαν ποιεῖ διάκρισιν μεταξὺ προεισαγωγικῆς ἢ κυ-
ρίας ἀνακρίσεως, ὅθεν ἡ διεξαγωγή οἰασθήποτε ἐξ αὐτῶν εἶναι
ἐπίσης ἀξιόποιος, ὡς καὶ ἡ ἐνέργεια διοικητικῶν ἀνακρίσεων,
ὅσαίς ὁ νόμος ἐπιτρέπει τοιαύτας. Δολίαν δὲ προαίρεσιν πα-
ραδέχεται ὁ νόμος ὑπάρχουσαν, ὅταν ὁ πολίτης ὑποβάλληται
εἰς ἀνάκρισιν ἐν γνώσει τῆς ἀθωότητος αὐτοῦ. Ποῖος ὁ σκοπὸς
τῆς τοιᾶσδε δολίας προαιρέσεως, ἂν ἡ βλάβη τοῦ εἰς ἀνάκρισιν
ὑποβαλλομένου, ἢ ἡ ὠφέλεια τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, ἢ τρί-
του τινός, δὲν ἐξετάζεται.

Ὁ ἐνοχος τοῦ ἀδικήματος τιμωρεῖται διὰ τῆς ποινῆς τῆς
ψευδοῦς καταμηνύσεως. Ἀλλ' ἐὰν λάθωμεν ὑπ' ὅψιν τοὺς ὀρι-
σμοὺς τοῦ ἀρθρ. 334 ποιν. νόμου (Νόμ. ἐξουδ. 27), παρατηροῦ-
μεν, ὅτι ἡ κατὰ τοῦ ἐνόχου ἐπιβλητέα ποινὴ ὀρίζεται ἐπὶ τῇ
βάσει τῆς διὰ τῆς ψευδοῦς μηνύσεως προσαφθείσης τῷ ἀδίκῳ
κατηγορηθέντι πράξεως²). Ἐνταῦθα ὅμως ἐνδέχεται νὰ μὴ
ὑπάρχῃ τοιαύτη ψευδοῦς μήνυσις, ὅθεν ὡς βάσις πρὸς προσ-
διορισμὸν τῆς ποινῆς δεῖον νὰ ληθῇ ὑπ' ὅψιν ὁ χαρακτηρ
τῆς πράξεως κατὰ τὴν ἀπαγγελθεῖσαν τῷ εἰς ἀνάκρισιν ὑπο-
βληθέντι κατηγορίαν, ἢ καθόσον ἐξάγεται ἐκ τῶν ἀνακρίσεων,
ὧν ἐπελήφθησαν οἱ δικαστικοὶ ἢ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι.

¹) Oppenhoff Strafgesetzb. ἀρθρ. 344 n° 1. — Stenglein Com-
mentar ἀρθρ. 379 n° 1.

²) Τομ. Α' σελ. 495.

Κατὰ τοῦ ἐνόχου μετὰ τῆς ποινῆς συνάπτεται καὶ ἡ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἀποβολή.

6') Ἀθέμιτος παράλειψις τῆς ἀνακρίσεως
καὶ αὐτογνώμων ἀπόλυσις τῶν κατηγορουμένων.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 468 ἐνοχοὶ τοῦ τοιοῦτου ἀδικήματος καθίστανται οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἵτινες κατὰ παράβασιν τῶν ἑαυτῶν καθηκόντων·

1) Παραλείπουσιν ἀνάκρισιν τινα, ἣν ὀφείλουσι νὰ ἐπιχειρήσωσιν ¹⁾. Καὶ ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν λέξιν ἀ ν ά κ ρ ι σ ι ς ἐννοεῖται ἡ τε προεισγωγικὴ καὶ ἡ κυρία, τὴν ὁποίαν κατὰ τοὺς εἰδικοὺς ὁρισμοὺς τῆς ποινικῆς δικονομίας ὀφείλουσι νὰ ἐπιχειρήσωσιν οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, εἴτε αὐτεπαγγέλτως, εἴτε συνεπεῖα μηνύσεως γενομένης εἰς αὐτούς ²⁾.

Ὁ μόνον δὲ ἡ καθ' ὁλοκληρίαν παράλειψις τῆς ἐπιχειρήσεως προεισγωγικῆς ἢ κυρίας ἀνακρίσεως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑπαγόμενη εἰς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρ. 468, ἀλλὰ καὶ ὠρισμένων ἀνακριτικῶν πράξεων, εἴτε αὐταὶ σκοπὸν ἔχουσι τὴν ἐξιχνίασιν τοῦ ἀδικήματος, εἴτε χρησιμεύουσι πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου ³⁾. Ὡς παράλειψις τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ διακοπὴ τῆς ἀρξαμένης ἤδη ἀνακρίσεως.

2) Ἀπολύουσιν τοὺς κατηγορουμένους τῆς ἀνακρίσεως αὐτο-

¹⁾ Τὸ κείμενον τοῦ ἄρθρ. 468 λέγει «ἀ ν ή κ ο υ σ α ν αὐ τ ο ῖ ς» ὅπερ δὲν δηλοῖ ἀκριβῶς τὴν σημασίαν τῶν λέξεων τοῦ Γερμανικοῦ κειμένου «eine ihnen obliegende Untersuchung».

²⁾ Ποιν. δικ. ἄρθρ. 156, 157, 158, 184, 187. — Häberlin Criminalrecht IV σελ. 430.

³⁾ Ὁ Βυχαρικός Ποιν. νόμος τοῦ 1813 (ἄρθρ. 455) ἐχαρακτήριζεν ἐνόχον τῆς πράξεως μόνον τὸν ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον τὸν παραλείποντα τὴν ἀνάκρισιν καταμνησθέντων ἀδικημάτων, ὅθεν δὲν ἐθεωρεῖτο ἐφαρμοστέα ἡ διάταξις αὐτοῦ εἰς τὰς εἰδικὰς τῆς ἀνακρίσεως πράξεις· ὁρ. Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. σελ. 362.

γνωμόνως ἄνευ ἀποφάσεως. Ἡ διάταξις αὕτη κυρίως ἀναφέρεται εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐγένετο ἡ σύλληψις ἢ προφυλάκισις τῶν κατηγορουμένων καὶ οὗτοι παρὰ τὸν νόμον ἀπολύονται ¹⁾).

Ἡ ἐνέργεια τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου κατ' ἀμφοτέρας τὰς εἰρημένους περιπτώσεις πρέπει νὰ πηγάζῃ ἐκ τῆς δολίας προαιρέσεως, καὶ σκοπὸς αὐτῆς νὰ ᾖ ἡ ἰδιοτέλεια τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, ἢ ἡ ὠφέλεια τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντος, μεθ' οὗ εὐρίσκετο εἰς συνεννόησιν, ἢ ἡ ὠφέλεια ἢ βλάβη τρίτου τινός.

Ἡ κατὰ τοῦ ἐνόχου ἐπιβλητέα ποινὴ διαβαθμίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ χαρακτῆρος τῆς πράξεως, περὶ ἧς ἔδει νὰ ἐνεργηθῇ ἢ ἀνάκρισις. Ὅθεν, εἰ μὲν φέρει χαρακτῆρα κακουργήματος, καταγινώσκεται ποινὴ φυλακίσεως τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν, εἰ δὲ πλημμελήματος, ἐπιβάλλεται φυλάκισις τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, εἰ δὲ πταίσματος ἢ πειθαρχικῆς παραβάσεως, φυλάκισις δύο ἐβδομάδων μέχρι τριῶν μηνῶν, ἢ χρηματικὴ ποινὴ τοῦλάχιστον πεντήκοντα δραχμῶν.

γ') Παραβίασις τοῦ ἀσύλου τῆς κατοικίας.

Ὑπὲρ τοῦ ἀσύλου τῆς κατοικίας τοῦ πολίτου, τὸ ὁποῖον ἀνακηρύττει τὸ ἄρθρ. 12 τοῦ Συντάγματος ²⁾, οὐδεμία πραγ-

¹⁾ Οὕτω λ. χ. ἐὰν ἀνακριτὴς τις διατάξῃ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ φυλακισθέντος πρὸ τῆς ἐκδόσεως βουλευμάτων τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου. Ποιν. δικ. ἄρθρ. 259. — Ἡ ἐὰν ἀνακριτικὸς τις ὑπάλληλος τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως τοῦ κατηγορουμένου, ὅστις ὀφείλει, ἀφοῦ βεβαιώσῃ τὴν ταυτότητα αὐτοῦ (Ποιν. δικ. ἄρθρ. 219, 225, 226) νὰ παραπέμψῃ αὐτὸν εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰσαγγελεῖα ἢ τὸν ἀνακριτὴν, ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα, ἄνευ νομίμου λόγου, ἢ ἐὰν κλητὴρ τις ἢ δεσμοφύλαξ ἄνευ ἐντολῆς τοῦ εἰσαγγελέως, τοῦ ἀνακριτοῦ, ἢ ἀποφάσεως τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου ἀπολύῃ τὸν συλληφθέντα ἢ προφυλακισθέντα (Ποιν. δικ. ἄρθρ. 227, 259).

²⁾ Ἡ κατοικία ἐκάστου εἶναι ἄσυλος. Οὐδεμία κατ' οἶκον ἔρευνά ἐνεργεῖται, εἰ μὴ μόνον ὅταν κατ' ὅπως ὁ νόμος διατάσσῃ.

ματική ἐγγύησις ἤθελεν ὑπάρχει, ἐὰν ἐν τῷ ποινικῷ νόμῳ δὲν ὠρίζετο εἰδικῶς ἡ τιμώρησις τῶν παραβιάζόντων αὐτό. Καὶ διὰ μὲν τῶν ἀρθρ. 193 καὶ 201 τοῦ Ποιν. νόμου τιμωρεῖται ἡ ἀυθαίρετος εἰσβολὴ εἰς τὴν κατοικίαν πολίτου τινὸς, ἡ παρ' οὐδενὸς ποσώπου γενομένη, διὰ δὲ τοῦ ἀρθρ. 469 προβλέπεται ἡ περίπτωσις τῆς ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων αὐτογνώμονος εἰσόδου εἰς οἰκίαν τινὰ κατὰ παράβασιν τῶν ὁρισμῶν τῶν κειμένων νόμων ¹⁾).

Ὡς οὐσιώδεις ὄροι τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως λογίζονται·

1) Ἡ εἰς τὴν κατοικίαν πολίτου τινὸς εἰσόδος τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου ὑπὸ τὴν τοιαύτην αὐτοῦ ἰδιότητα, τοὔτεστι πρὸς ἐνέργειαν πράξεως ἀναγομένης πράγματι εἰς τὰ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ καθήκοντα, ἡ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐνεργείας τοιαύτης τινὸς πράξεως. Ὅθεν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 469 προβλεπομένην περίπτωσιν δὲν ὑπάγεται ὁ δημόσιος ὑπάλληλος, ὅστις μόνος ἢ μετ' ἄλλων εἰσβάλλει εἰς τὴν κατοικίαν πολίτου ἐκ λόγων ἀνεξαρτήτων καὶ ἀσχέτων πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ, ὁ τοιοῦτος δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ, ἀναλόγως τῶν περιστάσεων τῶν συνοδουσῶν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, ἔνοχος ἢ τῆς διαταράξεως τῆς κοινῆς εἰρήνης (ἀρθρ. 193), ἢ τῆς διαταράξεως τῆς οἰκιακῆς εἰρήνης (ἀρθρ. 201).

2) Ἀκοντος τοῦ κατέχοντος αὐτήν. Τὸ ἀξιοποῖνον ἐπομένως τῆς πράξεως αἴρεται, ὥσάν τις ὁ δημόσιος ὑπάλληλος δύναται νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ κατόχου τῆς οἰκίας δ' οἰονδήποτε λόγον, ἢ ὅτι ἐλάβε προηγουμένως τὴν ἄδειαν αὐτοῦ, ἢ ὅτι ὁ κάτοχος δὲν ἀντέστη, οὐδὲ παρεκώλυσε τὴν εἰσόδον αὐτοῦ, ῥητῶς ἢ σιωπηλῶς συναινέσας· διότι σκοπὸς τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρου 469 εἶναι ἡ ἀπαγόρευσις καὶ τιμώρησις τῆς

¹⁾ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου ἀρθρ. 184. — Γερμανικῆς αὐτοκρατορικῆς ἀρθρ. 342.

ἐναντίον τῆς βουλῆσεως τοῦ κατόχου οἰκίας τινὸς εἰσόδου εἰς αὐτὴν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ¹⁾).

3) Ἐκτὸς τῶν διατεταγμένων περιπτώσεων καὶ κατὰ παράθεσιν τῶν ὀριζομένων ὑπὸ τῶν νόμων διατυπώσεων ²⁾). Αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ εἰσοδὸς εἰς τὴν κατοικίαν τινὸς ἐπιτρέπεται τοῖς δημοσίοις ὑπαλλήλοις ὀρίζονται, ἐν μέρει μὲν ὑπὸ τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἥτις εἰδικῶς διαγράφει αὐτάς ὡς καὶ τὰς διατυπώσεις, καθ' ἃς ἐνεργεῖται ἡ κατ' οἶκον ἐρευνα ³⁾· ὡς καὶ ὑπὸ τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἥτις περιέχει εἰδικὰς διατάξεις περὶ τῆς κατασχέσεως πραγμάτων ἐντὸς οἰκῶν, ὧν ὁ κάτοχος ἀρνεῖται ν' ἀνοίξῃ τὰς θύρας (Πολ. δικ. ἄρθρ. 907)· καὶ περὶ τῆς συλλήψεως ἐντὸς οἰκίας προσώπων, ὧν διετάχθη ἡ προσωπικὴ κράτησις (Πολ. δικ. ἄρθρ. 1006), ἐν μέρει δὲ ὑπὸ εἰδικῶν νόμων ἐπιτρεπόντων εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις τὴν εἰσοδὸν εἰς τὴν κατοικίαν τῶν πολιτῶν πρὸς ἐνεργεῖαν εἰδικῶν τῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καθηκόντων ⁴⁾. Ἐκτὰ τοῦ κηρυχθέντος ἐνόχου παραβάσεως τοῦ

¹⁾ Τοιαύτην ἐρμηνείαν δίδουσιν εἰς τὴν ἀντίστοιχον φράσιν τοῦ ἄρθρ. 184 τοῦ Γαλλ. ποιν. νόμου «contre le gré de celui-ci» οἱ ἐρμηνεύται αὐτοῦ Chauveau-Hélie Code pénal I n° 1909.

²⁾ Τὸ Γερμανικὸν κείμενον λέγει «außer den im Gesetze vorgeschriebenen κτλ. ὅθεν περιτεύει ἡ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ κείμενῳ προσθήκη «εἰς τὸν ποινικὸν» νόμον.

³⁾ Ποιν. δικ. ἄρθρ. 169 ἐπομ. Κωνσταντοπούλου Ἑρμηνεία Ποιν. δικ. τόμ. Α'. § 611. ἐπομ. καὶ τοῦ ἡμετέρου Ἑγχειριδίου περὶ ποιν. δικονομίας § 97 ἐπομ.

⁴⁾ Διάταγμα 10 Ἰουλίου 1836 περὶ τῶν εἰς τὰ δάση γινομένων ἀνομημάτων (ἄρθρ. 4), δι' οὗ ἐπιτρέπεται ἡ κατ' οἶκον ἐρευνα εἰς τοὺς ὀχυροφύλακας, ὅρ. καὶ Διάταγμα 31 Δεκεμβρ. 1836 περὶ προφυλάξεως τῶν δενδροφυτειῶν ἄρθρ. 10 καὶ 11 περὶ ἀγροφυλάκων. — Κανονισμοῦ Χωροφυλακῆς (29 Ὀκτωβρ. 1833) ἄρ. 98, 100, ἐπομ. — Νόμου ΚΒ. (25 Νοεμβρ. 1845) περὶ ὑγειονομικοῦ ὀργανισμοῦ ἄρθρ. 34. — Νόμου ΡΚΣΤ. (13 Μαρτ. 1849) περὶ διοικητικῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἄρθρ. 6. — Διατάγματος 18 Αὐγούστου 1861 περὶ ἀρμο-

αούλου τῆς οἰκίας καταγινώσκεται φυλάκισις τὸ πολὺ ἐξ μηνῶν.

δ') Παραβιάσις τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἐπιστολῶν,
καὶ ὑπεξαίρεσις αὐτῶν.

Πρὸς προστασίαν τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἐπιστολῶν, ὅπερ δια-
κηρύττει τὸ ἄρθρ. 20 τοῦ Συντάγματος, ἀνεγράφη ἡ διάταξις
τοῦ ἄρθρ. 470, ἣτις ἐλήφθη, ὡς εἴρηται, ἐκ τοῦ ἄρθρ. 187 τοῦ
Γαλλικοῦ ποιν. νόμου, καὶ δι' ἧς τιμωροῦνται οἱ ἐπιστάται τῶν
ταχυδρομείων ἢ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ¹⁾, οὔτινες ἢ αὐτοὶ οὐ-
τοι ὑπεξαίρουσιν ἢ ἀνοίγουν τὰς εἰς τὸ ταχυδρομεῖον παρὰδο-
θείσας ἐπιστολάς, ἢ συνεργοῦν εἰς τὴν ὑπεξαίρεσιν ἢ ἀποσφρά-
γισιν αὐτῶν. Διερευνῶντες τοὺς περὶ ὑπεξαίρεσέως ὁρισμοὺς τοῦ
ἡμετέρου νόμου εἶδομεν, ὅτι ἐν ἄρθρ. 394 εἰδικῶς προβλέπεται,
καὶ τιμωρεῖται ἡ ὑπεξαίρεσις, ἡ ὑπὸ δημοσίου ὑπαλλήλου γε-
νομένη εἰς ἔγγραφα παρεκτικὰ δικαιώματος, ἢ εἰς ἄλλα κινητὰ
πράγματα, τὰ ὅποια διεπιστεύθησαν εἰς αὐτὸν καθὼς δημόσιον
ὑπάλληλον πρὸς φύλαξιν, διαχείρισιν, διανομὴν ἢ παρὰδο-
σιν εἰς ἄλλην ἀρχὴν ἢ εἰς ἰδιώτην. Αἱ ἐπιστολαί, καὶ
ἐὰν μὴ θεωρηθῶσιν ὡς ἔγγραφα παρεκτικὰ δικαιώματος, ἐν ᾧ
πολλάκις δύνανται νὰ φέρωσι καὶ τοιοῦτον χαρακτήρα, ἀναμ-
φισβητήτως συμπεριλαμβάνονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν κι-
νητῶν πραγμάτων ²⁾, γεννᾶται ἐπομένως τὸ ζήτημα εἰς ποῖον

διότητος τῆς ἀστυνομίας, τοῦ φρουραρχείου, τῆς χωροφυλακῆς καὶ
τῶν πυροσβεστῶν κατὰ τὰς πρὸς κατάσβεσιν τῶν πυρκαϊῶν ἐνεργείας
ἄρθρ. 5, κτλ.

¹⁾ Ἡ διαστολὴ ἡ μεταξὺ τῶν ταχυδρομικῶν ἐπιστατῶν καὶ τῶν
λοιπῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐμφαίνει, ὅτι ὁ νόμος θεωρεῖ ἁξιόποιον
τὴν πρᾶξιν ἐκτελουμένην ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, οὐ μόνον ἐν τῇ
ἐννασχέσει τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀνεξαρ-
τήτως αὐτῆς διὰ καταχρήσεως τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς, ἣν διαχειρί-
ζεται. *Blanche Code pénal III § 471.*

²⁾ *Arrêt de la Cour de Cassation 2 Avril 1864 n° 84. — Blanche
Code pénal III § 473.*

ἐκ τῶν δύο ἄρθρων τοῦ ποινικοῦ νόμου ὑπάγεται κυρίως ἡ παρὰ τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου ὑπεξαίρεσις αὐτῶν ἐπὶ σκοπῷ ἰδιοποιήσεως ἢ παραχωρήσεως εἰς ἄλλους, ; καὶ ποία ἡ σχέσηις τοῦ ἄρθρ. 395 πρὸς τὸ ἄρθρ. 470 ; Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ φρονοῦμεν, ὅτι πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὰς ἐξῆς περιπτώσεις*

1) Ἐὰν ἡ ὑπεξαίρεσις συνίσταται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου ἀφαίρεσιν τῆς ἐπιστολῆς ἐπὶ σκοπῷ εἴτε τῆς ἀποσφραγίσεως, ὅπως γνωσθῇ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, ἢ ὅπως μὴ περιέλθῃ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, τότε ἐφαρμοστέον ἐστὶν τὸ ἄρθρ. 470, ὃ περὶ δίκῳς προβλέπει καὶ τιμωρεῖ τὴν πράξιν¹⁾).

2) Ἐὰν ἡ ὑπεξαίρεσις καὶ ἀποσφράγισις τῆς ἐπιστολῆς ἐγένετο, διότι ὁ ταχυδρομικὸς ὑπάλληλος ἐγίνωσκεν, ἢ ὑπέθετεν, ὅτι ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὑπάρχουσι χρήματα ἢ ἔγγραφα ἀξίας χρηματικῆς ἢ παρεκτικῆς δικαιοματίων, ἢ διότι αὕτη ἡ ἐπιστολὴ ἀπετέλει ἔγγραφον παρεκτικὸν δικαιοματίων²⁾, τότε ὑπάρχει συρροὴ ἀδικημάτων, τοῦ ἀδικήματος τῆς ὑπεξαίρεσεως ὡς διαγράφεται ἐν τῷ ἄρθρ. 395, καὶ τοῦ διὰ τοῦ ἄρθρ. 470 προβλεπομένου, ὁ δὲ ἐνοχὸς ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τοῦ ἄρθρ. 395, ἥτοι ἐὰν ἡ ἀξία ἢ ἡ τιμὴ τοῦ νοσφισθέντος πράγματος δὲν ὑπερβαίνει τὰς πεντακοσίας δραχμὰς, θέλει τιμωρηθεῖ διὰ τῆς ἐν ἄρθρ. 470 ὀριζομένης ποινῆς ὡς βαρυτέρας, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς περιπτώσεσιν, ἥτοι ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ νοσφισθέντος ἀντικειμένου ᾖ ἢ ἀνωτέρα τῶν πεντακοσίων δραχμῶν κτλ. διὰ τῶν

¹⁾ Ἐὰν ἡ ἀποσφράγισις τῆς ἐπιστολῆς ἐγένετο, ὅπως γνωστοποιηθῶσιν εἰς ἄλλους τὰ ἐν αὐτῇ περιεχόμενα, καὶ ἐνταῦθεν προέκυψε βλάβη εἰς ἰδιωτὴν ἢ ὥφελος εἰς τὸν ὑπάλληλον, συντρέχει τὸ ἀδίκημα τοῦ ἄρθρ. 452 περὶ παραδίσεως τῆς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἀπαιτουμένης ἐχευμένης, ὅπερ ὅμως, ὡς ἡπιώτερον τιμωρούμενον, συγχωνεύεται ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 470 προβλεπομένῳ.

²⁾ Ἐὰν λ. χ. εἰς τὸν κομιστὴν αὐτῆς ἐχορηγήτο πίστωσης ὠρισμένου ποσοῦ, ἢ ἀνεγνωρίζετο ἡ ὑπαρξίς ἀπαιτήσεως κτλ.

ἐν ἄρθρῳ 395 ὁριζομένων ποινῶν τῆς εἰρκτῆς ἢ τῶν προσκαίρων δεσμῶν, ἐὰν ἤθελε συγχρόνως τραπῇ εἰς φυγὴν ¹⁾).

ε') Ἀδικαιολόγητος ἀναβολὴ τῆς ἐξετάσεως τοῦ συλληφθέντος κατηγορουμένου.

Τὸ ἄρθρον 471 προνοεῖ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἀναβάλλουσι τὴν πρώτην ἐξέτασιν τοῦ συλληφθέντος καὶ κρατουμένου πλέον τῶν εἰκοσιτεσσάρων ἄνευ εὐλόγου αἰτίας. Χαρακτηρίζει δὲ ἀξιόποινον καὶ τιμωρεῖ τὴν τοιαύτην ἀναβολήν, ἐὰν προῆλθεν ἐκ μίσους, μνησικαχίας, ἰδιοτελείας ἢ ἄλλου ἀθεμίτου συμφέροντος, ἢ ἐὰν ἡ ἀναβολὴ διήρκεσε πλέον τοῦ ἐνὸς μηνός.

Ὡς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους (Untersuchungsbeamte) ἐννοεῖ τὸ ἄρθρον 471 ἅπαντας τοὺς ὑπαλλήλους τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, εἰς οὓς ὁ νόμος ἀνέθηκε τὸ καθῆκον τῆς ἐξετάσεως τῶν συλληφθέντων κατηγορουμένων, ὅθεν διὰ τὴν ὁρίσωμεν ἀκριβῶς τὰς περιπτώσεις τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ δέον νὰ προστρέξωμεν εἰς τὰς σχετικὰς διατάξεις τῆς ποινικῆς δικονομίας.

Ἡ σύλληψις τῶν ὑπαιτίων αὐτοφώρου ἐγκλήματος, φέροντος χαρακτῆρα ἢ κακουργήματος, ἢ πλημμελήματος, ἢ πταίσματος τιμωρουμένου διὰ κρατήσεως, ἐπιτρέπεται οὐ μόνον ἅπασιν ἀνεξαιρέτως τοῖς ἀνακριτικοῖς ὑπαλλήλοις, ἀλλὰ καὶ παντὶ οἴῳ δῆποτε πολίτῃ. Δὲν ἀπαιτεῖται δὲ πρὸς ἐνέργειαν αὐτῆς ἡ ἐκδοσις ἐντάλματος συλλήψεως ²⁾). Τοῦναντίον ἐπὶ τῶν μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἀδικημάτων ἡ σύλληψις τῶν ὑπόπτων δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐναργηθῇ εἰ μὴ μόνον δι' ἡτιολογημένου ἐντάλματος

¹⁾ Chauveau-Hélie Code pénal I n° 1772. 1993. — Dalloz Forfaiture n° 55.

²⁾ Ποιν. δικ. ἄρθρ. 140. 159. 209. — Συνταγ. ἄρθρ. 5. — Οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι δύνανται ἐπὶ τοῦ αὐτοφώρου ἐγκλήματος νὰ ἐκδώσωσι καὶ ἐντάλμα συλλήψεως. Ποιν. δικ. ἄρθρ. 210.

τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅπερ πρέπει νὰ κοινοποιηθῇ εἰς τὸν συλλαμ-
θανόμενον κατὰ τὴν στιγμήν τῆς συλλήψεως ¹⁾).

Ἐπὶ τῶν αὐτοφώρων ἐγκλημάτων, ἐφ' ὧν, ὡς εἵπομεν, ἐπι-
τρέπεται νὰ ἐνεργηθῇ ἡ σύλληψις τῶν ὑπαιτίων συνεπειᾶ ἐντάλ-
ματος συλλήψεως τῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας
ἢ καὶ ἄνευ τοιοῦτου, ἐὰν ἡ πράξις, δι' ἣν ἐγένετο ἡ σύλληψις
φέρῃ χαρακτῆρα πταισματος, ὁ συλληφθεὶς ἐξετάζεται παρα-
χρῆμα, καὶ μετὰ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας τὸ πολὺ εἰσάγεται εἰς
δίκην ἢ ἀπολύεται ²⁾).

Ἡ ἐξέτασις αὐτοῦ δεόν νὰ γείνη ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων πρὸς
ἀνάκρισιν τῶν πταισμάτων ὑπαλλήλων, καὶ τοιοῦτοί εἰσι κατὰ
τὸ ἄρθρ. 135 ποιν. δικ. οἱ ἀστυνόμοι, οἱ δήμαρχοι ἢ δημαρ-
χικοὶ πάρεδροι κτλ. ὅθεν, ἐὰν οὗτοι κατὰ παράβασιν τοῦ ἄρθρ.
140 ποιν. δικονομίας, ἐρίζοντες ὅτι ἡ ἐξέτασις τῶν ἐπὶ πται-
σμασι συλληφθέντων δεόν νὰ γείνη παραχρῆμα, ἀναβάλλωσι
ταύτην πλεόν τῶν 24 ὥρων ἕνεκα μίσους, μνησικαχίας, ἰδιοτε-
λείας, ἢ ἄλλου ἀθεμίτου συμφέροντος, καθίστανται ἐνοχοὶ τῆς
διὰ τοῦ ἄρθρου 471 τιμωρουμένης πράξεως.

Ἐὰν ἡ σύλληψις ἐνηργήθῃ ἕνεκα πλημμελήματος ἢ κακουργή-
ματος, ὁ συλληφθεὶς προσάγεται ἐντὸς 24 ὥρων εἰς τὸν εἰσαγ-
γελέα, ὅστις ὀφείλει τὸ ταχύτερον νὰ παραπέμψῃ αὐτὸν εἰς
τὸν ἀνακριτὴν ἢ νὰ τὸν ἀπολύσῃ ³⁾).

¹⁾ Ποιν. δικ. ἄρθρ. 210. 218. — Ἐκδίδεται δὲ τοιοῦτον ἐντάλμα συλ-
λήψεως ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅσάκις ὁ κατηγορούμενος ἐπὶ κακουργήματι
ἢ ἐπὶ πλημμελήματι, δι' ὃ ἐπιτρέπεται ἡ προφυλάκισις αὐτοῦ (Ποιν.
δικ. ἄρθρ. 208. 207), λαθὼν τὴν κλήσιν πρὸς ἐμφάνισιν ἐνώπιόν του
ἀπειθεῖ. Ποιν. δικ. ἄρθρ. 197. 211.

²⁾ Ποιν. δικ. ἄρθρ. 140.

³⁾ Ποιν. δικ. ἄρθρ. 159. Ὡς παρατηρεῖ ὁ Κωνσταντόπουλος (Ἑρμην.
Ποιν. δικ. τόμ. Α' § 569) τὸ ἄρθρ. 159 δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ κα-
ταργηθὲν ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος, ἐρίζοντες, ὅτι ὁ συλληφθεὶς
ἕνεκα αὐτοφώρου ἢ μὴ ἐγκλήματος προσάγεται εἰς τὸν ἀρμοδίον ἀνα-
κριτὴν, διότι, ἐὰν ὡς τοιοῦτον παραδεδωγμένον μόνον τὸν παρά τῷ δικῇ

Ἐπομένως, ἐὰν ὁ Εἰσαγγελεὺς, εἰς τὴν κατὰ τὸ ἄρθρ. 159 Ποιν. δικονομίας προσήχθῃ ὁ συλληφθεὶς κατηγορούμενος, καὶ τὸν ὁποῖον ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ καὶ μετὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ ἢ ν' ἀπολύσῃ ἢ νὰ παραπέμψῃ εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ἀναβάλλῃ τὴν ἐξέτασιν αὐτὴν ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου πλέον τῶν εἰκοσιτεσσάρων ὥρων, καὶ ἡ ἀναβολὴ αὕτη προῆλθεν ἐκ τινος τῶν ἐν τῷ ἄρθρ. 471 μνημονευομένων λόγων, δύναται ἐπὶ παραβάσει αὐτοῦ νὰ καταδικασθῇ ¹⁾).

Ἐπὶ τῶν μὴ ἐπ' αὐτοφώρῳ συλλαμβανομένων τὸ τῆς συλλήψεως ἔνταλμα ἐκδίδεται, ὡς εἴπομεν, ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ²⁾). Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ Συντάγματος ὁ κρατηθεὶς προσάγεται ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸν ἀρμόδιον ἀνακριτὴν, ὅστις ὀφείλει ἐντὸς τοῦ πολὺ τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς του, εἴτε ν' ἀπολύσῃ αὐτὸν, εἴτε νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως. Διὰ τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ τοῦ Συντάγματος ἐτροποποιήθησαν ἐν μέρει αἱ σχετικαὶ διατάξεις τῆς ποινικῆς δικονομίας, καὶ ἰδίως τὸ ἄρθρ. 212 αὐτῆς, καθ' ὃ ὁ ἀνακριτὴς ὤφειλεν ἐντὸς 24 ὥρων νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ κρατηθέντος, καὶ μετ' αὐτὴν ἢ ν' ἀπολύσῃ αὐτὸν, ἢ νὰ ἐκδώσῃ ἔνταλμα φυλακίσεως. Σκοπὸς τῆς καθιερώσεως τῶν εἰρημένων διατάξεων τοῦ Συντάγματος ἦν ἡ πρόληψις πάσης ἀδικαιολογήτου ἀναβολῆς τῆς ἐξετάσεως τοῦ κρατηθέντος, καὶ ἡ ἀποτροπὴ τῶν γενομένων ἐν τῷ παρελθόντι καταχρήσεων διὰ τῆς παρατάσεως τῆς κρατήσεως, ὅθεν πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τοιοῦτου σκοποῦ πρέ-

στηρίψω τῶν πλημμελειοδικῶν τὰ ἀνακριτικὰ καθήκοντα ἐκπληροῦντα δικαστήν, καταστρέφονμεν καθ' ὅλοκληρίαν τὴν ὅλην οἰκονομίαν τῆς ποινικῆς ἡμῶν δικονομίας. Τότε καὶ ἐπὶ τῶν πταισμάτων, ἐπειδὴ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος οὐδεμίαν ποιεῖ διάκρισιν τοῦ εἶδους τῶν κολασίμων πράξεων, ὁ κατὰ τὸ ἄρθρ. 140 συλληφθεὶς ἔδει νὰ προσάγῃται εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ὅπερ ὅλως ἄτοπον.

¹⁾ Ἡ τοιαύτη ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελεως ἐξέτασις τοῦ κατηγορουμένου ἀνήκει εἰς τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν κατὰ τὸ ἄρθρ. 156 Ποιν. δικ.

²⁾ Ποιν. δικ. ἄρθρ. 210.

πει νὰ συνδυάσωμεν τοὺς ἐν τῷ 5 ἄρθρῳ τοῦ Συντάγματος ὁρισμοὺς πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρ. 212 ποιν. δικ. καὶ νὰ διακρίνωμεν πρῶτον τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ σύλληψις τοῦ καθ' οὗ ἐξεδόθη τὸ ἔνταλμα ἐγένετο, ἐν ᾧ τόπῳ ἐδρεύει ὁ ἀνακριτὴς, ἐν δὲ τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἐξέτασις τοῦ κρατηθέντος δέον νὰ γείνη ἐντὸς 24 ὥρων ἀπὸ τῆς συλλήψεως κατὰ τὸ ἄρθρ. 212 Ποιν. δικ. καὶ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἢ ν' ἀπολυθῇ ἢ νὰ ἐκδοθῇ ἔνταλμα φυλακίσεως· δεύτερον τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ σύλληψις ἐνηργήθη ἐκτὸς τῆς ἑδρας τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅτε ἄνευ ἀναβολῆς ὁ συλληφθεὶς πρέπει νὰ προσαχθῇ εἰς τὸν ἀνακριτὴν, καὶ ἐντὸς 24 ὥρων ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς αὐτοῦ νὰ ἐξετασθῇ, ἐντὸς δὲ τριῶν ἡμερῶν ἢ ν' ἀπολυθῇ ἢ νὰ ἐκδοθῇ ἔνταλμα φυλακίσεως¹⁾. Ἐὰν ἐπομένως ὁ ἀνακριτὴς ἀναβάλῃ ἄνευ λόγου τὴν ἐξέτασιν τοῦ κρατηθέντος πέραν τῶν 24 ὥρων ἀπὸ τῆς συλλήψεως αὐτοῦ, ἐν ᾧ περιπτώσει αὕτη ἐνηργήθη, ἐν ᾧ τόπῳ ἐδρεύει ἡ ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς τοῦ συλληφθέντος, ἐὰν ἡ σύλληψις ἐγένετο ἐκτὸς τῆς

¹⁾ Ἐὰν παραδεχθῶμεν, ὅτι διὰ τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος καθ' ὁλοκληρίαν κατηργήθη τὸ ἄρθρ. 212 Ποιν. δικ. ὡς φρονεῖ ὁ Κωνσταντόπουλος Ἑρμ. Ποιν.δικ. τομ. Α'. § 584, καὶ ὅτι ὅταν ἡ σύλληψις τοῦ κατηγορουμένου ἐγένετο ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ ἀνακριτοῦ ἡ ἐξέτασις αὐτοῦ δύναται νὰ γείνη καὶ μετὰ παρέλευσιν τῶν 24 ὥρων, ἀφαιροῦμεν σπουδαίαν ἐγγύησιν ὑπὲρ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, ἣτις προϋπῆρχε τοῦ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος. Τὸ ἀόριστον τοῦ χρόνου τῆς κρατήσεως τοῦ συλληφθέντος μετὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅπερ περιώρισε τὸ σύνταγμα διὰ τῆς καθιερώσεως τῆς τριήμερου προθεσμίας, μεταφέρομεν εἰς τὸ πρὸ τῆς ἐξετάσεως αὐτοῦ στάδιον, καθόσον μάλιστα αἱ λέξεις τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Συντάγματος ἄνευ ἀναβολῆς εἰσὶν λίαν ἐλαστικαὶ ἀπέναντι τῆς ὀρισμένης προθεσμίας τοῦ ἄρθρ. 212 τῆς Ποιν. δικονομίας, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ προσαγωγή τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὸν ἀνακριτὴν δύναται πολλάκις ἄνευ ἀνάγκης ἕνεκα ἀδασίμων λόγων νὰ παραταθῇ. Διὰ τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Συντάγματος, ὡς ἐκ τῶν κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτοῦ ἀγορεύσεων ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει ἐμφαίνεται, ἐπεζητήθη ἡ καθιέρωσις νέων ἐγγυήσεων οὐχὶ δὲ ἡ κατάργησις προϋφισταμένων.

ἔδρας τοῦ ἀνακριτοῦ, καθίσταται ἔνοχος τῆς διὰ τοῦ ἄρθρ. 471 ὀριζομένης ποινῆς, ἐὰν καὶ οἱ λοιποὶ ὄροι τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ συντρέχωσιν.

Ἐπίσης τὸ ἄρθρον 471 ἐφαρμόζεται κατὰ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, εἰς οὓς δυνάμει τῶν ἄρθρων 225 καὶ 226 τῆς ποινικῆς δικονομίας ἀνατίθεται ἡ ἐξέτασις τῶν συλληφθέντων ἐκτὸς τῆς ἔδρας τοῦ ἐκδόντος τὸ ἐνταλμα τῆς συλλήψεως ἀνακριτοῦ, καὶ οἵτινες ὀφείλουσι νὰ βεβαιώσωσι τὴν ταυτότητα τοῦ συλληφθέντος καὶ τὸ ἔγκυρον τοῦ τόπου τοῦ ἐντάλματος, δι' οὗ ἐγένετο ἡ σύλληψις.

Ἡ δευτέρα περίπτωσις τοῦ ἄρθρου 471 προβλέπουσα τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐξετάσεως τοῦ κατηγορουμένου πλέον τοῦ ἐνὸς μηνὸς δὲν δύναται νὰ συμβῇ, διότι κατὰ τὸ ἄρθρ. 5 τοῦ Συντάγματος, ἐὰν μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως δὲν ἐκδοθῇ ἐνταλμα φυλακίσεως ὁ συλληφθεὶς ἀπολύεται αὐτοδικαίως.

Ἡ κατὰ τοῦ ἐνόχου καταγνωστέα ποινὴ ἐστὶ φυλάκισις τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν. Πρὸς ταύτη δὲ δύναται νὰ καταδικασθῇ ὁ ἔνοχος καὶ εἰς ἀποζημίωσιν καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων. (Ποιν. δικονομίας ἄρθρ. 235).

ς') Ἐκβιάσις δι' αἰκιῶν τῶν κατηγορουμένων καὶ μαρτύρων.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 70 τῆς ποινικῆς δικονομίας ἐν τῇ προανακρίσει πρέπει νὰ ἐπιδιώκηται ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀληθείας, καὶ νὰ ἐξετάζηται πᾶν ὅ,τι οὐ μόνον πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἐνοχῆς, ἀλλὰ καὶ πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου συντελεῖ. Ἐνεκα τούτου ἀπαγορεύεται ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου ν' ἀπευθύνωνται εἰς τοὺς κατηγορουμένους ἢ τοὺς μάρτυρας ἐρωτήσεις παραπειστικαὶ (Ποιν. δικ. ἄρθρ. 227), οὐδὲ καθ' οἷον δὲποτε τρόπον νὰ ἐκβιάζεται ἡ ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου (ἄρθρ. 111). Ἡ παράθλασις τῶν εἰρημένων διατάξεων

ὕπὸ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων φέρεται ἀξιόποινον χαρὰκτῆρα, ἀποτελοῦσα κατὰχρησιν τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς, περὶ ἧς προβλέπει τὸ ἄρθρ. 472 ¹⁾), δι' οὗ κηρύσσονται ἔνοχοι οἱ ἀνακριτικοὶ ἢ ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι, ὅσοι δι' αἰκίων ἐπενεχθεῖσιν εἰς μάρτυρας ἢ κατηγορουμένους, ἐξηνάγκασαν τὸν μὲν ἀθῶον κατηγοροῦμενον νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἐνοχὴν αὐτοῦ, ἢ γεγονός τι, δυνάμενον νὰ συντελέσῃ πρὸς ἐπιβάρυνσιν τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως, ἢ πρὸς ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς ²⁾), τοὺς δὲ μάρτυρας νὰ ψευδομαρτυρήσωσιν. Ἐπειδὴ δὲ ἐν ἄρθρ. 472 δὲν διακρίνεται, ἂν ἡ τοιαύτη ψευδομαρτυρία ἀπαιτῆται νὰ ᾖ ὑπὲρ ἢ κατὰ τῶν κατηγορουμένων, φρονοῦμεν, ὅτι ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιπτώσεσιν ἡ πράξις χαρακτηριστείται ὡς ἀξιόποινος, διότι τὴν ἀλλοίωσιν τῆς ἀληθείας συνεπάγεται πρὸς βλάβην τῆς δικαιοσύνης.

Τὸ ἐγκλημα θεωρεῖται τετελεσμένον, εὐθὺς ἅμα ἐπλήχθησαν αἱ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ μάρτυρος αἰκίαι ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ὁμολογίας ἢ ψευδομαρτυρίας, καὶ δι' αὐτῶν ἐξεβιάσθη ὁ ἀθῶος κατηγορούμενος νὰ ὁμολογήσῃ ἐκυτὸν ἐνοχον, ὁ δὲ μάρτυς νὰ ψευδομαρτυρήσῃ.

Ἐκ τῆς ἀναλύσεως τῶν ὄρων τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος γίνεσθαι δῆλον, ὅτι τὸ ἀξιόποινον τῆς πράξεως δὲν ἐγκεῖται ἐν τῷ αἰκισμῷ τῶν μαρτύρων ἢ τῶν κατηγορουμένων, περὶ ὧν, ἂν ὧσι ἐν τῇ φυλακῇ, πραγματεύεται εἰδικῶς τὸ ἐπόμενον ἄρθρον 474, ἀλλὰ κυρίως ἐν τῇ ἐκβιάσει τῇ δι' αἰκίων τελοῦμένη, ὅπως ψευδῇ ποιήσωσι κατὰθεσιν, ἐξ ἧς ὁ ἐνδεχόμενος κίνδυνος τῆς ἀποπλάνησεως τῆς δικαιοσύνης, διὰ τὸν λόγον

¹⁾ Ποιν. νόμου Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἄρθρ. 343.

²⁾ Τὸ κείμενον τοῦ ἄρθρου 472 λέγει «νὰ ὁμολογήσῃ τι», ἐν ᾧ τὸ γερμανικὸν σαφέστερον ἐκδηλοῖ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἄρθρου διὰ τῶν λέξεων «*einem Unschuldigen ein Geständniss, oder einem Zeugen eine falsche Aussage abgepresst worden ist*». — Stenglein Commentar ἄρθρ. 380. n° 2.

αὐτὸν καὶ ὡς προϋπὸθεσις τοῦ ἀξιοποίνου ἡ ἀθωότης τοῦ κατηγορουμένου ἀπαιτεῖται ¹⁾).

Ἡ τῷ ἐνόχῳ καταγνωστέα ποινὴ διαβαθμίζεται κατὰ λόγον τῆς πράξεως, δι' ἣν ἐγένετο ἡ δι' αἰκίων ἐκθίσις, ὅθεν ἂν μὲν ἡ ἀνάκρισις ἐνηργεῖτο ἕνεκα κακουργήματος, ἐπιβάλλεται φυλάκισις τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν, ἂν δὲ ἕνεκα πλημμελήματος φυλάκισις τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, ἂν δὲ ἕνεκα πταισματος ἡ πειθαρχικῆς παραβάσεως, φυλάκισις δύο ἐβδομάδων μέχρι τριῶν μηνῶν.

ζ') Αἰκισμὸς φυλακισμένων.

Ἡ στέρησις τῆς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου, ἡ ἐπερχομένη εἴτε συνεπείᾳ ἐντάλματος συλλήψεως ἢ προφυλακίσεως, καὶ χρησιμεύουσα ὡς προληπτικὸν μόνον μέσον, εἴτε συνεπείᾳ καταδικαστικῆς ἀποφάσεως λόγῳ ποινῆς, δὲν συνεπάγεται τὴν ἀναίρεσιν ἢ ἀναστολὴν τοῦ δικαιώματος, ὅπερ κέκτηται πᾶς πολίτης πρὸς σεβασμὸν τῆς τιμῆς αὐτοῦ, καὶ ἀποχῆς ὑπὸ πάσης κατὰ τοῦ σώματος αὐτοῦ παρὰ νόμου προσβολῆς, διὸ ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ, γενομένου λόγου περὶ τῆς συλλήψεως τῶν ὑπόπτων, ὁρίζεται ῥητῶς ἐν ἄρθρ. 224, ὅτι οἱ συλλαμβάνοντες ὀφείλουν νὰ προσφέρωνται μὲ τὴν ἐνδεχομένην προσήνειαν πρὸς τὸν κατηγορούμενον, καὶ νὰ σέβωνται τὴν τιμὴν αὐτοῦ· ὅθεν ἄνευ ἀνάγκης δὲν πρέπει νὰ ἐπιφέρωσιν εἰς αὐτὸν βίαν, καὶ τότε μόνον νὰ τὸν δένωσεν, ὅταν ἀπειθῇ ἢ εἶναι κίνδυνος φυγῆς. Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 557 οἱ ἐπιστάται τῶν φυλακῶν διατελοῦσιν ὑπὸ τὸν ἐλεγχον τῶν Εἰσαγγελέων, Ἐπαρχῶν καὶ Νομαρχῶν, οἵτινες ὀφείλουσι νὰ ἐξελέγχωσιν τὴν συμπεριφορὰν αὐτῶν πρὸς

¹⁾ Ὁρῶντες εἶναι ἡ διατύπωσις τοῦ ἀδικήματος ἐν τῷ Ποιν. νόμῳ τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ἐνθα διὰ τοῦ ἄρθρ. 343 τιμωρεῖται ἡ ἐκθίσις παντὸς αἰουδήποτε κατηγορουμένου ἢ μάρτυρος πρὸς ὁμολογίαν γεγονότος τινός.

τοὺς φυλακισμένους, καὶ νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς τιμωρῆσεως τῶν παρεκτρεπομένων, πᾶσα δὲ αὐτογνώμων βία τοῦ ἐπιστάτου φυλακῆς κατὰ τινος φυλακισμένου, ἐὰν μὴ ἐτελέσθῃ, ὑπάρχοντος κινδύνου ἐπικειμένου, τιμωρεῖται πειθαρχικῶς (Ποιν. δικ. ἄρθρ. 560).

Τὰς εἰρημένους διατάξεις συμπληροῖ τὸ ἄρθρ. 473 τοῦ ποινικοῦ νόμου, δι' οὗ τιμωροῦνται οἱ κλητῆρες δικαστηρίων, οἱ ἔφοροι δεσμοκτηρίων, ἢ οἱ δεσμοφύλακες, οἱ ἀνακριτικοὶ ἢ ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι, οἵτινες φέρονται ὑβριστικῶς ἢ αἰκίζουσι ¹⁾ τοὺς φυλακισμένους. Ὡς τοιούτους δὲ ἐννοεῖ τοὺς τε συνεπείᾳ ἐντάλματος συλλήψεως ἢ προφυλακίσεως κρατούμενους, ὡς καὶ τοὺς συνεπείᾳ ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου εἰς ποινὴν ἀποστερητικὴν τῆς ἐλευθερίας καταδικασθέντας ²⁾.

η') Παράνομος ἔκδοσις ἢ ἐκτέλεσις ποινικῶν ἀποφάσεων, ἢ κατὰγνωσις ποινῶν αὐθαιρέτων.

Τὸ ἄρθρ. 474 τοῦ Ποινικοῦ προβλέπει, καὶ τιμωρεῖ τὰς ἐξῆς διακεκριμένας περιπτώσεις, ἃς χαρακτηρίζει ὡς ἀποτελούσας κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρχῆς.

1) Τὴν ἔκδοσιν ποινικῶν ἀποφάσεων ὑπαγομένων εἰς τὴν ἀρμοδιότητα ἄλλης ἀρχῆς. Ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ κανονίζεται δι' εἰδικῶν ὁρισμῶν ἡ δικαιοδοσία καὶ ἀρμοδιότης τῶν ἐν τῷ κράτει δικαστηρίων καὶ τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν (Ποιν. δικ. ἄρθρ. 29 ἐπὶ μ. 36 ἐπὶ μ. 46 ἐπὶ μ.), ἡ κατὰ παράβασιν ἐπομένων τῶν διατάξεων αὐτῶν ἔκδοσις ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων ποινικῶν ἀποφάσεων χαρακτηρίζεται ἀξιοποινος, ὁσάκις γί-

¹⁾ Τὸ Γερμανικὸν κείμενον τοῦ ἁρθροῦ 473 λέγει «muthwillig oder bosshaft misshandeln» τοῦτέστιν ἐκ θρασύτητος ἢ ἐξ ἐθελοκακίας κακοποιοῦσιν.

²⁾ Stenglein Commentar. ἄρθρ. 384 n° 1. Ἐὰν ἐκ τῶν αἰκιῶν προῆλθε σωματικὴ τις βλάβη, ὑπάρχει συρροὴ ἀδικημάτων.

νεταὶ αὐτογνώμονως καὶ ἐν γνώσει τῆς παραβάσεως τῶν ὁρίων τῶν καθηκόντων των.

2) Τὴν ἐκτέλεσιν ποινικῆς ἀποφάσεως κατ' ἄλλον παρά τὸν διαγραφόμενον ἐν αὐτῇ τρόπον. Ἐν τοῖς ἀρθρ. 81 καὶ ἐπόμενης ποιν. δικονομίας ὀρίζεται τὸ περιεχόμενον ἐν γένει τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων, διὰ δὲ τῶν ἀρθρῶν 351, 405, 459, 501, 544 ὀρίζονται τὰ πρόσωπα, εἰς ἃ ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων τῶν ποινικῶν δικαστηρίων παντὸς βαθμοῦ, τέλος ἐν τοῖς ἀρθροῖς 545 καὶ ἐπόμενα κανονίζεται ὁ τρόπος τῆς ἐκτέλεσεως τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων. Ὁ δὲ ποινικὸς νόμος συμπληροῖ τὰς εἰρημένας διατάξεις, διαγράφων ἐν τοῖς ἀρθροῖς 5, 8, 9—20 καὶ ἐπόμε. τὰ διάφορα τῶν ποινῶν εἶδη καὶ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν. Ἐὰν ἐπομένως δημόσιός τις ὑπάλληλος, ἢ δικαστικὸς, ἢ διοικητικὸς, ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων αὐτοῦ συμπράττων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων, ἐκ προαρέσεως ἐπιχειρήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν ἀποφάσεως κατ' ἄλλον ἢ τὸν ἐν αὐτῇ ὀριζόμενον τρόπον ¹⁾, καθίσταται ἔνοχος παραβάσεως τοῦ ἀρθρ. 474.

3) Τὴν κατὰ γνώσιν ποινῆς μὴ καθιερωμένης διὰ νόμου. Τὸ ἀρθρον 474 συμπληροῖ οὕτω τὴν γενικὴν ἀπαγορευτικὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρου 1 τοῦ ποιν. νόμου, καθ' ἣν «οὐδεμία ἄλλη ποινὴ καταγινώσκειται πρὸς τιμώρησιν τῶν ἀδικημάτων ἐκτὸς ἐκείνης, ἣν νόμος ῥητὸς ὥρισε» καὶ τὴν τοῦ ἀρθρου 7 τοῦ Συντάγματος, καθ' ἣν «ποινὴ δὲν ἐπιβάλλεται ἄνευ νόμου ὀρίζοντος προηγουμένως αὐτήν».

¹⁾ Οὕτω λ. χ. ἐὰν ἐν τῇ ποινικῇ ἀποφάσει ὀρίζεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς θανατικῆς ποινῆς διὰ τῆς λαιμητόμου, καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ γενήσεται ἡ ἐκτέλεσις. (Π. Ν. ἀρθρ. 5. 18.) ὁ δὲ τῇ ἐκτελέσει ἐπιφορτισμένος ὑπάλληλος ὀρίζει ἄλλον τρόπον, καὶ ἐκτελεῖ τὴν ποινὴν διὰ τουφεκισμοῦ. Ἐπίσης ἐὰν τὸν εἰς εἰρκτὴν καταδικασθέντα ἐναντίον τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἀρθρ. 11 Ποιν. νόμου ὑποχρέωσῃ εἰς δημόσια ἔργα, ἢ ἐὰν, ἐνῶ κατὰ τὸ ἀρθρ. 29 Ποιν. νόμου δὲν ὀρίζεται ἡ δημοσίευσις τοῦ ὀνόματος τοῦ καταδικασθέντος, διατάξῃ τὴν γνωστοποίησιν αὐτοῦ, ἢ τοῦναντίον ἐὰν παραλείψῃ αὐτήν, καὶ περ διαταχθεῖσαν ὑπὸ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων τριῶν περιπτώσεων τὸ ἄρθρον 474 προνοεῖ καὶ ἑτέραν περίπτωσιν, καθ' ἣν νομάρχαι, εἰσαγγελεῖς, ἢ ἄλλοι δημόσιοι ὑπάλληλοι γίνονται ἔνοχοι τῆς παραβάσεως τῶν ὁρισμῶν τῆς ποινικῆς διαδικασίας περὶ ἐκτάκτου στρατιωτικῆς δίκης, ἢ δεικνύουσι παράνομον διαγωγὴν, ἀλλ' οἱ ὁρίσμοι οὗτοι οὐδ' ἐμμελῶς δύνανται πλέον νὰ τύχωσιν ἐφαρμογῆς, ἀφοῦ αἱ περὶ ἐκτάκτου στρατιωτικῆς δίκης διατάξεις τῆς ποινικῆς δικονομίας (ἄρθρ. 541—544) κατηργήθησαν συνεπείᾳ τοῦ ἀρθροῦ 91 τοῦ συντάγματος.

Οἱ ἔνοχοι παραβάσεως τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἀρθροῦ 474 τιμωροῦνται, ἐὰν ἡ κατὰ πρῶτον ἐπιβληθεῖσα αὐτοῖς πειθαρχικὴ ποινὴ ἔμεινεν ἀτελεσφόρητος, διὰ φυλακίσεως τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν ἐν περιπτώσει δὲ ὑποτροπῆς διὰ φυλακίσεως τοῦλάχιστον ἐνὸς ἔτους.

Θ') Αὐθαίρετος ἐκτέλεσις ποινῶν.

Ἐνοχοὶ αὐθαίρετου ἐκτελέσεως ποινῶν κηρύττονται ἐν ἄρθρῳ 475 ¹⁾ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οὔτινες προβαίνουν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν οἷαςδὴποτε ποινῆς κατὰ τινος, 1) πρὶν ἔτι κατασταθῇ τελεσιδικία ἢ καταδικαστικὴ ἀπόφασις, διότι ἡ δὲν παρηλθὼν ἔτι αἱ προθεσμίαι τῆς χρήσεως τῶν ἐνδίκων μέσων κατ' αὐτῆς, ἢ ἐγένετο χρήσις οἷουδὴποτε ἐξ αὐτῶν, 2) ἀφοῦ ἐκδοθῇ ἡ ἀπολύουσα τὸν κατηγορούμενον ἀπόφασις.

Τὸ ἄρθρ. 475 ἀναφέρεται ἰδίως εἰς ἐκείνους ἐκ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων εἰς οὓς κατὰ τὸ ἄρθρ. 351, 405, 459, 501, 544 τῆς ποιν. δικονομίας ἀνατίθεται ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὑπὸ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἐκδιδομένων ἀποφάσεων, ἥτοι εἰς τοὺς ἀστυνόμους, δημάρχους ἢ δημαρχικοὺς παρέδρους, ὡς πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν πταισματοδικῶν, καὶ εἰς τοὺς παρὰ πλημμελειοδικαίς, ἢ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελεῖς διὰ τὰς ἀποφάσεις τὰς

¹⁾ Βυζαντινοῦ ποιν. νόμου 1861 ἄρθρ. 381. — Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἄρθρ. 345.

ἐκδοθείσας ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τῶν πλημμελειοδικῶν ἢ κα-
κουργιοδικῶν ¹⁾. Ἐκτὸς ὅμως τῶν εἰρημένων δύνανται νὰ ὑπα-
χθῶσιν εἰς τοὺς ὅρισμους τοῦ ἄρθρου τούτου καὶ ἅπαντες οἱ λοι-
ποὶ ὑπάλληλοι εἰς οὓς οἱ νόμοι χορηγοῦσι τὸ δικαίωμα τῆς πει-
θαρχικῆς τιμωρήσεως καὶ ἐκτελέσεως τῶν πειθαρχικῶν ποινῶν,
διότι τὸ ἄρθρ. 475 ἐμπεριλαμβάνει καὶ τὴν περίπτωσιν τῆς
παρὰ νόμου ἐφαρμογῆς πειθαρχικῆς ποινῆς.

Τὸ ἀδίκημα περὶ οὗ προνοεῖ τὸ ἄρθρ. 475 ὅπως διάφορόν
ἐστὶ τοῦ διὰ τοῦ ἄρθρ. 327 προβλεπομένου, καθ'ὅ τιμωροῦνται
ὡς ἐνοχοὶ παρὰ νόμου κατακρατήσεως οἱ δικασταί, οἱ ἀνακρι-
τικοὶ ὑπάλληλοι, οἱ εἰσαγγελεῖς καὶ οἱ ἐπιστάται τῶν φυλακῶν,
οἵτινες δὲν ἀπολύουσιν ἐντὸς 24 ὥρῶν φυλακισμένον τινα ἀφοῦ
γαίνει τελεσίδικος ἢ ἀπολύουσα ἀπόφασις, ἢ οἱ ἐπιστάται τῶν
φυλακῶν, οἵτινες κατακρατοῦσιν εἰς τὴν φυλακὴν κατὰ δίκον
τινα ὑπὲρ τὸν ὁρισθέντα χρόνον τῆς ποινῆς. Ἐν μὲν τῷ ἄρθρῳ
475 προϋποτίθεται ἡ ὑπαρξίς ποινικῆς ἀποφάσεως ἀπαγγελ-
λούσης τὴν καταδίκην ἢ ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου καὶ ἀνα-
φέρεται εἰς τὴν αὐθαίρετον ἐφαρμογὴν οἰκισδῆποτε ἐν γένει ποι-
νῆς, εἴτε κατὰ τῆς ζωῆς, εἴτε κατὰ τῆς παρουσίας τοῦ πολίτου,
ἐν ᾧ τοῦναντίον τὸ ἄρθρ. 327 προβλέπει μόνον περὶ τῆς πα-
ρὰ νόμου ἀποστερήσεως τῆς ἐλευθερίας τοῦ κατηγορουμένου,
εἴτε ὑπὸ ἀνάκρισιν διατελοῦντος, εἴτε μετὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς
ὑποθέσεως. Ἐν τούτοις ἀμφότερα ταῦτα τὰ ἀδικήματα δύναν-
ται νὰ συνυπάρξωσιν ἐν περιπτώσει ἐκτελέσεως ἀποφάσεως
καταγινωσκούσης ποινὴν κατὰ τῆς ἐλευθερίας, καὶ συνεπεία
ταύτης κατακρατήσεως τοῦ παρὰ νόμως φυλακισθέντος, ἢ διὰ
τινα τῶν ἐν ἄρθρ. 327 ἀναφερομένων λόγων, ἥγουν διὰ μίσος,
ἐκδίκησιν, ἰδιοστέλειαν ἢ ἄλλο ἀθέμιτον συμφέρον, ἢ διότι ὁ χρό-
νος τῆς κατακρατήσεως παρετάθη ὑπὲρ τὸν μῆνα, ἢ τὴν μίαν
ἐβδομάδα (ἄρθρ. 327 § 1 καὶ 2).

Τὸ ἀδίκημα τῆς αὐθαίρετου ἐκτελέσεως ποινῶν λογίζεται τε-

¹⁾ Ὅργ. ἄρθρ. 103.

τελεσμένον μετὰ τὴν ἐπιχείρησιν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς, ἀνάλογος δὲ ταύτης διαβαθμίζεται καὶ τὸ ἀξιοποιον τοῦ ἐνόχου, ὅθεν ἐὰν μὲν ἡ ἐφαρμοσθεῖσα ποινὴ ᾖ ποινὴ κακουργήματος ἐπιβάλλεται φυλάκισις δύο ἐτῶν, ἐὰν δὲ ποινὴ πλημμελήματος, φυλάκισις τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, ἐὰν δὲ ποινὴ πειθαρχικῆς παραβάσεως ἢ πταίσματος φυλάκισις δύο ἐβδομάδων μέχρι τριῶν μηνῶν. Ἐν τῇ διαβαθμίσει τοῦ ἀξιοποινοῦ τῆς πράξεως φρονοῦμεν ὅτι ὁ νόμος παρέλειψε νὰ προνοήσῃ περὶ περιπτώσεως, σπανιώτατα μὲν ἐνδεχομένης νὰ συμβῇ ἀλλὰ καὶ οὐχὶ ἀδύνατου, ἥτοι τῆς περιπτώσεως τῆς ἐφαρμογῆς τῆς θανατικῆς ποινῆς, ὅτε βεβαίως ἡ τῆς διετοῦς φυλάξεως τοῦ ἐνόχου ποινὴ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀρκοῦσα πρὸς τιμώρησιν αὐτοῦ ¹⁾).

8) Ἡ πέρθεσις τῶν καθυκόντων δημοσίων ὑπαλλήλων.

** Ἀρθρ. 476.*

Δικασταί, ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, εἰσαγγελεῖς, καὶ ἀντεισαγγελεῖς τιμωροῦνται.—1) μὲ εἰρκτὴν, ὅσας ἀντιποιοῦνται νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἐκδίδοντες διατάγματα, περιεκτικὰ νομικῶν (γρ. νομοθετικῶν) ὁρισμῶν, ἢ ἀναβάλλοντες τὴν ἐκτέλεσιν νόμου τινός.—2) μὲ φυλάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, ὅσας, ὑπερβαίνοντες τὰ ὅρια τῆς ἀρμοδιότητός των, ἐπεμβαίνουν εἰς τὰ ἔργα τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ἥτοι ἐκδίδοντες διατάγματα περὶ

¹⁾ Τὴν περίπτωσιν ταύτην ἔχων ὑπ' ὄψιν ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1861 (ἄρθρ. 381) ἐπέβαλε κατὰ τοῦ ἐνόχου τὴν τοῦ θανάτου ποινὴν.—Ὁ δὲ ποιν. νόμος τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας (ἄρθρ. 345) ὁρίζει, ὅτι κατὰ τοῦ ἐνόχου τοῦ ἀδικήματος καταγνωστέα ἐστὶ ἡ αὐτὴ ποινὴ ἢ ἀναιρέτως κατ' ἄλλου ἐπέβαλεν.

διοικητικῶν ἀντικειμένων, ἢ ἀπαγορεύοντες τὴν ἐκτέλεσιν τῶν παρὰ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ἐκδιδομένων διαταγῶν, ἢ, μετὰ τὴν ὁποίαν ἔδωκαν ἅπαξ ἄδειαν ἢ διαταγὴν, ὥστε νὰ κληθῶσιν ἔμπροσθεν αὐτῶν διοικητικοὶ ὑπάλληλοι διὰ πρᾶξιν τινα ἀναγομένην εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν των, ἐπιμένουσιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς τοιαύτης προσταγῆς ἢ ἀποφάσεως ἐναντίον τῆς γενομένης ἀκυρώσεως, ἢ τῆς ἀναγγεληθείσης συγκρούσεως τῆς ἀρμοδιότητος.

** Αρθρ. 477.*

Μὲ χρηματικὴν ποινὴν εἴκοσι μέχρι διακοσίων δραχμῶν τιμωροῦνται δικασταί, οἵτινες, ἀφ' οὗ ὑπόθεσις τις, παρουσιασθεῖσα εἰς αὐτοὺς, ἀπαιτηθῇ κατὰ τοὺς νομίμους τύπους παρὰ τινος διοικητικῆς ἀρχῆς, ὡς ἀνήκουσα εἰς τὴν ἀρμοδιότητά της, προχωροῦσι μολοντοῦτο εἰς τὴν δίκην, πρὶν ἀποφασίσῃ ἢ ἀνωτέρα διοικητικὴ ἀρχή. — Ἡ αὕτη ποινὴ καταγινώσκεται καὶ εἰς τοὺς εἰσαγγελεῖς καὶ ἀντεισαγγελεῖς, οἵτινες ἀπαιτοῦσι (γρ. ἐξαιτοῦσι) κατὰ τὴν εἰρημένην περίπτωσιν τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀποφάσεως, ἢ πρὸς τὸ τέλος τοῦτο κάμνουν τὰς προτάσεις των.

** Αρθρ. 478.*

Μὲ χρηματικὴν ποινὴν τοῦλάχιστον ἑκατὸν δραχμῶν τιμωρεῖται ὅστις τῶν δικαστῶν, εἰς οὐδὲν λογιζόμενος τὰς νομίμως γενομένας ἐξαιτήσεις παρὰ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο, ἢ παρὰ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, ἐκδίδει διαταγὴν καταδιώξεως ἄνευ ἀδείας τῆς κυβερνήσεως κατὰ τινος δημοσίου ὑπαλλήλου, κατηγορουμένου διὰ κακούργημα ἢ πλημμέλημα, πραχθὲν ἐπὶ τῆς ἐνεργείας τῶν καθηκόντων του. — Ἡ αὕτη ποινὴ ἐπιβάλλεται εἰς τε τοὺς

(ΕΡΜΗΝ. ΠΟΙΝ. ΝΟΜΟΥ. ΤΟΜ. Γ'.)

24

είσαγγελείς καὶ ἀντεισαγγελείς, καὶ εἰς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους, οἵτινες προτείνουνσι τοιαύτας περὶ κα-
ταδιώξεως διαταγὰς.

* Ἀρθρ. 479.

Νομάρχαι, διευθυνταὶ, ἑπαρχοὶ, δήμαρχοι, καὶ ἄλλοι
διοικητικοὶ ὑπάλληλοι, τιμωροῦνται — 1) μὲ εἰρκτὴν εἰς
τὴν περίπτωσιν τοῦ ἄρθρου 476 ἀριθμ. 1. — 2) μὲ φυ-
λάκισιν τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, ἐὰν ἐπεμβαίνωσιν
εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν, ἀπαγο-
ρεύοντες διὰ γενικῶν ἢ εἰδικῶν διαταγῶν, ἀπευθυομένων
πρὸς τὰ δικαστήρια ἢ πρὸς δικαστάς, τὴν ἐκτέλεσιν δι-
καστικῆς ἀποφάσεως, ἢ τοῦ παρά τινος ἀνακριτικοῦ ὑπαλ-
λήλου ἐκδεδομένου ἐντάλματος προσαγωγῆς ἢ κρατή-
σεως. — 3) μὲ χρηματικὴν ποινὴν εἴκοσι μέχρι διακοσίων
δραχμῶν, ἐὰν παρενείρωσιν ἑαυτοὺς εἰς πολιτικὴν τινα
δίκην, καί, μετὰ προηγηθεῖσαν ἐξαίτησιν ἐνὸς τῶν διαφε-
ρομένων, καὶ πρὶν ἔτι περὶ τούτου ἀποφασίσῃ ἡ ἀνωτέρα
διοικητικὴ ἀρχή, προχωρήσωσιν εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ
πράγματος.

Αἱ ἐκ τοῦ ἔθνους πηγάζουσαι ἐξουσίαι κατὰ τὸν ἡμέτερον
συνταγματικὸν χάρτην (ἄρθρ. 21), ἥτοι ἡ νομοθετικὴ, ἡ δι-
καστικὴ καὶ ἡ ἐκτελεστικὴ, λειτουργοῦσιν αὐτοτελῶς ἐντὸς τοῦ
διαγεγραμμένου κύκλου τῆς δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος
αὐτῶν. Ἡ αὐθαίρετος ἐπέμβασις τῆς μιᾶς ἐξουσίας εἰς τὴν
ἐνέργειαν τῆς ἐτέρας, καὶ ἡ παράνομος ἀντιποιήσις τῶν προση-
κόντων ἐκάστη δικαιωμάτων καὶ προνομίων, ἤθελε διαταρά-
ξει τὴν ἀρμονίαν τῆς λειτουργίας καὶ τὴν κανονικὴν καὶ εὐρυθι-
μον αὐτῶν ἐνέργειαν ἠδύνατο νὰ παραλύσῃ.

Ἐν προγενεστέροις χρόνοις, ὅτε δὲν ὑπῆρχον ἀκριβῶς διαγε-
γραμμένα διὰ τῆς νομοθεσίας τὰ ὅρια τῶν ἐν τῷ κράτει ἐξου-

σιῶν, συγχάκεις συνέβαινον συγκρούσεις τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν, καὶ ποικίλα προσκόμματα παρενεβάλλοντο εἰς τὴν κανονικὴν τῆς λειτουργίας αὐτῶν ἐνάσκησιν. Ὅτε μὲν ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ ἐπεχειρεῖ νὰ παρεμποδίσῃ τὴν ἐνέργειαν τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ἄλλοτε δὲ πάλιν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἀντεποιεῖτο δικαιώματα προσήκοντα τῇ δικαστικῇ ἀρχῇ. Πρὸς ἀποτροπὴν τῶν πηγαζόντων ἀπὸ πημάτων ἐκ τῆς τοιαύτης ἀνωμάλου καταστάσεως τῶν ὀρίων τῶν ἐν τῷ κράτει ἐξουσιῶν παρέστη ἡ ἀνάγκη, ὅπως ἐν τῷ Γαλλικῷ ποινικῷ νόμῳ ἀναγραφῶσιν οἱ ὅρισμοι τῶν ἄρθρων 127 — 131.¹⁾ ἐκ τῶν ὁποίων ἐλήφθησαν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 476—479.²⁾ δι' ὧν καθίσταται ἀξιόποινος οἰκδότης ὑπέρβασις τῶν καθηκόντων τῶν λειτουργῶν τῆς δικαστικῆς ἢ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς.

¹⁾ Αἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 127—131 τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου διατάξεις κατέστησαν ἐν πολλοῖς ἄχρηστοι διὰ διαφόρων μεταγενεστέρων νόμων ἐκδοθέντων ἐν Γαλλίᾳ, δι' ὧν ἐκανονίσθη ἀκριβέστερον ἡ δικαιοδοσία τῆς δικαστικῆς πρὸς τὴν διοικητικὴν ἀρχήν, καὶ προσλήφθησαν πολλαὶ περιπτώσεις συγκρούσεως τῆς ἀρμοδιότητος. "Or. Ordonnance du 1 Juin 1868, δι' ἧς κατηργήθη ἡ σύγκρουσις τῆς ἀρμοδιότητος μεταξὺ τῆς διοικητικῆς καὶ δικαστικῆς ἀρχῆς ἐπὶ τῶν πράξεων, αἵτινες φέρουσι χαρακτῆρα κακουργήματος· περιωρίσθη δὲ οὐσιωδῶς ἐπ' ὀρισμένων πράξεων ὑπαγομένων εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν πλημμελημάτων, περὶ ὧν καὶ μόνον δύναται νὰ δικάσῃ ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ συνπεῖρξιν εἰδικοῦ νόμου, ἢ ἐπὶ ὑποθέσεων, ὧν ἡ δι' ἀγνοίας ἤρτηται ἐκ τῆς λύσεως προδικαστικοῦ ζητήματος, ὑπαγομένου εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς. Décret du 19 Septembre 1870, δι' οὗ κατηργήθη ἡ προαπαίτουμένη ἀδεία τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς πρὸς καταδίωξιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων διὰ παραβάσεις ἀναγομένας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Faustin-Hélie Pratique criminelle II art. 127 seq. 134.—Chauveau-Hélie Code pénal I n° 1338.—Ἐν τῷ Βελγικῷ ποιν. νόμῳ ἐτροποποιήθησαν διὰ τῶν ἄρθρ. 237—239 οἱ ἀντίστοιχοι ὅρισμοι τῶν ἄρθρων 127—131 τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου.—Nypels Code Pénal Belge art. 237.

²⁾ Οὕτε ἐν τῷ Βουαρικῷ ποιν. νόμῳ τοῦ 1813, οὔτε ἐν τοῖς μεταγενεστέροις Βουαρικαῖς νομοσχεδαῖς εὐρηγται παραπλήσιαι διατάξεις.

Περὶ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας καὶ περὶ τῶν ὑπερβάσεων αὐτῆς δὲν γίνεται μνεῖα ἐν τοῖς εἰρημένους ἄρθροις οὐδ' ἄλλαχού τοῦ ποινικοῦ νόμου, διότι ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐνασκειται ὑπὸ τῆς βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους καὶ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ὧν τὰς πράξεις καλύπτει τὸ ἀνεύθυνον, ἔνεκα τοῦ ὁποῖου ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἐπιτρέπεται νὰ ὑποβληθῶσιν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, καὶ οἷα-δήποτε αὐτῶν ἐνέργεια, καθ' ὑπερβάσιν τῆς προσηκούσης ἐξουσίας τελεσθεῖσα δὲν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀξιοποινος.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἄρθρων 476—479 τὰ μὲν ἄρθρα 476—478 πραγματεύονται περὶ τῶν ὑπερβάσεων τῶν καθηκόντων τῶν δικαστικῶν, τὸ δὲ ἄρθρον 479 περὶ τῶν ὑπερβάσεων τῶν καθηκόντων τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων.

Ἐκ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων κηρύττονται ἔνοχοι ὑπερβάσεως καθηκόντων οἱ δικασταί, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν προέδρων τῶν δικαστηρίων¹⁾, οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, οἱ εἰσαγγελεῖς καὶ ἀντεισαγγελεῖς.

1) Ὅσακις ἀντιποιοῦνται νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἐκδίδοντες διατάγματα περιεκτικὰ νομοθετικῶν ὁρισμῶν, ἢ ἀναβάλλοντες τὴν ἐκτέλεσιν νόμου τινὸς (ἄρθρ. 476 § 1). Ἡ περίπτωσις αὕτη ἀποτελεῖ τὴν σοβαρωτέραν ὑπερβάσιν τῶν καθηκόντων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων διὰ τῆς ἐπεμβάσεως αὐτῶν καὶ ἀναμίξεως εἰς ἔργα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, διὰ καὶ αὐστηρότερον πασῶν τῶν ἐπομένων περιπτώσεων τιμωρεῖται, καταγινωσκομένης τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς²⁾.

2) Ὅσακις ἐπεμβαίνουσιν εἰς τὰ ἔργα τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ἢ ἐκδίδοντες διατάγματα (règlements) περὶ διοικητικῶν ἀντι-

¹⁾ Nypels Code pénal Belge art. 237. Commentaire n° 1.

²⁾ Ὡς διατάγματα περιεκτικὰ νομοθετικῶν ὁρισμῶν δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῶσιν οἱ ὑπὸ τῶν δικαστῶν συντασσόμενοι κανονισμοὶ τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τῶν δικαστηρίων, οἱ κυρούμενοι ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης. Carnot Commentaire I. art. 127, n° 5.

ειμένων, ἢ ἀπαγορεύοντες τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ἐκδοθεισῶν διαταγῶν ¹⁾).

Ἡ περίπτωσις αὕτη διαφέρει τῆς προηγουμένης, διότι προοεῖ περὶ τῆς συγκρούσεως τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, οὐχὶ μετὰ τῆς νομοθετικῆς ἀλλὰ μετὰ τῆς ἐκτελεστικῆς.

3) Ἐὰν μετὰ τὴν ὁποίαν ἔδωκαν ἅπαξ ἄδειαν ἢ διαταγὴν ὥστε νὰ κληθῶσιν ἐνώπιον αὐτῶν διοικητικοὶ ὑπάλληλοι διὰ τῆς ἐκτέλεσιν τῆς τοιαύτης προσταγῆς ἢ ἀπαγορεύσεως ἐναντίον τῆς γενομένης ἀκυρώσεως ἢ τῆς ἀναγγεληθείσης συγκρούσεως τῆς ἀρμοδιότητος.

Ἡ τελευταία αὕτη περίοδος τοῦ § 2 ἄρθρ. 476 ἀπέβαλε τῶσαν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν παρ' ἡμῖν μετὰ τὴν καθιέρωσιν τοῦ ἄρθρ. 19 τοῦ Συντάγματος, ὁρίζοντος ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς δίκης τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν ὑπαλλήλων ἕνεκα τῶν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν πράξεων αὐτῶν ἢ ἄδεια τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ καταργήσαντος τοὺς ἐρισμοὺς τῶν ἄρθρων 322—329 τῆς Ποιν. δικονομίας ²⁾).

Οἱ ἔνοχοι τῶν τοιοῦτων ὑπερβάσεων τῶν ἐαυτῶν καθηκόντων ὑπάλληλοι τιμωροῦνται διὰ φυλακίσεως τριῶν μηνῶν μέχρι δύνῃ ἐτῶν.

4) Ἐὰν μὴ ἀναστείλῃσι πᾶσαν περαιτέρω ἐνέργειαν ἐπὶ τινος ὑποθέσεως, περὶ ἧς ἐγένετο ἡ νόμιμος αἴτησις παρὰ τινος διοικητικῆς ἀρχῆς ὡς ὑπαγομένης αὐτῇ, καὶ μὴ ἀναμείνῃσι τὴν περὶ ἄρσεως τῆς τοιαύτης συγκρούσεως ἀπόφασιν τῆς ἀνωτέρας διοικητικῆς ἀρχῆς (ἄρθρ. 477). Καὶ ἡ διάταξις αὕτη δὲν

¹⁾ Οὕτω λ. γ. ὑπέρβασις καθηκόντων πράττει τὸ δικαστήριον ἐὰν ἐκδώσῃ διαταγὴν εἰς πρόξενον ἵνα μὴ χορηγήσῃ τὰ ἀποδημητήρια εἰς πλοῖόν τι· ἀποφ. Ἄρ. Πάγου 39 τοῦ 1854.

²⁾ Περὶ τῆς ἐσχύρας τῆς διατάξεως ταύτης ἐν Γαλλίᾳ ὁρ. Chauveau-Hélie Code pénal I n° 1344 ἐπομ. καὶ ἰδίως Faustin-Hélie Pratique criminelle I. ἄρθρ. 127. σελ. 134.

εἶναι δεκτικὴ ἐφαρμογῆς παρ' ἡμῖν μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ ἄρθρ. 101 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1864, δι' οὗ αἱ ἄρσεις συγκρούσεως διακάζονται ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐπομένως οὐδόλως ἰσχύει παρ' ἡμῖν τὸ κατὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου ἐπικρατοῦν σύστημα τῆς ἄρσεως τῆς συγκρούσεως ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς. Οἱ ἐνοχοὶ τῆς τοιαύτης ὑπερβάσεως δικαστικοὶ ὑπάλληλοι κηρύσσονται τιμωρητέοι διὰ χρηματικῆς ποινῆς εἴκοσι μέχρι διακοσίων δραχμῶν.

5) Ἐν ἐκδώσει διαταγὴν καταδιώξεως ἄνευ ἀδείας τῆς κυβερνήσεως κατὰ τινος δημοσίου ὑπαλλήλου, κατηγορουμένου διὰ κακούργημα ἢ πλημμέλημα, πραχθὲν κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, εἰς οὐδὲν λογιζόμενοι τὰς νομίμως γενομένας ἐξαίτησεις τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο ἢ παρὰ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς. Καὶ ἡ διάταξις αὕτη, ἥτις συνέχεται μετὰ τῆς τελευταίας διατάξεως τοῦ § 2 τοῦ ἄρθρ. 127 τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου δὲν δύναται νὰ τύχῃ ἐφαρμογῆς παρ' ἡμῖν συνεπεῖα τοῦ ἄρθρ. 19 τοῦ Συντάγματος.

Ἐκ παραλλήλου πρὸς τοὺς δικαστικούς ὑπαλλήλους κηρύσσονται τιμωρητέοι τὸ ἄρθρ. 479 τοὺς νομάρχας, διευθυντάς ¹⁾, ἐπάρχους, δημάρχους καὶ ἄλλους διοικητικούς ὑπαλλήλους

1) Ὅσάκις ἀντιποιοῦνται νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἐκδίδοντες διατάγματα περιεκτικὰ νομοθετικῶν ὁρισμῶν, ἢ ἀναβάλλοντες τὴν ἐκτέλεσιν νόμου τινός, ὅτε καταγινώσκεται κατὰ τῶν ἐνόχων ἢ ποινῇ τῆς εἰρκῆς.

2) Ἐν ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν δικαστικῶν ἀρχῶν, ἀπαγορεύοντες διὰ γενικῶν ἢ εἰδικῶν διαταγῶν ἀπευθυνομένων πρὸς τὰ δικαστήρια ἢ πρὸς δικαστὰς τὴν ἐκτέλεσιν δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἢ τοῦ παρὰ τινος ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἐκδιδομένου ἐντάλματος προσαγωγῆς ἢ κρατήσεως, ὅτε ἐπι-

¹⁾ Τὸ Γερμανικὸν κείμενον καλεῖ αὐτοὺς Kreis-Direktoren. Τοιοῦτοι ὑπάλληλοι κατὰ τὸν ἡμέτερον διοικητικὸν ὀργανισμόν δὲν ὑπάρχουσιν.

εἰβάλλεται κατὰ τῶν ἐνόχων φυλάκισις τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν.

3) Ἐὰν παρενείρῳσιν ἑαυτοὺς εἰς πολιτικὴν τινα δίκην, καὶ μετὰ προηγηθεῖσαν αἵτησιν ἐνὸς τῶν διαφερομένων καὶ πρὶν ἔτι περὶ τούτου ἀποφασίσῃ ἡ ἀνωτέρα διοικητικὴ ἀρχὴ προχωρήσωσιν εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς ὑποθέσεως, ὅτε καταγινώσκεται κατὰ τῶν ἐνόχων χρηματικὴ ποινὴ εἴκοσι μέχρι διακοσίων δραχμῶν.

9) Ἀρνήσεις ὑπηρεσίας ἐκ μέρους τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἄρθρ. 480.

Δικαστικοὶ καὶ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι, ἡ δημόσιοι ὑπηρεῖται, οἵτινες ὑπὸ ὁποιανδήποτε πρόφασιν, καὶ ἰδίως ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἀσαφείας ἢ τῆς σιωπῆς τῶν νόμων, καὶ ἀφοῦ ἐπροσκληθῇσαν προσηκόντως παρὰ τῶν διαφερομένων, ἀρνοῦνται νὰ μετέλθωσι τὰ δημόσια ἔργα των, καὶ, προτραπέντες ἢ παραγγελθέντες παρὰ τῶν ἀνωτέρων των νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ δημόσια καθήκοντά των, ἐπιμένουσιν οὐδὲν ἥττον εἰς τὴν ἀρνήσιν των, δύνανται νὰ καταδιωχθῶσι δικαστικῶς ἐνεκα ταύτης καὶ νὰ καταδικασθῶσιν εἰς χρηματικὴν ποινὴν τοῦλάχιστον διακοσίων δραχμῶν.

Ἄρθρ. 481.

Μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν τιμωρεῖται πᾶς στρατιωτικὸς διοικητὴς, ἀξιωματικὸς, ἢ ὑπαξιωματικὸς τῆς δημοσίας δυνάμεως, ὅστις ἀρνεῖται νὰ συναθροίσῃ καὶ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ὑπὸ τὰς διαταγὰς του διατελοῦσαν ἐνοπλον δύναμιν, καὶ τοι προσκληθεὶς εἰς τοῦτο

ρητῶς (γρ. κατὰ τύπους) παρὰ τῆς ἀρμοδίας πολιτικῆς ἀρχῆς.

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀρθροῦ 185 τοῦ Γαλλικοῦ ποινικοῦ νόμου, ἀνεγράφησαν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ποινικῷ νόμῳ οἱ ὅρισμοι τοῦ ἀρθροῦ 480. 1), καθ' ὃ χαρακτηρίζεται ὡς ἀξιόποινον ἀδίκημα ἡ τῆς ὑπηρεσίας ἀρνήσις. Ἀναλύοντες τοὺς συστατικούς ὅρους τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος παρατηροῦμεν, ὅτι·

1) Ὑποκείμενον αὐτοῦ εἰσὶν οἱ δικαστικοὶ καὶ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι ὡς καὶ οἱ δημόσιοι ὑπηρεταὶ ἐν γένει. Οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, ἀρνούμενοι τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἑαυτῶν καθηκόντων, εἴτε ἐν πολιτικῇ δίκῃ, εἴτε ἐν ποινικῇ κηρύσσονται ὑπὸ τῶν νόμων ὑπόχρεοι πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ βλαφθέντος, δικαιουμένου νὰ ἐγείρῃ κατ' αὐτῶν τὴν τοῦ κακοδικίου ἀγωγὴν 2), ἀλλ' ἐκτὸς τούτου δύνανται καὶ ποινικῶς νὰ καταδιωχθῶσι, μὴ ἀπαλασσόμενοι ἕνεκα τῆς αἰτηθείσης ἢ δοθείσης ἀποζημιώσεως τῆς καταγνώστεας ποινῆς, ἐὰν ἔνοχοι τοῦ ἀδικήματος ἐξελεγχθῶσιν.

2) Οἱ ἀνωτέρω μνημονευόμενοι ὑπάλληλοι κηρύσσονται ἔνοχοι ἀρνήσεως ὑπηρεσίας, ἐὰν, ἀφοῦ προσκληθῶσι προσηκόντως ὑπὸ τῶν διαφορομένων, ἀρνηθῶσιν τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἑαυτῶν καθηκόντων, καὶ ἐπιμείνωσιν ἀρνούμενοι, εἰ καὶ προετράπησαν ἢ παρηγγέλθησαν ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων αὐτῶν, ὅπως ἐπιληφθῶσι τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀνατεθείσης αὐτοῖς ὑπηρεσίας. Ὅσακις οἰαδήποτε τῶν εἰρημένων περιπτώσεων ἐλλείπει, δὲν ὑφίστανται πλήρη τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως. Οὕτω λ. γ. ἐὰν ἡ ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων πρόσκλησις δὲν ἐγένετο προσηκόντως, ἢ προσκαλῆται ὑπάλληλός τις πρὸς ἐκτέλεσιν ὑπηρεσίας μὴ ὑπαγομένης ἐν τῷ κύκλῳ τῶν καθη-

1) Ἐν τῷ Βρυαρικῷ ποιν. νόμῳ τοῦ 1813, ὡς καὶ ἐν τοῖς μεταγενεστέροις νομοσχεδίοις δὲν ἀπαντᾷ παραπλήσια διὰ ταῖς.

2) Πολ. δικ. ἀρθρ. 56 ἐπομ. — Ποιν. δικ. ἀρθρ. 65 ἐπομ.

κόντων αὐτοῦ, ἢ ἐὰν ἡ ἄρνησις παρ' ὑποδεστέρου ὑπαλλήλου δὲν προέρχεται ἐκ κακοβούλου προαιρέσεως, ἀλλὰ διότι στερεῖται τῶν ἀναγκαίων ὁδηγιῶν ἐν ὠρισμένη εἰδικῇ περιπτώσει, ἀπευθύνεται δὲ πρὸς τοὺς προϋσταμένους αὐτοῦ, ἵνα λάβῃ τοιαύτας, ἢ μὴ ἐκτέλεις τῆς ὑπηρεσίας ἐν ταῖς εἰρημέναις περιπτώσεσι δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἄρνησις τῆς ὑπηρεσίας.

3) Τὸ εἶδος τῆς ὑπηρεσίας, ἣν ἀρνοῦνται νὰ ἐκπληρώσωσιν οἱ δικαστικοὶ καὶ ἰδίως οἱ διοικητικοὶ ὑπάλληλοι, δὲν ὀρίζεται εἰδικώτερον ἐν τῷ ἄρθρ. 480, ὅπερ ἐν γένει ἀπαιτεῖ ἄρνησιν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν δημοσίων καθηκόντων. Ὡς πρὸς τοὺς δικαστάς καὶ τὰ δικαστήρια ὀρίζεται διὰ τοῦ ἄρθρ. 57 τῆς Πολιτικῆς δικονομίας, ὅτι ἄρνησις δικαιοσύνης ὑπάρχει α') ὅταν παραλείπωσι δικαστικὴν τινα πράξιν ὑφ' οἰανδήποτε πρόφασιν, ἰδίως δὲ ὑπὸ τὴν πρόφασιν τῆς ἀσφαλείας ἢ τῆς σιωπῆς τοῦ νόμου· β') ὅταν δοθείσης ἀναφορᾶς δὲν ἐκδώσωσι διάταξιν τινα· γ') ὅταν ὠριμον ὑπόθεσιν δὲν ἀποφασίσωσι κατὰ τὴν διὰ τοῦ παρόντος νόμου ὠρισμένην σειράν. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν εἰρημένων περιπτώσεων οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι δύνανται νὰ καταδιωχθῶσιν ἐπὶ ἀρνήσει ὑπηρεσίας καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην λειτουργίαν ἀνατεθειμένην αὐτοῖς ὑπὸ τῶν νόμων, καὶ τῆς ὁποίας τὴν ἐκπλήρωσιν ἀρνοῦνται καὶ περ προσκληθέντες¹⁾. Ὡς πρὸς τοὺς διοικητικούς ὑπαλλήλους οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος, ὅπως περιορίσωμεν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρ. 480 μόνον, ἐὰν ἀρνηθῶσι νὰ δικάσωσιν ἢ νὰ ἐκδώσωσι τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν ἐπὶ ὑποθέσεων τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ²⁾· διότι κατὰ τοὺς ὅρισμούς αὐτοῦ πε-

¹⁾ Ὁργ. ἄρθρ. 279. — Ὡς λ. χ. ὁ πρόεδρος τῶν Πρωτοδικῶν ἐὰν ἀρνηῖται νὰ ἐπιμεληθῇ τὴν ἐκτύπωσιν τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων. (ἄρθρον 22, 77, Νόμου περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν 17 Σεπτεμβρίου 1877). — Ἐὰν οἱ διορισθέντες δικασταὶ ὡς ἀνακριταὶ ἐν ταῖς ἐκλογαῖς ἀρνοῦνται νὰ ἐκπληρώσωσι τὸ καθήκον αὐτῶν καὶ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν ὀρισθεῖσαν ἐκλογικὴν περιφέρειαν. Νόμου ΧΜΗ' περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν ἄρθρ. 77.

²⁾ Ἐν Γαλλίᾳ τὸ ἄρθρ. 185 ὡς ἐκ τοῦ γράμματος αὐτοῦ «aui a de-

ριλαμβάνεται ή άρνησις τής έκτελέσεως πάσης οίασδήποτε ύπηρεσίας προσηκούσης αύτοίς, είτε δικαστικής είτε διοικητικής.

Και ό ήμέτερος νόμος ώς ό Γαλλικός δέν διατάσσει έπιτακτικώς τήν καταδίωξιν τών άρνούμένων τήν έκπλήρωσιν τής ύπηρεσίας αύτών ύπαλλήλων, άλλ' όρίζει, ότι δύνανται νά καταδιωχθώσιν ¹⁾, όπερ έν όσω έσχυε τό σύστημα τής είς δίκην είσαγωγής τών δημοσίων ύπαλλήλων μετά προηγηθεΐσαν άδειαν τής κυβερνήσεως ²⁾ ύπεδείκνυσεν, ότι ήδύνατο ν' άρνηθή αύτη τήν καταδίωξιν τοϋ κατηγαρουμένου ύπαλλήλου, εάν άποχρώντως δεδικαιολογημένην τήν άρνησιν τής ύπηρεσίας εύρισκεν, άλλά νυν μετά τήν κατήργησιν διά τοϋ άρθρ. 19 τοϋ Συντάγματος τοϋ είρημένου συστήματος, φρονοϋμεν, ότι οϋδεμίαν πρακτικήν σημασίαν έχει πλέον ή δυνητική έκφρασις τοϋ άρθρ. 480.

Έκτός τών δικαστικών και διοικητικών ύπαλλήλων ώς ένοχοι άρνήσεως ύπηρεσίας χαρακτηρίζονται διά τοϋ άρθρ. 481 οί στρατιωτικοί διοικηταί, οί αξιωματικοί ή ύπαξιωματικοί τοϋ στρατοϋ, οΐτινες προσκληθέντες κατά τύπους παρά τής άρμοδίας πολιτικής άρχής, άρνούνται νά συναθροίσωσι και νά μεταχειρισθώσι τήν ύπό τās διαταγās αύτών διατελοϋσαν ένοπλον δύναμιν ³⁾.

nié de rendre la justice» θεωρεΐται έπαρμολύειον μόνον έν περιπτώσει άρνησιδικίας, έπομένως οί διοικητικοί ύπάλληλοι καταδιώκονται δυνάμει αύτοϋ, εάν άρνηθώσι τήν έκπλήρωσιν τών τοϋ άμρισητουμένου διοικητικοϋ καθήκόντων. Chauveau-Hélie Code Pénal I n° 1916. — Dalloz Abus d'autorité n° 18.

¹⁾ Έν άρθρ. 185 τοϋ Γαλλ. ποιν. νόμου έτέθη ή φράσις «pourra être poursuivi» ίνα αντίστοιχῇ πρὸς τήν αντίστοιχον φράσιν τοϋ άρθρ. 4 τοϋ Γαλλικοϋ Πολιτικοϋ Κώδικος «Le juge qui refusera de juger, sous prétexte du silence, de l'obscurité ou de l'insuffisance de la loi, pourra être poursuivi comme coupable de déni de justice.»

²⁾ Ποιν. δικ. άρθρ. 28.—322 έπομ.

³⁾ Περί τής άρνήσεως τών στρατιωτικών τοϋ ύπακούσαι είς τās διαταγās τών στρατιωτικών άρχών προνοεί τό άρθρ. 207 τής στρα-

Κατὰ τῶν ἐνόχων ἀρνήσεως ὑπηρεσίας, εἰ μὲν εἰς τὴν τάξιν τῶν δικαστικῶν ἢ διοικητικῶν ὑπαλλήλων ἀνήκουσιν, ἐπιβάλλεται χρηματικὴ ποινὴ τοῦλάχιστον διακοσίων δραχμῶν, εἰ δὲ εἰς τὴν τάξιν τῶν στρατιωτικῶν φυλάκισις τὸ πολὺ τριῶν μηνῶν.

10) Ἀπιστία περὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας.

Ἀρθρ. 482.

Πᾶς δημόσιος ὑπάλληλος, ὅστις κατὰ τὸν προσδιορισμὸν, τὴν εἰσπραξίν καὶ διαχειρίσιν τῶν φόρων, δασμῶν ἢ ἄλλων προσόδων ἐλαττώνει τὴν δημοσίαν περιουσίαν, τῆς ὁποίας εἶναι διαπεπιστευμένος τὴν διαχειρίσιν, ἔαν ἐνήργησεν πρὸς βοήθειαν ἄλλου, ἢ ἐπὶ ἰδίᾳ αὐτοῦ ὠφελείᾳ, τιμωρεῖται.— 1) μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν, ἔαν τὸ προσδοκώμενον ἢ ληφθὲν κέρδος δὲν ὑπερβαίνει τὰς πεντακοσίας δραχμάς.— 2) μὲ εἰρκτὴν, ἔαν τὸ κέρδος ὑπερβαίνει τὰς πεντακοσίας δραχμάς.

Ἀρθρ. 483.

Ὅστις ἢ δὲν κρατεῖ διόλου τὰ πρὸς ἔλεγχον ἢ ἐπιθεώρησιν τῶν εἰς χρήματα ἢ π ρ ά γ μ α τ α (γρ. ὑλικὸν ἐσόδων καὶ ἐξόδων) συνισταμένων προσόδων διατεταγμένα βιβλία, καθημερινά, ἢ κατὰστιχα, ἢ τὰ κρατεῖ παρὰ τοὺς κανόνας, ἢ εἰς τοιαύτην ἀταξίαν, ὥστε ἐντεῦθεν δὲν γνωρίζεται ἡ κατάστασις του, ὅστις συγχέει τὸ ἰδιαίτερόν του ταμεῖον μὲ τὸ διαπεπιστευμένον εἰς αὐτὸν δημόσιον ταμεῖον, εἴτε

τιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας, χαρακτηρίζον τὴν πρᾶξιν ὡς ἀνυποταξίαν. Ἡ τοιαύτη ἀνυποταξία ἐν τισὶ περιπτώσεσι δύναται νὰ φέρῃ τὸν χαρακτηρὰ τῆς ἐσχάτης προδοσίας Παιν. νόμου ἀρθρ. 127 § 2, 3.

λείψωσι χρήματα ἐκ τοῦ ταμείου εἴτε μὴ, τιμωρεῖται δι' ἐκεῖνο καὶ μόνον, ἐὰν δὲν σωφρονισθῇ διὰ τῆς ἀπαξ ἐφαρμοσθείσης εἰς αὐτὸν πειθαρχικῆς ποινῆς, μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐνὸς ἔτους, ἅμα φωραθῇ ἐκ νέου τὰ αὐτὰ πράττων.

**Ἀρθρ. 484.*

Πᾶς δημόσιος ὑπάλληλος ὅστις προσπαθεῖ νὰ κρύψῃ ἔλλειμά τι διὰ νοθεύσεως (γρ. πλαστογραφίας) τῶν λογαριασμῶν, ἢ τῶν πρὸς ἐγγραφὴν ἢ ἔλεγχον τῆς εἰς χρήματα ἢ πράγματα προσόδου καὶ δαπάνης (γρ. ἢ ὑλικὸν ἐσόδου ἢ ἐξόδου) διωρισμένων βιβλίων καὶ καταστίχων, ἢ διὰ τῆς ὑπεξαγωγῆς τῶν ἐγγράφων, ὅστις δὲν ὑπολογίζεται τὰς μερίδας τῶν εἰσοδημάτων (γρ. δὲν περνᾷ εἰς λογαριασμὸν μερίδας ἐσόδων) ἢ περνᾷ εἰς λογαριασμὸς τὰς μὴ γενομένας πληρωμὰς ὡς γενόμενα ἐξόδα, ἢ καταχωρίζει πράγματα πωλημένα ὡς μὴ πωλημένα, ἢ ἐμφανίζει ψευδῇ ἀποδεικτικὰ διὰ νὰ καλύψῃ τὰ (γρ. τὴν) περὶ τὰ ἐσόδα ἢ τὰ ἐξόδα σφάλματά του (γρ. μὴ ἀκρίβειάν του), ἢ μεταχειρίζεται ἀπάτην ὡς πρὸς τὸν χρόνον ἢ ὡς πρὸς τὰ ἀντικείμενα τῆς (γρ. τοῦ) εἰς χρήματα ἢ πράγματα προσόδου ἢ τῆς δαπάνης (γρ. ἐσόδου ἢ ἐξόδου) τιμωρεῖται μὲ εἰρκτὴν, καὶ, ἐὰν ἡ γενομένη ζημία ὑπερβαίνῃ τὰς χιλίας δραχμὰς, μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα.

**Ἀρθρ. 485.*

Δημόσιος ὑπάλληλος, ὅστις, χωρὶς νὰ ἔχῃ σκοπὸν νὰ κάμῃ ἀπιστίαν, καὶ χωρὶς νὰ πράξῃ ἀπάτην, τοκίζει πρὸς ὄφελός του τὰ εἰς αὐτὸν ὡς τοιοῦτον, διαπεπιστευμένα χρήματα ἢ πράγματα, ἢ κατ' ἄλλον τρόπον τὰ μεταχειρίζεται πρὸς ἴδιόν του κέρδος, ἢ παραχωρεῖ εἰς ἄλλους

πρὸς χρῆσιν, τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν ἑκατὸν μέχρι χιλίων δραχμῶν.— Ἐὰν ἐντεθεὶν συνέβη ζημία εἰς τὴν ἐπικράτειαν ἢ εἰς ἰδιώτην τινά, εἰς τὴν εἰρημένην ποινὴν προστίθεται καὶ φυλάκισις τὸ πολὺ δύο ἐτῶν.

* Ἀρθρ. 486.

Μὲ τὴν εἰς τὸ ἄρθρ. 485 διαλαμβανομένην ποινὴν τιμωρεῖται καὶ ὁ δημόσιος ἐκεῖνος ὑπάλληλος, ὅστις, ἄνευ συγκαταθέσεως τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, λαμβάνει δάνειον ἐκ ταμείων, τὰ ὅποια δὲν διοικοῦνται παρ' αὐτοῦ, ὑπόκεινται ὁμῶς εἰς τὴν ἐφορείαν του.

α') Ἐν γένει.

Ἐν προομιῳ τῆς ἐρμηνείας τῶν διατάξεων περὶ παραβάσεως τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν εἵπομεν, ὅτι παρὰ Ῥωμαίοις διὰ τῆς *Lex Julia peculatus et de residuis* ἐτιμωροῦντο αἱ νοσφίσεις δημοσίων χρημάτων καὶ αἱ περὶ τὴν διαχείρισιν αὐτῶν καταχρήσεις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Τὰ δύο εἰρημένα ἀδικήματα, περὶ ὧν προσέβλεπεν ἡ *Lex Julia* διέφερον οὐσιωδῶς ἀπ' ἀλλήλων.

Ἐνοχος τοῦ *crimen peculatus* ἐκηρύσσετο ὁ ἀφαιρῶν ἢ νοσφίζόμενος ἱερὰν ἢ δημοσίαν περιουσίαν ¹⁾ ἢ κατὰ τὴν με-

¹⁾ *Pecunia publica* ἐκχεῖτο τὸ σύνολον τῶν ἀντικειμένων (*res*) τῶν ἀποτελούντων τὴν περιουσίαν τοῦ δημοσίου (*quae in patrimonio civitatis sunt*) *Lex* 1 5 pr. 17 pr. (50. 16. V. S.). — Κτ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν *pecuniam publicam* ἐκχεῖτο *pecunia sacra* καὶ *pecunia religiosa* ἢ περιουσία ἢ ἀνήκουσα εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά καθιδρύματα. *Lex* 1. Cod. (1. 5. de haeret.) *Lex* 23 pr. Cod. (1. 2. de SS. eccles.) διεκρίνετο δὲ τῶν *res sacrae*, ἥτοι τῶν «*res a Pontifice publice consecratae*», καὶ τῶν *res religiosae*.—Hefster Lehrb. § 524.

πάγενεστέραν διάταξιν τῶν Αὐτοκρατόρων Τραϊανοῦ καὶ Ἀδρια-
νοῦ περιουσίαν τῶν κοινοτήτων (*res civitalis*)¹⁾.

Τῆς ἕνεκα τοῦ *crimen peculatus* κατηγορίας ἀπηλάσσοντο
μόνοι οἱ ὑπάλληλοι, εἰς οὓς παρεδίδοντο ἐπὶ προσωπικῇ εὐθύνῃ
χρήματα ἢ πράγματα πρὸς φύλαξιν ἢ μετακόμισιν, καὶ οἵ-
τινες κατὰ συνέπειαν ἔφερον τὸν κίνδυνον τῆς ἀπωλείας αὐ-
τῶν²⁾. Προϊόντος τοῦ χρόνου διὰ διατάξεων τῶν μεταγενε-
στέρων Αὐτοκρατόρων καὶ διὰ τῆς νομολογίας τῶν δικαστη-
σκηρίων ἐπεξετάθη ἡ ἔννοια τοῦ ἐγκλήματος, ὥστε ὡς *pecula-
tus* ἐχαρακτηρίζοντο 1) αἱ ὑπεξαίρεσεις καὶ ἀπάται περὶ τὸ νό-
μισμα, 2) αἱ ἐκ τῶν μεταλλείων τοῦ δημοσίου κλοπαί, 3) ἡ
νόθευσις, ἡ πλαστογραφία καὶ ἡ ἐξαφάνισις δημοσίων ἐγγρά-
φων, 4) ὁ σφετερισμὸς τῆς ἀπὸ τῶν πολέμιων λείας, 5) ὁ το-
κισμὸς δημοσίων χρημάτων (*pecuniae publicae fœneratio*), 6)
ἡ διάτρησις δημοσίου τείχους καὶ ἡ ἀφαίρεσις πράγματός τινος
ἐξ αὐτοῦ³⁾. Οἱ ἕνεκα *peculatus* καταδικασθέντες ἐτιμωροῦντο
διὰ τῆς τοῦ ὕδατος καὶ πυρὸς ἀπαγορεύσεως (*acquae et ignis
interdictio*), ἢ διὰ τῆς *deportatio*, ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων κα-
τεγινώσκετο καὶ ἡ εἰς ἔργον μεταλλικὸν ἢ ἡ κεφαλικὴ καταδίκη.

Ὡς ὑπαίτιοι τοῦ *crimen de residuis* ἐκηρύσσοντο οἱ λα-
βόντες δημόσια χρήματα ἐπὶ τινὰ χρεῖαν, καὶ μὴ περὶ
αὐτὴν δαπανήσαντες, ἀλλὰ παρακρατήσαντες καὶ ἐλλειπῇ
τὴν ἀπόδοσιν ποιοῦμενοι. Ὅθεν δυνάμει τῆς *lex Julia
de residuis* κατεδιώκοντο 1) οἱ ταμίαι οἱ παρακρατοῦντες δη-

¹⁾ Lex 1. (48. 13 ad leg. Jul. pecul.) «*Lege Julia peculatus cave-
tur ne quis ex pecunia sacra, religiosa, publicave auferat, neve inter-
cipiat, neve in rem suam vertat*». — Lex 83 (47. 2 de furt.), Καὶ πρὸ
τῆς *lex Julia* ἐτιμωρεῖτο τὸ *crimen peculatus* καὶ πρὸς ἐκδίκασιν αὐ-
τοῦ ὑπῆρχεν ἰδιαίτερα *Quaestio peculatus*, ἀλλ' ἄγνωστον τυγχάνει
πότε καὶ διὰ τίνος νόμου ἕνεκατεστάθη.

²⁾ Lex. 9 § 12 (48. 13 ad leg. Jul. pecul.).

³⁾ Lex 1. 6 § 1. — 9 § 5. — 11. 13 (48. 13 ad leg. Jul. pecul.).

μόσια χρήματα, 2) οἱ δαπανῶντες τὰ δημόσια χρήματα εἰς ἄλλους σκοποὺς τῶν ἀρχικῶς προορισθέντων, 3) οἱ μὴ ἀποδίδοντες ἐμπροσθέντως τὰ διαπιστευθέντα αὐτοῖς χρήματα, 4) οἱ ἐπὶ σκοπῷ παρακρατήσεως δημοσίων χρημάτων πλαστογραφοῦντες τὰ λογιστικὰ βιβλία ¹⁾). Κατὰ τῶν ἐνόχων τοῦ *crimen de residuis* ἐπεβάλλετο ὡς ποινὴ ἡ ὑποχρέωσις τῆς ἀποδόσεως τοῦ τριπλασίου ποσοῦ τῶν παρακρατηθέντων χρημάτων καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἀξιώματος ἔκπτωσις ²⁾).

Ἐν ταῖς νομοθεσίαις τῶν Μεσαιωνικῶν χρόνων ὡς καὶ τῶν ἀμέσως μεταγενεστέρων δὲν ὑπάρχει διατετυπωμένη ἡ ἔννοια ἀδικήματος ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὸ *crimen peculatus et de residuis* τῶν Ῥωμαίων. Οἱ ἔνοχοι τοιούτων πράξεων ἐτιμωροῦντο διὰ τῶν ἑνεκα κλοπῆς ἢ ὑπεξαίρεσεως ἐπιβαλλομένων ποινῶν ³⁾).

Ἐκ τῶν νεωτέρων ποινικῶν νομοθεσιῶν εἰδικὰς περιεῖχε διατάξεις περὶ τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἀπιστίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ἀντιστοιχοῦσας ἐν πολλοῖς πρὸς τὰς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου, ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813 ἐν ἀρθρ. 361—366 καὶ 456. Ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν συνετάχθησαν, μετὰ μείζονος ὅμως λεπτομερείας, οἱ περὶ τοῦ ἀδικήματος αὐτοῦ ὁρισμοὶ τῶν Βαυαρικῶν νομοσχεδίων ⁴⁾), ἐξ αὐτῶν δὲ ἀντεγράφησαν αἱ διατάξεις τοῦ ἡμετέρου ποιν. νόμου ⁵⁾). Ἀλλ' ὅμως ἐκ τῶν προκειμένων ἀρθρῶν, τὰ ἀρθρα

¹⁾ Lex 2.4 § 3 καὶ 4. Lex 9 § 6. Lex 10 pr. (48.13 ad leg. Jul. pecul.).

²⁾ Lex 4 § 5. (48. 13 ad leg. Jul. de pecul.). Lex 12. Cod. (12. 1. de dignit.). Rein Criminalrecht d. Römer. σελ. 672. 695.

³⁾ Heffter Lehrb. § 527.

⁴⁾ Βαυαρ. νομοσχεδίου 1827 ἀρθρ. 342—349.—1827 ἀρθρ. 336—340.—1831 ἀρθρ. 386—390.

⁵⁾ Ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος δὲν περιεῖχει διατάξεις ἀκριβῶς ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὰς τοῦ ἡμετέρου ποιν. νόμου. Τινὲς τῶν ἐν τοῖς ἀρθροῖς τοῦ ἡμετέρου νόμου περιπτώσεων (ἀρθρ. 482 καὶ 484) δύνανται

485 καὶ 486 δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πραγματοποιόμενα περὶ πράξεων ἀποτελουσῶν κυρίως ἀπιστίαν περὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, συμπεριελήφθησαν δὲ μετὰ τῶν περὶ τοῦ ἀδικήματος αὐτοῦ διατάξεων ἕνεκα τοῦ παρεμφεροῦς αὐτῶν χαρακτῆρος.

6') Εἰδικαὶ περιπτώσεις.

Ὡς ἐνοχον ἀπιστίας περὶ τὴν ἐνέργειαν τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας χαρακτηρίζει ὁ νόμος τὸν δημόσιον ὑπάλληλον·

1) Τὸν ἐλαττοῦντα κατὰ τὸν προσδιορισμὸν, τὴν εἴσπραξιν καὶ διαχειρίσιν τῶν φόρων, δασμῶν, ἢ ἄλλων προσόδων τῆς δημοσίας περιουσίας, τῆς ὁποίας εἶναι διαπεπιστευμένος τὴν διαχειρίσιν (ἄρθρ. 482).

Τὸ εἶδος τῶν φόρων, δασμῶν, ἢ προσόδων δὲν ὀρίζεται εἰδικώτερον ἐν τῷ νόμῳ, ὅστις ἐν τῇ γενικότητι τῆς ἐκφράσεως αὐτοῦ ὑπονοεῖ πᾶσαν πρόσοδον τοῦ δημοσίου ταμείου, εἴτε ἐξ ἀμέσων εἴτε ἐξ ἐμμέσων φόρων προερχομένην, ὡς καὶ πᾶσαν εἴσπραξιν οἷωνδ' ἕποτε τελῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου γενομένην 1).

Ἄλλ' ὅμως ἵνα θεωρηθῇ τιμωρητέα κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ

νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 169—171 τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου, ἅτινα ἐν γένει προβλέπουσι περὶ τῶν ὑπεξαίρέσεων χρημάτων ἢ ἐγγράφων, τῶν ὑπὸ δημοσίων ὑπαλλήλων διαπραχθεισῶν καὶ αἱ ὁποῖαι ὑπὸ τὸ περιληπτικὸν ὄνομα τῆς Forfaiture περιλαμβάνονται. Faustin-Hélie Pratique criminelle § 316 ἐπόμ. — Blanchet Code pénal III ἄρθρ. 167 ἐπόμ.

1) Οὕτω λ. χ. ἐνοχος ἀπιστίας κατὰ τὸ ἄρθρ. 482 κηρύσσεται ὁ ταχυδρομικὸς ἐπιστάτης ὅστις δὲν ἐπιθέτει τὸ γραμματόσημον ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας ἀλλὰ κατακρατεῖ αὐτὰς ἀπόφ. ποιν. Ἄρ. Πάγου τοῦ 1871. — Οἱ μὴ ποιησάμενοι χρῆσιν τοῦ προσήκοντος σφραγιστοῦ χάρτου ὑπόκεινται κατὰ τὸν περὶ χαρτοσήμου νόμου (14 Αὐγούστου 1836 ἄρθρ. 46) εἰς πρόστιμον δεκαπλοῦ τέλους, ἃ καὶ δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 482, ἀπόφ. ποιν. Ἄρ. Πάγου 78 τοῦ 1878.

ἄρθρ. 482 ἡ τοιαύτη ἐλάττωσις τῶν εἰσπράξεων πρέπει ν' ἀποδειχθῇ, ὅτι ἐγένετο ἢ πρὸς ἴδιον ὄφελος τοῦ διενεργήσαντος αὐτὴν ὑπαλλήλου, ἢ πρὸς ὄφελος ἐτέρου τινός. Ὁ δόλος ἐπομένως τοῦ ὑπαίτιου πρέπει νὰ ἔχῃ τὸν ὠρισμένον αὐτὸν σκοπόν. Ἐὰν ἡ ἐλάττωσις προῆλθεν ἐξ ἀμελείας ἢ κουφότητος, ἐφαρμοστέα ἐστὶν ἡ διάταξις τοῦ ἁρθροῦ 488, προβλέποντος περὶ τιμωρήσεως τῶν ἐξ ἀμελείας ἢ κουφότητος παραβάσεων τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἡ πραγματοποιήσις τῆς ἐπιδιωκομένης ὠφελείας ἐκ τῆς παρὰ νόμου μειώσεως τῶν ἐσόδων τοῦ κράτους δὲν ἀποτελεῖ συστατικὸν στοιχεῖον τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος, οὐδὲ θεωρεῖται ὡς ὅρος τῆς τελέσεως αὐτοῦ, μόνη ἡ προσδοκία τοῦ κέρδους ἀρκεῖ, ὅπως θεωρηθῇ τελεσθὲν τὸ ἀδίκημα. Ἀναλόγως δὲ τοῦ προσδοκώμενου ἢ ληρθέντος κέρδους κανονίζεται ἡ ἐπιβλητέα ποινὴ, τιμωρουμένου τοῦ ἐνόχου διὰ φυλακίσεως τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν, ἐὰν τὸ προσδοκώμενον ἢ ληρθὲν κέρδος δὲν ὑπερβαίνει τὰς πεντακοσίας δραχμὰς, δι' εἰρκτικῆς δὲ ἐὰν τὸ κέρδος ὑπερβαίνει τὰς πεντακοσίας δραχμὰς.

2) Τὸν ἀμελοῦντα τὴν τήρησιν τῶν διατεταγμένων βιβλίων, ἢ τὸν παρὰ τοὺς κανόνας τηροῦντα τοιαῦτα, ἢ εἰς τοιαύτην ἀταξίαν, ὥστε ἐντεῦθεν καθίσταται δυσχερὴς ὁ ἐλεγχος τῶν λογαριασμῶν¹⁾, ἢ τὸν συγχέοντα τὸ ἰδιαιτέρον τοῦ ταμεῖον μὲ τὸ διαπεπιστευμένον εἰς αὐτὸν δημόσιον ταμεῖον (ἄρθρ. 483), ὅπερ ῥητῶς ἀπαγορεύεται ὑπὸ τοῦ λογιστικοῦ νόμου (ἄρθρ. 197). Ἡ τοιαύτη ἑλλειψὶς τῶν βιβλίων ἢ ἡ πλημμελής τήρησις αὐτῶν θεωρεῖται καθ' ἑαυτὴν ἀξιοποινος, δὲ εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ ἀποδειχθῇ πραγματικὸν ἑλλειμμα.

¹⁾ Τὸ ἑλληνικὸν κείμενον λέγει «ὥστε ἐντεῦθεν δὲν γνωρίζεται ἡ κατάσταση τοῦ» ἐν ᾧ τὸ Γερμανικὸν κείμενον λέγον «*class man daraus deren Stand nicht entnehmen kann*» ἐννοεῖ τὴν κατάστασιν τῶν βιβλίων ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὸν ἐλεγχον τῶν λογαριασμῶν. — Γενικὰς διατάξεις περὶ τῶν τηρητέων βιβλίων ὑπὸ τῶν ὑπολόγων ὑπαλλήλων περιέχει ὁ λογιστικὸς νόμος (ἄρθρ. 143 ἐπομ.).

Ὁ ἐνοχος τῶν εἰρημένων παραβάσεων ὑπάλλληλος τιμωρεῖται κατὰ πρῶτον διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς¹⁾. Ἐάν δὲ καὶ αὐθις προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς αὐτῆς πράξεως καταγινώσκειται κατ' αὐτοῦ φυλάκισις τὸ πολὺ ἐνὸς ἔτους.

3) Τὸν πλαστογραφοῦντα, ἀλλοιοῦντα, ὑπεξάγοντα ἢ ἐξαφαιρίζοντα τὰ πρὸς ἔλεγχον τῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ ὠρισμένα βιβλία ἢ ἀποδεικτικά, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ καλυψαί ἑλλειμμά τι ἐκ τῶν λογαριασμῶν ἢ τοῦ διαπραῖσαι ἀπάτην (ἄρθρ. 484). Ὁ ἐνοχος τοιούτων πράξεων τιμωρεῖται αὐστηρότερον, καταγινωσκομένης κατ' αὐτοῦ τῆς ποινῆς τῆς εἰρκτῆς, ἢ, ἐάν ἡ γενομένη ζημία ὑπερβαίνει τὰς χιλίας δραχμὰς, τῶν προσκαίρων δεσμῶν, διότι μετὰ τῆς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἀπιστίας συντρέχει καὶ τὸ ἐγκλημα τῆς πλαστογραφίας ἢ ἀπάτης.

4) Τὸν τοκίζοντα πρὸς ἴδιον ὄφελος ἢ λαμβάνοντα πρὸς ἰδίαν ἢ ἄλλων χρῆσιν χρήματα ἢ πράγματα τοῦ δημοσίου (ἄρθρ. 485). Ἡ πράξις αὕτη, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, δὲν ἀποτελεῖ κυρίως ἀπιστίαν, τιμωρεῖται ὅμως διὰ τὸν ἀπειλούμενον κατὰ τῆς δημοσίας περιουσίας κίνδυνον καὶ τὴν παράβασιν τοῦ καθήκοντος τοῦ δημοσίου ὑπάλληλου, καταγινωσκομένης κατ' αὐτοῦ χρηματικῆς ποινῆς ἑκατὸν μέχρι χιλίων δραχμῶν, καὶ, ἐάν προέκυψε πραγματικῶς ζημία, προστιθεμένης εἰς τὴν εἰρημένην ποινὴν καὶ φυλακίσεως τὸ πολὺ δύο ἐτῶν. Διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους τιμωρητέον διὰ τῶν εἰρημένων ποινῶν θεωρεῖ ὁ νόμος

5) Τὸν λαμβάνοντα δάνεια ἄνευ συγκαταθέσεως τῆς δημοσίας ἀρχῆς ἐκ ταμείων, ἅτινα δὲν διοικοῦνται μὲν ὑπ' αὐτοῦ, ὑπόκεινται ὅμως ὑπὸ τὴν ἐφορείαν του (ἄρθρ. 486).

¹⁾ Κατὰ τὸ ἄρθρ. 207 τοῦ λογιστικοῦ νόμου αἱ ἐπιβαλλόμεναι εἰς τοὺς ἐν αὐτῷ μνημονευομένους ὑπολόγους πειθαρχικαὶ ποιναὶ εἰσὶν: 1) ἐπίπληξις— 2) πρόστιμον 5—300 δραχμῶν— 3) παῦσις 8 ἡμερῶν μέχρις ἑξ μηνῶν, ἐπάγουσα τὴν ἀραίρεσιν τοῦ μισθοῦ καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἐκ τῆς ὑπηρεσίας προερχομένων ὠφελειῶν.

**11) Παραβάσεις τῶν καθόντων τῆς ὑπηρεσίας
τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, μὴ ἀναφερόμεναι
ῥητῶς ἐν τῷ παρῶντι νόμῳ.**

**Αρθρ. 487.*

Δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἵτινες, ἐκτὸς τῶν εἰς τὸν πα-
ρόντα νόμον ῥητῶς ὠρισμένων περιπτώσεων, παραβαίνουσι
τὰ κοινὰ ἢ τὰ ἰδιαιτέρα καθήκοντα τῆς ἐπιτετραμμένης
εἰς αὐτοὺς ὑπηρεσίας, εἴτε ἐνυπάρχουσι ταῦτα εἰς τὴν
φύσιν καὶ ἰδιότητα τῆς ὑπηρεσίας, εἴτε εἶναι διαγεγραμ-
μένα δι' ἰδιαιτέρων ὁδηγιῶν, τιμωροῦνται, καθ' ὅσον εἰς
αὐτάς ταύτας τὰς ὁδηγίας δὲν διατάττονται ἄλλαι ποιναί,
κατὰ τὸν ἀκόλουθόν τρόπον.—1) ἐὰν ἡ παράβασις ἐγείνεν
ἐπὶ σκοπῷ ἰδίας ὠφελείας, ἢ πρὸς βλάβην τῆς ἐπικρα-
τείας, ἢ τινος ἰδιώτου, μετ' χρηματικὴν ποινὴν τοῦλάχιστον
ἐκατὸν δραχμῶν.—2) μετὰ προηγηθεῖσαν πρώτην πει-
θαρχικὴν ποινὴν, ἐὰν ἡ παράβασις ἐγείνεν ἐκ προθέσεως
μὲν, ἀλλὰ χωρὶς τοῦ πлагίου ἐκείνου σκοποῦ, μετ' χρη-
ματικὴν ποινὴν τὸ πολὺ διακοσίων δραχμῶν.

Ἐν τοῖς προηγουμένοις ἀρθροῖς ἐγένετο λόγος περὶ τῶν παρα-
βάσεων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, αἵτινες περιέχουσιν τὴν ἀθέ-
τησιν ἢ παραβίασιν ἐκείνων τῶν καθόντων, ὧν ἡ ἀκριβὴς ἐκ-
πλήρωσις εἰς ἕκαστον ἐν γένει λειτουργὸν τοῦ κράτους ἢ δημό-
σιον ὑπρέτην ἐπιβάλλεται, καὶ αἵτινες φέρουσι τοιαῦτα στοι-
χεῖα, ὥστε εὐκόλως δύνανται νὰ διακριθῶσιν καὶ ν' ἀποτελέ-
σωσι τὴν ἐννοίαν ἰδίας ἀξιοποίνου πράξεως, ἀλλ' ὅμως ἐκτὸς
τῶν τοιούτων παραβάσεων δύνανται νὰ διαπραχθῶσιν καὶ ἄλλαι,
σχετιζόμεναι πρὸς τὰ ἐπιβαλλόμενα τοῖς δημοσίοις ὑπαλλήλοις
ἰδιαιτέρα αὐτῶν καθήκοντα, τὰ διὰ νόμων ἢ δι' ἰδιαιτέρων ὁδη-
γιῶν ἐπιβαλλόμενα αὐτοῖς, καὶ τὰς ὁποίας ἦν ἀδύνατον νὰ

προΐδη ειδικῶς ὁ νομοθέτης καὶ περὶ τῆς τιμωρήσεως ἐκάστης κατ' ἰδίαν νὰ προνοήσῃ, διὰ ἀπάσας τὰς τοιαύτας ἀγωνύμους παραβάσεις συμπεριέλαβεν ἐν τοῖς γενικοῖς ὁρισμοῖς τοῦ ἄρθρ. 487.¹⁾ καθ' ὃ τιμωροῦνται αἱ παραβάσεις τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων αἱ μὴ ῥητῶς προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ περὶ ὧν δὲν ὠρίσθησαν ἰδιαίτεροι ποινὰι διὰ τῶν ὀδηγιῶν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν. Ἐπομένως δὲν χωρεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρ. 487, ὅταν ἐν τοῖς ὀργανικοῖς τῆς ὑπηρεσίας νόμοις ἢ ἐν ταῖς ὀδηγίαις ἢ κανονισμοῖς αὐτῆς ἀναγράφονται εἰδικαὶ ποιναί.

Δύω δὲ κατηγορίαι τοιούτων ἀγωνύμων παραβάσεων διακρίνονται. Ἡ μὲν πρώτη περιλαμβάνει τὰς παραβάσεις, τὰς γενομένας ἐπὶ σκοπῷ ἰδίας ὠφελείας, ἢ πρὸς βλάβην τῆς ἐπικρατείας ἢ τινος ἰδιώτου, ἀδιαφόρως ἂν ὁ τοιοῦτος σκοπὸς ἐπέτυχεν ἢ μὴ. Ὁ ἔνοχος τῶν τοιούτων παραβάσεων τιμωρεῖται διὰ χρηματικῆς ποινῆς τοῦλάχιστον ἑκατὸν δραχμῶν. Ἡ δὲ δευτέρα τὰς παραβάσεις, αἵτινες ἐξετελέσθησαν μὲν ἐκ προθέσεως, ἀλλ' οὐχὶ ἐπ' ἰσχοπῷ ἰδίας ὠφελείας, ἢ βλάβης τῆς ἐπικρατείας ἢ ἰδιώτου, ὅτε ὁ ἔνοχος τιμωρεῖται δι' ἡμιπυτέρας ποινῆς, ἥτοι διὰ χρηματικῆς ποινῆς τὸ πολὺ διακοσίων δραχμῶν, ἀλλὰ τότε μό-

¹⁾ Ὁρ. Βυαρικοῦ ποιν. νόμου 1813 ἄρθρ. 438.—Νομοσχ. 1822 ἄρθρ. 352.—1827 ἄρθρ. 341—343.—1831 ἄρθρ. 391—393.—Τοιαῦται παραβάσεις εἰσὶ λ. χ. ἡ ἐγκατάλειψις τῆς θέσεως ἄνευ ἀδείας, ἡ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου ἐξάσκησις ἐπαγγέλματος, ἡ ἐπιχειρήσις πράξεων ἀσυμβιβάστων πρὸς τὰ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ καθήκοντα κτλ. Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. III. σελ. 154. Ἐὰν δὴμαρχὸς τις παρέλπει τὴν σύλληψιν φυγοδίκου τινὸς ἐναντίον τῶν παραγγελιῶν τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς (Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Π. 43 τοῦ 1877, ἡ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τῶν στρατολογικῶν νόμων ἐπιβαλλομένων αὐτῷ καθηκόντων. (Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 94 τοῦ 1878).—Ἐὰν κλητὴρ τις παρέλπει τὴν σύνταξιν τῆς περὶ κατασχέσεως ἐκθέσεως. (Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 22 τοῦ 1877).—Ἐὰν νομάρχης τις ἀπολύσῃ τῆς φυλακῆς κατὰδικόν τινα. (Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 155 τοῦ 1872).

νον, ὅταν προηγουμένως ἐτιμωρήθη πειθαρχικῶς ¹⁾, καὶ αὖθις ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς αὐτῆς πράξεως.

**12) Παραβάσεις τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας
τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐξ ἀμελείας,
ὀκνηρίας, ἢ κουφότητος.**

** Ἀρθρ. 488.*

Δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἵτινες γίνονται ἔνοχοι ἀμελείας, ἐν ᾧ μετέρχονται τὰ δημοσιά των ἔργα, ἀμελοῦν δι' ὀκνηρίαν ἢ κουφότητα τὰ ἐπικείμενα εἰς αὐτοὺς ἅρξη, καὶ διὰ κακοήθειαν (γρ. κακοήθη διαγωγὴν) γίνονται ἀνάξιοι τοῦ ἐπαγγέλματός των, ὑποβάλλονται εἰς πειθαρχικὴν ποινὴν.

Ἀποῦ διὰ τῶν προηγουμένων ἄρθρων ἐκηρύχθησαν ἀξιοποιοὶ αἱ παραβάσεις τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, αἱ ἐκ προθέσεως διαπραχθεῖσαι, προνοεῖ τὸ ἄρθρον 488 περὶ τῶν παραβάσεων ἐκείνων, αἵτινες οὔτε ἐκ δολίας προαιρέσεως προέρχονται οὐδὲ ἐπὶ σκοπῷ ἰδιοτελεῖ διεπράχθησαν, ἀλλ' ἐξ ἀμελείας, ὀκνηρίας ἢ κουφότητος περὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας πηγάζουσιν, ἐρίζει δὲ, ὅτι αἱ τοιαῦται παραβάσεις ἐπισύρουσι τὴν πειθαρχικὴν τιμώρησιν τοῦ ὑπαίτιου. Ἐπίσης πειθαρχικὴν ποινὴν ἐπιβάλλει καὶ κατὰ τῶν ὑπαλλήλων, ὅσοι δὲν δύνανται μὲν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς διαπράξαντες παράβασιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ἀλλ' ἕνεκα ἐπιληψίμου καὶ ἀσυμβιβάστου πρὸς τὰ ἔργα τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν διαγωγῆς εἰσὶν ἀνάξιοι τῆς ἀνατεθείσης ὑπηρεσίας. Τὸ εἶδος

¹⁾ Ἡ ἔκδοσις ἀποφάσεως καταγινωσκούσης πειθαρχικὴν ποινὴν, ἥτις ὅμως δὲν ἐκοινοποιήθη, δὲν θεωρεῖται ἄρκοῦσα πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ § 2 τοῦ ἄρθρ. 487. ὅρ. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 96 τοῦ 1873.

καὶ μέγεθος τῆς πειθαρχικῆς ποινῆς δὲν ὁρίζει τὸ ἄρθρ. 488, οὐδ' ἄλλαχού τοῦ ποινικοῦ νόμου ὑπάρχουσι γενικοὶ ὁρισμοὶ περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν, ἐπιβλητέων ὑπὸ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων συνεπεῖα κατηγορίας ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἄρθρ. 488, ὅθεν τὸ ἄρθρον αὐτὸ, ληφθὲν ἐν μέρει ἐκ τῶν Βουλευτικῶν νομοσχεδίων¹⁾, οὐδεμίαν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν δύναται νὰ ἔχῃ, καὶ μάλιστα ἀφοῦ παρ' ἡμῖν οἱ διοργανισμοὶ τῶν κλάδων τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν περιέχουσι καὶ τὰ περὶ πειθαρχικῆς τιμωρήσεως τῶν εἰς αὐτάς ὑπαγομένων ὑπαλλήλων, ἡ δὲ τοιαύτη πειθαρχικὴ τιμώρησις γίνεται παρὰ τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς²⁾.

¹⁾ Ἐν τοῖς Βουλευτικοῖς νομοσχεδίοις τοῦ 1822 ἄρθρ. 355. — 1827 ἄρθρ. 347. — 1831 ἄρθρ. 400. ὅπως διάφορος εἶναι ἡ διατύπωσις τῶν ἐν αὐτοῖς περιεχομένων ὁρισμῶν. Κατὰ τὰ εἰρημένα ἄρθρα, ὁμοιομύρφως καὶ ἐν τοῖς τρισὶ νομοσχεδίοις συντεταγμένα, οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ ὑπηρεταί, οἵτινες ἐξ ἀμελείας παραβαίνουσι τὰ ἐκτεῶν καθήκοντα, ἢ δεικνύουσι διαγωγὴν ἀναξιοπρεπεῖ καὶ ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν θέσιν, ἣν κατέχουσι, ἐὰν μετὰ τρεῖς ἐπαναληφθεῖσαν πειθαρχικὴν τιμώρησιν, ἐπιβληθεῖσαν αὐτοῖς ὑπὸ τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς δυνάμει τῶν ὁρισμῶν τοῦ διατάγματος τῆς 26 Μαΐου 1818 περὶ τῶν καθήκοντων καὶ δικαιωμάτων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων (§ 11—15), γίνωσιν ἔνοχοι καὶ αὐτοὶ τῶν αὐτῶν πράξεων, καταδικάζονται ποινικῶς, τὸ δὲ δικαστήριον, κηρύσσον αὐτοὺς ἐνόχους, τιμωρεῖ διὰ τῆς ποινῆς τῆς ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἀποβολῆς, ἢ τοῦ ὑποβιβασμοῦ. Παρατηρητέον δὲ, ὅτι αἱ ποιναὶ αὗται ῥητῶς ἐν τῷ γενικῷ μέρει συγκαταλέγονται μετὰ τῶν ἄλλων ποινῶν τῶν ἐπιβλητέων πρὸς τιμώρησιν τῶν ἀδικημάτων.

²⁾ Ὁργ. δικ. ἄρθρ. 89. 292. 293. — 300. — Νόμου περὶ προσόντων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων τῆς 31 Δεκεμβρ. 1877. ἄρθρ. 20. — (Ἐγκλ. Κυβερνήσεως ἀριθμ. 2 τοῦ 1878). — Λογιστικοῦ νόμου ἄρθρ. 206. 207 ἐπομ. — Διάταγμα περὶ σχηματισμοῦ τῶν τελωνείων καὶ τῶν ἀπορρώντων τὸ προσωπικὸν αὐτῶν τῆς 25 Μαΐου (6 Ἰουνίου) 1842 ἄρθρ. 38. 39. — Νόμου 29 Μαΐου 1871 περὶ εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων ἄρθρ. 56. 57. κτλ. ὅρ. καὶ Διάταγμα 16 (28) Φεβρουαρίου 1826 (μὴ δημοσιευθὲν ὅμως διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυ-

Β') Παραβάσεις τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας
τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν.

1) Ἐν γένει.

Ἀρθρ. 489.

Ὅσάκις αἱ εἰς τὰ προηγούμενα ἄρθρα ἢ εἰς ἄλλα τοῦ παρόντος νόμου μέρη ἀναφερόμεναι παραβάσεις τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων πράττονται ἀπὸ δημοσίου ὑπηρετάς, καθόσον τοῦτο δύναται γὰ συμβῆ ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν πράξεων τούτων, θεωροῦνται καὶ τιμωροῦνται καὶ αὐτοὶ ὡσαύτως κατὰ τοὺς αὐτοὺς ὁρισμούς, ἐὰν δὲν διατάττεται ἄλλο τι ῥητῶς.

Ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ ἄρθρου 160 (22 Ν. ἐξ.) ὑπεδείχσαμεν τὴν ἐν γένει διαστολὴν μεταξὺ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν. Ἡ διαστολὴ αὕτη, ἥτις καὶ ἐν τῷ Βαυαρικῷ ποινικῷ νόμῳ καὶ ἐν τοῖς μεταγενεστέροις αὐτοῦ Βαυαρικοῖς νομοσχεδίοις συνεχῶς μνημονεύεται, στηρίζεται ἐπὶ τῶν ἐν Βαυαρίᾳ ἰσχυόντων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συντάξεως αὐτῶν εἰδικῶν διαταγμάτων περὶ ὀργανισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τοῦ κράτους ¹⁾. Ἐνεκα τῆς τοιαύτης δια-

θερνήσεως).—Νόμον τῆς 29 Ἰουνίου 1877 περὶ πειθαρχικῆς ἐξουσίας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν (Ἐφημ. Κυβερν. 1877 ἀρ. 0. 49).

1) Edikt über die Verhältnisse der Staatsdiener 27 Mai 1813. (Verfassungsurkunde Beilage IX) καὶ Gemeinde-Edikt vom 17 Mai 1818. Κατὰ τὸ δεύτερον αὐτὸ διάταγμα οἱ δημόσιοι ὑπηρεταὶ διαστέλλονται ὡς ἐκ τῶν προσώπων, εἰς ἃ παρέχουσι τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν, εἰς δύο κατηγορίας, εἰς δημοσίους ὑπηρετάς, παρέχοντας τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν εἰς τὸ κοινὸν, οἳ εἰσὶν οἱ ἱατροὶ, οἱ ἱατροχειροῦργοι,

στολῆς ἀνεγράφησαν οἱ ὅρισμοι τοῦ ἄρθρου 489, καθ' ὃ ἐξο-
μαιοῦνται ὡς πρὸς τὸ ἀξιόποινον τῶν παραβάσεων τῶν ἑαυτῶν
καθηκόντων οἱ δημοσίοι ὑπηρεταί πρὸς τοὺς δημοσίους ὑπαλλή-
λους. Ἀλλ' ὅμως ἵνα τύχωσιν ἐφαρμογῆς ἐπὶ τῶν δημοσίων
ὑπηρετῶν αἱ πρὸς τιμώρησιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων κειμέναι
διατάξεις, προϋποτίθεται κατὰ τοὺς ἐν ἄρθρ. 489 εἰδικῶς ἀνα-
γεγραμμένους ὅρους.

1) Ὅτι ἡ φύσις τῶν καθηκόντων τοῦ δημοσίου ὑπηρετοῦ
εἶναι τοιαύτη, ὥστε καθίσταται ἐφικτὴ ἡ παράβασις, ἣν ὁ νόμος
χαρακτηρίζει ὡς ἀξιόποινον, διαπραττομένην παρὰ τῶν δημο-

οὶ δικηγόροι, οἵτινες ἐν Βαυαρίᾳ δὲν καταλέγοντο μεταξὺ τῶν δημοσίων
ὑπαλλήλων (ὅρ. Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. ἄρθρ. 296), αἱ
μαῖται, οἱ μεσῖται, οἱ συμβολαιογράφοι κτλ. καὶ εἰς δημοσίους ὑπηρε-
τας χορηγοῦντας τὴν διακονίαν αὐτῶν εἰς τοὺς δήμους ἢ τὰς κοινότη-
τας, καὶ τοιοῦτοι εἰσὶν οἱ δήμαρχοι, οἱ νομομαθεῖς δημοτικοὶ σύμβουλοι,
οἱ ἀρχιτέκτονες τῶν πόλεων, οἱ διαχειρισταὶ περιουσίας ἐκκλησιαστικῶν
ἢ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων κτλ. Ἐκ τῶν εἰρημένων δημοσίων ὑ-
πηρετῶν τινὲς μὲν διὰ νόμων ἐξομοιοῦνται ὡς πρὸς τὴν βαθμολογίαν
πρὸς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ὡς οἱ νομομαθεῖς δήμαρχοι, ἢ δημο-
τικοὶ σύμβουλοι, ἐάν μετὰ τριετίαν ἐκλεγχθῶσι καὶ αὐθις, ἄλλοι δὲ ἐ-
πιτρέπεται διὰ Βασ. διατάγματος, εἰδικῶς ὑπὲρ αὐτῶν ἐκδοθέντος, νὰ
λάβωσι τὸν χαρακτήρα δημοσίου ὑπαλλήλου. Οἱ μὴ ἔχοντες βαθμὸν
δημοσίου ὑπαλλήλου, ὅσοι μὲν εἰσὶν προσωρισμένοι, ἵνα προσφέρωσιν εἰς
τοὺς ἰδιώτας τὴν ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν ἀντίληψιν συνεπείᾳ ἐπὶ
τούτῳ χορηγηθείσης αὐτοῖς ἀδείας, ὡς οἱ ἱατροὶ, οἱ δικηγόροι, αἱ
μαῖται, οἱ μεσῖται δὲν ἐκτελοῦσι κυρίως εἰπεῖν ὑπηρεσίαν τινὰ, ὅσοι δὲ
τοῦναντίον ὀρεῖλουσι νὰ ἐνεργῶσιν ὠρισμένην ὑπηρεσίαν ἢ μονίμως
καὶ διαρκῶς διορίζονται εἰς αὐτήν, ὡς οἱ ἀρχιτέκτονες τῶν πόλεων
(Bauräthe) οἱ γραφεῖς κτλ. ἢ προσκαίρως μόνον, ὡς οἱ ἀστυνομικοὶ
κλητῆρες, οἱ χωροφύλακες κτλ. Motive z. Baier. Entwürfe 1827
§ 126 σελ. 422. Παρ' ἡμῖν ἕνεκα τῆς ἀλλοίας διαρρυθμίσεως τοῦ δη-
μοτικοῦ καὶ διοικητικοῦ ὀργανισμοῦ οὐδεμίαν πρακτικὴν χρησιμότητα
ἔχουσιν αἱ εἰρημέναι διακρίσεις τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν, ἃς παρεθέ-
σαμεν μόνον πρὸς γνῶσιν τοῦ συστήματος, τὸ ὅποion προϋποθέτουσιν
ἰσχύν οἱ πλείστοι τῶν τοῦ ἡμετέρου ποιν. νόμου ὁρισμῶν.

σίῳν ὑπαλλήλων. Οὕτω λ. γ. δὲν δύναται νὰ καταδιωχθῇ ὡς ἔνοχος παραβάσεως τῆς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἐχεμυθίας ὁ δεσμοφύλαξ, ἢ ὁ ἀγροφύλαξ, ἢ ὡς μετερχόμενος τὸ ἐμπόριον τοῦ σίτου ἢ ἀλεύρου, κατὰ παράβασιν τοῦ ἀρθρ. 466, ὁ ἱατρός ἢ δικαστικὸς κλητὴρ. — Τὴν περίπτωσιν ταύτην ἔχον ὑπ' ὄψιν ὀρίζει τὸ ἀρθρ. 489 ὅτι οἱ περὶ δημοσίων ὑπαλλήλων ὅρισμοὶ ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν «καθόσον τοῦτο δύναται νὰ συμβῇ ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν πράξεων τούτων» ¹⁾).

2) Ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰδικὴ διάταξις προβλέπουσα περὶ τῆς τιμωρήσεως τῆς ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὑπηρετοῦ γενομένης παραβάσεως, ὅτε ἐφαρμοσθῇ αὕτη. Τοιαύτας εἰδικὰς διατάξεις περιέχουσι τὰ ἀρθρ. 490. 491. ἰδίως περὶ τῶν δικηγόρων, ὡς καὶ τὸ ἀρθρ. 492 περὶ τῶν παραβάσεων τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως δημοτικῶν ὑπαλλήλων.

Ὅσακις οἱ εἰρημένοι ὅροι δὲν ὑφίστανται, τότε ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν, οὐ μόνον αἱ εἰς τὰ ἀρθρα 449—488 περιεχόμεναι διατάξεις, αἱ εἰδικῶς προνοοῦσαι περὶ τῆς παραβάσεως τῶν καθηκόντων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἀλλὰ καὶ ὅσαι ἄλλαι εἰς ἄλλα τμήματα ἢ κεφάλαια τοῦ ποινικοῦ νόμου περὶ τῶν τοιούτων παραβάσεων πραγματεύονται ²⁾).

2) Ἰδίως τῶν δικηγόρων.

Ἀρθρ. 490.

Δικηγόροι ἐξ ἐπαγγέλματος (γρ. τὸ ἐπάγγελμα), οἵτινες συνεννοούμενοι παρὰ νόμῳ μετὰ τοῦ ἀντιδίκου τοῦ πελάτου αὐτῶν, ἐνεργοῦσι πρὸς χάριν μὲν αὐτοῦ, πρὸς βλάβην δὲ τοῦ πελάτου αὐτῶν, βοηθοῦσι κατὰ τὴν αὐτὴν ἔνδικον ὑπόθεσιν, διὰ συμβουλῆς ἢ ἀντιλήψεως ἀμφοτέρους

¹⁾ Motive z. Entwürfe 1827 § 127. σελ. 425.

²⁾ Π. Ν. ἀρθρ. 235. 394 κτλ.

τοὺς διαδίκους, δίδουσιν ἐκ προθέσεως συμβουλὰς ἐπιβλαβεῖς εἰς τὸν πελάτην των, τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον τριῶν μηνῶν, καὶ παύονται τοῦ δικηγορεῖν τοῦλάχιστον ἐπὶ μῆνας ἕξ, ἐν ὑποτροπῇ δέ, ἥ ἂν τοῦλάχιστον πρόκειται νὰ τιμωρηθῶσι συγχρόνως τρεῖς εἰσέτι ἀτιμώρητοι ὅμοιοι πράξεις, καταδικάζονται εἰς εἰρκτήν, καὶ ἐξαλείφονται διὰ παντὸς ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν δικηγόρων.

* *Arthr. 491.*

Ἐὰν ἐξ ἐπαγγέλματος δικηγόροι ἀναβάλλωσιν ἐκ φιλοκερδείας τὰς διαπεπιστευμένους εἰς αὐτοὺς ὑποθέσεις, δὲν παραδίδουσιν ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι εἰς τὸν πελάτην των, ὅσα δι' αὐτὸν ἔλαβον χρήματα, ἢ ἄλλα χρηματικὴν ἀξίαν ἔχοντα πράγματα λόγῳ τῶν ἐπιτετραμμένων αὐτοῖς ὑποθέσεων, ἀλλὰ τὰ κατακρατοῦσι παρανόμως, καταδικάζονται μετὰ προσηγηθεῖσαν ἅπαξ πειθαρχικὴν ποινὴν, εἰς φυλάκισιν τὸ πολὺ ἐνὸς ἔτους, καὶ παύονται τοῦ δικηγορεῖν ἐπὶ τρεῖς τοῦλάχιστον μῆνας· ἐν δὲ ὑποτροπῇ εἰς φυλάκισιν τοῦλάχιστον ἕξ μηνῶν, καὶ ἐξαλείφονται (πρὸς παντὸς) τοῦ καταλόγου τῶν δικηγόρων.

Ἐν τοῖς ποινικοῖς τῶν Ῥωμαίων νόμοις ὡς ἔνοχος τοῦ ἐγκλήματος τῆς *praevaricatio* ἐξαρχακτηρίζετο ὁ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ὡς ἀντιπρόσωπος ἄλλου παριστάμενος καὶ πρὸς ζήμιαν αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἀντιδίκου συνεννοούμενος ¹⁾. Ἰδίως ὡς *praevaricator* καταδιώκετο ὁ κατήγορος ὁ τὴν ἰδίαν ὑπόθεσιν προδιδούς καὶ τὸν κατηγορούμενον ὑπερασπιζόμενος ἢ δι' ἀποκρύψεως ἢ παραλείψεως τῶν καταλλήλων ἀποδεικτικῶν μέσων,

¹⁾ Lex. 1 pr. (47. 15 de praev.) « Qui diversam partem adjuvat, prodita causa sua. — Lex 212 (50. 16 V. S).

ἢ διὰ προσαγωγῆς ἀποδείξεων ἀλυσιτελῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας, ἢ δι' ἐξαίρεσως τῶν ἀμερολήπτων δικαστῶν, καὶ προτιμήσεως τῶν ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου δεκασθέντων ¹⁾).

Ἐν τῷ κοινῷ Γερμανικῷ ποινικῷ δικαίῳ, ἐπειδὴ ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τῆς διαδικασίας δὲν ἠδύναντο νὰ τύχωσιν ἐφαρμογῆς οἱ ὅρισμοί τῶν Ῥωμ.αἰκῶν νόμων διεπλατύνθη ἡ ἔννοια τοῦ ἀδικήματος καὶ ὑπῆλθον ἐν αὐτῇ καὶ οἱ συνήγοροι, ἢ δικηγόροι, οὔτινες παρὰβρίνοντες τὰ ἑαυτῶν καθήκοντα συνεννοοῦνται καὶ ὑποβοηθοῦσι τὸν ἀντιδίκον τοῦ προσώπου, οὔτινες ἀνεδέξαντο τὴν ὑπεράσπισιν, ἢ ἐνεργοῦσι πρὸς βλάβην αὐτοῦ ²⁾).

Καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν νεωτέρων ποινικῶν νόμων περιέλαβον εἰδικὰς διατάξεις πρὸς τιμώρησιν τοῦ ἀδικήματος. Ὁ Βαυαρικὸς νόμος τοῦ 1813, ἐχαρακτήριζεν ἐν ἄρθροις 296 καὶ 400 ὡς ἔνοχον ἀπιστίας τὸν δικηγόρον, τὸν ἐκ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ ἀντιδίκου τοῦ ἐντολέως αὐτοῦ ἐνεργοῦντα πρὸς ὄφελος μὲν ἐκείνου πρὸς ζημίαν δὲ αὐτοῦ ³⁾, ἢ δίδοντα ἐπιβλαβεῖς συμβουλὰς εἰς τὸν πελάτην, ἢ ἐκ φιλοκερδείας ἀναβάλλοντα τὴν ὑπόθεσιν.

Πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ἀκριβεστέραν διατύπωσιν τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος ἀνεγράφησαν ἐν τοῖς Βαυαρικοῖς νομοσχεδίοις εἰδικαὶ διατάξεις, καταλεχθεῖσαι ἐν τοῖς κεφαλαίοις τοῖς πραγματευομένοις περὶ τῶν παρὰβάσεων τῶν καθηκόντων τῶν δη-

¹⁾ Lex. 3 (de praev. 47. 15). Lex 1 § 6 (48. 16. S. Turpill.) Lex 212 (50 16 V. S.) Lex 3. Cod. (2. 8 advoc. fisci).—Plin. Epist. 1. 20.—Cicer. Phil. II 14.—Rein Criminalrecht d. Römer σελ. 800.—Marezoll Criminalrecht § 163 σελ. 554.

²⁾ Mittermaier z. Feuerb. § 425.—Heffter Lehrb. § 402.—Meves ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 1015.

³⁾ Ὁ Γαλλικὸς ποιν. νόμος δὲν προνοεῖ περὶ τοῦ τοιοῦτου ἀδικήματος, ὅπερ καταδικάζεται καὶ τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ πειθαρχικοῦ συμβουλίου τοῦ συλλόγου τῶν δικηγόρων.

μοσίων ὑπηρετῶν ¹⁾), ἐξ ὧν ἡρανίσθη ὁ ἡμέτερος νόμος τοὺς ὀρισμοὺς τῶν προκειμένων ἄρθρων ²⁾).

Ὑποκείμενον τοῦ ἀδικήματος εἰσὶ μόνοι οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος δικηγόροι (verpflichtete Rechtsanwälte). Ὡς τοιοῦτους δὲ ἐννοεῖ ὁ νόμος τοὺς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νομίμως διορισθέντας παρὰ τινι δικαστηρίῳ, οὐχὶ δὲ ἐν γένει τοὺς ἐκπροσωποῦντας ἑτερόν τινα εἰς ἐξώδικον ἢ δικαστικὴν ὑπόθεσιν (negotiorum gestores) ³⁾, καθ' ἃς περιπτώσεις ἐπιτρέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ἡ δι' ἄλλων μὴ δικηγόρων παράστασις ⁴⁾).

Οἱ δικηγόροι διώκονται δυνάμει τοῦ ἁρθρου 490 ἐν ταῖς ἐξῆς περιπτώσεσιν.

1) Ἐάν συνεπεῖα παρανόμου συνεννόησεως μετὰ τοῦ ἀντιδίκου τοῦ πελάτου αὐτῶν ἐνεργῶσι πρὸς χάριν μὲν αὐτοῦ πρὸς βλάβην δὲ τοῦ ἰδίου πελάτου.

Ὡς ἀξιόποινος κατὰ τὸ ἄρθρ. 490 δὲν λογίζεται πᾶσα οἰαδήποτε πρᾶξις τοῦ δικηγόρου, ἐξ ἧς ἐπῆλθε ζημία μὲν εἰς τὸν πελάτην αὐτοῦ, ὄφελος δὲ εἰς τὸν ἀντιδίκον ⁵⁾), ὅτε ὁ ζημιωθείς ἢ ἀδικηθεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγείρῃ κατ' αὐτοῦ τὴν τοῦ

¹⁾ Ὅρ. Βαυαρ. νομοσχεδίου 1822 ἄρθρ. 350. 351. — 1827 ἄρθρ. 345 — 346. — 1831 ἄρθρ. 395 — 396. — Βαυαρικοῦ ποιν. νόμου 1861 ἄρθρ. 389.

²⁾ Ποιν. νόμου Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἄρθρ. 356.

³⁾ Περὶ αὐτῶν περιεῖχεν ἰδιαιτέραν διάταξιν ἐν ἄρθρ. 399 ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813.

⁴⁾ Ὅργ. ἄρθρ. 131 ἐπόμε. — Πολ. δικ. ἄρθρ. 91 ἐπόμε. — Διάταγμα 10 Νοεμβρ. 1836. Νόμ. 22 Φεβρ. 1847, περὶ παραστάσεως διὰ πληρεξουσίων καὶ συνηγόρων ἐνώπιον τῶν εἰρηνοδικῶν καὶ πταισματοδικῶν.

⁵⁾ Οὕτω λ. χ. ἐάν ὁ δικηγόρος ἐξ ἀμελείας ἢ ἐξ ἀγνοίας παραλείψῃ τὴν ἐμπρόθεσμον χρῆσιν ἐνδίκου τινὸς μέσου καὶ συνεπεῖα τῆς παρελούσεως τῆς προθεσμίας, ὁ μὲν πελάτης αὐτοῦ βλάπτεται, ὁ δὲ ἀντίδικος ὠφελεῖται, ἢ ἐάν παραλείψῃ τὴν ἀντίκρουσιν ὀρισμένου τινὸς πραγματικοῦ ἰσχυρισμοῦ, ἢ ἐάν συντάξῃ καὶ ἐπιδώσῃ ἄκυρον δικόγραφον.

κακοδικίου ἀγωγὴν ¹⁾), ἀλλὰ μόνη ἡ ἐνέργεια, ἡ συνεπιεία συνεννοήσεως μετὰ τοῦ ἀντιδίκου προελθοῦσα, καὶ ὁσάκις ἡ τοιαύτη συνεννόησις εἶναι παράνομος, τοὔτέστι δὲν ἐπιτρέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου, ὡς ἀντιβαίνουσα εἰς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ²⁾).

Διὰ τοῦ τοιούτου εἰδικοῦ ὀρισμοῦ τῶν συνεννοήσεων ἀποκλείονται αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς αἱ συνεννοήσεις δὲν ἀπαγορεύονται, ὡς λ. χ. ὅταν ἀποβλέπωσιν εἰς ἀμοιβαίας προτάσεις συμβιβασμοῦ, καὶ τὰς περὶ αὐτῶν συζητήσεις, ἃς ἐνδεχόμενον ὁ δικηγόρος νὰ μὴ διεξαγάγῃ μετὰ τῆς δεούσης περισκέψεως καὶ προνοίας, ὥστε νὰ ζημιωθῇ ὁ πελάτης αὐτοῦ, καὶ νὰ ὠφεληθῇ ὁ ἀντίδικος. Ὡς ἀντίδικον δὲ ἐννοητέον οὐχὶ μόνον τὸν κύριον διάδικον τὸν ἐναγόμενον παρὰ τοῦ πελάτου, ἢ ἐνάγοντα αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ πάντα ἄλλον ἐν τῇ δίκῃ, ἐκουσίως ἢ ἀναγκαστικῶς παρεμβαίνοντα καὶ ἀντίθετα συμφέροντα πρὸς τὸν πελάτην τοῦ ὑπαιτίου δικηγόρου ἐπιδιώκοντα ³⁾).

Ἡ ζημία ἢ βλάβη δὲν ἀπαιτεῖται νὰ πηγάζῃ ἐκ θετικῆς ἐνεργείας συνισταμένης εἰς τὴν ἐπιχείρησιν πράξεώς τινος, ἀλλὰ δύναται νὰ προέρχεται καὶ ἐκ τῆς παραλείψεως ἐπιχειρητέας πράξεως ⁴⁾).

2) Ἐν βοηθῶσι κατὰ τὴν αὐτὴν ἐνδικὸν ὑπόθεσιν, διὰ συμβουλῆς ἢ ἀντιλήψεως ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους.

Ἐν δικῶν ὑπόθεσιν λέγων ὁ νόμος δὲν ἐννοεῖ βεβαίως μόνον τὴν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἐκκρεμῇ, ἀλλὰ πᾶσαν οἰκονομικὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς ἐγείρεται περὶ τοῦ δικαίου ἀμφισβήτησις, καὶ οἱ διστάμενοι ἐπικαλοῦνται τὴν συνδρομὴν

¹⁾ Πολ. δικ. ἄρθρ. 56 Διάταγμα 8 Ἰουλίου 1838 περὶ ἀγωγῆς κακοδικίου.—Ποιν. δικ. ἄρθρ. 65.

²⁾ Ὡς λ. χ. ἐὰν καταστῇ γνωστὰ εἰς τὸν ἀντίδικον ἔγγραφα, ἢ γεγονότα, τὰ ὅποια ὁ πελάτης αὐτοῦ ἔχει συμφέρον νὰ τηρηθῶσι μυστικὰ κτλ.

³⁾ Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. ἄρθρ. 296 n° 4.

⁴⁾ Oppenhoff's Strafgesetzb. ἄρθρ. 356 n° 4.

ἢ ἀντίληψιν δικηγόρων ¹⁾). Ὅθεν εἴτε πολιτικῇ, εἴτε ποινικῇ, εἴτε τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ, εἴτε οἰκισθῆποτε ἄλλης φύσεως καὶ ἂν ἦ ἡ ὑπόθεσις, ὁ δικηγόρος δὲν ἐπιτρέπεται νὰ παρέχῃ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ, ὅπερ δύναται νὰ συμβῇ, ἡ ὅταν, ἀφοῦ ἀνεδέχθη τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ἐτέρου ἐκ τῶν διαδίκων, διδῇ συγχρόνως συμβουλὰς καὶ εἰς τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ (*patrocinium praesens*), ἡ ὅταν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως παραιτῇται τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ ἐνός, καὶ ἀναλαμβάνῃ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ἐτέρου (*patrocinium successivum*) ²⁾).

3) Ἐὰν δίδωσιν ἐκ προθέσεως συμβουλὰς ἐπιβλαβεῖς εἰς τὸν πελάτην αὐτῶν. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ κηρύσσεται ἄξιόποινος μόνῃ ἡ ἐκ προθέσεως χορήγησις ἐπιβλαβῶν συμβουλῶν, ὅθεν δὲν ὑπάγεται εἰς αὐτὴν ὁ δικηγόρος ὁ ἐξ ἀμελείας, ἀπειρίας, ἢ κουφότητος ζημιώσας διὰ τῶν συμβουλῶν τὸν πελάτην αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει αὐτῇ, ὡς καὶ ἐν ταῖς προηγουμέναις, ἡ ἐνέργεια τοῦ δικηγόρου ἢ ἡ συμβουλὴ πρέπει νὰ ᾧσιν τοιαῦται, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐπέλθῃ βλάβη ἐξ αὐτῶν, ὅτε καὶ τὸ ἔγκλημα θεωρεῖται τετελεσμένον, δὲν ἀπαιτεῖται δὲ ὡς συστατικὸς ὅρος τῆς ἐννοίας αὐτοῦ ἡ πραγματοποίησις τῆς ζημίας ἢ βλάβης ³⁾).

Οἱ ἐξελεγχθέντες ἔνοχοι οἰκισθῆποτε τῶν εἰρημένων παραβάσεων δικηγόροι τιμωροῦνται διὰ φυλακίσεως τοῦλάχιστον τριμήνου καὶ διὰ προσωρινῆς παύσεως τοῦλάχιστον ἑξαμήνου. Ἐν ὑποτροπῇ δὲ ἡ ἐν περιπτώσει συρροῆς τριῶν συγχρόνως τιμωρητέων τοιούτων πράξεων καταδικάζονται εἰς τὴν ποινὴν τῆς

¹⁾ Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. ἀρθρ. 296 n° 5. — Stenglein Commentar ἀρθρ. 380 n° 2. — Oppenhoff's Strafgesetzb. ἀρθρ. 356 n° 2.

²⁾ Meves ἐν Holtzendorff's Handb. III σελ. 1017.

³⁾ Anmerkungen z. Baier. Strafgesetzb. ἀρθρ. 296 n° 9. — Oppenhoff's Strafgesetzb. ἀρθρ. 356 n° 7.

εἰρκτῆς καὶ στεροῦνται τοῦ δικαιώματος τοῦ δικηγορεῖν, διαγραφόμενοι ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν δικηγόρων.

Ἡπιώτερον τιμωροῦνται οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος δικηγόροι οἱ διαπράξαντές τινα τῶν ἐν ἄρθρῳ 491 μνημονευομένων πράξεων ἥτοι·

1) Ἐὰν ἀναβάλλωσιν ἐκ φιλοκερδίας τὰς διαπεπιστευμένας εἰς αὐτοὺς ὑποθέσεις. Ἡ τοιαύτη ἀναβολὴ δὲν ἀπαιτεῖται νὰ προέρχεται ἐκ συνεννόησεως μετὰ τοῦ ἀντιδίκου τοῦ πελάτου αὐτῶν, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ ᾖ ἀποχρώντως δεδικαιολογημένη καὶ νὰ ἔχῃ ἀφορμὴν τὴν φιλοκέρδειαν τοῦ δικηγόρου, ἐπιζητούντος διὰ τοῦ τοιούτου μέσου νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν πελάτην εἰς ἀποζημιώσεις αὐτοῦ ἀνωτέρας τῶν νομίμων ¹⁾).

2) Ἐὰν δὲν παραδίδωσιν ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι εἰς τὸν πελάτην αὐτῶν, ὅσα δι' αὐτὸν ἔλαβον χρήματα, ἢ ἄλλα χρηματικὴν ἀξίαν ἔχοντα πράγματα, λόγῳ τῶν ἐπιτετραμμένων αὐτοῖς ὑποθέσεων, ἀλλὰ κατακρατοῦσιν αὐτὰ παρανόμως. Ἡ κατακρατήσεις δὲν πρέπει νὰ γείνη ἐπὶ σκοπῷ ἰδιοποιήσεως κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρ. 394 Π. Ν. διότι τότε ἡ πράξις φέρει χαρακτῆρα ὑπεξαίρεσεως καὶ ὁ ἔνοχος ἐπισύρει τὴν ποινὴν τοῦ ἐγκλήματος αὐτοῦ.

Διὰ τῶν ὁρισμῶν τοῦ δευτέρου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου 491 ὁ νόμος ἐννοεῖ νὰ τιμωρήσῃ μόνην τὴν ἀπλὴν κατακρατήσιν καὶ τὴν μὴ ἐν προσήκοντι χρόνῳ ἀπόδοσιν τῶν διαπεπιστευμένων τῷ δικηγόρῳ πραγμάτων, ὡςάκις ἡ τοιαύτη κατακρατήσις γίνεται παρανόμως ²⁾. Ὅθεν, ἐὰν δικηγόρός τις δυνάμει τοῦ ἄρθρου 240 Ὁργ. Δικ. ἀρνήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τῶν εἰς χεῖρας αὐτοῦ εὐρισκομένων ἐγγράφων δίκης τινὸς μέχρι τῆς εἰς αὐτὸν ἀποτίσεως τῶν ὀφειλομένων τελῶν καὶ δικαιωμάτων, δὲν δύ-

¹⁾ Häherlin Criminalrecht IV σελ. 464.

²⁾ Λ. γ. ἐὰν διὰ τῆς τοιαύτης κατακρατήσεως ὁ δικηγόρος ἐπιζητῇ νὰ καταναγκάσῃ τὸν πελάτην εἰς ὑπόσχεσιν ἢ χορήγησιν ἀντιμισθίας μὴ νομίμου. Ὁργ. Δικ. ἄρθρ. 145.

ναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἔνοχος παραβάσεως τοῦ ἄρθρ. 491, διότι ἡ τοιαύτη κατακράτησις δὲν εἶναι παράνομος.

Ἐνὰ ἐπιβληθῇ κατὰ τῶν ἐνόχων τῶν εἰρημένων πράξεων ποινὴ ἀπαιτεῖται, ὅπως καὶ ὑποτροπήν, μετὰ προηγουμένην πειθαρχικὴν αὐτῶν τιμώρησιν, γείνωσιν ἔνοχοι αὐτῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καταγινώσκειται φυλάκισις τὸ πολὺ ἐνὸς ἔτους καὶ παῦσις ἀπὸ τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος τρίμηνος. Ἐὰν δὲ μετὰ τὴν τιμωρίαν ταύτην καὶ αὐθις, καθ' ὑποτροπήν, διαπράξωσι τὸ ἐγκλημα ἐπιβάλλεται ἐξάμηνος φυλάκισις καὶ διατάσσεται ἡ ὀριστικὴ αὐτῶν διαγραφὴ ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν δικηγόρων.

3) Παραβάσεις τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως δημοτικῶν ὑπαλλήλων.

Ἄρθρ. 492.

Δήμαρχοι, σύμβουλοι δημοτικοί, καὶ ὅσοι λαμβάνουσι μετοχήν εἰς τὴν διαχείρησιν τῆς περιουσίας δήμων ἢ ἀγαθοεργῶν καὶ θρησκευτικῶν καταστημάτων, ὑπόκεινται εἰς χρηματικὴν ποινὴν εἴκοσι μέχρι διακοσίων δραχμῶν, ἐὰν ὅχι μὲν αὐτογνωμόνως, παραβαίνοντες ὁμῶς τοὺς διατεταγμένους τύπους, λαμβάνωσι δάνεια ἐκ τῆς περιουσίας τῶν δήμων των, ἢ τῶν καταστημάτων τῶν ὁποίων εἶναι ἐπιτετραμμένοι τὴν διοίκησιν, ἢ μισθώνωσιν ἐξ αὐτῆς ἀγροὺς, ἢ συντελοῦν εἰς τὸ νὰ δοθῶσι τοιαῦτα δάνεια, ἢ νὰ γένωσι τοιαῦται μισθώσεις εἰς τοὺς ἐξ αἵματος ἀνιόντας καὶ κατιόντας, ἢ εἰς τοὺς ἐκ πλαγίου καὶ ἐξ ἀγχιστείας συγγενεῖς των μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ.

Ἀφοῦ ἐν ἄρθρῳ 439 ἐγένετο λόγος περὶ τῶν ζημιῶν τῶν ἐπερχομένων διὰ τῆς ἐκ προθέσεως, ἀλλ' οὐχὶ ἐπὶ σκοπῷ ὑπεξαίρεσεως ἢ ἀπάτης, ἐπιβλαβοῦς ἐνεργείας τῶν διοικητῶν τῆς περιουσίας κοινοτήτων, ἢ ἀγαθοεργῶν, ἢ θρησκευτικῶν κατὰ

στημάτων, διὰ τοῦ ἄρθρου 492¹⁾, προνοεῖται περὶ τῶν Δημάρχων, δημοτικῶν συμβούλων καὶ πάντων ὅσοι λαμβάνουσι μετοχὴν εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας δῆμων, ἀγαθοεργῶν ἢ θρησκευτικῶν καταστημάτων, οἵτινες, οὐχὶ μὲν αὐτογνώμωνως, παραβαίνοντες ὅμως τοὺς διατεταγμένους τύπους, λαμβάνουσι δάνεια ἐκ τῆς περιουσίας, ἢ μισθώνουσι τοὺς ἀγροὺς τῶν δῆμων, ἢ τῶν καταστημάτων, ὧν εἰσὶν ἐπιτετραμμένοι τὴν διοίκησιν. Τιμωροῦνται δὲ οὐ μόνον, ἐάν τινα τῶν εἰρημένων παραβάσεων χάριν ἰδίου συμφέροντος πράξωσιν, ἀλλὰ καὶ ἐάν συντελέσωσιν πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν ὑπὲρ συγγενῶν οἰουδήποτε ἐκ τῶν ἐν τῷ νόμῳ ὀριζομένων βαθμῶν.

Τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀξιοποίνου καὶ ὁ χαρακτήρ τῆς πράξεως, περὶ ἧςπραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 439, διαφέρουσι τοῦ προκειμένου, διότι κατ' ἐκεῖνο μὲν ἀπαιτεῖται ἐνέργεια φέρουσα βλάβην, ἐν ᾧ κατὰ τὸ ἄρθρ. 492 τὸ ἐνδεχόμενον ἢ πιθανὸν τῆς βλάβης, τὸ ὅποιον δύναται νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἰδιοτελείας τοῦ πράττοντος, ὑπὲρ τῶν ἀτομικῶν αὐτοῦ ἢ τῶν συγγενικῶν συμφερόντων μεριμνῶντος, δικαιολογεῖ τὴν τιμώρησιν, ἐπὶ σκοπῷ προλήψεως τῆς τοιαύτης βλάβης τῆς ἀπειλουμένης εἰς τὴν περιουσίαν τῶν δῆμων ἢ τῶν ἀγαθοεργῶν ἢ θρησκευτικῶν καταστημάτων.

Ὁ ὁσιώδης ὅρος τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως, σαφῶς ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρ. 492 πηγάζων, ἐστὶν ἡ αὐτογνώμων καὶ ἄνευ τηρήσεως τῶν διατεταγμένων τύπων λῆψις τῶν δανείων

¹⁾ Οἱ ὅρισμοὶ τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ ἄρθρ. 399 τοῦ Βυαρικου νομοσχεδίου τοῦ 1831. Ὁ Βυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813 ἐχαρακτήριζεν ἐν ἄρθρ. 457 ὡς ἀπιστίαν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν τὴν αὐτογνώμονα λῆψιν δανείου παρὰ τῶν ὑποκειμένων τῇ ἐφορῇ ὑπαλλήλου τινὸς ταμείου. Τὰ δύο ἀμέσως μεταγενέστερα αὐτοῦ Βυαρικά νομοσχέδια δὲν περιέχουσιν εἰδικὴν τινα διάταξιν ἀκριβῶς ἀντίστοιχον τῆς τοῦ ἄρθρ. 492. Περὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων τῶν δανειζομένων χρήματα ἐκ τῶν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν αὐτῶν ταμείων πραγματεύεται τὸ ἄρθρ. 486.

ἢ ἡ μίσθωσις τῶν ἀγρῶν. Διὰ τοῦ ὅρου τούτου ἀποφράσσεται ἡ ὁδὸς πρὸς πᾶσαν ἐνδεχομένην κατάχρησιν, ἣν ἡδύνατο νὰ δικαιολογήσῃ ὁ διαχειριστὴς τῆς διαπεπιστευμένης αὐτῷ περιουσίας, λαμβάνων πρὸς ἴδιον ὄφελος ἢ σφετεριζόμενος τὰ χρήματα καὶ καταθέτων ἀντ' αὐτῶν ἀπόδειξιν δανείου, φέρουσαν τὴν ἰδίαν ἐαυτοῦ ἢ τινος τῶν συγγενῶν ὑπογραφὴν, ἀλλ' οὐδεμίαν παρέχουσαν ἀσφάλειαν περὶ τῆς ἀποτίσεως τοῦ ὀφειλομένου ποσοῦ ¹⁾).

Γ') Γενικοὶ ὅρισμοί.

* *Ἀρθρ.* 493.

Ἐὰν αἱ εἰς τὰ προηγούμενα ἄρθρα ἢ εἰς ἄλλα τοῦ παρόντος νόμου μέρη ἀναφερόμεναι παραβάσεις τῶν καθιζόντων τῆς ὑπηρεσίας πραχθῶσι, καθόσον ἢ φύσις τῶν πράξεων τούτων τὸ συγχωρεῖ, ἀπὸ ὑπαλλήλους στρατιωτικούς, ναυτικούς, ἐκκλησιαστικούς, ἢ δημοτικούς, θεωροῦνται καὶ τιμωροῦνται καὶ οὗτοι κατὰ τοὺς αὐτοὺς ὁρισμούς, ὡς οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι· ἰδίως δὲ ἐφαρμόζεται καὶ εἰς αὐτοὺς ἡ διάταξις τοῦ 24 ἄρθρου.

* *Ἀρθρ.* 494.

Ἐὰν δημόσιοι ὑπάλληλοι ἢ ὑπηρετᾷ ἐκτελῶσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των πράξεις, οὕσας καθ' ἑαυτὰς κακουργήματα ἢ πλημμελήματα, ἢ (ἐὰν) πρὸς ἐκτέλεσιν τοιούτων πράξεων καταχρῶνται τοῦ δημοσίου χαρακτῆρος των ἢ τῆς ὑπηρεσίας των, ὑποβάλλονται μὲν, καθ' ὅσον δὲν ἐλήφθη πρόνοια ἰδιαιτέρα, εἰς τὰς διατεταγμένας κατὰ τῶν τοιούτων πράξεων ποινάς, ἢ ἰδιότης ὅμως τοῦ πρά-

¹⁾ Thilo Strafgesetzb. f. Baden § 625. — Häberlin Criminalrecht IV § 196.

ξαντος ὡς δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρετου, εἶναι ἰδιαι-
τέρα ἐπιβαρυντικὴ αἰτία.

Ἄρθρ. 495.

Καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις, οἱ προϊστάμενοι τῆς δημο-
σίου ὑπηρεσίας, ἢ αἱ ἀνώτεραι ἀρχαί, αἵτινες συγχωροῦ-
σιν ἐν γνώσει εἰς τοὺς ὑποκειμένους αὐτοῖς δημοσίου
ὑπαλλήλους ἢ ὑπηρετας τὴν παράβασιν τῶν κα-
θηκόντων αὐτῶν (γρ. νὰ παραβαίνωσι τὰ καθήκοντά
των), τιμωροῦνται κατὰ τὴν διαφορὰν τῆς ἐνοχῆς των,
ὡς αὐτουργοὶ ἢ συνεργοὶ τῆς παραβάσεως.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐν ΚΘ' κεφαλαίῳ περιεχομένων δια-
τάξεων, τῶν προβλεπουσῶν περὶ τῶν παραβάσεων τῶν δημοσίων
ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν, ἀνεγράφησαν οἱ ἐν τοῖς ἄρθροισι 493
—495 γενικοὶ ὁρισμοί.

Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 493 ἐπιβάλλονται αἱ κατὰ
τῶν πολιτικῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ὀριζόμεναι ποιναὶ καὶ εἰς
τοὺς στρατιωτικοὺς, ναυτικοὺς ἐκκλησιαστικοὺς καὶ δημοτι-
κοὺς ὑπαλλήλους ἐὰν ἐξελεγχθῶσιν, ὅτι διέπραξαν ἀδίκημά τι
ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου προβλεπομένων, εἴτε τοῦτο ἀ-
νήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν παραβάσεων τῶν καθηκόντων
τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, εἴτε εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν κοινῶν
ἀδικημάτων. Ὡς πρὸς τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς ἐν-
νοεῖται, ὅτι ἡ διάταξις αὕτη χωρεῖ τότε μόνον, ὅταν ὑπάγων-
ται εἰς τὰ τακτικὰ ποινικά δικαστήρια, εἴτε διότι ἡ πράξις ὡς
ἐκ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς διαφεύγει τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρα-
τιωτικῶν δικαστηρίων, ὡς ἐπὶ τῶν παραβάσεων τῶν νόμων περὶ
τελωνείων, περὶ δημοσίων ἢ δημοτικῶν φόρων, περὶ δασῶν,
ἢ τοῦ περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν νόμου ¹⁾, εἴτε λόγῳ συναιτιό-

¹⁾ Στρατιωτικῆς ποιν. νομοθεσίας ἄρθρ. 42.—Ναυτικῆς ποιν. νομο-
θεσίας ἄρθρ. 4 καὶ 5.—Νόμου περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν ἄρθρ. 91.

τητος ἢ συναφείας¹⁾). Διὰ τὰ ἀδικήματα τὰ συνιστάμενα εἰς παράβασιν τῶν καθηκόντων τῆς ναυτικῆς ἢ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἰσχύουσι πρὸς τιμώρησιν αὐτῶν οἱ εἰδικοὶ ὅρισμοὶ τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας²⁾). Ἐπὶ τε τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων³⁾, τῶν καταδικασθέντων εἰς ποινὴν πλημμελήματος ἔνεκα πράξεως, ἀναγομένης εἰς τὴν δημοσίαν αὐτῶν ὑπηρεσίαν, ἐφαρμόζεται κατὰ τὸ ἄρθρ. 493 ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 24 Π. Ν. τοῦτέστιν ἡ καταδίκη αὐτῶν συνεπιφέρει τὴν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἔκπτωσιν καὶ τὴν στέρησιν ὅλων τῶν μετὰ τῆς ἀρχῆς ἢ ὑπηρεσίας συνημμένων δικαιωμάτων καὶ πλεονεκτημάτων, ὡς καὶ τὴν πρόσκαιρον ἀνικανότητα εἰς ἀνάκτησιν ἀρχῆς ἢ ἄλλης ὑπηρεσίας.

Κατὰ τὸ ἄρθρ. 494 ἡ ἰδιότης τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου ἢ ὑπηρετοῦ τοῦ διαπράξαντος κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ κακούργημα ἢ πλημμέλημα, ἢ τοῦ καταχρασθέντος τοῦ δημοσίου αὐτοῦ χαρακτῆρος πρὸς ἐκτέλεσιν τοιαύτης πράξεως, θεωρεῖται ὡς λόγος ἐπιβαρύνσεως τῆς καταγνωστέας ποινῆς ἣν ἐπισύρει τὸ διαπραχθὲν κακούργημα ἢ πλημμέλημα, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῷ νόμῳ εἰδικὴ πρὸς τιμώρησιν αὐτοῦ διάταξις.

Ὁ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας διοργανισμὸς διηνεκῇ ἀπαιτεῖ τὸν ἔλεγχον τῶν ὑποδεστέρων ὑπαλλήλων ὑπὸ τῶν προϊσταμένων αὐτῶν. Ὅσοι ἐπομένως τῶν προϊσταμένων, οὐ μόνον ὀλιγωροῦσι τὸ καθήκον τῆς ἐποπτείας καὶ τοῦ ἐλέγχου τῶν ὑφισταμένων, ἀλλὰ καὶ ἐν γνώσει ἐπιτρέπουσι τὴν ἐκτέλεσιν κο-

¹⁾ Ποιν. δικ. ἄρθρ. 32, 33.

²⁾ Στρατιωτικῆς ποιν. νομοθεσίας ἄρθρ. 198. ἐπομ.—Ναυτικῆς ποιν. νομοθεσίας ἄρθρ. 11. ἐπομ.

³⁾ Ὡς ἐκκλησιαστικούς ὑπαλλήλους (Kirchenbeamte) ἔννοητέον τοὺς τε κληρικούς ὡς καὶ τοὺς κοσμικούς, τοὺς οἰκονομικοὺς λειτουργίαν ἢ διακονίαν παρέχοντας τῇ ἐκκλησίᾳ. Ὅρ. καὶ ἄρθρ. 199 καὶ 200 Ποιν. νόμου, ληφθέντα ἐκ τῶν ἄρθρ. 262 καὶ 263 τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου ἐν οἷς ἀπαντᾷ ἡ λέξις «ministre d'un culte».

λασίμων πράξεων συνυπεύθυνοι καθίστανται, διό διατάσσει τὸ ἄρθρον 495 ¹⁾, ὅτι κατὰ τὴν διαφορὰν τῆς ἐνοχῆς αὐτῶν ὡς αὐτουργοὶ ἢ ὡς συνεργοὶ χαρακτηρίζονται καὶ τιμωροῦνται.

Ἡ τελευταία αὕτη διάταξις φρονοῦμεν, ὅτι δὲν εὐρίσκεται εἰς ἀρμονίαν πρὸς τοὺς γενικοὺς περὶ αὐτουργῶν καὶ συνεργῶν ὁρισμοὺς τοῦ ποιν. νόμου (ἄρθρ. 56 ἐπόμε. 72 ἐπόμε.), καθ' οὓς ὡς αὐτουργὸς οὐδέποτε χαρακτηρίζεται ὁ λαβὼν μόνον γνῶσιν τῆς ἐκτελέσεως κολασίμου πράξεως καὶ μὴ παρεμποδίζων αὐτήν. Τοὺς τοιούτους ὡς συνεργοὺς χαρακτηρίζει τὸ ἄρθρ. 72 § 6. α'. καὶ ὀρθώτερον ἤθελεν εἶσθαι ἐὰν ἠκολούθη καὶ τὸ ἄρθρ. 495 τὴν γενικὴν αὐτὴν ἀρχὴν ἀντὶ νὰ παρειαγάγῃ τὴν ὅλως ἀόριστον διάταξιν, ὅτι οἱ προϊστάμενοι, κατὰ τὴν διαφορὰν τῆς ἐνοχῆς των, τιμωροῦνται ὡς αὐτουργοὶ ἢ συνεργοί. Ποία διαφορὰ κατὰ βαθμὸν ἐνοχῆς ²⁾ δύναται ἐν ταῖς εἰδικαῖς περιπτώσεσι νὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ τῶν προϊσταμένων, τῶν ἐν γνώσει ἐπιτρέποντων, ἢ μᾶλλον ἀνεχομένων ³⁾, τὴν ὑπὸ τῶν ὑποδεστέρων ἐκτέλεσιν κολασίμων πράξεων, λίαν δυσχερὲς ἀποβαίνει νὰ ὁρισθῇ ⁴⁾.

1) Ὁρ. Βαυαρικοῦ ποιν. νόμου 1813 ἄρθρ. 353, 438. — Νομοσχ. 1822 ἄρθρ. 356. — 1827 ἄρθρ. 351. — 1831 ἄρθρ. 404.

2) Τὸ Βαυαρικὸν νομοσχ. τοῦ 1822 ἀντὶ «Verschiedenheit der Verschuldung» λέγει «nach Grösse ihrer Verschuldung».

3) Τὸ Γερμανικὸν χεῖμενον λέγει «wissentlich geschehen lassen».

4) Ὁ Βαυαρικὸς ποιν. νόμος τοῦ 1813 ἐν ἄρθρ. 353 καὶ ὁ Πρωσσικὸς ἐν ἄρθρ. 330 ῥητῶς καὶ εἰδικῶς ὁρίζουσιν, ὅτι οἱ προϊστάμενοι διὰ τῆς αὐτῆς, δι' ἧς καὶ οἱ ὑφισταμένοι τιμωροῦνται παινῆς. Ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ποινικοῖς νόμοις τῆς Γερμανίας τοῖς περιέχουσι παραπλησίαν διάταξιν ἐχαρακτηρίζοντο ὡς συνεργοὶ ἢ βοηθοί. ὅρ. Ποιν. νόμου Βυρτεμβέργης ἄρθρ. 402. — Ἀννοθέρου ἄρθρ. 371.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟΝ

ΠΕΡΙ ΠΛΗΜΜΕΛΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΑΥΤΩΝ.

* *Αρθρ.* 496.

Με φυλάκισιν τὸ πολὺ δύο ἐτῶν τιμωροῦνται ὅσοι τῶν ἐκ τοῦ κλήρου, εἴτε ἀπαγγέλλοντες λόγον ἐπὶ δημοσίας συνελεύσεως, ἐν ᾧ ἐνεργοῦν τὰ καθήκοντά των, εἴτε εἰς ποιμαντικὰς ὁδηγίας, μέμφονται καθ' οἷονδῆποτε τρόπον νόμους, ἢ ἄλλας κυβερνητικὰς πράξεις, ἢ αὐτὴν τὴν κυβέρνησιν.

* *Αρθρ.* 497.

Εἰς τὴν αὐτὴν ποινὴν ὑπόκεινται ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ καὶ ἀπλῶς κληρικοὶ, οἵτινες ἔχουσι, δι' ἄλλης ὁδοῦ παρὰ τὴν τῆς ἀρμοδίας γραμματείας, ἀλληλογραφίαν ἢ ἄλλην σχέσιν με ἐξωτερικὴν τινα δύναμιν, ἢ με ἐξωτερικὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν, περὶ ἀντικειμένων τῆς ὑπηρεσίας των.

* *Αρθρ.* 498.

Ἡ αὐτὴ ποινὴ ἐπιβάλλεται εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς καὶ εἰς ἕκαστον τῶν ἐκ τοῦ κλήρου, καὶ ὅταν ἐναν-

τίον τῶν καθεστώτων ὁρισμῶν ἴδημοσιεύωσι διατάγματα ἄνευ τῆς βασιλικῆς συνευδοκήσεως, ἢ, ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τῆς κυβερνήσεως, ἐκδίδουσι διατάξεις, ὑπερβαίνοντες ἐπὶ τῆς ἀρμοδιότητά των.

* Ἀρθρ. 499.

Πᾶς κληρικός, ὅστις ἐπιχειρεῖ θρησκευτικὰς τελετάς συζεύξεως ἢ ἐνταφιασμοῦ, πρὶν ἐκτελεσθῶσι τὰ περὶ γάμου ἢ κηδείας παρὰ τῶν πολιτικῶν νόμων διαταττόμενα, καὶ πρὶν ἐκδοθῇ περὶ τούτου ἡ ἀνήκουσα ἀπόδειξις παρὰ τῶν ἀρμοδίων ληξιάρχων, τιμωρεῖται μὲ πειθαρχικὴν ποινὴν, καὶ ἐν ὑποτροπῇ καταδικάζεται εἰς χρηματικὴν ποινὴν τὸ πολὺ διακοσίων δραχμῶν.

Οὗτε ὁ Βαυαρικὸς ποινικὸς νόμος τοῦ 1813, οὗτε τὰ ἀμέσως μεταγενέστερα αὐτοῦ Βαυαρικὰ νομοσχέδια περιεῖχον ἐν ἰδιαιτέρῳ κεφαλαίῳ εἰδικὰς διατάξεις περὶ τιμωρήσεως τῶν κληρικῶν διὰ τὰ κατὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν διαπραττόμενα πλημμελήματα ¹⁾). Τοὺς ὁρισμοὺς τῶν ἀρθρ. 496—499 ἤρα-νίσθη ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἐκ τῶν ἀρθρ. 201, 207 καὶ 199, ἐπομ. τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου, ὅστις ἐν ἰδιαιτέρῳ κεφαλαίῳ, ὡς καὶ ὁ ἡμέτερος νόμος, τὰς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν παραβάσεις τῶν κληρικῶν περιέλαβε, διότι, ἐκτὸς τῶν ἀρχιερέων, πάντες οἱ λοιποὶ ἐκ τοῦ κλήρου δὲν δύνανται ὡς δημόσιοι ὑπάλληλοι ἢ ὑπηρετὰς νὰ χαρακτηρισθῶσιν.

Κατὰ τὸ ἀρθρ. 496 ὑποκείμενον τοῦ ἀδικήματος εἰσὶν οἱ κληρικοὶ (οἱ ἐκ τοῦ κλήρου), ἀδιαφόρως ἐὰν ἀνήκουσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνωτέρων λειτουργῶν τῆς ἐκκλησίας ἢ τῶν ὑποδε-

¹⁾ Ἐκ τῶν ἄλλοτε ἐν ἰσχύϊ Γερμανικῶν ποιν. νόμων ἀντιστοίχους διατάξεις πρὸς τὰς τῶν ἡμετέρων περιεῖχεν ὁ ποινικὸς νόμος τῆς Βυρ-τεμβέργης, ἀρθρ. 417—451, καὶ ὁ τῆς Βρουνσβίκης ἀρθρ. 282. 283.

στέρων, οἵτινες μέμφονται καθ' οἷονδήποτε τρόπον νόμους, ἢ ἄλλας κυβερνητικὰς πράξεις, ἢ αὐτὴν τὴν κυβέρνησιν. Ἡ τοιαύτη μομφὴ λογίζεται ἀξιοποινος καὶ τιμωρητέα κατὰ τὸ προκείμενον ἄρθρον, εἴτε προφορικῶς, εἴτε ἐγγράφως ἐγένετο. Καὶ προφορικῶς μὲν δύναται νὰ γίνη ὁσάκις ἀπαγγέλλουσι λόγον ἐπὶ δημοσίας συνελεύσεως, ἐν ᾧ ἐνεργοῦσι τὰ καθήκοντα αὐτῶν. Ὁ λόγος οὗτος δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ ἡ συνήθης καὶ κεκα-
νονισμένη ἀπ' ἀμβωνος διδασκαλία, ἀλλ' ἄρκει πᾶσα οἰαδήποτε ὁμιλία, πρὸς τοὺς ἐκκλησιαζομένους ἀπευθυνομένη ¹⁾, ἥτις, ἐνεκα τῆς αὐθεντείας τοῦ ἀξιώματος καὶ τῆς σοβαρότητος τῆς λειτουργίας, σπουδαίαν ἐνασκεῖ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν παρεστώ-
των ἐπίδρασιν. Ἐγγράφως δὲ ὁσάκις περιέχεται εἰς ποιμαντι-
κὰς ὁδηγίας ²⁾. Κατὰ τῶν ἐνόχων τῆς τοιαύτης πράξεως κλη-
ρικῶν καταγινώσκεται φυλάκισις τὸ πολὺ δύο ἐτῶν.

Τὴν αὐτὴν ποινὴν καταγινώσκει τὸ ἄρθρ. 497 κατὰ τῶν ἀπλῶν κληρικῶν ἢ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, οἵτινες περὶ ἀντικειμέ-
νων τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν ἔχουσιν ἀλληλογραφίαν ἢ ἄλλην σχέ-
σιν μὲ ἐξωτερικὴν δύναμιν, ἢ ἐξωτερικὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν οὐχὶ διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ, ἥτοι τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργείου.

Οἱ ὅρισμοὶ τῶν ἀντιστοιχῶν ἄρθρ. 207 καὶ 208 τοῦ Γαλ-
λικοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐξ οὗ ἐλήφθη τὸ ἄρθρ. 497, σκοπὸν εἶχον
νὰ περιστείλωσι πᾶσαν ἐνδεχομένην κατάχρησιν ἐκ τῆς πνευ-
ματικῆς ἐξαρτίσεως τῶν ἐν Γαλλίᾳ καθολικῶν κληρικῶν ἀπὸ
τῆς Παππικῆς ἐξουσίας. Οἱ τοῦ καθολικοῦ, ἢ οἰουδήποτε ἄλλου
δόγματος, κληρικοί, οἱ ἐκκλησιαστικὴν τινα ἀρχὴν, ὑπὸ τῆς πο-
λιτείας ἀναγνωρισμένην, διαχειριζόμενοι, διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν
κυριαρχίαν τῆς πολιτείας ἧς εἰσὶν ὑπήκοοι. Ἡ διαφορὰ τοῦ δόγ-

¹⁾ Chauveau-Hélie Code pénal I n° 1984.

²⁾ Παρχλησίαν διάταξιν περιέχει τὸ ἄρθρ. 130 τοῦ Γερμανικοῦ
ποιν. νόμου ὡς συνεπληρώθη διὰ μεταγενεστέρων νομῶν τῆς 10 Δε-
κεμβρίου 1871, καὶ τῆς 26 Φεβρ. 1876. Holtzendorff's Handb. IV.
σελ. 323.

ματος δὲν ἰσχύει ὅπως ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς τῶν πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν καθηκόντων αὐτῶν, καὶ τῆς ὀφειλομένης ὑποταγῆς εἰς τὴν ἐποπτεῖαν καὶ τὸν ἐλεγχον αὐτῆς. Οὐδὲ δύναται τις εὐλόγως νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι οἱ ὁρισμοὶ τοῦ ἀρθρ. 497 ἀντίκεινται εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐνασκήσεως τῶν ἀνεγνωρισμένων ἐν τῇ πολιτείᾳ θρησκευμάτων, καθιεροῦντες περιορισμὸν εἰς τὰς σχέσεις τοῦ καθολικοῦ κλήρου πρὸς τὸν Ποντίφηκα τῆς Ῥώμης, ὅστις ὁ ἀρχηγὸς καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας θεωρεῖται, καὶ ἐπομένως ὀφείλουσι κατὰ καθῆκον ν' ἀπευθύνωνται πρὸς αὐτὸν οἱ τοῦ δόγματος τούτου κληρικοί. Τὸ ἀρθρ. 497 δὲν ἀπαγορεύει πᾶσαν οἰανδὴποτε σχέσιν καὶ ἀναφορὰν αὐτῶν πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ ζητεῖ μόνον ὅπως ἡ τοιαύτη ἐπικοινωνία γίνεται διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ καὶ ὑπὸ τὸν ἐλεγχον τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς ¹⁾).

Τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρ. 497 Ποιν. νόμου, ἰσχύουσιν οὐ μόνον ὡς πρὸς τοὺς ἐτεροδόξους κληρικούς, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς κληρικοὺς τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος, προσεπικυροῖ ὁ καταστατικὸς νόμος τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ὀρίζων ἐν ἀρθρῳ Κ' ὅτι «οὐδεμίαν ἀλληλογραφίαν μὲ ἐξωτερικὰς πολιτικὰς ἢ ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς δύναται νὰ ἔχῃ ἡ ἱερὰ Σύνοδος εἰμὴ διὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν.» ²⁾

Κατὰ μεῖζονα λόγον θεωρεῖται ἀντικειμένη εἰς τὰ κυριαρχικὰ τῆς πολιτείας δικαιώματα ἡ ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Βασιλέως δημοσίευσις ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν ἢ τῶν κληρικῶν διαταγμάτων ἢ διαταγῶν. Τὴν περίπτωσιν ταύτην προνοεῖ τὸ ἀρθρ. 498 ³⁾, δι' οὗ κυροῦται τὸ δόγμα τῆς ὑποταγῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς πολιτικῆς, ὅπερ ἀπὸ τῆς ΙΔ' Ἐκκλησιαστικῆς ἡρξάτο ἀναπτυσσόμενον, καὶ τὸ ὅποιον καθ' ὅλην τὴν ΙΗ' καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΘ' ἰσχυρὸν ἐν

¹⁾ Chanveau-Hélie Code pénal. I n° 1395.

²⁾ Ὁρ. καὶ ἀρθρ. Ζ' νόμου περὶ Ἐπισκόπων τῆς 9 Ἰουλ. 1852.

³⁾ Καταστατικὸς νόμος ἱερᾶς Συνόδου ἀρθρ. ΙΔ'.

ἀπάσαις ταῖς νομοθεσίαις τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐπικρατειῶν.³ Ἐπὶ τοῦ δόγματος αὐτοῦ ἐρεῖδεται τὸ ἐκ τῆς κυριαρχικῆς ἐξουσίας τῆς πολιτείας ἀμέσως ἀπορρέον δικαίωμα πρὸς πρόληψιν καὶ ἀποτροπὴν παντὸς ἐνδεχομένου κινδύνου ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν δημοσιεύσεως διαταγμάτων ἢ ἐγκυκλίων, ἀντικειμένων εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ ἀπειλούντων τὴν ἐσωτερικὴν τῆς πολιτείας ἀσφάλειαν ⁴),

Μεταξὺ τῶν παραβάσεων τῶν κληρικῶν καταλέγονται τελευταίων αἱ διὰ τοῦ ἀρθρ. 499 προβλεπόμεναι περιπτώσεις, καθ' ἃς εἰς τοὺς κληρικοὺς ἐπιβάλλεται, μετὰ προηγουμένην πειθαρχικὴν τιμώρησιν, χρηματικὴ ποινὴ τὸ πολὺ διακοσίων δραχμῶν, ἔάν ἐπιχειρήσωσι τὴν ἱερολογίαν γάμου, ἢ τὸν ἐνταρυσμὸν νεκροῦ, πρὶν ἢ ἐκπληρωθῶσιν αἱ ὑπὸ τῶν πολιτικῶν νόμων διατεταγμέναι διατυπώσεις, καὶ περὶ τούτου ἐκδοθῇ ἡ προσήκουσα ἀποδείξις παρὰ τῶν ἀρμοδίων ληξιαρχῶν.

Ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ ἀρθρου αὐτοῦ δύναται τις ἀμέσως νὰ ἐγνοήσῃ ὅτι ὁ νομοθέτης ἡμῶν ὡς πρὸς τὸν γάμον εἶχεν ὑπ' ὄψιν νομοθετικοὺς ὁρισμοὺς μὴ εἰσαχθέντας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ νομοθεσίᾳ.

Τὰ ἀρθρ. 199 καὶ 200 τοῦ Γαλλικοῦ ποιν. νόμου, ἐξ ὧν ἐλάφθη ἐν μέρει ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρ. 499, ὡς πρὸς τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου, προϋπόθεσιν ἔχουσι τὴν ὑπαρξίν τοῦ πολιτικοῦ γάμου καὶ ἐπομένως τιμωροῦσι τὸν κληρικὸν ἐκεῖνον, ὅστις ἐπιχειρῇ τὴν εὐλογίαν γάμου πρὶν ἢ τελεσθῇ ὁ πολιτικὸς γάμος

¹) Ὁ Γαλλικὸς ποινικὸς νόμος δὲν περιέχει εἰδικὴν διάταξιν πρὸς πλησίον τῆς τοῦ ἡμετέρου. Ἄλλ' ὅμως ἡ ἀρχὴ ἐπ' ἧς τὸ ἀρθρ. 498 ἐρεῖδεται ὑπάρχει ῥητῶς καθιερωμένη ἐν τῷ Ὁργανικῷ περὶ θρησκευμάτων νόμῳ. Loi du 18 Germinal (8 Avril, 1802) relative à l'organisation des cultes, art. 1. «Aucune bulle, bref, rescrit, décret, mandat, provision, signature servant de provision, ni autres expéditions de la Cour de Rome, même ne concernant que les particuliers, ne pourra être reçus, publiés, imprimés ni autrement mis à exécution, sans l'autorisation du Gouvernement», Chauveau-Hélie, Code pénal I. n° 1998.

καὶ ἐβεβαιώθη ἡ τέλεσις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ληξιαρχου. Ἄλλ' ἐπειδὴ κατὰ τὸν παρ' ἡμῖν ἰσχύοντα νόμον περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων (ἄρθρ. 74)¹), ἡ περὶ γάμου ληξιαρχικὴ πράξις δὲν προηγείται τῆς ἱερολογίας, ἀλλ' ἔπεται ταύτης, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρ. 499 ὡς οὐσιώδης ὅρος τοῦ ἀξιοποίνου τῆς πράξεως, ὡς πρὸς τὸν γάμον, λογίζεται ἡ τέλεσις αὐτοῦ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀνηκούσης ἀποδείξεως παρὰ τῶν ἀρμοδίων ληξιαρχων, φρονοῦμεν, ὅτι ἡ διάταξις αὐτοῦ ὡς πρὸς τὰ τοῦ γάμου δὲν δύναται νὰ τύχῃ ἐφαρμογῆς, ἀφοῦ μάλιστα κατὰ τὸν Καταστατικὸν νόμον τῆς ἱερᾶς Συνόδου (ἄρθρ. 157¹), μεταγενέστερον ὄντα τοῦ ποινικοῦ νόμου, τὰ τῆς ἱερολογίας τοῦ γάμου ἀφορῶσιν εἰς τὸ πνευματικὸν αὐτοῦ μέρος, ὑπαγόμενα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἱερᾶς Συνόδου, καὶ κατὰ τῶν κληρικῶν, τῶν ἀθετούντων τὰς περὶ γάμου διατάξεις, ἐπάγονται ποιναὶ κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς κανόνας (ὅρ. ἄρθρ. 14¹. Καταστ. Ἱερ. Συνόδου). Πρωτῶς δὲ διὰ τοῦ ἄρθρ. 1¹ τῆς Ἐγκυκλίου τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς 2 Αὐγούστου 1835 καταγινώσκειται ἡ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως κατὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν εὐλογούντων γάμον ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας τοῦ κατὰ τόπον ἐπισκόπου, ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ²).

Ὡς πρὸς τοὺς ἐνταφιασμοὺς δὲν ὑφίσταται μὲν ὁ λόγος, ὃν ἀνωτέρω περὶ τῆς θρησκευτικῆς τελετῆς τῆς συζεύξεως ἐμνημονεύσαμεν, ἀλλ' οὐχ ἥττον δυσχερὲς ἀποβαίνει ἡ ἐξεύρεσις

¹) Ὅσακις τελεσθῇ γάμος, οἱ σύζυγοι καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ τελέσας τὸν γάμον, ὀφείλουσι νὰ τὸν φανερώσωσιν ἐντὸς 10 ἡμερῶν εἰς τὸν ληξιαρχον, ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐτελέσθη ὁ γάμος· οὗτος δὲ συντάττει ἀμέσως τὴν περὶ γάμου ληξιαρχικὴν πρᾶξιν, παρόντων τῶν δύο συζύγων, τοῦ τελέσαντος τὸν γάμον ἱερέως καὶ δύο μαρτύρων εἰ δυνατὸν ἐκ τῶν παρευρεθέντων εἰς τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου.

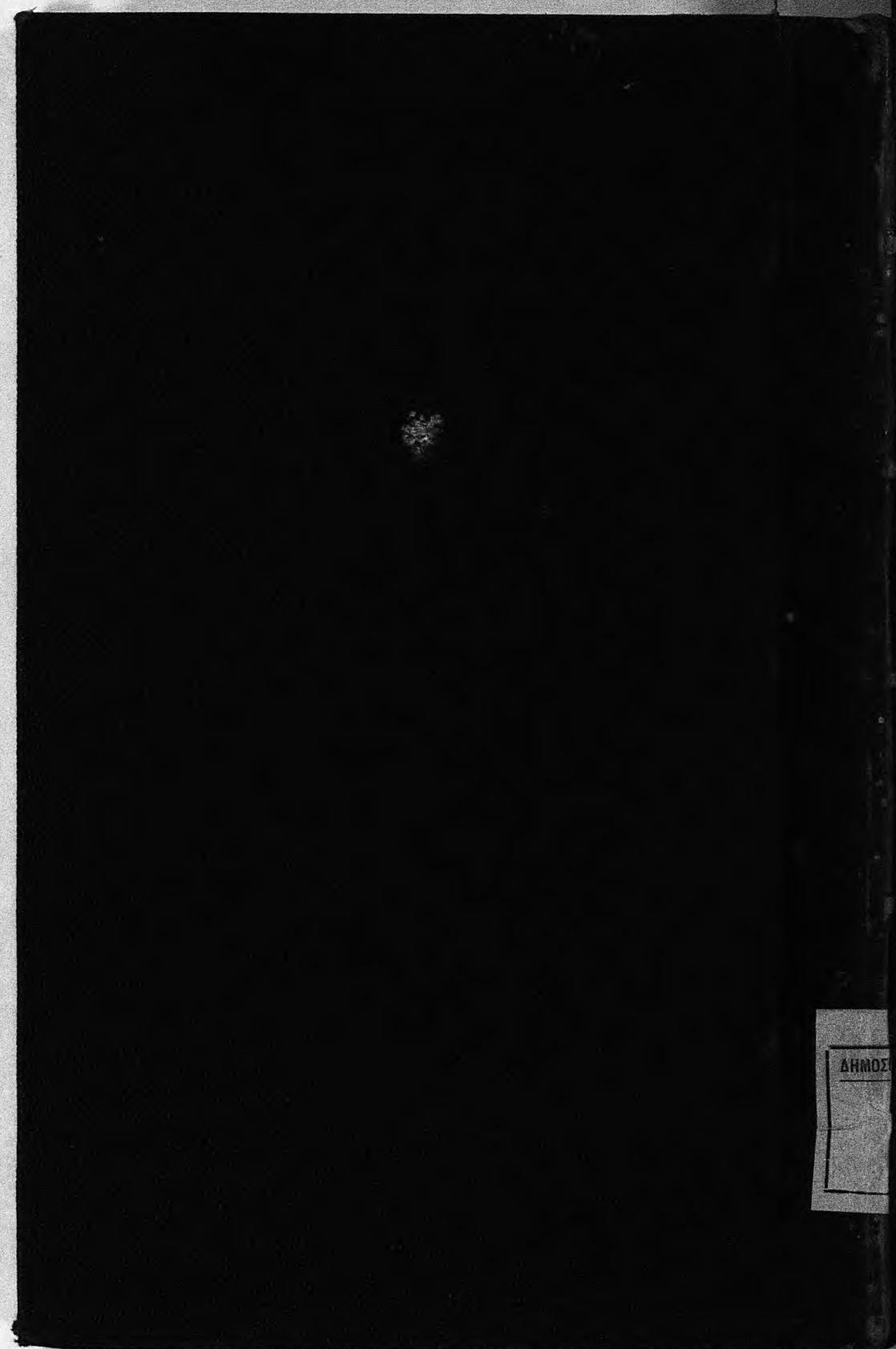
²) Ἡ ἐγκύκλιος αὕτη θεωρεῖται ἔχουσα ἰσχύοντα νόμου ὡς ἀναγομένη εἰς τὰ καθήκοντα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκδοθεῖσα ἐγκρίσει τῆς Κυβερνήσεως καὶ δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ Ἐφημερίδι αὐτῆς. Παιπιαρηγοπούλου Οἰκογενειακὸν δίκαιον § 58.

τῶν περιπτώσεων τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀρθρ. 499. Κατὰ τὸ ἀρθρ. 77 τοῦ περὶ ληξιαρχικῶν πράξεων νόμου «οὐδεμία πρὸς ἐνταφιασμὸν ἄδεια δίδεται παρὰ τῆς ἀρμοδίας ἀρχῆς, πρὶν ἢ συνταχθῇ ἡ περὶ ἀποβιώσεως ληξιαρχικὴ πράξις», ἀλλ' ἐν ᾧ κατὰ τὸν Γαλλικὸν ἀστικὸν νόμον (ἀρθρ. 771) τὴν ἄδειαν τοῦ ἐνταφιασμοῦ δίδει αὐτὸς ὁ ληξίαρχος, παρ' ἡμῖν, κατὰ τὸ Διάταγμα περὶ νεκροσκοπίας τῆς 13 Μαΐου 1885 ἀρθρ. 12, τὸ ἐνταφιαστήριον ἐγγραφὸν ἐκδίδεται ὑπὸ τοῦ νεκροσκόπου, ἀφοῦ δὲ ὑπογραφῇ ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ, ὅστις ἐθεράπευε τὸν νεκρὸν, ἐπιθεωρεῖται ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας, καὶ παραπέμπεται εἰς τὸν ἱερέα. Κατὰ τὰ εἰρημένα ἡδύνατό τις ὡς ἔνοχον παραβάσεως τοῦ ἀρθρ. 499 Π. Ν. νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν ἱερέα τὸν ἐπιχειρήσαντα τὴν ψελετὴν ἐνταφιασμοῦ ἄνευ τῆς προσηκούσης ἐκδόσεως τοῦ ἐνταφιαστηρίου. Ἄλλ' ὅμως κατὰ τὸ ἀμέσως ἐπόμενον ἀρθρ. 13 τοῦ αὐτοῦ περὶ νεκροσκοπίας Διατάγματος εἰδικῶς ὀρίζεται, ὅτι ὁ ἱερεὺς ὁ ἀθετήσας τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἀρθρ. 12 κολάζεται διὰ ζημίας ἢ φυλακισμοῦ κατὰ τὰ ἀρθρ. 646 καὶ 647 Π. Ν. ὅθεν ἀποκλείεται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀρθρ. 499 Π. Ν. ἀφοῦ τὸ περὶ νεκροσκοπίας Διάταγμα, ἔχον ἰσχὺν νόμου, εἶναι μεταγενέστερον τοῦ Ποινικοῦ νόμου, καὶ ἡ διάταξις αὐτοῦ δίδει ἐλαφρότερον χαρακτῆρα εἰς τὴν πράξιν, καὶ ὀρίζει ποινὴν ἡπιωτέραν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

1014 ΝΗΛ

ΔΗΜΟΣΙΑ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας